

Liber tertius malogranati

seruio Quentini B. M. Parisiensi S. C. S. C.

Iste liber tertius q̄ de statu p̄f̄o
 cū ē. tres cōsilī habet distinctiōes
 Prima distinctio de cordis mū
 diaa. Secūda de dei et p̄rmi cari
 tate. 3^a de creatoris omnium
 contemplacione.

Prima distinc^o h̄z capla xxv
 Quid status p̄f̄atorū **Cap p^m**
 cōsistit in tribus
 Quid sit cordis mūdicia **Ca. ij**
 Quid mūdū cōgnāt bonā iustā
 qua i hac vita nichil ē iocūdius
 Quid p̄ bonā cōsāam p̄ue **Ca. iij**
 nitur ad q̄ pacē cordis et ad
 gaudium spirituale **Ca. iij**
 Quid cella et solitaria vita multū
 valent ad cōseruandā pacē
 cordis et q̄etē interiore

De donis spūs s̄i i gn̄ali **vj**
 De dono timoris **vij**
 De dono pietatis **vij**
 De dono sciencie **vj**
 De dono fortitudinis **vj**
 De dono consilij **vj**
 De dono intellectus **xij**
 De dono sapiencie **xij**
 De b̄atitudinibz i gn̄ali **xij**
 De paupertate spūs **xv**
 De mititate **xv**
 De luctu **xv**
 De esurie et siti iusticie **xv**
 De misericordia **xv**
 De pace **xx**
 De p̄essione p̄secucionis **xxi**
 De sacramētis et maxime euka
 ristie et de periculo indignit̄
 accedenciū

De fr̄u et utilitate digne percipi
 entū corpus xp̄i **xxij**
 Vtrum hoc sacramentū deleat

venialia peccā et utrū homo p̄t ac
 cede i peccā venialibz **xxij v**
 Vtrum melius sit frequētius accede
 vel rarius **xxij**
Secūda distinctio h̄z capla xv
 De virtutibz theologicalibus in
 gn̄e et in specie et primo de fide **Ca. i**
 De secūda virtute theologicali
 saluet spe **Ca. ij**
 De signis per que homo scire possit
 se esse de p̄destinatis ac remissio
 nē peccōz a deo se eē consecutū **ij**
 De tercia virtute theologicali saluz
 caritate Et primo q̄ caritas proce
 dit ex spū sancto qui datur fide
 bus p̄ salute aīe **ij**
 De gracia que per spm̄ factū cordi
 bz fidelū infunditur **v**
 Quare nōnūq̄ etiam deuotus ho
 minibz gracia subtrahatur Et
 quomō gracia p̄ negligenciā amīs
 sa fuerit recuperanda Vel cum
 deest gracia qualiter homini sit
 agendum **vj**
 De caritate quam spiritus s̄s
 i cordibus religiosoz ac deuotoz
 hom̄ operatur **vij**
 De effectibus caritatis Et quid pos
 sit hominē promouere ad dilecti
 onem dei **vij**
 De duodecim fructibz spūs s̄i inter
 quos primatū tenet caritas **vj**
 Quō sit deus diligend^{us} **x**
 De signis et cōiecturis quibus
 possit homo aliquatū scire se ha
 bere caritatē ḡtuitam **xj**
 Quid boni conferat caritatis
 virtus **xij**
 De gradibus caritatis Et qui gra
 dus sint potiores et magis validi

ad pducendum ad amorem violentū
inducente languore spūale **xij**

De amore violento **xij**

De dilectione primi **xv**

Distinctio 3^a hz capitula xv

Ad contemplationis dulcedinem
pvenit p gradus aliaz virtutu scz
lectōne meditacione deuota oracione
ac bonozū opm exultacōe **Cap p^m**

Orō diuina exponitur Et de diuer
sis speciebus orōnū **Cap ij**

De distractione mentis et alijs ī
pedimētis q oratibz occurrūt **Cap iij**

Cur onipotens deus nonūq̄ etiā
deuotoz homin oraciones exaudire
dissimulat **Ca. iij**

De deuotione et amorosa compuc
tione que solet ex virtute orōnis
nonūq̄ generari **Ca. v**

De duplici via scilicet actiua et
contemplatiua **Ca. vi**

Quid īpedit vitā īteplatiuā **vij**

De hys que disponunt et prepa
rant mentem hominis ad diui
nozū contemplacōne **Ca. viij**

Quid sit contemplacō **Ca. ix**

De scā trinitate et vnitare diua **xj**

Quot modis species siue quali
tas īteplacōis variat **Ca. xij**

Quō deus angelis et animabz
sanctis ac dyabolo et ecōuerso lo
quatur Et de visionibus que pphē
tis solent apparere Et cū gracia
contemplationis seu deuotionis
defuerit quomodo tunc homo se
habere debeat **Ca. xij**

De morte **Ca. xij**

Cū anime soluiūtur a corporibz
ad que loca ferantur vel ubi locā
tur aut subsistant scilicet aut ad

infernū aut ad purgatorū aut
ad regnū celoz **Ca. xv**

De resurreccōe mortuoz de fina
li iudicio et de etna glā

Ad habendum noticiam pntis
tabule huius tercii libri malogra
nati que docet prompte iuenire
quamlibz materiam in eo con
tentam Notandum q̄ iste tercius
liber continet tres distinctiones
sicut duo pmi et quolibz distinctio
habet sua capla Capitula lris
alphabeti sunt signata Primum
numerus quotat distinctione
Secūds cap^m hūa tercio loco posita
indicat locum capli precise in
quo inuenire poteris materiam
desideratam Et si vna lra bis
in eodem capitulo fuerit posita
tunc eidem primo loco additur
serundo loco z. ut sic A¹ B¹
A² B² etc.

Accessus ad deum fieri de
bet nō gressu pedum sed
moribus et dilecōne Quere distac
tione ij **Cap^o vj** Et.

Actiua vita describitur et q̄ si
ea homo saluari non possit **ij**
vj B C

Actus dilecōis excellit actū cog
nitōis ī aliq̄ gradu **ij** xi D

Aduentus dñi i auam e tri
 pler. ij. vij. f.
Aduet dñi spūalis et ei pñ
 aa p qd agnosa debeat. iij. v. f.
Admiāaonis magnitudo
 causat excessū mentis. q ex
 cessus tangitur ibi. Que e
 ista que progredit q̄i auroa.
 Et q̄ idem excessus cor r̄qui
 rit mūdū. et figiat p r̄gna
 saba. q̄ sapiam salois. vlt nō
 habuit spm. iij. xi. f. an medū
Affais orois qd sit. iij. ij. f.
Affais iordiat faat Isaiam
 ofusam. iij. vij. a.
Affais iordiat coher tendist
 vt homo celestia valeat de
 siderare. iij. xij. f.
Alienatio extasis. excessus me
 tis et raptus. in scripturis sa
 cris pro eodē accipiūt. diffe
 rūt tñ aliquatū extasis et
 raptus. iij. xi. d.
Amic⁹ verus q̄rendus e et
 eligendus. deus s̄. iij. xij. f.
Amoris vis superuēt scie i
 itellau. iij. xi. f.
Amor vbi caritas. q̄h tñ a
 mor caritas i dūcō. sep̄ pro
 eodē accipiūt. ij. vij. f. d. p. to.
Amor dei et amor mūdi q̄
 ut differat. ij. vij. f.
Amana dñi null⁹ labor e
 difficilis e. ij. viij. f.
Amor āgeloz q̄l sit. iij. xv. f.
Aoz sc̄aphitus et ei p̄p̄ta
 tes desc̄būt. iij. xv. v. x. a. b. c.
Amoris appetates videlicet
 mobile. incessabile. calidū
 acutū. et sup̄ferūdū. nō

vidēs

solū ptinent ad sc̄aphin. vey
 eā ad om̄s sp̄s celestes. iij. xv. f.
Amoris violena. p̄m⁹ gra
 dus uulneat i q̄lū. ij. xij. f.
Scdus ligat et quibus vin
 culis. ij. xij. f. d. e.
Ibidem ar̄ medū de quinq̄
 effab⁹ amoris illi. ij. xij. f.
Tercius gradus amoris vio
 lena est quidā languor spūa
 lis. et qualit̄ aīa ad illū as
 cendē debeat. ij. xij. f. g.
Quartus gradus eiusdē
 amoris violenti quis sit
 ij. xij. f. k.
De fructu quatuor graduū
 amoris. ij. xij. f. m.
Amoris quinq̄ alij gradus
 sc̄dm̄ alia diuisioez. ij. xv. f. n.
Amoris diu p̄cipū et maxi
 mū signū qd sit. ij. xij. f. o.
Amor tanto e feruentior q̄
 to vita hoīs e p̄f̄oz. ij. xij. f. p.
Ibidem de amore icōpabili
 incōtamabili i ifatigabili.
Amor violent⁹ vñ venit et
 ortū heāt. et de eius q̄tuor
 gradibus. ij. xij. f. a.
Quō aīa viso v̄bidetore a
 gitur i ei⁹ amore et vulneat.
 et q̄ sic vulneratur faat dei
 semp̄ ymagiat. ij. xij. f. b.
Anagogia quid sit. j. ix. f. c.
Angelus vnicuiq̄ hoīm de
 p̄t̄ e et ad quid. j. i. f. d.
Angeli qualit̄ loquat ad
 deum. iij. p. f. e.
Angeloz aoz q̄l sit. iij. xv. f. f.
Angeli quō dia p̄t̄ i amore
 feruentes aī tñ amor eoz

defixus indeū nō tepescat
.iij. xv. D.
Angeli de choro scāphī q̄to
viani⁹ dei claitatē aspiciūt.
tanto māifesti⁹ q̄ increati⁹
sunt trident. iij. xv. C.
An̄a hūana q̄as boīs puata
fueit ex p̄mōz p̄nāi aīsgres
sione. et quātis miserū sb
iecta. q̄ si ab illis r̄surge vo
lueit hācē habet ut ad suū
nūationē pducat. et sic se cogi
tando sibi viā vsq̄ ad aside
randā ethe p̄ie celsitudine
paret. iij. ix. C.
An̄a nr̄a it̄b⁹ asistat. ij. iij. C.
an̄a ab h̄ic egrediens nō aliud
quā libzū seu testē asat̄ seai
portat. i. iij. C.
An̄e dom⁹ cū suis septē colūp
nis describit. i. xij. C.
An̄e salus p̄apue asistat i dig
corpis r̄ p̄p̄aōe. Ibidē de
fructu et effū eiusdē p̄p̄
aōnis. i. xxij. C. A. v. C.
An̄a sine delat̄aōe ee nō p̄t. ij.
Nec sine amore. ij. vij. C.
An̄a sponsa r̄ effiat p̄ v̄tute
caritatis. ij. xij. C.
Ibidē de violacōne caritatis.
An̄a qualit̄ se r̄gē debeat
vt i amōe sponsi sui r̄ salus
p̄manē possit. ij. xij. C.
An̄a deuota quāuis asp̄itē
non valet id quod desideat
adnō. t̄n̄ i hac p̄grinaōe
asolat. ij. xij. C.
An̄am hūanā solus d̄s ip̄le
p̄t r̄ n̄a res alia. ij. xij. C.
An̄a sine t̄iore et amōe mor

tua ee diat. ij. xij. C.
An̄a deuote se semp sursum
eigē debet ad expectandū
visitacōnes et reuelacōes
diuinās. iij. vij. C.
Ibidem q̄lit̄ exponēdū sit p̄
sue. Mandā t̄māda ex p̄tā
re ex p̄tā Circa mediū.
An̄e liq̄factio q̄d sit. iij. xi. C.
An̄a dotes q̄ sunt. iij. xij. C.
An̄abus decedētib⁹ t̄x loc⁹
assignat. iij. xij. C.
Appariacōnis sue māifesta
cōnis dux mod⁹. iij. xij. C.
An̄a desposicōis in t̄māda
duo requirit. iij. v. C.
Asp̄cūs duplex ē. i. xij. C.
Assiliacō. desiliacō. r̄ uniacō
q̄lit̄ differat. iij. xi. C.
Aureola quid sit et quib⁹ de
beat. iij. xv. C.
Beatitudo an̄a scāz q̄ndo
p̄tā sit dicēda. iij. xij. C.
Batitudines distinguūt scdm
distinacōem graduū. et sic
sūt septē. aut scdm essen
tā r̄ sic sūt octo. i. xij. C.
Beneficōz di r̄ cordacō va
let ad exatandū i nob̄ dei
dilcōne. Ibidem q̄ sint eius
bn̄ficia nob̄ r̄cessa. ij. vij. C.
Benignitas ē sepa⁹ fr̄tus sp̄s.
et h̄ q̄dr̄t v̄tute. ij. ix. C.
Bonū om̄e aut ē celeste. aut
sp̄uale aut t̄pale. iij. ij. C.
Bonū agere debet quilibet
dū viuit. hoc enī ē seari⁹
q̄ ex p̄tāre p̄ mortē bona
alioz. i. xxvij. C.
Boitas illa q̄āi dulcedo v̄tē
ē sextus sp̄s. ij. ix. C. fruct⁹

3
Qualigo dina qd sit. iij. xi. A.
Caritas vn ortu habeat. iij. v. B.
Caritas quid sit et de eius re
comendatioe. iij. vij. C.
Caritas dulco et amor i sacra
scriptura frequent accipiunt
pro eode. iij. vij. D.
Qualit radix bonoz oim
sit caritas et qlit accipi debe
at et idm dign. iij. vij. E.
Caritas ipedit a curis et sol
licitudinib. iij. vij. F.
Caritatem excitat bnificoz
dnu r cordaco. iij. vij. G.
De effab. caritatis videlicet
Caritas. pacis et be. e. iij. vij. H.
De caritatis efficacia. iij. vij. I.
Sine caritate nulla valet
vtus. iij. vij. O.
Caritate qd no hem. plua
adusa no tolleat. iij. vij. S.
Caritas qualit foras mittat
timore. iij. vij. M. A.
Hoc e singulae priuilegiu
caritatis vt deus dicatur
iux illud. Ds ex. e. iij. vij. T.
Caritas int duo fruct.
spe pmatu obtinet. iij. ix. B.
Caritas i statu me pste p
fia no pt. cu ho debet quod
facit se e. iij. x. S.
Caritatis ingente siue i su
se q sint sig. Ibid. iij. xi. P.
Caritatis ia roborate q sit
signa Ibid. iij. xi. X.
Caritatis pste signa exteriora
declarat. iij. xi. A.
Caritatis pste sig. iusticia
describit. iij. xi. B.
Caritatis feruor disponit

ad gra. contemplatiois. iij. vij. n.
Castitas e duodeca frus spe
et habet quatuor vtutes. Ibid.
ho pudicus et angel. no dif
ferut vtute. f. felite. iij. ix. k.
Celestis pua qual sit pro
pte declaratur. iij. xiiij. S.
Ibid. accipiet vnusquisq. sdm
suu labore. iij. xv. F.
Celle freques i habitatio co
mendat. iij. v. x.
In cellis multa sut idusi q
tu p metas distractione cu
toto mudo fabulat. iij. iij. O.
A cogitacionu varietate neo
ad plenu i hac vita liberai
pt. iij. y. k.
No solu cogitaoes puse fugat
spim san a corde hois sed eaa
vane et iutiles. iij. iij. b.
Cogitaoes languide sut t
cu signu iusticia caritatis p
fecte. iij. xi. C.
Cogitaoes hoim finite ee
no pnt. et quae. et qlit cor
da distracta colibe debea
vt cogitao stabil et ordinata
ee possit. iij. y. k.
Compunctio ex deuotioe pro
ueiens valet ad r. a. p. a. o. e. z.
amisse gre. iij. xy. b.
Compunctio q fructuosa sit et
vn gnetur. iij. v. p.
Ibidem duo sut gna. p. u. c. i. o. n. u.
a. o. n. u. iij. v. O.
Ite de qtuor gna. p. u. c. i. o. n. u.
iux alia ditione. iij. v. S.
Compunctiois et tbulatiois
igne qre ds imutat mentib.
cecatib. iij. ix. b.
Conscia qn dicitur pura

Ibidem ar̄ mediū de duob⁹
q̄ asiam purā faciūt. i. iij. f.
Consaā pura dicit nō valet
q̄ diu icarne ip̄eius et volup
tates vigent. i. iij. g.
Consaē remorsus tanto acūs
opatur q̄to maiore grām hō
p̄cipit. i. iij. h.
Consaā qm̄ repata fuit p̄sa
tiffone odignam tūc aliquat
solao ē r̄apienda. i. iij. i.
Consaā suā paua v̄tuab⁹
ornat. i. iij. k.
Ibidē de mēdacoē p̄ue asae. i. iij. p.
Consaē tres sūt testes q̄ ad
examē fiduae v̄l c̄titudis. i. iij. r.
Consaā n̄s̄ stricta ī erronea
obnubilat sp̄ei fidua. Ibidē
i. iij. t.
Confidētia q̄ ignoas̄ suū va
let ad grāā cōtemplacois
. iij. viij. r.
Cōtemplacois sublimitas i
q̄tuor asistit. iij. i. f.
Cōtemplatiō vita d̄s̄r̄. iij. vi. b.
Et sine ea hōēs saluari p̄nt
ceteris paib⁹. iij. vi. c.
Cōtemplatiōm̄ vita īpedit
otiosa vita. iij. viij. c.
Que sūt nāā ad cōtemplandū
vex lumē. Ibidē. iij. viij. f.
Cōtemplatiō d̄noy p̄ sex p̄a
rari debet. iij. viij. i.
Itē de quibusdā q̄ p̄mouēt
ad grāā cōtemplacois. iij. viij. p.
Ibidē de duob⁹ generib⁹ cō
templacois. iij. viij. q.
Quid sit cōtemplatiō et vita cō
templatiō. iij. ix. f.
Cōtemplatiō vacare desideras̄
cogitacoēs mūdanas p̄pone

debet. iij. ix. c.
Ibidē qualis d̄s̄ elcōy suorū
mētēs ad ignoas̄ celestū
illuat. ep̄b̄s̄ ar̄ occultat. iij. ix. d.
Cōtemplatiōi itēndē volens
humilitatis custodia h̄p̄e
debet. iij. ix. e. **f. iij. x. d.**
Cōtemplatiōnū duo sūt grāa.
Ibidem et qualis illa signet̄
p̄ duo cherubi se mutuo res
p̄uētia. iij. x. e.
Cōtemplatiōis qualitas va
riat̄ t̄pliciter. iij. xi. f.
Cōtemplatiō celestū dulce
d̄nē sel̄ gustātes de cetero t̄nfi
toria deserūt. iij. xi. f.
Cōtemplatiōis dulcedo sepi⁹
sub̄t̄ h̄c̄ aiābus deuotas no
t̄n ob id despandū. iij. xi. g.
Cōtemplatiōis q̄s̄ sit t̄nūus
iij. xi. h. **f. iij. xi. d.**
Cōtemplatiō q̄tuor mois̄ īpedit.
Cōtemplator q̄uis deo semp
vacare debeat. t̄bus t̄n de
causis a cōtemplatiōe cessare
p̄t. Ibidē. iij. xi. e.
Consiliū unū de doib⁹ sp̄s̄a
describitur. Ibidē t̄ est cō
siliū. i. xi. b. c.
Consiliari⁹ oī hōi necessari⁹
ē et quis ille ēē debeat. i. xi. d.
De hys q̄ p̄p̄ū cōsiliū sequit̄
et sibi sapientes esse vidē
tur. i. xi. e.
Continētia ē undecim⁹
frat̄ sp̄s̄ et habet quadru
plicē virtutē. iij. ix. f.
Cordis mūdicia q̄d sit. iij. b.
Cordis mūdicia p̄t ē sexta
h̄tudo describitur. i. xix. h. l.
Cor huanū faciā non p̄t

nisi uno solo. ij. xiiij. f.
 Cor huanu deus ihuau duo
 bus moib. ij. xij. p.
 Corp^o xⁱ q^ulit sic iloas j. xxij. t.
 Corpis xpi p^repao quare
 dicat omiuo. j. xxij. b.
 Corpus xpi quare velet
 sp^ectus. j. xxij. e.
 Corpis xⁱ digna p^repao va
 lenter attendit ad amore
 dei. j. xxij. f.
 Corpus xpi quatuor moib
 sumitur. j. xxv. d.
 Ibidem de maⁿducatioe sp^uali
 quo ad v^tu^e sac^ram^eti
 D^ru melius sit frequ^e acc^e
 de vel rari⁹ ad factam^eti
 corpis xpi. j. xxv. e.
 Ibidem eia de diuisa p^rep
 aone diuiso^r Et de abilita
 aone requisita ad sume
 du idem sacram^eti.
 Corpis xⁱ reueⁿcia tior^em
 habet amon^e diuctu. Ibidem
 de asilio quod dat^r sac^rdot^r
 bus. an salis raro an frequ^e
 accede^r debeat. j. xxvi. k.
 Quato pluries se quis ab
 ho^o sac^ramento subtraxerit ca
 to maiore^r dispoem^e incur
 rit Ibidem. j. xxvi. a.
 Corpis xⁱ diuⁱuo adiu^sis
 fit diuisis affab^o. j. xxvi. f.
 Ad digne accedendu^m suie ce
 lebrantou^m ca^m requir^ut. j. xxvi. d.
 Corpis xⁱ pape volens p^re
 sig^o se fore dignu^m cognosce
 pt. j. xxvi. e.
 Corpis glorificati q^utuor sut
 dotes. ij. xv. h.
 Culpa p^rca^m qu^o remittat

et pena. ij. xiiij. p.
 Cure et sollicitudines ipediunt
 fuore caritatis. ij. vij. f.
Delice cordis et corpis quo
 differat. ij. vij. f.
 Delicias celestib⁹ afflu^e q^udit.
 Et easde^m leaⁿas iⁿ hac vita
 cotinuas h^{er}e noⁿ possum⁹. ij. xi. k.
 Quale^m delice ille ai^us deli
 cata faciat. Ibidem. ij. xi. l.
 Desideriu^m p^rced^ecau^m p^rim ad
 celeste^m p^riam q^uta^m fuit. Et
 nob^{is} ad idem desideriu^m ha
 bedu^m exhortant. ij. xij. k.
 Desideriu^m deuoto^r hoim
 deus prouocat ad amore
 suu^m vt augeat. ij. xij. k.
 Desideria alta scdm sunt
 signu^m int^rsecu^m caritatis p^r
 fte. ij. xi. d.
 Deus int^r omia e. ex omia
 et sup^{er} omia. et inf^{er} omia. ij. x. f.
 Ibidem. q^uta excellencia sit di
 uinitas. ij. x. k.
 Deus iⁿua agnosa p^re. q^ue i
 p^ria sicut e. sed nec hic nec
 illic q^udit. ij. x. l.
 De dei noib⁹ tratur^r scus
 dyonisius ad superexcell^e
 noⁿ attigit veritate. q^u q^u i
 effabile e. dia digne non p^r
 et plura hui⁹ moⁱ. ij. x. f.
 Deo uenit ubiq^{ue} ee simpli
 at^r et pp^rie. j. xxij. e.
 Deus nra^m meⁿta conas nil
 aliud q^u sua muneⁿa coronat
 . ij. v. f. **f. ij. x. f.**
 De^o quo a nob^{is} sit diligend⁹
 Et maxie p^rter tria bⁿfi
 na. Ibidem. g.

Deus quoniam pater est per suam gratiam
cum non quiescit. et sepe se ab
sentat se diu quiescit et quare
hoc. ij. vi. s. s.
Deus quoniam ubi sit ubique dicitur in
intellectibus esse. pp. th. ij. y. t.
Dei ymago qualiter consistat
in anima. ij. viij. f.
De dei auribus oculis et huiusmodi
moi loquens sacra scriptura
quid per illa intelligendum
sit. ij. x. o.
Dei dignitas prout in hac
vita huius potest distinguere et
tribus gradibus. ij. xi. o.
Deus qualiter sit in noue
chorus angelorum penes di
uisos effectus. ij. xi. o. q. s. s.
Deo tunc profassio dicitur
intellectus noster. quoniam dicitur
ei ut ignoto. ij. xi. o. l.
Deus quid sit. nec cogiri
nec omnino potest apprehendi. sed per
parte et hoc corde munda
to. ij. xi. o. c.
Dei sibi quomodo videri potuit
a quibusdam sanctis in hac
vita cum dicitur fuisse moysi
non videbit homo et uiuet.
Ibidem. ij. x. o. f.
Deus ad dyabolum loquitur
quatuor modis. ij. xij. o. p.
De intellectu illius. Quod quid ad
se dicitur pater et filius non dicitur
aliter sine altero. Ibidem pater et
filius et spiritus sanctus unus deus
est naturaliter. ad quod intellectum tota
deitas est in patre totum in filio. totum in
spiritu sancto. ij. x. o. v.
Dei patris potentia non est ali
ud quam essentia eius. Et filius

sapientia non est aliud quam sua essentia.
Et amor spiritus sancti non est aliud
quam sua essentia. Ibidem. ij. x. o. x.
Ibidem quod homo ad plenam
reseruationem non potest archanum il
lud ex quo videlicet intelligere
quia quibet personam in diuisis sit
totam in alius. ij. x. o. a.
Deus qualiter sit ubique. ut
tamen una eius pars non sit hic et
alia illic. Ibidem qualiter res
corporea et incorporea di
simode sunt in locis. ij. x. o. f.
Deus tunc creatur sua vo
luntate. In ipso omnia fuerunt
antequam ad formam suam in
sibiles procederent species. Et
qualiter ubique in archa scripturae et
ipse sibi locus est. et in se atque
omnia naturaliter alicubi est et in omni natura
est et sine sui diffinitione. ij. x. o. g.
Deus pater genuit filium coet
ernum sibi substantialiter et al
terum a se. ij. x. o. k.
Dina cenam credere et eandem
ardentem dicitur in eandem
quodammodo. Ibidem. ij. ix. o. i.
Ibidem de dei deplacatione.
Deus per enigmas non per species
in hac vita eam a viris mil
tum proficiat videri
potest deplacatione in aliam e
recta. Ibidem. ij. ix. o. j.
Si aliquibus tibi gratia visio
nis dei specificiter deus fuerit
huius nimirum inestimabili virtute
pollent. et mundo peccatis
mortui sunt. ij. ix. o. k.
Deus quid sit. ij. x. o. p.
Dei diuinitas fit secundum agni

tionē nrām qua ipm agnos
amus. ij. xiiij. p.

Dei dom⁹ siue habitaculū
qd sit et qlit pparari debeat
.ij. xii. o. s.

Dyabol⁹ loq^r ad dm t⁹ mo
dis. iij. xij. q.

Dilige ūmicū ē expressus
signū caritatis. ij. xv. c.

Dilcō dei p tñ distinguitur
et dilcō pximi p duo pre
cep⁹ deiuat. ij. xv. g. h.

Circa dilcōnē pxī mag⁹ dis
creas ē adhibēda. ij. xv. f.

Dilcōis act⁹ excellit actum
cognicōis. iij. xi. v.

Diffenaa ē int⁹ dilcōez vtu
tē et dilcōem dotē. iij. xi. k.

Diligēd⁹ ē d⁹ p⁹ tria bñfi
cia nob collata. ij. x. l. m.

Diligēdus ē de⁹ maxie p⁹
r dēp⁹ cōis nrē bñficiū. Ibid.

q⁹ plures scōz auctoritates q⁹
de⁹ a nob sit diligēd⁹. ij. x. n.

Diligēd⁹ ē de⁹ ex toto cor
de. ex tō aīa. et ex tota mē
te. ij. x. o.

Illā cōlitās qd intēdat
ibidem. ij. x. p.

Caritas dū⁹ ē. Ibidē. ij. x. q.

Dilcō pxī aliqlit⁹ declarat. ij. x. r.

Diligēd⁹ ē pxī⁹ t⁹ plia mo
do. ij. xv. t.

Dilcōem debe⁹ vniūq⁹ scdm
suū statu et dignitatem

Ibidem. ij. xv. p.

Dilcō ūmicōz describit⁹. ij. xv. x.

Dilcō ūmicōz demrāt hoēz
ēē discipulū x⁹. et qn dilcō i⁹
beat⁹ custodiat⁹. ij. xv. a. b.

Dilcō sola disciunt int⁹ filios
dei et filios dyaboli. ij. viij. o.

Deuocō qd sit et q⁹ sit nām i
orōe. iij. v. f.

Deuocō qualit⁹ q⁹ debeat. iij
v. a. r. mediū.

Deuocōis grā p negligētiā
amissa i religiosīs qlit⁹ recu
pari debeat. ij. vi. k.

Deuocō qn pfiat⁹ i hoīe. iij. v. n.

Deuocōnū grā i septē dis
tinguitur. iij. v. x.

Deuocōis grā subit⁹ hoīs
hoīb⁹ qui eam tñ instant⁹
quāt⁹ p⁹ quīq⁹ rōēs. iij. v. a.

Deuocōnis intēte iocandi
tas q⁹ valens sit ad actū cō
tēplacōis et q⁹ diligētiē que
renda. iij. viij. g.

Deuocōnū spēs distinguit⁹. iij. xi. a.

Dimitte nob⁹ debita nostra
sit et nos dūtm⁹ debitorib⁹
nrīs qlit⁹ expōi deat. iij. ij. c.

Dimittas vitās declarat. iij. x. p.

Dona dei vōz pnt oēs grē
et hū⁹ dūtm⁹ dati. Spealit⁹
tñ sūt septē dō dei. Ibidem

ubi ascensus eorūde sit i
choand⁹. ij. vi. c. d.

Donoz dei rō declarat⁹
Ibidem. ij. vi. e. f.

Dō dei septē sunt. septē spēs
boni quib⁹ oriunt⁹ sex ali⁹
mali spēs. Ibidē. ij. vi. f.

Donā spēs scā qualit⁹ expe
diat vires nāles. ij. vi. g.

Donū vniū spēs facti sine alio
subsistē nō p⁹. ij. xv. v.

Dotēs corpis glōificati et
aīe declarat⁹. iij. xv. g. h. j. k.

Dulcedie pnciū et futiōz

nemo sicut hinc per. Vide ibidem
auctoritate Bernardi futura
dulcedine ardentem deside-
rantes. iij. xv. xi. j. k. l.
Dulcedine spiritus qui se gustat
ueit semper eius plenam desiderat
eandem quod mundi amatores
pape non possunt. Et quae
hoc sit ilongum dedat. Ibidem
videlicet. iij. xi. j. k. l.
De diuitia quae aialas deuota
affligit et sicut et impedit
gustum spirituale. j. xxvi. s.
Sobrietatis spiritus qui sit. iij. xi. b.
Edificatio lignum ferum et stipu-
la de quibus dicit apostolus qui sit. iij. xiij. l.
Et superedificatio auri argenti
et lapides preciosos quod sit. Ibidem
Esuries et sitis diuisorum arm-
diuisa. j. xvij. j.
Eucharistia quae super ubi cor-
pus et arca et ubi sacra-
mentum. j. xxij. xxij. xxv. xxvi. r.
Excessus siue eleuatio me-
tus tripliciter causatur. iij. xi. e. f.
Et sic primo modo desiderii anx-
ietate et magnitudine deuo-
tionis. et quia id in anima agatur
et quia anima per defectum ascendat
de igne amoris in anima succesa.
Ista et alia ilongum declarant
iij. xi. ff. per totum.
Exspirationes cordiose sunt quae
tunc signum intrinsecum caritatis
proferunt. iij. xi. f.
Extasice affectiones sunt quantum
signum intrinsecum caritatis pro-
ferunt. Ibidem quod sit extas. iij. xi. g.
Excessus mentis sic in spiritu. iij. xi. m.
Exultationis magnitudo
causat excessum mentis. qui

suuementem exprimit in illis ubi
Que est ista quae ascendit de defectu
delictis affluens. iij. xi. j. **##**
Excessus mentis et contemplatio
in diuina obliuione iduat
ceterorum. Ibidem. iij. xi. p.
Quare tam pauca ad dei spe-
culacionem et ad excessum me-
ntis rapiantur. Ibidem. iij. xi. r.
Excessus contemplationum du-
plices sunt. iij. xi. t.
Extasis et mentis raptus quia
differant in se. iij. xi. d.
In excessu mentis duo intelli-
guntur. iij. y. e.
Ibidem de rapto pauli utrum
uideat dominum per eum. iij. xi. f.
In eodem rapto non fuit nam
separatio corporis et anime et qua-
re hoc. iij. y. g.
Familia in die puerit
ex crebris uisitatione eiusdem. iij. v. l.
Felicitas eterna consistit in dei
uisione. iij. ix. a.
Felicitas eterna immedat. iij. xv. r.
Fides quod sit et quae nam ante diuina
j. xxij. f. Item. iij. j. h.
Aliud est credere esse christum aliud
credere in christum. ibidem de ill
qui non per fidem sed per suas
rationes uestigiae uolunt que
non intelligat. iij. j. h.
Fidei articuli colla sunt in tribus
symbolis. Ibidem. iij. j. k.
Tantum una est fides tam in prin-
cipalibus quam in precibus et futuris. iij. j. l.
Fides est non solum factus spiritus quantum
hinc uirtutes. iij. ix. g. xv. j.
Fides euacuabit in prima. iij.
fortitudo gratia donum spiritus sancti
declatur. j. ix. w.

Excessus mentis diuisis diuisimo
de credit. et nulli sine labore mag-
no et hoc ibidem declarat. Ibidem. iij. xi. o.

Ad suscipiendū donū fortitudinis aīa p̄t̄a disponi habet
Ibidem. j. ix. x.

Fortitudinis donū datur
p̄pter tria. j. ix. a.

Gaudiū magnum p̄cipit
ex diſt̄ corp̄is p̄ceptōe. j. xxiiij. h.

Gaudia celestis p̄uē ineffa-
bilis sunt. iij. xv. g. Vide ibi
de auct̄e nob̄ile s̄a augusti.
Illa eā i cord̄ hoīs ascendē
nō possunt. h.

Gaudiū sp̄s sc̄ds fraus sp̄s
describitur. Ibidē q̄ gaudiū
cordis ic̄bus excedit modū
carnal̄ gaudiū. iij. ix. f.

Gloriā dei sicuti est videre
huāna mens i carne p̄i-
ta nō p̄t. iij. ix. h.

Grāz actōnes pro quibus
deo reddē debeam̄ et q̄d p̄-
tineat ad eosdē. iij. ij. k.

Grā dei nisi affuerit r̄e vi-
uē nō p̄t. ij. v. h.

Grācia diuē solacōis quid
sit. Ibidē. ij. v. k.

Grā diuina ab om̄ib̄ ē postu-
lāda ad q̄d. iij. x. c.

Grā d̄teplacōis aut deuocōis
oīs cū subtracta fuerit q̄l̄ re-
pari debeat. iij. xij. a.

Grā dei qui caret ad om̄e
bonū tepesat. habena at
eā nichil ḡue existat. ij. v. n.

Grā duplicat̄ dicit̄. ij. v. e.

Grāz t̄plicē accipi. Ibidē. ij. v. f.

Grā carētes stare nō p̄nt.
quī iadat i mōrle p̄am. ij. v. o.

Grā dei quāe r̄ q̄n hom̄ib̄
sub̄t̄ur. ij. vi. p.

Grā deuocōis aut d̄tepla-

6
aonibus. aut alia quāq̄z habei
non p̄nt sine labore et solli-
citudine. iij. xij. c.

Gradus p̄mus r̄ ifim̄ ad
gustū sapiē ē nōr̄ d̄m̄. iij. viij. k.

Habitūs v̄tutū cardinaliū
disponit ad exācū vite actiē.
et habet donoy ad exācū
vite d̄teplacōe. j. xxij. p.

Hostiū regni celoy q̄tū de
se semp̄ ē aptū et equaliter
dicatur clausū. j. xxij. r.

Homo siue creatura r̄olū ad
q̄d creat̄ sit. ij. xiiij. n.

Hōis canōias astricti sunt
qui i sacris ordinib̄ sunt cōsti-
tuta. Et si in eū ab aliq̄ quip-
piā neglectū fuerit i hōis q̄-
lit̄ r̄cōp̄sari debeat. iij. iij. c.

Hūilitas mētis disponit ad
grāz d̄teplacōis. iij. viij. l.

Infinal̄ p̄cā ubi sit. iij. xiiij. f.

Ignis infinal̄ q̄lis sit. iij. xiiij. g.

Ignis purgator̄ q̄l̄ sit. iij. xij. j.

Itē de igne purgatorio r̄ p̄ n.

Intellectus sextū ē sp̄s s̄a donū.

Ibidē q̄ quāq̄z dona sp̄s s̄a
ordinat̄ ad vitā actiua sex-
tū at̄ et septimū ordinant̄
ad vitā d̄teplacōam. Ibidē
intellectus q̄d sit et auḡ v̄tuti
j. xij. f.

Itē q̄d sit intellectus. j. xij. g.

Intellectus prudencialis tā
docet. Ibidē. j. xij. h.

Intellectus n̄r̄ aut̄ p̄fāssie
deo d̄iūgitur q̄n d̄iūgitur
eide ut ignotis. iij. xi. b.

Ira zeli utrū bō sit et meri-
toria. ij. xv. d.

Ira ipoc̄e et iā zeli differūt.

Ibidem. ij. xv. e.
Illa ira dei. uidelicet a patre
non defende. qm̄ ḡuus sit. 3. f.
Iubil. sp̄ual. qd̄ sit. ij. xi. a.
Judiciū finale qm̄ erit et qd̄
horrendū. ij. xv. a.
Judiciū idē quatuor hēbit
ordines. ibidē. ij. xv. b.
Ibidē et. de duabz sententijs
eodē iudicio p̄fendibz. 3. xv. c.
Iusticie esuries et sitis q̄nta
bitudo describit. i. xvij. h.
Lacrimę deuocōis atqz
lacrimę p̄mē et cōfessionis et fr̄ne
passionis differūt. 3. v. k.
Lagor adūs qd̄ sit. ij. xviij. h.
Et idē lagor ex tribus cō
tēpatur. i. v. m. p.
Latria dicit̄ autē di. q̄lit.
Laus dei cōsistit idē desiderio
sc̄o et bō uita hoīs. ij. ij. a.
Lco dinaz scripturaz q̄ fruc
tuosa sit. ij. i. m.
Legunt plures et scrutant̄
sacra scripturā nō ut sciāt
ea q̄ legūt sed ut habeāt
que alijs dicant. **I**bidem
de illis q̄ roe sac̄e inflāmat̄
ibidē. ij. i. o. k.
Letitia sp̄ualis et iocūditas
qd̄ sit et q̄t modis accipiat̄
.ij. xi. e.
De itellā illi. lex ei. mul
tiplex est. ij. xv. f.
Lib n̄r ē appria cōsā ad q̄
emendandū oēs alijs libi
repti sūt. i. ij. q.
Liberalitas septi. fr̄s sp̄s.
et h̄z q̄druplicem v̄tutem
.ij. ix. e. **L**ij. viij. k.
Libidinis flāma ē aōr carnis.

Locus qualiter d̄tineat itōr
poralia. ij. xvij. e.
Locus cordis q̄lit̄ deo p̄and̄
sit p̄ vite p̄uitatē. ij. xvij. s.
Locus t̄plex debet aiabz ab
h̄t p̄genabz. ij. xvij. d.
Locutio dei āgeloz et deonū
q̄lit̄ et q̄t moīs fiat. ij. xvij. u. o. p. q.
Locutio dina duplicat̄ disti
guūt. ibidē. ij. xvij. k.
Loganimitas ē q̄lit̄ fr̄s.
sp̄s et habz t̄plicē v̄tutē. 2. ix. e.
Luctus t̄tia bitudo dēclat̄
i. xvij. e.
Luctus quatuor sūt sp̄s. i. xvij. f.
Lugētū corā dō fructuose cā
sūt gr̄ia. ibidē. i. xvij. g.
Manducac̄e sp̄ualit̄ q̄ sit.
et q̄lit̄ fieri debeat. i. xvij. g.
Libēa nos a mala q̄lit̄ ex
poi debeat. ij. ij. g.
Mala quibz subiac̄ tua
na adicio m̄sex distinguūt.
.ij. ij. g. h.
Masuetudo ē octau. fr̄s sp̄s
et h̄z t̄plicē v̄tutē. ij. ix. f.
Meditatio dinoz q̄ felix
et fructuosa. ij. i. o.
Mentis instabilitas v̄n cau
setur. ij. ij. p. c̄r̄ fine
m̄tas instabilitate if̄ orōes
hō q̄ diu i hac p̄gnacōne
fuerit p̄f̄e care nō p̄t. 3. ij. q.
Ad m̄tas opōez q̄ valeat
.ij. ij. s.
Mentis stabilitas dispoit̄
ad gr̄am cōtēplacōis et q̄lit̄
distracta m̄s v̄ colligi de
beat. ij. xvij. o.
Mentis dilatacio ē p̄a sp̄s
cōtēplacōis et qualiter illud

agnatur i aia deuo. 3. xi. v.
Mentis subleuatio e scda
spes deplacois. iij. xi. x.
Mens alienatio e tna spes
deplacois. iij. xi. d.
Et misatur epliat. iij. xi. e.
Mes pftoz qn rapiatur ad
celi secreta. iij. xi. n.
Mia quita btaido descri
bitur. i. xix. k.
Mysteria dei z secre nemo
stire pt nisi au deus ruc
laucit. q reuelao sic diu
sis moib. iij. xy. s.
Mias scda btaido de
scribitur. ibide quis ven
at sit mias z de masuetu
die diuisoz. i. xvi. d. an fine.
Modestia e decim^o frtus spe
hms qdrupte vate. ij. xx. h.
Mors eplex ee distinguit
et qua fructuosa sit staua
moris meoria. iij. xij. m.
Ibide qta sit mors omib⁹
z eius hora q incta et hec
paua ppendit. iij. xij. n.
Mors mala sequitur vita
mala z mors bona segtur
vita bona ee intellai illi⁹
ba mortui q i dno mori
unt. Ibide mors aeterna
patorib⁹ sed desideat auis
tas qui ia mudo mortui
sunt. iij. xij. op totu.
In moras hora iusti dyabo
lu no timent. sed magis
iusta z reprob. iij. xij. v. x.
Mora cu appropiaueit ho
i duob⁹ teptatur videlicet
i fide z spe. iij. xy. a.
Mors dux e iux alia diui

7
sione. iij. xv. d.
Mundicia cordis quid sit
et quatu valeat. i. y. h.
Mundicia e. i. y. f.
Mucabilitas cordis z cogia
onu auferri oino no pt
sed refrenari pt. Ibide qre
vutis sit mundicia cordis
et qualif ad ea qb pueire
valeat. i. ij. k.
Mundicia cordis ut qtu
valeat. i. ij. m. l.
Mundicia cordis abilitat
ad actu deplacois. i. y. ay.
Mundicia cordis sex btaido
do describitur. i. xy. f.
Negligencia e ca subtrat
tois dinegre. ij. vi. q ar fine.
Oiosa vita ipedit stem
placone. iij. vi. f.
Oiositas i religiosis repre
henditur. iij. xy. f.
Opa vtutu i nob dualesant
si dei gram habuerit adiu
tricem. ij. vi. g.
Oro qd s r qre iucta. iij. j. p.
Oro diuina expoit. iij. y. q.
Et pcellit oes alias oroe
i trib⁹ ibide. iij. y. r.
Oronu qtuoz sunt spes
iij. y. h. ar mediu.
Oro qualif ipediat z qd di
uiforet diuisimode. iij. y. l.
Orois eplex e effcus. 3. iij. m.
Ibide qn euagatio mentis
infra oroem sit pam. vel
qn no. z vn pueiat talis
euagatio. iij. y. n.
Qua diu ho i pegrinacoē
fuerit mental distractioe
pftē care no pt. et quare.
et ppt hoc tn ho despare

nō debet. iij. iij. q.
Orō vera consistit in cogitatioib⁹
cordis nō i oris voce. iij. iij. v.
Continuu desideriu ē etinu
a orō. iij. iij. v. arca me
Ibidē illud aplicū sine int
missioe orate qualiter ipedi
debeat. iij. iij. v. arca me
dū r b i p n.
Orōes qles dō exaudiat. iij. iij. b.
Rationes quare de⁹ nō sta
ti exaudiat orōes ad seda
manā. iij. iij. c. d.
In orōe duo sūt nra scilicet
deca et pseuerāa. iij. iij. e.
De tibus impedimētis tpe
orōis occurrentib⁹ videlicet
pāa pū⁹ missa. negligē
ppria et tēptamēta dyabo
lica. iij. iij. f.
Multi orāt prolixē sed vitā
et mores orōnū nō hnt.
Ibidē iij. iij. g.
Orandū ē in filēto et clau
so hostio et quare ibidem
iij. iij. h.
Quatuor sunt q orōes ad
dñi puenire faciūt Ibidē.
iij. iij. i.
Tres sunt moī orandi. p⁹
fit vba opōita. scd⁹ p vba
affāua formā. tūus fit mē
talit. iij. iij. k.
Orōi pāpue ad eē debet de
uotio. quia hec sume va
let. iij. v. a.
Orōis vel atēplacōis tpe nō
excedē mēte aut rāpi co
gitōib⁹ mūdāib⁹. breuib⁹
salā quodāmo ē ipossibile
a vrbis a iustis etiā et con

teplatiuis. iij. iij. a.
Ibidē exposicio illius dā
apli nō quod volo hoc
ago
Ordines qtuor erūt in iu
dicio. iij. xv. b.
Osculū spūale int aiam
deuotā rei⁹ sponsū qd sit.
et quō fiat. iij. xv. a.
Pāa ē quart⁹ fraus spē
et quō hoc. iij. xv. b.
Panē nrm coadiānu da
nob qualiter expōi debeat
de tēplia panē quo indige
mus. iij. y. b.
Passioēs sūt tēplia. vide
licet inate. illate. et i cordi
b⁹ alienis. iij. xv. q.
Paupitas spē pma bñau
do describitur. i. xv. c.
Ibidē de paupitate deo ac
cep. Item ibidē de amore
paupitas. i. xv. c. i medio
Pax et gaudiū sese comitā
tur. iij. iij. s.
Pax et quietis iteioris
sig explicat. i. iij. t.
Ibidē de mēdatōe pax
Pacē et quietē cordis ser
uāt vitā solitaria et frequē
māsiō itella. i. v. x.
Pax septia bñauo descri
bitur. i. xx. a.
Pax tūus fraus spē descri
bitur et habet triplē
vūtem. i. xv. a.
Pax mōrib⁹ oīs q caret
dei grāciā habet aut mā
festa aut occulta. i. vi. a.
Paxōrū purgatio agitur
tū modis. iij. iij. o.

8

Pena quāq; manet p^o dele
aone p^o ad culpā. 3. p^o.
Pea & culpa duo sunt i p^o
remittenda. iij. xuy. p.
Pena infialis ubi sit et
qualit^o affligat. iij. xuy. f.
Pnia digne p^ota reapi
debet a p^ote aliq; iso
laao sine spes de veia & y. n.
Pfoz status it^o assistit. i. f.
Pfoz integritas triare
quirit. i. xuy. a.
Pfo t^o est scdm thoma
de aquo. iij. xy. f.
It duplex e pfo iux alia
diuisione. ibid. 3. xi. h.
Labor ad seq^o da p^one
reputatur p pfoe. ibid
iij. xy. j.
Psecutio p^o uisua octava
bitudo describit. i. xxi. n.
Psecutio multoz & ibid^o de
psecutioe no cessate. i. xxi. o.
Precep^o diuina i plei no pnt
sine dine gre aduitorij. v. f.
Pcepta illi^o i pleo uidelicet
diliges do dim. t. no e de
nate saluas. iij. x. r.
Tria sut sig^o p^o h^o sag p^o
ansit de p^odestiatis. iij. iij. q.
Plati h^o tenentur zelum
caritatis. iij. xv. d.
Pniu felicitatis eterne
qd sit. iij. xv. b.
Pietas donu dedit & ei^o
exaui assistit i t^o acti. i. viij. o.
Pollucio nocturna quāq; t^o
idudat i pedimeta hoim
acoie sac^o phibea. quā duo
quāq; vni am. Et vni proue
niat pollucio nocturna

et quid itea considerandū s^t
videlicet de cogitōib^o p^oce
denab^o. & de sensu. et q^olit^o
h^o scdm hoc se habere de
beat. i. xxi. a. b. 1. 2. x.
Ptas sacerdotū q^o excellens.
Pretas p^oz i diuinis
dedat. iij. x. b.
Ratio qn p^ote sit refo^o
ta. iij. v. o.
Regnu di triplex e. 3. ij. x.
Religiosus deo volens ee
familiaris dilige debet so
litudine. i. v. b.
Religiosus qualit^o p^o coioez
se h^o debeat. i. xxi. v. f.
Religioz cantus mediū
tenere debet no alte vo
ciferando. iij. iij. r.
Religiosi legat illud p^ocep
tu aplicū. sine intinistoe
orate. iij. iij. v. b.
Religiosi nuq; dnt ee oao
si. iij. xy. f.
Remissio culpe & pene dis
tinguitur. Et requirit qd
eadē remissio ad p^ote de
lendi p^oam. iij. xuy. q.
Resurrectio corpm describi
tur. iij. xv. r.
Sabbatu spūale qd e
gaudiu i spū scō. i. iij. v.
Sacerdotū dignitas & eoz
ptas describit. i. 23. f.
Sac scriptura tres vel q^o
tuoz mensas h^o. i. ix. r.
Sacmēta noue legis sut
septē. Quid sit sacmētu.
Sacramētoz multiplex
e effas. i. xuy. q.
Sacramētu eucharistie

describit. i. 23. r. ar. mediu
De diuisione panis et vini in
corpus xpi. i. xxv. b.
De pialo idigne papien
tractanciu. i. 23. x. an. mediu
Sacramentū corpis x. duoi
nobis pncipalit opat. i. 22. c.
Sacmētū hui⁹ res duxē. i.
22. g. Itē. i. xxv. a.
Sacramento eukaristie nul
lū ē salubri⁹. i. xxvi. d.
Sapia septimū donū sps
sā describit. i. xvi. j.
Sapia vera et icreata. Ibidē
de sapia creata duplia sa
pian phoz. i. xv. k.
De sapia que desursū ē. i. 13. l.
Sapia celestis dupliciter
adipiscat. i. xv. n.
Sapia duplex ē uir alia
diuisione. i. xv. o.
De sapia uana siue trena
et dyabolica. ibidē. i. 13. p.
De vera et celest sapia de
eius pprietatib⁹ et colup
nis septē. i. xv. q.
Sapia vera qualiter qrenda
et postulanda sit. et iuuenta
qualiter agnoscā debeat et
de roborāoe ei⁹ p diuisas
ūtutes ututes. i. 13. r.
Sapia duplex ē. i. xv. s.
Sapia icreata quō sic re
fectio aiaz. i. xxv. d.
Sanctificetur nomē tuū
quō expoi debeat. i. 4. v.
Scala clausulū in quib⁹ cō
sistat. i. 1. l.
Scia donū sps sā explicat
ibidē de scia seculari et tu
riali. i. 1. q.

Scia salubris in quo depe
deat. Ibidē de tpla me
sa sacre scripturē. i. 1. r.
Scia siue sapia a quibus
dā amatur pē uana
gloriā. ibidē. i. 1. t.
In scia modeata siue mōu
cious hō saluat. Ibidē de
magnitudine scie circa fi
nē scia pftā qd s. i. 1. a.
Scripturas om̄s si nō uā
tat pscrutai tūc amorē
desideriū siue caritas ha
benda ē et tenenda in q de
pendent om̄ia. i. vi. p.
Parū pdest multa cog
nosce nec illa expui nec
ad aliquē usū hē. i. 1. q.
Sensus hūani duplices
sunt exteiores saliet et
iteiores. et in quo illi refia
antur. et de expienaa ar
sensus. i. xv. m. itē. i. 1. p.
Sensui spualū sūt duo
ipedinēta et un sensus
iteiores iaderūt la guox
et tribras et qualiter refor
madi sūt sensus iteiores
et de remedijs et ipā tpe
dinēta. i. 1. r. s.
Sensus exteiores qualiter
sunt restringēdi et recoli
gendi. i. 1. f.
Sensus corpales sūt quū
et sensus diē spuales quū
sunt. i. xv. a.
Septenari⁹ nūb insignior
ē alijs nūb. i. 1. b.
Sibola tria dedarantur
distate. i. 1. k.
Solūra uita amedat. i. 1. x.

Solitudine corporis hie no
valens habeat solitudine
cordis. et prima pars valet
sine scda. i. v. a

Solitudo disponit ad g
nam contemplationis. 3. vii. k.

Spes quid sit et quantum
valeat. sine meritis aliq
spare non e spes. ii. y. a.

Qualit ad spem venie
aim repar debeat. Ibi
de. ii. y. a. a. f.

Spes et timor in hie semp
ee dnt. ii. y. o.

Spes habet tria sig p q
homo scire pt an venia
de patris deus sit. 2. vii. q.

Spes et eius certitudo ex
eb proced. ii. y. s.

Spei fiducia obnubilat
scia nis stricta et erro
nea. ibidem. t.

Concordia bonorum qualiter
spe solidantur p do per
cepta. ii. y. p.

Ibidem aliud nobile de spe
bonorum semp

Spes misericordia hinda. ii. y. o.

Spus sanctus qualiter
pcedat a patre et filio. i. vi. h.

Spes sanctus igni copatur
i. vi. ff. ar. mediu. It. 2. e. a.

Spes sanctus multiplex e
i virtute et qualiter hoib
cedatur. i. vi. f.

Spes sanctus qualiter i hiet
cor hoib. i. xii. t.

De quibusda effab et
donis sps sa et vacab
multiplicab. ii. y. a.

Spes sanctus a cordib patris

fugit

mortalibus maculatis. Ibi
de q plura dca de boitate
spus sa. ii. y. e.

Spes sa processio describi
tur. ii. x. r.

Spem ee i spu qlit hoc in
telligatur. ii. xi. i.

Spes damnati ex infernu
nusq sunt. ii. xii. h.

Spes xpa frs habet. 2. ix. v.

Itatus i optio i duobus
attenditur. i. xiii. b.

Supplicia futura sine de
bere hie patores estimat.
et ergo sine no faciut suoz
patoz. ii. xv. d.

Et aut non sint hietura
conditur ibide. ii. xv. e.

Opera duo suo ordine sibi
suadent. ii. xvi. e.

Teplu dei snt hoies sa. 2. xii. q.

Et qualiter illud edificari
et parari debeat. ii. xii. s.

Teptacionib resistit facit
dig corpus et suscep. i. xii. k.

Re nos inducas i teptacoib
qlit exponedu sit. ii. y. d.

Teptacionib resistit no
valem nisi dei adiutorio
ibide. ii. y. e.

Teptatur ho de duob i
hora mortis. ii. xii. a. b.

Timor dnu e p m et i f m
gdus ascendendi ad dnu
i. vi. b.

Timor eplex e ibide. i. vii. f.

Timor qualiter foras mit
tatur p trinitatem ibidem
i. vii. a.

Tranquillitas ee no pt n
i puitate scie. i. vii. p.

Trinitatis visio e p̄mū
celestis p̄rie. iij. xiiij. t.
Trinitas sc̄a i via x̄phē
di nō p̄t. sed i p̄ria ab elā
apte videbitur. 3. xv. n.
Trinitas p̄ trinitate i h̄itat
mētes iustoz. ij. xy. r.
Uacat plēs corpe sed va
gantur corde. et qualiter
cor vagū p̄p̄sa debeat
ut q̄sc̄at. 3. i. x. f.
Vana z v̄ca caduca et et
na am̄sc̄i nō p̄nt. 2. viij. ff.
Venialia p̄c̄a minuit
fuore trinitatis. iij. xij. h.
Venialia quō i p̄duunt
it̄rouū regni celoz et q̄
sint venialia illa z quō
maculet aīaz. 3. xiiij. h.
Venialia qualiter i p̄diat
actuale deuocōne q̄uis
nō effugat sp̄s sc̄a gr̄a
am. ij. iij. t.
Via que ducit ad vitam
quō dicitur āgusta. 3. p̄. k.
Via sup̄are ad plenu
nō valet sine dīne gr̄e
adiutoria. ij. v. g.
Vit̄ semp̄ v̄t̄ mediū. 2. j. h.
Virtutes explicat̄ur theo
logales. ij. 1. g.
Vit̄ de iuētēna et d̄ra
eoz. ij. 1. h.
Virtutes ille q̄ hoīez ad d̄m
p̄duce d̄nt q̄tuor i se h̄re
d̄nt. ij. xy. l.
Viri iusti iuste viuē nō
valent nisi dei gr̄a ad
iuuēt̄ur. ij. v. h.
Visitatio dei frequēs i do
nat f̄ailiitatē eiusdē. 2. v. l.

Venialia p̄c̄a duplicat̄ acci
pi possūt. j. xxv. p.

Visitacionū dinaz obs
uācia i v̄ris s̄as deo s̄iūne
placet. ij. vi. t.

Visio dei e et̄na felicitas.
Deus carnalib⁹ oculis
nō aspiciatur s̄ mēte. 3. ix. a.

De i cellaual visioe Circa
trinitate p̄sonaz z v̄it̄ate
diuinitatis cautela e obs
uanda. q̄ ad assercionem
v̄t̄sq̄. ibidē de errore ar
ry z sabellij. ij. x. d.

Tres sūt sp̄es visionū. 3. p̄. t.
Visio eloz i p̄ria eīt sp̄iū
lis. ij. xv. l.

Vita hoīs. q̄to p̄fectior
fuerit tanto feruēnaor
et vehemēnaor e amor
eiusdē ad diligendū so
lū deū. ij. xij. x.

Vita duplex est actiā sc̄a
et i p̄platiā. ibidē de d̄ra
z iuētēna carit̄e. 3. vi. b.

Vita actiā z i p̄platiā oī
b⁹ nō eque exp̄diūt et
q̄re ij. vi. d.

Vita ista sine p̄c̄o nemo
p̄nsire p̄t. ij. xiiij. t.

Volūtas hoīs libeā eē
nō p̄t a cupiditatib⁹. 2. iij. d.

* Fiat volūtas tua q̄liter
exp̄oi debeat. ij. ij. a.

* De zelo h̄ndo erga p̄m
q̄ habe d̄nt plac̄. moue
tur questio. v̄trū ira zeli
bona sit et meritoria
. ij. xv. d.

Explicat tabula c̄aj libri
m̄alogranati Deo gr̄as

* Vox tube ad quā resurget mor
tū i c̄elligit̄ duplici. ij. xv. x.

D i

In quibz consistat status pfectoz.
 De mundicia cordis.
 Quid p mundicia cordis pueit ad bonam conscienciam.
 Quid p bona consciam pueit ad pacem et ad quiete cordis.
 Quid e qd valeat ad cōseruandam quiete cordis.
 De septē donis sps sã in gñe.
 De dono timoris.
 De dono pietatis.
 De dono sciencie.
 De dono fortitudinis.
 De dono consilij.
 De dono intellectus.
 De dono sapiencie.
 De octo bñtudinibz.
 De septē sacramētis et p̄cipue de sacramēto corpis xpi.
 De fructu et utilitate quã assequitur in grã accēdētes ad sacramētū eucaristie.
 Utrū hoc sacramētū deleat venialia p̄m̄ et utz possit hō accēdē ad sacramētū hoc in venialibus peccatis.
 Utrū meli⁹ sit fr̄q̄pter accēdē vel rarius ad hoc sacramētū.
 Quid status pfectoz sc̄do loco consistat in dilectione dei ac proximi.
 Itē de fide.
 De spe.
 Per que signa possit hō intelige se eē de p̄destinatis.
 Quid virtus caritatis et om̄s alie virtutes p̄cedūt ex dono spiritus sã.
 De grã sps sã. | sã.

Quare subtrahat hoibz etiam deuotis grã et quō grã amissa sit recuperanda.
 De caritate dei.
 De effectibz caritatis et quid e qd pmoueat ad dilãonē dei.
 De xñ fructibz sps.
 Quō sit d̄s diligendus.
 De signis et cōiecturis p̄ q̄ hō aliq̄ liter intelige ut se habē caritate gratuitã quo a. inap̄nētes.
 De signis caritatis roborate quo ad p̄ficientes.
 De signis extrinsecas caritatis perfecte quo ad p̄fectos.
 De signis intrinsecis caritatis perfecte.
 Quid boni cōferat anime ip̄a caritas.
 De quibz gradibz potioribus caritatis.
 De violēto amore et ei⁹ ḡdibz.
 De dilãone proximi.
 De lectione. meditatione. et oratione.
 De orōne dn̄ica.
 De distractione et impedimētis orationis.
 Quare op̄s d̄s etiam deuotozū hoim̄ nōnūq̄ exaudie dissilat. orōne?
 De deuotione et amarosa conpunctione.
 De vita contēplatiua.
 Quid ip̄ediat vitã contēplatiuã.
 De hys q̄ p̄p̄ant mentē hois ad vitam contēplatiuã.
 De contēplatione.
 De deo trino et vno.
 Quod tribz modis sp̄s contēplationis variat et de alienatio

ne et excessu mētis et de raptu
Pauli apostoli.

Quō loquatur d̄s angelis aīabz
et dyabolo et cōuerso et de visio-
bus ppliaz et cū grā contēplatio-
nis defueit quōd tunc hō debeat
se habere.

De morte.

Io que loca aīe deserūt depositi
corporibus.

De esurrectione mortuoz et de
finali iudicio et de glā etna iustoz.

Ultimū igitur formatu

sum a te o pater de statu p̄ficiēciū. nūc de statu p̄fectoz instrui desi- xero: et p̄mo in quibz cōsistat sta- tus eorūde p̄fectoz: de hoc p̄te cu- pio edoceri. *Pat. spiritual' r̄spondet*

filio dicit. Ca. 1.
Cire debes fili. q̄ status p̄fec- torū p̄ut sup̄ tactū ē cōsistit in tribz: videli- cet i cordis mūdicia siue puita- te: in dei caritate: et in creatoris oīm cōtēplacōne. Primo igitur status p̄fectoz depēdet i cordis puitate: quia q̄nto quis cor magis purgatū habz: tanto p̄fectior i scā vita r̄p̄itur. Unde bñ et apte p̄missa sūt illa ut superius patuit. q̄ viā dāt ad mundiciām seu puitatē cordis: scilicet penitēcia p̄ccōz: detesta- cō viciōz. opacō v̄tutū. et bo- norū op̄ez: ac p̄ressio tēptacō- nū. Hec enī sunt: per que ad mūdiciām cordis puenitur.

Et quous malignus spiritus corda electoz diuisis tēptacōibz pulset. nō tñ p̄ualet illa maculare: q̄ virtus angelica ex dina disposi- cōe eos adiuiat ne in lapsū criminis cadāt: et cū hostis uio- lentus oppugnat illos nec tamē expugnat. nō solū corda eorū nō maculat: sed eam mercedē future r̄tribucōnis illis actu- mulat. De hoc petrus damia- ni sic dicit. Nō enī versucie tam callidi tā exercitati hostis poss- fragilitas huāna r̄sistere: nisi eos a tēptacōibz electoz uirt- angelica p̄ulsaret. Unde uniu- qz n̄m a die baptismatis usqz ad obitū delegatus ē angelus: qui et uiriliter decertatē a tēptacōe custodiat. et auxiliū p̄be in boīs op̄eribz nō desistat. Felices ergo qui iuste uiuūt: q̄ dū maligni s̄ spiritibz ifedera- biliter obluctantur: angelice fortitudis auxilio mununtur. Adde etiam qz et ipi sp̄s n̄qui p̄fectus n̄rī sūt obsequio depu- tati. Quā dū tēptamur et non succumbimus. dū imp̄timur et nō p̄ualemur. dum oppugnat certe uolentus hostis et non expugnat: future nobis retrī- butiois pondus accumulāt. Et dū laborem certamīs urogat: victorie nobis materiam sub- m̄strat. Hec petrus damiani. Un- notandū qd illi sine macula ad vitā īgredi dicitur: qui ad per- fectionē ir̄rēphēsibilis currit. carētes p̄ccāis mortalibz. quous

Et quous malignus spiritus corda electoz diuisis tēptacōibz pulset. nō tñ p̄ualet illa maculare: q̄ virtus angelica ex dina disposi- cōe eos adiuiat ne in lapsū criminis cadāt: et cū hostis uio- lentus oppugnat illos nec tamē expugnat. nō solū corda eorū nō maculat: sed eam mercedē future r̄tribucōnis illis actu- mulat. De hoc petrus damia- ni sic dicit. Nō enī versucie tam callidi tā exercitati hostis poss- fragilitas huāna r̄sistere: nisi eos a tēptacōibz electoz uirt- angelica p̄ulsaret. Unde uniu- qz n̄m a die baptismatis usqz ad obitū delegatus ē angelus: qui et uiriliter decertatē a tēptacōe custodiat. et auxiliū p̄be in boīs op̄eribz nō desistat. Felices ergo qui iuste uiuūt: q̄ dū maligni s̄ spiritibz ifedera- biliter obluctantur: angelice fortitudis auxilio mununtur. Adde etiam qz et ipi sp̄s n̄qui p̄fectus n̄rī sūt obsequio depu- tati. Quā dū tēptamur et non succumbimus. dū imp̄timur et nō p̄ualemur. dum oppugnat certe uolentus hostis et non expugnat: future nobis retrī- butiois pondus accumulāt. Et dū laborem certamīs urogat: victorie nobis materiam sub- m̄strat. Hec petrus damiani. Un- notandū qd illi sine macula ad vitā īgredi dicitur: qui ad per- fectionē ir̄rēphēsibilis currit. carētes p̄ccāis mortalibz. quous

6

LANDES-
RUB STADT-
BIBLIOTHEK
DUSSELDORF

nondū sunt pfecti. **Q**uōd bñs au-
gustinus pbat sic dices. Si pec-
catores deus spernet. om̄s utiq;
sp̄neret: qm̄ sine pctō nemo est.
Ingrēdi autē sine macula nō
absurde ille dicitur. nō q̄ iam
pfectus ē: s; qui ad ip̄am p̄fec-
tionē ir̄prehensibiliter cur-
vit. carēs arm̄ib; dāpnabili-
bus. **Hec augustinus? De mūdicia**

cordis Cap. 11. filius.
Quōd sit mundicia
cordis. **Pater respōde filio**

Mundicia cordis ē puri-
tas animi: omnē abhor-
rens imūdia. **Uel**
mūdicia cordis est utriusq; ho-
minis integritas: diuini amo-
ris ituitu obseruata. **Necessē**
autē ē ante omnia ut intel-
tus et affectus purgetur in no-
bis. **Intellectus** ut sciamus qd
agere debeamus: affectus ut ea
q̄ intelligimus agere ualeam.
De hoc bñs bernardus dicit
Quo sūt que in nobis purgā-
da sūt: intellectus ut nouerit.
affectus ut uelit. Et notandū
q̄ cū cor sit principium et ra-
dx et fons a quo fluit totum
corpus et uita sensus et mot⁹
naturaliter et ī cogitacionē
et ī delectacionē et in consen-
sū. mūdicia uel imūdia.
puritas uel impuritas sp̄ri-
tāliter et in ligūa et opus sen-
sibiliter et corporaliter: prōinde
origo cogitacionis et scaturigo
delectacionis et p̄pago lingue
et operis ē a corde. Unde si fons

cordis ē mundus tūc et purus
tūc et fluiuis exiens ab eo: et
si ē impurus et imundus tūc
et illa similiter q̄ procedūt ab
ip̄o. **Unde dicitur mathei. De**
corde enī creūt cogitationes r̄:
et hec sūt q̄ mundāt ul' con-
quināt totū hoīem. Et p̄pter
hoc ut ad suam p̄fectionem et
p̄fectū decore p̄ficiat mūda-
tus ī cogitacione delectacione
lingua et op̄e: recte psalmista
p̄mo petit ip̄m fontem corde
mūdari dices. Fiat cor meū
īmaculatū. Et specialiter tū
p̄t etiā distigū q̄ alia ē mū-
dicia cordis: alia lingue alia
operis. Mundicia op̄is ē in-
nocētia actionis q̄ ē mūdicia
magna: mūdicia lingue re-
frēnacio sermonis q̄ est mū-
dicia maior: mūdicia cordis
restrictio cogitacionis et delec-
tacionis q̄ ē maxima quasi uir-
tus diuina: et īmediate in
deum tendēs ad uidendū et
diligendū: de qua p̄p̄e intel-
ligitur illud mathei. Bñ mū-
do corde: qm̄ ip̄i deum uidebūt.
Sūma enim p̄fectio uidetur
ēē cordis mundicia et incor-
ruptio: qm̄ ad ueram beatitu-
dinem q̄ consistit in uisione
dei. ē īmediata dispositio. De
hac tripliā mundicia dicitur
in psalmo. Innocēs manib;.
ecce mundicia operis: et mū-
do corde id ē cogitacione. ecce
mundicia cordis: qui nō accē-
pit in uano animā suam nec

iuravit i dolo proximo suo. ecce
 mundicia lingue. Mundicia igitur
 operis magna est: quia mag-
 num et perfectum est cohibendo se a
 malo opere innocentiam custodi-
 re. Psalmista. Custodi innocentiam.
 et uide equitatem. Mundicia lin-
 gue maior est: quia maius et per-
 fectius est linguam refrenare quam
 opus cohibere. Illud faciunt
 multi: istud sciunt et potest facere
 pauca. Unde dicit Iacobus. Si quis
 non offenderit in lingua perfectus
 est uir. Mundicia uero cordis maxi-
 ma est: quia maximum et perfectissimum
 est cogitationes et delectationes
 restringere. Cum enim opus et
~~delectationes~~ cohibetur. cum lingua
 refrenatur et regitur: sole cogita-
 tiones et delectationes adhuc
 in corde saturantur et sperguntur de illa
 antiqua fomitis putredine: in
 tantum quod sicut nec primi motus affec-
 tionis et concupiscentiae. ita nec
 primi motus cogitationum sunt
 in nostra potestate: quod sanctus et per-
 fectus uiris etiam adhuc in
 carne inheret. Ab hac autem cogi-
 tationum uarietate et mutabi-
 litate in presenti uita nemo ad
 perfectum potest liberari: sed suffi-
 cit posse per gratiam ipsas restrin-
 gere ab illiata uolutione et
 reuolutione in mente: quod est iam
 mundicia et puritas cordis in
 hac uita possibilis: quia ab ipsa
 mutabilitate cogitationum per
 solam dei uisionem penitus libera-
 mur. Causa nonnulla huius est:
 quia cum anima sit dei capax. quidquid

infra deum est animam replere non
 potest. Unde unius rei cogitatio-
 ne ueniente in animam semper lo-
 cum habet adhuc aliam donec illud
 uideat quo satiata nichil aliud
 capere possit: et per hoc tunc est
 immutabilis cogitatione et affec-
 tione quibus naturaliter muta-
 tur. De hoc per psalmistam dicit.
 Satiabor cum apparuerit gloria
 tua. Unde etiam beatus gregorius super
 ezechielem de hoc sic dicit. Per
 hoc quod aspiciemus in futuro natu-
 ram diuine eternitatis: liberati a nostra
 mutabilitate figuramur in eternita-
 te. Immutabimur enim in ipso
 quem uidebimus: et carebimus
 morte. uidendo uitam. Mutabi-
 litatem nostram transcendemus ui-
 dendo immutabilem: et corruptionem
 nullam uidebimus uidendo incorrup-
 tionem. Unde valde salubre est anime. ut
 iungilet et custodiat ac conseruet
 cordis mundiciam: quia mens pu-
 ra est diuine maiestati familia-
 ris et amica. De hoc dicit egypti-
 pus. Omnis qui esse uoluerit maies-
 tati eternitatisque diuine familiaris.
 in mentis se exercet puritate:
 semper nimirum ab eterno ami-
 ca extitit diuinitatis excelso: ipsa
 mundicia et puritas mentis nos-
 tre. Hec ille. Non solum autem
 mens munda est amica et fami-
 liaris deo: sed etiam ipsum deum
 maiestatis meretur in se recipere
 et eo frui ac in ipso quiescere: quia
 templum summi dei est. Ad probat
 beatus ambrosius sic dicens. Mun-
 dicia mentis sola deum meretur in

se recipere: eo fruiatūpo quiescere et gaudere. Et hugo. Mens polles mundicia & virtute: ipa sola ē templū maiestatis excelles. Et sicut xps mundis aiāly se libenter applicat et iūgit: sic a mēte sordida se elongat et fugit. De hoc dicit bñs gregorius. Cū sūma nāq; felicitatis dūpedine xps munde aiē applicatur: s; a feda mēte in īfinitū in dāpnationē corporis et aiē elōgatur. Nam quisq; cordis mundiciam adipisa nō appetit: a se mūdicie auctorem repellit: et si mētem in cogitatione pollucro eius qui mundicie auctor ē. ēē hereditas nequaq; possim. Et gregorius. Et cassiodorus. Duale igitur gaudiū qualis nam cosolacio peccatrix aiē ēē poterit? Vera aut et perfecta delectatio munde mēti diuinitus īnotesat. Vñ qui celestem dulcedinē gustāre desiderat: cordis mundiciam in se conseruare studeat. Quia scdm dictū bñi iheronimi. Nisi mens mundata fuerit a scelere: nūq; degustare datur suauitas dulcedinis sempiternae. Dicit etiam bñs bernardus. Impossibile ē q; nisi mundata fuerit domus aiē: aliq; infundatur liquor celestis voris et gracie. Ut ergo mūdum cor quisq; habere ualeat: necesse ē ut non solū ab opērib; prauis. uerū etiam a cogitationib; malis ac uiciosis se abstineat: q; ante dei oculos totiens labimur. quociens a recta

ua per cogitationes illicitas deuiamus. Et bñs gregorius tangit in xv libro moralium sic dicit. Notandū q; ad deū tot gressib; mēs accedit. quot bonis motib; proficit: et rursum tot gressib; longe fit. quot malis cogitationib; decrescit. Vñ plerūq; contingit. ut necdum procedat ī opere motus mentis: et tamē iam pfecta culpa sit ex ipō reatu cogitationis. Quia ergo nouimus q; districte oīa nō solum facta s; etiam cogitata pēfantur: quid faciemus de mēssu mali operis. si sic subtiliter deus iudicat gressus cordis? Et ce occulta mētis nrē itinera nullus hoīm uidet: et tamen ante dei oculos tot gressus ponim; quot affectus mouemus: totaēs ante illum labimur quociens a recto itinere infirmē cogitationis pede claudicamus. Nisi enī in conspectu eius iste assiduis nrāz mēti lapsus mē maresceret. p; pphiam nō dicit: auferte malum cogitationum vrāz: ab oculis meis. Nec mirū dicit. vim cooperte nrē malicie quasi ferre se nō posse testatur. q; cooperta illi ēē nō potest: quia uidelicet īportune eius cōspectui ingerit: quid qd a nobis illicitū occulte cogitatur. Deus enī mala hoīm nec cogitata ignorat nec perpetrata obliuiscitur: nisi ab ei; oculis penitendo deleantur. Lux enī eterna q; deus ē. q; to

incommutabiliter fulget. tanto penetrabiliter videt? et neque occulta nescit quae cuncta penetrat; neque penetrata obliuiscitur quae incommutabiliter durat. Proinde quociens indignum aliquid in corde concipimus: totiens in luce peccamus. Nunc ergo dum possumus a conspectu eterni iudicis et mala cogitata et peius penetrata deleamus: reuocemus ad memoriam cordis. quidquid puerse egimus per nequam presumptionis: proponat contra se futurum iudicium: et quaeque in se sentit districte ferienda per sententiam iudicis: haec in se perferat per penitentiam confessionis. **Nec gregorius.** Debet ergo unusquisque fidelis et maxime religiosus ad puritatem cordis tendere: ut mereatur illoz consortio ascribi de quibus dicitur. **Omni mundo corde: quoniam ipsi deum uidebunt.** Ad hoc faciendum hortatur leo papa sic dicens. **Uniuersitas fidelium ad perfectam innocentiam et plenam debet tendere puritatem: ut consortio eorum mereatur ascribi de quibus dicitur. **Omni mundo corde: quoniam ipsi deum uidebunt.** **Omni uirtute intendendum est: ut quidquid secretum conscientiae maculat. quodque aciem mentis obscurat. diligentissimis emundationibus deleatur. Quauis enim scriptum est. quis gloriabitur castum se habere cor. aut mundum se esse a peccato: non tamen desperanda****

est apprehensio puritatis: quae cum semper petit semper accipitur. nec remanet iudicio condepnandum quod fuerit confessione purgatum. **Hoc est quod omnes ecclesie filii orantes dicunt. **Dimitte nobis debita nostra: quia nemo tam iustus tam sanctus. qui in istius uita quae tota temptatio est. auuisquam peccati remissione non egeat.** **Circumstant undique pericula innumera bilium delictorum et per licitos usus ad immoderatos transitur excessus: dum per curam salutis. irrepit delectatio voluptatis: et non sufficit concupiscentiae quod potest satis esse nature.** **Nec leo papa. **Uniuersa uiri ut puritatem ac mundiciam cordis acquirere et retinere possent: per hac diuitias dignitates et delicias huius mundi uniuersas libere animo contempserunt.** **De hoc moyses abbas in collationibus primis sic dicit. **Quidquid nos ad puritatem cordis potest dirigere: tota uirtute ferendum est.** **Quidquid autem ab hac retrahit: ut per uicium ac noxium deuitandum.** **Pro hac enim uniuersa agimus atque toleramus: pro hac parentes. propria dignitates. diuitie. deliciae huius mundi et uoluptas uniuersa contempnatur: ut scilicet puritas cordis perpetua recreetur.** **Nec moyses ac abbas. **Quis per mundiciam cordis peruenit ad bonam conscientiam filius...**********

Ex predictis audio magnam bonum est mundum

dian cordis: si quid boni conferat
 ut que fructu afferat hōi de cupio
 hoc cupio iformari. *Pater. Ca. 111.*

Debes scire qd mundū
 cor siue puritas cor-
 dis generat bonam
 conscienciam. qua nichil ē in hac
 vita iocūdius: teste b̄to augusti-
 no qui dicit. *Id est maior io-
 cunditas q̄ consciencie puritas:*
 q̄ gaudiū et exultatio deuotoꝝ
 uiroꝝ ex bona consciencia pro-
 cedit. *Un̄ dicit seneca. Viri bo-
 ni gaudiū ē: ex bona conscien-
 cia.* *Pura autē consciencia pro-
 ut dicit hugo. ē q̄ nō habet de
 p̄terito iustā accusationē: ac de
 p̄nti iustā delectationē: et de
 futuro falsam voluntatē.* *Hec
 hugo. Un̄ quietā et bonā conscien-
 ciam faciūt duo: videlicet de
 p̄teritis malis condigna satisf-
 factio: et de futuris cauta dedina-
 cio.* *De hoc richardus de s̄o vic-
 tore. Quieta conscienciā facit
 p̄teritoꝝ maloꝝ condigna satisf-
 factio: et instanciā maloꝝ pro-
 uida cautāq̄ dedinatio. Quiet-
 us ē: quē consciencia sua nec
 de p̄terita nec de p̄senti culpa
 remordet.* *Hec richardus. Idē
 sentit b̄s bernardus sic dicit.*
 Duo faciūt bonā conscienciam:
 de malis penitere. et de malis
 abstinere. *Debet autē vnusq̄sq̄*

*discute qualis sit: ne cōtingat
 eum ī periculum eternū tam
 anime qm̄ corporis incidere.*
*Unde b̄s augustinus dicit. Ois
 quippe consciencia q̄ uerā sui*

si cū diligētī examīe consciāam suā

diuisione amiserit et iudiciū:
 ī periculū vergit tam mētis
 q̄ corporis in eternū. *Hec au-
 gustinus.* *Et notandū qd qm̄
 diu carnis īpetus et carnalis
 voluptas viget in hoīe: con-
 sciencia tota p̄turbatur.* *Quia
 cū sciamus omnipotentē deū
 respicere et intelligere ocul-
 ta cordis nr̄i: qm̄ aliquo rea-
 tu culpe grauamur. conscien-
 cia nr̄a nos accusat: et ideo
 ad deū leuare cordis nr̄i faci-
 em timeamus.* *Postq̄ vero
 p̄ penitencie lamēta fuerit
 abluta. et delectationes illiate
 reperunt in nobis laquesce.*
*et de die in diem magis ma-
 gisq̄ deficere: tunc incipit
 nr̄a consciencia ad pacem et
 tranquillitatem seipam pau-
 latim cōponere: et fiduciam
 de gaudio superne retribu-
 tionis habere.* *De hoc richar-
 dus de s̄o victore sic dicit. Cū
 diu viget in hoīe uehemens
 impetus carnis. et torrens
 voluptatis carnalis eē solet
 causa timoris et indignationis:
 solet sane conscienciam totā
 turbare et amaritudinis fluc-
 tus exagitare.* *Postq̄ uero ce-
 perint infimarū delectationū
 fluctus languescere atq̄ euanes-
 cere: incipit et consciencia pa-
 riter ad pacem et tranquil-
 litatem seipam paulatim cō-
 ponere: futuri iudicij metū
 magis magisq̄ deponere.
 et illas p̄teritas anxietatis*

estimationes amittere. **Hec richardus.** **Beatus gregorius** in xvi. libro moralium de hoc sic ait. **Sicut** per corporis faciem homini. ita per interiorum imaginem deo notati atque conspicabiles sumus: cum vero reatu culpe deprimimur: ad deum leuare cordis nostri faciem ueremur. **Dum** enim nulla bonorum operum confidentia fulatur. interius mens summa trepidat: quia ipsa se conscientia accusat. **Dum** vero iam penitentie lameta culpa diluitur et sic petrata planguntur ut plangenda minime petretur: magna mentis fiducia nascatur. et ad conspicuenda superne retributionis gaudia cordis nostri facies leuatur. **Hec gregorius.** **Et** quum discussio et remorsus conscientie in presenti mente multum perturbet: eternam retributionem propter hoc in futuro acquirat. **Unde** dicit crisostomus. **Remorsus** quippe conscientie multis nunquam mente discussionibus ferit et patitur: primum tandem superne beatitudinis acquirat. **Hic crisostomus.** **Saendum** etiam quod quanto quis maiorem gratiam a deo percipit: tanto maiorem remorsum conscientie habet quocumque peccat. **De hoc** dicit richardus de sancto victore. **Quanto** maiorem gratiam a domino accipimus: tanto acriore remorsus conscientie stimulo uertigemur quocumque peccamus. **Quid** enim in nobis ipsa con-

scientia aliquid imperfectionis inuenire poterit: eius nos respectus confundit et cruciat. **Huius** itaque conscientie stimulus nunquam finitur: donec omnis imperfectio de medio tollatur. et ad integritatis plenitudinem homo reformetur. **Hec richardus.** **Considerandum** etiam quod omnes qui de actibus suis deo placere festinant: testem se in celo et sue conscientie habere desiderant. **Quid** enim nobis nocere potest. si humana ignorantia aut malicia diuidiat: cum conscientia excusat? **Unde** si bonum de nobis dicitur quod non habemus. tristari debemus: si uero malum de nobis dicitur quod in nobis non inuenitur. non solum non tristari ex hoc. sed potius gaudere debemus. **De hoc** beatus augustinus sic dicit. **Quid** obest illi si de illa tabula cum humana uult delere ignorantiam: si eundem de libro uiuentium nunquam propria deleat conscientia? **Nam** et si bonum quod de nobis dicitur in mente non inuenitur. magnam in nobis debet tristitiam generare: et contra. si malum quod de nobis dicitur. in nobis non inuenitur. in magna debemus letitiam proficere. **Hec augustinus.** **Dicit** enim de hoc beatus gregorius in libro moralium. **Omnes** enim qui ex eo quod agit humanas laudes appetit. testem in terra querit: qui autem de actibus suis omnipotenti deo placere festinat. testem se habere

D in celo desiderat. Et sepe cōtin-
git. ut ip̄a quoq; i nobis bo-
na opera ab incautis hoībus
rephendatur. hoīm metuere
nō debet. **Hec gregori.** Et no-
tādū q̄ sunt nōnulli qui mē-
bra corporis sui uestibz nitidi
et p̄ciosis operire solent. con-
saciam vero suā bonis mo-
ribz ac v̄tutibz ornare nō cu-
rāt. **Sed quid p̄dest exterius**
fulgere uestibz: et intus i con-
saciam sordere flagitijs. De
hoc leo papa sic dicit. **Vestimē-**
ta enī nitida mēbra operire
possūt: cōsaciam ornare non
possūt. Interioris ergo homi-
nis prius ornemur effectus ut
exterioris quoq; amictus sit
ornatus. **Spirituales macu-**
las abluamus: ut carnalia i
nobis fulgiant **vest. vestimēta.**
Nichil enī p̄dest fulgere ves-
tibz: et sordere flagitijs. Ubi enī
cōsaciam tenebrosa ē: totū
corpus obscurū ē. **Hec leo pap.**
Uñ put dicit b̄s augustinus.
q̄nto amplius corporis huius
id ē exterioris hominis appe-
tūtur ornāmēta: tāto sūt ma-
iora interioris hoīs detrimē-
ta. Quāto aut minus appe-
tūtur: tāto magis moribus
pulchis homo interior adori-
natur. **Hec augustin.** Qui etiā
desiderat in dño gaudere et
nunq̄ tristis ē: studeat iuste
et uirtuose viuere et cōsaciam
bonā habere: q̄ cōsaciam
mala semp ē in pena.

Uñ dicit ysidorus. Si nunq̄ vis
ēē tristis. bene uiue. Cōsaciam
enī rei semp ē in pena: q̄a nul-
la pena grauior: cōsaciam ma-
latareus enī animus. nunq̄ secu-
rus ē. **Hec ysidorus.** Cū igitur
ex predictis itelligamus mari-
me cōsistere in bona cōsaciam
salutē hoīs: necesse valde ē. ut
omnem operā ad hoc demus.
quatenus illibatam illā in
nobis conseruem. Quia nūq̄
dulcius in rebus creatis: nichil
dicius i terra huius thesauro po-
tē test. **De aut cōmēdatione b̄s**
bernardus sic dicit. **Magne**
diuitie. bona cōsaciam. Et re-
uera quid dulcius i rebus cre-
atis aut quid dicius i terra:
aut quid securus ul' q̄caus
huius thesauro. Cōsaciam
enī bona titulus est religiois.
ager benedictionis. ortus deli-
ciarū. archa dei. gaudiū ange-
loz. thesaurus regni. habita-
culum sp̄s s̄i: liber signatus
& clausus. et in die iudicij ape-
riendus. **Nichil securus: nichil**
ioandius cōsaciam bona.
premat corpus. trahat mun-
dos. terreat **dyabolus: et se-**
cura erit cōsaciam. **Secura**
q̄ corpus morietur: secura
q̄ v̄tutibz aīa coram deo pre-
sentabitur: secura q̄ v̄tutibz
ante terrificū tribunal iusti-
iudicij constituentur. Future
etiā b̄titudinis nō ē vtilis
remediū nec certus testimo-
niū. bona cōsaciam. Corpus sub

igatur in penā. verberibz lam-
 etur. gladio trucidetur suplicio
 afficiatur: et secura erit bona
 conscia. In speculo aīe status
 interioris hoīs cognoscatur. Alia
 res nō nouit se q̄ sine speculo
 ē. Speculū enī mundū cadaz
 et purū totius religionis ē
 cōsaēcia. Nec īmerito specu-
 lo ipam cōsaēciam cōpara-
 uerū: qm̄ ī ea tāq̄ ī speculo
 rāgis oculus tam qd̄ m̄dē
 q̄ qd̄ decens ē claro aspectu ap-
 prehēdere potest. S; nō ueni-
 tur ad cordis cōsaēciam nisi
 p̄ cordis custodiam. Cor enim
 suo arbitrio dimissū: aut ad
 uitam se utitur aut ad mor-
 tem. Unde quidq̄ cor cogitat
 qd̄ ad utilitatē suā ul' primo-
 rū quoquomō nō ptineat
 respiciendū ē: ut possit acq̄ri
 bona conscia. Humana eā
 cōsaēcia. dei ē uincari: quā exco-
 lere debz peccatorū confessio
 et eoz satisfactio: exhibicio
 eāiam bonoz operū et custo-
 dia eoz. Quiaq̄ enī n̄m
 liber ē p̄pria cōsaēcia: et ad
 hunc liberū discautiendū et
 emēdandū alij omēs repti
 sūt. Alia cū egredietur de cor-
 pore nullū aliū p̄ter cōsaē-
 liberū secum portare potest:
 atq̄ ī illo cognoscet quo de-
 beat ire et qd̄ debeat recipe-
 re. Ex hīs enī q̄ scripta erūt
 ī libris nr̄is iudicabimur:
 et ideo scribi debet scdm̄ exē-
 plar libri iuter ut si qd̄ alit

habuerit corrigatur: ne ī
 illa ultima collatione si quip-
 piam iūcti fuerit aliter ha-
 bētes abiciatur. Nec bernard⁹
 ī tractatu de templo spūali.
 Et p̄ bonā cōsaēcia puenit ad
 pacem cordis et gaudiū spūale

Quē eā scire filius
 quid pt homo asse-
 qui salutis habendo
 bonā cōsaēcia. Pr. Ca. iij.

Sicere debes q̄ per
 bonā cōsaēcia per-
 uenitur ad pacem
 cordis: et ad sabbatū siue gau-
 diū spūale. Circa qd̄ notā-
 dū: qd̄ frequēter pax et gau-
 diū se comitat: q̄a ex pace
 cordis cōcipitur gaudium ī
 spū scō de cōsaē tranquillitate:
 sicut cōtrario nō ē pax ip̄s
 unde nec gaudium. Quos enī
 conscia remordet: gaudium ul'
 pacē spūalē nō habet. Unde
 bonus per paulū dicitur. De
 spei repleat vos omni gau-
 dio et pace. De imp̄is uero
 p̄ p̄phiam dicitur. Nō ē pax
 imp̄is. dicit dñs. Quō enī
 pax potest ēē illi qui guer-
 ram et litem ī domo sue cō-
 saē habz: au oīa tam bona
 q̄ mala nocent. q̄ iacet ī spi-
 nis uiciorū. quē uermis con-
 saē remordet. q̄ onus dyabo-
 li portat. q̄ iacet ī imundi-
 cia. Oportet ergo ut faciat
 iusticiam. hoc est ut habeat
 uitā uirtuosam p̄ quā pue-
 nitur ad bonā cōsaēcia

Q
 R

S

q̄ cupit pacē & trāquillitatē
 cordis possidere. De hoc dicit
 b̄tus augustinus. **F**ac iusticiā:
 et habebis pacem. Si enī
 nō amauebis iusticiā: pa-
 cem nō habebis. Bona enī
 res ē pax. **V**is ergo venire
 ad pacē? **F**ac iusticiā. **H**ec au-
 gustinus. **C**ui autē uolūt pa-
 cificā i semetipīs cō? neces-
 se est ut motus iordinatos
 et carnales cōcupiscēcias sibi
 ipīs subiciāt ac in se domēt:
 mentē uero suā et ratio-
 nē subiciāt deo p̄ obedi-
 enciam mandatorū eius.
Hoc cōmemorat b̄tus au-
 gustinus sic dicens. Pa-
 cifici i seipīs sūt. qui omīs
 animi sui motus p̄ponētes et
 subiacētes ratiōi carnalesq; cō-
 cupiscēcias habētes edomitas.
 sūt filij regni dei. i quo ita or-
 dinata sūt oīa. ut qd ē i hōie
 p̄cipuū et excellēs iparet. re-
 terisq; reluctātib; q̄ sūt nobis
 bestisq; cōia. atq; idipsū qd
 excellit i hōie id ē mēs & ra-
 tio. subiciāt potiori qd ē deus.
Nec ei iperare i feriorib; p̄t
 nisi superiorib; subiciāt. & hec
 ē pax q̄ dat i t̄ra hōib; bōe
 uolūtatis. **N**on tñ aliqs p̄
 uenire p̄t i hac uita ut lex
 repugnās legi mētis nō sit
 oīno i mēbris. s; hec nūc pa-
 cifici agūt domādo carpiās
 carnis. ut ad pacē plenissimā
 q̄q; ueniat. **E**t notandū?
 q̄ q̄nto p̄fectior ē uita i hōi

ne: tāto maior pax cordis et
 quies interior copiosior ab eo
 dē acq̄rit ac possidet. **S**igna
 at̄ p̄fecte q̄ctis interioris hōis:
 iohannes abbas mōtis synai
 declarat sic. dices. **C**ruces ē
 iressabilis dei latrā et assis-
 tētia. **I**hesu mēoria tu flatu
 uuiat: et tūc agnosces q̄ctis
 utilitatē. **S**igna at̄ q̄ctis ite-
 rioris hec sūt. **I**n intellectū nō
 elatus: mēs nō arrogans.
 sacrificata i tentio. raptus ad
 dominū. oīo iressabilis. cus-
 todia i p̄redabilis. fornicati-
 onis mortificatio. habēdi ad
 aliqd passibili affectionē igno-
 rātia. mors mūdi. auditu
 gula & appetitū om̄i gulosoꝝ
 puatio. discretiois fōs. lac-
 marū libamen. multiloquiū
 p̄dicatio: & oīs d̄tēōis et litis
 i tentitū. **N**ultū uō timor i
 q̄cte tibi necessarius ē: q̄a
 nichil ita p̄sequi accidia p̄t.
Hec iohes abbas. **D**iligēda
 ergo ē pax et q̄es cordis: & ha-
 bita cū diligētia ē custodiēda.
Cū uō fuit p̄ aliquā negli-
 gētia p̄dita. iterū p̄ purita-
 tē cordis ac bonā d̄ficiam ē
 reuocāda: ne q̄s p̄t m̄q̄tē
 cordis a spū sc̄o efficiat a-
 lienū. **D**e remedacōe at̄ h̄
 pax. b̄tus augustinus sic di-
 cit. **P**ax ē serenitas mētis.
 trāquillitas ai. simplicitas cor-
 dis. amoris uiculu: & fortū
 caritatis. **H**ec ē q̄ bella cō-
 pesat. & p̄mit uas. **S**upbos

calcat. huiles amat. discor-
des sedat. inimicos concordat.
cunctis e placita. non qrit alie-
nu. nichil deputat suu. docet
amare q odisse non nouit.
nescit extolli. nescit iflari.
Hac ergo q acapit teneat.
q pdit repetat. qm qm eade
non fuit inuentq. abdicat a pre.
exheditat a filio. a spu sco a
lien^o effiat. Nec potit ad he-
ditate puenire q noluit testa-
metu patris obseruare. nec
pt cordia habe cu xpo q dis-
cors ee uoluit cu xpiano. **Hec**
augustinus. **Post** pace uo q
ete cordis sequitur sabbatu spu-
ale et gaudiu i spu sco: qz cu
mes p bona sciam a serui-
tute pta qenerit. i gaudio sa-
sps iocundat. **De** hoc dicit hu-
go de sco victore. **Sabbatum**
hominis qd ei extius uisibilit
seruadu papit. sacramentu e
iterioris sabbati. ubi mes sca
a seruitute pta p bona sciaz
quesces i gaudio sa sps io-
cundat. **Hoc** sabbm qd in
pnta uita seruauerit ut nul-
lus sciat malis. pueniet in
uita futu ad illud etnu dei sabbm.
ubi nulla sentiat mala. **Hec**
hugo. **Et** sciedu. q illi spua-
le sabbm non obseruat. qui se-
trens actibz nimis ipluat. nec
uacat lectioni et oroni tpe suo.
ideo tales spuale sabbm et re-
qem i suis cordibz habe non ua-
lent. qz p huiusmodi occupaco-
es trenas et supfluas curas im-

pediunt. **De** talibz bts augustinus
sic dicit. **Notandu** q spuale sab-
batu non obseruat n illi q se ita
tate opibz trens accomodat.
ut tn lectioni et oroni et si non
semp. certe ul' frequer isistat.
Sdm aplm. attendite lectioni et
doctine. **Et** iteru. **Sine** itmissi-
one orate. **Cui** ei tales sut:
cotidie spualit sabbm colunt.
Cui uo inqen sut et iugit in t-
rens actibz ipluat. de quibz scy-
tu e. impedimeta mudi fecerut e-
os miseros: sabbm id e reqem
habe non pnt. **Hec** augustinus.
Cosiderandu eia q null' ma-
lus sabbm seu reqem habe pt.
qz apt' remorsu scie que susti-
net. sp i pturbacoibz uiuat. q
at sciam bona habet. i tranquil-
litate et i gaudio e. et ideo sab-
batu id est reqem cordis frequer
possidet. **De** hoc bts augus-
tinus sic ait. **Sabbm** idiat no-
bis deus qle mty e in corde. e
sabbm nrm. **Multi** ei uacant
mebus: et tumultuar conscia.
Quis ho malus. sabbm habere
non pt. **Nusq** em illi quiescat
scientia: necesse e ut i ptur-
bacoibz uiuat. **Cui** at est bo-
na scientia. tranquillu e. **Ipsa**
tranquillitas. sabbm e cordis. **At**
redit ei pmissore deu: et si la-
borat in pnti. extendit spe fu-
turi. et serenat oe nubilu t-
tacie: sicut dicit apls. **Spe**
gaudetes. **Ipm** at gaudiu i tn-
quillitate spei nre: sabbatum
nrm est. **Hec** augustinus.

**Quid e qd valeat ad seruan
da quiete cordis. Fili. Ca. v.**

Qupio etia de hoc ifor
mari qd e qd valeat
ad conseruanda qui
etem interiore & pace cordis
cure debes. **Pater.**

Spad seruada pa
ce cordis et qetis in
terioris multu valet vita so
lutaria et freques masio i cella:
qz p vita solitaria tollit occa
siones diuisaru passionu. p quas
ipeditur par & quies cordis. Cel
la naqz e spuale habitaculu: que
de supbis huiles. de gulosis sob
os. de uacuidis mites. de odio
sis reddit i fraterna caritate fer
uetes. Ipa inqua cella nouit
hoines ad pfectionis culmen per
duce: atqz ad sumate scitatis fas
tigium sublimare. De hac vita
solitaria et q salubre sit habita
re i cellis: petrus damiani sic
diat. Cosuetudo ei facit mona
cho cellula dulce: uagatio mudi
facit horribile. Vagantibz cellu
la carcer e: pmanetibz suaue cu
biculu. Assuetu ieiunys corp
sobrietis roborat: affluetium
epularu fluxus eneruat. Vigi
lia moderata acie huane men
tis exacuit: gematio repetita so
poris obtundit. Seculariu ne
gocior relatio aiām passioibz
desiderij facit obnoxia: sacri e
loquij assidua meditatio reddit
exticta. Paupertas monachi secu
ritas e metis: securitas vo est
mater puritatis. **Coitra. reru**

in mudo

habundantia aculeos parit solli
titudis: sollicitudo radix e anxi
etatis. **O** cella negociatoru
celestiu apotheca: in q uidelicet
illa mercu suma recondit: q
bus tre uiuetu possessio xpat.
Felix mercu: ubi treuus celestia
cristoyis mutat etna. **Feli**
ces inqim mundine: ubi uenalis
vita eterna pponit: ad qua e
menda eia si mimum quid solu suf
fiat qd habet: ubi breuis af
flictio carnis emit celeste iui
uiu: et exigue lacine visu pa
ruit sempitnu. **Possessio** trea
distrahit: et ad etne hereditatis
primoniū puenit. **O** cella spu
ale prozsus habitaculu: q de
supbis huiles. de gulosis sobu
os. de crudelibz pios. de uacu
dis mites: de odiosis reddis i
fraterna caritate feruetes. **Cu**
ociose ligue frenu: tu luxuri
osis renibz nigde castitatis ex
libes cingulu: tu facis ut le
ues quiqz ad guitate redeat:
ut iocosi scurrilitatibz parat:
ut uaniloqui se sub districti
silicij cesura astrigat. **Cu** iei
uoru ac uigilaru nutrix: tu
parietie custos: tu facis ut
uagos quosqz xpi cathena co
erreat: ut idisciplinati moi
bus. a sua se puitate xpesat.
Cu nosti hoines ad pfectionis
culmen euehe: atqz ad su
mate scitatis fastigiu sublima
re. **Cu** hoines a semetipsis
extneos reddis: et uasa in
cioru flore uirtutibz facis.

Qui igitur singularem vitam usque
ad finem vite per diuino amo-
re tenuerit: de habitaculo
carnis egressus ad edificati-
onem perueniet domum non ma-
nifestam eternam in celis. Hec pe-
trus Damiani. Cui igitur sequen-
tibus a tribus populis fuerit:
et in locis solitariis habitare di-
dicerit. metusque suas a divina
ratione desideriorum temporalium excus-
serit: hi tales etiam in hac vi-
ta magna mentis quiete ac libere-
te proficiunt. De hoc beatus grego-
rius in tertio libro moralium ex-
ponens illud dictum quod dimisit o-
nagerum liberum: sic ait. Onager
est qui in solitudine amoretur: non
incongrue vitam eorum significat:
quod remoti a tribus populis ducer-
sant. Cui apte etiam liber di-
citur: quia magna est seruitus secu-
larium negotiorum quibus mens
vehementer atteritur: quibus in eis
sponte subdit. Cuius seruitu-
tis admodum careo est: in mundo iam
nichil cupisco. Quasi enim quo-
dam iugo seruitutis premuntur: pro-
prie appetunt: premuntur aduersa dum
formidant. Ac si quis semel a do-
minatione desideriorum temporalium col-
la mentis excusserit: quadam
iam etiam in vita libertate profici-
unt: dum nullo desiderio felici-
tatis afficiat: nullo aduersitatis
tristitia coartat. Hoc quod serui-
tutis iugum dominus vidit cervi-
bus secularium impressum: cum di-
ceret. Venite ad me oes qui labo-
ratis et onerati estis: et ego
reficiam vos. Et illud. Tollite

iugum meum super vos. **A**sperum
quippe iugum et dure seruitutis
podus est subesse temporalibus: abire
terrena. retinere labentia. velle
stare in non statibus: appetere quidem
inseueria: sed cum in seueribus nolle
in seueribus. Liber ergo dimittit: quia
calcans frenus desiderijs ab ap-
petitione rerum temporalium securitate
mentis exonerat. Hec gregorius.
Cura quod notandum: quod si forte a-
liquis non potest esse solitarius corpore
eo quod in congregatione vel comitate
terrenum cogitauerit. vel quod plus
est aliis forsitan occupat in ne-
gocijs et curis rerum secularium
sive temporalium ex mandato superio-
rum. quibus obedientiam tenentur ex
precepto regule exhibere: talis er-
go cui non suppetit solitudo cor-
poris: debet intendere solitudinem
cordis. Et quibus positus sit in
hominibus aut occupationibus temporalibus:
tamen debet curas rerum secularium
et inutilium cogitationum quantum va-
let a se excludere: ut possit eo
liberius deo vacare: quia nec so-
litude corporis utilis est: si defuit
quies et solitudo cordis. Et
beatus gregorius in tertio libro morali-
um tangit exponens illud verbum.
cui dedi in solitudine domum: sic
dicens. Hoc loco solitudinem debet
intelligere corporis: an solitudinem
cordis. Cui enim corpore remotus
vivit: sed tumultibus diuersarum hu-
mane vitæ desideriorum cogi-
tationum se inserit: non est in solitu-
dine. Si vero premarit aliquis corpora-
litur populis turbis: et tamen nullos
curarum secularium tumultus in

corde pacat: nō est i. urbe. Itaqz bene iusanabz p̄mū solitudo mētis t̄bit: ut exurgētē int̄sec̄ strepitu t̄renoz desiderozū p̄māt. vel buliētes ad ifima curā cordis p̄ sup̄nu gr̄am restingat amoris: oēs qz motus ip̄ortue se offerētū leuū cogitacionū q̄i quasda cōuolātes muscas ab oculis mētis abigāt manu giuntis: et q̄ddā sibi cū d̄no int̄ se secretū querāt: ubi cū illo extiore cessante strepitu p̄ iterna desideria silent loquāt.

Hec gregori. Unde quilibet religiosus q̄ desiderat familiaris eē deo. & p̄ gr̄am sc̄i sp̄s in aīa sua solari: debet fugē tumultū hoīm q̄ntū lit̄ et solitudiez maxie mentis dilige: q̄a deus magis requit ab hoīe sp̄s q̄ corpus solitudinē. Ad hoc faciendū: l̄ris bernard̄ unāquāqz deuotā aīam hortat sic dices.

Q̄ sc̄a aīa sola esto. ut solitatorū oīm fetues teipsā. que ex oīb; tibi elegisti: fuge publicū & ip̄os domesticos: secede ab amicis & itimis: nichil tibi & t̄bis. Ipsū oluluuscē pplm̄ tuū & domū patris tui: et dampnet rex decorē tuū. An nescis v̄candū te habē sponsū: q̄ nequaqz suā tibi indulgē p̄ntia potest p̄sentibus cetis? Secede ergo s̄ mētē et nō corpe: s̄ itencōe. s̄ deuotione. s̄ sp̄u: deus eī requit cordis non corporis solitudinē. Solus es. si non cōia cogites. si nō affectes p̄ntia. si despicias q̄d

multa suscipiūt. si fastidias q̄d oēs desiderat. si iurgia deuote. si dāpna nō sentias: si nō r̄tor deris iurariū. Alioq̄n. nec si solus corpe. es solus. Hec bernardus.

De septē donis sp̄s sancti in genē. fili.

Desidero etiā aliqua scire de septē donis sp̄s sc̄i: & de fructu ac utilitate quā assequit̄ possidētēs & habētēs illa dona: utrū etiā valeat p̄dicta dona ad puritatē cordis p̄mouēdā seu etiā seruaandā: et de hys cupio p̄ te opater informari.

Dat. Ca. v. ¶

De septē donis sp̄s sc̄i de quibz q̄ris fili et desideras istū. primo scire debes: q̄ licet oēs gr̄ae & habitz dati diuinitz possit̄ dia dona dei. specialit̄ t̄n̄ & appropate septē sūt dona sp̄s sc̄i: que p̄ ordinē ysaias enūat: a sumo iapies usqz ad ultimū descēdendo. Nos v̄o qui a terra ad celestia tēdim: eosdē gradus ascendēdo nūam: incipēdo ab infimo saluz a dono t̄oris: ascendēdo usqz ad donū sapie. Tractōne hui' ascēsiōis reddit̄ b̄ris gregori: sic dices. Nemo infima deserēs repētē fit sumus: q̄ ad obtinēdū p̄fectiōis meritū dū cotidie mens i altū ducit: ad hęc p̄cildubio velut ascēsiōis cuiusdā gradibz p̄ueit. An ascēsiōes in corde nr̄o disponē debem: i hac valle lacu

mari: ut ad donū sapie prin-
 gamus. **Hec** gōi. Est igitur no-
 bis in hac scala ascendendū ab
 ifimo dono tioris usq; ad sumū
 donū saluz sapie p gradus dis-
 ponetes ascesioēs in corde: ut
 eam de vitute i virtute. donū
 videat deus deoz in syon. Pri-
 mus igit gradus ascendēdi ē:
 saluz tioris amorosi i oibz a-
 gilibz stinuatō. **Secūdu** ē:
 pietatis viscerose ad deū et
 proximū sū hūfactio. **Tercū** ē:
 sciēcie oīm bñficioz dei grā
 progutatio. **Quartū** ē: fortis
 oīm opationū bonarū exe-
 cutio. **Quintū** ē: sūltā a dō
 oīm eligēdoz tuta electio.
Sextū ē: intellectū oīm ver-
 tatū necessariarū lipida stē-
 platio. **Septimū** est: sapiēti-
 alis celestū deliciarū pgrus-
 tatio. **Dicit** at hec septē do-
 na. multiplici variōe. **Primo**
 qā p hec expellit septē vi-
 cia. **Timor** ei dñi expellit su-
 pbiā: pietas iuidiā. sūa irā que
 est qī quedā insania: fortitudo
 accidā. cōsiliū auariciā. intellē-
 tus gula: sapiēcia luxuriam.
Et notandū q septē sūt spūs
 boni. et septē mali. **Nā** p do-
 nū tioris spūs scūs ab homie
 supbiā expellit: et deū hūilit
 introducat. **Per** donū pietatis
 iuidiā turpitudis acilcat: et
 proximū ad se dulcat iuuant.
Per donū sciēcie irā totaliter
 sedat: et totū hōiem mē se pau-
 det pacificat t qētnt. **Per**

donū fortitudis accidā velocat
 oppimit: t vigore mētis vehe-
 ment ad opandū impellit. **P**
 donū sūly auariciā potēter ex-
 tigit: et thesauros celestes sa-
 pient acquirit. **P** donū itellē-
 gula violent repmit: t celesti-
 bus delicijs mētem spūaliter
 reficit. **Per** donū sapie luxuri-
 ā virilit despiciat: et totū hōi-
 nē castitā t libertati totaliter
 restituit. **Expulsis** igit oibz
 vicijs: spūs scūs p dona sua ex
 domo mētis nrē iocūdū t san-
 sibi habitaculū pparat. **Nā**
 donū sapie. mētis nrē domum
 vitutibz edificat. **Donū** intelli-
 gēcie. domū mētis stēplacōe
 illūinat. **Donū** sūly. domū mē-
 tis prudēcia gubernat. **Donū**
 fortitudis. mentis domū stabi-
 lit et defensat. **Donū** sciēcie.
 mētis domū vitutibz diuinis
 multiplicat ditat. **Donū** pieta-
 tis. mētis domū diuino cultu
 pparat. **Donū** tioris. mētis
 domū mundā sferuat: et oē
 pām totū ab ea expellit et
 extirpat. **Un** bene spūs scūs ppa-
 rat igni: qz sicut ignis diuisōs
 effectus habet t pmo purgat:
 ita spūs scūs p donū timoris p-
 gat mentes hōim a sordibus
 viciozū. **Timor** ei dñi. expel-
 lit pām. **Ite** hūfact p donū
 pietatis: sicut ignis metalla
 cerā t pigua. **Ite** agregat p
 donū sciēcie. **Sicut** enī ignis
 diuisa metalla i vnā massa
 agregat: sic et spūs scūs q docet

bene iustari inter malos: coniungit
 etiam malis bonos. **I**tem consolidat
 per donum fortitudinis. **U**n apli re
 cepto igne spiritus sancti ita fuerunt
 robusti. quod qui prius cedebant ea
 a timore: iam ibant gaudentes a con
 spectu filii. **I**tem eleuat per do
 num filii. scilicet usque ad celum: se
 cundum illud. **V**ade et vede omnia:
 et habebis thesaurum in celis.
Item illuminat per donum intellectus:
 secundum illud. **D**ocebit vos omnem
 veritatem. **I**tem accedit per donum
 sapientie quo gustant celestia: et
 quanto plus gustant tanto feruere
 eius desiderant: secundum illud. **V**an
 edunt me: adhuc esuriunt. **D**icitur
 etiam dona spiritus sancti septem
 esse: propter expedendas viues naturales.
Nam irascibilis indiget expe
 diri: tam in prosperis quam in aduer
 sis. **I**n prosperis quidem per timorem:
 in aduersis autem per fortitudinem. **C**on
 cupisibilis indiget expediri quod
 tam ad affectum respectu proximi
 quod fit per pietatem: et quantum ad
 affectum respectu dei. quod fit per
 gustum sapientie. **R**atio quod indiget
 expediri in veritatis specula
 tione quod fit per donum intellectus:
 et in veritatis electione quod fit per
 donum filii: atque in electi execu
 tione quod fit per donum scientie. **P**er hoc
 est donum: conuersam in medio
 nationis prave et pise. **E**t
 notandum. quod spiritus sanctus dicitur pro
 de a patre et filio ut donum ad cre
 aturam: per quem electi omnes vocan
 tur. iustificantur: et glorificantur.
De hoc dicit beatus bernardus.

recte

Spiritus sanctus qui a patre filioque
 procedit tanquam firmissimum et indis
 solubile vinculum trinitatis et tam
 quam in quo omnia dona donantur: est
 donum de quo testatur scriptura: quod
 procedit. spirant. inhabitat. replet
 atque glorificat. **P**rocedere dicitur a
 patre et filio ut donum ad creatu
 ram. **U**n procedendo predestinat:
 inspirando vocat quos predestina
 uit: inhabitando visitat quos
 vocauit: replendo accumulatur
 meritis quos iustificauit: glo
 rificando ditatur primis quos ac
 cumulauit meritis. **H**ec beatus bernardus.
Est etiam spiritus sanctus multiplex in
 virtute. **Q**uia est eius artifex. omnes
 habes virtutes: omnia prospicias. **U**n
 radios suorum donorum omnibus libe
 raliter exhibet: diuisimode tam
 secundum capacitatem singulorum. **U**n
 beatus bernardus in sermone de petre
 coste sic dicit. **V**e multiplex est
 spiritus in virtute. quod tam multiplica
 ter filiis hominum inspirat: ut non
 sit qui se abscondat a calore eius.
 id est radiis beneficiorum eius. **S**iquidem
 accedit hominibus ad usum. ad mira
 culum. ad salutem: ad auxilium ad
 solacium. ad feruorem. **A**d usum quod
 de vite presentis accedit bonus et
 malus: dignis pariter et indignis
 omnia bona habundantissime tribu
 ens: ita ut videatur lucis discreti
 onis limen non tenere. **I**ngratus
 est ergo vel cecus. qui in huius beneficia
 non spiritus sancti non agnoscat. **A**d mi
 raculum dat in signis et prodigiis:
 in variis virtutibus quas per quorum
 libet manus operatur. **I**tem isidorus

dit ad salutē: cū ī toto corde nro
reueram ad dnm deū nr̄m. Por
ro ad auxiliū dat: cū in om̄i col
luctacōe adiuuat īfirmū nram.
Dat etiā ad solationē:
ut cū testionū phibet sp̄itui
nro q̄ filij dei sumus: hec in
spiratio ad solationē ē nos
tra. Dat etiā ad feruorē: cū
ī cordibz p̄fectoz uehemētius
sp̄itas validū ignē caritatis
accēdit: ut nō solū in spe glo
rie filioz dei. s̄ ī t̄bulacōibz
gloriet: cū uelū gloriā repu
tates. ol̄pbrū gaudiū: desp̄
tū exaltationē. Pauca sūt: q̄
hoc sp̄ū repleant. Hec ber
nardus. Hīs itaqz de septem
donis sp̄s sc̄i in gnali p̄missi:
nūc de singulis donis ī speci
ali in deam. **De dono timoris.**

Sciendū **Capitulum viij.**
igit ē: q̄ p̄mus et
īfirmū gradū ascendē
di ad gustū sapiē. ē timor dñi.
De quo anselmus sic dicit. Hoz
donoz p̄mū ē timor dñi: velu
ti alioz quoddā fundamētū.
Hūc nāqz sp̄s sc̄i in cōpo mē
tis supponit: aliaqz dona ī suo
ordine veluti ī edificacōe sup̄po
nit. Prius ē metūe facit hōi
nē ne p̄ p̄cis suis a deo sepa
ret: et post ī penis īferni cū
dyabolo torq̄at. De q̄ tortura.
hugo sic ait. Terreat te timor
iudicij terribilis. metus gehēne.
laquei mortis. dolores īferni.
ignis mens. vermis mordens.
sulphur ferēs. flāma tartarea.

et tandē oīa mala: ut tandem
clames. ī eternū non peccabo.
Hec hugo. ī d hūc timorē salu
brē uiuat nos sp̄s sc̄s per os
dauid: dices. Venite filij audi
te me: timorē dñi docebo vos.
Et notandū. q̄ t̄plex ē timor:
scilicet seruilis. uicialis. et filialis.
Hōi seruilis facit duo. Primū
ē. q̄ p̄parat uia et̄nitatis: sc̄dm
ē. q̄ trahit a p̄cis metu pene.
Un̄ p̄ sapiētē dicit. Timor dñi
expellit p̄cā. Dicit etiā de hoc
beat⁹ bernard⁹. Replet⁹ timore
dñi: non habet locū ubi admit
tit p̄cā tenebras. Un̄ qui pugnat
stra uicia et̄ uult desideria carnis
vincē: necesse ē ut timorē dñi ha
beat. De hoc dicit richard⁹ de sco
victore. Et̄s in illo plio uq̄m vic
tor extitit. ubi sp̄s aduēsi carnē
et̄ caro aduēsi sp̄m deuisat: q̄
sine timore pugnauit. H̄ richard⁹.
Secūdus timor dicit uicialis. q̄ ē
īcipiētiū et̄ uicū sapiē: et dicit
ēē donū sp̄s sc̄i s̄ t̄n sub ip̄so
esse: q̄a p̄ illū timorē cohibet se
homo a p̄cis p̄ncipalit̄ p̄t̄ deū.
sc̄dario p̄t̄ penā eternā. De ti
more isto beat⁹ bernard⁹ sic cā
tica sic dicit. Nō īmerito hic
timor dicit uicū sapiē: q̄a se
pesti īcipiētiū p̄cis opponit. H̄
enī timor. quidā ingress⁹ ē ad
sapiām. Plane dom⁹ dei et̄ porta
celi ē: et tanq̄ ingress⁹ glorie.
In ueritate enī didici. nūc egue
efficax ēē ad graciā p̄merēdā
retinēdā et̄ recuperēdā. q̄ si
oī tēpore corā deo ueniaris nō

alta sapere. s. deū timē. Nō est e-
 nī locus quo admittas supbia: re-
 pletus timore dñi. **Hec bernardus.**
Et notādū. q. pfecta caritas di-
 cit foras mitte timore iūale in q̄
 tū habet natūā timoris seruilis:
 scdm hoc saluz q. habet oculū ad
 penā. Timor ei iūalis habet
 duos oculos: unū ad gloriā q. e-
 ei essentialis: alterū ad penā
 q. est ei accidentalis. s. timor serui-
 li eēncialis. **Preterea** timor iū-
 alis abstinet a p̄cō veniali p̄-
 ter penā purgatorij: i quo casu
 p̄t duenire cū p̄cō qui etiā ti-
 met penā purgatorij in q̄ntū
 ē dilatoria glorie siue sepatiua
 ad tēpus. **Tertius** timor dicit
 filialis: et ē unū de septē donis
 spūs s̄c̄: subēe pfecto doni. **Hec**
 ipm enī aīa reddit bñ mobilē
 ab īspūcōibz spūs s̄c̄ ad q̄qz
 opa v̄tuosa: q. p talē timorem
 se spūi s̄c̄ oīno subicit: & i nō
 lo repugnat: p̄ ut possibile
 ē in via. **Et sciendū** q. timor fi-
 lialis p̄p̄e timet offendē deū: q.
 etiā si p̄p̄t p̄cō nō sepatet a
 deo: tñ a p̄cō abstinetz ne ip-
 sū offendet. **Et i hoc** differt
 filialis timor ab iūali: q. timor
 iūalis p̄p̄t cōsaēcā p̄cō timet
 sepati a deo: timor vō filialis ti-
 met tm̄ offendē. **Alia ē etiam**
 diffēcā: q. timor iūalis ē ip-
 fector: s. filialis ē pfectorum.
Et notandū q. caritas cū in-
 trat cor hōis incipit timor exire:
 cū vō illa tota intrauit & cor

possederit tūc nullus timor erit:
 q. pfecta caritas foras mittit
 timore. **De hoc** b̄s augustus
 i libro de v̄bis apli sic dicit. **Cū**
 igit caritas intrat cor hōis in-
 cipit timor exire: et q̄nto plus il-
 la intuerit tanto minor erit.
Cū illa tota intuerit nullus ti-
 mor erit: q. pfecta caritas fo-
 ras mittit timore. **Intrat** ergo
 caritas. pellit timore: nō autē
 intrat & ipsa icōmutata. habet
 secū timore suū quē introdu-
 cit ip̄a: s. illū castū p̄manē-
 tē in sc̄m s̄c̄i. **Seruilis** timor
 ē quo times cū dyabolo ardē:
 timor castus ē quo times deo
 displicē. **Hec augustus.** **Vnde**
 scdm dictū apli mūdēmus
 nos ab oī īquinamēto car-
 nis & sp̄s: p̄ficiētes sacrifici-
 onē in timore dei. **Et sic**
 patet de timore dei. **De do-**

no pietatis. Filius.
Habita informacōe
 de dono timoris: nūc
 de dono s̄c̄o qd sequit̄ cupi-
 o edoceri. **Pater. Ca. vii.**
Scare debes q. donū
 timoris imēdiate
 sequit̄ donū pieta-
 tis: et ē scdm i ascendendo donū.
Qd ostēdit anselm̄ sic dicit.
Huc ei dono timoris spūs s̄c̄
 sup̄ipōnit pietatē: cū mē-
 ti sic timētī sup̄ius aspiciat
 p̄passionē: p̄ieqz recole facit
 q. misera erit si a deo sepa-
 rata i inferno cū dyabolo tor-
 ta fuerit. **Ideo** rāionabilit̄

Ca^o viij^o

de dono timoris ascendit ad do
 nu pietatis. De hoc dono di
 at aplius paulus. Exerce at
 temetipsum ad pietate. Nam cor
 palis exercitatio ad modicu
 utilis e. Pietas at ad oia util
 e: pmissione habes vite que
 nuc est et future. Ostendit
 aplius i hys vobis duplex ex
 ercitiu qd uenit hori: corpale
 salicz & spuale. Sz spuale
 corpali prefendu est qz e utili
 us: corpale eni modicu utili
 tate habet ut ipse dicit. Qntu
 ei spualia corpilibz. etna tpa
 libz. iuisibilia visibilibz pualer:
 tanto spualis exercitatio cor
 pali. Et notadu q exercitiu
 pietatis consistit i tripli actu:
 salicz i reuenciam veneracois di
 uine: in custodia sacatis int
 sece: et i affluencia miseracois
 fratne. Primo exerceri debz
 pietas i reuenciam venerati
 onis diuine. Vn de yosia i
 eccliafco dicit. In diebz pec
 catorz corroboraui pietate
 id e cultu diuinu: qui ante
 xpm no uigebat n in israel.
 Sz at pietas sit cultus dei:
 de hoc bts augustinus in libro
 de ciuitate dei dicit. Pietas
 pprie cult^{us} dei e q dicit latine
 cultus: et hic cultus debetur
 soli deo tanq excellencioz et
 pfectioz. Sz notandu qd sit
 iste cultus. Ad qd rndet au
 gustinus in libro de uerbis dñi di
 ces. Colim^{us} deu: & deus co
 lit nos. Colim^{us} deu adorado.

et ut colonu nrm iuocando:
 colit nos deus arando tanq
 agricola. qz agricultura ei in
 nobis e: eo q no cessat uerbo
 suo extirpare mala semina
 de cordibz nris: et aperire cor
 nrm tanq aratro sermois: pla
 tare semia pceptoz & expec
 tare pietatis fructu. Hec au
 gustinus. Secudo exerceri debet
 pietas in custodia sacatis int
 sece. Suma at pietatis sue re
 ligiois xpiane: consistit i purita
 te & tranquillitate interiore. Pie
 ei non pt homo affia: nisi a
 met sacate. Vn p iacobu di
 cit. Religio munda & imadara
 apud deum et pzem her est.
 Visitare pupillos & uiduas in
 tribulaco eoz: et immaculatu
 se custodire ab hoc sclo. De
 hac pietate bts bñardus sup il
 lud dictu apli. Exerce temetip
 su ad pietate: sic ait. Pietas
 ei her. iugis e dei meoria. co
 tinua itenciois actio ad itelli
 gencia ei. id effessa affectio i a
 more eius: ut nulla uq ser
 uū dei iueniat. no dicitur dies
 sz hora: nisi uel i exercitij labo
 re et pficiendi studio. uel i ex
 periene dulcedie & fruendi
 gaudio. Hec bñardus. Tran
 quillitas eia ee non pt nisi
 in sacate scie ut sit bona &
 pia: ut salicz ho pferat uita
 uirtutis uite mundane: & ui
 ta gracie uite corpali. Qui
 uero secus facit: non habet
 affectu pui in se. Hec ergo

P

est pietas vera. ut homo animam
sua custodiat in sanctitate: quod si
non facit. perdit vitam. perdit gratiam
et virtutem: secundum illud psalmiste.
Dñs interrogat iustum et impium:
qui autem diligit iniquitatem odit ani-
mam suam. Propter hoc dicit etiam
tunc tertio. Misere anime tue pla-
ces deo: et aggrega cor tuum in san-
ctitate. Hoc dicit non solum de exte-
riore discedere sed etiam interiore:
quia simulata pietas non est pie-
tas sed duplex impietas. Unde dicit
apostolus. Nouissimis temporibus ista-
bunt tempora periculosa: et erunt
homines seipsum amantes. cupidi.
elati. voluptatum amatores ma-
gis quam dei: habentes quidem spem
pietatis. virtutem autem eius abnega-
tes. Tertio exerceri debet pi-
etas in affluentia misericordie fr-
ne: sicut fecerunt noe. abraham.
moyses. samuel et dauid. Noe
enim propter pietatem hominum. centum an-
nis fecit archam. Abraham propter
pietatem pro impiissimis sodomitis
rogauit: et extorsit a deo quod
si essent decem viri iusti in ciuitate.
non destrueret ciuitas propter
eos. Moyses autem pro populo et
torio dei et sui. orauit dicens.
Aut dimitte eis hanc noxam: aut
dele me de libro vite. Samuel
enim uo quem populus reprobaui ne
pesset. cum irato domino et apostolus.
populus dicit ei. ora pro nobis:
dixit. Absit hoc a me: ut non
orem pro uobis. Dauid autem in
summo periculo generis et sui
peperat saul: cum nec et deum
nec et legem

fuisse. si eum occidisset. Isti ergo
sunt viri misericordie: quorum pietatem
non defecerunt. Ad hanc pietatem
uiuunt nos petrus in scda sua
canonica. sic dicit. Ministrare
in fide uera uirtute: in uirtute autem
scientia. In scientia autem abstinentia:
in abstinentia autem patientia. In
patientia autem pietate: in pieta-
te autem fratrem caritatem. Qui
enim pius uult esse ad proximum o-
portet ut habeat her: ut pa-
cienter et caritatiue ad hostem
se habeat ut dauid. Aliter pie-
tas non est in homine: cum non habe-
at extrema sua scilicet patientiam
et caritatem. De hac pietate
beatus bernardus in quadam epistola
sic dicit. O demeritissima pie-
tas. que non desinit sua largiri
beneficia non solum hijs ubi nul-
lum meritum inuenit: sed etiam hijs
ubi totum uidet meritum. Hec be-
nardus. Unde secundum apostolum. sobrie
et iuste et pie uiuam in hoc
seculo. Sobrie quantum ad nos: ius-
te quantum ad proximos: pie quantum
ad deum. in ipso fideliter creden-
do. et ipsum super omnia diligendo:
expectantes beatam spem et ad-
uentum glorie magni dei. et
saluatoris nostri ihesu christi. Sic
igitur patet de dono pietatis.

De dono scientie filij.
ostium instructum ca. ix.
sum de dono pieta-
tis: nec de tertio dono quod sequitur au-
pio informari. **P**ater.
debes scire. quod tertium
donum spiritus sancti. est

donū sciēcie: et sequit̄ imediate do
nū pietatis. Vñ dicit anselmus.
Post donū pietatis sp̄s sc̄s do
nū sciē sup̄imponit pietati: cū
mēs sic timet sibi et opat̄. ut
quo valeat modo saluari salu
tat̄: eius sp̄s sc̄s hui⁹ rei cogniti
onē largit̄. Et notādū sc̄dm
b̄t̄m b̄nardū. q̄ dicit sup̄ cāntica
q̄ ē sciā quedā sclāris q̄ ineb̄
at nō caritate s̄ curiositate: i
plet s̄ nō nutrit. inflāmat s̄ nō
edificat. ingurgitat s̄ nō sfor
tat: et talis sciēcia nō ē donū
sp̄s sc̄i. Est et alia de q̄ b̄t̄s
augustī in libro de trinitate sic
dicit. Est sciā q̄ nō est rez va
narū nec rerū curiosariū: s̄ de
hijis de quibz fides salubrima
que ad verā b̄titudinē ducit
gignit nutrit et defensat et
roborat: et hec dicit donum
sp̄s sc̄i: et hoc donū ḡtūm ē
lumen sup̄nāle: cui⁹ actus ē.
bene iudicare sc̄dm regulas
legis etne. Vñ donū sciē p̄mo
respiciat speculacionē: salic̄ in
q̄ntū homo fat̄ qd̄ fide tenē debe
at. Secūdo se extendit ad opa
tionē eoz q̄ ad credibilia asēp
ter dirigūt. Vñ illi donū sciē
habēt. qui ex ifusioē gracie
certū iudiciū habēt circa cre
dēda et agenda: q̄ i nullo de
uiant a r̄tudinē iusticie. Et h̄
ē sciā sc̄oz: de q̄ dicit sapiēcie
decano. Iustū deduxit dñs p̄
mas rectas: et dedit illi sciām
sc̄oz. Ex h̄is patet: qd̄ donū
sciē est habit⁹ ifusus q̄ habet

certū iudiciū circa credēda et a
genda. Et notādū qd̄ salubris
sciā dependet i noticia sacre sc̄p
ture: ubi tot delicias aīe iueni⁹:
quot ad p̄fectū n̄m itelligēcie
diuēitates accipim⁹. De hoc b̄t̄s
gregori⁹ i moralibz sic dicit. In
amore sacre sc̄pture tot nimir
delicias iuenim⁹ q̄ ad p̄fectū
n̄m itelligēcie diuēitates acci
pim⁹: ut modo nuda nos pas
cat hystoria. modo sub textu
littere velata nos reficiat medulli
tus allegoria: modo ad altiora
suspēdat et replatio anagoge in
p̄ntis vite tenebris iā de lūne
eternitatis intermūas. In h̄is v̄
bis b̄t̄s gregori⁹ inuit t̄plicem
mēsā ēē sacre sc̄pturē: quibz
aīe studiosē mediate dono sciē
diuēsimode et dulci reficiunt.
Prima ē mensa hystorie: sc̄da
ē mensa allegorie: tertia ē mē
sa anagoge. In mensa hystorie
cibant̄ simplices ferculis gros
sioribz: in mensa allegorie ciba
tur doctores ferculis subtilio
ribz: in mensa anagoge p̄fecti
ores cibant̄ ferculis dulcioribz.
In mensa hystorie cibant̄ simpli
ces ferculis grossioribz fidē ro
boratibz: dū simplices legūt i
sacra sc̄ptura. q̄ aq̄ in vinum
mutatur. lazarus resuscitat̄:
leprosus mūdatur. cecus illūinat̄:
et cetera hui⁹ modi. Et tūc turba
simplicū pascat̄: q̄n fides ex
ēplis roborat̄. In mensa sc̄da
allegorie reficiunt̄ subtiliores.
ut doctores et files subtilioribz

Dulcoribus ferculis: dñi eis panis
 verus de celo pmittit: habes in
 se oē delectamētū suauitatis. **Ex**
 cuius māducatōe resurrectio no
 bis pmittit: vita etna sperat.
 ianua regni celestis aperitur.
 mēsa etne refectōis ppatur.
 corpus xpi hic vē manducat.
 i quo nobis diuinitas ppinat.
Vñ dicit hugo. Carnē assumptā
 ihesus nobis i edulū pposuit.
 ut p cibū carnis ad gustū in
 trem deitatis. **Ex** hīs autē
 sfortat aīa: et surgit in spem
 vniā. **De** q spe gregori. **Spe**
 i etnitate aīam erigit: et id
 circo nulla exterius aduersa
 q tolerat sentit: qd nō ē mo
 dica refectio mētis. **In** mēsa
 tūa saliez anagoge. spirituales
 et pfectiores pasūt ferculis
 ditissis et sapidissimis. **Cuius**
 maō pōt esse talis. **Anagoga**
 ēiut dicit hugo sup pmiū āgelice
 perarchie: ē ascensio siue eleua
 tio mētis i cōtemplatōe supnoz.
Ideo ascendēdo trāscendit nar
 rationē mēse hystorice: s cōtem
 plādo trāscendit vlt velamina
 mēse allegorice. **Plena** at ele
 uatio et pūa cōtemplatio: i mēte
 mirā et dulcē generat delecta
 tionē et refectōne. **De** hoc di
 cit bñs gregori sup ezechiele.
Cōtemplatio amabilis valde
 dulcedo ē. q sup seipsā aīam ca
 pit. celestia aperit: trena at de
 bē eē cōceptū ostendit: et qdā
 aīa specular vnde refectā pfi
 ciat: et postmodū ad visionis

gloriā ptingat. **Hec** gregori.
Et cōsiderādū q sūt nōnulli q
 amat sciam et sapiam nō ut ha
 beat eā i vita vl in moribz:
 s ut p eā vanā gloriā acquirat.
De hoc dicit bñs augusti. **A**
 mat aliq vba sapie. ut habeat
 ea in doctna et nō in vita: nō
 ut p mores eā augeat s ianē
 gloriā acquirat: et sic vbis illius
 inflati. ab ea et sunt magis a
 lieni. **Hec** augusti. **De** sciētia
 etiā bona et mala sic dicit bñs
 bernard. **Sūt** ei quidā q volūt
 scire ut sciāt. et turpis curio
 sitas ē: quidā ut sciāt. et turpis
 vanitas ē. **Quidā** ut sciētiā
 vendāt: et turpis questus ē. **Qui**
 dā ut edificēt et caritas ē: qdā
 ut edificēt et prudētia ē. **Hec**
 bernard. **Et** notādū q plures
 habētes sciam salutis minore
 saluat: et nōnulli habētes sci
 entia maiore pereūt et dāp
 nant. **Vñ** felices sūt. quibz scia
 quecūqz siue sit extior siue spi
 ritualis. ē scala ascensōis ad vi
 tā etnam: et nō ruina deiec
 tionis. **De** hoc dicit richard
 de sō victore. **Vere** salutis
 sciam alij habēt maiore. alij
 minore: et atigit sepe saluati
 eos q habēt minore. et perie
 eos qui habēt maiore. **Mag**
 nitudo nāqz scie quibusdā est
 fomes supbie: et coipo causa
 ruine. **Vnde** felices sūt quibz
 extior scia fit scala ascensōis:
 nō ruina deiectionis. **Felices** q
 bus scia illa q inflat nō ē ad

inflatione: s; ad inflammatione
ei q edificat. Hec richardus.
Sic igit patet de dono sciencie.
De dono fortitudinis. filij. Ca^m.

Postij edoctus su. x.
de dono sciencie: nunc
de quarto dono qd
sequitur desidero informari.

Sic debet. **Pater. C**
q qrtu donu sps sci
est donu fortitudinis:
et sequit imediate donu sciencie.
Et anselm^{us} sic dicit oridit.
Sps scs donu fortitudinis sup
imponit dono sciencie. Cuius inas
e. Ea du mes pauca timet
sibiq dono pietatis spacies
et quid ia age debeat sciens:
oportet ut dono sps sci sit for
tis ad opandu que didicit: et
quibz se saluari posse confidit
Quia sicut hugo dicit. pfm
no facit agnatio vitatis i me
te: nisi subsequatur habitus vtu
tis i opaco. Ideo fortitudinis do
nu sequit donu sciencie. Et no
tandu q aia disponit ad sus
cipiendu donu fortitudinis p ta.
Primo p iexpugnabile fidei
scutu: quo scuto munitur bel
latores xpi ut possit vince
mundu et dyabolu et oia vi
cia: et p cseques puenire ad
regnu dei. Hii sunt q scdm dic
tu apli ad hebreos vnderamo.
p fide vicerunt regna: opati
sunt iusticia. adepti sunt re
pmissioes: dualuerunt de ifir
mitate. fortes facti sut i bello.
Itē dicit ad ephesios sexto. In

oibus scuti fidei sumetes: ut pos
sitis oia tela nequissimi ignea ex
trigue. Et hoc sic maxie p veri
tate fidei: cui fortitudo supat
oem fortitudinē. Unde etiam
apulus petrus hortat nos ad re
sistendu dyabolo p fidei vritatem
sic dicit. Sobrii estote et vigila
te: q aduersarius vr dyabolus
tanq leo rugies cūit qres que
deuoret: cui resistite fortes in
fide. Quia ei mediate fortitu
do illabit aie. Vn dicit scdo
palipomenon xij caplo. Vcl
dnu replatur vniūsam tra: et
pbet fortitudinē hys q pfecto
corde credut in eu. Scdo dispo
nit aia ad suscipiendu donum
fortitudinis: p ieffabile spei sola
ciu. De hoc dicit ysai xl ca.
Qui sperat in dno mutabit
fortitudinē: assumet penas
ut aquile: curret et no labda
bit: ambulabit et no deficiet.
Hec at spes debet habē sile
tiu. dicente ysai. In silencio
et i spe erit fortitudo vestra.
Magnā namq fortitudinem
dat deus sperantibz i se. Unde
dicit ysai xl. Qui dat lap
so vritate. et hys q no sut forti
tudine et robur multiplicat.
id e hys q nichil se reputant
s; deu. Et ideo ho nullomō
speret i se: s; i deo tatu. Ter
tio disponit aia ad suscipiendu
donu fortitudinis: p iextin
guibile caritatis icendium.
Vn dicit bts augustin^{us}. For
tudo e amor: q fortis e ut

mors dilectio: oia ppe deū facile
 pferēs. Nā iusti viri fortitē ra
 dicati in amore dei adūsa queq;
 patientē & libentē sustinet: dicit
 tes cū aplo paulo. Quis nos se
 parabit a caritate xpi: Tribu
 latio an angustia an fames?
 an nuditas an piculu an gla
 dius: Certū sū qā neq; mors
 neq; vita & cetā: poterit nos
 separe a caritate dei q̄ est in
 xpo ihesu dño nro. Scedū ea
 ā q̄ donū fortitudis dat fidelibus
 ppe tna. Primo dat ad pfi
 cēdū opacōes viriles. Nā do
 nū fortitudis dē oia vicia de
 certat: et ornāmēta virtutū
 i hōibz cōseruat. De hac bts am
 brosius sic dicit. Nō mediocris
 vītus ai est fortitudo: q̄ sola de
 fendit ornāmēta vītutū oim.
 et iusticiā custodit: et q̄ iexpug
 nabili plio adūsa oia vicia de
 certat: iuncta ad labores. fortis
 ad picula. rigidior adūsus vo
 luptates: auariciā fugat. que
 vītutē effemat et mentē ob
 tenebrat. Hec abrosius. Sēdo
 dat donū fortitudis ad pster
 nedas aereas pītates: scilicet
 ad fortitē pugnadū. Vñ dicit
 pma epla iohis pmo. Sc̄bo
 vobis iuuenes qm̄ fortes es
 tis et vbu dei i vobis manz:
 et vastis malignū. Signū ē
 fortitudis: qn̄ homo pstermit
 adūsatū suū. Debet ergo
 quilibet virilitē resistē malig
 no spm̄. ne pualet. Ad hoc
 hortat iacobz q̄to caplo sic

dices. Resistite dyabolo: et
 fugiet a vobis. Tertio dat
 donū fortitudis ad toleran
 das mūdi t̄bulacōes. Ipsa
 nāq; fortitudo generat paciē
 tiā: p quā hōmes vicit adū
 sa non repugnādo s̄ suffēn
 do. De hoc cassian⁹ sic dicit.
 Paciencia vicit adūsa nō col
 luctādo s̄ suffēndo: nō mur
 murādo s̄ grās agēdo. Ipsa
 ē q̄ facēs totiq; voluptatis abstē
 git: ipsa ē que lipidissimas ai
 mas deo iddit. Hec cassianus.
 Unde iusti viri p donū forti
 tudis nec pspis extolluntur
 nec adūsis frangūt: qā spē
 in dño habentes i suis tribu
 lacōibz ab ipō non deliquit:
 et sicut i electis t̄bulatio opa
 tur paciām. et spem future
 glorie. sic i reprobis t̄bulatio
 parit despationē. Ita ome
 morat beatus bñard⁹ sic dicit.
 Iustus nec laude extollit nē
 vitupacōe frangit: nō diuiti
 is timet. nō confundit paup
 tate: et lecta cōtēpnit & t̄stia.
 Sicut ei sc̄s et electis tribu
 latio opat paciētiā. paciētiā
 p̄bationē p̄batio at spem.
 spes at non confundit: sic cō
 t̄natio dāpnādis & reprobis
 tribulatio opat pusillanitiā
 tē pusillanitas turbationē.
 turbatio despationē: despa
 tio at interimit. Hec bñard⁹.

H Et sic patet de dono
 fortitudis. De dono
 abita silij Ca. xi. filij.

iformatione de dono fortitudinis.
nunc de quinto dono quod sequitur

cupio edoceri. **Pater.**

Debes scire quod quintum
donum spiritus sancti est do-
num consilii: et sequitur immediate do-
num fortitudinis. Unde dicit augustinus.
Post donum fortitudinis
spiritus sanctus donum consilii superedificat.
quod cum iam mens est fortis ad o-
perandum que pie timedo sat
esse facienda: sui exprimeret di-
cat ex spiritu sancto quid de his
omnibus consilium debeat. Ex quo con-
cludit: quod donum fortitudinis se-
quitur immediate donum consilii.
Est autem donum consilii habitus a
deo infusus: quo secundum consilium
saliter spiritus sancti mouemur ad ope-
rationes bonas. Est etiam consilium
putat dicit damascenus appeti-
tus inquisitus: ratione directus
de his que sunt facienda et non
facienda. Sciendum autem quod triplex
est consilium. Est enim consilium quo e-
rudimur ad discernendum: quo sub-
leuamur ad eligendum: quo ex-
pedimur ad prosequendum. Primum
est consilium quo erudimur ad dis-
cernendum: quod licet et decet ad
dictam rationem recte. Unde di-
cit puerorum vii. Ego sapi-
entiam habito in consilio. In quo e-
ruditur homo ad discernendum
quod est utile decet et licitum.
Primo enim oportet videre an li-
cet: secundo an decet: tertio an
expediat. Multa enim licet: sed
non omnia expediunt: secundum apostolum.
Secundo est consilium quo subleuamur

ad eligendum quod licet decet et expe-
dit ad anime salutem. De hoc dicit
ecclesiasticus xl. Aurum et argentum
constituet pedem: et super utrumque con-
siliu beneplacitum. Aurum est scientia
sacre scripture: argentum vero philo-
sophia. Pedes ergo stabilitur
super documenta istius et illius: sed su-
per omnia consilium beneplacitum: quod est u-
tulus qui in moribus certior omni arte:
et ideo est super aurum et argentum.
Tertio est consilium quo expedimur ad
prosequendum quod licet decet et expe-
dit ad operationem uirtuosa. De
hoc dicit iudith x. Deus patrum
nostrorum tibi gratiam det: et omne
consilium tuum sua uirtute coruobor-
ret. Et psalmista dicit. Tribu-
at tibi secundum cor tuum: et omne con-
siliu tuum confirmet. Vbi propheta
iprecatur fidelibus dona sancti spiritus:
ut consilia sana et ad anime salu-
tem spectantia valeant adimplere.
Et notandum quod oportet ut homo
sciat eligere bonum consiliarium.
De electione uero boni consilii.
dicit ecclesiasticus vii. Multiplica
fida sit tibi: et consiliarius sit ti-
bi unus de mille: qui est christus.
Unde dicit ysaias ix. Vocabit
nomen eius admirabilis. Consilia-
rius. Iste sumus consiliarius ha-
bet consiliarios principaliter apos-
tolos: inter quos paulus dicit.
Beatorum autem erit si sic per-
miserint secundum meum consilium. scilicet
custodiendo castitatem: quod hoc
est secundum deum. Unde sequitur. Puto
autem quod ego spiritum dei habeam.
Et sic patet quod nichil consiliu:

nisi qd vidit in xpo. Vñ idē a
 postol⁹ ad corinthios dicit. Satis
 grātia dñi nr̄i ihesu xpi. qm̄
 ppt⁹ nos egenus fact⁹ ē cū es
 set diues: ut ei⁹ iōpne diuite⁹
 vos effeteris: et i hoc cōsilii dō.
 ut videlicet ei⁹ paupertate imi
 tami. scz in castitate i hūilita
 te ⁊ paupertate. Due sūt etiā
 gelica cōsilia. q̄ etiā cōfirmata
 sūt p aplos ⁊ scōs. Debem⁹
 ergo obedire cōsilijs ac p̄cep
 tis nr̄i redēptoris. ut vitam
 aie nr̄e iuenire valeamus.
 Vñ dicit p̄brioz iij. Custodi
 lege mea atq; cōsilii meū:
 et erit vita aie tue. Hortat
 etiā nos dñs p sapiētē ut
 ei⁹ cōsilii suscipiam⁹ ac etiā
 seruem⁹: sic dicit eccl̄ia iij. iij.
 Fili audi ⁊ accipe cōsilii meū:
 et ne abicias illud. Ac si dicat.
 Fili iquit audi cōsilii meū qñ
 tū ad intellectū: accipe qñtū
 ad affectū: et ne abicias qñ
 tū ad effectū. ut dicas cum
 psalmista. Mane astabo ti
 bi ad cōsilia tua sollicitate in
 quireda: et videbo veracit
 intelligedo. et ex hys qd tibi
 placeat vel displiceat fide
 ter exequedo. In hys at mē
 tibz q̄ p̄ceptis et cōsilijs dñi
 as sic p̄mptē obediūt: facta
 tñitas solet libent̄ i habitāe.
 et dilatat illas visitare. Vñ
 ipē dñs dicit ioh̄is ix. Qui
 diligit me sermonē meū ser
 uabit: et pater meus diligit
 eū: et adueniet et māsiōnē
 eū.

apud eū faciem⁹. Veniet ad nos
 pater visitādo mēoriā: ⁊ exi
 tādō ad opandū. Veniet ad nos
 v̄bū p̄ris visitādo itelligen
 tiā ad clare itēplandū. Veniet
 ad nos sp̄s sc̄s volūtate itē
 mando ad dulat amandum.
 Māsiōnē at facit apud
 nos. Cui⁹ ratiōnē assignat g
 gori⁹ i omelia dicit. In quo
 rūdā corda venit dñs ⁊ mā
 siōnē nō facit: q̄a sic deū re
 capiūt ut tñ tpe tēptaciōis
 ab eo recedat. In quorūdā
 vō corda venit et māsiōnē
 facit: q̄ sic eos amor diuini
 penetrat: ut etiā tpe tēptaci
 onis ab amore ei⁹ nō recedat.
 Ille ei⁹ v̄e deū amat: cui⁹
 mentē delectaciō p̄ua ex cō
 sensu nō superat. Qui at in
 caritate manet: et deus i eo.
 De hac māsiōne dicit p̄brioz
 octauo. Deliciae mee eē cū fili
 is hōim. Delectat ei⁹ dñs habi
 tare in cordibz sua cōsilia ac p̄
 cepta obseruātibz. Scz cōsiderā
 dū q̄ sūt nōnulli q̄ p̄p̄riū cōsili
 ū sequūt qui sibi sapiētes eē
 vident: sequētes sūū errorem.
 nec volentes accēscē cōsilijs a
 lioz. Hij tales sūt vanitate
 tumētēs sibi placētēs: ⁊ i ocul
 sus magni. Quis b̄ns b̄nard⁹
 in quodā sermone rephēdit
 sic dicit. Lepra p̄p̄riū cōsiliū eo
 p̄niciosior ē quo magis occul
 ta: et q̄nto plus habūdat tā
 to sibi quisq; sapiētor eē vi
 det. Hec illoz ē. q̄ zelū dei

habentes sed non secundum scientiam. sequentes errorem suum et obstinati in eo: ita ut nullis velint consiliis accipere. **H**ij sunt veritatis derisores: inimici pacis. caritatis expres. vanitate tumores. sibi placet et magni in oculis suis: ignorantes dei iustitiam et suam volentes constanter voluntate. **E**t quae maior est superbia. quam in homo iudicium suum proferat contra congregacionis iudicium: tanquam ipse solus habeat spiritum dei: et se faciunt religiosiores alijs: qui non sunt ut ceteri homines. **H**ec arioli et ydolatre facti sunt. **H**ec Bernardus. **U**n necesse est ut postponeres proprium consilium et propria voluntate. secundum obedientiam consilijs ac preceptis dei: ne incurramus periculum anime et eternum interitum. **D**e hoc dominus in prophetis primo capitulo. quia amina do sic dicit. **V**ocavi et non venistis: extendi manum meam et non fuit qui aspereret: desperastis oculus meum: et increpaciones meas neglexistis. **E**go quod in interitum vestro ridebo: et subsannabo cum vobis quod timebatis advenire: quoniam venit super vos tribulacio et angustia. **T**unc invocabunt me et non exaudiam: mane surget et non invenient me: eo quod peior est dominus non suscepit nec accipere consilio meo. **C**ui autem me audierint absque terrore quiescet: et habundancia profuerit malorum timore sublato. **E**t sic patet de dono consilij.

De dono intellectus. **O**stium de filiis. **C**a. xij. **D**ono consilij edoctus sum: nunc de sexto dono quod sequitur cupio informari. **P**ater. **A**care debes quod sextum donum spiritus sancti est donum intellectus: et sequitur immediate donum consilij. ut dicit Augustinus. **P**ost quantum gradum scilicet consilij per quod anima lauat ab appetitu sordium inferiorum ascendit in sextum gradum scilicet donum intellectus: ubi iam ipsum oculum purgat. **H**ec Augustinus. **Q**uare autem donum intellectus precedat quibus dona sequatur: anselmus de hoc ratione assignat dicens. **C**umque dona precedentia pertinent ad vitam actuam: hec autem duo scilicet intellectus et sapientia pertinent ad vitam contemplativam: quod duo spiritus sanctus predictis quibus supponit. ut edificium donorum suorum perfecte compleat. **U**nde spiritus sanctus postquam mente facit patientem per donum timoris. sibi quibus patientem per donum pietatis. et ea que sunt facienda per donum scientie. et illa fortiter exequitur per donum fortitudinis: et de ipsis sui exemplo facit alijs consilientem per donum consilij. **P**ost spiritus sanctus attendit mentem ad intelligendum cur hec et illa fieri debeant: et ultio quod a solo deo remuneratione gratia istorum. **H**ec anselmus. **E**t notandum. cum homo sit ordinatus ad beatitudinem sicut ad fidem supernaturalem: ideo oportet ponere intellectum sive lumen aliquod ut est habitus supernaturalis principiorum

supnaturalium qui sunt articuli fidei.
 et ex consequenti quarundam operatio-
 num que ordinantur ad fidem que per
 dilationem operatur. ut dicit apostolus.
Et hoc lumen supernaturale et super-
additum intellectui et datur homini.
 vocatur donum intellectus. et notatur
 quandam excellentiam cognitionis
 penetrans usque ad intimas rebus
 intelligendarum essentias et vita-
 res. quod non fit uti complete ex vir-
 tute naturalis intellectus sicut ex
 virtute luminis supnaturalis super-
 additi intellectui. De hoc in libro
 de spiritu et anima sic dicitur. Intellectus
 est ea vis anime. qua de diuinis
 quantum homini possibile est agnoscit
 ad celestia archana penetranda.
 que penetrari non possunt nisi
 per spiritum eius qui etiam profunda per-
 scrutatur dei. Unde apostolus dicit.
Nobis autem reuelauit deus per
spiritum suum: qui omnia scrutatur etiam
profunda dei. Cum igitur veritates
 necessarie ad salutem sint nobis
 abscondite et velate. tam in re-
 rum naturis quam etiam in diuinis
 sacramentis et figuris. in tantum
 ut intellectus humanus sine adiuto-
 rio supnaturalis luminis non possit
 ad eas apprehendas plene
 attingere. planum est. quod necessarie
 fuit ut spiritus sanctus intellectum huma-
 num superadderet aliud lumen super-
 naturale. quo velamina dictarum
 veritatum penetraret. et vitas
 absconditas apprehenderet. et sic
 eas nobis manifestaret. Unde
 utique spiritus sanctus facit. dum nobis do-
 num intellectus inspirat. Hoc ei

donum intellectus primo facit nos
 penetrare velamina siue tene-
 bras mentis nostre. donec ad
 notitiam propriam perueniamus. et
 sanctam trinitatem ad cuius ymagi-
 nem creati sumus agnoscamus.
Primo igitur donum intellectus fa-
cit nos ad interiora nostra ingre-
di. dum mentem inspirat ut pri-
mo seipsam agnoscat discat. et
in hoc diligenter se exercet.
 donec se vere videat quod sit in-
 cipiat. De hoc archardus de
 sancto victore ait. quod hoc exercitio
 cordis oculum mundat. ingenium
 acuit. intelligentiam dilatat.
Nescit enim quantum sub pedibus eius
omnis mundana gloria incedat. quod
ad dicitur sue dignitatem non pen-
sat. Nescit omnino quod de spiritu a-
 gelico. quod de spiritu diuino sen-
 tire debeat. qui spiritum suum non
 cogitat prius. **Et sequitur. Si**
nondum ydoneus es intrare
ad te ipsum: quomodo ad illa
visanda ydoneus eris quod super
tempus. Hec archardus.
In hoc exercitio homo per donum
intellectus incipit aliquantulum
de quod factus est ad ymaginem
sanctae trinitatis: quia ad ymagi-
nem et similitudinem suam creauit
deus hominem. De hoc in libro
 de spiritu et anima sic dicitur. Sicut
 deus pater. deus filius. deus spiritus
 sanctus est unus deus non tres dii. sed
 tres persone. ita anima intellectus.
 anima voluntas. anima memoria.
 non sunt tres anime. sed una in uno
 compe et tres viues. Et sicut

ex p̄re genat filij. ex p̄re & filio
 p̄cedit sp̄s sc̄s: ita ex intellectu ge
 nerat voluntas: s̄ ex intellectu & vo
 luntate p̄cedit memoria. Ex eo
 at q̄ aia ē ymago dei est ca
 par dei: ut dicit augustinus.
 Quap̄t quisq; diligēcius at
 tedat p̄me sue adicōis excel
 lencia: ut veneranda sc̄e t̄ni
 tatis i serpo ymagine agnos
 cat: honorēq; diuine similitudinis
 ad quē creatū ē. nobilitate mo
 r̄ū et exercitacōe v̄tutū ac
 dignitate meritorū habē d̄te
 dat: ut q̄n apparebit. filijs ei
 appaream? qui nos adidit et
 reformauit. Sciēdū etiā. q̄
 intellectu ē regula et cōsp̄er
 tio actionū moralium. Unde p̄
 psalmistā dicit. Intellectū tibi
 dabo et istruā te i via hac q̄
 gradieris. firmabo sup te oca
 los meos: saluz sinistruū grace
 et d̄ctū glorie: q̄d sit q̄n de
 acceptat opa hoīs. in p̄nti
 approbādo et in futū remun
 nerādo. S̄ oportet ad hoc.
 q̄ sim? apti ad istū intellectū
 ut regulem nō sc̄dm sensibili
 a fantasmata. s̄ sc̄dm iudicia
 itelligibilia: sicut p̄ eundem
 psalmistā dicit. Nolite fieri
 sicut equus & mulus: quibus
 nō est intell̄s. Alioq̄ accidz nob
 sicut p̄mo hoī: qui cū in hono
 re eēt nō intellexit. p̄pat̄ ē
 iumentis isipicētibz et filijs fr̄s
 ē illis: id ē q̄ nō est secutus
 itell̄m ut sequet̄ mādata
 dei: facty ē miser & captiuus.

Unde notādū q̄ ē intellectus
 practicy prudēcialis: q̄ sc̄dm dic
 tamē legis diuine docet t̄ria:
 sc̄z q̄d sit euitandū. q̄d exequēdū.
 q̄d expectādū. Primo donū
 intellectu docet q̄d sit euitādū:
 q̄ oē malū. Unde dicit p̄uer
 bioz sc̄do. Si inclinaueris cor
 tuū prudēcie. si q̄sieris eā q̄si
 pecuniā. et sicut thesauros ef
 fodens illā: tūc intelliges ti
 more d̄ni: et sc̄am dei iueni
 es: id ē qui vult habē hūc in
 tell̄m. debet se inclinare per
 hūilitatē. querē p̄ desideriu.
 effodē p̄ exerciciū: et sic in
 structy in moribz itelliget. q̄
 in t̄iore d̄ni vitet oē malum.
 Vñ psalmista. Iniciū sapiēcie
 timor d̄ni: intell̄s boni oibus
 faciētibz eū. Sc̄do donū intel
 lecty docet q̄d sit exequēdū: q̄
 oē opus bonū sc̄dm actu cor
 dis. oris. & opis. De actu cor
 dis dicit iosue p̄mo. Non de
 clines a lege ad dexterā vel
 ad sinistrā. ut itelligas d̄cta
 que agis: tūc diriges viā tuā
 et itelliges eā. Itē oris: etiā
 t̄ia q̄nto. Itelligas & cū sapi
 ēcia p̄feres respōsu verū. Si
 ē tibi intellectu. respōde primo:
 sin autē. manū tua sit sup os
 tuū: ne capiaris i verbo idis
 aplinato et confundaris. Item
 opis: de hoc dicit h̄s abrosius.
 Nichil hō debet agē: nisi si q̄
 reret. possz reddē racionem.
 Tertio donū intell̄s docet q̄d
 sit expectādū: sc̄z bonū et̄nū.

De hoc p sapiēte dicit. **G**ēma
 gratissima expectatio p̄solat̄:
 quocūq; se viderit prudēt̄ intelli
 git. **N**ō enī p̄t homo tēnē bo
 nā mā: nisi sciat t̄minū q̄ de
 bet ire. **D**ebet enī asiderare
 finē in suo ope gratissim. **B**ra
 tū est ei solū bonū tpale: gra
 tius bonū spūale ut scia vel
 virtutes: gratissim at̄ bonum
 etnū. **U**nde dicit baruch iij.
Disce ubi ē sapia. ubi sit vitā.
 ubi sit intellectus: ut scias siml
 ubi sit lōgicūitas vite & virtus:
 ubi sit lumē oculoz & pax. **H**ec
 ei sūt i bono etno. **P**uerbior
 t̄tio. **L**ōgicūdo dicit in dextera
 ei: et in sinistra ei diuicie et
 gloria. **E**t psalmista dicit. **I**
 pud te ē fons vite: et i lumē
 tuo indebim̄ lumē. **I**bi ei de
 bet eē oculus itellcūialis q̄ rec
 tificat: quē nō habebāt illi de
 quibz i detnomio dicit. **G**ens
 absq; asilio ē & sine prudentia.
Vana sapient et itelligeret
 ac nouissima p̄uidēt̄ p̄ meoz
 ā saliciz p̄titor. **D**iscretionē qz
 p̄ntiū: ac p̄uidēciā futuror.
Sic igit patz de dono itellcs.

H **D**e dono sapientie.
Abita fili. **C**a. xij.
 nāq; iformacōe de
 dono intellecto: nūc de septio
 et ulcō dono qd sequit̄ cupio
 edoceri. **P**ater
 cure debes. qz septim
 & ultim donū sps sc̄
 ē donū sapiēcie: qd imediate
 seqt̄ donū itellcs. **A**d hoc do

nū videlicz sapie. a timore iā
 p̄cedo. q̄ p̄ quosdā gradus p̄
 uenit. **U**nde dicit b̄s augusti
 qz a timore usq; ad sapiam que
 septia est in donis et ulcā:
 p̄ grad⁹ tendit & puenit. **E**t
 reddit rationē dices. **H**ec sa
 piēcia ultima & sumā ē: quia
 hac habita. aūm̄ pacat⁹ trā
 quillq; p̄fruit̄ & delectat̄ i ea.
 ergo est ultima: in qua ē cō
 sumācio. **S**ilem rationē assig
 nat̄ a selm⁹ dices. **S**ps sanct⁹
 mēti i spirat̄ ad postremū sa
 piām. quā alijs donis supac
 cumulat̄: ut qd recte itelligit
 saliciz i dono intellect⁹ sit sibi
 sapidū atq; dulcissim i dono
 sapie: soloz r̄itudis amore
 sequat̄ qd itelligit eē sc̄p̄dū.
Nō enī p̄fctm̄ fant̄ agnicio in
 tantis n̄ sequat̄ ecia exp̄men
 talis: qz exp̄ientia ē m̄grā
 itelligēcie ut ait hugo. **E**t
 addit̄ a selm⁹ dices. **I**n isto e
 dificio sic p̄posito sps̄ r̄sidet:
 totā familiā dom⁹ iterioris
 id ē oēs aie sens⁹ regit & ad su
 ū obsequium disponit: saliciz as
 cēdendo ad deū & descēdēdo
 ad p̄xim. **H**ec a selm⁹. **P**rimo
 igit̄ videndū ē. qd sit sapia:
 et que dicat̄ donū sapiēcie.

De quo nōndū ē qz obmissa
 sapia carnis q̄ iūmica ē deo.
 et sapia hui⁹ mūdi q̄ stulticia
 ē apud deū. q̄ nec dicit̄ sapi
 ēcie nisi abusive: q̄ nō sūt
 sapide sc̄e s̄ i spide & stulte.
Nulla itaq; istarū ē donum

Sapientie. Est etiam alia sapientia
 vera et increata. De qua dicit sapi-
 entie vij. q. ipa est candor lucis
 etne. et speculum sine macula di-
 maestatis. et ymago bonitatis
 illius qui est xpc dñs filius dei:
 que paulus appellat dei virtute
 et dei sapiam. De qua etiam beatus
 augustinus dicit. Sapientia increata
 que est filius dei non cessat occulta
 inspiratio et reuelatio ad intel-
 lectuale creaturam se transferre:
 ut ad se auertat. Sed nec ista
 sapientia est donum spiritus sancti: sed potius
 largissima omnium donorum datrix est.
 Est et alia sapientia creata que du-
 plex est. Una quedam est per studium
 humanum acquisita et est virtus intel-
 lectualis. de qua loquitur philosophus in me-
 thaphisica sua: que potest dici aliquot
 sapientia: cum in ea quidam sapor in-
 ueniat: habet enim philosophia admi-
 rabiles deliciae ut dicit de anima
 et hinc: licet sapor iste non sit o-
 leo gratie additus. Potest etiam sa-
 pientia hec per rationis inquisitionem
 aliquot rationum iudicium etiam aliqua
 diuina habere licet incompleta: sicut
 ostendit hugo in prologo super libro
 angelice ierarchie: ubi sic dicit.
 Philosophis datum fuit propter non
 quibus consumatio seruabat et in-
 choatio pabat: ut inuenirent
 vitam illam quam oportuit susci-
 pere filios vite ad obsequium summe
 vitatis: cui labor ipis appositus
 est. nobis autem fructus seruabat.
 Nouissime autem theologia quedam
 per rationem diuinorum et scrutationem
 inuisibilium que consumatur sapi-

etiam addiderunt: et ibi conuere
 ceperunt in mendacia figmentorum:
 et ideo defecerunt et euauerunt.
 Nec hugo. Unde nec ista sapientia
 est donum spiritus sancti: quous ab eo dicitur.
 Est etiam quedam alia sapientia que
 de sursum est: que a patre luminum cre-
 ata est. Unde dicit iacobi tertio.
 Quod donum perfectum de sursum est: des-
 cendes a patre luminum. Et hec est vera
 sapientia. et donum spiritus sancti: que ipa est
 veri splendoris et boni saporis.
 Splendor namque eius dirigit intellec-
 tum ad veri agnitionem: et sapor
 erigit affectum ad saporosam boni
 dilectionem. Igitur que sursum sunt sa-
 pientie non que super terram: aut apud.
 Obiectum ergo doni sapientie prin-
 cipale est deus: prout est excitati-
 uum voluntatis ad eius saporosam
 dilectionem. Actus autem sapientie est con-
 templari deum non quocumque modo:
 sed ex dilectione cum quadam experi-
 mentali suauitate in affectu. Ex
 his igitur apparz. quod donum sapientie
 est habitus supernaturalis anime a spiritu
 sancto infusus: ad deum agnoscendum
 et saporose diligendum. Et no-
 tandum secundum quod dicit beatus bernardus
 in libro de amore dei. quod sicut cor-
 pus habet suos quatuor sensus quibus
 anime dirigitur vita mediate: sic
 anima habet suos sensus spirituales
 quibus deo dirigitur mediate con-
 uitate. Per sensum enim corporis ve-
 terasam et huic seculo conforma-
 mur: per sensum vero mentis reno-
 uamur in agnitione dei in no-
 uitate vite secundum voluntatem dei
 et beneplacitum. Unde dicit apostolus.

Nolite reformari huic scđo: sed renouet̄ in nouitate sensu v̄ri: ut p̄betis q̄ sit volūtas dei bona et bñplacēs & p̄fca. Sicut at̄ oēs sensus corpales ut visū & ceteri sine sensu gustu ifirmantur et ebetat̄ in oibz opibus suis: sic oēs sensu spūales infirmant et laqueſcūt i opationibz suis sine gustu spūali q̄ gustabilia spūalia sapida facit. **Q**uod b̄ns bernard⁹ ostendit sup̄ cānta: ubi sic dicit. Hunc sapore p̄didim⁹ ab ip̄o pene exordio generis nr̄i. Ex quo cordis palatū sensu carnis p̄ualete infecit virus serpentis antiqui: cepit aīe nō bonū sape. ac sapor noxius subintrare scilicet cupiscēcie: et sensu hōis p̄mpti facti sūt ad malū: et ideo mltā bona fiūt q̄ non sapiūt faciētibz: q̄a sapor mali nō ē totalit̄ ex terminat⁹. **S**z nūc assidue sapiēcia v̄icat maliciā: i mētibz ad q̄s int̄uerit sapore mali q̄ illa iūxit sapore meliori ex terminādo. **I**ntrās enī sapiā. sensu carnis ifirmat et ifatuat: intellc̄m purificat: cordis palatū sanat & reparat. **S**anato palato iā sapit bonū: sapit & ip̄a sapiā q̄ in bonis nullū ē meli⁹. **H**ec b̄nard⁹. **S**ensu at̄ gustus i aīo repato p̄ sapiam: oēs sensu spūales qualescūt & vegetant. **H**ic ei gustu saporose sapiēcie sensu visus in t̄iore clarificat. ad deū sapide at̄plandū. **H**ic gustu sensu auditu it̄iore exti-

tur ad verbū dei dulc̄t audire dū. **H**ic gustus sensu olfactus int̄iore incitat ad dīc̄m suauiter odorādū. **D**e hoc b̄ns bernard⁹ i libro de amore sic dicit. **G**ustu at̄ qui fit in sapiā q̄dā sequit̄ saporis dulcedo: quā in it̄iore suo aīa senties. modo quodā singulari. q̄ suscipit gustabilia cūctā discernit & iudicat: seq̄ oēsq̄ sensu vegetat et ofortat id ē it̄iores. **H**ec b̄nard⁹. **A**d hāc sapiēciā querēdā & assequēdā hortat̄ nos a plus ad colozēs t̄io dices. **S**i surrexistis cū xp̄o q̄ sursū sūt querite ubi xp̄s ē in dext̄a dei sedes: q̄ sursū sūt sapite: nō q̄ sup̄ t̄rā. **I**n quibz v̄bis monet nos ap̄ls ad p̄sca donū v̄e sapiēcie: et hoc duplicat̄: p̄mo v̄erā sapiēciā suadendo cū dicit. q̄ sursū sūt sapite: scđo vana dissuadendo cū addit. non q̄ sup̄ t̄rā. **S**icut ei duplex ē aspect⁹ aīe. scilicet ad t̄palia et et̄na: sic duplex ē affect⁹ & duplex sapiā: scilicet et̄na q̄ de sursū ē. et t̄palis que deorsū ē. **D**e hac dicit iacobi t̄io. **E**t si zelū amarū habetis et at̄tiones sint m̄t̄ vos: nolite gloriari et mēdātes eē adūsus veritatē. **N**ō ei est ista sapiā de sursū descēdes: s̄ t̄rena aīalis et dyabolica. **Q**ue at̄ de sursū ē sapiā. p̄mū quidē pudica ē: & cetera. **P**rimo ergo videat̄ q̄ sit vana sapiā: ut p̄ hoc meli⁹ donum vere sapiē agnoscam⁹. **V**ana

enī sapiā est. trena aīalis & dyabolica. Terrena sapiā consistit ī habūdācia trenaīū opulētiaz. De hac dicit p̄ma ad corinthios p̄mo caplo. **Q**uā sapiētiam sapiētū. et prudētā prudētū reprobabo. **U**bi sapiēs? **U**bi sibi ba? **U**bi dīstitor hui? **S**edi? **N**ō ne stultā fecit deus sapiām hī mundi? **Q**dam inq̄t: q̄ nō est vera. **S**apiētēs eī sūt ut faciāt mala. diuitias auare agreggādo: bonū at̄ facē nesciēt. **A**īalis at̄ sapiā consistit ī exp̄ticia sensibiliū delatōnū. De hac paulus dicit ad rōnos viij. ca. **N**ō scdm carnē ābulam? sed scdm sp̄m. **Q**ui enī scdm carnē sūt: que carnis sūt sapiūt. **N**ā prudētia carnis mors ē. **P**rudētia at̄ sp̄s. vita et pax. **Q**uā sapiā carnis. iūmīa ē dō. **Q**ui at̄ in carne sūt: deo placere nō p̄nt. **D**yabolica vō sapiētia. consistit ī ābitōe mūdialū extellētariū. **U**n dicit p̄ma ad corinthios t̄o caplo. **S**i q̄s videt inter vos sapiēs eē in hoc sc̄lo: stultus fiat ut sit sapiēs. **S**apiā eī hui? mūdi. stulticia ē apud deū. **S**cp̄tū ē enī. **C**ōprehēdā sapiētēs in astucia eoz. **C**ōuersantibz at̄ in hys t̄bz. d̄querit apls ad philippēsēs q̄rto. dices. **N**ulci ābulant quos sepe dicebā vobis. nūc at̄ & flens dico. iūmīcos crucis xpi. hec p̄t dyabolica: quoz deus venter ē. hec p̄t aīalē: et gloria ī cōfusione eoz q̄ trena sapiūt. hec p̄t terrenā. **H**as p̄didit xpc. qui

earū d̄tia eligēs saluz paup̄tate acerbitate & vilitate. q̄a paup̄rime. acerbissime & abiectissime p̄ nobis voluit crucifigi. **I**saie. liij. **E**t reputauit eū q̄si leprosum. et percussū a deo & hūiliatū. **N**āc ergo sapiām trenaī aīalē & dyabolica morēs sc̄z ī cruce docuit despice tanq̄ vana: et appetē verā sapiētā q̄ de sursum ē siue celestē: de q̄ p̄ salomōne dicit. **T**ransiui ad cōtēplādā sapiām erroresq̄ et stulticiā: et vidi q̄ tm̄ p̄cedet sapiā stulticiā: q̄ntū differt lux a tenebris. **H**ec eī sapiā tanq̄ datū optimū et donū p̄fectū descendēs a p̄re lūnū ut lux ad nrām potēciā agnitūā illustrandā. et hoc p̄ v̄bū inspiratū: ad nrām potēciā affectūā letificandā. et hoc p̄ v̄bū incarnatū: ad nrām potēciā operatūā corroborandā. et hoc p̄ v̄bū increatū. **P**rimo eī est sapiā ut lux illūminatiua respectu nrē agnitūe. **U**n dicitur sapiē viij. **N**einē diligit deus: nisi eū qui cū sapiā inhabitat. **E**st enī speciosior sole: et sup̄ oīne dispositionē stellarū luci xp̄ata iuenit p̄ior. **I**pā enī sapiā. ad istar solis dat aīe lūmē respectu agnoscēdorū: istar lune respectu agēdorū: istar stellarū resp̄cū cōtēplandozum. **U**n merito dicit: aīa iusti sedes ē sapiēcie. **S**cdō sapiā ē ut lux letificatiua respectu nrē affectūe. **U**n de hoc dicit eiaīstia xl. **V**inū et mulieres letificat

cor: et sup utraqz dilao sapiencie.
 Quā amās sapiēs dicit sapiē
 viij. **H**ac amavi et exāsiui a ui
 uentū meā: et q̄siui spōsa cā
 michi assumē: et amator facty
 sū forme illi. **I**te dicit viij. caplo.
Sup salutē et specie dilexi illā:
 et p̄posui p̄ lucē habē illā: qm̄
 iextigribile ē lumē illi. **V**ene
 rūt at̄ m̄ oīa bona pit̄ cū illa.
Tercio sapiā ē ut lux corro
 boratua. resp̄cū n̄re opatiue.
Un̄ dicit eccl̄astica septio. Sapi
 enā sapiētē afortauit. **U**lt̄ di
 cē q̄ nulla v̄ta creata tm̄ corro
 borat: q̄ntū sapiā. **E**t sic appa
 rēt ista t̄a p̄ que fit aīa dom̄
 dei pulchra. amena et robusta
De q̄ domo salūz aīe. dicit p̄u
 bioz ix. **S**apia edificauit sibi
 domū: exadit colūpnas septē.
Que vō sint iste colūpne sep
 tē. sacra scriptura inuit iacobi
 tercio: ubi sic dicit. **Q**ue aut̄
 de sursum ē sapiā p̄mū quidē pu
 dica ē: dein pacifica. modesta.
 suadibilis. bonis a senties. ple
 na misericordia et fructibz bonis:
 nō iudicās. sine simulatione.
Atende ad has colūpnas si pos
 sis eas habē: ut edifices domū
 sapiencie i corde tuo. **O**īa enī
 alia dona sp̄s sc̄i. sūt ordiata
 ad hāc domū sapiē edificandā.
Igit̄ iste septē colūpne sūt pu
 dicitia i carne. innocētia i mē
 te. moderācia i sermone. sua
 dibilitas i affectu. libalitas i
 effectu. maturitas i iudicio. si
 pluitas i intēione. **P**rimo q̄
 de pudica ē p̄ pudicitia i car

ne: que est p̄ma colūpna.
Un̄ p̄ sapiētē dicit. **I**n mali
 uolam aīam nō introibit sapi
 enā: nec habitabit i corpe sub
 dito p̄cis. **H**ec ergo p̄ncipalis
 colūpna dom̄ sapiencie videlicet
 vita pudica: ecōtrario nō im
 pudica ē i ruina. **D**e hoc di
 cit eccl̄astica xix. **U**nū & mu
 lieres apostatūre faciūt sapiē
 tes: et arguūt sensatos. **D**e
 inde sequit̄ pacifica. **E**cce sc̄a
 colūpna: q̄ innocētia i mente
 p̄ t̄nquillitate. **P**ax ei et t̄n
 quillitas ordis exhiberi solet
 p̄ obediētia ad supiorē: p̄ eq̄li
 tate ad parē: p̄ iusta p̄siden
 tia ad supiorē. **U**n̄ dicit eccl̄as
 tica tr̄o. **F**ilie sapiē eccl̄a ius
 torū: et natio illoz obedia
 et dilao i deū p̄zem. **A**udite
 filij & sic facite: ut salui sitis.
Dein sequit̄ modesta. **H**ec
 ē t̄cia colūpna: q̄ ē modera
 tua i sermone. **U**n̄ dicit eccl̄
 astica xxx. **H**omo sapiēs ta
 cebit usqz ad tēp̄: i prudēs at̄
 & lasciuus nō seruabit tēpus.
Eportz enī ut hō multum ca
 ueat sermoni suo: qui ē gla
 dius ledēs loquētē & p̄ximū
 p̄ v̄ba scandali. **U**n̄ dicit apl̄s
 paul̄. **D**is sermo malus ex
 ore v̄ro nō p̄cedat: s̄ si q̄s ē
 bon̄ ad edificationē fidei. ut
 det gr̄ciā audietibz. **P**ost h̄
 sequit̄ q̄rta colūpna cū dicit.
 suadibilis bonis a senties: que
 ē suadibilitas i aff̄cū siue benigni
 tatis: ecōtrario ē malignitas.
Un̄ dicit sapiē p̄. **B**enignus

Ca xiiij

ē enī spūs sapiē: & nō libabit
 maledictū a labijs suis. **Un**
 to at q̄s ē sapiētiō: tāto ē sua
 dibilioz ad bonū alios puocā
 do. **Sz** stultiz aculat v̄bū re
 prehēsiōis. **I**deo dicit p̄bno
 rū ix. **N**oli arguē derisorē:
 ne oderit te. **M**eli⁹ ē enī a sa
 piēte corripī: q̄ a stultis adu
 laroribz decipi. **D**ein sequit.
Plena misericōdia et fructibz bo
 nis. **U**bi describit q̄nta colūp
 na: q̄ est libalitas ī effectū.
De hoc dicit p̄bnoz ultio. **D**s
 suū apuit sapiētiē: et lex
 clementie in ligua ei⁹. **E**t p̄e
 misit ibidē. **M**anū suā aperu
 it iopi. **E**cce misericōdia quā docet
 sapia. **D**ocet etiā opa virtuosa
 et fructuosa opari: q̄a qui do
 nū sapiē habet. a bono ope va
 care nō p̄t. **P**ost hec sequit.
 nō diuidias: ubi tāgit̄ sexta
 colūpna. q̄ est maturitas cum
 iudicio: ne scilicet iudicet teme
 rarie. **Un** p̄ psalmistā dicit.
Os iusti meditabit̄ sapiām.
 et ligua ei⁹ loquet̄ iudiciū:
 lex dei ei⁹ in corde ip̄i⁹ et nō
 sup̄lātabit̄ gressus ei⁹: qui
 scilicet iusto zelo mouet̄ ad
 oīa: oē bonum approbādo: et
 oē malū reprobādo. **D**ein
 sequit̄ septima colūpna ubi
 dicit. sine similitudine: in qua
 ē cōsumatio totiq̄ edificij istius
 dom⁹. **Un** salomon libro r̄io
 regū. x. fecit thronū de ebo
 re grādē et vestiuit eū au
 ro filio nimis: qui habebat
 sex gradus. p̄ quos sex colūp

ne p̄cedetes designāt: et sic
 mitas throni rotunda erat in
 p̄te posteriori: qd̄ erat ī figā
 hui⁹ colūpne oīa cōsumatis.
 scilicet sipliatas it̄ationis. **H**is
 igit̄ colūpnis septē cōsumatis **ps̄is x**
 in aīa. incipit hō q̄ sursum
 sape nō que sup̄ trā: ubi in
 delictz xpc ē in dextā dei sedet:
 in quo sūt oēs thesauri sapiē
 et sciē absconditi: que agnos
 cē & amare ē vita et̄na: ip̄so
 attestāte q̄ dicit. **H**ec ē vita
 et̄na: ut agnoscat̄ te solū ve
 rū deū et que misisti ihesum
 xpm. **S**i ergo desiderat̄ xpm
 agnosce ac in statu ip̄m per
 cōtemplationē cōne: necesse ē. ut
 vitata culpa deformate na
 turā. exerceamus nos ad grā
 reformate et hoc p̄ orōne:
 ad iusticiā purificatē et hoc p̄
 diuisione: ad sciām illūinantē
 et hoc p̄ meditationē: ad sapiē
 tiā p̄ficiēte et hoc cōtemplatio
 nē. **S**icut igit̄ ad sapiām nō
 puenit nisi p̄ grāciā. iusticiā
 et sciām: sic ad cōtemplationem
 nō puenit nisi p̄ meditatio
 nē p̄spiciuā. diuisione sciām
 et orōne deuotā. **S**icut enī
 grā ē fundamētū rectitudi⁹
 voluntatis et illustratiōis p̄spi
 cue orōnis: sic primo orādū
 ē nobis. deinde scē agendū.
 tertio vitatis spectaculis it̄
 dedū. et int̄cedendo q̄dati ascē
 dendū: quousq̄ veniat ad mō
 tē extelsū. ubi videat̄ deus
 deoz in spon. **Un** ad donū
 sapiē iueniendū & obtinendū

multū valet diligēs inq̄siao ⁊ ozo.
Nā sapiā et ē querēda ⁊ postu-
 lāda: querēdo iuenit s̄ postu-
 lādo possidet. Inuenit p̄ igni-
 tione: s̄ possidet p̄ dilcōne. **I**n-
 gnitione videt: p̄ dilectione
 āplexat ⁊ gustatur. **V**idē ptinz
 ad intellm: s̄ āplexari ⁊ gusta-
 re ptinz ad volūtate ⁊ affectū.
De hoc dicit r̄chard⁹ de facto
 victore. Sicut deus p̄ meōriā
 audit et p̄ intellertū videt. i-
 ta p̄ affectū āplexat et gusta-
 tur vel astingit. et sic tenet:
 et hoc utiq; p̄fectus ē q̄ vidē
 solū. **P**rimo igit queram⁹ sa-
 piām iuestigādo p̄ ignitione:
 donec tandē meām eā a deo
 recipe p̄ āplexū et degusta-
 tione. **H**uc p̄osū thesaurum
 sapiē docz querē salomō: p̄uer-
 bioz sc̄do caplo. dices. Si q̄sies
 sapiām q̄ pecuniā et sicut the-
 sauros effoderis eā: tūc intel-
 liges timorē dñi. **Q**ue ūba.
 b̄s iheronim⁹ exponēs dicit.
Qui thesauros effoderit. t̄ra
 eiat: foueā in altū fodit: se-
 dulus insisit donec iueniat
 qd̄ querit. **S**ic qui thesauros
 sapiē iuenire desiderat omē
 pond⁹ t̄venū a se reiciat: in se
 foueā hūilitatis faciat: nec q̄
 escat donec iueniat. **H**ec ihe-
 ronim⁹. **Q**uo vō ignoscit
 iuenta sapiā hec: docz b̄s b̄-
 nard⁹ ai dicit. Inueisti plane
 sapiām. si poris vite p̄cā de-
 fleas: si hui⁹ seculi desideria
 p̄uipendas: si etnā b̄tūdine
 toto desiderio occupatus. **I**nue-

nisti sapiām si horū singula tibi
 sapiūt p̄ut sūt: ut her quidem
 amara et oīno fugiēda. illa q̄
 velut caduca ⁊ t̄nsitoria crep-
 nenda: ista vō ut p̄fecta tot⁹
 desiderijs appetēda: quā ūmū
 quodā sapore diuides et dis-
 reinas. **H**ec b̄nard⁹. **S**im igit
 hui⁹ salubris sapiē amatores:
 q̄ vocat ⁊ dicit. **C**ūsite ad me
 oēs qui occupatis me: ⁊ a ge-
 neraoibz meis adimplemī. **E**t
 notādū q̄ sapiā dei ut possit
 eē f̄rma ⁊ stabili i cordibz fi-
 deliū. p̄ diūsas v̄gites roborā-
 tur et c̄firmat. **D**e hoc hugo
 i libro t̄o de archa noe sic di-
 cit. **S**apiā dei in cordibz sc̄arū
 tanq; i paradiso iuisibili p̄ t̄ore
 seminat. p̄ grām rigat. p̄ do-
 lore morit. p̄ fidē radicat. p̄
 spem viret. p̄ deuotionē ger-
 minat. p̄ xp̄uotionē orit. p̄ de-
 sideriū crescit. p̄ caritatē robo-
 rat. p̄ c̄r̄spectionē frondet.
 p̄ disciplinā floret. p̄ v̄tutem
 fructificat. p̄ paciām matu-
 rescit. p̄ mortē capit. p̄ c̄t̄-
 plationē abat. **S**apiā igit p̄
 t̄ore seminat: q̄ ūcū ē sapi-
 ēae. timor dñi. **I**tē sapiā per
 graciā rigat. **S**icut enī t̄or
 silis ē semini: ita graciā silis
 ē h̄uori qui rigat semē iactū
 i terrā et germinare facit.
Postq; ei homo a delc̄atione
 carnali p̄ t̄orem abstract⁹
 fuit. necesse ē ut statū aliqd̄
 sp̄ualis gaudiij p̄gustare i-
 piat: ne si aliens oīno a de-
 lectatōe remāserit: q̄ semē

ardū absq; hūore ad germen
sapie ualesce nō possit. Sa-
pientia ergo p̄ tiorē seminat
et p̄ gratiā rigat: q̄ timor
p̄mū carnalis delatōis ab
aīa affectū presadit: ac dein
grā eunte quasi iā a sordibz
emūdata spūali delatōe p̄
fundit. Itē sapia p̄ dolorem
morit. Sicut enī semina germi-
nare nō p̄nt n̄ prius in terra
xp̄tūrescat & quodāmo moriāt:
ita nos germē bonū ferre nō
possum⁹. n̄ prius p̄ salubre do-
lore mūdo moriam. Et bene
post p̄ceptionē gracie dolor
nasat: q̄ tūc vere ī quibz ma-
lis sum⁹ agnoscam⁹: q̄n p̄ in-
fusionē gracie illūinat. Dul-
cedine spūaliū bonoz degus-
tam⁹. Quicūq; at spūaliū
bonoz dulcedinē nō noue-
rūt: carnalis cupie passio-
nes eā tūc amat cū affli-
gūt. Itē sapia p̄ fidē radicat.
Fideles eī radices figūt nō ī
hoc mūdo: q̄ p̄ fidē & dilatōe
sūt radicati in deo. Itē sapi-
entia p̄ spem uiret. Spes enī
ē q̄ memoria iuisibiliū gau-
dior: q̄ in corde hōis recondi-
ta calefacit illud int̄se, et
nō sinit illud arescē frigore ī-
fidelitatis in h̄yeme p̄sentis
uite: et q̄ diu hec spes uiuit
ī nrā mēte nūq̄ arefat aut
bor sapie: s; q̄admodū lignū
illesum seruat vigore suum
dū equalē habet itēpanciā
hūoris & caloris: sic animus
seruat vigore quē calor sp̄s

nutrit q̄ desup radiat: et studū
boni opis q̄ subis ē rigat. Itē sa-
pientia p̄ deuocionē germinat:
q̄ deuotio diuidit in tā: in zelū
p̄passionē & beniuolētia. Zelus
ē dum p̄ amorē iusticie defen-
sore ultro se offert anū & calūp-
niā uitatis pati nō sustinens.
Cōpassio ē: q̄n miseris alioz
dolent. Beniuolētia ē. q̄ndo
p̄mpta uolūtate b̄nficia roga-
ti anūm⁹. et sicut grana ger-
minare tūc dicim⁹ q̄n natia
q̄dā occultū germen p̄dit.
q̄d int̄ latuit: sic et bona uo-
lūtās celare se nō uales. q̄dā
ut ita dicā uolētia ad exhi-
bitōe boni opis fons exit.
Itē sapia p̄ xp̄uocionē oritur.
Sapia tūc orit q̄n uitas ma-
nifestat. Veritas at māifes-
tat: q̄n ignorātia pellit. Ig-
norātia at pellit: q̄n mens
illūinat. Mente at illūinata:
thesaur⁹ sapie iuenit. Item
sapia p̄ desiderū arefat. Sicut
eī xp̄uotio itēndio xp̄at. ita de-
siderū silē ē fumo qui de itē-
dio nasat. qui ī directū asced:
et q̄tomagis sursū tollit tāto
magis attenuat. tanq̄ eleuata
ī sublime ab oculis it̄uetum
p̄sus subducit: ita hō p̄ sc̄m de-
siderū celestibz appropiāns
et oēm t̄rene cupie nebulam
euaporās. tot⁹ spūalis efficit:
et se hūanis subducit aspectibz
dū ad t̄rena cupiscēda āplius
exire recusat. Itē sapia p̄ cari-
tatē roborat. Caritas eī silis
ē uino. Vinū nāq; eos quos

fidati

tebruaerit reddit hylares. au
 daces. fortes. obliuofos: et q^o
 damodo infensibiles. Sic cari
 tas mudando ifciam mente
 exhilarat: dein audace reddat
 qn fiducia prestat: dein vires
 auget. Quia ficut dicit fepta:
 qui ofidit i dno fortis e ut leo.
Obluione quoqz reddit: qa
 du tota ai intecione ad desi
 deriu etnoz trahit: oim que
 tntent meoria ab aio fundim
 euellit. Infensibile reddit: qa
 du mente dulcedie medullis
 replet: qnd extius amari fer
 tur tepnit q no fentiat. Itē
 fapia p cūfpectionē frōdefat.
 et ramos expādit. Quidā ei
 fūt in quibz fapia in altū cref
 cit: quidā vō in quibz i latū fe
 expandit. In cūplatiuis i al
 tū furgit: qui p acumē mētis
 puiat ufqz ad celeftia cūplāda.
In actiuis vō in latū fe expā
 dit: qa hū intecione mētis fue
 multiplicat foris fpergūt ad
 difpēfanda trena. Debet aut
 hō eē puud^o et cūfpecty. ut
 an piculū aīm fumer: ut nō
 folū qd eueiat f euenire pof
 fit attēdat. Aridētū fortune
 nō nimis credat: in adūfis fi
 ducā nō amittat: et quicqd
 finē habiturū ē fue bonū fi
 ue malū eque defpiciat. Oem
 euentū ifilio fuo pueniat:
 amicos ante neceffitate cō
 pare ftudeat: oēs diligat. nō
 oibz eque credat. Maioribz
 obediētia debita. eglibz dilec
 tionē. fubiectis patnā follia

tudine ipendat. Et fic p diuifa v
 tutū ftudia arbor fapie ramos
 diffundet: et frondibz cūfpec
 tionis vndiqz veftita furfū ad
 alta cacumē leuabit. Itē fapi
 entia p difciplinā floret. Si
 cut ei in flore fructy fperat:
 ita i bono ope fute reftitui
 onis pmū expectat. Itē fa
 piecia p vtute fructificat.
Fructy boni opis: ē vtus ocul
 ta recte itentionis. Vnde qui
 fine hac vtute bonū opus i
 oculis hōim foris exhibet: ve
 lut arbor ē que fine fructu
 floret. Itē fapia p paciētia
 maturēfat. Qui enī vtute
 ichoat: q quēdā in fe fructū
 bonitatis format. Sz qui vtute
 quā iapit an fine defert: deluti
 matury et nō aptus efui ante
 tepus cadit. Et paciā neces
 faria ē: ut i bono ope qd in
 choam^o ftant ufqz in fine p
 feuemy. Itē fapia p mortē
 carpit. Cū ei fructy matury
 ē tūc difcrepit ut ad pūffat
 lias mēfam veniat: et nos
 cū ad pftionē pducti fueimy
 ab hac vita p mortē padim:
 ut ad diuini regis etni tūffe
 ram. Itē fapia p cūplatio
 nē abat. Iste ē abz. de quo
 pfalmifta ait. Adiplebis me
 leticia cū vultu tuo: delcāt
 ones i dextā tua ufqz i finē.
Cofiderandū ē. q duplex potēft
 eē fapia. Alia nāqz ē fciam
 ū ac pūfoz hōim qui trena
 fapiūt: alia vō ē iuftoz qui
 celeftia diligūt. De hac du

plia sapia bñs gregorius i rº
 libro moralium expones illa
 vba. deridet ei iusti simplici-
 tas: sic dicit. **Huius mundi sapi-**
etia e cor machinacõibz tege.
 sensu vobis velare: q̄ falsa sũt
 vera onde: q̄ vera sũt fallaci-
 a demonstrare. **Hec** nimiz pru-
 dencia usu viuendi dicit: **hec**
 a pueris p̄cio dicit: **hac** qui
 sciũt ceteros supbiẽdo despici-
 unt. **Hec** sibi obsequẽtibz p̄cipit
 honorũ culmina q̄re: **adepta** tẽ-
 porali gloria vaitati gaude:
 irrogata ab alijs mala mlti-
 plicius reddẽ cũ vires suppe-
 tit: nullis resistẽtibz redẽ cũ
 v̄tutis possibilitas adest: q̄
 qd̄ exple p̄ maliciã nõ valet
 hoc ipacifica bonitate simla-
 re. **At** et iustoz sapia e nichil
 p̄ ostensionẽ finge. sensu ver-
 bis apire: vera ut sũt dilige.
 falsa deuitare: bona gñs ex-
 libe. mala libetius tolerare
 q̄ facẽ: nullã iuriã querẽ p̄
 vitate. **stueliã** lucrũ putare.
Sz **hec** iustoz simplicitas de-
 ridet: qz ab huius mundi sapi-
 etibz puritatis v̄tus fatuitã
 credit. **Omne** ei qd̄ innocenter
 agit ab eis p̄cul dubio stultũ
 putat: et qd̄ i ope veritas
 approbat. sapie carnali fatu-
 um sonat. **Et** nãqz stulti-
 us videt mudo q̄ mentẽ v̄-
 bis ostendẽ. nullis iurijs cõ-
 tuelias reddẽ. p̄ maledicẽti-
 bus orare. paup̄tatẽ querẽ.
 rapiẽti nõ resistẽ: p̄turiẽti
 maxilla alteram prebere.
 possessa relinquere.

Unde bene huius mundi dilectoribz
 ille egregius dei sapiens dicit.
Abhominacões egyptioz imo-
 la dño dō nro. **Quis** quippe e-
 giptij edẽ dedignat. **Sz** qd̄ ab
 hoĩnant egyptij. hoc israhelice
 deo offerunt: q̄a simplicitatẽ s̄scie
 quã iusti quiqz velut ifirma
 abiectãqz despiciũt. **hac** iusti
 in v̄tutis sacrificiũ v̄tutẽ: **ip̄tatẽ** ac
 m̄suetudinẽ deo imolat. quã
 abhominãtes reprobi fatuitatẽ
 putat. **Hec** gregorius. **Sic** igit̄
 habem⁹ de dono sapientie
Sz **considerãdũ** sequẽt q̄ sp̄s
 sc̄s cum i habitat cor hoĩnis per
 gratiã suã. m̄tem mirabilẽ re-
 fiat ac p̄ septẽ dona sua eã su-
 auit pascat: et i ea qd̄dã viuũ
 ù sp̄uale ac delcabile facit. **Sz**
 et ip̄a dona seu v̄tutes se iui-
 cẽ pascat ac sibi suffragant: ne
 detimentũ aliqd̄ vel ruina paci-
 ant. **De** hoc beat⁹ gregorius in
 libro moralium expones illa v̄-
 ba. et ibãt filij eius faciebant
 viuũ p̄ domos: sic ait. **Filij** p̄
 domos viuũ faciũt: dũ v̄tu-
 tes singule iuxta modũ p̄p̄riũ
 m̄tem pascat. **Un** et bene ibi-
 dẽ subdit. **Unusqz** in die suo.
Dies ei vniuscũqz filij e: illũ
 nacio vniuscũqz v̄tutis. **Et** e-
 nĩ **hec** ip̄a dona breuit̄ septi-
 formis gr̄e replicẽ: aliũ diem
 habet sapia. aliũ intellẽs. aliũ
 ù silũ. aliũ fortitudo. aliũ
 sc̄ia: aliũ pietas. aliũ timor.
Sapia ergo i die suo viuũ fa-
 cit: qz mentẽ de etnoꝝ spe et
 cõtudinẽ reficit. **Intellect⁹** i die

Scia vō i die suo diuiniū facit: qz in
vetre mētis ignorācie ieiuniū supat. **D. i**

suo diuiniū facit: qz in eo qd au-
dita penetrat. reficiēdo cor. illu-
trat tenebras ei. **C**ōsilū i die
suo diuiniū exhibet: qz dū esse
p̄cipit em̄ prohibet. vacōe aum̄
replet. **F**ortitudo i die suo diu-
iniū facit: qz dū adūsa nō me-
tuit. trepidati mētē abos. **F**ide-
tie apponit. **D**ietas i die suo cō-
iuniū facit: qz cordis viscera
misdie opibz replet. **T**imor i
die suo diuiniū parat: qz p̄mit-
mentē ne de p̄ntibz supbiat. et
de futuris illā sp̄i cibo confortat.
Sz illud in hoc filioz cōiunio
cibo p̄scurādū vīdeo: qz semet
ip̄os iuicē pascat. **V**alde ei si-
gula q̄libet destituit: si nō vna
alie vtus vtuti suffraget. **M**i-
nor q̄ppe ē sapia si m̄telleū care-
at: et valde iūtilis itelles si
ex sapia nō subsistat: qz cū ali-
ora sine ^{sap̄ie} p̄nde penetrat. sua
illū leuitas q̄uius v̄tuturū le-
uat. **V**ile ē cōsilū cui robur for-
titudis deest: qz qd tractando
iuenit. carēs v̄tibz usqz ad p̄-
f̄ionē opis nō p̄ducit. **E**t val-
de fortitudo destituit nisi p̄t
cōsilū fulciat: qz quo plus se
posse asp̄iat. eo vtus sine mo-
deramē vacōis i p̄ceptis de-
terius v̄uit. **N**ulla ē scia si i-
tilitātē pietatis nō habet: qz
dū bona agnita exequi negli-
git. sese ad iudiciū auctius str̄-
git. **E**t valde iūtilis ē pietas
si scie disarcōe careat: qz nlla
h̄at scia illūinat. quō misecat
ignorat. **T**imor qz ip̄e n̄ has
eciā habuerit ad nullū opus

p̄culdubio bone actiois surgit:
qz dū ad cūcta trepidat. ipsa
sua formidine a bonis oibz
torpēs vacat. **N**ā ergo alina-
to misterio vtus a vtute refi-
cit. r̄e dicit qz apud se diuiniat.
v̄tissim: cūqz vna alia sustētā
do subleuat: qz p̄ dies suos nu-
merosa soboles pascendo diu-
iniū parat. **H**ec gregoriū. **E**x
h̄ijs ergo v̄bis b̄i gregoriū col-
lige possum. qz v̄nū donū si-
ue vtus subsiste sine alia nō
p̄t: qz nisi fulciat vna p̄ alie-
rā. nōnūqz eciā ip̄a vtus in
viciū declinat ac tuit. **E**d p̄
bat idē b̄s gregoriū i libro se-
ezechiele sic dicit. **I**n mente
etenū n̄ā p̄m̄ gradū ascēsiōis
ē timor d̄ni: secundū pietas. t̄m̄
scia. q̄m̄ fortitudo. q̄m̄ cōsilium.
sextū intellectus: septimū sapia.
Est ei timor d̄ni in mētē. **S**ed
qualis iste timor ē. si cū eo pie-
tas nō est? **Q**ui ei miseri p̄ri-
mo ignorat. qz op̄ati ei t̄bulati-
oni nescit. et dissimulat: h̄m̄
tior ante dei oculos nullū ē qz
nō subleuat ad pietatē. **S**z se-
pe pietas p̄ iordiatā misericōdia
errare solet: si forte peperit
que p̄cenda nō sūt. **P**ec̄a ei qz
ferri gehēne ignibz p̄nt: disci-
pline sūt v̄bere corrigenda.
Sz iordiatā pietas cū t̄paliter
patit. ad etnū supplicū p̄t̄t.
Vt ergo ven et ordiatā sit pie-
tas ad gradū ē alii subleuāda.
id ē ad sciam: ut sciat vel qd
ex m̄ia puniat v̄l qd dimittat.
Sz qd si sciat qd agē debeat

quisqz: virtute vobis agendi non habeat. **S**cia ergo nra crescat ad fortitudinem: ut cu videt qd agendum sit. hoc age p fortitudinem possit: ne timore trepidet. & pauore collapsa no valeat bona defende que sentit. Sed sepe fortitudo si improvida fuerit et minus de vicia respiciat. ipsa sui psumptioe i casu truit. **A**scendat ergo ad consilium: ut pcedendo pmuniat oē qd agere fortit pt. **S**z ee consilium no pot: si intellectus deest. **E**ia q non intelligit malū qd agere qnat: quō pt bonū solidae qd adiuiat. **I**taqz a consilio ascendam ad intellectū. **S**ed qd si intellectus magno quidē acūne vigilet: & moderari se nesciat p maturitate. **A**b intellectu ergo ascendam ad sapiam: ut hoc qd acute intellectus uenit. sapia mature disponat. **Q**uia igit p timore surgim ad pietate. p pietate ad sciam duam. p sciam ad fortitudinem roboram. p fortitudinem ad consilium tendim. p consilium ad intellectū pficim. p intellectū ad maturitate sapiencie venim. p hos septe gradus ad portam ascendim. p qua nobis aditū vite spūalis apit. **E**ia p timore dei hūiles. p pietatis studiū misericordes. p sciam discreti. p metis fortitudinem liberi. p consilium cauti. p intellectū puidi. p sapienciam maturi efficiunt. **H**ec gregorius. **C**ū igit tante efficacie sint dona spūs scī: manifeste apparet

qz hec dona nō solū mūdāt cor et purgat mentē hoīs: s; etiā cōseruat corp⁹ et aīam in oī puritate. **S**ic igit habem⁹ declaratū et expositū de septe donis spūs scī. **De octo beatitudinibz in genali. Ca. xij.**

Doctus igit **F**ilius edoctus sū de septe donis spūs scī: nūc de beatitudinibz quas dñs enūat i euāgelio. & utri etiā ipse beatitudines valeat ad purgationē cordis: de hoc cupio a te o pater edoceri. **Pater**

Scare debes fili. qz septe sūt beatitudines scdm distinctionē gradū: quibus octo sint scdm essentiam. **Q**uas saluator enūat in sermone i monte: scilicet paupertas spūs. mitas. luctus. esuries iusticie. misericordia. mundicia cordis. et pax. **N**avū beatitudinis accipit scdm integritate pfectionis. **R**equirūt at ad integritate pfectionis tā: s; regressus a malo. pcessus i bono: et pfectus status i optio. **S**ane at malū pcedit ex timore supbie aut ex rāore malicie: aut ex languore concupiscentie. **C**ont hec tā sūt tres beatitudines: s; paupertas spūs et malū timoris: mitas et malū rāoris: luctus et malū libidinis. **I**te pcessus i bono attendit scdm diuinā imitationē q ē scdm duas vias dñi s; misericordia et veritate: de quibz i psalmo. **V**niūse me dñi misericordia et veritas. **I**git scdm has duas

bias sumunt due beatitudines: scilicet
 esuries iusticie. & affectus misericordie.
 Preterea statim in optio accedit in
 duobus: scilicet in lipida cognoscere: et
 in tranquilla affectione. Secundum hec
 sumunt due ultime beatitudines:
 scilicet mundicia cordis ad deum vide-
 dum. et pax mentis ad perfectum fru-
 dum. Et notandum quod ad bonum se-
 nit ordinate habet animam. si bo-
 na temporalia non diligit. si vera
 bona esuriat et siciat: si eisdem
 bonis ita adhaereat ut nulla
 pena ab eis separari valeat. Ad
 primum pertinet illud beati paupes
 spiritus: ad secundum. beati qui esuriunt &
 siciunt iusticiam: ad tertium. beati qui
 persecutionem patient propter iusticia-
 am. Ad malum vero ordinate se
 habet anima. si nullum malum pri-
 mo inferat: si sibi ab alio illatum
 vel gratis assumptum equanimiter
 ferat: si alij illatum malum pro-
 posse auferat: si studiose cauet.
 ut non inquinetur malo culpe.
 nec perturbetur malo pene. Ad
 primum pertinet illud beati mitis:
 ad secundum. beati qui lugent. ad tertium.
 beati misericordes. ad quartum. beati
 mundo corde: ad quintum. beati pa-
 cifici. Sciendum etiam quod per beati-
 tudines excluduntur septem vitia
 capitalia. Paupertas spiritus exclu-
 dit superbiam. mansuetudo iram.
 luctus invidia: quoniam qui lugent pro
 peccatis aliorum non invidet illis: esu-
 ries iusticie accidia. misericordia
 auaricia. mundicia cordis gula:
 quia cordis mundicia non ser-
 uat ventrem ad modum bruti a-
 nimalis: pax excludit luxuriam.

am: quoniam gustato spiritu. desipit
 omnis caro. Hinc igitur premissis
 de beatitudinibus in genere aliquot:
 nunc in specie de unaquaque beati-
 tudine videamus. **De paupertate spi-**

Prima ritus. **Capitulum xv.**
 beatitudo est paupertas
 spiritus: et potest sumi pro
 abstinentia ab amore mundi:
 id est ab amore carnalium volup-
 tatum ac diuitiarum et proprie excel-
 lencie. Hec tamen impletur amor
 mundi. Unde dicit super lucam.
 Paupes sunt: qui non querunt il-
 lecebrosa. Super mattheum quoque
 dicit. Paupes spiritu sunt humiles de-
 um timetes. Alia etiam glossa dicit:
 quod paupes sunt qui nichil habent
 et omnia possident. Spatialiter tamen pau-
 pes spiritu sunt contemptores mundi
 et humiles. Unde paupertatis deu-
 otio duas habet partes: rerum abdi-
 cationem et spiritus contumeliam. Contem-
 ptoribus vero rerum temporalium permittit
 et est regnum celorum quoniam iure opti-
 onis. Unde dicit Bernardus. Paupi-
 bus et meretricibus pariter permittit
 regnum celorum. Est etiam humilium
 regnum celorum: iuxta illud. Simi-
 te pueros venire ad me: talium
 est enim regnum celorum. Unde quilibet
 deuotus et maxime religiosus de-
 bet virtutem paupertatis et humili-
 tatis seu vilitatis diligere: et si
 sibi assumere non abicit si desi-
 derat regnum celorum possidere.
 De hoc beatus augustinus in perso-
 na domini sic dicit. Venale ha-
 beo. Eius domine. Regnum celo-
 rum. Quo emittitur: Paupertate
 regnum: dolore gaudium. labore

reges. militate gloria: morte
vita. **Hec augusti?** **Sz** notan
dū qd nō oīs paupertas seu hu
militas accepta est deo: s; so
lū illa q̄ volūtate p̄t amo
re dei assumit placita ē illi.
Vnde p̄ b̄m bernardū dicitur.
Nō paupertas v̄tus reputat:
s; amor paupertatis. Deniq;
b̄m paupes: nō rebz s; spū.
Dicit etiā de hoc crisostim⁹.
Et ei multi sūt hūiles nolē
tes. verū necessitate coacti:
non ē laus. Vñ illos dñs leti
ficat: q̄ seipos ex elatione leti
ficat. Ideo at̄ hic incipit radi
cat⁹ euellēs supbiā. q; her fuit
radix ⁊ fons malicie vniuersē:
cont̄ quā ponit hūilitatē ve
lut qdā stabile fundamētū:
qua subiecta cū stabilitate a
lia supedificat. **Hac** at̄ desti
ta: peunt q̄cūq; congregaueris
bona. **Hec crisostim⁹.** **Cōside**
randū etiā qd aliq̄ sūt spū di
uites. aliq̄ vō de spū nichil
habētes: aliqui at̄ spū pau
pes. **De** quibz richard⁹ de s̄o
victore sic dicit. **Alij** sūt spū
diuites. aliq̄ quodāmodo de spū
nichil habentes: aliq̄ spū pau
pes. **Spū** diuites sūt supbiē
tes: de spū nichil habētes
nimis pusillāimes: spū pau
pes hūiles. **Supbiētes** faciūt
nō faciēda p̄ elationē: pusil
lāimes faciēda p̄mittunt
p̄ pusillanitatē: hūiles non

faciēda p̄mittūt et faciēda
faciūt p̄ hūilitatē. **Paup̄tas**
itaq; spū nichil habēs defec
tiōis nichil supfluitatis: p̄ vi
ā regiā ducat ad b̄itudinem
supnā. **Hec richard⁹.** **Sic** igit̄
habem⁹ de p̄ma b̄itudine.

De mititate Caplm. xvj. C

Secūda b̄itudo ē miti
tas. q̄ sequit̄ imedia
te paupertatē: q; nō p̄
dest ee paup̄em et carē diui
cijs: nisi q̄s mitis et mā sue
tus fuerit. **De** hoc dicit b̄m
ābrosius. **Cū** simplicitati itent⁹
fuerō iops: sup̄ est ut mores
meos tēperē. **Qd** ei p̄dest
m̄ carē sc̄laribz. n̄ fuerō mi
tis. **Hec** ābrosi⁹. **Mitis** at̄ il
le ē quē mētis asp̄tas seua
manitudo nō affiat: s; simpli
citas fidei ad oēm iūuā pa
ciēt̄ paciēda instruit. **Vñ** di
cit b̄m augusti⁹. **Mites** sūt q̄
redūt ip̄robitatibz: et nō re
sistūt in malo. s; v̄gūt in bo
no malū. **Cū** igit̄ am⁹ ex
aliq̄ occasioe ad iracūdiā cō
mot⁹ fuit: n̄cē ē ut refrenet
ī se ip̄acie motū: ne v̄tutem
māfuetudis ac mititatis per
dat. **Ad** hoc hortat̄ b̄m ābrosi⁹
sic dices. **Mitiga** affectū ut
nō irascaris: aut c̄te iratus ne
peccaris. **Preclarū** ē enī mo
tū t̄pare p̄silio: nec minoris
v̄tutis dicit. **cohibē** iracūdiā
q̄ oīno nō irasci: cū plerq;

D.

istud leui. hoc fortius estimet.
Hec abrosi. Sz notādū q̄ sūt
 nōnulli q̄ mites ac māsuēti
 eē vident q̄ diu nichil adu
 sitatis paciūt: tū vō aliq̄ oc
 casio adūsitatis illis occurret.
 q̄ lōge sūt a vera māsuētudi
 ne. eoz ipaciā patefacit De
 talibz dicit bēs bñard. Sūt a
 liqui mites: s; q̄ diu nichil a
 git aut dicitur nisi p eoz ar
 bitrio. Patzbit at̄ q̄ lōge sūt
 a vera māsuētudie: si vel le
 uis oriāt occasio. **Hec bñard.**
Diligēda vō ē hec māsuētudi
dis v̄tus: q̄ i hoīne multa bo
na opat. De cui? mēdacoē
iohes abbas mōtis synax. sic
ait. Nititas ē paciē firmamē
nū: caritatis porta. cōfidecia i
oīone. spūs sc̄i locus. xp̄i imi
tacio. āgeloz appropiacio. de
monū vicūli: et itra amari
tudinē sc̄atū. In cordibz eī ni
tū req̄sat dñs: aiā vō itur
bas aturbata sedes demonū.
Hec iohes abbas. Sz cōsiderā
dū q̄ sūt nōnulli ita mites:
 ut nullā curā habē velūt de
 vita aliena. Nēinē quippe
 curāt de bono āmonē: nemi
 nē de malo corripe. Et talis
 māsuētudo nō ē mēdabilis:
 s; potius rephensibilis. Hoc
 tāgit rychar. de sc̄o victore
 ita dices. Mites sūt lenes &
 paciētes: qui nēinē ledūt &
 iprobis cedūt. Sūt at̄ quidā

qui ita mites eē volūt ut nichil
 curēt de vita aliena: nēinē de
 bono āmonē: nēinē de ma
 lo corripit. Sz talis lenitas
 nō est multū laudāda: quia
 patit defectū ubi debet exercē
 cē v̄tutis effm. Tales igit de
 bet eē mites ut nēinē ledat:
 mala illata paciēt sustineat:
 et nō solū suā. s; nec alienā
 negligat vitā. ut si opus fuit.
 et bonis ad meliora exhibe
 at̄ exhortationē: et malis de
 malo correptionē. Est eī mo
 dus in rebus: q̄ sicut homo
 nō debet eē nimie aspitatis
 sic nec debet eē nimie leni
 tatis: ut int̄ dextrā et sinistā.
 p discretā māsuētudinē ad
 bēitudis pueniat trā. **Hec ry**
chard. Qui igit puenire de
 siderat ad hēditatē celestē &
 ad trā viuētū: debet mites
 eē & māsuēt corde ut ipsam
 valeat posside. De hoc bñs
 augustin. sic dicit. **Rexent**
igit imites & dimicēt p rebz
tpalibz & tēris. s; bti mites.
 qm̄ ipsi hēditabit trā: de q̄
 euelli nō pnt. Illa inquā ter
 ra: de qua i psalmo dicit.
Porcio mea dnē. sit i terra
viuētū. Significat eī quādā
 stabilitatē hēditatis ppetue:
 ubi p bonū affectū aiā trāp
 loco suo req̄sat sicut corpū
 in trā: et inde cibo suo alit̄
 sicut corpus ex trā. Ipsa est

reges et vita scōz. **H**ec augustinus. Sic igitur patet de scda beatitudine. **De luctu. Cam**

Tercia bñtudo ē xvij luctus. q̄ sequit̄ imediate mititate siue mā suetudinem: q̄ mā suetudine mitis debet reuocare añ mētis oculos p̄ccā q̄ fecit. et p̄ illis luctū habē. Ad hoc hortat̄ bñs augustinus sic dices. Cū hoc feceris ut sis paup̄ et mitis. memento q̄ peccator es: et lugeto p̄ cuncta tua. **Uñ** sequit̄: bñ qui luget. Et bñ t̄ia bñtudo est p̄ccā deflentū: q̄ trinitas ē q̄ p̄ccā donat. Luctus at̄ p̄ut sumit̄ pro bñtudinē ē gracia vehemēt̄ dolendi de malo qd̄ accidit: v̄l de bono qd̄ deficit. **Uñ** luctus ē lugē p̄ p̄ccō et odie ip̄sū: ita ut iurgam̄ ad destructionē ip̄i. **Uñ** at̄ de malo ut fugiam̄ ip̄m inq̄ntū auertit̄ ab amato: sic lugē ē solū caritatis. **Uñ** v̄l de aliquo sp̄u ali ē cuiuslibet v̄tutis: q̄libet ei v̄tus luget de suo contrario. Et notandū q̄ quatuor sūt spēs luctus. **Primū** ē luctus p̄ p̄ccō p̄ccō: de quo p̄ psalmistā dicitur. **Ex**itibus aquarū deduxerūt oculi mei: q̄ nō custodierūt legē tuā. **Secūdo** luctus ē p̄ alienis p̄ccō: vñ dicit̄ iheremie nono. **Q̄**is dabit capiti meo aquā et oculis meis fonte lacmarū: et plorabo die ac nocte iuxta factiōnē filie ppli mei. **Tercia** est p̄ icolatū misericordie: de q̄ dauid. **Heu** in q̄ icolatū meus plon-

gatus ē. **Quarta** est p̄ dilatioe patrie: vñ i psalmo. **Sup** flumina babilonis illic sedim̄ et fleuim̄: dū recordarem syon. **Sz** considerādū q̄ sūt nōnulli qui dāpna rerū t̄paliū et mortē caroz suoz luget: dāpna v̄o sp̄ualū ac detrimēta v̄tutum lugē nō curat. **Sz** q̄ solari a dno desiderat. nō ē ut p̄ p̄ccō suis luctū habeat: et p̄ defectu v̄tutū plāctū sibi assumat. De talibz dicit richardus de scō victore. **Heu** q̄ multi luget caros suos: qui neq̄m luget semet ipsos. **Uñ** multi luget dāpna corpalia: qui lugē et tēpnūt dāpna sp̄ualia. **Uñ** aliq̄s ifirmatur aut morit̄ luget amia: q̄n̄ at̄ peccat dāpnabiliter. nō luget. **O** sanitas ifana: o visio ceca: o vita mortua. **De** istis q̄ nō sūt lugēda et parum lugēda gūter luget: et gūter lugēda. dāpna scz sp̄ualia nō luget. **Augram** igit̄ fr̄es: luget am̄ amissionē bonoz operū et v̄tutū. **Augreat** corruptus a missionē v̄ginalis itegritati: luget maliciosus amissionem pietatis. luget sup̄b̄ amissionē hūilitatis. luget iracundus amissionē m̄tne t̄nquil litatis. luget auarus amissionē largitatis. luget ebrosus amissionē sobrietatis. luget accidiosus amissionē sp̄ualis exultacōis: luget inuidus amissionē caritatis. **Uñ** nāq̄ q̄ luget modo p̄ p̄ccō: q̄a solabit̄ p̄ indulgētiā. deinde

p̄ccō

eam p iusticia: postremo at p
 gloria. Possunt etiam dice ta
 ee genera spualit & fructuose
 coram oculis creatoris luge
 tuu. Alij naqz luget p idulge
 tia culpe: alij luget ex sua
 uitate grē diuinitis sibi colla
 te: alij a pliori feruore accē
 si luget ex desiderio future
 glorie. Et in hys oibz bti qui
 luget: qz qui semināt in lac
 rimis i exultacōe metet. Abst
 get ei deus onē lacrimā ab o
 culis scōz suoz: et nō erit
 a plius neqz luctu neqz clāoz
 s nec ullus dolor: qm pōza
 trāsiēnt. *Hec richardus.* Et
 notādū q sūt nōnulli qui i
 luctu et lamēto pnie nō pse
 uerāt: s post gemitū quem
 p pāis suis habuerūt. ad di
 uinas leuitates & ad ūba sauru
 lia et ad alia iconueniētia se
 tradūt: et ideo solacōe dina
 se puāt. De hoc bti bñardus
 sic dicit. Luctu eoz q pseuera
 tia non habet nō meret cō
 solatione. Alios inqz lugētē
 uideo: s si de corde pcedet nō
 tā facile soluent in rīsu. Nūc
 cū habūdācius ociosa & scur
 rilia ūba pfluāt q pus lac
 me: huiusmodi de hys ee non
 arbitror quibz solacio dina
 pmittit: qnquidē post illas
 tā facile solacio admittit a
 liena. *Sz et hoc cōsiderādū.* q
 multū ualet ad habendū luctū
 & gemitū p excessibz et
 pāis pus ppetratis. ut homo
 horā mortis & metū ardentē

gehēne ante metis oculos ha
 beat: et ut eam p tali luctu cō
 solatione a dño repmissam
 accipiat. Ad hoc faciendū hor
 tat bti bñardus sic dices. In o
 nibz opibz tuis mēorare nō
 uissima. Mortis horrore. iu
 dicii tremēdū discrimē: arde
 tis gehēne metū. ab oculis
 tuis elogari nullatenus paci
 aris. Cogita pegrinacōis
 tue miserā: recogita ānos
 tuos i amaritudie aie tue:
 et cogita huane uite picula:
 cogita fragilitate ppria. Et
 i huiusmodi cogitacōe si pse
 ueraueris: dico tibi parum
 senties qquid foris uidet ee
 molestū: dū toto corde ita
 molestia intiore occuparis.
Sz nec patet dñs sine solaci
atione te ee: qm ē pater mi
sericordiaz et deus totius solaci
onis: et implebit oino qd uer
itas pollicet dices. Bti qui lu
get: qm ipi solabūt. Sic igitur
habe de tua bñitudine.

De esurie & siti iusticie. Capm

Quarta bñitudo ē *xviii.*
 esuries & sitis iusticie:
 et sequit imediate
 luctū: qz hō post lamēta pe
 nitēcie incipit iusticia esurie & sitie.
Qñ dicit bti ābrosius. Post
 q defleui uidelicet pāa: esu
 rire & sitire incipio iusticiam.
Qñ sequit: bti qui esuriunt
et sitiūt iusticia. Esuries uo
iusticie ē: uehemēs desidei
um iusticie siue summi boni.
Et notādū. q iusticia hic re

capi potest gñaliter p bonitate
 vel pbitate seu rectitudie in
 te. Cũto at quis esurire iusti
 tie habet: tanto maiorẽ leti
 cia habet opandi iusticia. Et
 maioribus naqz veñi boni non
 e satis qd sũt iusti: s; sp sicut
 opus iusticie et redde unicui
 qd qd suũ est. videlicet sibi. pri
 mis et deo. Na ppter esurire et
 sitim iusticie multi sa mortui
 sũt mũdo. eadẽ mortui multi
 sũt morte corpali: qz p illa mor
 ti se exposuerũt. Esurienda igit
 e iusticia. ut thezaurũ alijs
 thezauris puales. Vñ dicit
 eccliastia xxix. Pone thesau
 ru tuũ in pceptis altissimi:
 et pderit tibi magis qd aurũ.
 Alios naqz thesauros relinquit
 homo cũ morit: s; hũc thesau
 ru videlicet iusticie eadẽ post
 mortẽ secũ defect. Vñ in apo
 calypsi dicit. Cũpa eũ illoz se
 quit illos. **S**z asiderandũ e qd
 oes hoies esuriũt et sitiũt.
 Alij esuriũt et sitiũt malũ. a
 lij bonũ. alij aurũ vel argẽtũ.
 alij possessiones innumeras.
 alij honores et scilicet voluptates:
 que oia saciare nõ pnt. Sola
 at est iusticia q pducit ad glo
 ria etnã: ubi sacietas eterna
 possidebit. De hoc richardus
 de scõ victore. sup illo vbo. bñ q
 esuriũt et sitiũt iusticia: sic di
 cit. Oes hoies esuriũt et si
 tiũt: s; alij esuriũt et sitiũt
 malũ: alij esuriũt et sitiũt
 bonũ. Alij eĩ esuriũt et sitiũt
 aurũ. argẽtũ et vestes pafas:

predia. vineas et possessioes inue
 ras. Ista tñ oia bona sũt in se:
 s; i hoc quodammodo mala esse
 dicũt qd a malis male esuriũt
 et sitiũt. Sic et dñs iquũ dixit
 mamona id e diuitias: non qd
 res diuitiarũ eent ique. s; p
 iquitatẽ acquisite. Alij esuriũt
 et sitiũt pccates. honores. alij vo
 luptates. alij salutacões i foro.
 et vocari ab hoibz rabi: s; ta
 les nõ pnt saturari. Totũ enĩ
 mũdũ nõ sufficit hoĩ. qui e dñs
 mũdi. Nõ enĩ implet oculũ visu
 nec auris implet auditũ: nec in
 cetis sensibz pnt ho saturari ex e
 orũ delictioibz. Quid rex da
 uid bñ asiderauit: qui qñis
 habebz ad comedendũ et bibe
 dũ nõ solũ ad nccitatẽ. s; ecia
 si vellet ad supfluitatẽ: et tñ
 dixit. Satiabor cũ apparueit
 gloria tua. Esuriam igit et
 sitiam nõ tñsitoria nõ tñena.
 s; iusticia: qz p esurire et sitim
 iusticie puenie ad sacietatem
 eterne glorie. Hec richardus.
 Sic igit patz de quarta bñtude.

Q De misericordia. Ca^m xix. **Q**
 uinta bñtudo e mise
 ricordia: et sequitur im
 mediate iusticia. Vñ dicit qda
 glosa. q misericordia et iusticia ita
 iuncte sũt: ut altera ab altera
 debeat tpari. Iusticia enĩ sine
 misericordia crudelitas e: misericordia
 vò sine iusticia dissolutio. Vñ
 post iusticia de mĩa sequet
 dicit. Bñ misericordes: qm p
 si misericordia consequentur
 Et nõndũ q misericordia e virtus

k

p̄ quā aīn̄ sub calamitate af-
 fluctoz mouet. **S**ed̄m damas-
 cenū vō misericōdia ē tristitia in
 alienis malis. **V**n̄ illi miseri-
 cordes sūt ⁊ dicūt: qui de malo
 altius q̄ de suo dolet. **D**e hoc
 remigius. **M**isericors dicit:
 q̄i miserū habes cor. q̄z aliq̄
 miserā q̄i suā reputat: et de
 malo alteri q̄i de suo dolet.
Hec remigius. **D**ebet ergo
 vnusquisqz fidelis cui suppet
 res t̄pales op̄ misericōdie ī pau-
 pes exercere eleosinas largiē-
 do: ut p̄ hoc deū creatorem
 oīm ad miserēdū sibi debito-
 re faciat: q̄z qd̄ paup̄ibz tri-
 buit in gazophylaciū xp̄i
 mittit et ī manu dei poit.
De hoc b̄s augusti⁹ sic ait.
Dicit tibi xp̄c. **D**a michi de
 eo: qd̄ dedi tibi de meo. **Q**ue-
 ro ⁊ michi nō donas. **D**a. et
 reddo. **H**abuiſti me largito-
 re: facio debitore. **H**ec augus-
 tin⁹. **I**te dicit. **M**an⁹ paup̄m
 sūt gazophylaciū xp̄i: vñ qd̄
 in man⁹ paup̄ez ponit in
 gazophylaciū xp̄i mittit: p̄-
 mo qd̄ plus ē in manu dei
 ponit: et iā auferri nō p̄t
 ei qui dedit: n̄ nō sit q̄ de
 manu ei⁹ possit eruere. **H**ec
 augustin⁹. **S**i vō aliquis reli-
 gios⁹ ē vel paup̄ qui nō habz
 vñde t̄buat necessitatē paci-
 enti: debet tñ facē qd̄ ī se ē
 videlicz sp̄ passionē apud pri-
 mos miserā paciētes exhi-
 bendo: q̄z nōm̄qz maioris ē
 meriti ex corde p̄rio sp̄ati:

q̄ t̄renā substāciā eide t̄bu-
 ere. **V**n̄ dicit b̄s gregori⁹.
Exiora largiēs rē ext se-
 metipsū p̄buit: qui at̄ fletū
 et sp̄ passionē p̄rio tribuit.
 ei etiā aliqd̄ de seip̄o dedit.
Hec gregori⁹. **Q**ui ergo mi-
 sericōdia a dño sp̄sequi desi-
 derat: ip̄e op̄ misericōdie ⁊ pie-
 tatis p̄prio ip̄ende studeat.
De quo dicit r̄chardus. **B**e-
 ati misericordes: qm̄ ip̄i mi-
 sericōdia sp̄sequunt. **S**i vñ
 ergo misericōdiā accipere:
 misericōdia exhibe. **Q**uā-
 te inq̄: et dimitte mī. **S**ed̄
 enī mensurā q̄ mensi fueri-
 tis: remetiet vobis. **B**eati
 quoqz misericordes: qui aliq̄
 in miserijs suis assistunt.
 et eos sc̄dm̄ possibilitatē su-
 ā defendūt ⁊ p̄tegit. **H**ec
 r̄chardus. **S**ic patz de q̄nta
 b̄titudine. **D**e mūdicia cordis.
Sexta bea **Cap. xx.**
Titudo ē mūdicia cor-
 dis. et sequit̄ ime-
 diate misericōdia: q̄z qui opa
 misericōdie exercet nisi hoc mū-
 do et simplicia corde feat mer-
 cede et̄na se p̄uat. **V**n̄ di-
 cit b̄s abrosius. **Q**ui mi-
 sericōdiā defert misericor-
 diā amittit: nisi mūdo cor-
 de misereat. **N**ā si iactan-
 ciā querit. nullus est fruct⁹.
Vn̄ sequit̄. **B**eati mūdo
 corde. **M**ūdicia vō cordis
 est utriqz hoīs integritas. **D**i-
 uini amoris it̄tutu obser-
 uata: qua clarificat cor et

mūdat ad videndū deū & ardē
tiffie diligendū. De hoc ra
ban⁹ sup illud v̄bū. b̄t̄ mūdo
corde qm̄ ip̄i deū videbūt:
sic dicit. Mūdi cordis sūt q̄s
nō arguit ulla sc̄ia p̄c̄a: v̄n̄
mūdo deus mūdo corde d̄spi
cit: et tēplū dei nō p̄t eē pol
lutū. Deū em̄ mūdi cordis
vidēt hic p̄ gr̄am in enigma
te: in futuro at̄ facie ad fac
em. Hec raban⁹. Necessē est
ergo qui deū desiderat vidē:
ut oculos cordis ab oī squalo
re p̄c̄a tergat. V̄n̄ dicit leo
papa. Splendore veri lūnis
sordēs aīes vidē nō poterit:
et qd̄ erit iocūditas mēt̄ibz
nitidis. hoc erit pena macu
losis. Declinet ergo t̄renax
caligines vanitatū: et ab oī
squalore iūctatis. it̄eriores oca
li tergant: ut serenius it̄uit̄
tanta dei visione pascat̄ur.
Hec leo. Eūtomagis at̄ v̄n̄
quisqz a malis opibz se abs
traxerit et iusticiā dilexerit
ac bona opa fecerit: tanto
āplius sc̄dm̄ possibilitatem
humanā mentis oculis de
um videbit. De hoc c̄lost̄m̄
sic dicit. Qui eī oēm facit
iusticiā et cogitat. mētē su
a deū videt: qm̄ iusticia fi
gura dei ē. Deus eī iusticia
a est. Sc̄dm̄ ergo q̄ aliquis
eripuerit se a malis et fecit
bona: sc̄dm̄ hoc videt deum
aut parū aut āplius aut in
terdū aut semp̄ sc̄dm̄ possi
bilitatē humanā. In sc̄o autē

illo mūdi corde deū videbūt
facie ad facie: nō in speculo &
in enigmate sicut hic. Hec cri
sostim⁹. Nūdem⁹ ergo nos nō
solū ab opibz p̄iuis verūciā
a cogitacōibz imūdis: ut deū
vidē meream⁹ in celis. Quia
sc̄dm̄ q̄ r̄chardus de sc̄o vic
tore dicit. Mūdo corde sūt
illi qui nec puluē iūtilis co
gitacōis. nec luto fedant⁹ p̄
ue delectacōis. Mūdo corde
sūt. quos nō tetigit nebula te
tre ignorācie: nec corrūpit ar
dor fede cupie. Nūdem⁹ er
go corda n̄ra ab oī ignorācia
p̄ inisicōnē veritatis: et ab
oī puerfa cupia p̄ amore
virtutis: ut meamur deū vi
dē in gloria regni celestis.
Hec r̄chard⁹. Sic igitur ha
bem⁹ de sexta b̄t̄itudine.

S De pace. Ca. xxj.
Septima b̄t̄itudo ē pax.
et sequit⁹ im̄mediate
mūdiaciā cordis: q̄a purgato
corde ab oībus passionibz vi
cior et carnalū delectacōnū
ac imūdarū affectionū: inci
pit homo pacē int̄iore et t̄n̄
quillitatē mēt̄is possidē. V̄n̄
dicit b̄s ambrosius. Cū inte
riora tua vacua feceris ab
oī labe p̄c̄a ne dissentiones
at̄entionesqz ex affectu tuo
prodeat a te pacē incipis:
ut sic pacē alijs feras. V̄n̄
sequit⁹: b̄t̄i pacifica. Et no
tandū q̄ pax est status v̄tu
tis: in quo ē delectacō i deo
sine contradictione carnis. mū

et tranquillitate in se seruet
ac custodiat: et proximis su-
is sibi aduersantibus se pacifi-
cum et benignum exhibeat: ut
hereditate filijs reppmissa pos-
sede valeat. De huiusmodi
pacificis. richardus de sco mo-
tore sic dicit. Pacifici sunt. qui
in semetipsis pacem faciunt et sus-
tinent: qui inuicem aduer-
santia subigunt. virtutes eni-
gunt. et quicquid in se posse co-
gitacionis. locacionis. operisue
deprehendunt. prudentes et potes-
ter expellunt: nec aliquid potest
bacionis in regno sue dominacionis
permittunt: et si quod eis aduersan-
tis intigerit pacem in sua ser-
uat: et cuncta cum cordis sui tran-
quillitate iudicat. Pacifici
sunt. qui cum eis a malis ma-
la inferunt. mala minime ret-
bunt: sed cum hijs qui oderunt pa-
cem sunt pacifici. Pacifici sunt.
qui non in se tantum pacem custo-
diunt: verum et alios discordan-
tes ad unitatem pacis redu-
cunt. Isti filij dei vocabuntur: quia
deus summa pax est et quia cum
tranquillitate iudicat. Filij dei.
fratres christi. Isti filij per gratiam.
christi filij per naturam: heredes
dei. coheredes autem christi. Hec
richardus. Sic igitur patet de sep-
tima beatitudine. **De professione**
O psecucionis. **Ca. xxij.**
Octava beatitudo est pro-
fessio psecucionis. pro-
pter iustitiam. et sequitur imme-
diate pacem: quia habita pa-
ce et tranquillitate cordis per

victoria viciorum et carnalium de-
lectacionum: abilius est homo et
expeditior ad suscipiendas pse-
cuciones a proximis illatis. Pra-
cor bene purgatum a cupidi-
tate rerum temporalium et ambitione
mundialium delectacionum. non val-
de perturbatur si a perversis hominibus
tam in dampno rerum quam etiam in
vitijs et inuicem aliquam iniuriam
patiat: quia qui gloriam mundi
non querit nec et inuicem pertimes-
cit: et ideo psecutionem pacem
sustinet propter iustitiam.
Et notandum quod quis fideles
propter fidem christi ab infidelibus
nunc nulla psecutionem paci-
ant: tamen cum aliquis propter veri-
tatem et iustitiam etiam a suis a-
liquid patitur. mercedem martirij
non peruenit. De hoc dicit
crisostomus super matheum. No-
tandum dicit. beati qui a gentilibus
psecutionem patiunt: ne putet
illum solum beatum qui psecutio-
nem patitur. Sed et si quis ex po-
tenteribus qui christiani videntur.
propter peccata sua a te forsitan cor-
reptus fuerit te psecutus: beatus
est cum iohanne baptista. Si enim
verum est. quod prophete martires sunt
qui a suis occisi sunt: sine du-
bio qui propter causam dei ali-
quid patitur. etiam si a suis pa-
tit. mercedem martirij habet.
Et ideo non posuit scriptura
personas psequendum sed solam
causam psecutionis. ut non
aspicias quos te psequatur. sed pro-
pter quid. Hec crisostomus. Co-
siderandum etiam. quod multi pa-

tuntur psecutione. **M**ali ei psecutione patiuntur ppter culpa: boni vo psecutione patiuntur ppter iusticia. **O**mne ei qui pie viue volut in xpo: psecutione patiuntur. **U**n sustinetibz psecutione vl' qlibet aduisa pacia necessaria e: ne pmiu pdat etne glorie. **D**e hoc **h**erichard' de sco victore sic diat. **M**ulti paciuntur psecutione: s' alij paciuntur ppter culpa: alij paciuntur ppter iusticia. **P**pter culpa paciuntur mali: ppter iusticia paciuntur boni. **I**atro suspedit ppter culpa: iustus no pt suspedit n ppter iusticia et innocencia. **S**z diat aliqs. **N**emo pt modo p psecutione attinge ad beatitudine: qa nuc in pace consistit oia: et sca eade sia fere de nulla pte patit aduersa. **E**t ego dico qz ubiqz psecutioes sut: qa cotidie in penetralibz sce ecclie psequit cayn abel. hysma el ysaac. ezau iacob. id est ipius iustu: et si qs psecutione no patit ab extneis: patit tn a falsis frbz. **O**es ei qui pie volut viue in xpo psecutione patiuntur. **E**ia igit no cessat psecutioes paciencia nobis necessaria e: ut repositem' reppmissioes. **D**e ar hys qui pdunt paciencia: qz perdit paciencia cona. **N**o ergo mutemur: si in paucis verem: qa in multis bene disponem. **I**git p pauppta

te spūs ptingit ad regnū celo-
 riu: p mansuetudine siue leni-
 tate ad trā vnetū puenit:
 p luctū ad verā solationē.
 p iusticie sitim et esurie ad
 supne iocunditatis sacietate.
 p misericordia tpalit facta ad mi-
 sericordia etna. p cordis mū-
 dia ad dei visionē. p pacē
 ad dei filiationē: p presete
 psecutionē ad etnam celestis
 regni tranquillitate. **B**eati
 ergo qui psecutione patiuntur
 ppter iusticiam: qm ipoz est
 regnū celoz. **H**ec **h**erichard'.
Unde octo sūt beatitudes q'
 tū ad essentia ut supdictū ē:
 s' tm septe ad distinctionē g'
 diu. qm sup pacē no ē vtr'
 alia. **D**iat ei b'cs **a**ugustin'.
Pax ē finis & consumatio om-
 nium virtutum. **O**ctaua etiā diat
 redire ad caput duobz modis.
Pmo. qz idē pmiū sibi pro-
 mittit qd pme beatitudi: scilz
 regnū celoz. **S**cd. qz oēs p-
 bat ab vltia usqz ad p'iam
 vtrū vere sint. **U**nde diat **b**e-
 at' **g**regorius. **Q**ualis vn'
 quisqz apud se lateat: illata
 stucelia pbat. **E**t notandū
 qz habitus vtrū cardinaliū
 pncipalit' disponunt ad exer-
 ciciū vite actiue: habitus vo
 donoz disponunt maxie ad
 actū vite stēplatiue: habitus
 at beatitudinū disponunt ad p-
 fectionē vtrūqz. **E**x hys igit
 collige possis qz beatitudes
 habet efficacia ad mūdandū
 & purgandū cor hoinis.

[Marginal notes in a smaller, cursive hand, partially obscured and difficult to decipher.]

ut eo perfectus ad prima beatus
repromissa valeat puenire.
Sed et hoc considerandum. quod beati-
tudines congruit operacionibus septi-
formis gratie spiritus sancti: quod
affirmat beatus augustinus sic
dicens. Hinc est septem gradibus
congruit septiformis operatio
spiritus sancti: quam ysaias describit.
Sed ille a summo hinc ab ymo?
quod ibi docet filius dei ad yma
descensus: hic homo de ymis
ad similitudinem dei ascensus.
In hijs primis est timor qui congruit
in humilibus: de quibus dicitur.
Hic pauper spiritu id est non alta
sapientes sed timetes. Secunda est
pietas que uenit mitibus.
Qui est pie querit deum horat.
non reprehendit non resistit. quod
est mite fieri. Tercia est scientia
que uenit lugentibus: qui didi-
cerunt quibus malis nunc vic-
ti sunt. que quasi bona penerunt.
Quarta est fortitudo que conue-
nit esurentibus et sitiensibus: quia
desiderantes gaudium de uerbis
bonis: laborant a terrenis cu-
pietates auerti. Quinta est sci-
lium. quod uenit misericordibus:
quia unicum remedium est de tan-
tis malis erui dimittit alijs
et dare. Sexta intellectus. qui
uenit mundis corde: qui per-
gato oculo prout uidet quod oculi
non uidit. Septima est sapientia. que
uenit pacificis in quibus
nullus motus est rebellis: sed
obtemperat spiritui sancto. Hec au-
gustinus. Sic igitur de beati-
tudibus expositum et explanatum.

**De septem sacramentis: et proprie de cor-
abita pe xpi. Ca. xxij. fili.**
Nunc in forma de be-
atitudinibus: nunc de sep-
tem sacramentis et maxime de sa-
cramento sacre eucharistie cupi-
o et desidero a te o pater e-
doceri. **Pater**
cure debes fili. quod sa-
cramenta noue legis
sunt septem: secundum diuinitatem homi-
ni in eadem existenciam. Primum
est intratum scilicet baptismus:
secundum pugnatum ut confirmati-
o. tertium uires resumentium
ut eucharistia. quartum resur-
gendum ut penitentia. quintum exeu-
tum ut extrema unctio. sex-
tum ministratum ut ordo: sep-
timum nouos milites introdu-
centium. ut matrimonium. Hec sa-
cramenta legis gratie christus
instituit tanquam noue legis la-
tor: in quo uocauit ad prima.
dedit precepta. instituit sacra-
menta. Christus est enim uerbum pa-
tris. et cum ipse sit summe uir-
tutis. summe ueritatis et summe
bonitatis. ratione bonitatis p-
misit prima beatificatio. ratione
uirtutis dedit precepta dirigere
cia. ratione uirtutis instituit sa-
cramenta adiuuantia: ut sic per
sacramenta repararet uirtutes ad
implenda precepta: et per precep-
ta pueniat ad prima. Insti-
tuit autem christus sacramenta in uer-
bis et elementis: ut ait au-
gustinus. Accedit inquit uerbum
ad elementum: et fit sacramentum.
Sacramentum uero ut idem augustinus

sentia: q̄ ceteris oībz̄ antefert.
Omn̄ eucharistia ē sacramētū
 caritatis tā diuine q̄ nostre:
 q̄a deus ī hoc sacramēto mag
 ne dilectionis nobis signū of
 fedit: et nostre dilectionis af
 fectū p̄ idē sacramētū spūa
 lit̄ et specialit̄ erga se īflā
 mauit. Et notādū q̄ cētissi
 me et veracit̄ et absq̄ omī
 dubitacōe ī hoc sacramento
 stinet corp⁹ xp̄i deus ⁊ hō.
 cū corpe et aīa. carne ⁊ sa
 guīe: sicut̄ prodijt ex utero
 virginis et in cruce pepē
 dit: ac sedet ad dexterā pa
 tris. Hoc affirmat beatus
 augustin⁹ ita dicens. Hoc acci
 pitz ī pane qd̄ pepēdit in
 cruce: et hoc accipite ī cali
 ce qd̄ effusū est de xp̄i latē.
In ip̄a carne hic ambulauit:
 et ip̄sā carnē manducāda
 nobis ad salutē dedit. Hec
 augustin⁹. **D**e sentit̄ abrosi⁹
 cū dicit. Panē istū que su
 mim⁹ ī mysterio. utiq̄z illū
 itelligo q̄ manu sc̄i sp̄s for
 matus ē in utero virginis:
 et igne passionis decoct⁹ in
 ara crucis. Panis enī age
 lozū: fact⁹ est cibus hōmī.
Hec abrosius. **D**icit etiā de
 hoc damascen⁹. **E**id̄ itaq̄z
 in altari videt̄ sp̄s ē panis
 et vini: qd̄ at̄ sub sp̄e illa c̄
 dim⁹ verū corp⁹ ⁊ sanguis
 xp̄i est: qd̄ pepēdit ī cruce
 ⁊ qui fluxit de latē filij hōis.
Hec damascen⁹. **C**onsiderā
 dū etiā. q̄ sub specie panis

38
 ē corp⁹ xp̄i p̄ inuersionē ⁊
 sanguis p̄ inuentionē: ⁊ aīa
 p̄ inuentionē: ac deitas p̄ omi
 onē. **I**sta ēi quoz nō possit
 diuidi: nec ab iūce separi.
Eodē mō dicēdū est de san
 guīe: et sub utq̄z specie tot⁹
 xp̄c stinet. **D**e hoc dicit̄ tho
 mas de aqno. **N**ota q̄ facta
 consecratione panis. ē quidem
 corp⁹ xp̄i ibi ex vi sacramēti.
 et sanguis ex reali commūta
 tia: s̄ postmodū p̄ consecratio
 nē vini fit ibi commūso san
 guis xp̄i ex vi sacramēti. cor
 pus at̄ xp̄i ex reali commū
 tatiā: ita q̄ tot⁹ xp̄c est sub
 utq̄z specie. **H**ec thomas. **S**
 et hoc notandū. q̄ conuenit
 deo eē ubiq̄z simpliciter ⁊ pprie:
 creature vero conuenit eē in
 vno loco tm̄. Corp⁹ xp̄i me
 dio modo se habet. **C**ū enī
 sit creatura nō debet coeq̄ri
 creatori in hoc q̄ sit ubiq̄z:
 cū vō sit vnitū diuinitati.
 debet in hoc excellē alia cor
 pa ut simul ⁊ semel ī locis
 pluribz̄ possit eē: sub isto sc̄i
 licet sacramēto. **U**nde quilibet
 fidelis et maxie q̄ es religi
 os⁹. cū ad reuendū altare
 accedis. sacrū dei tui corp⁹
 et sanguīne fidei oculis res
 picā: sic videlicet ut certissime
 et sine oī hesitationē toto cor
 de credas et ore cofitearis.
 q̄ illa hostia consecrata sit ve
 rus dei filij ex vīgine nat⁹
 q̄ mortu⁹ est ⁊ resurrexit.
 iudex viuoz ⁊ mortuozū:

ut sis de nūo qui sūt vere uidei
 nō lra s; spū. nō sēdm carnē sed
 scūdm pmissiōē: induit cō
 fessioē cordis & oris sicut vesti
 mēto: ut oīa interiora tua eū
 ee dnm dīteat. **D**em tū reue
 rētia debita et honore p̄cipuo
 occurrēs deo tuo et deuotione
 quadā hūili. mirare q̄ tantus
 dñs ad tātullu seruū. et tāta
 maestas ad miserū v̄miculū
 et ad vile p̄cōre dignat veni
 re: et dic tū metu & reuētia.
One non sū digni ut intres
 sub tectū meū: s; dñs de tu
 a pietate & demēcia. accedo
 infirmū ad medicū vite. si
 ens ad fonte misēdie. egens
 ad dnm celi & terre. ouis ad
 pastore. figmentū ad suum
 creatore: desolatū ad meum
 piū dīsolatore & liberatore.
Postea ardetissio desiderio
 manu cordis haustu intiori
 tā preclarū xpi suscipe cor
 pus: ei p̄ncīa dulcissima q̄
 plurimū delectatū. **U**t autē
 tā excellēs bonū videlicet sa
 c̄metū corpus xpi vnusquisq;̄
 sac̄dos i salute aīe & corpus
 sui offerre & suscipe valeat:
 necesse ē ut ad illud sumen
 dū p̄ dīgione & cordis deu
 otione se p̄paret et aptet. **U**n
 dicit hugo. **T**riplex est genū
 sac̄fīa. **U**nu dñā corpus: al
 terū cōtū cordis: tertium
 mortificate carnis. **O**portet
 ergo p̄cedē sac̄fīū hūilitatē
 in mente. et afflictionis in
 carne: ut habeat deuotiōi

dñā corpus dīcarat. **N**ec hu
 go. **N**ultū nāq; valet hec salu
 tatis hostia ad delenda p̄cā:
 si fuit cū cordis contōe vel la
 crimarū effusioē oblata. **D**e
 hoc dicit beatus gregorius. **S**in
 gularit nāq; ad absolutiōē
 nostrā oblata cū lacrimis & be
 nignitate mētis facti altaris
 hostia suffingat: quia is qui
 in se resurgēs a mortuis iā
 nō morat: adhuc p̄ hāc i suo
 misterio p̄ nobis iterū patit.
Nā quociēs ei hostia sue pas
 siois offerim;: toties nobis
 ad absolutiōē nostrā passi
 onē illū reparam; **L**auate
 ergo lacrimis maculas p̄cō
 rū: elemosinis terгите: sa
 cris hostijs expiate. **N**ec gre
 gorius. **D**ebet ergo quilibet sa
 cerdos in quocūq; gradu vel
 religioē existat. cū tōre & re
 uerentia ad tm̄ sac̄metū ce
 lebrandū & sumēdū accedere:
 ut p̄ talē sup̄tione salutē cō
 sequi valeat aīe sue. **A**d hoc
 hortat̄ b̄s augustinus sic dicit.
Ad uertite o vos sac̄dotes
 cū q̄nta puritate et tremōe
 et reuētia debeatis accedere
 ad illud sac̄fīū ad qd̄ cum
 xpc̄ accessurus fuit. dampnari
 voluit: et p̄ angustia sagui
 nē sudauit: in quo sac̄fīo
 ipse sac̄dos ē et sac̄fīū. mi
 rabilis & ineffabilis. **N**ec aug.
Et notādū q̄ p̄tās sac̄dotū
 ac dignitas valde excellēs
 ē: nā in manib; eoz dei fili
 velut i utero uirgīis im̄nat:

cū p̄ ūba sancta opante spū
 scō panis in corp⁹ xp̄i trāsib
 stācat: et vno eodēq; mo
 mēto deus ip̄e qui presidet
 ī celo manibz eoz stinet in
 sac̄fias: et xp̄c tractat xp̄m:
 cū sac̄dos manibz gestat dei fi
 liū. De hoc b̄ts bernard⁹ sic
 dicit. **C**redim⁹ ei q̄ nō ē ptas
 post deū sicut ptas vestra vos
 sac̄dotes. a deo vobis cessā.
O venānda sac̄dotū digni
 tas: int̄ quoz man⁹ velut ī
 utero marie v̄ginis dei fili⁹
 icarnat⁹: q̄d p̄ vos p̄ et fili⁹
 et sp̄s sc̄us mirabil⁹ opatur.
Sup hoc tā insigni p̄uilegio
 v̄ro stupet celū. trā mirat.
 horret ifern⁹. tremiscit dy
 abolus. veret homo. venat
 angelica creatura: q̄ vno at
 q; eodē mōmēto deus ip̄e q̄
 presidet in celo. manibz v̄ris
 ē in sac̄fias. **O** venābilū
 sc̄itudo manūū. o felix exer
 ciciū. o v̄e mūdi gaudiū:
 ubi p̄ma sumis iunguntur.
 cū xp̄c tractat xp̄m. sc̄z sac̄
 dos dei filiū: cū delirē sūt
 eē cū filiis hoīm. **H**ec b̄nard⁹.
Ex h̄is dictis colligē possū:
 q̄ntā dignitatē deus stulit
 sac̄dotibz. Pretulit nāq; eōs
 regibz et p̄ncipibz: et quod
 plus ē. p̄tulit eos q̄ntū ad
 officiū ec̄ā oibz āgeloz ag
 minibz. **T**estat hoc idē b̄ts
 bernard⁹ sic dices. **O** q̄ntā
 dignitatē stulit d̄ns sa
 c̄dotibz: q̄ntā ē p̄rogatiua
 sac̄dotalis ordis. Pretulit

enī eos oibz regibz et p̄ncipi
 bus t̄re: p̄tulit ec̄ā ordinem
 h̄uc sac̄dotalē oibz hoībz: v̄mo
 ut altius loquat. p̄tulit eum
 angelis et archangelis. thro
 nis et d̄nacōibz oibzq; āgeli
 cis ordinibus. **H**ec b̄nardus.
Nec mirū. quia sacerdos cū
 sit hō et creatura: suū crea
 tore quodāmodo creat q̄n of
 ficiū misse pagit ac celebr̄t.
V̄n dicit b̄ts bernard⁹. **I**lle
 q̄ me creauit. creare michi
 se dedit: q̄ me creauit sine
 me. creat mediate me. **H**ec
 bernard⁹. **S**icut igit magne
 dignitatis et excellēcie ē or
 do sac̄dotalis. si ip̄m ordine
 sac̄dotes officiū misse cele
 brado debito modo et d̄gruo
 executi fuerit: sic ec̄o uerso
 magni ē dedecoris et c̄nis.
 si sac̄dos indigne tractat cor
 pus n̄ri saluatoris. **N**ā os
 sac̄dotis efficit sepulchrū xp̄i:
 p̄ cotidiana sup̄tione sac̄me
 torū ei⁹. **Q**uō ergo ex ore
 illi⁹ egredit falsitas: p̄ quod
 ingredit veritas: aut quō
 se ingurgitabit ebrietate a
 illicita voluptate. qui xp̄m
 in se recipit in sac̄mēti sup
 tione? **D**e talibz sac̄dotibz
 b̄ts b̄nard⁹ sic dicit. **O** sac̄
 dos os tuū cotidie efficit se
 pulchrū xp̄i. **Q**uō ex ore tu
 o egredit falsitas: p̄ qd in
 gredit veritas? **Q**uō oculi
 tui respiciūt vanitatē: que
 respiciūt vitatē? **Q**uāe ma
 nus tue ad illicita extēdūt?

que tenet tenentē oīa. **A**uo
 te iugugitabis ebrietate? qui
 semp plen⁹ debes eē deo. **B**
 bernard⁹. **S**z qd pei⁹ e sut non
 nulli sacdotes. q postposito
 tōre dei se tradūt luxurie
 et icōtinēae: et tñ presu
 mūt ad xpi mēsam accede
 et ei⁹ scissimū corp⁹ māibz
 imūdis tractare et ore pol
 luto sumē. **H**ij tales q⁹uis
 pferat vba canonis et oret
 labijs. tñ expiūt i faciem
 saluatoris: et cū audet cor
 pus dñicū suscipe i os sor
 didū: leuius eis est si eum
 picerēt in lutū. **D**e hoc di
 cit bēs agustinus. **S**i sacdos fu
 erit vas icōtinēae et libidis.
 iuxta filiū vgis statuet in
 altari ydolu veneris: et cū
 pferat vba canonis. os eius
 plenū ē amaritudie et dolo:
 et q⁹uis oret cū labijs tamē
 expiūt i facie saluatoris:
 et cū psumit sumē corpus
 dñicū in os pollutū: leuius
 ei eēt si eū picerēt in lutū.
Hec augusti⁹. **B**eat⁹ em ber
 nard⁹ de hoc sic dicit. **T**urpis
 simū ē man⁹ deo dicatas
 et factō crismate ascarata
 pudēdis igere: et post hoc
 corp⁹ dñicū factissimū cum
 eis tangē. **Q** q⁹ temerariū
 et q⁹ nefandū pollutis ma
 nibz tractare filiū vginis:
 et imūdis labijs osculari:
 et ore sordido sumē. **Q**ue
 mēs nō rapit ad excessū.
 q⁹s oculis nō erubescit. cū

ius audit⁹ nō reueret. ubi mi
 di pūi proiat in sterquilinū.
 id ē in os indigne sumentis.
Tales vō sacdotes indigne
 corp⁹ dñi tractates et sumē
 tes magis deliquit q⁹ hij qui
 eū crucifixerūt in terris: q⁹a
 illi semel crucifixerūt: isti
 vō qntū in eis ē eū cotidie
 crucifigūt. **D**e hoc dicit bēs
 augusti⁹ in psona dñi sic.
E pcor tu sacdos noli me
 āpli⁹ afflige pccas tuas. **M**
 enī ledit me vuln⁹ pccū tu:
 q⁹ vuln⁹ lateris mei. **H**ec bēs
 augusti⁹ de hoc itez sic ait.
Magis eī deliquit qui iā
 regnātē in celis atepnūt. sez
 idigne tractates et sumētes
 corp⁹ xpi. q⁹ qui crucifixerūt
 eū ābulantē in terris. nō q⁹i
 crucifigores s; q⁹i tanti sacra
 menti indigni ofatores et pre
 sumptuosi pceptores: q⁹a illi
 semel crucifixerūt: isti vō
 inqntū in eis ē eū cotidie
 crucifigūt. indigne tractates
 et sumētes. **H**ec augusti⁹.
Dicit etiā de hoc bēs ābro
 sius. **Q**ui idigne sumūt cor
 pus xpi: idē est ac si infi
 ciat. **H**ec ābrosi⁹. **N**ō solū at
 qui in sacris ordinibz sūt cō
 statuti put sacdotes. verū etiā
 ā oēs xpi fideles debēt mag
 nā diligentia et studiū adhi
 bē. ne unq⁹ indigne et maxi
 me i pccis mortalibz acce
 dat ad sumendū corp⁹ xpi
 sacrosē: q⁹ tales p h⁹mōi
 idigna sūptionē totā trinitate

ihonorat. Un dicit bñs abrosio.
 Hoc polluit ois in cor accipiat
 qd nō solū corp⁹ xpī ipse la-
 terat: s̄ totā trinitatē coadu-
 natā corp⁹ atrocit̄ ihonorat.
 Hec abrosio. S̄ ve hōi illi. cui
 ppt̄ pccā sua et indignā sus-
 ceptionē corp⁹ xpī. ipā salū
 mūdi ē iudiciū et etna dāp-
 natio. De hoc dicit bñs bñardus.
 De hōi illi. cui salū mū-
 di iudiciū ē. cui vita mors
 ē. cui absolutio dāpnatio ē.
 cui grā wa ē. cui calix ppi-
 aciois vas ē indignationis.
 Hec bñardus. Nā qui idigne
 corp⁹ ⁊ sanguinē sumit iudi-
 cū sibi manducat et bibit:
 teste cassiano q̄ dicit. Qui car-
 nalibz oblectat⁹ cotidie volup-
 tatibz fuit et dulcedie. ipm̄qz
 abū supsevit sc̄e eucharistie:
 i dāpnationē sibi ⁊ iudiciū
 sumit penalitatis etne. Hec
 cassianus. Hec mirū: qd sc̄dm
 qd dicit bñs augustinus. xp̄m dāp-
 nat qui libe peccat: et q̄ eū abs-
 tione idigne p̄cipit. Talis nāqz
 hō p̄t dicit hylarius. deū ad
 viditā conatē: sc̄os a se fugat.
 hostē suū letificat. suā vitā ab-
 breuiat: qui corp⁹ xpī idigne
 lacerat ⁊ māducat. Hec hyla-
 rius. Nō solū autē hec mala:
 s̄ etiā alia q̄ plima idigne
 accedes ad sacmētū xpī icur-
 rit. Indigna nāqz cōio. hōinem
 pccā illaqueat. dāpnationē p̄-
 parat. p̄ximū scandalizat. mē-
 tē excreat. t̄ptacōibz subiu-
 gat. deū irritat: vitā t̄pale bre-

uiat: gratias et etius hōis spo-
 liat. De hijs oibz dicit in psal-
 mo p̄ ordinē. Fiat mēsa eorū
 corā ipsis i laqueū ecce p̄mū: et
 in retribucoes ecce sc̄dm: et in
 scandalū ecce t̄tū. Obscurent
 oculi eorū ne videāt. ecce q̄tū:
 et dorsū eorū semp incurua. ec-
 ce q̄tū. Effunde sup eos ira
 tua ecce sextū: fiat habitatio
 eorū deserta ecce septim: et i
 tabernaculis eorū nō sit qui in-
 habitet. ecce octauū. Cū ergo tot
 mala indigne t̄tantes vel su-
 mentes corpus dñici. icurrat:
 necesse ē ut vnusqz se p̄bet
 et diligent̄ examinet: qualit̄
 ad illud t̄rificū sacmētū accedat.
 De fructu ⁊ utilitate quā asse-
 quit̄ in grā accedētes ad sacm̄
 eucha. Ca. xxij. Filius.
Postq̄ informat⁹ su-
 de p̄culo idigne trac-
 tantū ac sumētū corp⁹ dñi
 cū: nūc de fructu ⁊ utilitate
 quā assequit̄ h̄i qui i statu ḡ-
 ae illud sacrosanctū corp⁹ xpī p̄-
 capiūt cupio edoceri. **Pater.**
Scire debes an oia.
 qd nulla salute asse-
 qui p̄t aia sine hui⁹
 salutarē tibi videlicet corp⁹ ⁊
 debita susceptioe: teste remi-
 gio qui dicit. Nulla nobis salū
 corp⁹ ⁊ aie. absqz xpī carnis
 et sanguis susceptioe. Nam
 p̄t dicit richard⁹ de sc̄o m̄to
 re. i hoc bñssimo sacramēto
 xpī videlicet carne ⁊ sanguinē.
 tota consistit salus fidelis aie.
 q̄a onē grācia quā habz hō.

mediate xpi sacramento illi tribuit.
 Unde dicit beda. **O**e quidem do-
 num celestis gratie. scilicet eucharis-
 tia tribuit mediate. **E**t nota
 dum quod dominus noster volens declarare
 magnam caritatem quam erga nos
 habet: non solum ad videndum. sed
 etiam ad palpandum et comedendum
 dum seipsum nobis tribuit. De hoc
 crisostomus sic dicit. **H**oc fecit christus
 duces nos ad maiorem amicitie fe-
 dus: suamque caritatem declarans
 erga nos. prestat se non solum
 videri desiderantibus: sed et palpa-
 ri et comedi ac amplecti. **H**ec
 crisostomus. **T**ractare autem et manduca-
 re corpus christi: est vita eternam
 habere. **U**nde ipse dominus dicit. **P**a-
 nis quem ego dabo caro mea est:
 pro mundi vita. **E**t bene dicit
 vita. **S**icut enim vita naturalis est
 in membris eo quod vivunt capiti
 a quo recipiunt influentiam sensus
 et motus: sic in fidelibus qui sunt
 membra christi vita spiritualis deser-
 uat: eo quod vivunt capiti christo
 per hoc amoris sacramentum. **B**e-
 ne autem dicit mundi: quia alia sa-
 cramenta solum proficiunt ipsi recipi-
 enti: solus enim baptisatus recipit
 gratiam baptismalem et non aliam.
Sacramentum autem eucharistie
 non solum proficit sacerdoti sumenti:
 sed etiam toti ecclesie. etiam illis qui
 sunt in purgatorio. **C**uius ratio
 est: quia eucharistia non tantum est sa-
 cramentum sed etiam ecclesie sacri-
 ficium. in quantum continet christi pas-
 sum. **E**t ideo dum offertur ab ip-
 so sacerdote proficit omnibus christi fide-
 libus. **S**i autem sumat alio modo

sicut a layco tunc proficit solum
 sumenti: quia officium eius non est
 offerre sacrificium: sed tantum sumere
 sacramentum. **S**equitur. **Q**ui man-
 ducat meam carnem et bibit
 meum sanguinem habet vitam
 eternam scilicet post hanc vitam
 dicitur per habere vitam eternam etiam
 in presenti. **S**icut enim abus corpo-
 ralis non solum nutrit et deser-
 uat vitam. sed deducit ad per-
 fectam quantitatem: sic eius sacra-
 menti pro ducit hominem ad gratie
 consummationem: que est gloria et
 eterna. **E**t hoc est quod dicit. **Q**ui man-
 ducat meam carnem non tantum sacra-
 mentaliter sed etiam spiritualiter parti-
 cipat effectum sacramenti: habet
 vitam eternam. quia habet deum
 inhabitantem qui est vita eterna.
Ad hoc etiam in presenti vita per-
 utilis est hec mensura. cum in illa su-
 matur hec eucharistia. quae quidem
 liberat a malo ac deseruat in
 bono: delet venialia: auget
 mortalia. **H**uius etiam virtute sa-
 cramenta uniuscuiusque etiam virtutes au-
 gent: et omnium gratiarum fructus ex-
 uberant. **U**bi sciedum quod eucharis-
 tia sacramentum est unionis: quia per
 susceptionem huius sacramenti effi-
 cimur omnes unum in christo: et ideo
 bene spiritualis manducatio voca-
 tur communio: nam per ipsam sanctam
 communionem quasi membra incorporamur
 christo. **U**nde dicit damascenus.
Propterea ratio dicitur et est vere.
 quia communicamur et unimur
 ad vitam per ipsam christo et parti-
 cipamus carnem et deitatem: quia
 ex uno pane assumimus omnes

unū corp⁹ xpi et unū sanguinē.
 et ad iuicē mēbra generam⁹
 icorpati xpo. **Hec** damasce⁹
Un p⁹ et p⁹ncipalis eius
 effect⁹ ē: iā unū corp⁹ xpi
 mystico p⁹ caritate magis v⁹
 nire. **Magis** at⁹ unire ē t⁹
 plicat⁹: aut q⁹ q⁹ unū ma
 iori vinculo. aut ille magis
 qui habet maiore caritate:
 aut q⁹ eodē vinculo unū st⁹at⁹.
 ut ille qui scdm eūdē habi
 tū feruentius amat: aut q⁹
 eodē firmius: ut ille qui in
 eodē habitu ē magis radi
 catus. **Dicit** ergo hoc sacmē
 tū magis unire q⁹ digne
 accedētem reddit feruentio
 re: et ex hoc q⁹ reddit cari
 tate magis ignitā adiuuat
 ad sumēda p⁹ccā venialis
 rubiginē: et ex hoc q⁹ magis
 firmat. adiuuat ad vitā ad
 vitandū oīa scelerā: et ra
 cione utiq⁹ valet ad aug
 mētū v⁹tutū et maxie ca
 ritatis. **Feruo** ei caritatis
 cotidie minuit p⁹ccā: ideo oportz p⁹ hūc abū re
 staurari p⁹ditū. **Hec** ei esca
 spūalis in illis qui salubri
 ter p⁹cipiūt eā. et sensum
 munit ab illicitis: et i gra
 uioribz p⁹ccā custodit oīno
 a sensu. **Un** cū aliq⁹ vari
 us solito vel mitius sentit
 mot⁹ vicioz: grās agat hu
 ic sacmēto quod hoc opat⁹
 in ipō. **De** hoc b⁹s b⁹nard⁹
 sic dicit. **Duo** sacramentum

corp⁹is d⁹ni opat⁹ in nobis: ut
 videlicet sensum munit. et i p⁹ccā
 g⁹uiozibz tollat oīno sensū.
Verbi grā: si q⁹ n⁹m nō tā
 crebros ut solebat. nec tam
 acros sustinet iracundie mot⁹
 iudie. luxurie ac cetoz sup
 ple vicioz: grās agat corp⁹
 et sanguini d⁹ni n⁹m qm v⁹t⁹
 sacmēto opat⁹ in eo. **Hec** b⁹
 nard⁹. **Nā** post hui⁹ salubri
 mi cibi p⁹ceptionē fit homo
 māfuetioz ad correptionē:
 potētioz ad labore: et ferue
 tioz ac deuotioz ad cetarū
 v⁹tutū opationē. **De** effec
 tu ac v⁹tute hui⁹ sacmēto
 sacrosā dicit b⁹s b⁹nardus.
Corpus xpi ē p⁹gnantibz di
 eta. egrotis medicina. debi
 les s⁹portat. valētes delectat.
 lāguores sanat. sanitatē con
 seruat: fit hō māfuetioz ad
 correptionē. paciētioz ad la
 bore. ardētioz ad amore. sa
 gatioz ad cautelā. ad obedi
 entia p⁹nioz. ad grāru acti
 onē deuotioz. **Hec** b⁹nardus.
Accedam igit⁹ ad hūc spūa
 le abū qui est panis vite.
 et cor hōis i oī bono s⁹firmat:
 et remissionē p⁹ccāz prestat.
De quo ysidor⁹ sic dicit. **Hic**
 abus non corp⁹ ip⁹guat: s⁹
 cor hōis s⁹firmat. **Hic** ē pa
 nis vite. **Qui** ergo vitā mā
 ducat: m⁹ nō potest. **Accē**
 dite igit⁹ ad eū et faciam⁹:
 q⁹ panis ē. **Accedite** ad eū
 et illūnam⁹: quia lux est.

Credite ad eū et liberamini:
 quia ubi spiritus domini ibi libertas.
Credite ad eū et absoluiamini:
 quia remissio est peccatorum. **N**ec phisidorus. **E**t sciendum quod sicut filius
 recipit vitam a patre propter unitatem
 quam habet a patre: sic qui
 unitur christo per corpus illius sus-
 ceptionem habet vitam a christo:
 sed differenter. **D**e hac differen-
 tia thomas super iohannem sic ait.
Filius propter unitatem quam habet
 a patre recipit vitam a patre:
 ergo qui unitur christo habet
 vitam a christo: sed differenter. **N**am
 filius habet aliquid proprium: quod sic
 est a patre quod tamen recipit totam ple-
 nitudinem diuine nature: in tamen
 quod quicquid est naturale patri sit etiam
 naturale filio. **C**reatura vero acci-
 pit aliquam perfectionem et vitam
 particularem id est participatam:
 non autem essentialem quod ipsum
 est vita. **I**n quolibet autem genere
 rerum quod est per essentiam est causa
 eorum que sunt per participationem.
 sicut ignis est causa omnium igni-
 torum. **Q**uid igitur per essentiam est vi-
 ta: causa est et principium omnis
 vite. **S**icut igitur pater prima
 causa est vite viuentium: ita et
 filius. **Q**ui autem dicit: sicut misit
 me viuens pater et ego uiuo pro-
 pter patrem: loquitur de processione
 sua a patre. **C**uius uero dicit: qui man-
 ducant me et ipse uiuet propter
 me: loquitur de participatione
 corporis et sanguinis sui: quia nos
 efficiamus meliores. **N**ec thomas.
Considerandum etiam quod dominus noster

ihesus christus qui est sapientia patris
 increata uoluit propter nos carnem
 assumere et ipsam carnem in sacra-
 mento nobis prebere: ut per cibum
 carnis ad gustum nos uiuaret
 sue deitatis. **D**e hoc hugo sic
 dicit. **S**apientia increata que se per ui-
 sibilia manifestat: uoluit ostende-
 re de quo ipsa animorum cibus et re-
 fectio est. **E**t propterea carnem assump-
 tam nobis in edulium proposuit in
 sacramento: ut per cibum carnis ad
 gustum uiuaret diuinitatis. **N**ec
 hugo. **I**gitur ihesus in sacramento
 uerus cibus est et uere gusta-
 bilis: ut per gustum corporis eius
 perueniat ad gustum diuinitatis eius:
 quia ipsa est uia secundum humanitatem
 ad eius diuinitatem. **S**ume autem ne-
 cessarium est ad hoc ut ad gustum
 intime deitatis pertingat per cor-
 pus christi in sacramento: quod sensus
 corporalis aliquo sensibili signo
 determinet et foueat: et intel-
 lectus lumine supernali fidei for-
 tet: et uoluntas caritate infla-
 met: et sic per spirituale manduca-
 tionem corporis christi ad gustum
 abscondite diuinitatis pertin-
 gat. **U**nde dominus christus dicit. **E**-
 go sum ostium uidelicet sensui
 corporali per signa sensibilia
 monstratum: ego sum ostium in-
 tellectui per fidem rectam referen-
 tum: ego sum ostium uoluntati
 per caritatem feruendam apertum.
Gustatum et inhabitatum. **E**go
 inquit dominus sum ostium scilicet sen-
 sui corporali per signa sensibilia
 monstratum in sacramento: scilicet

p sensibiles species sacramen-
 les panis & vini. Vñ dicit hu-
 go. Ne huana infirmitas cō-
 tactu carnis in supradē hor-
 rez. ideo osuēti edulij specie
 carnē velauit. ut sensu foue-
 ret dū osueta papit. & etiā
 intellēs credēdo & affectu dili-
 gēdo determinate diriget ad a-
 bū que p̄ signauit sub specie
 panis & vini. q̄ etiā significat
 pfectā refectiōe eē in hoc sa-
 cramento. Hec hugo. Itē ego sū
 ostiū intellectui p̄ fidē pfectā
 referatū. Vñ cōstūm̄ i t̄tatu
 de simbolo dicit. Fides ē lumē
 aīe: ostiū vite: fūdamētū salu-
 tis etne. Et psalm̄ septim̄ dicit.
 Nisi credideritis. nō intellige-
 tis. Ergo p̄ fidē intrat ad ve-
 ritatis agnitiōe. Et augustinus
 sup iohem dicit. Noli itelligē
 ut credas: s̄ crede ut itelligas.
 Intellēs ē enī merces fidei. Fi-
 des mūdet te: ut itellēty re-
 pleat te. Hec aug. Intellectus
 ei huang sine radio fidei cō-
 diuina q̄ cecū ē. Vñ ipossibi-
 le ē. ut intellēs. corp̄ xpi ut
 existit sub speciebus sacramentalibus
 itelligat. nisi lūne supnatūli
 cūssie fidei illūinet & dirigat:
 alias nō videbit riuulos buti-
 ri et mellis aut iob. Qd̄ expo-
 nēs b̄ts gregoriū i moralibus
 dicit. q̄ butirū nascit̄ ex carne
 et significat xpi huānitatē:
 mel vō descēdit ex aere sue-
 uore et significat xpi diuini-
 tatē. Et hys duobz fluit̄ ri-
 uuli cōreplacōis huānitatis

et cōreplacōis diuinitatis: quos
 solū fideles in tāta plenitudie
 q̄nq; papit. ut videat qd̄ dicit
 non valent. Attigit enī fides
 iacessa aut linard̄ sup carna:
 q̄a p̄ fidē intellectus illūinat &
 osuētus attigit hāc veritate
 indubitāt q̄ xpc vē ē in sac-
 ramento. et deitas vē in xpo. Vñ
 huius sacramēti mysteriū nōnūq;
 dat agnosci quorūda deuotus
 cordibus: et si nō semp̄ tñ q̄nq; ex
 grā speciali. ut quodamō inef-
 fabilit̄ papiat veritatē huius sa-
 cramenti p̄ grām eis ifusa. p̄ qm̄
 agnoscat huius inestimabilis sacramē-
 ti verissimā existentiā & prese-
 ntiā. ut p̄ tūc fides quodammodo
 actualit̄ cessare videat & res-
 putet cūssie in verā pfectāq;
 agnitiōe. In hac at̄ felia hora
 cū talis mirifica agnitiō cor pos-
 sedent. hō deuotus i magna xp̄ic
 tiōe vel deuotiōe rapit. Nā
 si p̄ccor aliqui fuit p̄ suis exces-
 sibus i lacrimas resoluit: q̄a suum
 iudicē et qui iudicabit viuos &
 mortuos p̄ntialit̄ in hoc sacramē-
 to ad eē sentit. Si vō aliq̄s min⁹
 excessit v̄ ea q̄ amisit p̄ logā
 p̄nā sufficiēt det̄ sit: accepta
 fiducia de spe venie et de in-
 troitu celestis p̄rie i magnam
 exultatiōe aī et feruidā deuo-
 tiōe cordis exurgit & iardesat:
 q̄ illū in hoc sacramēto ad eē ag-
 noscat. q̄ vitā & gloria eternā
 suis dilectōibus post hāc vitā da-
 re osuēt. Et q̄nto q̄s corpe &
 corde fuerit mundior & in reli-
 giosa vita p̄fectior: tāto habū

dācus huiusmodi grā p̄fruetur.
Hoc tñ nō scdm̄ cōmūnē causū
 fit: cū oīm scāz̄ elemēta & p̄n
 apia hec excedat agnitio. **H**ec
 etiā ip̄sis quidē carissimis hec
 grā sp̄ adest. deo meli⁹ eis p̄
 fidei p̄ncipia p̄uidere: s̄ solū
 int̄dū. cū uidelicet aīa ad sup̄na
 rapit et ad celestia mystēria
 agnosceda eleuat: p̄ut tūc di
 uina grā hec ul' hys filia dig
 nat manifestare. que reuelat
 occulta. et ad uisibilia et ar
 chana secretorū dei extollit. a
 quibz tñ cū auulsus fuerit. rur
 sus redit ad asueta fidei documē
 ta: p̄ozū pens ignat. **I**te seq̄t.
Ego sum inqt̄ ostū uolūtati p̄
 caritate feruida ap̄tū gustatū
 et inhabitatū: quia q̄ mandu
 cat carnē meā & bibit sāgui
 nē meū. i me manet et ego in
 eo. **H**ec at̄ māducatio fit sp̄ua
 lit. **M**āducatio uō sp̄ualiter ē
 attingē ad rē hūmā. **H**ec at̄ hui⁹
 sacramenti duplex ē: una at̄enta
 et significata. et hec ē xpc̄ in
 teget qui atinet sub sp̄ebz pa
 nis & uini: alia ē res significa
 ta & nō atenta. et hec est cor
 pus xpī mistici qd̄ ē ecclesia.
Mle igit̄ māducat sp̄ualit: qui
 xpō uiuigt̄ p̄ fide & caritate.
Fides enī p̄inet ad agnitōnē:
 caritas ad refectōnē: ideo etiā
 unit̄ corpi xpī mistico saliz̄ ec
 clēsie. **E**x ista at̄ māducatōe.
 orit̄ attingētia sp̄ualis: alias
 xpō nō incorporem̄ dū ei car
 nē gustam⁹. **D**e ista incorpōe
 august⁹ sup̄ iohēem sic dicit.

De sacramenti pietatis: o signū
 unitatis: o vinculū caritatis.
Cui uult uiuē. accedat. credat.
 uozpet ut uiuificet. **E**t hugo s̄
 septim̄ āgelice perardue dicit.
 q̄ ista māducatio dicit̄ uiuifi
 ca: q̄a unū sc̄m̄ facit vel effiat
 oēs quibz se p̄bet sumenda.
Dicat igit̄ māducat. illud cā
 tūoz q̄nto. comedi fauū cum
 melle meo. **F**auus sicut dicit
 origenes ē caro uirginea: cellu
 lis disacta melle repletis. **I**git̄
 qd̄ ē aliud comedi fauū cum
 melle meo: nisi māducaui cor
 pus uirginee carnis. **D**ulcissima
 diuinitate repletū. **E**t sic p̄
 gustū hūanitatē: puenit ad
 gustū diuinitatis. **U**nde q̄sq̄
 es religios⁹ et hui⁹ sacramenti
 sapore inext̄p̄tū tibi experiri
 desideras: cura aīam tuā p̄
 us abstrahē a negocijs secu
 laribz a uicijs et carnalitati
 bus: ut ei⁹ sup̄tione p̄cedat
 p̄funda at̄as et pura asessio.
Iteq̄ actualis deuotio potius
 te trahat ad hoc sacramentū: q̄
 indulta asuetudo. **A**rdētissis
 etiā affectōibz et fassimis me
 ditatōibz tanq̄ uosis rubescen
 tibz. et lilijs albescentibz hospi
 ciolū cordis tui ei adorna: &
 thalamū tāto sponso p̄ uerā
 pacē cordis p̄para. **E**t cū p̄n
 tē suscepis. int̄ cordis brachia
 ip̄sū redina p̄ exclusionē oīs ter
 reni et carnalis amoris et inclu
 sionē sponsi celestis: ut mere
 aris unū cū ip̄o & uidē & gus
 tare q̄ suauis ē dñs. **F**elix qui

Ca. xxiii^o

hoc gustu mentis percipere meruit:
 qui hoc p vera expletia magis q
 p vba vel scpta agnouit. In
 hac felia vnione si accessa fu
 erit desup. ineffabilis pausa
 tio. raptia quedā dteplatio &
 iusitata fruatio illi sumi & ve
 ri pntis boni. q aliam sursum
 thar. et ad purā dteplationē
 dilecti paulisp tnsuigre fa
 ciat: grās referat bonozū
 oim largitori. nec se vbis ef
 fundat sed secretū teneat: et
 cū pfundo cordis gemitu in
 hanc vocē erūpat & dicat.
 Vere tu es deus abscondit⁹?
 et q oculus nō vidit nec au
 ris audiuit nō solū que deus
 electis suis i futo reseruauit:
 s; nec ea q in hac vita suis a
 matoribz dare s;ueuit. Vn q
 digne ad hoc accedit sacmētū & su
 mit. maxim gaudiū ex hoc i
 suo corde papit. Testat hoc
 bts bernard⁹ qui dicit. Qui
 scām eucharistia digne sumit.
 nūq; manus i tota vita sua
 gaudiū. refrigeriū q; expt⁹
 fuit: q qd in supioe corpis
 & sanguis xpi fidelit degusta
 uit. Nec mirū. Nec mirū.
 qā p dignā corpis xpi supio
 nē mēs deuota tnsmutat in
 deū: et cor gūarū fonte pota
 tur. De hoc dicit hylari⁹. Dig
 ne ac rite credit. q mens illa
 scā tota in deū salubrit tnsmu
 mutat: que digna scē supie
 eucharistie demonstrat. Item
 dicit fulgētius. Qui digne sac

tā eucharistia miserit i cor suū:
 i ipō pculdubio fluēt fontes q
 trarū. et refluēt ietnū. Nec ful
 gen⁹. Qui vō p hūc abū spū
 alē xpo incorpatū fuerit: cum
 ipō pmanebit in etnū. Vn dic
 damascen⁹. Qui digne p esum
 corpis & sanguis xpi incorpatū
 xpo fuerit: Una cū xpo ipse
 icorrupt⁹ & florid⁹ etnaliter p
 manebit. Notādū ē etiā. q i
 ter dona nulla grā ita valēt
 accedit in amore dei: q admo
 dū corpis xpi digna susceptio.
 De hoc p quedā sic dicit. No
 ta q p oibz alijs grās. sui cor
 pis cōmūtio accedit i nobis ca
 ritatē. Qui ei panē calidū iā
 acceptū de cibano comedēt:
 cū panē sumēt & calore. Sic q
 corp⁹ dñi comedit i cibano
 cordis sui maria caritate de
 coctū. in eodē etiā comedit ca
 ritatē. Ignit⁹ qppe amor susci
 pit in corpe ei⁹: quo supio. et
 nos iardesam⁹. et iphi semp
 āplus esurim⁹. Nec ille. Nec
 vō esures qnto maior fuit. tā
 to maiorē caritatē in hoīe ac
 cendit: et qnto qb maiorē ca
 ritatē habuit. tanto corp⁹ xpi
 itimius & validius māducabit.
 Testat hoc aselm⁹ qui sic dicit.
 Sacmētū dñici corpis ille pl⁹
 māducet qui plus amat: licz
 hui⁹ amoris in hac vita non
 nisi ut pignus quoddā accipi
 am⁹. plenitudinē ei⁹ i pmū
 in futo sclo expectātes. Nec a
 selm⁹. Cūuis ei pfecti viri
 et plus amando rursū et plus
 manducat et plus amat.

secrete

n cor
hominis
reseruat
ascendit.

H

J

cū magna habūdātia grācie sumāt
 hoc sacmētū: nulla tñ ē cōpācio ad
 etnā gloriā in qua angeli et scōz
 aīe vident dñm facie ad faciē: et
 degustāt dulciter etnā xp̄i mune-
 ra. De hoc b̄s bernardus ī ser-
 mone de cena dñi sic ait. Nichi
 opponit̄ veritas sed ī sacmēto?
 angelus ex adipe frumētī saginat̄
 et nudo grano satunt̄: me oportet
 iterū quodā sacmētī cortice eē
 cōtentū. carnis fursure. pallea
 h̄e. fidei velamē: et hec talia sūt
 q̄ gustata offerūt mortē si nō de
 primiciis spūs q̄tulūciq̄ accipi-
 unt cōdimētū: qd̄ fit p̄ donū ītel-
 lēs. Deniq̄ absq̄ spū sacmētū ad
 iudiciū sumit̄: quia caro nō pdest
 q̄tq̄. et h̄ā occidit. et fides sine o-
 pibz mortua ē: s̄ spūs sanctus ē q̄
 viuificat ut viuam⁹ ī eis. Q̄nta
 libz at̄ habūdātia spūs n̄r p̄guet
 cat. nō tñ pari iocūdate sumitur
 cortex sacmētī et adeps frumētī:
 fides et res. mēoria et p̄nā. etnā
 tas et temp⁹. vultus et speculū:
 ymago dei et forma serui. Rēpe ī
 oibz ē fides loquēs michi: ītelles
 vō paup̄. hec bernard⁹. S; et hoc
 cōsiderādū q̄ sac cōmuniō et p̄cep-
 cio hui⁹ salutiferi sacmētī. nō solū
 facit ī dei amore seruētes s; enā īd-
 dit hoīes ad resistendū tēptamētis
 dyaboli fornozes. qz malign⁹ spūs
 cū p̄spereit hospiciū cordis vni⁹
 cuiusq̄ deuoti p̄ hospite xp̄m esse
 occupatū. ītelligit p̄p̄t̄ diuinā
 p̄nā locū ad tēptādū sibi eē
 p̄clusū: et iō quodā passus
 croce cōfusus abscedit. Unde

Dicit psidor⁹. Suscipe dñm illm
 tue mētis hospicio. Cū at̄ aduer-
 sarius tu⁹ hospiciū tuū videt
 occupatū celestis fulgore p̄nāe:
 ītelligit locū tēptamētis suis
 ītclusū esse p̄ xp̄m. hec psidor⁹.
 Rā scdm̄ q̄ dicit Crisostim⁹. ut
 leones flāmā sp̄rātes. sic ab illa
 mēsa discedim⁹ tribules effecti
 dyabolo. hec Crisostim⁹. **Utz hoc
 sacmētū deleat venialia p̄nā.
 et utrū possit homo accēde ad
 hoc sacramētū in venialibus
 p̄nā. Ca. xxv. filius.**

Qupio etiā scire utrū hoc
 sacmētū deleat venialia
 p̄nā: vel utz possit homo accē-
 de ad cōmuniōne scām existēs
 ī venialibz p̄nā. **Dater.**

Scire debes q̄ sacmētū dñi
 ei corpis marie efficacē
 ē: qz hō cū accēdit ad hoc sac-
 mētū et sumit illud cū deuotōe
 q̄ p̄t. p̄nā venialia si q̄ habet de-
 lent. et ī grā dñi roborat. Tes-
 tat̄ hoc b̄s bernard⁹ q̄ dicit.
 In sacmēto altaris p̄cām veniale
 delet. homo ī grā roborat.
 aīa celesti dulcedie īebriat. Et
 nōndū q̄ xp̄s semel obtulit hos-
 piū corpis sui ī cruce moriēdo
 pro nobis. nūc vō hec oblatio
 cotidie iterat̄ et repetit̄ cū ī
 altari offert̄. et hoc fit causa ī
 firmitatis nr̄e: qz cotidie pec-
 cam⁹ p̄nā illis videlicet venia-
 libz sine quibz huāna īfirmitas
 viuē nō p̄t. et iō dedit nobis
 corp⁹ et sanguinē suū ī abū et
 potū. ut p̄ talē salubrē suscep-

nonē indulgenciā possim⁹ assequi
 peccōr. De hoc dicit b̄s augustin⁹
 Cotidie licet oblatio iterat⁹ licet
 x̄ps sit semel passus: quia coti-
 die peccam⁹ peccis s̄n q̄bz morta-
 lis infirmitas vniē nō p̄t. et q̄a
 cotidie labim⁹. cotidie pro nobis
 x̄ps misere imolat. Dedit etiā
 nobis hoc sacmētū salutis ut q̄
 nos cotidie peccam⁹. et ille iā
 mori nō p̄t. p̄ hoc sacmētū re-
 missionē cōsequam⁹. Cotidie ip̄e
 comedit⁹ et bibit i veritate: si ite-
 ger et vni⁹ manet. Dicit etiā
 de hoc b̄s ambrosius. X̄ps sel-
 vniā obtulit hostiā corp⁹ salz suū:
 q̄ at hoc sacrificiū sepius a nob̄
 repetat. idē cotidie causa ē nr̄e
 infirmitatis: q̄ cotidie peccam⁹.
 Si q̄aenscūq; effundit⁹ sāguis
 x̄pi. i remissionē peccōr effundit⁹.
 Debeo illū semp accipe ut semp
 michi peccā dimittant: qui sp̄
 peccō sp̄ debeo habē medianā.
 Cui enī vuln⁹ habet: medianā
 requirit. Vuln⁹ ē q̄ sub peccō sum⁹:
 medicina ē celeste et venerabi-
 le sacmētū. hec ambrosius. **Obi-**
 etiā cōsiderādū q̄ res hui⁹ sac-
 mētū ē caritas q̄ exat⁹ i hoc sa-
 c̄mētō: p̄ qd̄ peccā veialia remit-
 tit. Maior ē enī vti⁹ caritatis
 cui⁹ ē hoc sacmētū: q̄ veialū
 peccōr. De hoc Thomas de aq̄
 no sic dicit. Sāc̄dū q̄ i x̄pi sac-
 mētō duo p̄nt cōsiderari. scilicet
 ip̄m sacmētū et res sacmētū: et
 ex utroq; apparet q̄ hoc sacmē-
 tū habz vti⁹ ad remissionē ve-
 nialū peccōr. Nā hoc sacmētū
 sumit⁹ sub specie cibi nutritis:

nutrimētū at̄ cibi ē necariū cor-
 pi ad restaurādū id qd̄ cotidie
 depdit⁹ ex actiōe caloris natia-
 lis. Sp̄ualit⁹ autē cotidie aliqd̄ i
 nobis depdit⁹: ex calōe cōcupie
 p̄ peccā veialia q̄ diminuūt fer-
 uorē caritatis: et iō cōpetit huc
 sacmētō ut remittat peccā veialia.
 Vn̄ ambrosius dicit. q̄ iste paus
 cotidian⁹ sumit⁹ i remediū coti-
 diane infirmitatis. Res at̄ hui⁹
 sacmētū ē caritas. nō solū q̄ntū
 ad habitū. s̄ etiā q̄ntū ad actū
 q̄ exat⁹ i hoc sacmētō: p̄ qd̄
 peccā veialia soluit⁹. Vn̄ mani-
 festū ē q̄ vti⁹ hui⁹ sacmētū
 remittit⁹ peccā veialia. quia
 peccā veialia et si nō cōtrariāt
 caritati q̄ntū ad habitū. cōtrariāt
 tñ ei q̄ntū ad feruorē actus q̄
 exat⁹ p̄ hoc sacmētū: rācōe
 cui⁹ peccā veialia tollūt. Ma-
 ior ē enī vti⁹ caritatis cui⁹ est
 hoc sacmētū: q̄ veialū peccōr.
 Nā caritas tollit p̄ suū actū peccā
 veialia. q̄ tñ nō p̄nt totalit⁹ ipe
 dire actū caritatis: et eadē rō
 ē de sacmētō. hec Thomas. **Obi-**
 vti⁹ possit aliquis accedē in peccō
 veiali ad istud sacmētū. De hoc
 sac̄dū q̄ si q̄s ē i peccō veiali et
 habz grām celebrādi missam
 a cōmunicādi. debet p̄us satis-
 face deo p̄ cōpūctiōnē cordis
 et orōēs et habeat bonū posi-
 tū de cetero nō peccādi: et secun-
 dū cōfides de dei misericōdia et pieta-
 te accedat ad hoc sacmētū. De
 hoc b̄s aug⁹ sic dicit. Quāuis
 q̄s peccō mordeat veiali. peccā-
 di tñ de cetero nō habeat volūta-

tē. satisfaciāt lacrimis et orōibz. et
 afidēs de dñi misericōdia et misericōdē
 accedat ad eucharistiā itrepid⁹
 et secur⁹. **Hec aug⁹.** Vñ illi idig
 ne accedūt ad hoc sacmētū q
 vel sunt ī moribz peccis: ul' de
 veialibz ex sua iactātia ul' negli
 gēcia nolūt penitē. **Hoc testat**
 bñs ambrosius ita dices. Eu
 charistiā idigne sumūt qui ul'
 sunt icōmialibz ul' sñ pñia de
 veialibz: id ē qdā securitate et
 negligēcia de veialibz nolunt
 penitē. **Et non dū q corp⁹ xpī**
 qtuor mōis sumit. Quidā ei
 accipiūt spūalr tm ut q accipi
 unt rē sacmēti id ē grām: et nō
 xpī sacm corp⁹ xpī. De hoc
 mō sumēdi dicit aug⁹. Crede
 et māducaisti: id ē corp⁹ xpō
 misico īcorporat⁹ es. Quidā
 accipiūt sacmētāl' tm ut comu
 nicatē ī morli pcp. Quidā spū
 ritualit' et sacmētāl': ut q coīcat
 ī grā papiētes rē et sacmētū.
 Quidā nec spūalit' n' sacmēta
 lit': ut q n' rē n' sacmētū acci
 piūt. Pñi nō māducatēs mādu
 cāt: scdī māducatēs nō mādu
 cāt. **tertū māducatēs māducat:**
qñta nō māducatēs nō mādu
cāt. Vbi adūte dū q bon⁹ vtrāq
 xpī carnē id ē sacmētū et rē ac
 cipit: **malus vō tm sacmētū**
id ē corp⁹ xpī sub sacmēto et
nō rē spūalē sumit: vñ tm ve
rā carnē et verū sanguinē xpī
accipiūt. Vñ dicit bñs aug⁹. Est
 qdē ī peccōibz et idigne sumen
 tibz vera xpī caro et ver⁹ san
 guis. **f' ecēcia: nō salubris effi**

cēcia. **Hec aug⁹.** q mal⁹ sumit
 corp⁹ xpī ī iudiciū et dāpna
 nonē: iustus vō ī etnā salutē.
De idigne sumētibz dicit. Qñ
 genes. Corp⁹ qdē et sanguinē
 xpī ī dāpnationē sibi sumit
 tā mētis q corp⁹: q absq' gust
 tu accesserit itērne dei dulcedis
 et amoris. **Hec origenes.** Vñ illi
 solūmō dicit' vītūē carnis xpī
 sume et vere māducae: q spūa
 lit' māducat. **Ed' cōfirmat bñs**
ambrosi⁹ ita dices. Q' mādu
 cāt spūalr vītūē carnis et san
 guis xpī. dicit' sume et vere
 māducae: q' ipaz corp⁹ xpī
 efficaciā cotidie sumūt ī r'mis
 sionē peccōr. **Hec ambrosi⁹.** Ad
 cō homo nō hñs vitā spūalē:
 spūalr nō pōt nutriri ī supcōē
 corp⁹ xpī. **Vñ dicit Egidius.**
Sicut mōstr eēt naturalit' et
cōn naturā q aliqd nō viuēs
corpāl' abū māducat et aliq
corpālē: ita mōstr ē et cōn
naturā q aliq nō viuēs spūa
lit' sumat hūc factū abū et spūa
lē. Cibis em spūalibz ē filis cibo
corpāl' ī hoc. q sine ipō vitā
spūalis esse nō pōt: sicut n' sñ
cibo corpāl' vitā corpāl'. S
 āpl⁹ habet ab eo. q' causat ī
 deficiēte vitā ī sumēte: qd' abz
 corpāl' nō effiat. **Nō ē q' cor**
pālē supserit semp viuet: qui
vō hūc abū spūalē sumit. habz
vitā etnā. **Hec egidius.** **Debem⁹**
ergo xpī carnē māducae non
solū ī sacmēto. s' ecā vsq' ad
spū pñapacionē: vt possim⁹
int' xpī mēbra cōputari et sibi

D

vni. Ad hoc faciendū hortat
 b̄s aug⁹ sup̄ iohem sic dicens.
 Carne xp̄i nō edam⁹ tm̄ i sac
 mēto. q̄ eadē mlti mali faciūt s̄
 vsq̄ ad sp̄s p̄cipacionē mādu
 tem⁹: vt i dñi corpe tāq̄ mē
 bra maneam⁹ et ei⁹ sp̄m vege
 tem. **Hec aug⁹.** Diligent eadē
 cōsiderādū. q̄ sūt aliq̄ p̄cā ve
 nialia q̄ i nullo īpediūt effem
 hui⁹ sacmētū. sūt eadē non
 nulla q̄ nō ex toto īpediūt ef
 fcm hui⁹ sacmētū: s̄ i p̄te. Nā
 effect⁹ hui⁹ sacmētū nō solū ē
 adeptio h̄itual gr̄e ul' caritatis:
 s̄ ē eadē q̄dā actualis r̄fectio
 sp̄ualis dulcedis. q̄ p̄ aliq̄ p̄cā
 veialia īpediūt. De hoc Tho
 mas de aq̄no sic dicit. Nōndū
 q̄ p̄cā veialia dupli. accipi
 p̄nt. vno mō p̄t sūt p̄cā:
 alio mō p̄t sūt actu exercitā.
 P̄mo q̄dē nō p̄cā veialia nullo
 mō īpediūt effem hui⁹ sacmētū.
 p̄t ei cōtingē q̄ aliq̄s p̄ mltā
 p̄cā cōmissa veialia deuote ac
 cedat ad hoc sacmētū: et plena
 rie hui⁹ sacmētū cōsequat effem.
 Sēdo at̄ mō p̄cā veialia nō ex
 toto īpediūt effem sacmētū s̄ i
 p̄te. nā effect⁹ hui⁹ sacmētū nō
 solū ē adeptio habitual gr̄e ul'
 caritatis. s̄ ē q̄dā actualis r̄fectio
 sp̄ual' dulcedis: q̄ q̄dē īpediūt.
 si aliq̄s accedat ad hoc sacmētū
 mēte distracta p̄ p̄cā veialia.
 nō at̄ tollit augmētū gr̄e habi
 tualis ul' caritatis. Vñ ille q̄ cū ac
 tu veialis p̄cā accedit ad sacmētū
 hoc habitualit' q̄dē. māducat sp̄
 ritualit' s̄ nō actualit': et iō habi

tualē effectū hui⁹ sacmētū p̄cipit
 nō at̄ actualit'. **Hec Thomad.** Ex
 hys igit' vbi collige possum⁹
 q̄ aliq̄s existēs s̄i mōli p̄cō et
 accedes ad hoc sacmētū i p̄cō veia
 li. et tñ satisfaciēs qd̄ i se ē vñ
 doledō de hoc. et p̄ orōes deu
 tas ad illud vñ se aptādo. et si
 talis nō sentit actualē deuotōē:
 i p̄ceptione sacmētū h̄itualit'. tñ
 māducat sp̄ualit': et ideo h̄itua
 lē effem hui⁹ sacmētū p̄cipit. Et
 quō p̄cā veialia nō tollāt effem
 hui⁹ sacmētū ut p̄missū ē. tñ ma
 i⁹ bonū ē si hō p̄ cōfessionē et
 p̄ alia r̄media eadē ab h̄ mōi pec
 catis se studeat emūdiā. q̄ q̄to
 quis cū maiore puritate cordis
 ac corpis ad hoc sacmētū p̄cipiē
 dū accesserit: nō dubiū quin ma
 iorē gr̄am et vberiorē fructū
 sp̄ualū bonoz ex hoc reperbit.
Veādū nāq̄ debet esse aīe de
 uote cū ad celeste sacmētū sumē
 dū accesserit: ne celestis sponsa
 ad ip̄am veniēs aliq̄ maculā
 cui' tūq̄ p̄cā eadē veialis q̄ntū
 possibile ē iueiat. q̄ p̄ cōiōnē
 sacra illi copulat. cui⁹ pulchri
 tudinē sol et luna mirāt. Vñ
 s̄dm dēn apli. Nūdēm⁹ nos
 ab oī inq̄namēto carnis et sp̄s
 p̄ficiētes s̄i ficiōē i timōe dei:
 ut ei⁹ p̄cipacionē digni efficiam⁹:
 q̄ nichil purius ea mēte debet
 esse. q̄ i dei h̄itaculū p̄parāda
 est. S̄ et hoc nōndū. q̄ omp̄s
 deus p̄t suā pietatē et miseri
 cordiā nō abhorret eadē eos q̄
 i maris flagitio **carliū** imū
 dicat ac voluptatū aliq̄n fue

rūt: nā tales nōnūq̄ p̄ cōuer-
sionē et pactā p̄nāz ac vite e-
mēdacionē. nō solū nō uerent:
s̄ oīno audent tractāe et sume
corp̄ dñicū in suaz salutē aīaz.

De hoc bñs bernard⁹ sic dicit.

Qui puritatis auctori ī puro
corde et corpe mīstrātes nō ve-
rēt sp̄e angelū dñi q̄ secret me-
dios et disp̄dat: s̄ oīno audēt
agnī imaculatū contigere car-
nes et itinge ī sanguinē salua-
toris man⁹ nepharias. quibz
paulo an̄ carnes prochlor
metrias attractauerūt. hec bñard⁹.

Utrū meli⁹ sit freq̄t̄ vel rari⁹ ac-

Desidero eā ī fōr̄i de hoc:
utz meli⁹ sit freq̄t̄ acce-
de ul' rari⁹ ad hoc celeste sacmē.

De hoc qd̄ *Itū Pater. Ca. xxv.*
q̄ris. utz sit meli⁹ sepi⁹
an tardius acce-
de et corpus xp̄i
suscipe sacm̄. videt̄ q̄ nō pot
sit sup̄ hoc oībz dari regula vni-
formis. *Varia* sunt em̄ oīm mei-
ta. *diuisa* opoz studia. et diffe-
rētia desideria. et mltiplices s̄
sp̄s opaciones. et diuisi status
ac eā ḡdus ī religione. et iō
sicut īegrotantibz nō vna p̄t for-
ma seruari ī dandis medicinis
corp̄is. siue p̄t̄ diuersitates cō-
plexionū. aut vniū. aut loci. ā
t̄pis aut diete. ā aliaz cōsidera-
cionū: pro quibz ā rari⁹ ā sepi⁹
aut ī maiori ul' ī minori q̄ntitate
eā eadē medicina dat̄. Ita est
de medicina sp̄uali: q̄ corp̄ xp̄i
ē intelligēda. *Rudialibz* eī curis
occupati rari⁹ se p̄nt ad illud

recipiendū expedire q̄ q̄ t̄m
sp̄ualibz sunt itenti: et alij ma-
i⁹ alij min⁹ sunt cōspecti in
custodia vite sue. et mox et cō-
sciē sue puritate. *Alij* eā ardē
aiozi desideio trahūt ad illū
salutaris cōp̄tacionē. alij
uō qd̄amō terrent̄ nī debent
accede. et nisi cōsciā vigeret
et cōsuetudo religionis īdicet
uel timor maioris elōgacionis a
deo īpellēt: valde raro acce-
dēt ad illud trificū sacmētū.
Utrū t̄m alijs ita religiosus videt̄
esse et factus exceptis sacerdotibz
q̄i semel ī ebdomada sufficiat
ei ex cōsuetudinē cōitare: nisi
sp̄ealis causa q̄nq̄ pl⁹ suadeat.
ut ī infirmitatibz. et sup̄ueniens
singulāt̄ solepnis festiuitas.
vel īusitate deuocōis ītēpta
desiderij sitis pro illi⁹ suscep-
tōe. q̄ sol⁹ sufficiat ardore se amā-
tis refrigerac̄: et q̄ illis ardore
īpeto nō nisi a sp̄u sc̄o īfudit̄:
iō legit̄bz hūane cōsuetudinē et
statibz modū nō artat. *Sa-*
lubre igit̄ est et vale q̄ homo
sepe se ad illū sacmētū suscep-
cionē p̄aret. et q̄to deuocō vā-
leat illud p̄p̄o. student et p̄
susceptōez ī studio deuocōis se
cōseruet attentā maxie religio-
si: et q̄ se obtulerūt deo ad pe-
tue seruēdū. *Sic* eī est ī ma-
iori custodia vite sue et cōsciē:
dū et an̄ et p̄ eucharistie p̄p̄-
cionē ob ruerēcā ei⁹ student
magis īnocēci⁹ viuē: et studio
deuocōis freq̄t̄ itendē. Et li-
cet aliq̄n q̄s trepidet. t̄m cōfides

de misericordia dei fiducialiter
 accedat: quia si se indignum repu-
 tat cogitet quod tanto magis eger-
 nate habet require medicina. **Q**
 uotomamagis sentit se egrotum.
 Non enim opus est valentibus medicis sed
 male habitibus: et ideo gratias te iuge
 christo ut tu scificies ab illo. **N**ec
 propterea premissa da et fac coio si
 quicquam non sentit homo deuotiois
 gratiam. cum se ad illam parare stu-
 det. vel cum in ipsa precepto vel pro-
 se forte minus deuotum sentit quam
 uellet. **A**tende namque debet unus
 quisque diligent. quod hoc pietatis
 sacramentum est in remedium institutum fi-
 delibus: et ideo quicquam homo facit
 hoc quod potest habilitando se ad gra-
 tiam. sufficit. **N**ec requirit deus ab
 homine hoc. quod sibi uidetur impossi-
 bile esse. **C**eterumque igitur suscipies
 corpus dominicum facit hoc quod potest: di-
 uina pietas supplet per gratiam hoc
 ad quod peruenire sine gratia non potest.
Et ideo ceteris tibi potius est accedere
 dum ex confidentia diuine pietatis.
 quod ex consideratione proprie fragilita-
 tis abstinerendum: quibus utriusque pro-
 loco et tempore reddat commendabile.
Neque egrotus festinat ad medi-
 cum: et pauper diuitis pulsatur ad
 hospitium. **A**ccede pulsa: nichil hesi-
 tans. **M**edica est et piissima dis-
 butio: largissimaque remunerator.
Ipsa quod solo uerbo restaurat uniuersa.
Sua pietas curat uulnere medet
 corda: tristitiam depellit. et cor-
 di letitiam tribuit. **Q**uis ergo tam
 inconsulte audeat dicere. quod hi qui
 sunt spiritualiter infirmi. non debent acce-
 dere ad deum qui languores humanos

tulit et infirmitates ipse posuit
Ecce mulier immunda accessit retinere
 et tangens eum est sanata. **P**ecantem
 dum eius osculat pedes est mundata.
Cananea dum sequitur: non desistit. ex-
 audita est. **L**eprosi accedentes cura-
 ti sunt. **C**eca. demorata. palitica. et
 cuncta nature nostra dum credunt.
 accedunt: salutem consequuntur. **L**am-
 bicus de illo exibat: et sanabat
 omnes. **S**ed et publicani et peccato-
 res dum appropinquat ad deum veniam
 merentur. **Q**uoniam conuiuium atque
 hospitium eorum non spernit: quod non
 uelit uocare iustos sed peccatores in
 hunc mundum. **U**bi non inuenient di-
 ca potest quod sicut aduenit in carne
 fuit in saluacione peccatorum: sic et
 hec salutis hospita sit fidelibus
 collata in remedium peccatorum. **U**bi per
 in ultima cena in institutione huius sa-
 cramentum sic dicebat. **H**oc
 est corpus meum quod pro uobis traditur.
Et hic calix qui pro uobis fundetur
 in remissionem peccatorum. **Q**uapropter cum
 fecit homo quod in se est. secure de-
 beat accedere ad hoc sacramentum
 absque trepidatione in fide et cari-
 tate. **N**ichil hesitans de ipsius pie-
 tate. **U**bi graue est putat dicit beatus
 abrosius. quod ad mensam domini mundo
 corde et manibus innocenter non ue-
 nimus: sed quoniam si de peccatis me-
 tumus etiam sacrificium non reddamus.
Cum magna ergo deuotione et rue-
 rencia ad hoc sacramentum accedendum
 est: et ideo si aliquis se cotidie ad hoc
 patium inuenit. maxime sacerdos. lau-
 dabile est quod cotidie sumat. **U**bi
 augustinus cum dixisset accipe cotidie
 quod cotidie tibi prodest subiungit:

sic uiue ut cotidie meāris acci-
 pe. Et q̄dē. p̄ mōchoꝝ apollo
 nūq̄ monebat. ut si fieri posset
 cotidie cōmunicaret mōchū: ne
 qui se lōge facit ab hys. longe
 fiat a deo. Et nōndū q̄ fuerē
 cia sacmēti hui⁹ tiorē habet a
 moꝝ cōuictū. Vñ tiorē ruerēcie
 ad deū dicit tiorē filialis. Et ad
 re em̄ p̄uot̄ desideiū sumē
 di: ex tiorē at̄ cōsurgit hūli-
 tas ruerēdi. Et iō utrūq̄ p̄ti-
 net ad ruerēciā hui⁹ sacmēti:
 et q̄ cotidie sumat̄ et q̄ aliq̄
 abstineat. Vñ dicit b̄s aug⁹
 Cotidie eukaristie cōionē ac-
 cipe: nec laudo n̄ vitupēd̄ Itē
 dicit. licet dixit q̄ sp̄iā nō coti-
 die accipiedā eukaristiā. ali⁹
 affinet cotidie. faciat q̄ scdm̄
 fidē suā pie credit esse faciēdū.
 Neq̄ ei litigauerit int̄ se zache-
 us et cēturio: cū alt̄ eoz gau-
 des suscepit dñm. alt̄ dixit. nō
 sū dign⁹ ut itres sub tectū meū.
 ambo saluatoꝝ glificātes q̄
 uis nō vno nō. Amoz tñ et spes
 ad q̄ semp̄ septuā nos puocat.
 p̄ferit̄ tiorē. Vñ cū petra dñi
 isset. Exi a me dñe. q̄ hō p̄cōz
 sum. Rndat̄ ihs. noli timē. Cū
 sacerdotes tñ p̄t̄ hec forma tene-
 ri: ut n̄ nimis raro. n̄ sp̄ cōti-
 nue et ipt̄misse scām hostiā
 studeant p̄molāe. Nimis ei cōti-
 nue celebrae aliquā notā vide-
 tur irruerēciā: cū vix aliq̄s
 tā deuot⁹ sit q̄ semp̄ eadē de-
 uocōe ferueat. et cū tā debita
 semp̄ ruerēcia illud faciat. et
 cordis ardore: q̄n̄ aliq̄n̄ tepent

q̄tūlūciq̄. Nimis eā raro
 celebrae quis ex ruerēcia so-
 leat aliq̄n̄ fieri et ex hūilitate:
 tñ q̄n̄q̄ corpore nutrit̄. q̄ m̄
 cūsp̄ct⁹ ē hō tūc i oibz q̄si nō
 idige videat. Tu custodia: cū
 nō p̄oit accede ad mētā xpi.
 Hūilitas eā nō ē usqueq̄ se-
 cura p̄t̄ quā diu se subtrahit:
 q̄ sicut nō ē dign⁹ sepe papa
 xpi pape ita nec semel. Deo
 ei eū rapim⁹ nō q̄ q̄ digni-
 sim⁹: s̄ ut illo nos sepe uisitate.
 et habitaculū cordis et corp⁹
 nri subtrāte magis digni ef-
 ficiam⁹. Quis ei irouerit: bñ
 dicit deus sicut olim domui
 obethedom bñdixit p̄t̄ archā
 dñi i q̄ māna seruabat. Sic
 et nos suscipiam⁹ eū i cōplū
 cordis et corp⁹ nri: ut bñdix-
 tionē etnā ab ip̄o cōsequi me-
 am⁹. S̄ et hoc cōsiderādū q̄
 nōnūq̄ eā deuoti cū se ad hoc
 sacmētū p̄cipiēdū p̄parat̄: et
 quus nūm cōsuetū psalmoz et
 eā ozōnū psoluat. et se p̄ cō-
 fessiois lauacry expurgent.
 corde tñ duro et affcū r̄manet
 frigid⁹: n̄ grē sp̄ualis gustū
 aliq̄ p̄cipiūt. Circa q̄ sacdū.
 q̄ mltis ex causis atq̄ moīs
 duricia talis. atq̄ deuotā affli-
 gē cōsueuit. ut exptoz existat
 snā. S̄ vñ hoc tenēdū ē: ut
 quicūq̄ p̄ diligētē iquisitiōne
 aliq̄s eidē duricie causa dedis-
 se nō iueniat. s̄ qd̄ suū erat
 fecit ad hoc sacmētū pro ut po-
 tuit se habitudo: si sup̄ hoc mē-
 tis duricia p̄missioē dina em̄

serit. q̄ elcōs suos mille mois tribulacōe cōsueuit nō debet aliquē res her frāgē. nec se notabilit̄ p̄t hui⁹ moī causā a salutarī h̄ sacmēto subtrahē: scīs q̄ diuina pietas salute aīe sepi⁹ secretis sine et fidelissime opat: cū solo fidei subsidio aīa inuit̄ nec aliq̄ dulcedie spūali fulcat: nō min⁹ q̄ si prosperitate spūaliū carismatū affluet. nec tñ i hui⁹ se put oportet caute tenet. Et iō m̄dū tales vtili⁹ grē subtrahūt: ut subtracte auidi⁹ repetant et recepte caua⁹ cōseruet̄: et ut sic aīa dilecta i hūilitatis schola exaltet. Porro vni⁹ ē diligent̄ attendedū. scilicet q̄ hic p̄missa spūalis sapor ac itē q̄dā gustū nō ē fidei debitis effectū neq̄ ē p̄ntis t̄pis. s̄ ē etne b̄titudis: et cū alicui dat̄ i sacmēto ul' ex grās agat deo. cū nō dat̄ grās agat et patient̄ sustineat: scīs q̄ nō est i p̄tate hoīs s̄ sumi et benignissimi largitoris q̄ nō prout quis vult: s̄ q̄n sibi placuit dabit put iudicauit eā ad suā laudē et suscipiētis vtilitatē. S̄ et hoc nondū q̄ illud sumū bonū ē tā copiosū et it̄m tū. ut q̄tomagis p̄cipiat: tāto p̄cipas q̄dāmo capacior ip̄ia efficiat. **Q̄n** et i hoc sacmēto sepi⁹ cōtingit. q̄ q̄to ex timore iordiatō se quis notabilis subtrahit: tāto de die i die differēdo maiore i disposicione ierit. Meli⁹ ē cetis paribz accēdē ex aōre: q̄ abstinē ex tōre.

Meli⁹ ē singulis ebdomadibz ul' ecia diebz accēdē cū vca hūilitate et i p̄tione p̄ie cognicōe: q̄ sel' i aōe ex p̄supcōe p̄ie iusticie: sic tñ debet accēdē: ut ad illud suscipiēdū p̄us se studeat cū deuocōe q̄ p̄t et cordis puritate p̄parare. **Q̄** mlti sūt qui nō adhibēt diligēciā nec curāt ponderare sacmēti hui⁹ p̄ciosissimā vtilitē et vtilitatē. Accēdūt q̄dā arida quadā ducti cōsuetudinē morē cōmunitatis sectantes: festinantes nō ut accēdāt: s̄ ut recedāt: festinantes nō ex affcū deuocōis. s̄ ex desfrū diuinū feruoris: et iō sicut vacui accēdūt. s̄ sic et ianes et sine grā recedūt. Et hui⁹ sūt sicut aīa lia nō ruminācia: q̄ i lege tāq̄ imūda riacēbat. Nō em̄ studio se cogitat neq̄ p̄tractat quē suscipiūt: ul' q̄ta bona seu mala hinc in sequitur b̄n recipiēs ul' male. S̄ et si superficialr fortassis et q̄si p̄fictorie hoc eoz meozie occurrēt: statū velut p̄ua sintilla i frigido pectore extinguit̄ et ultra nō cōpact̄. **S̄** religiosa quisq̄ sumā diligēciā debet adhibē p̄ mox custodia et vite sc̄monia: ut p̄suscepcoe; hui⁹ sacmēti nō solū nō appareat a grā vacuus. s̄ ecia fructū vite etne salutis exm̄ cōsequat̄. Considerādū ecia q̄ diuisi diuisis affectibz et it̄cionibz ad cōmunicādū trahūt: ul' celebrādū. Aliq̄s ē h̄t amor dei ut dilectū ad se sepi⁹ inuitet q̄q̄ i sepi⁹ amplexent̄. Aliq̄s i firmitatis p̄ie it̄uit̄. ut eū q̄si

D

medicū ad se vocent: p̄ quē ab
 oī infirmitate curent. Alios cō
 sciā delictorū suorū: ut p̄ eū q̄si
 p̄ hostiā placacōis ab oībz p̄cis
 expiati purgent. Aliq̄s p̄es
 sura alicui⁹ tribulacōis: ut p̄
 eū q̄ oīa p̄t ex oī adūitate a
 caus liberet: et tūc⁹ protegāt.
 Aliquos desideiū alic⁹ grē ul'
 bñficiū ipetrādi p̄ eū: cui p̄z n̄q̄
 p̄t negne p̄ se itercedēte. Aliq̄s
 grāz actio pro bñficijs diui
 nis: cū nil digni⁹ habeat reddē
 deo pro oībz q̄ illi retribuit: q̄
 calicē salutaris accipe id ē ih̄m.
 Aliq̄s laus et honor dei et scōz:
 cū nō habeat mai⁹ quo possim⁹
 deū ul' suos scōs pro sua digni
 tate laudare: q̄ xp̄m ymolādo
 deo p̄z. Aliq̄s caritas et cōpas
 sio proximorū: cū pro salute vi
 uorū et regne mortuorū nil ef
 ficaci⁹ impellet q̄ sanguis xp̄i
 qui pro nobis effusus ē: et hoc
 ē sumū auxiliū nr̄m cū oram⁹
 deū: ut illū intercessorē iuocem⁹
 ac habeat q̄ nos p̄z recōsilia
 ut: et sp̄ impellat pro nobis.
 Considerādū etiā vtz aliq̄ aliud
 q̄ p̄c̄m mortis: et p̄c̄que noct
 na pollucō impediāt a p̄ceptōe
 sac̄mētū: siue a celebracōe missē.
 De hoc sc̄dm Thomā de aq̄no
 sciendū: q̄ ad hoc ut hō digne
 ad sac̄mētū accedat: tria requirūt.
 P̄mo mūdicia cōsciē: q̄ nō nisi
 p̄ p̄c̄m tollit. Sc̄do eleuacō mē
 tis ad deū p̄ actualē deuotionē:
 et hoc p̄ mētis ebetudine ul' oc
 cupacionē a euagacionē: it̄dū
 sine p̄c̄o amittit. Tercio etiā

tractatur aliqd' sac̄mētū p̄t re
 uerēciā man⁹ lauat. Dñ p̄mo
 et p̄ncipalit' p̄c̄m impedit: sc̄do
 ideuocō seu ebetudo mētis: t̄cio
 corp̄alis imūdicia: et hec tria
 q̄nq̄ cōcurrūt i aliq̄ pollucōe
 nocturna. q̄nq̄ duo ex hys. q̄nq̄
 vñū tm̄: et sc̄dm hoc homo ma
 gis ul' min⁹ impedit: et idē disti
 guēdū ē de pollucōibz. Nā pol
 lucio aliq̄n cōtingit ex illusione
 diabolica: aliq̄n ex sup̄fluitate
 ul' ex debilitate nat̄ie. aliq̄n
 ex cogitacōibz p̄cedētibz: aliq̄n
 ex crapula. Oībz p̄dictis pollu
 cōibz: cōis ē corp̄alis imūdicia:
 s̄ ebetudo mētis nō ē n̄ i illis
 pollucōibz q̄ accidūt cū ymagi
 nacōe: q̄ i illis q̄ sine ymagi
 nacōe accidūt: etiā nichil parti
 cipat videt. Nulla at̄ dictamū
 i se ē p̄c̄m: q̄ i sopnis cū ligat⁹
 sit vsus rōis nemo peccatē p̄t:
 aliq̄ tñ p̄t esse signū ul' effect⁹
 p̄c̄i. Considerādū ergo ē: vtz i
 causa pollucōis possit iueneri
 cogitacō turpiū. Q̄nq̄ ei cogi
 tacō h̄mōi turpiū ē s̄n p̄c̄o.
 sicut tñ i cogitacōe tm̄ manet:
 ut cū q̄s disputās de t̄libz oport
 tet q̄ loques cogitet: aliq̄n aut
 cū p̄c̄o verali aliq̄n sc̄z ad af
 fectionē cogitacō p̄t̄ges i sola
 delēcōe f̄mit: sc̄z s̄n cōsensu
 delēcōe. Q̄m̄at mortis ē
 q̄n sc̄z cōsensu adūgit: et qua
 cogitacōi t̄li de p̄p̄quo adest
 delēcōe et delēcōi cōsensu:
 et idē i dubiū verti p̄t vtz se
 quēs pollucō ex p̄c̄o accidit
 ul' nō: et an verali ul' mortali.

Qñ ergo sic dubitat de cōsensu
 cū recurrat ad causā pollucōis.
 oīno abstinere debz. Si at̄ exp̄sse
 iueiat cōsensu nō p̄cessisse et ne
 cessitas ur̄geat. aut aliq̄ cau
 sa p̄ogoz. p̄t accede aut etiā
 abstinere. Si at̄ nō icūbat aliq̄
 n̄ritas meli⁹ ē abstinere p̄t re
 uerētia facinēti. si tñ celebrat
 nō peccat mortit si ueritat. Qñ
 at̄ accidit ex illusione. si illusio
 nis causa i nob̄ p̄cessit. idē ē
 iudiciū qd̄ de cogitacōe p̄ce
 dēte. Si at̄ cogitacō nō p̄cessit
 i nob̄. p̄mo p̄ca⁹ cōtraria cā.
 et hoc frequēt accidit et p̄cipue
 i diebz i quibz quis cōmunicā
 debz. signū ē qd̄ dyabol⁹ hōi
 fructū eucharistie p̄cipue au
 ferre conat. Qñ i tali casu cō
 sultū fuit cuidā mōcho ut i col
 lacōibz p̄m legit. qd̄ cōmuni
 cāet. et sic dyabol⁹ vidēs se nō
 posse cōseq̄ itentū. ab illusione
 cessauit. Si at̄ ex cibo p̄cedēte
 a potu accidit. idē ē iudiciū
 qd̄ de pollucōe q̄ ex turpi co
 gitacōe p̄cessit. n̄ it̄m qd̄ nō ita
 de facili cōtingit peccatē mor
 lit i susceptōe cibi. sicut i cogi
 tacōe turpi. Et qd̄ aliqñ hec
 pollucō cōtingit sine ymagina
 cōe turpi. illa vō nūq̄. Illa at̄
 q̄ ex natue dispositōe accidit
 scz ex debilitate ul' sup̄fluita
 te. nō ē signū alicui⁹ p̄ca. si p̄t
 ebetacōez metis ducē si cū y
 maginacōe cōtingat i mūdiciā
 at̄ corpale habet. et iō si n̄ri
 tas imineat ul' deuocō expos
 cat. d̄is nō ipedit. et p̄cipue

qñ sine ymaginacōe cōtingit ac
 cidit. tñ si p̄t reuerētia absti
 neat laudand⁹ ē. Et qd̄ nō ita
 de facili p̄t p̄cipi ex q̄ causa cō
 tingat. iō turp⁹ est sp̄ abstinere
 nisi n̄ritas icūbat. Et nondū
 qd̄ illusio nocturna nō solū euenie
 solet ex multitudie escarū. si nō
 nūq̄ cōtingit p̄t elacionē me
 tis cū aliq̄ longo tpe deez imū
 dū fluxū nō sentat. ul' cū mor
 imos p̄t talia a alios defecta
 iudicat. Pluries etiā cōtingit
 ex deōnū iudicia. p̄mittēte deo:
 ut p̄ deez euetū se p̄m i huū
 litate custodiat. Hec debz illuso
 postea p̄ die fatasmata sopni
 or̄ r̄uolue i cogitacōe. qd̄ ista
 itētia dyaboli ē ut ex sopnis
 etiā uigilātes possit iquināe.
 Ita tangit ihoēs abbas motus
 synai sic dices. Est nāq̄ i sop
 nis fluxus ex multitudie escarū
 et quietis. al̄ ē ex sup̄bia qñ
 i lōga et diutina nra i fluxu
 litate i flam. et rurs⁹ q̄ eo qd̄
 p̄mū iudicem. Si uo aliq̄
 ab oibz causis p̄dictis se p̄m p̄
 deit expurgatū. h̄tis hic t̄lis
 ē impossibilitatis causa opator.
 Sepe eadē cōtingit ex deōnū iu
 dia. et solū qd̄ euetū p̄cipēs hoc
 deo ad tps i n̄pō fieri p̄mittē
 te. ut p̄ euetū sine p̄ca altissi
 mā possideat huūlitate. Nemo
 em̄ fatasmata sopni or̄ ad se p̄
 postea p̄ die uelit r̄cogitacōe.
 etenim itētia ista deōnū ē. ut
 ex sopnis nos uigilātes i quiet.
 Hec ihoēs abbas. Qualit̄cūq̄
 at̄ hec illusio eueniat. cōmēdabi

le e ut ppter ruerēā sacmētū a
 cōmuniōe absteīeat: n̄ necitas
 aliq̄ hoc exīgat ul' dies solemp
 nis alicui⁹ festiuitatis īmine
 at. S; et hoc nondū. q̄ si dicat
 aliq̄ q̄ nemo scit se esse sine
 peccō: quo ergo accedere de
 bet ad hoc sacmētū. Ad hoc
 rōdet Thomas de agno sic di
 ces. Licet de hoc nō p̄t h̄i cō
 tūdo scīe. tñ de hoc habet p̄
 pbabilis cōiectura: et p̄cipue
 p̄ quatuor signa q̄ pōit bernar
 dus. Primo cū quis deuote
 v̄ba dei audit: q̄ q̄ ex deo ē
 verba dei audit. Secūdo cū q̄
 se p̄mptū ad bñ opandū iueit:
 q̄ probatō dilcōis exhibitō ē
 opis ut dicit gregorius. Tertio
 cū quis a peccō absteīdi ī fu
 turū p̄positū habz. Quarto cū ex
 p̄tibus dolet: quia ī hys v̄a pe
 nitēcia cōsistit scdm̄ gregorium.
 Vñ si aliq̄s p̄ hui⁹mōi signa
 fr̄ā diligētī discūssioē sue cōscīe.
 quib⁹ forte nō sufficiētī ad cor
 p̄s xpi deuote accedat aliquo
 peccō mortū ī ip̄o r̄manēte qd'
 ei⁹ cogitacōez p̄t fugiat nō pec
 cat: v̄mo magis ex vi sacmētū
 peccō r̄missioez cōsequit. Vñ
 aug⁹ dicit ī quodā sermōe. q̄ q̄
 corp⁹ xpi māducat: viuificat
 mortuos. Nā tñ peccō ī cōtūcōe
 gnali dimissū ē: licet nō ita ple
 ne sicut ea q̄ ī sp̄e cōfessā ē. Nō
 dū etiā q̄ nullū sacmētū ē isto
 salubrius: quo purgat peccō
 v̄tutes augent: 2 mēs om̄ spūa
 lū crīsmatū habūdācia īp̄
 quat. Suauitatē etiā hui⁹ sac

mētū null⁹ explicacōe sufficit: p̄
 qd' spūalis dulcedo ī suo fonte
 gustatur: et recollit mēoria illi⁹
 quā ī sua passioē xps mōstrat
 excellentissime caritatis. Vñ
 ap̄liozē materiā deuotōis et ḡ
 cie ille habz. q̄ v̄trūq̄ suscipit
 v̄z sacmētū et rē sacramētū.
 hoc ē corp⁹ xpi et affectū cō
 ris dei et spūalis cōsolacōis. q̄
 q̄ alterū tñ: q̄ t̄lis sū habet
 donatē cū dono causa cū effectū.
 Offert etiā hoc sacmētū pro vi
 uis et mortuis ī ecclā. ut oib⁹
 prosit qd' ē pro salute om̄ ī
 statutū: q̄ nullū r̄mediū tā ef
 ficax ē ad deledū peccōm q̄ ad
 modū dīnū hoc sacmētū. Nā
 p̄ncipalr̄ ibi adest q̄ sol⁹ peccō
 dimittit: hic ē em̄ q̄ maie mag
 dalene sua facinōa idulsa cū
 dicebat. Dimittit tibi peccō.
 Si ḡ maie magdalene q̄ p̄us
 eāt peccat: ut euāgelū testat.
 ad tactū pedū dñi et p̄t effu
 sionē lacrimaz cū quib⁹ rigant
 ac lauit pedes xpi sūt peccō di
 missa. q̄re nō credat etiā sac
 doti si bona cōscīā et puro cor
 de accessit ad hoc sacmētū
 et tractauit illud: ac suspē
 rit dimittēda eē peccō cū v̄nō
 atq̄ idē dñs sit. Vñ si qdē deus
 s̄ carne huāna idutus. h̄ic uō
 de⁹ et hō sub sacmētō velat⁹:
 v̄trobūq̄ tñ hic et ibi ver⁹ de⁹
 et ver⁹ hō. Cū igit nullū sac
 mētū ita efficacē sit ad deledū
 peccō tā uiuoz q̄ mortuoz ut
 p̄missū ē sicut ē eucharīstie sac
 mētū. bonū ē salubre ut q̄lib⁹

i ordine sacerdotali constituta et max
 ime religiosi studeat se ad hoc
 propediem p vite scimoniam et
 deuotione ita apte: ut valeat
 illud i remissione suoz pctoz p
 cape. Melius naq ac tuus e
 ut bonu qd quisq p morte sua
 sperat sibi fieri p alios ta i mis
 sis legedis q i alius puz opibz
 agat ipe studiose p se du uiuit.
 Beatus ei e p r solucioez corpus
 liberu erit ex hac vita: q p
 uicula libertate qre. **D**u debet
 pns scdm tota mente cōtempne
 et cotidiana deo lacrimaz ac cō
 pūctionū sacrificia offerre: et
 cotidianas ei⁹ carnis et san
 guis hostias ymolae. **N**a si an
 morte ipi hostia accepta p cō
 pūctione cordis et lacrimaz ef
 fusione deo fuerim⁹: p morte
 saluari hostia nō indigebim⁹.
O De hoc bts gregorius i libro dya
 logoz sic dicit. Pensadu e q
 tuoz via e ut bonu qd quisq
 p morte sua spat agi p alios:
 agat du uiuit ipe p se. Beatus
 quippe e liber exire: q p vin
 cla libertate qre. **D**ebeat itaq
 pns scdm tō mente cōtempne: coti
 diana deo lacrimaz sacrificia coti
 dianas ei⁹ sanguis et carnis
 hostias ymolare. **H**ec naq sin
 gularit victia ab etno iteritu
 ai⁹ saluat: q illa nobis morte
 unigeniti p misteriu pparat.
 q licet i seipis ymorit atq icor
 ruptibili uiues: pro nob itez
 i hoc misterio sacre oblatiois y
 molat. **Q**uis eam fidelu habe
 dubiu possit i ipa ymolatiois

hora ad sacerdotis uoce celos a
 perit. i illo ihu xpi misterio age
 loz choros adesse. sumis yma so
 ciam: tra celestibz iugi. vnu qde
 ex visibilibz et iuisibilibz fieri.
Si necesse e ut cu hec agim⁹. nos
 metipos deo i cordis cōtricioe
 mactem⁹: qz q passiois dñice
 misteria celebram⁹: debemus
 ymitari qd agim⁹. **T**uc qd pro
 nobis deo hostia est: cu nosmet
 ipos hostia fecit. **I**git du p idul
 ti tuis spaciū licet. du uider sus
 tinet du cōfusione mra is qui
 culpas examinat expectat:
 fleam⁹ i lacrimis duricia metis.
 forme⁹ i primis gram benign
 nitatis: et fident dico qz salu
 tai hostia p morte nō indigebim⁹
 si an morte deo hostia ipi fuerim⁹.
Hec gregorius. **D**ebz eam qlibz
 religiosi p pcepta cōmunionē
 et gram cōpūctiois ac deuocōis
 aim i ipō suo uigore dño coad
 iuuante seruae. nec se ad cogita
 coes noxias a leticia uana ul
 secularē trade: ne fructū que
 p susceptioez corpus xpi seu cō
 pūctione cordis lucrato fuerit:
 p hui⁹ moi leuitate ul negligē
 tia pdat. **A**d hoc faciedū hortat
 bts gregorius sic dices. **C**u igit
 redeptoris nri corp⁹ et san
 guine accipim⁹. **D**ebeim⁹ nos
 pro pctis nris i fletibz afflige:
 qten⁹ ipa amantudo pnie ab
 stiat a metis nre stomacho p
 uise huore vite: et p orōnis
 ac cōmunionis tpa qto deo iuuā
 te possum⁹ i ipō aim suo pōde
 et uigore seruae: ne p cogitacio

fluxa dissoluat: ne vana me-
te leticia surripiat. et lucu co-
puctiois aia p iactia fluxe co-
gitaiois pdat. Sic quippe ana
qd' poposat obtine meruit: qz
se p lacmas i eode me'is vi-
goze seruauit. De q' scriptu est.
vulto ei' no sut apli' idiusa
mutati. **Hec gregori'.** Sic ergo
p' de sacmēto corpis xpi.
Habem' igit' nūc de mūdicia
et puritate cordis explanatū.
et eā eā q' eandē puritatē p-
mouēt ac i suo vigore cōseruāt.
videlicet septē dona sps sacri.
octo bñtudiēs. et septē sacmē-
ta: int' q' p'apue sacmē dñici
corpis ad mūdādū cor hoīs et
eā cōseruādū i eadē puritate
efficaciā h' p'ogore. **Hec igitur**
mūdicia seu puritas cordis p-
tinet ad pfectos: quoz statū
ut super' dñm ē cōsistit pmo
loco i mūdicia et puritate cordis

**Distictio scda. De virtutibz theolo-
gicalibz i grē. Et statū pfectoz lo-
co scdo cōsistat i dilāone dei et
proximi. Item de fide.**

Capitulu pmo. Filius.
Distictio iformata sū de mū-
dicia cordis et eā alijs
ad ipam puritatē cordis p'ine-
tibz i quibz depedet pmo loco
statū pfectoz: nūc de scdo i quo
cōsistat statū pfectoz cupio a te
o p' edoceri. **Dat' ei'**

Scare debes fili. q' statū p-
fectoz scdo loco cōsistat in
dei caritate ac p'ximū dilāone.
qz q'to q's serueat e i dei et
p'ximū amoe: tato pfectior ē i

scimoiā spūalis vite ac certaz
vtutu cōsumacōe. Nā scdm ap'ly.
pleitudo legis ē dilāo. Et non
dū q' tres sūt vtutes theoloyce:
vz fides spes et caritas. P fide
nāq' puenit' ad spē. p spē uo
ad caritatē. Nā ubi fides deest:
spes esse nō p't. Vbi at nō est
spes: nec caritas h' p't. **De h'**
dicat richard' de scō victorē.
Sū fide ipossibile ē placē deo.
Nā ubi fides nō ē: nō p't esse spes.
Opoz em accēdētē ad deū cre-
de q' ē. et q' i grētibz se sit rmu-
neator. Alioqn q' spes esse potit'.
Vbi at nō ē spes: caritas ee nō
p't. Quis ei amet. de q' nūc bōi
spet. P fide q' p'mouem' ad
spē: et p spēm p'ficiam' ad car-
tatē. Qs at sit fructū caritatis
audis ab ore caritatis. Si q's dili-
git me diliget' a p're meo: et
ego diligā eū et manifestabo
ei merp'm. Ex dilāone itaq' mā-
festacio: ex manifestacōe cōte-
placō: et ex cōteplacōe cognitō.
Vides vñ et quo puenit' uel
q'bz gradibz ascendit' mediā
te fide spe et caritate. De fide
ad cognicōez dei: et p cognicōez
ad fidē et nā **hec richard'.** Vñ
aia optū ad superioze p'tē i qua
cōsistit ymago trinitatis: rāficiā
habz p tres vtutes theoloyce.
Nā sicut ymago creatois cō-
sistat i trinitate psonaz et vni-
tate essencie. sic ymago r'crea-
cois cōsistat i trinitate h'itūū cū
vnitāte grē. P hos aut tres
habitū virtutū aia fertur i
sumā trinitatē: scdm tria oppo-

priata tribz psonis. Itaqz fides
 dirigit in sume verū. credēdo
 et assensuendo. Spes vō in sume
 arduū. imitēdo et expectādo
 Caritas at in sume bonū. desi
 derādo et amādo. Virtutes
 etiā theoloyce differunt int se.
 Pmo scdm actō pios. Na fides
 facit deo assentire. Spes deo cō
 fide. caritas facit deū dilige.
 Itē differunt racōe finis. qz p
 fide deo cognoscat ut veritas.
 p spem habet ut eternitas. per
 caritātē diligit ut bonitas.
 Pmo igit videndū ē de fide.
 de qua sciendū qz fides ē virtus
 qz credit qz nō videt. Vn dicit
 isidorus. Fides ē qz veniat cre
 dīm. id qd nequaquā vide va
 lem. De hac dicit etiā aplos.
 Fides ē sperādārū rerū sūa
 argumētū nō apparecū. In hac
 diffinīōe fides dicit sba. id ē
 fundamētū substās edificīo spūa
 li. qd ē grā et glā. Ipā nāqz fi
 des facit iā aliquālit res spe
 rādas in nobis subsistē p grāz.
 et faciet tādē per glām. Na
 fides religionis catholice p ut
 dicit crisostomus. ē lumē aīe. of
 tū vite et fundamētū salutis et
 ne. Vn qzqd meriti. qzqd bñcti
 dimis habet aīa. ex fidei fuda
 mēto procedit. De hoc beatus
 aug⁹ sr iohes sic dicit. Sicut i
 radice arboris nulla pars appa
 ret pulchritudis species. et tñ
 qzqd ē i arbore pulchritudis et
 decoris. ex illa procedit. sic ex fi
 dei hūilitate qzqd meriti qzqd bñ

tudis aīa susceptura ē. ex fidei
 fundamēto procedit. Hec aug⁹.
 Dicit etiā fides rex sperādārū.
 qz fides p assensū facit in nobis
 subsistē res sperādas. Argumē
 tū dicit quasi arguēs mētē.
 qz fides inclināt itellēm ad cre
 dēdū ea qz nō apparecū. p ut qd
 dicit fides poci⁹ argumētū qz
 cōclusio. qz fides pbat de nō
 apparecū qz sunt et nō pbat.
 Nō apparecū dicit qz fides sua
 luce et veritate manifestat ea
 qz nō apparecū. tñ p tū qz fu
 tūa qz etiā p nāa. Et nondū
 qz fides catholica scdm qz dicit
 beda sr lucā. tāta finitate pol
 let. ut qz tūcūqz rudis p deota
 ul iude⁹ seu scismatic⁹ a paga
 n⁹ si fidei xpiane itelligat fū
 damēta. nāli quadā cognōcōe
 sciet qz oīs pietas oīs veritas
 hūc salutarē fidei sit inserta.
 Hec beda. Vn quilibz xpian⁹
 debet firm⁹ esse i fide catholi
 ca. qz null⁹ thesaur⁹ maior a
 salubrior ēē p t. qz fides hęc p
 clā qz pāores saluat. fideles
 iustificat et ad cōsorciū āgeloz
 pducit. De hoc bñs aug⁹ sic
 dicit. Nulle maiores diuicie. nul
 li thesauri. nulli honores. nlla
 hūc mūdi maior ē substācia qz
 fides catholica. qz oīs pāores
 saluat. cecos illuminat. fideles
 iustificat. peitētes rparat. ius
 tos augmētāt. et i hēditate et
 nā cū scīs angelis collocat. Hec
 aug⁹. Ipā nāqz fides oīs cre
 dētes filios dei efficit. affmāte

iohāne ewāta q̄ dicit. Dedit eis
 p̄tāte filios dei fieri hys q̄ credūt
 ī noīe ei⁹. Vñ sine fide neō p̄t
 ad cōsacū filioz dei puenire. tes
 te b̄tō aug⁹ q̄ ait. Si q̄ nō am
 bulauit p̄ fide nō pueniet ad
 spem. q̄ s̄n fide nemo p̄t ad fi
 lioz dei nūm puenire. S̄ sicut s̄n
 fide ip̄sibile ē hoīez posse pla
 cē deo. ita fides s̄n opibz mor
 tua ē: et iō oportz ut r̄e fidei ad
 iūgat bona op̄a. p̄ q̄ ip̄a fides
 grata et accepta possit eē deo.
 De hoc b̄tō aug⁹ sic dicit. Nolite
 t̄y de fide securi eē. Adūgite fidei
 r̄e. vitā r̄am. ut xpm cōfiteamī
 v̄bis v̄a dicēdo. et f̄as b̄n v̄uedo.
 Nā si cōfitemī v̄bis et nō f̄as. fi
 des ē demonioz et nō xpianoz
 hec aug⁹. Circa hoc cōsiderādū
 q̄ aliud ē credē esse xpm. et aliud
 credē ī xpm. Ille nāq̄ credit ī xpm:
 q̄ et sperat ī xpm et diligit ip̄s.
 De hoc b̄tō aug⁹ ī libro de v̄bis
 dñi sic ait. Nōndū q̄ aliud ē cre
 de xpm eē. et aliud credē ī xpm.
 Nā xpm eē xpm et deōnes credi
 derūt. n̄ tñ ī xpm crediderūt. Il
 le ei credit ī xpm. q̄ et spat ī xpm
 et diligit. Nā q̄ fide h̄ s̄n spe et
 sine dilcōne xpm eē credit: nō
 ī xpm credit. Qui ḡo ī xpm cre
 dit credēdo ī xpm. veniet ī eum
 xps et quodāmo v̄nit ī eū et mē
 brū ī corpe ei⁹ efficit: qd̄ fieri nō
 p̄t n̄ spes accedat caritas. Hec au
 g⁹. Et nōndū q̄ sūt nōnulli q̄ pl⁹
 q̄ debent de suis sensibz p̄sumūt:
 nā ea q̄ nō itelligūt p̄ racionē
 pot⁹ q̄ p̄ fidem iuestigāe vo

lūt. et iō t̄les nō nūq̄ ī errore la
 b̄nt. De t̄libz b̄tō gregori⁹ ī xvi
 libro moalū sic dicit. Sūt nōnulli
 qui dū iūctatū suaz frigidā decli
 nat: ad verā fidē uel sc̄tatis ha
 bitū veniūt. S̄ q̄ pl⁹ q̄ nō ē est
 de suis sensibz p̄sumūt. sepe in
 fide quā accipiūt ea q̄ nō capiūt
 p̄scrutari volūt. ut r̄e ī deo ma
 gis q̄ fide teneat. Quā uō hūā
 na mēs p̄scrutari nō valet dina
 secreta. omē qd̄ r̄e sc̄rutarī nō
 p̄nt credē cōtempnūt. et p̄ iūcti
 coēz nimīa ī errore labūt. Hec
 gregori⁹. Vñ q̄libz xpiano ea
 q̄ ad fidē p̄tinet nō debet illa
 p̄ r̄e p̄scrutari. S̄ fide credulū
 hys oībz adhibē ut fidei meritū
 possit obtine. Quā ut dicit b̄tō
 gregori⁹ ī quadā omelia. qd̄ di
 na op̄atio si r̄e apprehendit nō
 ē admirabilis. nec fides habet
 meritū au hūāna r̄o p̄bet exp̄
 meritū. Hec gregori⁹. Carnales
 tñ hoīes. qz iūctibilia sc̄re p̄ ex
 p̄metā nō valet. dubitāt de hys
 v̄t̄ s̄nt. q̄ corpalibz ocul' nō
 videt. S̄ omp̄s de⁹ sp̄m sc̄m
 misit ī corda nr̄a: ut p̄ eū v̄ni
 ficati et illuātī possim⁹ illa
 credē. q̄ ad huc sc̄re p̄ exp̄mē
 tū nō valet. De hoc b̄tō gre
 gori⁹ sic ait. Carnales quippe
 hoīes qz iūctibilia sc̄re nō valent
 p̄ exp̄mētū: dubitāt. V̄t̄ ne
 sit q̄ corpalibz ocul' nō vident.
 Vñ sc̄m ē. ut ip̄e visibilū et iū
 ctibilū creator sp̄m sc̄m ad cor
 da nr̄a mittet. q̄ten⁹ p̄ eū v̄ni
 ficati credem⁹ q̄ ad huc sc̄re p̄

expmētū nō possum. **Et** q̄ q̄
 hūc spm̄ hereditatis nr̄e pig
 n̄ accepim̄. De vita iusibilū
 nō dubitam̄. Nā q̄ p̄ mortē
 carnis uiuat aīa p̄ rō: f̄ fidei
 admixta. Nūq̄ nā s̄i ap̄l̄ et
 martires xp̄i p̄ntē vitā despi
 cerēt i morte carnis aīas pone
 rēt: n̄ certiore aīaz vitā subseq̄
 sarēt. **Et** ecce h̄y q̄ aīas i mor
 te posuerūt. atq̄ aīaz vitā p̄ mor
 tē carnis crediderūt. cotidialis mi
 raculis coruscāt: ad exticta nāq̄
 eoz̄ corpa uiuetes egri uēiūt
 et sanāt. **S**i igit̄ vitā aīe manē
 tis i corpe deprehēdis ex motu
 mēbroz̄: cur nō p̄endis vitā aīe
 p̄ corpa et iā p̄ ossa mortua i
 uitate miraculoz̄. **Hec gregorius.**
Quisq̄ igit̄ p̄ uiciū infidelitatis
 pulsāt: debz̄ sc̄oz̄ p̄m̄ dās fide
 credulā adhibē. q̄ p̄ spm̄ sc̄m̄ de
 iusibilibz̄ exp̄ienciā habuerūt.
 Ad hoc faciendū b̄s gregorius hor
 tat̄ ut dicit. **Q**uisq̄ incredulita
 te iusibilū solidū nō ē: debz̄ pro
 audubio maior̄ dictis fide p̄be.
 eoz̄ p̄ spm̄ sc̄m̄ iusibilū exp̄i
 mētū habētibz̄ credē. **Hec gregorius.**
Quē nōndū q̄ articuli fidei collecti
 sūt i tribz̄ symbolis. **T**ria nāq̄ sūt
 symbola. **P**rimū ē ap̄lōz̄. qd̄ xp̄i
 cōposuerūt. et illud dicit̄. **S**ubmis
 se. **S**cdm̄ ē m̄cēm cōsiliy qd̄ a sc̄is
 p̄ribz̄ ibidē ē cōpositū. et canit̄
 i missa. **T**ertū ē athanasij qd̄ le
 gitur ad p̄mā. **S**c̄. **Q**uicūq̄ uult
 saluū eē. **P**rimū sc̄m̄ ē ad fi
 dei instructionē. **S**cdm̄ ad fidei ex
 planacionē. **T**ertū ad fidei de
 fensionē. **P**rimū igit̄ d̄i **S**ubmis

se. q̄ qm̄ ab ap̄l̄is sc̄m̄ fuit. nō ita
 p̄p̄lice fiebat fidei p̄testacō. **M**u
 uō duo alta uoce dicit̄. q̄ facta
 fuerūt cōn̄ hēticōz̄ proclamacionē:
 et q̄ tūc p̄p̄lica erat fidei p̄tes
 tacio. **P**rimū symbolū dicit̄ ad p̄m
 mā et ad cōpletōziū duplia rōe.
Primo q̄ alta horaz̄ horaz̄ p̄ncipiū
 ē diei. alta noctis. **I**n p̄ncipio gō
 diei et p̄ncipio noctis d̄i. **E**redo
 i deū. q̄ fides ē p̄ncipiū oīs boī.
Scdō q̄ fidei p̄fessio ualet ad ef
 fugandos deōnes. q̄ diurnis et
 nocturnis hoīm actibz̄ insidiatur:
 et iō eisdē horis eisdē rōmbus
 a fidelibz̄ ē dicendū. **R**eligiosis
 etiā dicit̄. qm̄ aliq̄s fr̄ morti ap
 p̄iquat ad deōnes effugandos:
 qui sim̄ hoīs insidiant. **S**i et hoc
 nōndū q̄ una tm̄ fides ē tā i p̄m
 tibz̄ q̄ i futuris ac etiā p̄teritis
 iustis. licet magis clara sit et
 explicata i eis q̄ sequūt̄ xp̄m̄
 q̄ i eis q̄ p̄cesserūt ei⁹ aduētū.
 sicut nouū testamētū clarū ē
 q̄ uet̄. **Q**uē em̄ nos credim̄ eē
 sc̄m̄. atq̄ p̄res uet̄is testamēti
 credebāt futm̄. **D**e hoc b̄s auḡs
 i glosa s̄i p̄salteriū sic dicit. **O**es
 quippe q̄ ab uicio fuerūt sc̄li iusti
 caput xp̄m̄ h̄m̄. illū ei⁹ uet̄urū
 eē crediderūt quē nos uenisse iā
 credim̄. et i ei⁹ fide xp̄i xp̄i sa
 nati sūt i cui⁹ et nos. ut eēt xp̄e
 caput tota⁹ ciuitatis iherl̄m̄ oībz̄
 cōnuatis fidelibz̄ ab uicio usq̄
 ad finē. aduētis etiā legionibz̄
 et exeratibz̄ āgeloz̄. ut fiat illa
 una ciuitas sub uno rege et una
 qd̄a prouicia sub uno ip̄atore
 felix i p̄etua pace et salute lau

Dans deū sine fine. *hec augustinus*
 Et sic patet de fide. *De spe.*

Capitulum. ij. Filius

Habita i formacoē de fide. nō
 de spe cupio edocei. *Pater.*

Sare debes q spes ē vtius q
 spūalia et etna bona spe
 rāt: et cū fiducia expectantur.

Est em spes cta expectatio fu
 ture bñtūdis. venēs ex dei grā
 et ex meritis pcedentibz. Et q
 ius opa mā nō sint meritoria
 nisi ex dei grā. In meritis tñ aqd
 sperāe nō est spes sicut ait Gre
 gori⁹ s̄ p̄supra. Vñ spes ē au
 dacia mentis de largitate dei
 cōcepta. habendi vitā etnā per
 bona merita. Vñ nōndū q hū

hnt q bonā cōsciāz p spem deū ex
 spectāt: qui ilo hnt cōsciāz le
 sam timēt corā dno pntā. De
 tlibz richard⁹ de scō victōe sic
 dicit. Qui i dno sperat deū p
 spe expectat: qui ei nime spe
 rat nime expectat: s̄ p mise
 rā cōsciāz diuinā fugit pñciā:
 n̄ deo qrit pntā dū ab eo ti
 met cōdēpni. *hec richardus.*
 Vñ sc̄i viri qto duriora p xpo
 paciūt: et maioēs labores agē
 do bona opa pro dno sustinent:
 tātō certā etnā pñia sperāt.
 De hoc dicit b̄s gregori⁹. Bea
 toz mēs q duriciā pro veritate
 tollerāt: eo certitatis pñia cer
 ti⁹ sperāt. Nā tātō spes i deū
 solidior surgit: qto pro illo qsqz
 grauiora p̄uileit. Vñ sc̄i viri q
 labores nūc veritati cōmedātes
 exhibēt: tot iā remunerationis

sue pignora int̄ cubiculū clausa
 tenēt. *hec gregori⁹.* Considerā
 dū vō ē. q sunt nōnulli q p̄ p̄mā
 p̄etrata ad p̄māz cōmūsi. n̄m̄is
 indiscretū timorē ac metū pro
 suis facinoribz hnt: et quibz illa
 plures sint confessi et i statu
 p̄mē ac i profectu vtiū exis
 tant: tñ illa n̄m̄is trepidant.
 S̄ debent t̄lēs itdū reflectē
 cor suū ab anxia r̄cordacōne
 viar suar malaz. et dirigē illud
 in itinera planiora miseratio
 nū dei: ne forte p̄ tristitia idu
 rent: et desperacōe pl⁹ pereat.
 Nā iust⁹ nō continue. s̄ tñ i p̄m
 cupio accusator ē sui. et extrema
 f̄monis sui i dei laudibz claudē
 cōsuevit. *Ista cōmēorat b̄s ber
 nard⁹ sup̄ Cantica xi sermone
 na dices. Suadeo vobis amicis
 meis reflectē iterdū pedē a mo
 lesta et anxia r̄cordacōe viar
 v̄ar. et vadē itinera planiora
 serenioris mēorie bñficioz dei:
 ut q i vob cōfundim̄. p̄m̄ itū
 tu respiretis. Volo vos expr̄m
 illud qd̄ sc̄s p̄m̄ia cōsultit dices.
 Delectare in dno: et dabit t̄
 p̄ticioēs cordis tui. Et qdē neces
 sari⁹ dolor pro p̄m̄is: s̄ si nō sit
 cōt̄m̄i⁹. Same int̄polet̄ leziozi
 r̄cordacōe dñe benignitatis:
 ne forte p̄ tristitia iduret̄ cor:
 et desperacōe pl⁹ pereat. Mis
 eram⁹ absinctiō mel: ut salub̄s
 amantudō salutē tūc dāe pos
 sit. cū i m̄xto t̄pata dulcore bi
 bi potit. Audi deniqz deū. quō
 mē cōt̄riti cordis amantudine*

tyat. quō a despiciōis baratro
 pusillam mē reuocat. quō blade
 et fidelis promissiois melle me
 rentē cōsolat. erigit diffidētē.
Aut p. p. h. **E**go i frenabo obstū
 laude mea ne itereas. hoc ē ne
 itutu facinorū tuorū in mīa iur
 ras tristitia. atq. istar effrenis
 equi despiciōis p. p. r. uas et
 pereas. Freno te m. q. t. i. h. b. e. o. i.
 d. u. l. g. e. n. t. e. m. e. e. t. m. e. i. s. l. a. u. d. i. b. z.
 e. r. i. g. a. r. e. s. p. i. r. a. b. i. s. q. i. b. o. i. s. m. e. i. s.
 q. u. i. d. e. t. u. i. s. cō. f. u. n. d. e. b. a. i. s. m. a. l. i. s.
 d. ū. m. e. s. a. n. e. b. e. n. i. g. n. o. r. e. q. u. e. t. e.
 c. u. l. p. a. b. i. l. i. o. r. e. i. u. e. n. i. e. s. h. o. c. f. r. e. n. o.
 s. i. i. f. r. e. n. a. t. ū. f. u. i. s. s. e. t. c. a. r. n. n. e. q. q.
 d. e. s. p. e. r. a. d. o. d. i. x. i. s. s. e. t. m. a. i. o. r. ē.
 i. n. q. u. i. t. a. s. m. e. a. q. u. e. u. t. v. e. n. i. a. m. e.
 a. r. A. b. s. i. t. a. b. s. i. t. m. a. i. o. r. ē. p. i. e. t. a. s.
 e. i. q. u. e. u. s. i. n. q. u. i. t. a. s. D. e. o. i. u. s. t. a.
 nō. cō. t. i. n. u. e. f. t. m. i. n. i. p. i. o. s. e. r. m. o. n. i. s.
 a. c. c. u. s. a. t. o. r. ē. s. u. i. P. o. r. r. o.
 a. t. i. d. e. i. l. a. u. d. e. s. e. x. t. r. e. m. a. s. e. r. m. o.
 n. i. s. d. a. u. d. e. cō. s. u. e. u. t. V. i. d. e. t. e.
 d. e. m. q. h. o. c. o. r. d. i. e. i. u. s. t. i. p. r. e. d. e.
 t. e. C. o. g. i. t. a. u. i. a. u. t. v. i. a. s. m. e. a. s. e. t.
 c. o. u. e. r. t. i. p. e. d. e. s. m. e. o. s. i. t. e. s. t. i. m. o.
 n. i. a. t. u. a. u. t. q. u. i. d. e. l. i. c. e. t. cō. t. i. o. e. z.
 e. t. i. f. e. l. i. c. i. t. a. t. e. i. p. r. i. u. s. v. u. s. p. e. s.
 s. u. s. f. u. e. a. t. i. v. i. a. t. e. s. t. i. m. o. n. i. o. r. u. m. d. e. i.
 d. e. l. a. t. e. r. e. t. s. i. c. u. t. i. o. i. b. z. d. i. u. i. c. i. s.
 E. t. i. g. i. t. e. x. e. m. p. l. o. i. u. s. t. i. s. i. d. e. v. o. b.
 i. h. ū. i. l. i. t. a. t. e. s. e. n. t. i. s. s. e. n. t. a. t. e. e. t.
 d. e. d. n. o. i. h. o. i. t. a. t. e. h. e. c. b. e. r. n. a. r. d. ū.
Et quō nate ē sic p. r. o. z. i. b. u. s.
 ad deū cōuersis de p. e. t. r. a. t. i. s.
 malis semp penitē et illa p.
 horrescē nō tñ nate ē semper
 illa defle ac trepidae. s. post
 dignā satisfactiōe ac emēda
 cione vite ad spem veie aīm

r. formae. De hoc richardus de sco
 vic. i. libro de extirpatione mali sic ait.
Semp qdē nate ē de p. e. t. r. a. t. i. s.
 malis penitē. odio et detestatiōe
 p. s. e. q. et p. h. o. r. r. e. s. c. e. n. t. e. nō tñ illa s. p.
 deflere et trepidae. s. p. d. i. g. n. a.
 satisfactiōe et cō. a. p. u. s. t. i. c. i. a. e. d. o.
 m. i. t. a. cō. s. o. l. a. c. i. o. n. e. r. a. p. e. e. t. a. d. s. p. e.
 veie et securitatis q. quiete aīm
 r. formae. h. e. c. r. i. c. h. a. r. d. ū. V. b. i. t. n.
 d. i. l. i. g. e. n. t. a. d. u. e. r. t. e. n. d. ū. q. q. u. i. s. p. e.
 n. i. t. e. s. nō. d. e. b. e. a. t. s. p. d. e. f. l. e. r. e. e. t. t. r. e.
 p. i. d. a. e. e. x. c. e. s. s. u. s. p. r. e. i. t. o. s. f. a. d. s. p. e.
 veie aīm r. formae. salubre tñ ē
 ut vnusquisq. cō. s. t. i. c. i. a. d. i. s. c. i. a. t.
 et v. t. z. d. i. g. n. e. p. r. o. s. u. s. f. a. c. i. n. o. r. u. m.
 p. e. n. i. t. u. e. r. i. t. s. o. l. l. i. c. i. t. e. p. e. n. s. e. t. N. a.
 q. u. o. q. s. i. p. l. u. s. e. t. i. m. a. i. o. r. a. e. m. i. a.
 p. r. o. l. a. p. s. u. s. ē. t. a. t. o. m. a. i. o. r. e. m. e. d. i.
 c. i. n. a. p. p. n. i. a. z. e. t. h. o. n. a. o. p. a. s. u. s.
 v. u. l. n. e. r. i. b. z. a. d. h. i. b. e. s. t. u. d. e. a. t. s. i. p. l. e.
 n. a. i. d. u. l. g. e. n. t. i. a. s. u. o. r. u. m. d. e. l. i. c. t. o. r. u. m. cō. s. e. q.
 a. d. n. o. d. e. s. i. d. e. a. t. D. e. h. o. c. b. e. n. e. d. i. c. t. u. s. g. r. e.
 g. o. r. i. u. s. s. u. p. i. l. l. o. v. b. o. f. a. c. i. t. e. f. r. u. c. t. u.
 d. i. g. n. o. s. p. n. i. e. s. i. c. d. i. c. i. t. T. a. n. t. o. d. e. b. z.
 a. s. e. l. i. c. i. t. a. a. b. s. t. i. d. e. q. u. o. s. e. q. s. m. e. i.
 n. i. t. e. t. i. l. l. i. c. i. t. a. p. e. t. r. a. s. s. e. N. e. q. e. i.
 p. a. r. f. r. a. t. e. b. o. n. i. o. p. i. s. d. e. b. e. t. e. i. ū.
 q. m. i. n. ū. e. t. e. i. ū. q. a. m. p. l. i. ū. d. e. l. i. q. u. e. t.
 P. h. o. c. e. r. g. o. q. d. d. i. c. i. t. f. a. c. i. t. e. f. r. a. t. u.
 d. i. g. n. o. s. p. e. n. i. t. e. a. e. v. n. i. ū. a. u. ū. q. cō.
 u. e. n. i. t. cō. s. c. i. a. u. t. t. a. t. o. m. a. i. o. r. a. q.
 r. a. t. h. o. n. o. r. u. m. o. p. i. m. l. u. c. p. p. n. i. a. z. q.
 t. o. q. u. i. o. r. a. i. t. u. l. i. t. s. i. b. i. d. a. p. n. a. p.
 c. u. l. p. a. h. e. c. g. r. e. g. o. r. i. u. s. Q. u. i. s. e. n. i.
 p. cō. f. e. s. s. i. o. n. e. e. t. p. n. i. a. z. d. e. l. e. a. t. u. r.
 p. e. r. m. q. u. e. n. i. a. d. c. u. l. p. a. nō. tñ. s. e. m. p.
 a. d. p. e. n. a. q. u. i. t. e. t. i. ū. n. a. t. e. ē. u. t. h. ū.
 q. i. m. l. t. a. p. e. c. c. a. m. o. r. t. i. a. e. t. e. m. i. a.
 e. n. o. r. m. i. a. i. c. i. d. e. r. i. t. h. a. b. ū. d. a. c. i. o. n. e.
 p. n. i. a. z. p. cō. p. u. c. t. i. o. n. e. cō. r. d. i. s. s. e. u.

lacrimarum effusione ac etiam bonorum
operum executione proficere student:
sic tamen ut semper spem firmam ac fi-
duciam de sua eterna salute apud
dominum habeant. Nam dicit Damas-
cenus. *Plurimum diligo securam et absque
timore in dei pietate confidentiam:
quod pestilentem desperationis desi-
derium.* Dicit etiam beatus augustinus. *Nemo
benefacientis de pietate dei misericordiam
desperet: si enim peccatoribus patet. quoniam
magis misericordis iustis clementer et miseri-
corditer descendit.* Hec augustinus.
Et licet omnibus ad deum per penitentiam con-
uersis et in statu virtutum proficiantibus
sic habenda spes firma et fiducia
in domino. tamen etiam salubre est ut circa
ipsam confidentiam timorem habeant: ut
per eum virtutes in suo vigore conser-
uentur. De hoc beatus gregorius in li-
bro moralium sic dicit. *Quis enim se-
curitati timorem spiritus longe videat
abesse. nobis tamen nichil est securus
quod sub spe se timere incauta metus
aut desperando se in uicinis deiciat:
aut extollendo de donis ruat.*
In districti enim ac per uindictam ocu-
los quanto sub spe humilior trepidat:
tanto in illo robustior fiat. Unde in spe
debet esse securitas. sed etiam timor
conuersa facit: et ut illa certitates
foueat: et iste torpentes pugnat.
Unde recte per prophetam dicit. *Qui timet
dominum sperent in domino: ac si capere di-
cet.* De spe incassum presumit: qui time-
deum in suis operibus renuit. Hec gre-
gorius. De hoc etiam glossa super il-
lo uerbo. *Letet cor meum ut timeat
nomen tuum:* sic dicit. *Ascenda
sunt spes et timor: ut sub spe tamen
metus: et sub timore letetur.* Qui enim
sperat et non timet negligens est.

qui non timet et non sperat despi-
sus est. Unde in placitu est domino super
timentes eum: et in eis qui sperant fir-
miter eum. Nam timor non ualet sine
spe ueritatis. Ergo qui timet deum speret:
et ab ipso ad ipsum fugiat: ab in-
iusto ad placitum. Placabis autem eum
si speres in misericordia eius: atque de cetero
ita peccare caueas: ut de peccatis
despereris ut tibi dimittantur. Hec
glossa. Unde sancti uiri quodam in hac in-
ta sunt. securitatis sibi confidentiam
non promittunt. sed sic sub spe certi
sunt: ut tamen semper sint de ceptatione
suspecti. Nam occulti hostis
insidias se metuunt: et etiam tenta-
tionem cessante: futuras tamen in pug-
naciones quas sibi suspiciantur
euenire premetunt. De talibus
beatus gregorius in xx libro mora-
lium sic ait. *Electi quique quodam in
ista uita sunt. securitatis sibi co-
fidenciam non promittunt. horum est
omnibus contra ceptamenta suspecti oc-
culi hostis insidias metuunt: qui
etiam ceptationem cessante uel sola
quod suspectio turbant.* Nam
sepe multis que periculum incauta
securitas fuit: ut callidi hostis
insidias non ceptati. si iam perstrati
cognoscerent. *Vigilandum quippe
sepe est: ut continue sollicita nunquam re-
laxet: iteque ne superbia et labo-
riosa deserens dum in cogitationibus
fluxis quasi in quibusdam mollibus
stramentis iacet: ueritatis corrip-
tore dyabolo mens resoluta se
prostituat.* Semper uero est ad tamen
aduersari erigendus animus: semper
contra occultas insidias cautela per
uidenda. Hic per salomonem dicit:
Unde cuiusque ensis super semetipsum.

p̄t̄ t̄iores noct̄ios. Noct̄iu quippe
 t̄iores sūt īsidie t̄ptacois ocul
 te. Ensis at̄ sup̄ fem̄ ē custodia
 uigilans carnis illecebras p̄mēs.
Ne ergo noct̄i⁹ t̄ior id ē occulta
 et rep̄t̄ma t̄ptaco subrepat.
 semp̄ narē ē ut sem̄ m̄m̄ suppo
 sit⁹ custodie ensis p̄mat̄. In sc̄i
 um sic de spe eti sunt ut t̄n̄ sp̄
 sint de t̄ptacoē suspecti. quippe
 quibz dicit̄. Seruite d̄no i t̄io
 re. et exultate ei cū tremore. ut
 de spe exultaco et de suspectioē
 nascat̄ tremor. **N**e inerūt nāqz
 quus eoz actio prosp̄t̄. quia
 adhuc ī hac uita sunt de qua
 p̄ Job dicit̄. T̄ptaco ē uita ho
 mis sup̄ t̄r̄a. **N**e inerūt ergo et
 timēt et c̄t̄udine sibi ī se pro
 mitte nō p̄sumūt. s̄ positi int̄
 gaudiū spei et t̄ptacois metu
 cōfidūt et timēt. confortat̄ et ti
 tubat̄. c̄t̄iorant̄ et suspecti sūt.
Hū igit̄ Job ex p̄sona xpi dicit̄.
Si qū ridebā ad eos nō crede
 bāt in. qz̄ redemptor̄ m̄o q̄i arm̄
 d̄n̄ nō credim⁹. dū m̄l̄tis iā do
 nis testat̄bz et gr̄az fauoris ei⁹
 accipim⁹. et t̄n̄ adhuc sub ei⁹ iu
 dicio de m̄is īfirmat̄bz titu
 bam⁹. **H**ec gregorius. Et quus
 corda bonoz sint turbata p̄t̄
 futurū iudiciū districti iudicis.
 t̄n̄ ī ip̄o t̄iore positi ruocat̄ aīaz
 ad dona q̄ a d̄no p̄ceperūt. et p̄
 hoc ī spe solidant̄. **Q**uod idē b̄s
 gregorius t̄ngit̄ ī xv̄i libro mora
 liū ita dicit̄. Nō secura s̄ p̄tur
 b̄ta sūt corda bonoz. qz̄ dū fu
 tury examis pond⁹ cōsiderat̄ q̄
 etē huc h̄zē nō appetit̄. secūitate

52
 suā discrecois īt̄me cōsideacoē
 p̄turbat̄. t̄n̄ int̄ ip̄a t̄ioris suppli
 cia ut semetip̄os cōsolacoē reso
 ueat̄ īter her̄ q̄ metuūt sepe
 quim̄ ruocat̄ et reducit̄ ad dona
 q̄ acceperūt. ut spes subleuet̄ q̄
 t̄ior p̄mit̄. **H**ec gregorius. **S**i con
 siderādū q̄ sunt nōnulli q̄ totis
 uiribz laborāt̄. ut ī districto iu
 dicio liberi iueniri possint. **C**rista
 mat̄ ei serule cē d̄nicā p̄nciā
 formidat̄. et idco talia agunt̄
 carnē suā p̄ abst̄neciā castigā
 do. et alia opa uirtuosa exercēdo.
 p̄ q̄ p̄is cōspectū nō metuunt.
 s̄ pot⁹ diligēdo et sperādo filios
 sumi genitoris e se esse cōfidūt.
De hoc b̄s gregorius ī xxxi libro
 moralium exponēs illud v̄b̄es l̄a
 narū ei⁹ t̄ror. sic ait̄. Pro eo q̄
 uisa res. odore n̄ais dephendit̄.
 nō īmeito narū noīe spei m̄e
 cogitacoēs expr̄mūt. quibz uen
 turū iudiciū qd̄ si oculus ad huc
 nō cernim⁹. iā t̄n̄ sperādo p̄u
 dem⁹. **Q**uis at̄ q̄ hū uīue īcipit̄.
 audies q̄ p̄ extremū iudiciū ius
 ti ad regnū uocent̄. hylarescat̄.
Si qz̄ dū quedā mala adhuc re
 liquis iēe cōsideat̄. hoc ip̄m iu
 diciū de quo exultat̄ īchoat̄. ap
 p̄iquat̄ formidat̄. **U**itā quippe
 suā uois malisqz̄ p̄mixtā cōn
 spiat̄. et cogitacoēs suas aliquō
 spe et t̄iore cōfidit̄. **N**ā cū audit̄
 q̄ sint r̄ym̄ gaudia. mox m̄etē
 leticia subleuat̄. et rursū dū r̄s
 p̄iat̄ q̄ sint gehēne tormētā. mox
 m̄etē formido p̄turbat̄. **H**ū ergo
 gl̄a narū ei⁹ t̄ror dicit̄. qz̄ īter
 spe et metu positi dū futurū iu

dicitur in mente conspicit hoc ipse timet.
 in gloriā ipsa eius gloriā terrore est.
 quia inchoatis iam hominis spe de iudi-
 cio letus est. et necesse finitio malis
 omnibus profectū securus non est. **S**icut hęc
 sollicitate ad mentē ruerit. et pro-
 collas tate formidinis renūciat. **S**ed
 in solū pacis tranquillitate dispones.
 totis viribus a districto iudicio
 tuentur liber conat. **S**eruide quę
 pe estimat dicitur pñāā formi-
 dāe. ac ne in cōspicū pñis metuat.
 illa agit p q se filium recognos-
 cat. **D**icitur ergo iudicē tota ex-
 spectacōe dilige. atq; ut ita dicitur
 erit timedo renūciat time. **Q**uoniam
 at cordis formidine p carnali
 affectioē cōsident. et idcirco an-
 oia carnē forti edomacōe cas-
 tignat. **Q**uo enim plus caro pre-
 mit. eo de celesti spe qm se
 curus letat. tātō q mēs meli-
 ad supna appetēda cōponit.
 quāto ab illicitis arā corpus
 edomat. **H**ęc gregorius. **P**er q
 signa pōt homo intelligere se
 esse de predestinatis. **C**api-
 tulum tertium. **F**ilius.

Desidero etiā in forma. quō
 ul p q testimonia a signa
 possit hō intellige se eē de pdes-
 tinatis. et etiā rmissione pccōz
 se a dño eē cōsecutu. **P**at et.

Q

Sare debes q data sūt fide-
 libz qdā signa et idicia
 manifesta salutis. ut idubitant
 sit ille de nūo elcōz i quo ea sig-
 na pñāserit. **S**ūt at hęc tria.
Primū videlicet ē si hō cōtinet a
 pccis. scdm si dignos agit pñe
 fructo. tertium si agit opa uite.

Ita pbat bernardus i qdā sermōe
 de lex ita dicit. **N**is pōt dice ego
 de elcōz sū. ego de pdestinatis
 sū ad vitā ego sū de nūo filioz
 reclamāte nimirū scriptura. **N**escit
 hō utz amōe dignus sit an odio.
Certitudinē utiq; no habem⁹.
 si spēs fiducia cōsolat nos. ne
 dubitacōis hui⁹ anxietate crui-
 ciem. **U**t hoc data sūt signa
 qdā iudicia manifesta salutis.
 ut idubitable sit eū eē de nūo
 elcōz. i q ea signa pñāserit. **P**at
 hoc mag nos pñāuit de⁹ et p
 destinavit cōformes. fieri pñā-
 gnis filij sui. ut qbz cōtūdmē
 negat causa sollicitudinis. ul' fidu-
 cia pñāit grā cōsolacōis. **I**taq;
 q stat videat ne cadat. et i ea
 forma q salutis idiciū ē et ar-
 gumētū pdestinacōis. pñāeret
 atq; pñāat. **E**st at testimoniū
 qd i trā dat ad discernēdos
 utiq; q i ea exules sūt ab idi-
 genis. hoc ē celi ciues a ciuibz
 babilonis. **E**nī enim sine testio-
 nio elcōz suos deserit de⁹. **A**ut
 cte q nā eis pōt esse cōsolacō
 int spēs et metū. nullū oīno
 electiois sue habē testimoniū me-
 rēt. **F**idelis pñā sermo et oī
 acceptacōe dign⁹. quo salutis
 testimonia cōmendat. **T**res sūt
 mag q testimoniū dat i trā. spēs
 aqua et sanguis. **I**n pmo hōie
 pccatum⁹ omni⁹ nō etiā cō-
 dūm⁹ vni⁹. **C**ecidim⁹ sane. i
 carcerē luto pñā et lapidibus
 pleni. **E**nī iacebam⁹ captiu⁹.
 ignati. cōquassati. donec veit
 desiderat⁹ grā q nos rdimet.

abluet adiuuaet. **H**ic e ei q ppri
 sanguis dedit i redempcione.
 aqm sal p durt de late suo i
 ablucione. Emisit dem de ex
 cello spm suu q adiuuaet i fir
 mitate mra. **Q**is e at q tes
 tionu habz effusi sanguis n
 q cotinet a pccis. **S**erua ei pcc
 e q fat pccm. ut si deinceps co
 tine potuerit et iustu abice m
 fere seruitutis. etissimu sit tes
 tio m redemptois. q opat. **T**ime
 dubio sanguis xpi. **H**ec no suf
 fiat pccoz cotinecia. sino as
 sit eia pnia. **H**abet ergo et ab
 aq testio m. q laborat i gemitu
 suo lauans p singulas noctes
 lectu suu. **S**ane noui supueis
 se spm. etissime noua conuersa
 tio testat. **I**a ut breuit repeta.
 a sanguie et aq et spu hie est
 testionu. si cotines a pccis. si
 dignos agis pnie fructu. si fa
 cis opa uite. **H**ec bernardus. **Q**uo
 bo ul p q signa possit ho itel
 lige se remissione pccoz ee as
 secutur. **D**e hoc sciendu q ops
 et pius dñs i vere pccitentes so
 let veire ut medicu ad egros
 i fudes eis oleu salutis et vniu.
 id e spe salutis et leticia de r
 missione pccoz. **Q**u tuc miseri
 cordit agit cu deo pcc de uoti
 one nostra et copuicione cor
 dis ac lacmax effusione et uite
 i meli emedacione. misericor
 dia sup nos mota. dimittit nob
 pccā nostra. omne horrore et
 omne tione exterges a cordibz
 nris. dices uniuoqz peccatoris
 penitenti. illud ysaye. **D**eleui

ut nube iqtates tuas. et quasi
 nebula pccā tua. **Q**u tuc dignie
 fit cu rugosa lametacio i leta
 qda consciam comutat. i nobis.
 ita ut quociens penites ex deuo
 ta consuetudine redire voluerit
 ad luctu pnie. ponēs an metis
 sue oculos pccoz magnitudme
 et multiplicatate. volens se per
 hoc ut nuditerca ad luctu et
 amaritudme penitēcie puocne.
 ipe sps scs phibes spū mro tes
 tionu q dimissa sut pccā. de
 uocione nostra de eade materia
 pccoz de qua prius amara pe
 nitēcia habuim. no ad plactu
 si ad cātu. no ad tristitia si ad le
 ticia. no ad cotricione si ad grāz
 actione. nobis iuitis et qdamo
 no consenciatibz comutat. ita ut
 ex psona sua dicat spūs dñi
 illud ysaye. **D**ñs ad anuciandu
 misit me. ut mederer contritos
 corde. et consolarer omis lugētes.
 et dare eis oleu gaudiu pro luc
 tu. gaudiu pro cinere. palliu
 laudis pro spū meroris. **U**n
 eia dicit bñs bernardus. **I**gnita
 me amaritudme frequēt libe
 rasti. aduenies tūqz medicu hōne
 ihu. quociens p amros fletu p
 renarrabiles gemitu saucia co
 sciam meā vixisti vinctioe mi
 sericordie tue ac oleo leticie p
 fidisti. quociens me oro q fere
 desperatē suscepit reddidit ex
 ultatē et psumētē veniā. **H**ec
 bernardus. **E**t ne ulla erroris facul
 tas nobis remaneat p quā nos
 decepti fingē nos posse mō ee
 pccoz veniā cōsecutos. ideo tu

i ore duorum uel trium stet omne uerbum:
 id est introduceri sunt tres testes quorum
 testimonia credibilia facta sunt in iudicio:
 scilicet fides spes et caritas: quod ad p
 bacionem huius gratie sic introduce pos
 sumus. **P**rimo cum ascendit homo tibi
 nali mentis sue ut examinet aliqd
 peccatum in conscientia quod non amara pe
 nitentia congrua et digna satisfac
 tione punitum sit. penitus tamen confessus
 est et gemit illud: tunc accedit pri
 mus testis uidelicet ezechiel cui
 et credendum est: quod dicit ex persona
 domini. **I**n quocumque hora peccator i gemitu
 erit: omnium peccatorum suorum non recorda
 bor apostolus. **Q**uod deum probat in
 corde hominis remissionem peccatorum
 et hoc maxime quantum ad culpam. et
 si nodum ad penam. **S**i autem deuotus
 homo hoc testimonio non contentus.
 ulterius progredies puniens in
 se quod deliquit supplicans deo et sa
 tisfaciens quantum potest: accedit alius
 testis testificans in corde suo re
 missionem peccatorum: et hic testis spes
 dicitur ex serena conscientia proce
 des. quod testimonium prohibet in corde
 nostro quod dimissa sunt peccata nostra.
De hoc testimonio dicit etiam beatus
 iohannes. **S**i conscientiam nostram non reprehendit
 nos: fiduciam habemus ad deum.
Dicit etiam beatus augustinus. **I**nter iustum iu
 dicium et puram conscientiam noli timere
 causa tua. **E**t beatus gregorius. **Q**uod
 conscientiam defendit: inter accusatores
 liber est. **V**erum quod hic testis dat fidu
 ciam. nullam autem certitudinem. quod clare
 patet per apostolum. quod cum ex testimonio
 conscientie diceret. nichil michi conscius
 sum. statim subiunxit. **S**i in hoc non sum
 iustificatus nullam sibi dabo ex hoc

testimonio certitudinem quod in conscientia nes
 ciebat sauerat ipse deus: unde addit
 quod autem iudicat me deus est: ideo ad
 meram et puram certitudinem remissio
 nis peccatorum. accedit tertius testis ca
 ritas uidelicet: quod tunc fit cum homo
 deuotus ad consilium apostoli quod retro sunt
 oblitus. ad ea quae sunt ulteriora se
 extendes non contentus prioribus testi
 bus se totum effundit in obsequium christi:
 gemes et supplicans ut cum eo faciat
 misericordiam suam deus. **A**d quam supplicatio
 ne miseris per misericordiam de celo mitt
 at tunc nuncium uel teste comparate
 in qua infundit spiritum sanctum: quod secundum apostolum
 postolum prohibet testimonium spiritui nostro
 quod filii dei sumus: et quod remissione
 consecuti sumus omnium peccatorum. **D**et
 igitur ad huc euadere argumentum:
 uidelicet cum de timore transit penitentia
 in amorem: ut deum quem prius timo
 rosus in nostra deuotione et tribulatione
 ymaginabamur. nunc amabilem et
 gratiosum adoremus. et cum prius
 in oratione supplicantes diximus. noli
 me condempnare: nunc fiduciale
 dicimus. abba pater in uerbo tuo super
 speraui. **H**ec mutatio certissimum est
 signum. quod remissione peccatorum conse
 cuti sumus. **N**os duos aduersus tamen
 gebat apostolus. cum diceret. **N**on ac
 cepistis spiritum seruitutis iterum in
 timore: sed accepistis spiritum adop
 tionis filiorum in quo clamamus ab
 ba pater. **I**neo quod dicit spiritum serui
 tutis tangit primum aduersus. cum
 uo subiungit. **S**ed accepistis spiritum
 adoptionis filiorum tangit secundum:
 de quo modo agit. **I**n eo enim quod
 nostra deuotio se habet ad deum.
 non ut ad dominum. non ut ad iudicem.

fuit ad prem. i eadē ipā deuo-
 cione stat ipā attestacio ul' i fi-
 dit' ut sim' filij dei. qd' fit per
 spm scm. Ipe nāq' spūs fact' p
 ut dicit beato bernard'. et istā
 signa i p'pmit cordib; nrīs: q'
 remissione p'ccōz sim' cōsecuti
 fiducia lit. Vbi nondū q' q'nto
 p'fectior et factior vita fuerit
 in hoīe: tāto maior certitudo tā
 de remissione p'ccōz q' etiā deet
 na b'itudoē possidēda habet.

Certitudo aut' spei p'cipue ex
 trib; orit': videlicet ex iustificōe
 diuinit' grāz: ex habūdācia
 meritor': et ex p'gustacione et
 noz. Hec vero tria spūs scs opat'
 i electis. Ipe enī i fundit grāciā
 ad deū diligēdū: ipe dat vires
 ad b'n operādū: ipe donat spi-
 rituale dulcedinē ad celestia
 degustandū. Hūc spm scm opō
 deus dat suis dilectis quasi qd'
 dā pign' etne felicitatis: per
 qd' ad interioris spei certitudinē
 roborat. De hoc b'is gregorius
 i xvij^o libro moralium sic ait. In
 septima sac' appellatione pig-
 noris aliqū donū facti spūs sig-
 nat'. Pign' nāq' accipit' de
 nū spūs sancti: sicut p' paulū di-
 cit'. Qui dedit nobis pignus
 spūs. Ad hoc ei pign' accipim'.
 ut de p'missione q' nob' fit certu-
 dinē teneam'. Donū go facti
 spūs pign' dicitur: q' p' hoc
 nrā aīa ad interioris spei certitu-
 dinē roborat. Hec gregorius
 et hoc nondū: q' cōfācia
 erronea et nimis stricta nimis
 i'pedit et obmubulat fiduciam

spei. Nā sunt nonnulli qui format
 sibi cōfācia de aliq' fco: ubi pec-
 catū ul' culpa nulla est. De ta-
 lib; dicit b'is gregorius. P'uarū
 metū ē ibi culpa agnosce: ubi
 culpa nō ē. Cū igit' t'lis p'lex-
 itas pugnerit: magna pusilla
 nimitate et tristitia generat i
 hoīe. Vn' qui talē passionē i-
 tricate cōscie sustinet. Debet eā
 a p'se aut p' cōsiliū alci' doxo
 nere: ut fiducia spei eo liber' q'
 possit ad celestia dirigē. Sic
 igit' habem' de spe **Et ut i'ca-**
ritatis: oēs alie vtutes p'cedūt
ex dono spūs scs. Cap. iij. filij.

Postq' i'structo su de fide
 et spe: nūc de caritate.
 et p'mo vñ ipā caritas habeat
 ortū de hoc desideo i'form'. **Di-**

Sane debes. q' caritas habz
 ortū siue p'cedit ex spū scs:
 qui dat' fidelib; ad aīe salute.
 Vn' dicit ap'ls paul'us. Caritas
 dei diffusa ē i cordib; nrīs: p'
 spm scm q' dat' ē nob'. De quo
 spū scs dicit: q' cū cor hoīs p' suā
 p'nciā possidēt: p'mo illud si p'
 p'ccm pollutū ē ad penitēciā com-
 pūgit: q' q' homo cōfiteat' et pei-
 tet hoc habet ex dono spūs scs.
 Testat' hoc b'is aug' qui dicit.
 Iā donū spūs scs habet qui cōfi-
 tet' et penitet: q' nō p't esse cō-
 fessio p'cc' et p'niatio i hoīe ex
 seipō. Cū ei sibi quisq' masat'
 et displicet: sine dono spūs scs
 ē. Hec aug'. Purgato vō cor
 de a viciis p' p'nciā: ipe spūs scs
 dat robur ac vires ad faciēda
 bona opa: n' etiā patit' q'cōp'

D

maculosū residere ī mēte hoīs:
 ut eo expediat⁹ possit suū affec-
 tū dirigere ī caritatē dei. De
 hoc dicit bernard⁹. Porro ad
 faciendū bonū ī nobis bon⁹ sps
 opat⁹: pfecto monet. docet. et
 mouet. Monet memoriā: do-
 cet rationē: et mouet volūta-
 tē. In hys enī tribz. tota consistit
 aiā nrā. Memorie bona sug-
 gerit ī cogitacōibz scīs: atq; ita
 ignauiā nrā torporēq; repel-
 lit. **M**ente q̄ciēs hui⁹mōi sug-
 gestione boni senseris ī corde
 tuo: da honore deo et age re-
 uerēciā spū scō: cui⁹ vox so-
 nat ī auribz tuis. **I**pse nāq; est
 qui loquit⁹ iusticiā. et remissio-
 nē operat⁹: p̄ccōz: sicut q; solli-
 citate ambulatē cū deo. **S**crutat⁹
 enī p̄fida p̄ccōz nrōz et īren-
 aonē cordis: qui nec paleā mē-
 cordis qd̄ possidet habitaculū
 patit⁹ residere: s; statū igne
 subtilissime cōspectiois exurit
 spūs dulcis et suavis: qui nrā
 volūtatē erigat et dirigat. ut eā
 veritatē ueracit̄ itelligere et fer-
 uent̄ dilige. et efficacit̄ implere
 possim⁹. **H**ec bernard⁹. **I**pse nā
 q; spūs scō illa q; p naturā sūt
 hōi difficilia ul' impossibilia:
 p suā p̄nciā sūt leuia et facilia.
Qd affirmat idē btūs bernard⁹
 ita dices. **S**pūs scō spūs dulcis
 ē īfirma roborās. asp̄a planās
 corda purificās: et q̄qd̄ uidet⁹
 ī scō neq; difficile et angustū.
 leue sūt et latū. **I**pse enī spūs dāt
 dat robur uite: ut qd̄ p natu-
 rā tibi īpossibile ē. p grāz p̄ntē

nō solū possibile sit s; et facile m-
 deat⁹: ut ī laboribz. uigilijs et
 fame et maledictione et p̄secu-
 tione hoīm. et ī oibz obseruacōibz
 regularibz hylar⁹ iedas sicut
 ī omibz diuicibz. **H**ec bernard⁹.
Et nondū q; sine spū scō nemo
 saluari p̄t. **N**ā ab ipō sūt dona
 sine quibz ad uitā etnā pueniri
 nō p̄t. ut sūt btutes fides spes
 et caritas hūilitas et paciēcia.
Spūs scō semp ī electis oibz ma-
 net. **M**iraculoz uo opacionē
 nō semp: s; qn̄ ē īdigēcia p̄ter
 edificacionē ecclēsie. **D**e hoc btūs
 gregorius ī 11° libz moralū sic
 dicit. **N**ondū q; alia sūt dona
 dei sine quibz ad uitā neq; p̄-
 git: atq; alia quibz uite facti-
 tas pro alioz utilitate declarat.
Mansuetudo nāq; hūilitas paci-
 encia fides spes caritas. dona
 ei⁹ sūt s; ea sine quibz ad uitā
 hoies neq; puenire p̄nt: **P**he-
 ric aut̄ btūs. curacio. grā linguaz.
Interptacio sermonū dona ei⁹ sūt:
 s; q; btutis ei⁹ p̄nciā pro correc-
 tione ituecū ostēdit. **I**n hys igit̄
 donis sine quibz ad uitā pueniri
 nō p̄t: spūs scō sūt ī p̄dicatoz
 bz sūt sūt ī elcō oibz semp ma-
 net. **I**n illis at̄ quibz p̄ on̄sione il-
 li⁹ nō nrā uitā seruat: s; alioz
 q̄rit. neq; semp ī p̄dicatozibz
 p̄manet: q; s; quidē eoz cordibz
 ad bñ uiendū p̄sidet. nec tñ p̄
 eos btutū signa sp̄ ondit: s; ali-
 qn̄ se subtrahit ut eo hūil⁹ btu-
 tes ei⁹ habeant. **H**ec gregorius.
Spūs ei⁹ scō cor qd̄ possidet celest̄
 tibz desiderijs īflamat. et ad co-

Ca. iij

ceptu t'palu reru stimulat: que
 carnales et seculares hoies cape
 no pnt: qz cor suu p desideria t'
 rena dilatant. De hoc spu bts gre
 goriu i v^o libro moralium expo
 nes illa vba. porro ad me vent
 verbu absconditu: sic ait. Et per
 vbu absconditu allocutio tame i
 spracois itelligi. De qua illoes
 ait: unctio ei⁹ docet vos de oibz.
 Que nimir aspiracio diuina hu
 mana mete cotigedo subleuat.
 et t'pales cogitacoes deprens.
 etnis hac desideriu i flamat.
 ut nichil ei ia nisi q supra sunt
 libeat: et cuncta q i feru de hu
 na p'pripit corruptioe cotep
 nat. Absconditu ergo vbu audi
 re. e locucione sci sps corde co
 cape: q pfecto sciri no pt nisi
 a quo haberi pt. Vn et verita
 tis voce de hac abscondita lo
 cutione dicit: Ego rogabo pa
 tre et aliu pacitu dabit vob.
 ut maneat vobiscu meternu:
 spm veritatis que mud⁹ non
 pt accipe. Sicut eni iste paci
 tus id e post mediatoris abces
 sum ali⁹ huam generis cōso
 lator i semetipso iusibilis est:
 ita ut omes que repleueit ad
 desidernda iusibilia accendit:
 et qm mudana corda sola visi
 bilia diligut: huc mud⁹ abigt.
 qui ad diligenda iusibilia no
 assurgit. Seculares etenim me
 tes qnto se foras p desideria
 dilatant: tanto ad receptioez
 ill⁹ sinu cordis angustant. Et
 qm valde i huano gne pauci s
 qui a desiderioz carnaliu forde

purgati ad pceptione spūs sci
 ipa hac purgacione dilatent:
 hoc verbu absconditu dicit: qz
 illud a quibusda pculdubio i cor
 de concipit: qd a maria pte ho
 minu nescit. Hec gregori⁹. Na
 het eia spūs fact⁹ alios diuer
 sos effect⁹ virtutu. Omni e em
 artifex: omes hns vtute omia
 pfficiēs. Et ideo hñ copat igni
 materiali. Nō eni sine causa et
 frustra deus ignis dicit: sed
 scdm p'ietates reptas i igne.
 Est eni ignis obmissis multis
 alijs p'ietatibz: calefactu⁹ il
 luatiu⁹. renouatu⁹. attractiu⁹.
 eleuatu⁹. imutatu⁹. diffusiu⁹.
 vntiu⁹. Has p'ietates ignis ma
 terialis deus spūalit i aia opat.
 Ignis eni diuin⁹ ex vtute cale
 factua dat dilacione: ex vtute
 illuatiua cognicione. ex vtute
 renouatiua p'ioz purgacione.
 ex vtute attractiua spūalis in
 te disposicione. ex vtute imu
 tatiua dat spūale cōsolacione.
 ex vtute eleuatiua celeste con
 uersacione. ex vtute diffusiu
 meritoz accumulacione: ex vtu
 te vntiua dat plenissimā p'fio
 ne. S; et hoc nondū: qz sicut
 spūs scs i corde nro erigit nos
 quada fidua postulās p nob
 gemitibz ienarrabilibz p ut di
 cit ap'ls: ita i corde dei deū ichi
 nat ad nos sua misericordia:
 et sicut i nobis m'pellat pro
 nobis: sic i p're delicta cōdonat
 cū p're. De hoc bts bernard⁹
 sic dicit. Spūs scs pcededo p
 destinat: spūado vocat quos

pdestinauit. i. habitudo iustifi-
 cat quos vocauit. repledo ac-
 mulat meritis. **P** que sicut pater
 et filius unum sunt. sic et nos unum
 in patre. **P**ater est qui postulat pro
 nobis gemitibus inenarrabilibus.
 et hoc quidem in corde nostro. **Q**uid
 autem in corde patris. **S**icut in nobis
 interpellat pro nobis: ita in patre
 delicta donat. **C**um uero patre ad-
 uocatus in corde nostris: ad pa-
 trem dominus in corde patris. **I**taque
 quod postulam. idem pater donat
 qui donat ut postulem. **E**t si-
 cut erigit nos pia quadam fidu-
 cia: ita deum inclinat ad nos ma-
 gis pia misericordia sua. **H**ec bernar-
 dus. **E**cce quomodo misericors deus
 per spiritum sanctum sanctorum mentes cele-
 sti desiderio implet et amore ac-
 cendit ad postulandum. et imple-
 tas ipse exaudit: ac ex eorum cor-
 dibus suscipit precem. **Q**uid etiam beatus
 gregorius sentit in libro super eze-
 chielem. ita dicens. **N**ondum quod opus
 deus et ipse implet mentes sanctorum
 celesti desiderio: et ipse exau-
 dit impletas. **I**psa enim in sanctorum cor-
 dibus creat amore: et ipse ex
 amantibus cordibus suscipit precem.
Regacione sua petrus fleuit
 amare: sed tamen illic permittit quod
 dominus ihesus respexit petrum. **V**e-
 nit maria magdalene pro mul-
 tas maculas culpe: ad pedes
 redeptoris nostri cum lacrimis. **S**ed
 quis illam iudicat itus: nisi quod be-
 nigne suscepit foras. **C**uius
 illam ad lacrimas compunctionis in-
 gebat: nisi qui hanc exteius
 coram simul discubentibus reci-

piebat ad ueniam. **U**num quod in sanctorum
 uirtutibus agit: et est ipse qui meri-
 ta largitur. **H**ec gregorius. **D**icit
 etiam de hoc beatus augustinus. **C**aritas
 que per spiritum sanctum est in nobis uero ge-
 mit uero orat: contra hanc au-
 res dauid non nouit quod illa dedit.
Hec augustinus. **C**um igitur tam multa
 bona spiritus sanctus operatur in cordibus
 hominum. nec est ut unusquisque in hos-
 picio sui cordis illum conseruet
 cum ab eo uisitat: nec per terrena
 desideria aut cogitationes car-
 nales eum a se excludat. **N**am
 mentes carnales spiritus sanctus fugit:
 quod apud uos requie non inuenit.
De hoc beatus gregorius in xxv
 libro moralium sic dicit. **C**ogita-
 tiones superflue que assidue in animo car-
 nalium et nascuntur et deficiunt.
 eam suauitate qua unusquisque in
 sancto per spiritum unctus est perdunt: quod
 ex integritate eius profectum non per-
 mittunt. **A**terrenis enim men-
 tibus tanto longius spiritus sanctus fugit: quanto
 apud has quiete non inuenit. **E**t
 eorum corda qui terrena uita dilu-
 gunt. desideriorum suorum inquietudi-
 nibus feruntur: turbisque cogitacio-
 num carnalium ad yma depressa
 sunt: ut ad getis itime desiderium
 non leuent. **U**num cum per mira opera
 pietatis ad eorum ueritas uenit
 prius ab eo cogitationum carna-
 lium estus erat: et per in eo uirtu-
 tum dona disponit. **H**ec gregorius.
Non solum autem uisus si illicite cogi-
 tationes fugant spiritum sanctum a corde
 hominis: sed etiam uane et uirtuales. que
 animi impediunt et non uisus etiam in-
 fiunt. **C**um uero uisus ea que ad deum

Ca iii

ptinet cogitat ac meditat et i
 ei amore accendit. et statim spūs
 sctus p viā amoris se infundit cor
 dibz homin deuotior: eos adiuuās
 i orōne. et i ceteris virtutibz exer
 cendis. Hoc affirmat bñs bernar
 dū ita dicit. Cogitacōes sine intel
 lectu alie sunt vane alie sunt ori
 ose neutro intellectu p cogitacōis
 uencione se applicātes. nō repe
 te pmetes s̄ sensim et paulatī
 corrupētes. occupātes tps. ne
 cessaria impedietes. et anim infir
 tes. Vbi tñ et si repellere a se spm
 ritū sc̄m nō ē i voto cogitāns.
 fit tñ ex culpa negligentis. ut
 spūs discipline merito se aufe
 rat a cogitacōibz idisciplinatis.
 Cū uō de eis q̄ de deo sunt ul' ad
 deū sunt cogitat' et volūtas eo
 proficiat. ut amor fiat. continuo p
 biā amoris se infundit spūs factus.
 spūs uite et oīa viuificat. adiu
 uās sc̄i orōne seu i meditacōe i
 firmitate cogitāns. S̄ mod⁹
 hic cogitādi de deo. nō ē i arbi
 trio cogitāns. s̄ i grā donātis.
 sc̄i cū spūs sctus qui ubi vult spm
 rat. qm vult. et quō vult. et qbz
 vult hoc i spm rat. S̄ hōis est
 iugit' ppare cor. volūtatē expe
 diendo ab affectibz alienis. rāci
 onē ul' intellectū a sollicitudinibz.
 mediā a negotiis nōnūq̄ etiā
 a necessariis occupacōibz. ut i
 die bona dñi et i hora bñplaci
 ti ei⁹ cū audierit vocē spm rātis
 i ea q̄ cogitacōez faciūt. continuo
 cōcurrāt sibi ut cooperent' in
 bonū. Vñ volūtas neglecta fit
 cogitacōes ociosas et indignas

deo. corrupta puerilis q̄ separāt
 a deo rā necessariis ad usū hui⁹
 vite: pia efficaces ad fructū spūs
 et ad fruēdu deo. **Hec bernard⁹.**
Et nondū q̄ spūs sanct⁹ semp fu
 git corda peccis mortibz inferta.
 Verālia uō peccā quibz nō exclu
 dat spm sc̄m a corde homin q̄tū
 ad habitū: nō tñ requesat i eis q̄
 tū ad actuale deuocione. q̄ tñ
 cōtristat i se spm sc̄m. et idco cō
 solacionē ipm accipe nō meret.
Hec testat' bñs gregorius ita dicit.
 Nō requesat i eo spūs sctus q̄ domū
 cordis sui puluē uerialiū aspigit.
 tñs em̄ spm sc̄m q̄ ē i eis cōst
 tant. ideo pfectā leticiā et cōso
 lacionē spūs facti nō merent. **Hec**
gregorius. Sicut desideram⁹
 grā sc̄i spūs et tāta uisitatois i
 gressu i nos. mudem⁹ domū aie
 nre ab oī sorde incioz. et adoz
 nem⁹ illā detoze virtutū. ut tāto
 hospes mudo delcāt⁹ hospicio:
 ppetuā sibi i nobis faciat māsi
 onem. Ad hoc faciēdu hortat' bñs
 aug⁹ sic dicit. Si pmereri cu
 pmm⁹ grā sc̄i spūs et tāta uisita
 tois i gressu. mudem⁹ pmo do
 mū aie nre ab indignis carnal'
 cōcupiscēcie passionibz. a sicphie
 dnacione. a fetoze iactācie. Pa
 rem⁹ itaq̄ hāc domū cotidie ad
 facti regis aduētū. eaq̄ diuisis
 p̄habiliū mox floribz adoznem⁹.
 Depleam⁹ eā iocūdis et p̄cio
 sis odoribz castitatis fidei et cō
 punctionis i cōso. balsamo bem
 uolēcie. et thymiate caritatis.
 ut apūtatis uicis et virtutibus
 infertis. destructa i nob' habita

er

aione dyaboli mutem i tēplū dei.
 ut tā beatus hospes mūdo delcāto
 hospicio. stabili ac ppetua i nob'
 faciat mansione. ppter hoc enī
 ad nos ille descendit: ut nos ad
 illū possim⁹ ascendere. **Hec aug⁹**
Cū deo homo i cor suū tā felicem
 suscepit hospite. uidelicet spm scm:
 iestimabile gaudiū i ei⁹ presēcia
 itra semetipm cōcipit. **Unde** dicit
 bts augustin⁹. **Q** q̄ iestimabile
 gaudiū i se cōcipit cor hūmāp
 sps sancti itra se dulcissimū fe
 licissimū aduentū. **Hec aug⁹.**
Nulla enī esse p̄t voluptas ac
 dulcedo maior corpis et aīe.
 q̄ dū mēs suū senserit sibi p g
 cā sancti spūs aduenisse crea
 tore. **De hoc** bts ieronim⁹ ad
 paulam sic dicit. **Tute** assero
 nuq̄ maiore fore corpis aīe
 voluptate: q̄ dū spū sanct⁹
 per suā dulcissimā menti ad
 uenerit caritate. **Dicit** de h⁹
Orosius sup canonicā. **Nullus**
 homo i hac vita ex cogitare
 poterit aliq̄ felicitatem. imo
 re. sua uitate. dulcore: q̄ dū mēs
 suū sibi p graciā sci spūs adue
 nisse senserit creatorē. **Hec** oro
 sius. **Spūs** ecia sanct⁹ non solū
 i futuro p̄fām s̄ ecia i p̄nti
 maxmā quietē iustis confert.
 q̄ hec ē sola i hac vita requies
 aiāy deuotay: diuina dilcō
 ne feruere: et p̄t spem future
 glorie p̄ospa mūdi simul et
 aduersa cōtepnere: q̄ fuit p
 spm sanctū. **De hoc** beda sic
 dicit **Spūs** sanct⁹ nō solū i
 futuro p̄fām s̄ ecia i presēti

maxmā iustis quietē tribuit
 cū eoz mentes igne caritatis
 accendit: et ē uera p̄mo hec ē
 sola i hac vita requies aiāy:
 diuina dilcōne repleti. spe su
 pne retribucōis p̄spa mūdi
 simul et aduersa contēpnere.
 ac cōquisceyis scāribz renū
 ciare. **Hec** beda. **Et** notandū
 scdm dcm beati augustin⁹ q̄
 non habitat i quoz spūs sanct⁹
 s̄ sine p̄re et filio: nec filio
 sine patre et spū scō: nec sine
 illis p̄. **Inseparabilis** quippe
 ē eoz habitatio: quoz i sepa
 bilis est opatio. **Hec** augustin⁹
Unde sancta trinitas uenit ad
 nos nobis subueniendo et illu
 minado ac sua grā nos reple
 do: nos uero uenim⁹ ad eū
 ipm timedo et amado ac ei⁹
 p̄ceptis obediendo. **De hoc**
 bts ambrosius sic dicit. **Pater**
 et filio et spūs sanct⁹ uenit
 ad nos: dū nos uenim⁹ ad eos.
uenit subuenedo. uenit il
 lauando: uenit iplendo. ue
 nim⁹ obediendo. uenim⁹ mētu
 endo: uenit iplendo. uenim⁹
 capnendo. **Hec** ambrosius.
Consideradū ecia q̄ hū uera
 at̄ habet spm scm: in quoz
 mentibz uirtutes et hūilitas
 p̄fē siml cōueniunt. **Qd** af
 firmat bts gregori⁹ i libro
 dyalogoy ita dices. **Mens**
 q̄ diuino spū iplet habet eū
 dentissima signa sua. uirtutes
 scilicet et hūilitate: q̄ si uirg
 i una mēte cōueniūt: p̄fē li
 quet q̄ de p̄ncā sci spūs tēf

Ca. iiii.

ai nonni ferunt. **Hec gregorius.**
Sed et hoc notandum: q' volu-
 tas hois no' potest esse libera a ci-
 piditatibus huius mundi. nec etiam
 valet actus bonos operari. sine
 gratia spiritus sancti. Unde ubi spiritus
 domini ubi libertas est videlicet q'
 peccato? no' tamen quod tales peccato? sit
 sine peccato in hac carne: si peccati-
 eis non dominatur. De hoc beatus
 augustinus sic dicit. **Si spiritus sanctus non est**
voluntas hois libera: cum cupi-
ditatibus vincat. Non est enim bona
 libera ad bonum nisi liberata fu-
 erit: non autem liberatur nisi per spiritum
 sanctum caritas diffundatur in cordi-
 bus hominum. Quia ista libertate que est
 a peccato illi soli nunc habent quos
 filius per gratiam liberat autem repa-
 rat? non ita quod peccato? sint
 sine peccato in hac mortali carne sicut
 ut in eis peccatum non dominetur neque reg-
 net: et hec est vera et bona
 libertas que bona parit servitu-
 tem saluet iusticie. **Hec augustinus.**
Quia spiritus sanctus ingrediens animam non
permittit ut carnales concupiscentie
prevaleant adversus eam: non tamen fa-
ciat ut caro non concupiscat: si pro-
tegit animam ut non ei consentiat.
Quod affirmat crisostomus ita dicit.
Spiritus namque sanctus ingrediens animam
circumplectitur eam. et quasi muro
quodam impugnabili circumdat eam:
et non permittit ut carnales con-
cupiscentie prevaleant contra eam.
Non quidem facit ut caro non con-
cupiscat: sed tenet animam ut non
ei consentiat. Hec crisostomus.
Iste namque spiritus sanctus visitans
mentem hois. temptationum mole-
stiam mitigat: et per suam presentiam

novum calorem carnalis concupiscentie
 que sustinebat expellit: ac
 sub umbra virtutis sue ipsam per
 teges recreat et roborat. De
 hoc beatus gregorius sic ait. **Spiritus**
sanctus mentem quam replet obum-
brat. et omnem temptationum furo-
rem temperat: et dum aura sue in-
spiracionis mentem suavit tangit.
quod novum calorem sustinebat
expellit: et quem iam forsitan
minus vigor estis marada fe-
cerat: umbra sancti spiritus prote-
gens recreat: ut dum in terra in spi-
racione sedens pousat: vires
colligit quibus ad vitam eternam
robustus currat. Hec gregorius.
Quod autem optime de homine per
susceptionem gratie spiritualis
permittit temptari. hoc ideo fa-
ciat ne ipse homo de se presumat
vel relaxatione mentis cadat: sicut
cum in mente temptatione externam
concutit: in terra eum conditoris ma-
nu roborat ne frangat. De hoc
loquitur beatus gregorius in primo libro
moralium exponens illa verba. me-
mento quod quod sicut lutum ferens
me circumdat dicitur. Sicut lutum quippe
homo in inferno extitit: si sanctus
spiritus gratia terrene mentem inundat:
ut ad intellectum sui conditoris eri-
gat. Humana namque cogitacio que
peccati sui sterilitate aruit: per vim
sancti spiritus quasi irrigata terra vni-
desat. Si sepe dum preceptis super-
ni domini virtutibus sine interruzione
virtutis: ad puram fiduciam usque
continue prosperitatis elevamur.
Unde fit plerumque ut ipse que sub-
levauerat pariter spiritus deserat:
quatenus ipsum sibi hominem ondat

Quid vir scis p[er]tin[et] exp[er]it ai
 subiugat: et in puluere redu
 ces me. **Q**uia subtractione sp[irit]us
 d[omi]ni mens aliquatulu[m] i[n] te[m]p[or]e
 deserit: q[ui] ab h[um]ore p[ri]stino
 t[ra]nsiunt: ut i[n]firmate suam
 delicta sentiat: et sine i[n]fusio[n]e
 sup[er]ne gr[ati]e q[ui] tu homo aruit ag
 noscat. **Q**uia d[omi]ni relicti co[n]cutim[ur]:
 ea q[ue] afflictu[m] cognouim[us] subta
 lu[m] dona ia[m] co[n]stitim[us]. **Sequit[ur]:**
Pelle et carni[us] vestisti me.
Pelle quippe et carni[us] ite[ri]or
 ho[m]o vestit: q[ui]a i[n] eo q[ui] ad sup[er]na
 erigit carnaliu[m] motu[m] ob h[um]i
 one uallat. **S**; t[ame]n ad iustitiam
 neq[ue] i[n] te[m]p[or]e co[n]dit[ur] de
 serit: qui p[er] i[n]fusio[n]e[m] gr[ati]e ead[em]
 peccante p[er]uenit: s[ed] subleuata
 me[n]te et ad bella exte[ri]us lar
 at: et ite[ri]us roborat. **U**n[de] ap[er]te
 subiugit: **O**ssib[us] et neruis
 co[m]pegnisti me. **P**elle et carne
 vestim[ur]. **S**; ossib[us] et neruis co[m]p[er]u
 pigim[ur]: q[ui]a et si te[m]p[or]e fo
 ras i[n]fructe co[n]cutim[ur]: it[er]u[m] t[ame]n
 nos co[n]dit[ur] man[us] roborat
 ne fr[ust]am[ur]. **C**arnis itaq[ue] mo
 tib[us] nos h[um]iliat ad dona: s[ed]
 p[er] ossa uirtu[m] roborat co[n] te[m]p[or]e
 fameta. **A**ut q[ui]a. **C**arne et pel
 le vestisti me: ac si ap[er]te di
 cat: **F**oras me ad p[ro]batione[m]
 deseris: s[ed] t[ame]n i[n]tra ne peream
 uirtutib[us] astringedo custodis. **E**t
 idco b[ea]t[us] uiuendi ratiudine tri
 buit: q[ui]a benigne p[re]terita q[ui]
 deliquim[us] p[ro]bit. **U**n[de] subdit: **U**n
 ta[m] et misericordia[m] tribuisti
 michi. **V**ita quippe tribuit:
 cu[m] malignis mentib[us] benignitas
 aspi[ri]at. **S**; vita sine

misericordia[m] accipi neq[ue] ualet:
 quia ad obtinenda[m] d[omi]ni iusticie
 dona no[n] adiuuat: si p[ri]us an
 actas nequitas misericordie
 no[n] relaxat. **U**el ete[ra] uita et
 misericordia[m] nobis tribuit: q[ui] ea qua
 nos misericordia[m] ad b[ea]t[us] uiuendu[m] p[er]uenit.
 etia[m] subsequedo custodit. **N**u
 si eni[m] misericordia[m] subroget: seruam
 no[n] ualet uita qua[m] p[ro]bet. **I**po
 quippe cotidie hu[m]ane uite usq[ue]
 ueterasam[ur] et exte[ri]us ho[m]o
 i[n]pulsu[m] cogitaco[n]e lubrica ab i[n]te
 te[ri]orib[us] erim[ur]: et nisi nos
 sup[er]na uisitacio uel ad amore[m]
 co[m]p[er]u[n]do uiuificet. uel ad t[er]ro[re]m
 flagellado restauret: repen
 tino lapsu[m] mes fundit[ur] tota
 destruit: q[ui]a lo[n]ge uirtutis studio
 i[n]uouata uidebat. **U**n[de] subiugit:
Et uisitacio tua custoduunt sp[irit]u[m]
 meu[m]. **U**anu[m] quippe sp[irit]u[m] uisi
 tacio sup[er]na custodit: cu[m] h[um]i
 uirtutib[us] ditatu[m] uel flagello p[er]
 cutere uel co[m]p[er]u[n]do amore no[n]
 desinit. **Q**uia si dona p[ro]stat filiu[m]
 co[n]tinue restaurando no[n] suble
 uat: cu[m] bonu[m] p[ro]dit: quod
 no[n] a largite custodit. **U**el

Ad bonu[m] ferunt aie i[n] Gregor[io]
sa c[ap]it[ul]o 5. filius.
Habita i[n] te[m]p[or]e de spu
 sco et quibusda[m] eiusde[m]
 effectib[us]: nu[m] de gr[ati]a q[ui] p[er] eu[m]
 de sp[irit]u s[an]c[t]o cordib[us] fidelu[m] i[n]
 fundit cupio edoceri. **Pa**
Sere debes q[ui] q[ui]a ter. **C**
 duplicat dicit. **P**mo q[ui]a
 nos miseros co[n]solatur. **S**co
 q[ui]a gratis dat. **U**n[de] ad bonu[m]
 gracie no[n] p[er]t[inet] q[ui] p[er] se uenire:
 cu[m] no[n] sit hoc sc[on]d[u]m lites nature.

Ca. 10

f. secundū ifluēciā largitatis di-
 vine. Sicut enī creatum pro
 sua flexibilitate suo pncipio
 semp̄ indiget. ut sit i esse natūe?
 sic idē pncipiu pro sua bonita-
 te ifluere nō cessat. natūe rō-
 lu unū spūale. ut hū sit i esse
 grē quā habe nō p̄t sine deo
 largitore. Verūptn̄ i ex causa
 bilis ē hō si grāciā grātū faciē-
 tē nō recipit. q̄ grā grātū
 data semp̄ presto. Et libru ar-
 bitriū exatere uel comouere
 cui⁹ ē hūc amoniam cōsen-
 tire. et hoc ē q̄ i se ē facere quo
 facto poterit homo grām q̄
 tū faciēte habere. quia hoc
 ē ad grām grātū faciēte se p̄p-
 rare. Quāuis ei grā habeat.
 dei dono efficiētē. nō tñ sine li-
 bero arbitrio cōsentiētē. Et a
 sicut dicit b̄s aug⁹. Quā crea-
 uit te sine te. nō te iustificabat.
 sine te. Dñ grā dicit tripluat.
 Primo gualit et sic grā ē ad
 iutorū diuinū creature grātū
 ipensat et indōent ad quē aiq̄
 actū sine adiutorio hūc grē
 nichil possum⁹ face. nec iesse
 durare. Sed dicit grā spēa-
 lit et talis grā dicit grātū
 data. sc̄ ad donū quo se p̄a-
 rat homo qd suscipiēdū facti
 spūs donū. hūc em̄ grē est
 reuocare liber arbitriū a
 malo et exatere ad bonū. In
 qua null⁹ facit sufficient qd
 i se ē ut paret se ad salute.
 Terno dicit grā p̄nc sc̄ do-
 nū datū diuit⁹ ad merēdū.
 qd qdē donū grā grātū faci-

ens appellat. Tunc ista grā null⁹
 p̄t mereri nec i bono proficē.
 nec nec ad glām puenire. Ista
 triplex grā inuitur i vltis apli
 ubi dicit. Grā dei sum id qd
 sum. Ecce p̄ma. Et grā dei i me
 vacua nō fuit. Ecce sc̄da. Grā
 ei⁹ semp̄ i me manet. ecce ter-
 cia. Sciendū etiā scdm̄ dictū
 b̄i bernardi. q̄ triplūcē grāz
 accepim⁹. p̄mā q̄ conuertim⁹.
 alia q̄ i septuaginta adiuuam⁹.
 tertiā q̄ probatū remunciam⁹.
 P̄ma nos iuciat p̄ quā uocam⁹.
 Sc̄da p̄uehit q̄ iustificamur.
 Tertiā cōsumat q̄ glōrificam⁹.
 De p̄ma dcm̄ ē. de plenitu-
 dine ei⁹ om̄s accepim⁹. De
 duabz reliquis dcm̄ est et g-
 cia pro grāciā ē munera et
 ne glōrie pro merito t̄p̄alis
 miligē. Nec bernard⁹. Et no-
 tandū q̄ null⁹ p̄t sup̄are vi-
 cia nec p̄ceptū dei adimplere.
 sine adiutorio diuine grācie.
 hoc affmat b̄s aug⁹ ita di-
 cens. Nemo viribz suis implet
 qd dē iubet. nisi ip̄e adiu-
 uet ad faciendū qd fieri iu-
 bet. qua p̄t orem⁹ hūiliter.
 ut qui dedit p̄ceptū largiat
 auxiliū. Nullū em̄ bonū nō
 dico p̄fiat. si nec iap̄t. In
 illo qui sol⁹ bon⁹ ē. Nā ip̄a
 uolūtas nisi dei grā liberet
 a seruitute q̄ fca ē serua p̄ci-
 Et ut uiaa sup̄et adiuuet.
 rē meq̄ uiu a moribz nōp̄t.
 Et hoc diuinū b̄ficiū quo li-
 berat aīa. nisi ea pueniret
 iā meritis ei⁹ daret.

ES

et non esset: gratia quae utique gratis
dat. **Hec** augustinus. **U**nica iusti-
ti et licet praefata iustitiam re-
uigere non potest nisi per diuinam
gratiam adiuuetur: quia nobis omni-
bus virtus illius bonitate est concessa.
Ipe namque bonum opus quod in nobis
operando incipit: eadem coope-
rando perficit. **D**e hoc sic dicit
beatus augustinus. **S**icut oculi corporis
eadem plenissime sanantur nisi quoniam
doce lucas adiuuetur non potest curari:
sic et haec eadem perfectissime iusti-
ficantur: eterna luce iustitiae diui-
nitatis adiuuetur: recte non potest viuere.
Conculcatur enim vultus qui dicitur
magna illius est nobis bonitate concessa.
Nam cooperando nobis deus
perficit quod operando incipit:
quia ipse ut velimus operatur: in-
uens qui volentibus cooperatur
perficiens. **U**nica carissimi vita
nostra nichil est aliud quam dei gratia
sine dubio: et vitam eternam quam hoc
vite redditur: dei gratia est. **H**ec au-
gustinus. **E**x his vobis colligere
possimus quod non solum bona opera
sunt eadem premia sunt ipsius dei do-
na: qui et bonum cogitare vel-
le et perficere operatur in nobis. **E**t
eadem affirmat beatus bernardus
ita dicens. **D**ei sunt praediu-
bio munera: tamen nostra opera quam ei
premia: et qui se fecit debitorem
illis: fecit et nos promeritos
hoc est bonum cogitare velle et
perficere operatur in nobis. **P**rimo
perfectio sine nobis: secundum nobiscum:
tercium per nos facit. **A**deo ergo
sine dubio merito sit salutis et
ordium: nec per nos vultus: nec

D. 11
nobiscum vultus consensus et opus:
et si non ex nobis non ideo tamen sine
nobis. **H**ec bernardus. **E**rgo
opus deus cum coronat merita
nostra nichil aliud coronat quam
munera sua: quia et eadem
merita quibus redditur vita et
na. non a nobis si in nobis per
gratiam sunt facta. **E**t probat beatus
augustinus sic dicens. **C**um coronat deus
merita nostra: nichil aliud coro-
nat quam munera sua. **U**nica vita
eterna quam in fine a deo meritis
praecedentibus redditur: quia et ea-
dem merita quibus redditur non
a nobis sunt. si in nobis facta sunt
per gratiam: recte et ipsa vita gratia
nuncupatur quia gratis datur: non
ideo gratis quia non merito
dat: si quia data sunt gratiam.
et ipsa merita quibus datur.
Nam omne bonum meritum nostrum
non in nobis facit nisi gratia gratia
enim est qui prouocet et sanatur arbi-
trium hominis: et ex ipso arbitrio
procreatur: in anima bonus affectus
sive bonus meritis motus. **H**ec augustinus.
Quia igitur sine gratia dei non
nec agere opus bonum nec per-
uenire ad futuram gloriam va-
lemus: nec ualde est ut ipsum
dominum timeamus: ne nos aufe-
redo a nobis supra gratiam dere-
liquit: et reprobandum cum
ipsum perdat: quia opus deus merito
hominis non debellando destruit:
si ab ipsa per gratiam recedendo.
De hoc beatus gregorius in 17. li-
bro moralium super illo verbo: si
destruerent nemo est qui edi-
ficet: sic ait **O**pus deus humanum
cor destruit cum derelinquit:

Ca. v

edificat ai iplet. Neq; ei hua
na mente debellando destruit
si recededo: q; ad pdicacionem
sua suffiat sibi dimissa. Vn
pleruq; fit: ut ai quidietis cor
erigentib; culpis onpotetis dei
gra no replet. i cassu exte
ri9 a pdicatore moueat: q;
mutu est os omne qd loqt:
si ille iteru i corde no clamat
qui aspirat uba q quoduit.
Hec gregorius. Et nondu q
gra p qua pi9 dñs consolatur
suos dilectos. e qda gus
tu spualis et suauissima q
da delicia: qua benign9 de
afflicta recreat aiām. De
hac gra beatus bernard9 ita
dicat. Consolacio diuina ni
hil aliud e qm gra qda de
uocois procedens de spe ve
nie. et quda ut gustu boni lu
cet et ign9 et suauissima qda
delectatio: qua benign9 deus
afflicta recreat aiām. q ad deu
qrendu iurat: et ad diuinu
amore peliemet attendit. **Hec**
bernard9. Huc odore suauissi
gre ide btus bernard9 i statu
uite pcepit: ai sic dicebat.
No accessit ad huc cor meu o
dne deus ad multitudme dulce
dmis tue: qua abscondisti tme
tib; te. Foris ei9 odore ut cuiq;
sustentor: qd e michi sup odo
rem halsam. cuncti q; gnis sua
uu9 odorameti. O dne de9 si
ta nobilis e odor: q dulcis e
dulcedis sapor. In tate vtu
tis e modica degustacio. qntu
iocunditatis habet felix iebriatio.

Hec bernard9. Huc celeste gra;
qui gustauerit: nichil aliud sibi
iam libet nisi deo firmit' ihere.
Vn dicit richard9 de sco victore.
Qui nimis semel gustauerit fo
te celestis gracie: nescit ia aliud
nisi soli deo firmit' ac i se pbi
lit' iherere. **Hec richard9.** Con
sideradu eia qdina gra e qda
illuinao: et dona gre sunt luia
illuminacia oia que se papiat:
et multa sunt radij et tame vnu
lumē multos illuminas si dnt:
vnu plus aliu min9 secudu dis
posicoe; et capacitate singulor.
Et quis nemo bon9 nisi solus
de9: tn p participacione gre
eia mali efficiut' boni. De hoc
glosa i libro de diuis noib; sic
dicat. Nota q gra dina illuinao
e et ipa dona gre luia sunt il
luminacia oia q se papiat: et
ois gra ab vno fonte descendit
et ois illuinao ab vno lue: et
multa sunt radij et vnu lumē
et spergit se vnu lumē et mlto9
illuet: et illuati mlti et no v
lucet
dnt nisi vnu lumē et fuit vnu
lue vno: qm vnu bonu mlto9
se papiadu pbet. ut vnu sint
i illo. q vna trahit similitudme ex
illo. Itaq; dei sapia quis se varie
diffit' q; metib; spualit' illumina
dis scdm suscipieau capacitate
ifundat. i se tn vna pmanet
et simplex: nec maior sibi i hys
q habudat ex ea nec minor in
hys q scdm i ferore picipacois
gradu gram accipuit vnu i
ipa: s tota i toto et i singulis to
ta suma trāscedes et yma cades.

cedens participanda se prebet. et in
 se una permanens a seipso non recedit.
 Quia autem non uniformiter omnes
 diuini luminis accipiunt: hoc non
 est in culpa luminis sed in diuersa accipientis.
 Quia enim non eadem est vis oculorum
 intellectualium quibus lux mentium parti-
 cipat: sequitur ut alii plus alii mi-
 nus ea fruantur: alii penitus exclu-
 dantur: ut in mundi spiritus qui ad eam non
 sunt conuerti non quod et ipsi secundum in-
 tellectuale scilicet qua a summo bo-
 no creati sunt participacione ue-
 rentis luminis secludantur: alioquin in
 nichilum redigerentur: omne quod parti-
 cipacione eius partium in rebus natura
 non est: si in quantum irrationabilibus parte
 sue voluntatis motibus contaminatur:
 uere lucas excludunt participacione.
 Non enim ad illa sed ad semetipsum
 hoc est ad nequam suam conuersi: a
 summo et incommutabili bono se au-
 tunt. Si enim ad naturam suam et eius
 creatorem respicerent: profecto beati-
 fierent. Et quis nemo bonum nisi
 solus deus: in diuine bonitatis parti-
 cipacione rationalis creatura bona
 fieri potest domino prouidete audiatur.
 Quia ueritas dabit spiritum bonum pe-
 tentibus se: ut per participacionem
 spiritus fiant boni qui fuerant mali.
 Hec glossa. Debet ergo quilibet de-
 uotus cor suum ad suscipiendam sancti
 spiritus gratiam parare et aptum habere:
 ut ueniens dominus et habitaculum cor-
 dis per uite scimonia purum inuen-
 ens dignetur in illud effundere im-
 menses gratias ac consolari. De hoc
 per quedam sic dicit: Cum enim corde
 uotum ad bona domini suscipienda
 aptum fuerit nec est in eo aliud quod
 dei gratiam prohibeat uel retardet.

tunc in et benignus dominus largus et
 misericors non cessat infundere in
 breues gratias. nunc immittens sapientiam
 diuinorum nunc notitiam secretorum alii
 quoniam gustum et experientiam ethorum.
 alii quoniam reuelaciones misteriorum. alii
 quoniam securum facit et certificant eterna
 lumini retribucionem bonorum: et aliis
 multis modis quibus consolatur deus
 electos suos patet et dilectos. Hec
 ille. Quanto autem quis frequenter per
 gratiam a deo uisitat: tanto maiore
 ipsius domini familiaritate consequitur:
 et fiducia habundantior ac gustu
 tum spirituale et alia que plurima
 bona ab ipso percipit. Unde dicit
 beatus bernardus. Crebra dei uisita-
 tione dat familiaritatem. familiaritas
 ausum. ausus gustum.
 gustus famem. famem contempit
 omnem: contempit oculum. oculum deum. Hec
 bernardus. Ecce quanta bona con-
 fert dei gratia deuotis hominibus habere
 tibus eam. Debet ergo religiosus
 quilibet donum gratie possidens illud
 in semetipso conseruare carnales
 et terrenas delectaciones ac conso-
 laciones fugiendo. quia qui conso-
 lantur in tristitiorum oblectamentis:
 sibi subtrahunt gratiam celestis conso-
 lacionis. Testatur hoc beatus ber-
 nardus ita dicens. Cum mens ad
 alias consolaciones inapat et non
 uenit renuit in caducas et tri-
 stitorum consolari: ipsa sibi pro-
 fecto subtrahit gratiam celestis
 consolacionis. Hec bernardus. Quia
 seculares mentes per ut dicit beatus
 gregorius quanto se foras per desi-
 deria dilatant: tanto ad re-
 ceptionem gratie sancti spiritus sinu cor-
 dis angustant. Delicata namque

et pascosa est diuina consolatio. quod per gratiam sancti spiritus cordibus; si delum infundit: si non dabit ad mittentibus; alienam. De hoc dicit beatus augustinus. **C**um preciosa diuina consolatio cognouimus: tam amena: quam tamen nequaquam tribuit: qualescumque admittentibus; alienam. **N**isi habet animus unum oblectet extrinsecus: sine delicias manet intrinsecus. **H**ec augustinus. **S**i autem illud quod delectat a nostra carne abscedimus: sicut inquit quod spiritualiter delectat inuenimus. **I**ustus quippe est ut quos penam non delectat: de etiam bonis gaudeat. **U**nus dicit beatus gregorius. **S**i in carne quod libet quod delectat abscedimus: mor inquit in christo quod delectat inuenimus. **D**icit etiam de hoc beatus bernardus. **I**ustus est ut quos penam non delectat: pro se sit eis medicina futurorum: ut quod de rebus affluentia despiciat consolari: recordatio illos delectet et inuitat. **H**ec bernardus.

Quia namque sine delectatione esse non potest. **A**ut enim delectat in summis et contempnit infima: aut in infimis et despiciat summa. **U**nus autem quod desiderat in dei medicina delectat: non debet in aliis quibuscumque rebus consolari. **D**e hoc beatus bernardus sic dicit. **R**enuata anima tua in aliis consolari: si vis in dei medicina delectari: quod impleri anima dei visita coribus non potest. nisi carnis delectationibus fundita renouauerit. **E**t absit ut in spiritu non inueniam super modum maiores delectationes: quod in quibus carnis feditate. **H**ec bernardus. **I**ta etiam anima habeat quibus sensus spirituales sicut et corpus

quibus corporales. **Q**ui uero propter deum in corporalibus contempnit delectationes: utique in spiritualibus merebitur a domino consolari. **H**oc affirmat idem beatus bernardus ita dicens. **D**eus est iustus forma speciosissima ad oculum: armonia delicatissima ad auditum: odor suauissimus ad olfactum: sapor dulcissimus ad gustum: amplexus delicatissimus ad tactum. **C**um igitur anima habeat quibus sensus spirituales sicut corpus quibus corporales: qui renouat propter deum in corporalibus delectari: merebitur utique in spiritualibus consolari. **H**ec bernardus.

Et quibus propter delectationem carnalium prouentur hoies gratia dei: matrem tamen arrogantes et superbi diuinam gratiam gustare non poterunt ieremum: teste hylario qui dicit. **C**um ei consolatio gustat diuina de cunctis generibus hominum: ipsa arrogantes et tumidi nunquam gustare poterunt ieremum. **H**ec hylarius. **O**portet quod ut quilibet religiosus resistat superbe malicie et carnali concupiscentie ac ceteris uiciis: si desiderat potum celestis gratie degustare. **D**e hoc beatus ambrosius sic dicit. **N**isi abstuleris a corde tuo fontem malicie: estu puer concupiscentie dulcedinemque uoluptatis mudane: nequaquam gustum celestis gratie in bibe poteris aut haurire. **H**ec ambrosius. **U**bi nondum quod non solum a uiciis est abstinendum: bene etiam bona opera sunt exercenda: ut suauitas diuine gratie habeat. **Q**uia quod quis diuina etiam uti studium exercitatus fuerit:

erga virtutū arbore: tāto pociore grām dīne dulcedis obtinet. De hoc ysidorus sic dicit. Quāto quis diuina exercitatus fuerit erga virtutū arbore: tāto pfecto i se diuina dulcedine accipiet potiore. Dicit etiā basilidus. Nulle virtuti hoīs: multa debet suauitas celestis gaudij et dulcoris. Et sciendū q homo existēs i grā: nihil illi graue: nichil difficile i agendis bonis opibz apparebit: qui aut caret grā ad omne opū bonū faciendum tepescit. De hoc hugo sic ait. Om̄i diu em̄ quis i statu grē vixerit: nil graue nil q̄ intolerabile apparebit. Mens aut̄ expers grē: segnus i q̄ bono existat ope et virtute. Hec hugo. Nō solū at̄ possidēs graciā est agilis ad q̄q̄ opa virtuosā faciēda: s̄ etiā pat̄ est ad oīa q̄ p̄ xpi noīe occurrerit sustinēda etiā tormētōz supplicia. In dicit cassiodorus. Quāna si qdē mēs existēs i grā: gaudeb̄ et pat̄a ē ad oīa q̄ pro xpi fore noīe occurrerit sustinēda. De hoc etiā b̄s auḡ i libro de nā et grā sic dicit. Gustus celestis grē ē tāte virtutis: q̄ extinguit sic oīm mudanōz: et ē tāte dulcedis q̄ i dulcedine cōuertit supplicia tormētōz: et ē tāte suauitatis q̄ aiām extatit ad desiderij signoz. Hec auḡ. Et cōsiderādū q̄ i q̄cuq̄ corde ip̄e dñs ē p̄ suā grām: vniūsa inīa et teptamēta i mudoz spūū i eodē hoīe cōq̄esūt. Testat̄ hō beda q̄ sic dicit. In q̄cuq̄ enī

corde deo p̄ grām suā adest amor: mor viciōz vniūsa et adū santis mudi siue spūū maloz bella cōpressa cōq̄esūt. Hec beda. Et quis grā xpi firmū faciat hoīem aduersū vicia et teptacoēs inīa: tñ qm̄ diu portam̄ t̄renū corp̄ et fragile: timēdū ē nobis. In b̄s auḡ i glosa sup̄ ps̄m de hoc sic dicit. Grā xpi firmū facit hoīe: et i mobile aduersū om̄s teptacoēs inīa: s̄ ubi ē huāna fragilitas ubi ē p̄ma captiuitas: ubi ē lex i mēbris repugnās legi mētis. et captiuū volēs dūcē i lege p̄m̄: adhuc corp̄ qd̄ corripit̄ aḡ grauat aiām. In q̄ntūlibz firmus ex grā dei: qm̄ diu portam̄ t̄renū vas i quo thesaur̄ ē dei: aliq̄ etiā de ip̄o vase fictili formidādū ē. Hec auḡ. Et sciendū am̄ētes grā nō p̄nt diu stare quoniam i cadat i peccatū mortale: habetēs uō xpi grām p̄nt euadere om̄e peccatū mortale: q̄ grā sic cōiūgit deo et dimminuit fontē peccatū: q̄ h̄ns eā p̄ vitare peccatū mortale. De hoc qdā glosa sup̄ ap̄lm̄ sic dicit. Nōdū q̄ p̄ grām xpi possum̄ euadere om̄e peccatū mortale: carētibz aut̄ grā hac nō sic ē possibile: quia licet nō sit necessariū eos peccare cotidie: tñ nō p̄nt diu vitare peccatū mortale: cuius ratio ē. Quia sicut existēs i grā nō p̄nt oīo vitare peccatū veniale: eo q̄ sensualitas i eis nō ē totalit̄ subdita rōm̄: sic i carētibz grā nō nō ē subiecta deo: et ideo nō p̄nt diu stare quoniam i cadat i

Ca. vi

peram mortale. Gra at sic deo co
ligit et inclinaco; fomito dimi
nuut. q hns ea pt vitare peram
mortale. Hec glosa. **Exe subtr**
hit hoibz eia deuotis gra. t
quo gra amissa sit recuperan
da. Cam. vi. Filius.

Desidero eam scire que sub
trahat nonnq homibz
eiam deuotis gra. et quo sit
gra p negligencia amissa recu
peranda: uel cu deest gra q
lit hois sit agendu. **Dat. vi.**

p

Sare debes: q gra subtra
hit hois pte supbia et p
supicione. **Probat hoc richard**
de sco victore ita dicens.
Sepe supbit ho et nescit. se
pe pluit et iteri no itelligit:
pro utraq; ignoracia solet sub
trahi dina gra. Na du psup
tuose agit et nescit subtrahit
gra ne efficiat qd cupit: du
supbit et nescit pmetit sepe
i id cadere qd erubescat et o
dit. Hec richard. Et notandu

Q

q opa ututu tuc i nobis couales
aut du gra; cooperatruce hnt:
tuc vo defiaut et moriut: cu eis
gra cooperatru subtrahit.
Subtrahit aut du pba mes
de bois spualibz supbit: et sua
sibi merita afferent ascribit.
De hoc richard de sco vic. sr
illud danielis. donec cognoscat
puetes q dnet excelsa i rano
hoim: sic dicit. Affectu i nobis
sane sedm deu uiuut. du i bono
fortes sut et ad ututu opa co
ualescit: du gra; cooperatru
hnt et i studys spualibz se ex
ercee ualet. Tuc pauldubio

moruut: cu eis gra cooperatru
subtrahit. **Subtrahit aut cu**
de suis bois. dimis uo donis
mes ipba supbit: et sua sibi me
rita ascribit. Subtracta gra
affectu hom defiaut et ad omie
bonu languescit: et sic de vi
uetibz mortui fut. Qd ei aliud
e ututu defectu. q qd illau
iterito. Qui igit ifirmitate
sua gram q; diuina tuc pmo
attendit. cu ia i bois defiaut:
isti p morte et quasi p morte.
dine dnacois et moderacois
magisteru ul bnficiu discit
et agnoscut. Quid igit e sup
ne maiesatis dominiu et pn
cipatu i regno hoim uiuetes
agnosce. nisi unuq; eo eia
ipe du ad huc i bonis opibz
uiuit ifirmitate sua attendere.
et nichil sibi et nichil suis mei
tis ascribe. et me qibz ututu
exercacia huilitatis custodia no
desere. f ueat et absq simu
laco q; mali sibi ipi q; boi
dine gre ascribe. Et solet qde
pietas supna vros eia ututu
in quibusdam huiliare et gra;
subtrahere: donec discant it
qibz mox ifignia nil altu sape.
nichil de pna utute psumere.
Felices qui alieno casu pociq;
ppio. huane fragilitatis ifirma
addiscut. S; et cu eis quide bn
agit: qui ex pna ruina ad hui
litatis custodia euigilat: cu ta
de aliqui p ifirmitatis sue lap
su fortiores resurgat. Qui go
mox ruina timet: p oibz cont
supbia vigilare debet. Hec ri
chard. Et istis vrbis collige

possim⁹ q̄ op̄s de⁹ subtrahit
 grām hominib⁹. eadē mūdā vitā
 habentib⁹. et hoc ideo facit ne
 i supbia eleuet⁹: et ne consequēt⁹
 T bonis studijs negligētiōes fi
 ant. **Q**d etiā cōsistim⁹ pbat ita
 dices. Aliqñ pleriq; et vitā ha
 bētes mūdā. nō accipiūt grām.
Quare. Ne i supbia eleuent⁹:
 ne i flent⁹ vetustitate iactan
 tiae: ne altitudo numeris negl
 gētiōes facit. **H**ec cōsistim⁹.
Subtrahit aut grā nō solū p̄t
 mētis elacionē: s; et nōnūq;
 p̄t negligētiā. **P**ā sunt nōnul
 li q̄ desiderāt esse boni et vitio
 si: s; opa vitiosa q̄ illos bonos
 faciāt nolūt exercere. **D**eo ml
 ti religiosi cōgrūt sibi deesse
 grām: cū magis ip̄a grācia
 debeat cōqueri se frōres bo
 norū opm nō habe. p̄ q̄ grā
 obtineat. **D**e hoc p̄ quedā sic
 dicit. **P**aup̄es sum⁹ et mise
 ri q̄ multū desideram⁹ et mo
 dicū facim⁹. desiderū m̄m
 nime i opa p̄ferētes. nōsq;
 desideram⁹ esse boni: s; opa
 q̄ nos bonos faciūt nō moue
 m⁹. **N**unc ē illa q̄rela om̄ re
 ligiosorū q̄rulācū sibi deesse
 grām: cū magis ip̄a grā de
 beat cōqueri se frōres bonorū
 opm nō habere. **H**abem⁹ om̄s
 desiderū satatis: s; ea q̄ sata
 tē efficiūt nullaten⁹ opam.
Hec ille. **D**n̄ pro ut dicit b̄tus
 bernard⁹ vix ē aliq̄s q̄ i eis
 q̄ dei sūt exp̄iri velut qd̄ pos
 sit. etiā qd̄ p̄mpassime p̄t: et
 idico p̄t talē negligētiā fr̄
 gida sūt corda multorū reli

giosorū dīna grā carēcū. **D**e
 bet q̄ q̄lib; timēs deū her duo
 impedimēta grē videlic; sup
 bia et negligētiā a se abicere:
 et hūilitatē cordis ac bonorū o
 p̄m strenuitatē assumē: ut di
 ne cōsolacōis grām crebrius et
 habudācius ab ip̄o d̄no valeat
 obtinere. **U**bi cōsiderādū q̄
 sunt nōnulli religiosi q̄ i p̄n
 cipio cōuersionis sue magnā
 grām deuocōis p̄cipiūt: sed
 p̄cessu t̄pis eadē grā p̄t suā
 negligētiā p̄uānt. **S**i uo de
 siderant grām p̄stinā recupe
 rare: debent i se renouare fer
 uorē deuocōis prius: et i
 opib; vitiosis q̄ i n̄cio cōuer
 sionis gesserūt studeant se ex
 cecere. **D**e hoc richard⁹ de
 scō vic. i libro de mystico somno
 habugodonosor sic ait. **S**i a q̄
 cia quā habuisti extraxisse te sen
 tis: attende diligent qd̄ agis:
 cogita quib; cogitacōib; uehe
 mētius occuparis. **S**i sola va
 na meditaris: qd̄ mir si futu
 roz bonorū reuelacōe fraudaris.
In n̄cio cōuersionis tue qñ sola et
 na. sola sp̄ualia et futura cogi
 tasti qñ ad sola sublimia suspi
 rasti: qd̄ mir si secūdū desiderū
 tuū cōsolari meruisti. **D**eside
 riū i q̄ p̄ha paup̄m exaudiuit
 d̄ns. **S**i igit p̄stinā illā grām
 cupis reformae. renoua i te de
 uocōnē: et scdm̄ monita ihois
 i apocalypsi memēto vñ exideis:
 et age p̄m̄q; et pora opa fac.
Hec richard⁹. **E**t notandū q̄
 misericors de⁹ se nobis nōnūq;
 offert grām i fundedo cū nō

Ca m

querit et fugit dū qrit: ut p hoc nos ad suū amore accedat et p se currere faciat. **Ad** hugo comēorat ita dicens. **Sepm** nāq̄ offert se de nobis cū nō qrit: ut nos ad amore suū accendat: et fugit dū qrit: ut nos et post se currē faciat. **Nisi** em̄ pius ipse se nobis ostenderet nos eū diligeret: et nisi dū qrit fugerit: nemo eū sequi vellet. **Hec** hugo. **Un̄** dñs grām de uocōis subtrahit nōnūq̄ ecia vniū religiosi: et hoc ideo facit ut ampli⁹ desideret absente: et postmodū strictius teneant pntē. **De** hoc bñs bernard⁹ sic dicit. **Un̄** dñs subtrahit de uocōne hoc ideo facit: ut apli⁹ desideres dilatu: ne ualescat cito datū. **Nā** si differt: nō aufert. **De** q̄ em̄ aliqñ se subtrahit aliqñ ad tps recedit: ut dū requirit absens stricti⁹ teneat pns. **Hec** bernard⁹. **Si** deuoti vni grā deuocōis et spūali dulcedie assuefacti: cū grā puat magis lugēt de amissa dulcedie q̄ pius plam̄ erāt admissā pctōr amaritudinē: hoc tā diu faciētes donec miserāte deo cōsolacio spūalis iter fuerit eis reddita: qua pcepta cognoscut de nouo eā quā passi sunt teptacōe: ex carētia grē pbacionē fuisse nō desolacōe: et ideo uisunt p grām tpe oportuno ne deficiant: et iter teptant ne supbiat. **Ad** bñs bernard⁹ comēorat i quādā auctoritate ita dicit. **Deuot⁹** quisq̄ nōnūq̄ a

marus plorat amissa dulcedie nē q̄ pius fleuerat admissam amaritudinē pctōr: et hoc tā diu facit donec deo miserāte cōsolacio redit. **Qua** redeūte denuo cognoscat eā quā passā ē teptacione pbacionē fuisse nō desolacionē: porro pbacionē fuisse ad erudicionē nō ad destructionē. **Un̄** et cognito suo de teptacōe pfectu: nō tm̄ re fugit si eia teptari appetit. **Crebrius** itaq̄ hui⁹ cōmōi uias scindit: inter grē uisitacōe et teptacōis pbacionē i scola uirtuū pficiēs. faciēte vniq̄ teptacōe de cōsolacōe ne deficiat: teptacōe ne supbiat: tande dei exercitacio mudato oculo iteioru statim adest lux: cui fidelit̄ iherere cupiens si corpe pssus nō puales ad serpm̄ nolens dolens q̄ resiliat. **Gustato** tñ aliq̄ten⁹ qm̄ dulcis ē dñs: ad sua eia cū redierit i cordis palato sapore retinet: quo fit ut iā ipm̄ nō ipi⁹ bona q̄q̄q̄ desideret. **Hec** bernard⁹. **Et** cōsiderādū q̄ nichil i filio grē et i anabus factis tm̄ deo placet: qntū diligēs et muta m̄ hanc uisitacionū obseruācia. **Un̄** em̄ uenit et recedit periculossie ignorat: **Un̄** dicit bñs bernard⁹. **Cū** spūs sc̄i dispēsatorie uisitacōis uigilantissime nō obseruat: tūc fit ut nec absente desideres neq̄ pntē glōifices: nepe q̄ p̄tō recedit ut audiri qrit. **Quo** nā mō si abesse nescit requirit: et qui dignant̄ ad hoc redit ut cōso

let: qualiter digne pro maiesta-
 te sua recipitur si nec adesse sen-
 tit. **Un** vigilas sim⁹ et solliciti-
 cta grās visitacois nrē. q̄ mira-
 suauitate diuine sue artis i ces-
 sant actitat spūs sancto i corde
 mō: ne uq̄ sine uiligācia nrē
 cōsacae grā ueriat uel recedat.
Un dñs dicit. Vigilate: q̄ nes-
 citis qua hora dñs uerter uen-
 tur⁹ sit. Mens enī q̄ p̄ grām
 uisitacois nō obseruat: erit ig-
 ta uisitacoē. **Quā** ergo iueniat
 nos grā uisatos. s̄ semp uult⁹
 suspensos et expansos sinus
 cordis. prout facultas uniuersū
 nr̄m suppetit ad dñi aduentū
 habeam⁹. **Sed** et hoc notadū
 diligent. q̄ etiā spūales uiri nō
 pnt semp i uno statu pmanere
 nec eodē mō i spūali uita semp
 profice. s̄ prout dñs donauē-
 rit et grācia sua i fuderit: u-
 nusquisq̄ deuoto nūc segnius
 nūc alacrius currit uia mada-
 tor⁹ dñi. **Un** cū aliquis tedio
 uel accidia se affia sentit. p̄tea
 nō debet diffidere aut desiste-
 a studio spūali: s̄ uiuatis dñi
 debet requirere manu donec
 cōsolet. **Ergo** q̄ diu adest ali-
 cui grā delectet in ea: cū uero
 illa subtracta fuerit nō p̄t hoc
 aiō cōcidat nec tristior q̄ oportet
 fiat. s̄ utat cōualio sapientis
 ut i die bonor uidelicet cū ha-
 bet grācia et successus p̄speros
 i rebus spūalibz. ne i memor sit
 malor. hoc est temptacois et
 aduersitatu q̄ sustinuit uel i
 postter sustinere p̄t. et eoduer-
 sō i die malor nō i meor sit bo-

3° bñd.

nor: ut int prospera et adu-
 sa mediū tenes et discreaone
 habes bñdicat dñm i oī tpe. s̄
 ta tangit bñs bernard⁹ i m̄tita-
 tu sup cōtica ita dices. **Uide**
 illū qui i spū ambulat neq̄q̄
 pmanere i uno statu nec ea-
 de semp facultate profice. et
 q̄ nō sit i hōie uia eius. s̄ q̄ ad
 modū ei spūs moderator dis-
 pensat prout uult: nūc seg-
 ni⁹ nūc alacrius q̄ retro sunt
 obliuisci. et ad anteriora sese
 extendē. **Ergo** cū te accidia
 uel tedio affia noli p̄tea dif-
 fide aut desistere a studio spū-
 rituali: s̄ uiuatis req̄re ma-
 nū dices. trahē me post te. tra-
 hē te obsecrās sponse exēplo:
 donec denuo suscitāte grācia
 fact⁹ p̄uor alacrorq̄ curras
 uia mada tor⁹ dei. **Un** qm̄ diu
 adē grā. delectare i ea: nec
 te existimes donū dei iure he-
 reditario posside. ita uidelicet
 secur⁹ de eo quasi nūq̄ p̄de
 possis: ne forte cū subito trax-
 erit manu et subtraxerit do-
 nū. tu aiō cōcidat et tristior
 fias q̄ oportet. **Curabis** igit⁹
 secūdu cōualū sapientis ut i
 die bonor ne i meor sis malor:
 atq̄ i die malor nō i memor
 sis bonor. **Ergo** i die uirtutis
 tue noli esse secur⁹: s̄ clama
 ad dñm cū p̄pha et dic. **Cū** de-
 fecerit uirt⁹ mea ne derelin-
 quas me. **Porro** i tpe tempta-
 cois cōsolare. et dic cū spōsa.
Trahe me p̄ te. **Sic** nō te de-
 seret spes. i tpe malo: nec i
 bono prouidēcia deert. **Cr̄s̄q̄**

sentis.

inter prospera et aduersa mu-
tabiliu[m] t[em]p[or]um tenens quadam et
mutatis ymaginib[us]. utiq[ue] hac
iuolabile et i[n]co[n]suetu[m] constan-
tis cu[m] eq[ui]tate benedices do-
minu[m] in o[mn]i t[em]p[or]e. **Hec bernard[us]**
Sciendu[m] etia[m] q[uo]d sp[irit]ualis dei
aduent[us] i[n] ai[m]am e[st] triplex:
occult[us], dubius, et manifest[us].
Prim[us] aduent[us] dei occult[us]
dicit[ur] cu[m] i[n] cordib[us] eor[um] qui peccata
mortalia no[n] co[m]mittu[n]t deus
p[er] sua[m] gra[m]m i[n]habit[us]: qui p[ro]p[ter]
hoc occult[us] dicit[ur] q[uo]d i[n] suis
effectib[us] non sentit[ur]. **Un[de] ap[osto]lus**
ad ephesios dicit x[p]m habi-
tare p[er] fide[m] i[n] cordib[us] n[ost]ris. Si
des aute[m] catholica hec est. ut
q[ui]cu[m]q[ue] puritate[m] sua[m] co[n]seruaue-
runt et mortalia peccata no[n] co[m]mi-
serunt. licet i[n] magnis se nodu[m]
exeritauerunt: t[ame]n i[n] illo[rum] cor-
dib[us] diam[us] esse deu[m]. **De hoc**
occulto aduentu dicit i[n] ps[al]m.
Perstigia tua no[n] cognoscent[ur].
Secu[n]d[us] aduent[us] dubius dicit[ur] cu[m]
mutacoe[m] nouoru[m] affectionu[m]
i[n] nobis cognoscim[us] et sentim[us]:
per quas peccata q[uo]d prius pla-
cuit et delectabat. nu[n]c p[er] ama-
ra[m] p[ri]ncipal[em] displicet et non de-
lectat. **Vern[us] eni[m] p[ri]ncipal[is] etissimu[m]**
signu[m] e[st] diuine p[ri]ncipal[is]. au[tem] sp[irit]us
licet dulcis sit sicut i[n] libro sa-
pientie d[icitu]r q[uo]d dulcis e[st] sp[irit]us
cu[m] i[n] nobis: nichil t[ame]n nisi q[uo]d
amaru[m] e[st] i[n] eade[m] p[ri]ncipal[is] sentit[ur].
Hic ergo aduent[us] conuenient[er] du-
bius dicit[ur] id e[st] p[ar]t[im] not[us] et p[ar]t[im]
ignot[us]. not[us] ex mutacoe[m] de-
uocoe[m] q[uo]d uernat cognoscat et
sentatur: ignot[us] q[uo]d q[uo]d ex sui

p[ri]ncipal[is] p[ri]ncipal[is] i[m]pressionem facit
i[n] ai[m]a amaritudine uidelicet
cu[m] i[m]pe sit dulcis. **Et nondu[m] u[er]o**
q[uo]d hui[us]modi aduent[us] dubius orit[ur]
ex accipientis i[n]abilitate. qui
cu[m] multo[rum] maloz sibi co[n]scius
sit atq[ue] reus. no[n] p[otes]t sp[irit]u[m] sc[ilicet] a-
liu[m] accipere q[uam] iustitiam et argue[n]-
te[m]: licet sua[m] naturale[m] dulcedi-
ne no[n] relinquat. **Ille eni[m] ama-**
ritudo no[n] e[st] ex uenietis amari-
tudie sed ex infectio[n]e recipiens:
sicut cu[m] quis nobile potu[m] et dul-
ce accipit que[m] ex infectis fruicib[us]
felleu[m] iudicat et amari. **De hoc**
sp[irit]u d[omi]n[us] dicit. Ille arguet mundu[m]
id e[st] mudanu[m] homi[n]em de peccato. Ter-
cius aduent[us] dicit[ur] manifest[us].
que[m] d[omi]n[us] i[n] seis uis et amicus b[e]n[e]-
purgatis ac uirtutib[us] ordinatis
i[n] euidentiab[us] et manifestis gra-
cijs opat[ur] ut hac gra[m]m reci-
pientes de dubijs et occultis et
o[mn]i gra[m]m penitus ignotis. manifest[is-
sime doceant[ur]. **De hac dicit**
ps[al]m. Intra et occultu[m] sapie[n]tie tue
manifestasti michi. **Hec igit[ur]**
deca[m] i[n] p[ri]ncipal[is] colligere possu[m]t.
q[uo]d o[mn]is qui i[n] statu gra[m]m hoc est
sine peccato mortali. habet gra[m]m
aut occultam a manifestam: hoc e[st]
habet gra[m]m habituale[m] ul' actua-
le. **Sicut eni[m] ille p[ri]ncipal[is] natus p[ri]ncipal[is]**
natus e[st] i[n] uoluntate: sic p[ri]ncipal[is] sp[irit]ualit[er]
natus i[n] nobis habet q[uo]d quoddam
modo i[n] uoluntate. **Tu[m] eni[m] deus i[n] p[ri]ncipal[is]**
pro cordis n[ost]ri habem[us] i[n] uolu-
tu[m]: q[uo]niam p[er] fide[m] habitat i[n] nobis.
et nulla adhuc calefescit deuo-
coe[m] sentit[ur]. **Cu[m] at[er] ho[m]o ho[m]i[n]is opib[us]**
et uirtutib[us] diu exerceat[ur] iter-
du[m] sentit i[n] corde suo uoluntate

igne caritatis que aliis vicibus
neque sentit: tunc dicitur habitare
in cordibus nostris non solum per fidem in
uoluntate sed per sensibile gratiam que
quodammodo denudatur. De hac
duplex in homine gratia occulta et
manifesta dicit bernardus. Quis
et si iustus non desit ad meritum:
plenusque ab eis ad solacium. Illud
utilius: istud iocundius. Habet
itaque et latet: dum sensu cordis
minime tangit illa suauitas ha-
bita sed abscondita. Hec bernardus.
Debet ergo quilibet religiosus se
in statu gratie conseruare ab omni
peccato mortali abstinendo. et etiam
a peccatis uicinalibus: prout possibile est conti-
nendo. ut gratia non solum habitu-
ale ueritatem actualem ab ipso
dum tempore suo consequi ualeat ad
sua consolatione: quia miser-
corde deus neque deserit se time-
tes et in preceptis suis ambulan-
tes. sed tempore et loco consolatur eos:
aut affectum deuotionis uel gratiam
conspirationis illis infundendo. Qui
uero per huiusmodi dona sic consolatur:
debent esse grati et domino pro ac-
ceptis beneficiis suorum donorum re-
dere gratiarum actiones: ut ex hoc
postmodum maiorem gratiam ab
ipso percipere mereant. De hoc
beatus bernardus ita dicit. Fel-
ix qui ad singula dona gratie
redit ad eum in quo est plenitudo
gratiae. cum dum pro acceptis nos
ingratos non exhibemus: locum in
nobis facimus gratiae ut maio-
ra adhuc percipere mereamur. Om-
nino enim nos sola ingratitude
a profectu conuersationis impeditur.
dum quodammodo amissum reputamus

dator quod ingratus accipit: inuenit
sibi de cetero ne tanto plura
pudet. quanto plura daret ingratus. *1. 16. 2.*
Eccce quomodo ingratitude tollit
gratiam ab homine. Debemus ergo
semper gratias agere omnipotenti deo
pro beneficiis nobis ab ipso ipse
suis: ut beneficia periora gratiam
et spiritualium donorum ab eo conse-
qui mereamur. *De caritate dei.*

Postquam instructus sum de gratia
que per spiritum sanctum in mentibus fide-
lium infunditur: nunc de caritate
qua idem spiritus sanctus in cordibus re-
ligiosorum ac deuotorum hominum ope-
rat. desidero informari. *Patet.*

De caritate super qua petis
informari scire debes. quod
primo caritas prout diffinitur
in tertio libro sententiarum est dilectio
qua diligit deus propter se. et pro-
pter ipsum propter deum et in deo. Secun-
do diffinitione beati augustini:
caritas est uirtus qua uidere deum
et proferri desideramus. Hec autem
nobilissima uirtus caritatis per
donum sancti spiritus infunditur cordi-
bus fidelium: ut possint deum di-
ligere ac amare. Testatur hoc
beatus augustinus in libro de uerbis domini
sic dicens. Magna est misericordia dei
nostri. Dedit enim dona hominibus.
Que dona sunt spiritum sanctum. Donum
quippe dat equale sibi. quia
donum eius spiritus sanctus est: et unus
deus tota trinitas. pater et filius
et spiritus sanctus. Ad prestatit nobis
spiritus factus. Audi apostolum. Cari-
tas dei diffusa in cordibus nostris.
et ne putaret quisque a se sibi
esse quod diligit deum. continuo

addidit: p̄ sp̄m̄ sc̄m̄ q̄ dat̄ ē nobis. Ut ergo ames deū ha-
bitet ite deus. et amet se de te:
idē ad amorē suū moueat te.
accēdat te illūnet te exaltet te.
Hec aug⁹. Vñ sp̄m̄ sc̄m̄ ille ha-
bere dinoscat. qui deū amat.
Qd̄ idē b̄p̄s aug⁹ affirmat
sic dices. Crestat ut itelligam⁹
sp̄m̄ sc̄m̄ habere illū q̄ diligit:
et habendo mereri ut plus ha-
beat. et plus habendo plus di-
ligat. Hec aug⁹. Et notandū
q̄ amor dilectio. et caritas. i sac̄
scriptura frequēt̄ pro eodē acci-
piūt. ut dicit d̄yonsius i libro
de diuinis noīz: ubi sic ait. Co-
munit̄ et uniformit̄ utendū ē
i diuinis. noīe amoris. et noīe
dilectionis. siue etiā caritatis. S;
considerādū q̄ affectus siue a-
mor aīe si r̄s ē dicit̄ caritas:
si uo prau⁹ dicit̄ cupiditas. Vñ
dicit̄ beatus aug⁹. Nota q̄
pes aīe amor ē: qui si prauus
ē dicit̄ cupiditas ul' libido. si
r̄s ē dicit̄ caritas. Hec aug⁹.
Amore uāq; mouet̄ aīa quasi
ad locū quo tendit. idē ad de-
lectacionē bonā uel malā. quo
se puenisse p̄ amorē letat̄: s;
quātomagis cupiditas de cor-
de hoīs eliminat̄. tāto maior
caritas acquirit̄. De istis mo-
tib; aīe beat⁹ aug⁹ sic dicit. Ca-
ritatē dico motū aīe ad fruendū
deo p̄t̄ ip̄m. et se atq; proxi-
p̄t̄er deū: cupiditatē aut̄ mo-
tū aīe ad fruendū se et proxi-
et quolib; corporeo nō p̄t̄er
deū. Qūto aut̄ magis r̄gnū

cupiditatis destruit̄: tāto ma-
regnū caritatis auget̄. Nā ca-
ritatis uenenu ē spes ad ip̄s
cendoz aut̄ retinendoz qualū.
nutrimētū ei⁹ ē inimicū cu-
piditatis: p̄fco nulla cupidi-
tas. Quisquis igit̄ eā nutrire
uult: isct̄ minuendis cupida-
tib;. P̄fca enī caritas nec cupi-
ditatem habet seculi nec t̄d̄rē.
p̄ quas duas ianuās itrat̄ u-
micus et regnat̄: s; p̄ suo t̄d̄rē
dei et amore pellend⁹ ē. Hec
aug⁹. Et de hac cupiditate et
caritate et q̄ reb; terreis sit
utendū ad necessitatē et non
fruendū. idē b̄p̄s aug⁹ sic ait.
Amor turpis cupiditas dicit̄:
quo aīm̄ serpo inferiora sectat̄.
Amor bon⁹. caritas ul' dilectio
dicit̄. Quid amaueris a hoc
ē q̄ tu. a inferus ē te. a superius
ē te. Si inferus te ē qd̄ amas:
a cōtēpnendū ama. ad tractā-
dū ama. ad utendū ama: nō
ad diligendū ama. Verbi grā.
Aurū amas. noli te alligare
auro. deus posuit sub tē aurū
Amor ergo iste ē cōtēpnend⁹
ad usum assumēda sunt ista:
nō eis vinculo amoris quasi glu-
tino ē adherendū. Hec augustin⁹.
Et notandū q̄ quilib; peccōr̄ loqe
ē a deo nō loco. s; dissilitudinē
hoc ē malis morib; et puer-
sā vitā: q̄ sicut p̄ bonā vitā et a-
more dei homo appiquat̄ deo:
ita p̄ malos mores et diligēdo
ūquitatē recedit a deo. De hoc
b̄p̄s aug⁹ i glosa sup̄ ps̄m̄ sic di-
cit. Nōndū q̄ nō loco quisq; ē

a deo: s̄ dissimilitudinē. **C**ō ē dissimilitudinē. Mala vita. malis moribus. Si enī bonis moribus appropinquat deo: malis moribus recedit a deo. **U**nū q̄ idēq; homo corpe stas uno loco et amado deū accedit ad deū: et amado iniquitate recedit a deo. **N**usq; pedes mouet: et tñ p̄t accedere et recedere. **P**edes enī nr̄i ī hoc itinere affectus nr̄i sunt: p̄t quisq; amorē habuerit ita accedit et recedit a deo. **H**ec auḡ. **S**i cū oīm bonorū radix sit caritas et oīm malorū cupiditas: necesse ē ut vna destruat siue extirpet et alia plantet: q̄ simul ambe eē nō p̄nt: q̄ nisi vna radicat euulsā fuerit: alia plantari nō p̄t. **S**ine causa aliq̄ conat̄ incidere: si radice nō cōtendit euellere. **H**ec auḡ. **U**nī ille abhorret celestia: cui⁹ dilectio ē inclinata ad terrena. **D**e hoc ait crisostom⁹. **O**dit nimirū et abhorret celestia: cui⁹ dilcō spergit̄ ad mundana. **E**i nāq; qui dilectōne carnali estiuauerit: omne qd̄ salutis sue fuerit graue et insipidū apparebit. **H**ec crisostom⁹. **O**portet q̄ ut ille mundi amorē p̄ponat: q̄ dei amore impleat desiderat. **U**nī dicit b̄s auḡ. **S**i habitat ī te amor mundi: nō ē quo itret amor dei. **V**as es s̄ plenu es: funde qd̄ habes. ut recipias qd̄ nō habes. **F**unde amorē seculi: ut implearis amore dei. **N**ā amor dei et mundi p̄t ī vno corde cohabitare non p̄nt. **C**episti deū diligere:

cepit ī te deus habitare. **D**eus pulcher sedos et deformes amauit ut pulchros faceret. **Q**uā tū ī te crescat amor dei: tantū crescit pulchritudo. **I**psa caritas ē autē pulchritudo. **Q**uisq; etiā cōtendit habere se posse dei caritate sine dei adiutorio. qd̄ aliud cōtendit nisi habere deū posse sine deo. **H**ec auḡ. **N**ecesse igit̄ ē ut hō q̄ post carnalē in tū ad spūalia conuertat̄: ab hys quib; prius p̄ iordmatū amorē adheferat se auertat: ut eo liberius p̄ amorē spūalib; rebus ihere valeat. **D**e hoc hugo de sedo victore sic ait. **N**ecessesse ē ut hō q̄ a carnalib; ad spūalia conuertat̄: prius autē ab hys oibus quib; p̄ affectū iheserat auellat̄. **T**ū siq̄de libere se spūalib; p̄ amore cōglutinat: cū de terrenis affectib; nichil sup̄e qd̄ ei⁹ mētē ī desideria aliena cōuertat. **I**taq; temp⁹ sc̄dedi ē ut prius hō mētē a desiderijs terrenis auellat: postea temp⁹ cōsoluendi. ut autē p̄ amorē spūalē etnū et p̄manentib; bonis adhere incipiat. **S**ic quippe cōfuit̄ huāna et diuina ī vni: ut q̄ duo fuerāt p̄ naturā fiant vna p̄ grām. **C**onpunctio siq̄de ip̄a acus ē et dilcō fili: et facit vna acus et p̄forat utruq; ut filiū utruq; continent. **H**ec hugo. **E**t notadū q̄ recedere a summo bono hoc ē a deo et ad here voluptatib; seculi: ē formicari a dño. **T**estat̄ hoc b̄s auḡ ita dicens. **R**ecede nāq; ab illo

simplia et singulari bona. hoc ē
 a deo. et ī istas voluptates et ī
 amore seculi corrūpiones q̄ ter
 renas accede: ē fornicari a dño.
Ergo amād⁹ ē de⁹ sup oīa: et
 pro amore ei⁹ ita ut si fieri p̄t
 nosmetipsos obliuiscam: Obli
 ta ē enī serpām aīa si amado
 mūdū: nūc obliuiscat se si a
 mado artificē mūdī. **H**ec aug⁹
Hic ē q̄ homo toto affectu nō
 p̄t suā dilaiōne dñige ī deū.
 q̄ aīm⁹ ei⁹ dū p̄ res vanas
 et tñsitorias occupat: ac p̄ a
 more iordmati iplunt: mun⁹
 abilis ad diligendū deū seu ce
 lestia efficit. **D**e hoc b̄s aug⁹
 q̄si plāgēdo ī libro soliloqorū
 sic ait. **O** lux mētis. o lucens
 veritas. o vera deitas q̄ illū
 nas omē hōiēm peiēntē ī hūc
 mūdū. uenēte q̄dē si nō di
 ligētē: q̄ q̄ diligit eū inimic⁹
 dei cōstatuit. **E**xpelle teneb̄s
 desup faciē abissi mētis mee.
 ut videat te ītelligēdo. ut cog
 noscat te cōphēdēdo. ut dili
 gat te cognoscēdo. **Q**uisq̄
 enī cognoscat te. diligit te. ob
 liuiscat se. amat te plusq̄ se:
 reliq̄t se. uēit ad te. ut gau
 deat de te. **H**ic ē ergo dñe
 q̄ nō tm̄ diligo q̄ntū debeo:
 q̄ nō plene cognosco te. **E**t
 q̄ par te cognosco. par te
 diligo parū gaudeo. si a te uō
 iteriōn gaudīo p̄ exteriora
 recedo: et dū te solo careo
 adulterinas amicias ī hys
 exterioribz q̄ro. **E**t sic miser
 ego. cor meū q̄d tibi soli debui

66
 toto amore totoq̄ affectu īpedē
 uanisq̄ dedi: et van⁹ effect⁹
 sum dū uanitate dilexi. **H**inc
 ē etiā dñe q̄ ite nō gaudeo
 et ideo tibi nō adhereo: quia
 ego ī exterioribz tu ī interioribz.
 ego ī t̄palibz tu ī spūalibz: ego
 ī tñsitorius aīd diffundor. co
 gitacōē vsq̄. locucōē īplucor:
 et tu dñe iētius habitas et iū
 tate ego ī t̄ris: tu diligis alta
 ego īfima. tu celestia ego ī t̄
 na. **E**t q̄n poterūt hec oīa cō
 uenire. **M**iser ego. q̄n poteit
 obligas mea tue r̄titudinī
 adēquari. **H**ec aug⁹. **U**n̄ gli
 bet homo deuot⁹ debet q̄ntū
 p̄ualet dño auxiliāte. cor suū
 ab amore creature et rerū tñ
 seūcū erant. et dilaiōne suo
 cōdutorī adherē: ne amado
 creaturā amittat suū et om̄
 rez creatorē et p̄ cōsequēs ef
 ficiat adult: nā aīa deserto cre
 atore et amās creaturā adulte
 ra ē. **U**n̄ ad amadū creatorē
 et nō creaturā h̄s aug⁹ hor
 tat ita dices. **D**isce amare ī
 creaturā creatorē. et ī factura
 factorē: ne teneat te q̄d ab il
 lo factū ē. et amittas eū a q̄
 et ip̄e factus es: relīque om̄s
 amores. **D**ulchior ē ille q̄
 feat celū et t̄rā. **C**uelle igit
 cor tuū ab amore creature: ut
 iherēas creatori. **S**i aut̄ dese
 ris eū qui te feat et amās illa
 q̄ feat deserto illo q̄ feat: ad
 ulter es. **A**nima enī deserto
 creatorē amās creaturā. adul
 tera ē. **A**ll⁹ enī amore nichil
 castius: nichil delectabili⁹ ē.

Illo deserto hoc amplectedo. effici
 acrius inuuda. **Q**uia ut illi a
 pleru digna sis dimitte ista.
 et illi ihere gratis. **N**oli dilige
 deum propter primum: si gratis cole eum
 ut ipsum accipies. **E**t quod enim tibi
 aliud dederit. minus est quam ipse.
Adherens autem anima domino incipit securi
 tate habere et libertate: nec pa
 uores sustinet nec timores. **H**ec
 aug⁹. **E**rgo secundum dictum beati b
 nardi. amor extirpat cor nostrum
 non occupet: quod non potest commisce
 ri vera uanis. eterna caducas.
 spiritualia corporalibus: summa primis.
Un pro ut dicit beatus aug⁹. bo
 ni ad hoc utuntur mundo ut fruatur
 deo: mali ut fruatur mundo. uti
 nolunt deo. **E**rgo anima deuota cum
 domino igne hoc est caritate accen
 sa fuerit cuncta que in terra sunt des
 picit. et soli deo intendit. **D**e hoc
 crisostomus sic dicit. **N**am enim cum
 ignita fuerit igne domino. ad ni
 hil eorum que sunt in terra de reliquo
 respicit. nec ad gloriam nec ad ue
 cidiam: sed ad unam solam que detinet
 eam flamma. **H**ec crisostomus. **U**bi con
 siderandum quod anima sine amore esse
 non potest: aut enim concupiscit terrena
 aut diligit celestia. **Q**uod as
 firmat quodam glossa super hec uerba.
Qualiscumque amor sit vacare
 non potest. nam si terrenus est animam ad
 concupiscendum terrena inclinatur: si uero
 celestis est ad celestia subleuat.
 et ad eterna inflammat. **A**lligata
 enim anima terreno amore. uiscum ha
 bet in penis: volare non potest. **S**ed
 amor sanctus ab hoc uiscio solu
 ta: ad supernam gloriam leuat in

ipsum celeste. **H**ec glossa. **N**am se
 cundum dictum beati augustini. anima
 media inter deum et creaturas po
 sita consuetudo ad deum illuminat: me
 liorat: proficit: conuersione ad cre
 aturas obtenebrat: deteriorat
 et corrumpit. **Q**uia pro ut dicit
 beatus gregorius. illi qui bona terrena
 appetunt. ueluti in nichilum redi
 guntur: quod dum manentem dei cunctam
 deserunt: diligentes in seipsum quod
 ad non esse tendunt. **H**ec gregorius.
Nam sicut uita corporis anima est ita
 uita anime est deus: et sicut corpus
 moritur cum anima emittit: ita mors
 est anime non diligit deum. **D**e hoc beatus
 aug⁹ sic dicit. **S**icut enim uita
 corporis anima est: ita uita anime deus.
Sicut corpus exprimitur cum anima
 emittit: ita exprimitur anima cum deo
 amittit. **D**eus amissa mors
 anime: anima amissa mors corporis.
Et licet corpus nostrum possit mori.
 tamen id ipsum quo diligimus scilicet anima
 mori non potest: nisi dum non diligit
 deum. cum mors est non deum diligit:
 quod nichil est aliud. quam ei quod diligit
 gredo atque obsequedo ponere.
Hec aug⁹. **E**t nondum quod inter a
 more mundi et dei licet esse dicitur.
Nam amor mundi in principio dul
 cis esse uidetur: si finem habet ama
 rum: sic concupisio amor dei incipit
 ab amaritudine. et eius ultima
 sunt plena dulcedine. **H**oc affir
 mat hugo ita dicens. **I**nter amore
 mundi et dei licet esse dicitur: quod amor
 mundi in principio dulcis esse uidetur:
 si finem habet amarum. **A**mor uero
 dei ab amaritudine incipit: si ul
 tima eius dulcedine plena sunt.

Quid dicit dñs i euā^o dices. Quid
 hō pmo bonū vniū pōit: q̄ in
 sua delectatōe falsā q̄ndā dulce
 dñe sentit. s̄ postq̄ furor ma
 li desiderij mēte mebruiuerit
 tūc qd̄ deterius ē p̄inat: quā
 sp̄na cōsac̄e sup̄uenēs mēte quā
 prius falsō delectabat. grauit̄
 cauiat. s̄ sp̄sus m̄ postremo
 vinū bonū porrigit. dū mēte
 quā dulcedie sui amoris reple
 disposit. quādā pius tribulatio
 nū cōpūctioe amaritudinis sinit:
 ut post gustū amaritudinis au
 di⁹ bibat suauissimū poculū
 caritatis: q̄ in p̄cor et pen
 tēs de miā dei fiduciā habere
 iapit. q̄ p̄ lōga meroris te
 dia sancti sp̄s cōsolatioe cor
 suū releuari sentit. **Hec hugo.**
Sciēdū etiā q̄ aure et solliatu
 dies ip̄duit feruore caritatis:
 teste b̄to bernardo q̄ sic ait.
 Fons vite ē caritas: nec vni
 auct̄ dixerit q̄ de illo nō hause
 rit. **Haurire quō p̄t.** nisi fuerit
 p̄ns p̄ns fontis. q̄ caritas ē que
 deū ē. **Dñs igit̄ deo ē:** q̄ deū
 amat. **In q̄ enī nun⁹ amat:** ab
 sens p̄fecto ē. **In eo at̄ nun⁹ a
 mae deū cōuicat:** qd̄ carnis ad
 huc necessitatibz occupat. **Et**
qd̄ ē hoc. nisi a deo qd̄ā absēm⁹ et
absctacio. nisi pegrinacio. **Et pe**
grinam⁹ ergo a dño. et i cor
pe pegrinam⁹: cū nimir et i
 tenacio p̄pedit enūnis et cari
 tas caris fatigat. **Hec bernar**
d⁹. **Sz et hoc nōndū q̄ aiā huā**
na sine amore neq̄ esse p̄t.
q̄ a diligit trena siue carnalia:

aut amat celestia siue sp̄ualia.
Sz debet sp̄ualis amor **carnale**
 carnale amore rep̄mē: et dul
 cedo amoris dei illicitā dulcedi
 ne superac. **De hoc dicit beatus**
thom⁹. **Difficile ē luānā aiā:**
nō amare: et necesse ē ut i q̄stūq̄
mēs nrā trahat affectū. **Ergo**
carnis amor sp̄s amore superet:
desideriū desiderio restrigat:
q̄tū mde minuit: hinc crescat.
Hec iōn⁹. **Dicit etiā de hoc b̄to**
bernard⁹. **Sit igit̄ suauis et dul**
cis affectu tuo dñs ihs cōn ma
las vtiq̄ dulcis vite carnalis il
lecebras: et viciat dulcedo dulce
dñe. q̄admodū clauū clau⁹ ex
pellit. **Ea sicut mors violent**
sepat aiām a corpe: ita dilād
dei violent segregat hōiem a
mūdo et carnali amore. **Hec b̄**
nard⁹. **Nā q̄ mīmā guttā dñe**
dilādus gustauerit. omne dul
cedmē tñsitoria cōtēpuit: et so
la sibi suauitas dīna dulcescit.
Dñs dicit hugo. **Quāq̄ nimirū**
q̄ntūcūq̄ mīmā guttā dñe gus
tauerit caritatis: iā ei desipit
ois dulcedo tñsitoria. et sola
dulcescit suauitas caritas q̄di
na. **Hec hugo.** **Oportet ergo q̄**
deū i corde suo habē desiderat:
ut affectū suū et dilcōne ab oī
bz rebz t̄renis et honoribz et ce
teris oībz q̄ cū deo amari non
p̄nt abstrahat. et i deū d̄m̄gat.
Qd̄ affirmat b̄to aug⁹ sic dices.
Qui deū i corde suo habē desi
derat: oportet ut amore suū
de rebz et honoribz de amias.
et p̄sequēs de oībz q̄ i deo
et cū deo et p̄t̄ deū diligi nō

pnt abstrahat. **Hec aug⁹.** Vn⁹ devote aie q⁹ deu⁹ time et dilige cōsueuerit. mortificatis i se cupiditatibz volūtate dei sibi pfeecerūt: et p⁹ dei amore se nō amant. **Ad leo** papa tangit ita dices. Sapiētes aie q⁹ vnū time vnū dilige et vnū spare didicerūt: mortificatis cupiditatibz et crucifixis corpis sensibz volūtate dei sibi pfeecerūt: et p⁹ dei amore se nō amāt. **Cuq⁹** auduit sibi diuinit⁹ dicit. post cōcupiscētiās tuās nō eas et a volūtate tua auertē. didūt affect⁹ suos et lege⁹ mentis a corpis lege discernūt: ut ex quadā se pte sibi denegēt. pde⁹ tes se i hys q⁹ carnalit⁹ cupiūt: et iuēientes se i hys q⁹ spūritū⁹ cōcupiscūt. **Hec leo.** Scedū etiā pro ut dicit hugo. q⁹ flāma libidis et amor carnis eos q⁹ accedit cōsumit. Amor vō sapiē lumē habet s⁹ cōsupcionē non habet: et si accedit frigidus ardetes facit. nō tñ cōburit. Vn⁹ q⁹libz pccōr q⁹uis p⁹ culpā pccā⁹ nimis i corde suo infrigidatus fuerit nō despet. s⁹ p⁹ p⁹niām cōuertat⁹ ad dnm: et calorem caritatis xpī i se p⁹tin⁹ reformabit. **De hoc alexander** dicit sic. **Nemo** despet hoīm. q⁹tūcūq⁹ enī q⁹s ob culpā frigid⁹ fuerit: dū tñ cōuertit⁹ caritate xpī valid⁹ i flāmasat. **Dicit etiā de h⁹ cassian⁹.** Cū enī mēs a culpa lota fuerit ac xpō applicuerit: simillas caritatis i se xps p⁹tin⁹ reformabit. **Sz** et hoc cōsiderādū

q⁹ oīs suauitas et oīs opulētia creaturaz cor hoīs afficē pnt s⁹ nō saciare: p⁹ deu⁹ q⁹ solus implere et saciare aiām p⁹. **De hoc hugo** sic dicit. Oīs iocūditas et oīs suauitas oīs potētia. oīs epulētia creaturaz afficē cor huānū pnt: saciāe nō pnt. **De hoc dicit b⁹ bernard⁹.** **Ad** ymaginē quippe dei scā est aiā rāionalis: cetis oībz occupari p⁹ repleti oīno nō p⁹. **Capacē** dei q⁹tūq⁹ min⁹ ē deo. nō implebit. **Vn⁹ ē.** q⁹ nālū quidē desiderio sumū quis probat⁹ appetere bonū: nullā nisi adeptō eo req⁹re habetur. **Hec bernard⁹.** **Vn⁹ dicit anselm⁹.** Oīs creatura q⁹ de⁹ nō ē nichil iopia ē. **Idcirco** scā vni p⁹posito amōre rez tñscūcū et omī q⁹ i mūdo sūt uel q⁹ carnalit⁹ delectari p⁹. se pot⁹ cōtulerūt ad amā dū deū: et ea q⁹ spūalia sūt diligētes. q⁹dā cibū. quēdā amplexū spūrituale. quādā lucē et quēdā odorē iterioris sui hōmīs ubi verā requē iuēire et assequē possent. **De tali amore b⁹ aug⁹** i libro cōfes. sic ait. **Ad** amo deus me⁹ cū te amo: **Nō** specie⁹ corpus nec decus t⁹pis nec cadore⁹ lucis amicitū oculis. nō dulces melodias suauū cātilenaz: nō floz et ungetoz et aromatiū suauē olectia. nō māna et mella. non mēbra acceptabilia carnis ā pleribz: **Nō** hec amo cū amo deū meū. et tñ quādā lucē et quādā vocē et q⁹dā odorē et

Ca viii

quedā cibū et quedā āplerū cū
 amo deū meū. luce voce odore
 cibū āplerū iterioris hoīs mei.
 ubi fulget aīe mee qd' nō capit
 locū. et ubi sonat qd' nō rapit
 tēp'. et ubi olet qd' nō spūgit fla
 tū. et ubi sapit qd' nō minuit eda
 ctas. et ubi heret qd' nō euellit
 sacetas. Hoc ē qd' amo: cū deū
 meū amo. Hec aug'. Ecce qnō
 spūales viri nō t'palia ul' q' t'n
 seūaa sunt. s' pot' spūalia et
 iteriora bona diligūt.

**De effectib' caritatis: q' ē
 qd' pmoueat ad dilcoez dei cadō**

Qupio enā scire aliq' de ef
 fertib' caritatis: et qd' ē
 qd' possit hoīez pmoueri ad di
 lectionē dei. **Ca viii**

Debeo scire q' ad dilcoē
 dei exatādā et etiā aug
 mētādā i nobis nichil ita va
 let: sicut bñficioz ei' frequēs
 cōsideratio. Testat hoc bñs au
 g'. q' sic dicit. Ad dei dilcoē i
 nobis exatādā. nutriendā et
 augmētādā. nichil ita valet:
 sicut bñficioz ei' frequēs et di
 ligēs cōsideratio. Hec aug'.

Debet nāq' hō religios' cogi
 tare et ppende bñficia et gra
 ciā sibi a deo collatā p ceteris.
 Nā multe sunt generacoēs ho
 minū q' sine fine ac cognicoē
 i pdicōne etnā dilapse sunt.
 vel etiā i fide catholica exi
 tes s' carnalū et male viuētes
 i ppetuā dāpnacōne itiderūt.
 ipse vō p oib' lius ē a deo elec
 et ad vīā salutis vocat'. ac ip
 sū grā roborat'. Hui' mōi ei
 bñficia dñi i mēte ptractare:

dat materiā magnā ipm deū
 diligedi ac amadi. De talibz
 bñficiis dei bñs aug' cōmēō
 rat ita dicēs. O anima mea
 si cogitare potes q' et quales
 i cōpacōe tu abiecti sunt: qui
 graciā q' data ē tibi cōseq nō
 valebāt. Audisti cte ab uicō
 vsq' nūc q' multe generacoēs
 hoīm miserūt: q' omīs sine cog
 nicoē dei et p'ao sui saguis i
 iteritū etnū dilapse sunt. Oī
 bz illis redēptoz tu' amātoz
 tu' te ptulit. qn tibi grāz lar
 git' ē quā null' illoz p'ape
 meruit: tu sola p' illis electa
 es. Et q're id i te factū sit nul
 lā p't amatoz tu caritatē
 causā poteris assignāc. nec
 aliq' habes: nisi qd' solū me fe
 cit qm voluit me. Nūq' forcioz
 dicioz nobilioz aut vtuosioz oibz
 illis fusti. q' grām elcōnis et
 familiaritatis p' oibz cōseq me
 ruiisti. O q't forciozes et nobili
 ozes vtuosiozes ibi fuerūt: et
 tū abiecti vniūsi perierūt. Hec
 aug'. Nō solū aut bñficia dei
 recōledā. s' etiā p'ccā p'us cōmis
 sa p' cōtrōez ad memoriā sunt
 reuocāda. nō ad delectādū in
 eis. s' quō p' p'niāz et misericor
 dia dei absolutū sit vnusquisqz
 ab eis: ut pro tāto bñficio sibi
 a deo collato. feruētioz sit ad ip
 sū diligedi et amadi. Hoc fa
 ciebat beatus aug' cū i libro cō
 fessionū sic dicēt. Recordam vo
 lo t'nfactas feditates meas et
 carnales corrupcoēs aīe mee
 nō q' ea amem: s' ut te amem
 deus me. Amore cōris tu facio

illud. recoles vias meas nequis
 finas i amaritudine cogitacois
 mee: ut tu dulcescas michi dulce
 do no fallax: dulcedo felix et se
 cura. et colliges me a dispsioe
 i qua frustrati discissus sum:
 du ab vno te auersa i multa e
 uanuu. **E**xarsi ei aliqn saari
 iferis i adolescencia. et affici
 ausus su variis et vmbrosis
 amoribz: et cotabuit species
 mea et coputru cora oculis
 tuis: placens michi et coplace
 cupies hoibus. **E**t qd erat qd
 me delectabat. nisi amari et a
 mare. **E**t exalabant nebule
 de limosa concupia carnis et ob
 fuscabat cor meū. ut no discer
 neret serenitas dilcionis tue
 a caligine libidinis: cu nichil
 bladius sit tua caritate. nec
 amat qd salubrius q illa p
 auctis formosa et luidosa veritas
 tua: vbi requies eta repitur.
Tu em es plenitudo et inde
 ficiēs: copia icorruptibilis sua
 uuitatis. **Q**ues e apud te ^{uolce} et in
 ta ixturbabilis: qui itrat in
 te itrat i gaudiū dñi sui: et
 no timebit et habebit se op
 time ioptimo. **D**efluri abs
 te ego et erravi deus me: ni
 mus deuius ab stabilitate tua:
 et factus su michi regio eges
 tatis. **H**ec aug. **D**ende eadē
 quisq; deuot⁹ debet misera
 coēs dñi: quō eū p suā grām
 visitat et cololat: ac om̄ ob
 litus sibi soli itendat. **H**anc
 pietatē dñi magnā btus au
 q⁹ tra se sentiebat cū dicebat.
Cū dei miseracoēs tra me

attedo: sic michi videt. q si fas
 e dicere quodamō nichil agit
 deus nisi vt saluti mee pui
 deat: et cū pro me totū orni
 patū video quasi om̄ oblit⁹
 michi soli velut vacare. **H**ec
 aug. **I**te dicit. **O** bone deus
 op⁹ qui sic vnūqueq; m̄m cu
 ras. tñqm̄ solus cures: et sic
 om̄s tñq; singulos. **H**ec aug.
Hec igit bñficia iā pmissa et
 alia qcuq; fidelibz a deo exhi
 bita: dat materia v̄m deū a
 madi et sup oia diligedi. **D**ñ
 ecia btus aug⁹ pro hui⁹ mōi bñ
 ficus ad diligendū deū sic hor
 tat dices. **D**iliges dñm deū
 tuū qui pccis tuis seruire fecit
 vniuentū suū: q tibi detmū
 ut angelos i misterū tuū: q
 tibi dedit celū cū syderibz: ac
 rē cū volatilibz: tra cū aūali
 bus et germibz: aquā cū p̄sca
 bus. **M**aiore ergo ei⁹ carita
 ti iuria facis: si dona illi⁹ ac
 apis et dilcionis vicissitudinē
 no repedis. **A**ut ergo dona il
 li⁹ si potes respue: uel si res
 puere no potes. dilcionis vi
 cissitudinē repede. **H**ec aug.
De effectibz caritatis pmo sci
 endū. q caritas no statū p̄fca
 ē cū nascat in hoīe vel habet:
 si nascat ut p̄ficiat: dem̄ robo
 rat. vltio vero p̄ficiat. **D**e hoc
 btis aug⁹ sup canonica iohis
 sic dicit. **N**ūq; mor ut nascit
 caritas p̄fca ē. **P**mmo ut p̄
 ficiat nascit: cū fuerit nata
 nutrit: cū fuerit nutrita ro
 borat: cū fuerit roborata p̄
 ficit: et cū ad p̄fectū venerit

11

dicit. Cupio dissolui et esse cum
 xpo. **Hec aug.** De hac igitur
 virtute videlicet caritate cum pos-
 sessa fuerit generantur alie virtu-
 tes: scilicet strenuitas morum. ere-
 ctio honorum optimarum ac ceterarum
 virtutum. **Unde dicit beatus aug.** O
 felix amor. ex quo nascitur
 strenuitas morum puritas affec-
 tum. sublimitas intellectuum. sat-
 ietas desideriorum. claritas optimarum
 fecunditas virtutum: et dignitas
 meritorum. **Hec aug.** Hec namque
 quod caritas cum mente hominis plene
 cepit: ad innumera virtutum opera e-
 andem multiformiter accedit.
Unde phibet beatus gregorius in primo li-
 bro moralium exponens illa verba.
 et quod multiplex sit lex eius: ita
 dicens. **Unde igitur** lex dei mul-
 tipler dicitur: quod nimirum cum v-
 na eademque sit caritas si men-
 te plene cepit: hanc ad innumera
 opera multiformiter accedit. **Cum**
 nimirum legis multipliciter
 beatus paulus enumerat cum di-
 cat. Caritas paciens est: benigna
 est etc. Paciens quippe est ca-
 ritas quod illata mala equanimiter
 tollerat: benigna est vero cum
 pro malis bona largitur ministrat.
Non emulat: quod pro hoc quod in pre-
 senti mundo nihil appetit: iuvene ter-
 renis successibus nescit. **Non**
inflatur: quod cum primam in mente ret-
 buationis anxie desiderat: de
 hominis se exterioribus non exultat.
Non agit perperam: quod quo se in so-
 lum dei et proximi amore di-

latat: quod a ratione discre-
 pat ignorat. **Non est ambiciosa:**
 quod quo ardentius inquit ad sua sa-
 tagit: foris nullatenus concupis-
 cit. **Non querit quod sua sunt:** quod curata
 que hic transitoria possidet velut
 aliena negligit. cum nichil sibi
 esse proprium nisi quodsecumque permanet
 agnoscat. **Non irritatur:** quod iuribus
 lacessita ad nullos se vlcionis
 sue motus exultat: dum pro mag-
 nis laboribus maiora pro prima
 expectat. **Non cogitat malum:**
 quod in amore iudicie mentem soli-
 das: dum omne odium radiat et
 ruit. versare non sinit in animo quod
 ignat. **Non gaudet super iugitate:**
 quo sola dilacione ergo omnis i-
 uat: nec de peccacione aduersa
 cum exultat. **Cogaudet autem ve-**
ritate: quod ut se ceteros diligens
 pro hoc quod rectum in aliis conspicit:
 quasi de augmento proprii profectus
 hylarescat. **Multiplex ergo ista**
lex dei est que contra unum cuiusque
culpe iaculum quod primam me-
tem impetit. instructionis sue mun-
ime occurrat: ut quod antiqui hos-
tis varia confusione nos obsi-
det: ipsa hinc de nobis multa
pluat expugnet. **Hec gregorius.**
Beatus etiam bernardus verba ap-
 lli iam memorata et quodam alia in trac-
 tatu de caritate exponendo pro-
 sequitur. sic dicens. **Sola enim cari-**
tas est que in aduersis non deficiat
quod paciens est: que iniurias non re-
pendit. quod benigna est. quam feli-
citatis aliena non cruciat quod non

emulat. quā cōsciā mala non
 pūgit. qz nō agit pperā. q̄ i ho
 noze nō extollit qz nō i flat. q̄
 i abiectiōe nō cōfundit. quā
 nō ē ambiciosa. quā cupiditas
 nō coartat quā nō q̄rit q̄ sua
 sunt. quā cōtumelie nō puocāt
 qz nō irritat. quā sinistra sus
 picioēs nō fedāt qz nō cogitat
 malū. quā aliena mala nō le
 tificāt qz nō gaudet sup iūsta
 te. quā errores nō cecāt qz cō
 gaudet veritati. quā psecutioēs
 nō frāgūt qz oīa suffert. quā
 p̄fidia nō idurat qz oīa credit.
 quā desperatio nō absorbet
 qz oīa sperat. quā mortis sepa
 cio nō int̄didit qz nūq̄ extidit.
Quod mirū si forte nō vincat q̄
 fortis ē vt mors p̄mo morte
 forciat. q̄ ip̄am q̄ mortē mou
 coegit i morte redeptoris. **Q**
 i superabilis v̄tus caritatis q̄ p̄m
 quoqz i superabile superasti. et cu
 oīa subiecta sunt. oībz quodāmo
 subiectasti. dū victus amore deus
 factus ē oībz hōm̄ et abiec
 to plebis. p̄pter nimia eī carita
 tē qua dilexit nos deo cōtinere
 vltra nō potuit i ma sua misericor
 dias suas. q̄ min⁹ dilectā aiā
 suā i iuicis exponēt pro amias
 suis. vt mortis timore p̄t tolle
 ret ab amias suis et vigore. **E**t
 si cont̄ deū fortis fuit. q̄ p̄toma
 gis adūsus hoīes p̄ualebit. **H**ec
 bernard⁹. **V**bi nondū q̄ habē
 tibz caritatē oīa illis cooperāt
 i bonū. teste b̄to augustino qui

diat. **D**iligētibz deū oīa coope
 rant i bonū. **T**ales enī de⁹ cō
 solat prosperis. et exerceat ad
 uersis. **N**ā p̄a p̄p̄o i f̄n̄ muta
 te exerceat hūilitas. afflictioē
 paciēcia cōtinēde sapiēcia.
 odio benuolēcia. **H**ec aug⁹. **C**a
 ritas enī magne efficacē ē. **I**p
 sa nāqz ē salus moꝝ. moꝝ c̄mi
 nū. vita v̄tutū. causa meritorū.
 et p̄mū p̄f̄oꝝ. **D**e hac prosp̄
 i libro de vita cōtēplatiua sic ait.
Caritas ē volūtas rē ab oībz t̄
 renus ac p̄m̄tibz p̄oꝝis auer
 sa. iuncta deo i se p̄abilis et v̄nita.
 igne quodā facti sp̄s a quo ē
 et ad quē refert̄ incensa. i q̄
 namēti oīs extranea. corrip
 coīs nescia. nulli vicio obnor
 ia. sup oīa q̄ carnalit̄ diligūt
 excelsa diuine cōtēplatiōis au
 da i oībz sp̄ iuncta. sal⁹ moꝝ.
 moꝝ c̄minū. vita v̄tutū. v̄tus
 pugnaū. palma victoꝝ. cau
 sa meritorū bonoꝝ p̄mū p̄f̄oꝝ.
 sine qua null⁹ deo placuit. cū
 qua nō potuit aliq̄s peccare.
 fructuosa i penitētibz. leta i pro
 ficiētibz. glorioza i p̄seuerātibz.
 victoriosa i martiribz. oposa
 i oībz oīno fidelibz. ex q̄ q̄p̄ ē
 boni op̄is viget. **H**ec p̄sper.
Quisqz hāc caritatē habuerit
 et cur⁹ cor et aiām hēc nobilis
 sima v̄tus possederit. talē i q̄
 aiām supbia nō i flat. iuidia
 nō deuastat. auaricia nō ex
 cecat. luxuria nō inq̄nat. se
 cura ē i aduersis. i p̄speris

reparata: mundū spernēs et deū
 sup oīa diligēs. **Hec** tacēs deū
 cogitat. loquēs nūl aliud nisi
 qd ad dei amorē ptinet loqui
 desiderat. alios ad caritatē
 exhortādo inflāmat. **Semp** leta
 et sp benigna. **Hec** et hys filia
 deus opat i aīa deuota: cū
 ipsa uisitat p sue caritatis et
 dilectiois dona. **De** hoc hugo
 de scō victore sic ait. **Quā** in
 qua caritas habitat supbia nō
 inflat iūdicia nō deuastat. ira
 nō dissipat. tristitia mala nō
 uerat. auaricia nō excecāt. glu
 la nō inflāmat. luxuria nō inq
 nat. sp mūda ē sp casta ē sp
 queta. semp leta sp pacifica
 semp benigna sp modesta. in
 aduersis secura i prosperis tē
 pata. mundū cōtēpnēs et deū
 diligēs. oīm bona amādo sua
 faciēs. sua oībz libent impāēs:
 nō timēs iopia. nō magnope
 expetēs habūdāciā. **In** quo ca
 ritas dei ē semp cogitat qn
 ad deū pueiat. qn mundū reli
 quat. qn scādala euadat. qn
 uerā pacē iueiat. semp cor
 suū habeat et desiderū i sup
 na eleuatū. **Si** qn ambulat. si
 qn sedet. si qn agit. si qn qes
 at: qn egerit. cor a deo nō
 recedit. **Tacēs** deū cogitat lo
 quēs nūl pt deū et qd ad amo
 re dei ptinet loq desiderat. alios
 ad caritatē exhortādo
 inflāmat. caritatē oībz cōmen
 dat: q dulcis amor dei qm

amari et q ipurū sit amor huius
 seculi nō solū uoce s ope q omībz
 demonstrat. **Deridet** huius mundi
 glām sollicitudinē arguit: et q
 stultū sit i hys q triseūt fiducia
 habē oīdit. **Murat** ceitatē ho
 minū q hec diligūt: miratur
 quō iā dudū unūsa hec trisito
 ria et caduca oīs nō cōtēpnūt.
His iudicis caritas se prodit.
 et eos in qbz habitat nō solū i
 triseūt uolūtate s et foris cōū
 faciōe discernit. **Hec** hugo. **Qui**
 etiā uult pro ut dicit basilus
 uerā dilcōne p gustāe xpm dis
 cat suauit amare: q xps a
 mor ē. **Amor** at scdm dictū hu
 gonis ē dulcedo saporis itimi:
 et qto feruēat quis amat. tā
 to suauit gustat. **Et** nōndū q
 sola caritas et dilcō ē q disc
 nit int filios dei et filios dya
 boli: q q habēt caritatē ex
 deo nati sūt. **Hoc** probat btus
 aug ita dices. **Dilcō** sola dis
 cuit int filios dei et filios dya
 boli. **Signet** se oīs signo cru
 cis cātēt oīs allā baptizent
 oīs intrēt ecclesiā i pleāt pie
 tes basilicay: nō discernūt filii
 dei a filis dyaboli nisi carita
 te. **Qui** habēt caritatē. nati
 sunt ex deo. **Hec** aug. **Nam**
 oīs spēs iusticie quas serui
 xpm habēt i ueritate possunt
 etiā pueri si hoīes et serui dya
 boli habere i simulacōe: solā
 aut caritatē habere nō pos
 sūt: et ideo p nullū signū sic

cognoscitur. ubi uel in quo habi-
 tet spiritus sanctus: sicut per gratiam
 caritatis. Hoc affirmat crisostomus
 cum sic ait. Omnis quippe spes uis-
 itae quas habet seruus dei in ue-
 ritate. potest habere seruus dya-
 boli in simulaculo: sola autem cari-
 tate spiritus sanctus non potest. ideo habet
 puram speciem caritatis sibi ser-
 uauit spiritus sanctus: quia per nullum testimo-
 nium sic cognoscitur ubi est spiritus
 sanctus sicut per gratiam caritatis.
Hec crisostomus. Sine caritate etiam
 nulla uirtus nec aliud exercitium
 spirituale homini potest esse. et ideo
 solum amorem deus a nobis erigit:
 ut uirtuose operationes quas ipse do-
 nante facimus. per eandem dominum me-
 diante caritate placeamus. De
 hoc beatus bernardus in tractatu de
 caritate sic ait. Solus igitur amor
 est quem a nobis deus erigit: etiam
 cum beneficis obruit uel flagellis
 corrigit uel ^{aut} iustitiam uel mandatis
 astrigit. Plenitudo legis est cari-
 tas: et legem continet et prophetas:
 quia quicquid lege diuina iudicat uel
 interdicit ad solum amorem redu-
 cit. Solue tributum amoris: et
 dominus noueris satisfactus. Quid
 enim iniquis nobis potest tanta in morte
 victu patas in habitu uilitas. in
 uigiliis et disciplinis iugis
 austeritas. **Patent accipe.**
 Quaedam sunt caritatis obsequia
 placencia et placencia si in carita-
 te fiant: ac sine caritate nichil
 profut. **Hec est uirtus** in qua nec mi-
 nimum opus respuit sine qua ne-

maximum acceptat. non predicatio
 etiam si ligus fiat angelorum.
 non fides etiam si montes transferat.
 nec elemosina etiam si omnes fa-
 cultates meas in cibos pauperum
 distribuam. non corporis afflictio
 etiam si tradat corpus ut aut ar-
 deat: nec missarum sollempnia quae
 cum fratre reconciliacione munus per
 hibet offerri. **Hec bernardus.** Bo-
 na etiam opera quae per fideles exer-
 centur tanto magis sunt meritoria:
 quanto ualencius ex caritatis uir-
 tute procedunt. De hoc per quendam di-
 citur. Bona namque opera quicquid
 sunt tanto magis meritoria sunt:
 quanto uicinius ex intimis caritatis
 uisceribus procedunt. Ex quo con-
 tigit quod aliquis in magno et arduo
 opere bono minus meretur quam ex
 minore caritate facit illud: quod
 alter in modico opere quod facit ex
 maiore caritate. **Hec ille.** In
 etiam caritas debiles quosque
 ad bonum agendum roborat et fa-
 cit iugum christi suauis et onus eius
 leue: et ut facilius homines uin-
 ceret ipsa prius deum superauit: quam
 impassibile vulnerauit et eternum
 mortale fecit. De hoc beatus ber-
 nardus sic dicit. Vere dulcis et
 suauis est cibus caritatis: que
 fessos alleuat debiles roborat
 mestos letificat: iugum denique
 ueritatis facit suauis et onus
 leue. Caritas recte ut nos uin-
 ceret prius deum superauit: vul-
 nerauit impassibile. ligauit in-
 superabile. traxit incommutabile:

et nū fecit mortē. Nulla vero maior dilcō nullus amor sincerior nullus affectus ardentior nulla caritas sanctior: quā quā mortuus ē pro nobis innocēs nichil quod in nobis amaret iuciens. Hoc autē totū ut dura nostra corda emolliret: et insensibiles et emortuos affectus nostros quasi exarado suscitaret.

Hec bernardus. Vñ oīs quā habet caritatē dei nō tepescit: nec potest esse amor xpī otiosus. Operatur enim magna ubi adest: si autē operari bonū opus cōtempnit amor nō ē. De hoc beatus gregorius in omelia. Nūquā ē amor dei otiosus. Operatur enim magna si ē: si uero operari rēnuat amor nō ē. Ergo probatio dilcōnis exhibitio ē opus.

Hec gregorius. Dicit enim de hoc beatus bernardus. O bone ihesu amor tuus nō ē otiosus: quā te diligunt nō tepescunt. Memoria de te super mel dulcis: meditatio tua plus quā cibis suavis: loqui de te plurima refectio: cogitatio de te perfecta consolatio: adherere tibi vita eterna.

Hec bernardus. Caritas etiā cum cor hominis possederit secundum dictū beati bernardi libertatē donat. timore pellit: labore nō sentit: merito nō itinet: premium nō requirit: et tamen plus omnibus uiget: nullus tross sic sollicitat nulla premia sic uiuat.

Hec bernardus. Diligēda ergo ē uirtus caritatis: quā oīs quā possidet eā diues ē: oīs uero qui illa caret pauper et

miser ē. De hoc dicit basilus. **Thesaurus** id est caritas amor ē diuinus: quē quā habet ē diues. quā quā caret pauper ē. Dicit etiā de hoc beatus augustinus. Caritas ē dulcedo et salubre uicium meū: sine qua diues pauper ē et cum quā pauper diues ē: quā dilcōne dei nichil dulcius. dulce uerbum si dulcius scilicet. **Hec augustinus.** Vñ habēs caritatē aliquā plurima bona: cōsequitur et perit: quisquis uero illa caruerit. etiā hoc quod uidebat accepisse amittit. Testatur hoc beatus gregorius in quadam omelia sic dicens. Quisquis caritatē habet eā dona alia perit: quisquis caritatē nō habet. etiā quā percipisse uidebat amittit. **Hec gregorius.** Et beatus augustinus idē sentiat cum dicit. Attēde quāta ē caritas: quā si desit frustra habent cetera: si autē assit habent omnia. Adde caritatē et oīs omnia proficiunt: de trahit caritatē cetera nichil proficiunt. Caritas ergo ē uita uirtutū: quā si abstuleris uirtutes illico moriuntur. Vñ oīm diuinarum scripturarum plenitudo. et plenitudo legis ē dilcō dei et proximi. Si nō uacat omnis pagina perscrutari. oīa scripturarum secreta penetrare: tene caritatē ubi pendet oīa. **Hec augustinus.** Debe ergo accedere ad creatorem nostrum nō gressu pedum sed bonis moribus et sincera dilcōne: ut principia nostrā in cordibus nostris habere et sentire ualeam ad

p

j

nrām consolacionē. De hoc bñs
 aug⁹ sic dicit. Ad deū q̄ ubiq; p̄
 sens e ubiq; tot⁹ e. nō pedibz
 licet ire s̄ moribz. Mores aut
 nrī nō ex eo qd̄ quisq; nouit. s̄
 ex eo qd̄ diligit diiudicari so
 lent: nec faciūt bonos ul' ma
 los mores. nisi boni ul' mali a
 mores. **T**ato at̄ nobis meli⁹ e.
 q̄nto magis i illū imus q̄ nichil
 e meli⁹. im⁹ uō nō ambulādo
 s̄ amādo: quē tato habem⁹ p̄n
 ciozē. q̄to eudē amorē q̄ i eu
 tendim⁹ poterim⁹ habē puri
 orē. **N**ec aug⁹. Nichil etiā ter
 ribili⁹ e malignis sp̄ritibz q̄
 feruēs dilāo dei qua deuoti
 estuant et afficiūt: q̄ cū hoibz
 religiosis adesse senserit mor
 fugiūt atq; discedūt. **Q**d af
 firmat raban⁹ ita dices. Ni
 chyl tribili⁹ e cūctis demonibz:
 qm̄ cū i dei dilāone et deside
 rio estuam⁹. **D**icit etiā de li
 btis ambrosi⁹. **C**ū enī mēs
 icēdio caritatis xp̄i estuauit.
 ab eo mor oīs maligni callidi
 tas vsuciaq; discedit. **N**ec am
 brosi⁹. **N**ā hostis at̄iqu⁹ casti
 tatē abstineciā et ceteras u
 tutes si sine caritate fuerit nō
 timet: solā uō caritatē quā et
 ga deū habem⁹ et amorē huīle
 quē nobis uicissim ip̄edim⁹ p̄
 amesat. **H**oc testat⁹ btis gre
 gori⁹ sic dices. **A**ntiqu⁹ hostis
 castitatē i nobis si sine carita
 te fuerit nō timet: q̄ ip̄e car
 ne nō p̄mit⁹ ut dissoluat lux

uria. **A**bstineciā nō timet: q̄
 ip̄e cibo nō utit⁹ q̄ necessitate
 corpis nō urget. **D**istractio
 nē rerū t̄renax nō timet si ei
 de op̄i caritas desit: q̄ diu
 ciar sub sidus nec ip̄e eget.
Valde at̄ i nobis caritatē ve
 rā idē amorē huīle quē nob
 uicissim ip̄edim⁹ timet et ni
 mis cōcordie iuidet: q̄ hanc
 nos tenem⁹ it̄ra quā ip̄e no
 lens tenē amisit i celo. **N**ec
 gregori⁹. **P**roindū etiā q̄ amā
 tibz deū null⁹ labor e difficil:
 nō amātibz uō oīs labor q̄ ad
 sp̄uale vitā p̄tinet e grauis.
Un dicit btis bñard⁹. **U**bi a
 mor e labor nō e s̄ sapor: qm̄
 amāti nichil difficile e. **E**t ite
 rū. **L**abor me⁹ uix e vni⁹ ho
 re: et si pl⁹ e nō sensio p̄ amo
 re. **D**icit etiā de hoc btis au
 g⁹. **C**ui amat nō laborat.
Oīs eī labor nō amātibz gra
 uis e: sol⁹ amor e q̄ nomē dif
 ficultatis erubescat. **N**ec aug⁹.
Un amem⁹ xp̄m: nē labor
 spiritualis sit nobis difficilis.
Ad hoc hortat⁹ btis ieronim⁹
 ita dices. **N**ichil amātibz du
 rū null⁹ labor difficilis. **A**me
 m⁹ et nos xp̄m et facile uide
 bit⁹ omē difficile. **B**reuiā pu
 tabim⁹ vniūsa q̄ lōga sūt: et
 iaculo illi⁹ vulnerati dicem⁹.
Neu me q̄ icolat⁹ me⁹ plon
 gat⁹ e. **N**ec ieroni⁹. **Q**uisq; e
 enī amore iebriat⁹ fuerit ad
 omē op̄⁹ bonū hylarefat⁹: la

Capitulum viii

bores et dolores sustinet et q̄
 dāno p̄ dilcōne nō sentat. De
 talibz i dei caritate feruētibz
 dicit b̄tus b̄nard⁹. Si q̄s gustu
 caritatis iebuat⁹ fuerit. ad
 omē op⁹ bonū hylarescat. la
 borat et nō lacescat. dolet et nō
 sentit. deridet et nō adūtit.
 O uigū amoris xp̄i q̄ dulciter
 capis. q̄ gloriose illaḡas. q̄ for
 tit strigis. q̄ suauit p̄mis. q̄
 delcābilis oneras. Hec b̄nard⁹.
 Dicit etiā b̄tus aug⁹. Oīa grā
 uia et īmania facilia. et p̄pe
 nulla. facit amor. Qui ergo p̄
 factā dei dilcōne possidet. ni
 chul ē qd̄ i adūsis nō tolleret.
 Qui aut̄ ipacient⁹ adūsa tolle
 ram⁹ idēto fit. qz caritatē q̄
 oīa tollerat nō habem⁹. Hoc
 pbat origenes. ita dicens.
 Nichil enī ē qd̄ nō tolleret q̄
 p̄fctē diligit. Alura at̄ nō tole
 ram⁹ certū ob hoc. qz carita
 tē q̄ oīa tolerat nō habem⁹.
 qz si nō ferim⁹ aliq̄ pacient⁹
 idēto ē. qz caritas nobis que
 oīa patit⁹ deest. In luctamine
 q̄ qd̄ ē nobis adūsus demo
 nes eo frequēt cadim⁹. non
 dubiū qm̄ ob hoc qd̄ nō ē i no
 bis caritas illa q̄ nūq̄ cadit.
 Hec origenes. Vbi cōsideran
 dū qz cōditōr n̄r nōnūq̄ p̄mit
 tit hominē t̄bulacoibz et tēpta
 coibz diuersis exerceri. ut p̄
 ereptionē t̄bulacois de⁹ eo fer
 uēci⁹ diligit. De hoc b̄s ber
 nard⁹ sic dicit. Vult cōditōr

n̄r alto qd̄ cōalio s̄ salubri. ho
 minē t̄bulacoibz exerceri. ut
 dū defecerit hō et subuenit de⁹.
 de⁹ ab hoīe ueneret et p̄ cōse
 quēs adamet. Hec b̄nard⁹. Et
 b̄tus gregor⁹ etiā de hoc sic
 ait. Audet op̄s de⁹ ignē sue ca
 ritatis apparent⁹ extigūe per
 adūsa. ut tā felia frā it̄ pola
 cioē valid⁹ qz accēdat i dei di
 laōne et amore. Hec gregor⁹.
 Rōndū qz ut⁹ etiā caritatis tā
 te ē excellēcie ut etiā de⁹ appel
 let. vñ i q̄cūqz hoīe ip̄a fuerit
 et ei⁹ cor possederit t̄lis nichil
 trenū nichil corruptibile dili
 git. De hoc origenes sup̄ can
 sic ait. Nōmē caritatis tm̄ ex
 tollit⁹ ut etiā ip̄e de⁹ caritas ap
 pellant⁹ sicut iohes dicit de⁹ ca
 ritas ē. i quo ostēdit et ip̄m
 deū caritatē esse. Et sciendū
 qz hec caritas q̄ de⁹ ē i q̄ fuit
 nichil trenū nichil materiale
 nichil corruptibile diligit. cōt
 naturā ē ei corruptibile aliq̄
 diligit. cū ip̄a sit t̄corruptionis
 fons. Ip̄a ē enī sola q̄ habet i
 moilitatē. siq̄dē de⁹ ē caritas.
 et habitat lucē iaccessibile. Qd̄
 at̄ aliud īmoilitas nisi vita et
 na ē. quā datur se promisit de
 credētibz i ip̄m solū verū deū.
 et quē misit ip̄m xp̄m filiū ei⁹.
 P̄tēa g⁹ i p̄mis et an̄ oīa hoc
 amabile et placitū eē dicit deo
 ut diligit quis dnm̄ deū suū
 ex toto corde suo et ex tota aīa
 sua et ex totis uiribz suis. qz

be

deus caritas ē: et fili⁹ dei q̄ ex
 deo ē caritas ē. sui filie aliqd̄ re
 quirat i nobis. ut p̄ hāc carita
 te q̄ ē in xp̄o ih̄u qui ē caritas
 velut cognata q̄dā p̄ caritatis
 nomē affinitate sociem: sicut
 et ille q̄ iā cōiūctus erat eidē cū
 dicebat. Eius nos sepabit a
 caritate dei q̄ ē i xp̄o ih̄u dño
 nro. Hec origenes. Hoc autē
 p̄uilegiū sola caritas habet:
 ut de⁹ dicat et sit. Nō enī di
 cit de⁹ hūilitas ē aut paciēcia
 ul' cetē vtutes: sicut dicit de⁹
 caritas ē. Vñ s̄i vni totā sub
 stācia suā tradiderūt. et om̄s
 delcācoēs carnis ac om̄s iocū
 ditates cordis iordimatas cō
 tēpserūt: ut hāc vtutē cōpa
 rēt et ip̄am possiderēt. De
 hac nobilissima vtute hugo
 sic dicit. O caritas si scire q̄
 ti vales. p̄cū appendere pro
 te. **S** forte excedis angustias
 meas. n̄ iuenire potero p̄cū
 tuū penes me: dabo tñ qd̄ ha
 beo et totū qd̄ habeo: tota do
 m⁹ mee substācia te cōmuta
 bo: et cū totū dederō totū q̄
 nichilū reputabo. Om̄s delcā
 coēs carnis mee. om̄s iocūdi
 tates cordis mei pro te libet
 impēdā ut te solū posside va
 leā. tu sola michi carior. tu
 sola vtilior. tu sola suauior. tu
 sola iocūdior: ampli⁹ delectās.
 habūdāci⁹ faciās. tui⁹ saluās.
 felici⁹ conseruās. O caritas
 nescio enī si forte mai⁹ sit te

deū dice: an deū te superasse.
Quod si mai⁹ ē: etiā hoc libent
 et fiducialit̄ de te dicā. De⁹
 caritas ē. Nūq̄ parū ē deū
 i se manētē habere: Cū est
 caritatē posside. Hoc p̄uile
 giū sola caritas habet: ut de⁹
 dicat et sit. Nō eī dicit de⁹
 hūilitas ē aut paciēcia q̄ cū oīs
 vtus dei donū sit. nulla p̄t
 solā caritatē hoc habet ut nō
 solū dei donū: s̄ et de⁹ dici
 possit. Reliq̄ igit̄ grāz dona
 largit̄ de⁹ etiā hys quos repro
 bat: solā autē caritatē q̄ semp̄
 hys tñ q̄s diligit i p̄mū ser
 uat. Caritas igit̄ ē fons p̄ius
 de q̄ nō cōmūcat aliens: q̄
 q̄cuq̄ illā habet nō iā aliens
 ē a deo. Hec hugo. Quid ḡ p̄a
 osi⁹ qd̄ securi⁹ qd̄ iocūdi⁹ q̄
 habet caritatē. Vñ b̄tus ber
 nard⁹ ita dicit. De⁹ caritas
 ē. q̄ p̄aosi⁹. et q̄ manet i cari
 tate i deo manet. q̄ securi⁹
 et de⁹ i eo. q̄ iocūdi⁹. Hanc
 ḡ toto cordis desiderio cōcu
 piscam⁹ et diligēt studio req̄
 ram⁹: ut iuenire ip̄am et pos
 sīde valeam⁹ ad nr̄z salutē
 aīz. **De xy fructib⁹ sp̄s carit**
Sed nec hoc p̄mittēdū
 qd̄ ap̄to poit̄ duodeci
 fruct⁹ sp̄s: int̄ q̄s p̄matū te
 net caritas. De quib⁹ fructib⁹
 ip̄e dicit ad galathas quito.
 Fruct⁹ autē sp̄s ē caritas gau
 diū. **C**irca varietatē istoz
 fructuū nōndū: q̄ caritas p̄ce

dit ut caput vitū. **Un** dicit bñs
ico. Que alia vitus int fructus
sp̄s debuit habē p̄matū nisi cari-
tas. sine qua cete vitutes nō re-
putāt esse vitutes. et ex qua nas-
cūt oīa bona. Caritas ē igit p̄
m̄ fructus. **Un** dicit bñs q̄
m̄ sp̄ualis q̄ regnū dei p̄ grām
i se cōtinet. iuxta illud luce xvij.
Regnū dei int vos ē. Fructus at
caritatis multiplicē habet vitu-
tē: maxie q̄ ip̄a sanat omnē
infirmitatē sp̄ualē. **Qui** enī
caritatē nō habet huic nō sa-
piūt vitutes q̄si i firmo: s̄ cari-
tas ē dispositio gustus sp̄ualis.
Habēt ei caritatē: sapiūt res
p̄ ut sape debēt. **Est** enī cari-
tas amor ordinat⁹ q̄ p̄iosa ha-
bent q̄ v̄ p̄iosa sūt et diligūt:
ut sūt vitutes et res sp̄uales:
et vilia respiciūt q̄ v̄ vilia sūt
s̄z tp̄alia et carnalia. **Hec** vitus
sanat languorē: q̄ p̄t p̄cām a-
nime ē i fluct⁹. **Un** dicit petr⁹
i sua canonica p̄ma. **Caritas** o-
pit multitudinē p̄cōz. **Ope-
rire** p̄cā: ē facē q̄si nūq̄m p̄c-
cata fuerūt. **Nā** pro ut dicit ben-
t⁹ bernard⁹. plene et misericor-
dit⁹ remittit de⁹: nō dāpnat
blasfēdo. nec cōfūdīt i p̄operā
do: nec min⁹ amat i p̄tādo.
Sic fruct⁹ iste sanat om̄s i fir-
mitates sp̄uales. q̄i nūq̄ hui⁹
sent. **Secūdo** fruct⁹ sp̄us ē gau-
diū: q̄ ē dulcissim⁹. **Un** dicit eccl̄
xix. **Nō** ē oblectamētū sup̄ cor-
dis gaudiū. **In** tñbz at excedit

gaudiū cordis: modū carnalis
gaudij. **Primo** i cōtinuitate. **Nō**
ei carnalis nō sedet semp ad
mēsa corpale: s̄ secūra mēs q̄
iuge cōmūū. p̄ ut dicit p̄bior⁹
xv. **Secūdo** i hoc q̄ gulosa multas
habet amantudies āneras gau-
dio suo: ut ē afflictio ex dilacōe
deliciaz quas vehemēt appetit:
et defectū quē i eis q̄ sibi appo-
nūt iueit. **Un** dicit aug⁹. **Un**
cūq; caro q̄nt refectioē: iueit
defectioē. **P̄terea** excedit mo-
dū i sumedo delābilis: vñ ledit
cōsciam et corpus naturā. **Ter-
cio** i hoc q̄ gaudiū cordis ē gau-
diū tm̄ de magnis boīs et venis.
Un dicit glosa sup̄ illud v̄bū fruct⁹
sp̄us ē caritas. gaudiū: id ē nō
ē gaudedū q̄ idigna sūt gaudis:
i nūc gaudiū sp̄uale de hys
de q̄bz ē dignū gaudē. **Et** nōn
dū q̄ gaudiū sp̄uale facit ho-
minē de dyabolo tūphare.
Un dicit aug⁹. **Unica** rāo v̄
cedi i m̄itū: ē leticia sp̄ualis.
Enī ei dyabol⁹ videt i aliquo
sp̄uale leticiā multū displicet
ei: q̄ sat deū adesse. **Un** regū
us. **Dixerūt** philisteri q̄ tenent
figurā demonū. **Veit** de⁹ i cas-
tra. **Ve** nobis. **Nō** ei fuit tāta
exultāo heri et nudi⁹ t̄aus.
Bequit de tao fr̄ū s̄z de pa-
te: quē cōstat eē p̄iosissimū:
ex hoc q̄ fili⁹ dei voluit eū ita
frequēt eē i ore suo. **Un** ip̄e
dicit ioh̄is xiiij. **Pacē** reliquo
vobis: pacē meā do vobis. **Do**

luit eam ut apli huc fructu habe
ret i ore suo: dicite dno mathei
xx. Intrares domu salutate eam
dicetes. Pax huic domui. fructus
iste pacis habet triplice virtute.
Primo filio dei assimilatur. Vn di
mathei v. Beati pacifici qm filij
dei vocabuntur: filij inq p imita
coem: tale officiu habet i tm q
le filij dei. Pacificavit ei nos
deo pti. Secundo hic fructus pacis lo
cu ipot deo. Vn ps diat. In pa
ce factus e locus eius. Scide qd ut
et tu fructu istu deo apponas pa
ce diligedo: et habebis ad comu
niu tuu. Na paulus diat. Pacem
habete: et deus pacis et dilec
nis erit vobiscu. Tertio. fructus
iste pacis etna pace donat. Vn
ysaie ulno. Et sabbatu ex sabbato.
Qui em i hac vita pace diligunt
et habet: i futuro seculo posside
bunt ea etnu. De qua pace di
ysaie xxxij. Sedebit plus mes
i pulchritudine pacis: i taberna
culis fiducia. et i rege opulenta.
Quartus fructus sps e pacencia.
Quo fructu nullus videt magis
ee necesse i hac valle miserie
bi int tot mala sumus. Hic fructus
fortis abus e. et duricia habet
i cortice. s sub illa duricia latet
magna dulcedo: qd deus tribula
tos cosolat etia i pnti. Ipa etia
tribulacio e via ad etna dulce
dine. Vn diat ad hebreos. Om
at disciplina i pnta videt qde
no ee gaudij s meroris: postea
at fructu pacatissimu excitatis

p ea reddet iusticie. Cuius fructus
facit hoies valde forte. Na pro
ut diat i puerbis. melior e pa
cies viro forti: et q dnat au
suo expugnatore vrbu. Sine du
bio maior virtus e i pacedo ma
la q agedo foras: et ideo melior
e pacies q fortis. Diat etia de
hoc seneca. Magni animi e iu
rias i suma pacencia pati: et no
bilior triumphus e. et valior vito
ria sumpti. q expugnacio vr
bis. Qui em seipm vinat: no
solu vrbu s et regnu celoz capit.
Vn di mathei xj. Regnu celoz
vi patit: et violenti diripiunt il
lud. Na pacetes hnt lras pate
tes euagelij q regnu celozu
ipoz sit: dicite dno mathei v.
Beati q psecutione pacunt pti ius
ticia: qm ipoz e regnu celoz.
Quintus fructus sps e loganimitas:
et consistit i sustinedo et ex
spectado deo. Vn ps. Expecta
dnm vultu age et confortet cor
tuu: et sustine dnm. Debemus
em deum expectare et sustine
q no fallit se expectantes: di
cite ps. Uniusi q te expectat
no confundet. No em dereliquit
sperantes i se: et si no accipit
qs qd petit differt no aufert.
Vn diat gregorius. Nemo q tar
di audit credat qd a supma cu
ra negligat. Na elcis sepe ne
gat qd petit: ut afflictioe et purga
ti digni sint illud accipe. Habet
at iste fructus triplice virtute.

Primo in hoc quod homines fidelem reddit deo. **S**oli namque longanimiter deum in tribulatione non deserunt: et ideo merito audituri sunt illud dulce verbum a domino. **D**os estis qui prima scitis mecum in temptationibus meis: et ego dispono vobis regnum. **S**ecundo cum omnes virtutes mereantur: hoc vero virtus mercedem recipit: accipit alicui et hoc applicat. **V**nde dicitur prima ad corinthios nono. **O**mnes quod accipit si unus accipit breviter: scilicet longanimis. **L**onganimitas enim siue perseverantia est singularis filia summi regis: quod heres regni celestis. **T**ercio coronam vite eterne augmentat. **V**nde dicitur eadem 11. **C**ongregare deo et sustine: ut crescat in novissimo vita tua. **S**extus fructus spiritus est bonitas. **D**icitur autem bonitas cum dulcedo secundum glossam. **C**ui fructus preciosus est: quod non solum dulcis sed ipsa dulcedo quod tanta est quod omne amaritudinem huius mundi homini dulcorat. **C**um non tribuit illa dulcedo: quod morte quod dulcissima faciat: ut patet in martiribus sanctis. qui morte passi sunt pro domino. et qui adversitas resistere potest vocationi illi quam spiritus sanctus operatur in cordibus fidelium. **H**uius fructus figuram videtur habere manna quod erat in archa testamenti: cum virga aaron et tabulis. **I**n virga intelligitur correctio: in tabulis discretio: in manna dulcedo. **Q**uestria marie debet habere plati: virga videlicet correctionis cum discretione et dulcedo: ut eorum subditio eo melius possint proficere in bonis

moribus et in animarum salute. **S**eptimus fructus spiritus est benignitas siue liberalitas. **I**ste fructus patet esse preciosus ex hoc: quod pertinet ad nobilissimas personas. **A**varicia enim servilium: si largitas nobilium. **C**erto autem aliquis benignior et liberalior: tanto nobilior. **V**nde videmus solem et alia corpora celestia. quod sunt nobiliora liberalius communicare bona sua. **H**ic autem fructus habet quadruplicem virtutem. **P**rima est quod facit homines amari: et ita efficaciter est quod inimicos amicos facit. **V**nde dicitur proverbiorum xxxv. **S**i esurierit inimicus tuus ab illi: si sitit da illi aquam bibere. **M**unas enim congregabis super caput eius: id est eum accedes ad diligendum. **S**ecundo facit homines honorari. **P**robiorum xxxv. **V**ictoriam et honorem acquirit: quod dat munera. **T**ercio deo assimilatur: quod liberalissimus est. **V**nde dicitur iacobi primo. **D**at omnibus fluent: et non perperat. **E**t seneca. **C**ui dat beneficia deum imitat. **S**piritus namque dominus imitat homo misericors. **C**erto hominem ad bonum finem perducit. **V**nde ieronimus. **N**on meum me vidisse mala morte mortuum: quod liberalem ante duxit vitam. **O**ctavus fructus spiritus est mansuetudo. quod preciosus est et delicatus. **V**nde psalmus. **M**ansueti autem hereditabunt terram: in quo inuit preciositas. ut pro mansuetudine terram promissionis habeat. **I**ste autem fructus habet tres virtutes. **P**rima est. quod homines conservat in statu virtutum. **E**ccl. x. **F**ili in mansuetudine serva animam tuam. **H**omines enim in mansueti frequenter franguntur per ipsa

acaā ul' igne ire succēdūt: māfue
 ti ī statu utitū cōferuant. **S**edō
 amorē et grām hoīm cōpat. **D**n̄
 ecā iij. **F**ili ī māfuetudīe oya tua
 pfice: et sup gloriā hoīm dilige
 us. **E**t de moyse dicit ecā xlv.
Dilect⁹ a deo et hoīb⁹: au⁹ causa
 tāgit nūi xv. ubi dī q' moyse e
 rat mitissim⁹ hoīm qui morabā
 tur ī terra. **T**ercio etnā salutē tri
 buit: uir illud p̄ste. **C**ū exurgēt
 ī iudiciū de⁹: ut saluos facēt om̄s
 māfuetos tre. **N**on⁹ fruct⁹ sp̄s
 ē fides quē fructū patet cē p̄cio
 sū. ex hoc q' dñs valde amat ta
 lē fructū. **D**n̄ dicit ecāastes p̄mo.
Bn̄placitū ē deo fides et māfue
 tido. **H**abet at̄ her ut⁹ q̄tuor vtu
 tes. **P**ma ē q' facit hoīez lauda
 ri. **P**ubnoz xxvii. **V**ir fidelis ml
 ai laudabit. **S**edō fāt hoīez exal
 tari. **M**athei xxvii. **C**isputas ē fi
 delis seru⁹ et prudēs. quē cōstitut
 dñs sup familiā suā. **T**ercio fāt
 hoīez multū amari a deo et a dño
 treno. **E**cā xxvii. **S**i tibi ē seru⁹
 fidelis sit t̄ q̄ aiā tua: et q̄ frēm
 tracta illū. **C**irco fāt coronari.
 mathei xxvii. **C**ia sup pauca fusti
 fidelis. sup mlta te cōstitutū. int̄
 ī gaudiū dñi tui. **D**ecim⁹ fruct⁹
 sp̄s ē modestia. quē fructū patet
 cē p̄ciosū et dulcē: q' valde rutilat
 iste fruct⁹. **D**n̄ dicit ad philippē
 iij. **M**odestia v̄nā nota sit omīb⁹
 hoīb⁹: id ē rōnabilis cōuersacio.
Dicit glosa. h̄c vult apls notā
 cē hoīb⁹: ut odore ei⁹ si mortui s̄
 viuificēt: si v̄o viuū cōfortent. **E**t

habet fruct⁹ iste q̄duplicē v̄tutē.
Pma ut⁹ q' hoīs vitā cōferuat tā
 spūalē q' corpale. **D**n̄ dicit seneca.
Medioctna v̄o v̄talia q' sūt nimia
 eo q' supflua nocēt: sic segetē ni
 mia frangit p̄bertas: sic et rami
 onere frāgūt. **S**edō vitā iocūdā
 fāt: sicut nimietas iocūdā. **D**e
 hoc dicit boeci⁹. **P**auas m̄m̄sq;
 natura cōtenta ē: au⁹ societate
 si supfluis ingere velis aut iocū
 dū fiet qd' īm̄dis ā norū. **T**er
 cio deo assimulat. q' ī mēsurā et
 ponde et nūo oīa disponit: ut
 dicit sap̄ne xj. **C**irco fāt hoīez suf
 ficiente: sicut ecōtro p̄digalitas
 fāt hoīez idigente. **D**e hoc dicit
 seneca. **P**ecuniā magnā habet
 q̄s. si auar⁹ ē nō habet: si prodig⁹
 ē nō habebit. **I**ndecim⁹ fruct⁹
 sp̄s ē cōtinētia. quē fructū patet
 cē p̄ciosū ex illo ecā xxvii. **N**ō ē
 digna pondemāo cōtinētis aiē.
Hui⁹ fruct⁹ q̄duplex ē ut⁹. **P**̄
 ē q' vitā plōgat. **D**n̄ dicit sene
 ca. **P**t̄ ista prouidētia longiorē
 progare huic corpuscūlo mortē:
 si voluptates q̄bz maior ps ei⁹
 subdit: poterit regē et cohercē.
Et ecā xxvii. **A**bstines est
 addiaet vitā. **S**edō ad iocūdita
 tē spūalē p̄parat: uir illud p̄ste.
Hēnuut cōsolari aiā mea: meor
 su dei et delectat⁹ sū. **E**t beati
 bernard⁹. **D**elicata ē cōsolāo
 dina. et nō dabit admittētib⁹
 alienā: dñs enī nō vult faciare
 plenos ul' potare ebrios. **T**ercio
 deū et angelos letificat. **D**n̄ le

git' genesi xi. q' abrahā grande
 fecit cōuiuū i die ablactacois
 filij sui: sic de' gaudet cū aliq's
 de filijs suis sepat' a lacte tpalis
 cōsolacois. Dicit de hoc tulu'. Si
 abis et potib; pce uterem' et nos
 imaculatos custodirem': fruē'
 cōsortio et affabilitate deoz idē
 angeloz. Circo a pessimo hoste q'
 habem' custodit nos sc; a volup
 tate. Hec ē q' corp' morte tpali. et
 p' morte etna corp' et aiām it'
 fiat. Vñ dicit seneca. Voluptates
 int' om̄s res vilissimas. p'cipue
 ex stirpa q' mors nos āplerat in
 hoc ut strāgulet. Quodeam' et
 vltim' fruct' spūs ē castitas. quē
 fructū p'asū patet ēē ex hoc q'
 ad sponsas regis celestis ptinet.
 Iste fruct' habet q'duplice v̄tutē.
 Pma ē q' aiām fāt ēē mirabilis
 pulchritudis. Vñ dicit sapie iij.
 O q' pulchra ē casta generacio
 ai caritate. Secdo angelus assimu
 lat: de quo dicit bernard'. Ad
 castitate decori' q' hoīem ange
 lū fāt. Differt it' se hō pudic' et
 angel'. s; felicitate nō v̄tute: s;
 si angeli castitas felicioz. hoīs tñ
 foraoz ēē cognoscat. Tertio ad
 modū balsami a spūali corrup
 cōe hoīem cōseruat. Vñ bernard'.
 Castitas istar balsami odoriferi
 q' cōdita cōdauera icorrupta ser
 uant: sensu et act' tenet et cō
 strūgit. Circo istabilitatē glorie
 q'damō pōit hoīem. De hoc idē
 bernard' iterū dicit. Castitas so
 la i hoc mōilitatis loco et tpe:

statu quēdā imōilitatis gl'e repn
 tat. Phos igit' duodecā fruct' spūs:
 vn' q'sq' aiām suā ipinguare stu
 deat i illis se exerceōdo. vt alimo
 niā etne gl'e p' hāc vitā p'cipere
 meat. **Quō dō sic diligend' car'**

Habita igit' i formatōe de
 effectu caritatis et de duo
 decā fructib; spūs: nūc quō sit de'
 diligend' de hoc cupio edoceri.

Sare debes pmo q' pius et
 misericors de' vult a nob
 amari: q' ipē nos amat et por
 dilerit nos. Debem' ergo v̄tū
 rependē i amādo: vt ipm felicit'
 possidere valeam'. De hoc btūs
 bernard' sic dicit. Cū amat de'
 nichil vult aliud q' amari. Cer
 tissime ob aliud nō amat nisi ut
 amet: scēs ipos amore btūs q'
 se amauerit. Merito ergo cetens
 renūcians affectioib; fidelis aiā
 tota ei' iābat amori: q' sumū
 et verū bonū de' ē sol'. Ille fe
 licit' amat et tāto felici' q'nto ā
 pli'. Hec b'nard'. Subet ergo dñs
 se amari: ne miserā q' ex ei' ad
 rē ē iauram'. Vñ dicit beatus
 aug'. Quid tibi sū bone ihu ut a
 mari te iubeas et p'cipias. et ni
 si faciā nasceris et minaris mi
 chi ingētes miseras. Hec aug'.
 Erigit ergo dñs a suis fidelib;
 ut honoret ut p' timent' ut dñs
 amet ut sponsa: s; amor habit'
 reuerēciā nescit. q' amor ab a
 mado nō ab honorādo denoiat.
 De hoc dicit btūs b'nard'. Eri
 git dñs honorari ut p' tineri

ut dñs: amari ut spōsus: amor
 uō reuerēciā nescit. Ab amādo
 quippe amor nō ab honorādo de
 noiāt. **Hec bernard⁹.** Et notādū
 q̄ p̄ncipalit̄ p̄t tria bñficia nob̄
 a deo ip̄ensa ip̄e sūme ē diligēdo:
 hoc ē p̄t creacionē p̄t redēp̄cio
 nē et p̄t p̄cā dimissionē. **P̄mo**
 p̄t creacionē: q̄ ip̄e fecit nos
 et nō ip̄i nos. **Sec̄do** p̄t redēp̄ci
 onē: q̄ sua amara passione et
 morte redemit nos. **Pro** tantis
 igit̄ bñficijs sine mō a nobis
 amari deus meruit. **De** hoc be
 at⁹ bernard⁹ i libro de diligēdo
 deū. et alibi sic ait. **Ad** si me to
 tū debeo pro me fecō qd̄ addā iā
 pro refecto et refecto hoc modo:
Nō ei tñ facile refect⁹ q̄ factus.
Siḡdē de mō nō solū. s̄ de oī qd̄
 fcm̄ ē sc̄ptū ē: dicit et sc̄a sūt.
At uō q̄ me tñ et semel dūcedo
 fecit i reficiēdo: p̄fecto et dicit
 ml̄ta et gessit mira. et p̄tulit
 dura: nec tñ dura s̄ eā idig
 na. **Ad** ergo retribuā dñō pro
 oībz̄ q̄ retribuit michi. **In** p̄mo
 ope me michi dedit: i sc̄udo
 se. et ubi se dedit me michi id
 didit. **Dat⁹** ergo et reddit⁹ me
 pro me debeo et his debeo. qd̄
 deo tribuā pro se. **Nā** et si me
 nullies repēde possem: qd̄ sū
 ego ad deū. **Hic** p̄mū vide quo
 mō p̄mo q̄ sine mō a nobis a
 mari de⁹ meruit: q̄ p̄or dilexit
 nos tantū et tñ et gratis. tam
 tillos et tales. **Modus** ergo di
 ligēdi deū ē sine mō diligē: de

in dilectio q̄ tēdit i deū. tēdat
 i mēsu. tēdat i finitū: nā et
 i finit⁹ ē de⁹ et i mēsus. **Quis**
 nā q̄so finis debz̄ eē mī ul' mod⁹
 amoris. **S̄** vice repēdim⁹ cū
 mēsurā. **Diligā** ergo te pro do
 no tuo et meo mō: min⁹ qd̄ de
 iusto s̄ plane pro posse meo.
Qui et si q̄ntū debeo nō possu:
 nō possu ultra q̄ possu. **Poteo**
 uō plus cū pl⁹ donare digna
 beris: nūqm̄ tñ prout dign⁹
 haberis. **In** p̄fectū meū vide
 rūt oculi tui: s̄ tñ i libro tuo o
 om̄s sc̄bent: q̄ qd̄ p̄nt faciūt
 et si qd̄ debet nō p̄nt. **Hec** ber
 nard⁹. **Amād⁹** igit̄ a nobis val
 de ē dñs: nō solū q̄ nos creauit
 s̄ eā q̄ redemit. **Nā** deuota
 corda multū alliaūt ad xp̄i
 amorē: p̄t illi⁹ amare passiois
 recordacionē. **Un̄** dicit beatus ber
 nard⁹. **Valde** michi oīno amā
 d⁹ ē xp̄i quē sū. uiuo et sapio. **Dig**
 n⁹ plane ē morte q̄ tibi dñe ihu
 xp̄e recusat uiuē et mortu⁹ ē:
 et q̄ tibi nō sapit desipit: et qu
 curat eē nō p̄t te p̄ nichilo est:
 et nichil ē. **Un̄** temetip̄m de⁹
 fecisti oīa: et q̄ eē vult sibi et
 nō tibi nichil eē iāpit int̄ oīa.
Phis ergo ita sū amās te q̄ntū
 possu. **S̄** ē qd̄ me pl⁹ mouet
 pl⁹ accēdit: sup̄ oīa iqm̄ reddit
 te amabilē michi. ihu bone ca
 lux quē bibisti op⁹ redēp̄cionis
 nre: hoc oīno amorē m̄m faci
 le vendiant totū sibi: hoc ē qd̄
 m̄az deuocione et blandi⁹ al

licet et iustus erigit et arcus as-
 strigit. et affiat vehemētia. **Hec**
bernardus. Tercio diligendū ē de-
 p̄t̄ p̄cā dimissionē. q̄ nichil
 dignū p̄t̄ p̄cōr̄ rependē deo
 pro p̄cā nisi dilectionē reddat
 ergo amore pro suo debito. et
 au pl̄ dimittit̄ ampli⁹ dilige
 debet. De hoc beatus ambrosius
 sic dicit. Cū nichil ē q̄digne
 deo referre possum⁹ p̄ p̄cō ni-
 si dilectionē. reddam⁹ ergo
 amorē p̄ debito. ampli⁹ uō dili-
 gē debet au donat̄ ampli⁹. **Hec**
ambrosius. Et sciendū q̄ q̄cūq̄
 amat deū. ip̄e etiā amat a deo.
Quo enī nō reamabit se dilige-
 tes. quos amauit et necdū a-
 mātēs. Dedit nāq̄ nobis du-
 plex pign⁹ sp̄m sc̄m et fidelem
 testē ih̄m xp̄m. et hūc crucifirū.
 Ecce geminū et firmissimū er-
 ga nos dei amoris signū. xp̄s
 morit̄ et meret̄ amari sp̄s sc̄s
 affiat et facit amare. In illo cer-
 num⁹ q̄d amem⁹. ab isto sumi-
 m⁹ vñ amem⁹. **Ista** commemorat
 b̄s bernardus i quadā autorita-
 te ita dices. Nemo se amare
 diffidat q̄ iā amat. libent̄ dei
 amor n̄m quē p̄ueit̄ subsequit̄.
 Nā quō reamare pigebit. quos
 amauit et necdū amātēs. Ha-
 bes enī dilcōnis pign⁹ sp̄m.
 habes et fidele testē ih̄m et hūc
 crucifirū. O geminū ip̄m q̄ fir-
 missimū erga nos dei amoris
 argumētū. xp̄s morit̄ et mere-
 t̄ amari. sp̄s affiat et facit a-

amare. **Ille** facit cur amet. iste
 ut amet. **Ille** multā suā dilcōnē
 cōmēdat i nob. iste dat. **Illo** cer-
 num⁹ q̄d amem⁹ ab isto sumim⁹
 vñ amem⁹. **Caritas** argit̄ ab illo oc-
 casio ē. ex isto affectio. **Quia** cō-
 fusio. dei filiū oculis igratis c̄nē
 moriente. q̄d q̄dē facile contigit
 si desit sp̄s. **Nūc** aut̄ q̄ caritas
 dei diffusa ē i cordibz n̄ris p̄ sp̄m
 sc̄m qui dat⁹ ē nob. amati ama-
 m⁹. amātēs ampli⁹ merem⁹ ama-
 ri. **Cū** ergo teneam⁹ geminū m̄e
 salutis idicū. neutra sine alte-
 ra prodest. **Nā** nec sp̄s dat nisi
 credentibz i crucifirū. n̄ fides va-
 let si nō opat̄ ex dilcōne. dilcō
 aut̄ donū sp̄s sc̄i ē. **Hec** bernardus.
Debet ergo q̄libz religios⁹ dili-
 gē deū. ut ip̄e viceūsa diligat̄
 a deo. **Nā** ip̄e dicit. Ego diligen-
 tes me diligo. **Vñ** nō ē aliqd̄ p̄
 ut honorius sup̄ cāntica q̄ mētē
 deo canore faciat q̄m si i ip̄o ita
 me delectet. et hoc fit p̄ validā
 caritatē. **Cui** uō diligit deū de-
 lectacionē nō p̄dit. s̄ mutat in
 meli⁹. **De** hoc dicit beatus ber-
 nardus. **Si** diligim⁹ deū delecta-
 cōēs nō p̄dim⁹. s̄ mutam⁹ a cor-
 pe ad aīa sensibz ad cōscien-
 cīa. **Hec** bernardus. **Cui** etiā xp̄i
 amore iebriat⁹ fuerit. illucias
 et delectacōēs et extraneas de-
 lucias nō q̄rit. **Vñ** idē b̄s ber-
 nardus dicit. **O** xp̄i dulcis amor
 felix ille quē semel tu iebrias.
 hūc nouit q̄d sapias. hūc nullas
 ex vni⁹ q̄rit delucias. **Hec** bernardus.

Quanto etiā maior dei dilectio in
hoīe fuerit: tāto de ei⁹ pietate
plus p̄sumit et fiducia forciore
habet. **Ad** affirmat beat⁹ ber-
nard⁹ ita dicens. **Cum** plus dilig⁹
pl⁹ p̄sumit. q̄ duo quito i hoīe
fuerit forciore: tāto fiducia eri-
gent forciore. **Hec** bernard⁹.
Dei nondū q̄ de⁹ ē gratis dili-
gend⁹. nō ei debet aliq̄s amare
deū p̄t̄ rē aliquā: q̄ illā dat
s̄ q̄ se dat. **De** hoc dicit beat⁹
aug⁹. **De⁹** vult gratis se coli.
gratis vult se dilig⁹: i hoc ē cas-
te amari: nō p̄t̄ hoc illū ama-
q̄: dat qd̄ p̄ter se. s̄ q̄ dat se. **Hec**
aug⁹. **Unusquisq̄** autē p̄bet se
ip̄m. et int⁹ disiciat utz bona
opa q̄ facit p̄cedāt ex caritate
ordinata: ut videlicet p̄t̄ bona
q̄ facit nō exspectet retribu-
tōne quicūq̄ t̄pale s̄ promissū dei.
hoc ē visionem illi⁹. **Ad** hoc hor-
tat⁹ b̄t̄s aug⁹ i libro de v̄bis a-
pli ita dicens. **Unusquisq̄** se int⁹
aspiciat et p̄bet se i oib⁹ factis
suis et boīs opib⁹ suis q̄ faciat
cū caritate. nō exspectās retri-
bucione t̄pale. s̄ p̄missū dei fa-
cie dei. **Sino** me nō faceret de⁹.
nisi p̄mittēt michi se ip̄m deū.
Quid ē t̄m celū mare sol sidera.
qd̄ exierat⁹ angeloz. **Quā** is-
toz creatorē scio. ip̄m esurio: ip̄i
dico. apud te ē fons vite. **Cum** mi-
chi dicit: ego sū p̄cis v̄us q̄ de
celo descēdi. **Esuriat** et faciat pe-
grinatio mea ut faciat p̄mā
tua. **Aridet** mūd⁹ multis reb⁹

pulchris variis fortib⁹. pulchrior
ē ille q̄ fecit. forciore clarior sua-
uor ē ille q̄ fecit: facia bor cū
apparuerit manifestabit gloriā
ei⁹. **Hec** aug⁹. **Debem⁹** ergo
amōre castū erga nr̄m creatorē
habere ip̄m solū diligēdo: nā
spūaliter fornicari ē deū minus
diligē et aliud qd̄cūq̄ plus q̄
oportet amare. **De** hoc dicit
glosa i libro de celesti ierarchia.
Castū h̄z amōre q̄ deū gratis a-
mar. id ē q̄ dat aliqd̄ p̄t̄ se s̄ q̄
dat se. **De⁹** ei p̄t̄ se solū ama-
d⁹ ē nō p̄t̄ aliud: oīa enī q̄ a-
mar p̄t̄ eū sūt amada. talis q̄
pe dilectō casta ē. **Nā** spūaliter for-
nicari ē frigescente caritate deū
min⁹ diligere: et aliud pl⁹ q̄ o-
portet amare. **Sic** enī elongat⁹
et recedit⁹ ab eo: de qua forni-
cacioē scriptū ē. **Cum** elongat⁹ se
a te p̄bit: dispidisti om̄s q̄
fornicant⁹ abs te. **Quā** de hac
castitate subdit⁹. **Nichy** at ad-
herē deo bonū ē. **Hec** glosa. **Nō**
debet ergo quisq̄ ex eū aliqd̄
ab eo petē: q̄ ip̄e sufficiat vni-
aug⁹: q̄ntūlib⁹ auarus sit. **Quā** di-
cit beat⁹ aug⁹. **Nō** ē castū cor
si deū ad mercedē colit: noli ex-
eū aliq̄ ab eo q̄rē: ip̄e tibi suffi-
at. q̄ntūlib⁹ sis auarus sufficiat
tibi de⁹. **Hec** aug⁹. **Istud** sūmū
bonū videlicet deū idē aug⁹
sup̄ oīa habere desiderabat cū
diceret. **Quid** michi vult dare
dñs de⁹ me⁹ auferat totū q̄ se et
michi det: q̄cūq̄ enī michi p̄ter

illū ē dulce nō ē. **V**ilescat ergo totū q̄q̄ p̄t̄ deū ē. **H**ec aug⁹. Nō solu aut̄ debem⁹ a rebz̄ trāsitorijs n̄m̄ affectū abstrahē. **V**erecā nec nos ip̄os debem⁹ diligere ut ip̄m̄ possim⁹ lucrifacere ac possi de. q̄z̄ iordinat⁹ amor p̄rius ē causa p̄dicionis huāne. **D**e hoc glosa i libro de celesti ierarchia sic ait. **C**ausa nāq̄ p̄diciois huāne p̄rius amor est: amor inq̄ p̄rius iunūcia ē. **N**escio enī quo ier p̄ugnabili nō quisq̄ se ip̄m̄ nō deū amat nō se amat: et q̄s q̄s deū et nō se ip̄m̄ amat. ip̄e se amat. **C**ui ei nō p̄t̄ uiuere de se. **M**oritur utaq̄ amado se. **N**ō ergo se amat: q̄ ne uiuat se amat. **I**n enī diligit ille de quo uiuit nō se diligendo magis diligit: q̄ p̄tea nō se diligit ut eū diligit a quo uiuit. **H**ec glosa. **Q**is enī locū tutū et quietē aīe sue desiderat iuenire deū studeat dilige: nā q̄q̄ boni i creaturis ē sp̄ersū: i deo iuenit collectū. **E**rgo deū p̄ caritatē possideam⁹: et i ip̄o habebim⁹ q̄q̄ sc̄e desideram⁹. **D**e hoc beatus aug⁹ sic ait. **I**n oībz̄ q̄ mēte p̄ro nō iuenio tutū locū aīe mee et q̄etū. p̄t̄ te dñe i quo colligū t̄ sp̄ersa mea: q̄z̄ q̄q̄ boni i creaturis ē sp̄ersū: i etno bono iuenit collectū. **D**ñi si i hoc sc̄lo aliqd̄ possidē delectat: deū qui possidet oīa expedita mēte possideam⁹: et i ip̄o habebim⁹ q̄q̄ felicit̄ et sc̄e desideram⁹. **H**ec

aug⁹. **S**olus nāq̄ ē de⁹ q̄ sine molestia amat et cū iocūditate amplectit̄: et si qd̄ difficile ē hoc ip̄m̄ amāti leue ē. **I**ta affirmat idē aug⁹ sic dicens. **S**ol⁹ de⁹ sine molestia amat: et cū iocūditate amplectit̄ cū securitate desiderat̄: quē q̄nto q̄s ardēat⁹ amat tanto melior efficit̄: et q̄nto nūc amor f̄ feruētor dei tāto ei⁹ visio erit suauior: et q̄nto nūc audencius desideram⁹: tāto eū iuebim⁹ clar⁹. **E**nī q̄ nō amat nō laborat. **V**is nō sentire laborē: cogita mercedē. **C**irq̄ difficile ē i p̄cepto leue ē amāti. **S**i ei cū auaris tanta pareat cupiditas: nobiscū q̄re nō pareat caritas. **E**t q̄ id solū diligit qd̄ amāti aufert nō p̄t̄: ille idubitant̄ iuict⁹ ē. **A**more igit̄ ei⁹ ab amore sc̄li migrem⁹: amore sursum habitem⁹. **H**ec aug⁹. **D**iligim⁹ ergo uitū caritatis: q̄ q̄ caritatē habet deū habet et possidet. **D**ñi dicit hugo. **C**ui caritatē h̄ deū h̄ et possidet: in deo manet. **O** bona caritas per quā deū diligim⁹ deū eligim⁹: ad deū currim⁹ ad deū p̄uicim⁹ deū possidem⁹. **H**ec hugo. **N**ā q̄ ex caritate deū desiderat: idubitant̄ iā habet quē amat. teste b̄to gregorio q̄ dicit. **C**ui mēte itegri deū desiderat p̄fecto iā habet quē amat: nec enī posset quisq̄ deū diligere si h̄c quē diligit nō habet. **H**ec gregori⁹. **Q**uero deū p̄ quē oīa fr̄a sūt i cordis hospicio cōtinet: p̄cū dubio

cū ipō oīa h̄. Ergo nō p̄ auariā
 f̄ p̄ pietatē tā magnū bonū gr̄e
 dū ē. De hoc b̄s aug⁹ sic dicit.
Si desideras oīa posside nō p̄ a
 uariā f̄ p̄ pietatē h̄c gr̄e. Si ei
 ita q̄sieris possidebis. Tenebis
 enī eū p̄ quē fr̄a sūt oīa. et cū ip̄
 so oīa possidebis. **H**ec aug⁹. Et
 nōndū putat dicit hugo q̄ ver bo
 nū nūq̄ diligi p̄t nisi dū habe
 t̄. nec haberi p̄t nisi cū diligit.
Ita bona q̄ foris sūt sepe amāt
 cū nō habent. et cū habent nō
 nūq̄ despiciūt. Nō tale ē bonū
 qd̄ des⁹ ē. si amat̄ habet. si dili
 git̄ gustat̄ p̄ns dilectio. **H**ec
 hugo. **C**onsiderandū eā q̄ des⁹
 debet diligi ex toto corde ex to
 ta aīa ex tota mēte. p̄ hoc q̄ di
 cit̄ ex toto ī cetem nō recipit sectio
 nē. nā īq̄ntū aīa ab ip̄s dilectioē
 ad illiata emanauerit it̄m minu
 it̄ ī ea amor dei. **D**e hoc basili⁹
 sup̄ illo v̄bo dilige dñm deū tuū
 ex toto corde tuo sic dicit. **Q**d
 dicit̄ ex toto ī cetem nō recipit sectio
 nē. Nā q̄ntūcūq̄ dilectioē ī infir
 mis expendens. hoc tibi necē
 rio a toto deficiet. **S**icut ei ī va
 se aliq̄ pleno liquore īq̄ntū ema
 nat foras. it̄m necē plenitudinu
 derogat. sic et aīa īq̄ntū ema
 nauent ab ip̄s dilectioē ad illiata.
 it̄m minū necessariū ē amo
 rē ad deū. **H**ec basili⁹. **I**n scdm̄
 theophilū oportet nos omnē v̄
 tute aīe amori dño subicere. et h̄
 v̄rit̄ et nō remisse. **P**er hoc ei
 p̄cipim̄ deū ex toto corde ex to

ta aīa ex tota mēte dilige. ut co
 gitacoēs n̄as et vitā n̄am et om
 nē it̄lectū n̄m ī illū t̄sse
 ac ip̄o fruam. **Q**d affirmat b̄s
 aug⁹ ita dices. Deū ex toto cor
 de dilige p̄ciperis. ut om̄s cogi
 tacoēs tuas ex tota aīa tua. ut
 oēs vitā tuā ex tota mēte tua. ut
 omnē it̄lectū tuū ī illū t̄sse
 ras a quo habes ea q̄ cōfers. **N**ul
 lā ergo vite n̄e p̄re reliquit que
 vacare debeat. et quasi locū dāe
 ut alia re velit frui. f̄ q̄qd̄ aliud
 diligendū venerit ī aīm. illuc ra
 piat̄ quo tot⁹ dilectioē ip̄etus
 currit. **T**ūc ē enī optm⁹ h̄o. cū to
 ta vita sua p̄git in icōmutabile
 bonū. **H**ec aug⁹. **O**portet ergo
 q̄ vult ex toto corde deū dilige.
 ut cor suū habent ab oī amore ī
 ordinato hoc ē ab honoribz a pos
 sessionibz ac ceteris hui⁹ seculi
 rebz. et aīm nō habeat īclinatū
 ad aliaū rei dilectioē plusq̄ dei.
 q̄ si amor cordis ī aliquo hor
 fuerit occupat⁹. iā nō ex toto cor
 de amat̄ deū. **D**e hoc crisostim⁹
 sup̄ illo v̄bo de diliges deū tuū
 ī toto corde r̄ sic ait. **Q**d ē deū
 dilige ex toto corde. **N**ō cor tuū nō
 sit īclinatū ad ullū rei dilectioē
 ampl⁹ q̄ dei. nō ī honoribz nō
 ī auro uel argento. nō ī possessio
 nibz a v̄neis a ī ornāmēns a
 vestibz et ī ceteris rebz. f̄ h̄c om̄ia
 existimes tibi eē ī deo ut pro hys
 oibz deū ames. **S**i at̄ ī aliquo hor
 amor cordis tu fuerit occupat⁹.
 iā ex toto corde nō amas deū.

Pro quāta em̄ pre cor tuū fuerit
 ad aliquā rē pro tāta pre min⁹
 ē ad deū. **U**n̄ oīs aīa xpīana que
 spōsa ē xpī ita debz dilige deū. ut
 nichil sit ī mūdo qd̄ ampli⁹ amet
 q̄ eū. **E**d̄ ē ī tota aīa dilige deū.
De cūssimū aīm habe ī ueritate.
 et firmū eē ī fide. **E**d̄ ē ī tota mē
 te dilige deū. **D**e ut om
 nes sens⁹ tuī q̄ p̄tinet ad mētē
 deo uacēt. **C**u⁹ itellect⁹ deo mī
 tūt. au⁹ sapiā circa deū ē. au⁹
 cogitatio ea q̄ dei sunt tractat.
 au⁹ mēoria q̄ bona sūt recōr
 dat. **E**t notandū qd̄ diligētes
 deū et mādat⁹ ill⁹ obediētes de
 sua sū papuūt uere sapiē gustū. et
 ei⁹ suauitate uigūt delectantes nō
 se ī elacōne inde extollūt. s̄ hūilit
 feniētēs tūq̄ puuli ī inocēcie pu
 ritate p̄sistūt. **H**ec cōfōr. **T**ales
 aut̄ qui toto corde tota aīa et tota
 uirtute diligit deū ī suis cordibz.
 locū uicis nō relinquūt nec ha
 bet d̄mbol⁹ quo itret. q̄ uidet
 totū aīm deo eē occupatū. **D**e h̄
 cōssiador⁹ sic dicit. **C**uū deū toto
 corde et tota aīa et tota uirtute dili
 git. locū uicis nō relīq̄. **N**ō em̄ ī
 tant d̄mbol⁹. cū deo tot⁹ occupat⁹
 ē anim⁹. **D**uabol⁹ em̄ uacannā
 desiderat nudatā p̄q̄rit. s̄ ubi de
 um reperit. sub magna cōfusioē
 discedit. **I**nsibilia uasa cū aliquo
 plena sūt liquore sup̄ue mētū
 augmēta nō capiūt. ita nos diu
 ina caritas si totos replet. nō eī
 quo crimē itrocat. **H**ec cōssiador⁹.
Et nōndū diligēt⁹ q̄ h̄ec totū

tas s̄ dilige deū toto corde tota
 aīa et tota uirtute nō p̄t̄ īpleri ī uia
 nisi forte ad t̄ps breue. et hoc a p̄
 fectissimis uiris. **H**oc testat̄ b̄s
 aug⁹ ita dices. **H**ec tōlūt⁹ s̄ deū
 dilige toto corde tota aīa et tota
 uirtute. hoc itendit. qd̄ oīs motus
 aīe ad deū referant. qd̄ nō implet
 ī uia nisi forte ad t̄ps breue a p̄
 fectissimis uiris. **H**ec aug⁹. **E**rgo
 hoc p̄ceptū plene et p̄fē implebit
 ī patria. ī uia uō implebit s̄ ī p̄fē.
 et tāto magis p̄fēct⁹ uir⁹ p̄e alio
 implebit q̄nto magis accedit per
 quādā silitudinē et puritatē cor
 dis ad p̄ue p̄fectionē. **D**e hoc tho
 mas de aq̄no sic dicit. **H**oc p̄
 ceptū diliges d̄m̄ deū tuū ex to
 to corde tuo r̄ itendit de⁹ ut hō
 deo totalit̄ uniat qd̄ fiet ī p̄uā
 qm̄ de⁹ erit oīa ī oībz. et ideo ple
 ne et p̄fē ī p̄uā implebit hoc
 p̄ceptū. **I**n uia uō implebit s̄ ī p̄fē.
 et t̄m̄ ī uia tāto magis alio alio p̄
 fect⁹ implet. q̄nto magis accedit p̄
 quādā silitudinē ad p̄ue p̄fectio
 nē. **H**ec thomas. **U**bi cōsideram
 dū qd̄ duplex ē caritas. **E**st eī ca
 ritas ī actu. et ē caritas ī affectu.
De illa igit̄ q̄ ē ī actu mādatū da
 tur hoībz. **I**llā uō q̄ ē ī affectu q̄s
 ita habet ut mādat̄ ut uidelicet
 diligit deū ex toto corde ex tota
 aīa ex tota uirtute. et īmicos scdm̄
 qd̄ dicit̄ diligit īmicos uos. **S̄**
 mādata īpossibilia nō faciūt ho
 mīes p̄uaricatores s̄ hūiles. ut
 omē os obstruat̄ et subdit⁹ fiat
 oīs mud⁹ deo. **I**ta cōmemorat

bent? bernardus in quadam auctori-
 tate ita dicens. Est curans in actu.
 est et in affectu. et de illa quidem
 quod est opus puta mandatum esse datum
 hominibus. Non in affectu quod ita habet
 ut mandat. Ergo illa mandat ad
 meritum. ista dat in premium. Cuius
 iucium perfectumque vitam partem experi-
 dina gratia posse non negamus. si
 plane consumationem deferimus. fu-
 ture felicitati. Quod ergo iubendi
 fuit quod implenda nullo modo erit.
Certe mandado impossibilia non pua-
 ricatores constituit homines sed huiles.
 ut omne os obstruat et subditus
 fiat omni mundo deo. quod ex operibus le-
 gis non iustificat omni caro coram illo.
Accipientes quippe mandatum et seq-
 uentes defectum damnabimus in celum et
 miseretur in deum nostrum. et faciemus in
 illa die quod non ex operibus iusticie que
 fecimus nos. sed secundum misericor-
 diam suam saluos nos fecit. **Ubi** cum
 dominus dixisset. Diligite inimicos ves-
 tros. mor de operibus iusticie. benefaci-
 te hiis qui oderunt vos. quod actuali
 caritati conuenire videtur. **Ita** scrip-
 tura. Si esurierit inimicus tuus ciba-
 illum. **Et** dominus. Si diligatis me sermo-
 nem meum seruare. **Siqua** tunc certe
 de ope monuisset. si in affectioe
 iam fuisse dilectio. **Hec** bernardus.
Impletio ergo huius mandati non est
 de necessitate salutis. alias enim
 omni homo esset in statu damnationis. sed
 conatur ad proficiendum quod mandat
 est de necessitate salutis. **Ubi** huius
 precepti impletio non constituit ho-
 mines transgressores. sed contemp-

licet ei impossibile sit predictum precep-
 tum in hac vita posse attingere. trans-
 gressione tamen eius euadimus si in simi-
 gradu caritatis attingimus seu te-
 neamus. **Est** autem in simi gradu di-
 uine caritatis ut nichil super deum
 uel equaliter deo diligat. in quo gra-
 du quod deficiat. deficiat a salute. quod
 nullo modo manet in caritate. **Et**
 quoniam caritas in statu me non pos-
 sit ita proficiat profectus ut mandat. debet
 tamen quilibet deuotus facere quod in se est ipsum
 deum diligendo secundum totam possibili-
 tatem suam. quod solus est amor per quem anima
 potest et si non ex equo suo creatori
 mutua respondere vice. **De** hoc
 beatus bernardus super cantica sic dicit
Solus est amor ex omnibus autem motibus
 et sensibus in quo potest creatura et si
 non ex equo suo respondeat aucto-
 ri. et de filii mutua respondere
 vice. et si minus diligit creaturam.
 quoniam minor est tamen si ex toto se dili-
 git nichil deest ubi totum est. **Hec**
 bernardus. **Debet** ergo quilibet fide-
 lis diligere deum secundum totum posse
 suum. nam ubi maior est possibilis
 erit eius mensura. et quanto quis plus
 amat tanto felicitior est. dilatat ergo
 cor hominis per primum affectum. ut totum im-
 pleat quod in eo est. **Ad** hoc faciendum
 hortatur hugo ita dicens. **Omni** po-
 tes tamen dilige. **Possibilitas** tua
 erit mensura tua. quanto plus amas
 tanto plus habes. et quanto plus ha-
 bes tanto plus felicitior es. **Extende**
 ergo et dilatare quantum potes ut
 totum impleat quod in te est. eam si totum
 non capiat quod in illo est noli ti-

mere quasi deficere debeat ille
 si nimis capax fueris si vas non
 deficiat oleum sufficit. Cor tuum tuum
 vas est. amor illius oleum est. quod diu vas
 habes ille infundere non cessat. et cum
 tu vas amplius non habueris ille
 adhuc oleum habet. Hec hugo. In
 dilectione ergo dei nulla mensura
 habenda est nisi hec sola ut tamen
 exultet quisque quantum habet. si
 aut minus fecerit quam potest iam
 in illo non est caritas debita et or-
 dinata. De hoc origenes super
 cantica sic dicit. In diligendo deum
 nullus modus nulla mensura ha-
 benda est nisi hec sola ut tamen exul-
 teas quantum habes. In christo est ihesu
 diligendum est deus ex toto corde ex
 tota anima et ex totis viribus. In hoc
 ergo nulla mensura est. Diligere
 uero proximum est etiam aliqua mensura.
 Primum inquit tuum diliges sicut
 teipsum. Si ergo aut in dei dilec-
 tione minus aliquid feceris quam po-
 tes et quam in viribus tuis est. aut
 in te et primum non seruaueris
 equitate si differentie habueris.
 non est in te caritas ordinata nec
 ordinem suum tenes. Hec origenes.
 Discamus igitur dominum nostrum ama-
 re dulciter prudenter et fortiter ne
 illecti per carnalia delectamenta
 ne decepti per dyabolica tempta-
 menta ne oppressi per huius mundi
 aduersa ab amore domini auella-
 mur. Ad hoc faciendum suadet
 beatus bernardus sic dicens. Discere
 christum a christo quemadmodum dili-
 gas christum. Discere amare dulciter.

amare prudenter. amare fortiter.
 Dulciter ne illecti. prudenter ne de-
 cepti. fortiter ne oppressi ab amore
 domini euellamur. ne mundi gloria seu
 carnis voluptatibus abducamus.
 dulcescat tibi pro huius sapientia
 christus. ne seducaris spiritu mendacii
 et erroris. luceat tibi veritas
 christus. ne aduersitatibus fatigeris. con-
 firmet te uirtus dei christus. Dilige
 dominum deum tuum toto et pleno cor-
 dis affectu. dilige tota rationis ui-
 gilantia et animi inspectione. dilige
 etiam tota uirtute ut nec mori pro
 eius amore pertimescas. Vnde non abdu-
 ci blanditiis nec seduci fallaciis
 nec iniuriis frangi toto corde tota
 anima tota uirtute diligere est. Hec ber-
 nardus. Sciendum etiam quod deus qui
 fecit nos erigit a nobis nosmet
 ipsos totos: si gaudeamus quod ipse
 solus per suam dulcem prouidentiam sufficit
 corda hominum implere. De hoc beatus
 augustinus sic dicit. Totum erigit a te
 quod fecit te. si noli tristis esse quod ni-
 hil ueni gaudeas maneat in te.
 Ex hoc enim diligis te quod diligis
 deum ex toto te. nec mirum si deus
 uelut habeat cor integrum non sufficiat
 at illud impleat. Hec augustinus. De
 beamus etiam nosmetipsos totos of-
 ferre creatori nostro et hoc per uite
 puritatem et ipsius intimam caritatem
 propter beneficia nobis ab eius pietate
 impensa uidelicet quod fecit et redemit
 nos et uitam eternam nobis dare dis-
 posuit. De hoc anselmus in libro
 meditationum sic ait. Ecce domine quod
 me fecisti debeo meipsum amori tuo

totū. q̄ tanta promittis debeo me
ip̄m amori tuo totū. ymo tm̄ de
beo pl̄m̄ meip̄m. q̄nto tu ma
ior me es pro quo dedisti terpm̄.

Hec anselm⁹. Hec igit̄ bñficia
debet̄ stimulare vnūquēq̄ fide
lē ad diligendū deū solū sup̄ oīa.

**De signis & coniecturis p̄ q̄ hō
aliqua lit̄ itelligit̄ p̄ se h̄re
cū t̄ ḡtuitā q̄ ad īpientes**

Desidero etiā aliq̄ scire de
signis et cōiecturis q̄bz
possit homo aliqua lit̄ itelligere
se habē caritatē ḡtuitā et de
hys cupio edoceri. **p̄. ca. xi**

Scire debes q̄ p̄t̄ ip̄fectio
nē et multiplices defect⁹
nros nō possum⁹ cōtitudinalit̄
scire utrū habeam⁹ habitū car
tatis affectiois. et ideo oportet
nos eē cōtentos aliq̄bz signis et
cōiecturis quibz aliq̄lit̄ cōfidam⁹
nos habē caritatē ḡtuitā. Ita
uō signa et cōiecture oriūtur
ex actibz caritatis quoz aliq̄ act⁹
caritatis sunt īcipientia. aliq̄
sunt p̄ficiencia. et aliq̄ sūt car
tatis p̄fectoz. p̄t̄ qd̄ aliq̄ sig
na caritatis iam genite atq; a
lia signa caritatis iā roborate.
et alia sūt signa caritatis iā p̄
fē. **S**igna caritatis iā genite
suo infuse q̄ p̄tinēt ad īcipien
tes sicut dicit b̄t̄s bernard⁹ i
s̄mone de oībz s̄as sunt q̄tuor
q̄ ibi enūat ita dicit. **D**ominū
signū caritatis iā genite ul' in
fuse ē dolor de culpa p̄terita.
Ratio hui⁹ ē. q̄ caritas et culpa

moīlis opponūt̄. et ideo simul
stare nō possunt ī eandē volūtate.
Igit̄ qm̄ caritas ē i volūtate. ex
pellit culpā p̄ dolorē cōtritionis.
Dn̄ aug⁹ i omelia viij sup̄ ihoē
sic dicit. **R**adix oīm bonoz ē cari
tas. et radix oīm maloz ē cupidi
tas et simul ambe eē nō possunt.
q̄ nisi vna fuerit radicata euul
sa. alia plantari nō p̄t̄. **E**rgo do
lor cōtritionis signū ē habitū cari
tatis. **S**edm̄ signū caritatis ge
nute scdm̄ bernardū ibidē. ē fir
mū p̄positū cauēdi futura p̄cā
cū effectu. **C**ui⁹ rō ē. q̄ habere
p̄positū cauēdi oīa p̄cā moīlia
cū effectu nec p̄ amorē natura
lē nec p̄ acq̄sita dilcōnē p̄t̄ ha
beri sine caritate adiuuāte. **D**n̄
aug⁹ i libro p̄mo retractionū
cap⁹ viij dicit. **C**ū volūtās n̄a
nisi gr̄a liberet̄ a seruitute dia
boli q̄ fr̄n ē serua p̄cā et p̄ ḡm
ciā admet̄. r̄cē p̄cāz viuē a
mortalibz nō p̄t̄. **I**acet ei p̄pter
libertatē possit vitare qd̄libet
moīle. nō p̄t̄ tñ p̄t̄ infirmita
tē diu oīa i cōi vitare quin i
aliqd̄ i cadat. **I**git̄ diu eē sine
cōsciēcia mortalis p̄cā ē signū
caritatis iā genite. **T**ercū sig
nū caritatis et dilcōnis ē i au
ditu sermonis diuini. **H**ō hui⁹
ē. q̄ amātes delectant̄ i sermo
nibz amatoz. siue sint sermoēs
ins̄pirati siue scripti siue extei⁹
auditi ut ex illis capiāt exp̄imē
tū mutuoꝝ affectiū quos cari
tas silēcio tegē nō p̄t̄. **N**os em̄

Capitulum.

amācū ē aut carostim⁹ ut amice
 re suū silencio tacē neq̄at. Et
 dñs dicit. Qui ē ex deo v̄ba dei
 audit. Et hys patet q̄ delectacō
 i auditu tali ē signū caritatis ge
 nite. Cū signū dīcōnis est
 p̄optitudo boni opis. Cui⁹ rō
 ē q̄ caritas ē marie opatua.
 et iō ipat omnē actū ordinatū
 et ordinabilē. Vñ dicit b̄s gre
 go⁹. Nūq̄ enī amor dei ē oacōs.
 Op̄at enī magna si ē. si autē opa
 n̄ renuit amor nō ē. Ergo p̄ap
 ca opacō bonoz opm ē signū ha
 bue caritatis. q̄ scdm eūdē b̄m
 gregorū p̄bacō dīcōnis exhi
 bīacō ē opis. Cūcū uō signū ca
 ritatis genite p̄t̄ ambrosi⁹ in
 libro de silitudinibz ubi dicit q̄
 qm̄ aliq̄s de defcū spūali alioz
 trīstat. et de p̄fai alioz letatur.
 signū ē caritatis. Et b̄s i vna e
 pistola sic dicit. Cui nō dolet de
 malis p̄rmi. nō ē i eo caritas
 xp̄i. Vñ scdm aplm. caritas nō
 cōgaudet iūq̄tati. s̄ magis cōgau
 det veritati. Igitur trīstari de
 defcū spūaliū et gaudere de eoz
 p̄fai ē signū caritatis genite.
 qd̄ p̄tinet ad icapietes **De signis
 caritatis roborate ad p̄ficiētes**
 Scādo vidēdū de signis
 caritatis iā roborate q̄
 p̄tinet ad p̄ficiētes. De quo
 sciedū q̄ quīq̄ sūt signa carita
 tis iā roborate. P̄mū signū p̄
 ficiētis caritatis. ē ferues et uis
 in cōscie examīnacō. nō solū de

pc̄is mortalibz. s̄ etiā de v̄ialibz.
 Raacō hui⁹ ē. q̄ caritas sicut oppo
 nit p̄cō morli ita feruor carita
 tis opponit p̄cō v̄iali ut ipm̄
 expellat ab aīa ne spū scō disp̄li
 cent. q̄ om̄s officinas mētis vīstat
 et mūdāt. Vñ dicit b̄s bernard⁹.
 Spūs sc̄s p̄fecto monet et mouet
 et docet. monet memoriā. mouet
 volūtatē. docet racionē. nec mūnā
 paleā p̄cā iūra cordis habitaculū
 qd̄ possidet patit̄ residere. s̄ sta
 ti igne subtilissime cōsp̄ctiōis
 erunt. De quo igne abrosi⁹ sup
 illud luce r̄. Ignē v̄i mittere
 i trā dicit. Ignis qui aurea vasa
 dñice dom⁹ meliorat. feruū vero
 cōsumit et stipulā. Aurea vasa
 sūt aīe ad ymaginē dei facte se
 cūdū tres potēcias. scdm̄ quas dei
 capaces sūt. quas ignis caritatis
 inouat et p̄fiat cū p̄cā defoemā
 cia t̄n̄ maiora q̄ minora liquefcē
 do cōsumit. Cū igit frequēs cōscie
 examīnacō fit a spū scō p̄ feruo
 rē caritatis. planū ē q̄ ipā ē sig
 nū roborate caritatis. Scdm̄
 signū p̄ficiētis caritatis iā robo
 rate. ē cōcupie diminucō. hō
 liu⁹ signū ē. q̄ q̄nto caritas dili
 ges deū magis augmētat. t̄nto
 magis hō a cōcup̄ta t̄palū elon
 gat. et i corpō cōcup̄ia minuit.
 Vñ b̄s aug⁹ dicit q̄ minuit cō
 cup̄ia caritate crescente. donec
 veriat ad magnitudinē qua ma
 ior eē nō possit. Vbi at nō ē ca
 ritas ibi regnat cupiditas. reg
 nat at cupiditas. qm̄ desiderū

✠

et sapore veri boni expellit. Ergo
 concupie signū diminutio. ē signū
 caritatis roborate. Tercium signū
 caritatis p̄ficiētis ē sensū ite-
 riorū siue spūalium vitalis exte-
 ritatio. Hō hui⁹ ē. q̄ sicut exte-
 ritatio sensū corpaliū signū ē
 corpalis vite. ita exterritatio
 spūaliū signū ē spūalis vite. Sūt
 nāq; quōq; sensū itiores ī mēte.
 sicut sūt quōq; extiores ī corpe.
 sicut dicit ī libro de spū et aiā.
 Vñ sicut habitare ī corpe aiām
 p̄bat sensū vitales. ita habitare
 ī aiā spūm p̄bat vita spūalis. Illud
 ex visu et auditu dinoscat. illud
 ex caritate et alijs v̄tutib; pro-
 bat. Quia igit̄ ex caritate siue
 dilectōne q̄ ē vita aiē sensū aiē in-
 teriores viuificant et exterritant. **X**
Quartū signū caritatis p̄ficiētis.
 ē studiosa mādator obseruatio.
 Hō hui⁹ signū ē. q̄ obseruatio mā-
 dator siue vera dilectōne fieri nō
 p̄t. Vñ dñs dicit. Qui diligit
 me sermone meū seruabit. et p̄
 me⁹ diliget eū. Cū exponēs
 gregori⁹ ī omelia dicit. In quā-
 dā corda veit et māsiōne nō fa-
 cit. q̄ tpe tēptacōis ab eo recedūt.
 In quā dā corda veit et māsiōne
 facit. q̄ sic amor siue caritas di-
 uinitatis eos penetrat. ut ab a-
 more illi⁹ tēptacōis tpe nō rece-
 dāt. Dicit etiā de hoc b̄tis au-
 g⁹. Tu q̄ verā requie q̄ p̄ hāc
 vitā p̄mittit̄ q̄ris. etiā hic eam
 in amarissimā vite hui⁹ moles-
 tias suauē iocūdāq; gustabis si
 ei⁹ q̄ p̄misit̄ p̄cepta seruaueris

X ideo p̄fectus intiores siue spūales
 exercitacōes signa sūt roborate
 caritatis

et dilerens. Quātū signū cari-
 tatis p̄ficiētis ē. diuinarū verita-
 tū manifestatio. Hō hui⁹ signū
 ē. q̄ amor ē causa cōitacōis. et
 iō amicos reuelat et cōmunicat
 amico suo secreta sua. sic dñs
 facit illis quos diligit. De hoc
 richard⁹ de s. v. sic dicit. Vis nos-
 ce q̄ subtilitas dñarū reuelatio-
 nū sit maximū diuine dilectōnis
 idiciū. Audi. In nō dicit̄ vos ser-
 uos s̄ amicos meos. q̄ oīa q̄cūq;
 audiui a p̄re meo nota feci vo-
 bis. Vñ ex magnitudine dñe di-
 lectōnis. dependet mod⁹ diuine
 reuelacōis. Sic igit̄ patet quā-
 tū signū caritatis in roborate
 qd̄ p̄tinet ad p̄ficiētes **De signis**
caritatis p̄ficētiū q̄ ad p̄fōē

Quarto vidēdū ē de signis
 caritatis in p̄fōē. p̄t p̄t
 p̄fici ī via. Dicit̄ enī p̄verbiorū
 iij. Iustor seita q̄ lux splendida
 crescit. et p̄ficiat usq; ad p̄fōē diē
 s̄ p̄fōē caritatis. Et iō sciēdū
 q̄ ī viatorib; etiā p̄fōē v̄ris
 duplex ē p̄fōē caritatis. Vna ē
 necessitatis et sufficiēcie. Alia p̄u-
 legiate ē sc̄itatis et excellēcie.
 Has p̄fōē t̄git̄ p̄p̄ter libro
 q̄rto de vita cōtēplatiua. ubi sic
 dicit. In hac vita p̄fōē sūt illi
 q̄ p̄fōē deū diligit̄. q̄ volendo
 qd̄ vult de⁹ nullis p̄c̄is quibus
 offendit̄ acquiescūt. et s̄ ad v̄tu-
 tes habendas et diligēdas se-
 ctedūt. P̄fōē necessitatis t̄-
 git̄ ai dicit. volendo q̄ de⁹ vult.
 et hāc habet q̄cūq; manēt in
 caritate. Et ad hāc p̄fōē

na pfectis caritatis hic no qritur

iuuat dñs deus. xiiij dices. **P**fectus eris et absq; macula corā dño deo tuo. absq; macula cūq; li aut glosa. **P**fectionē at excel lēae tāgit cū dicit. et sp ad vtu tes hūdas se extendit. Nā ide fessū pficiēdi studiū et magni conat; ad pfectionē reputant p facto. **S** q; sicut dicit aplos. **V**elle adiacet michi pficere at nō iucio. Ideo plena pfectio cari tatis qualis erit i pñā nullo mō haberi pōt i via. p̄t qd sig p̄fationis caritatis p̄t in via haberi possit. **E**st igit nō tandū q; signa caritatis p̄fē duplicat considerari possūt. q; qdā habent q; ex actionib; exte riorib;. qdā ex actionib; iteriorib; et de utrisq; actionib; tā extero rib; q; iteriorib; quāq; signa ha bent ac signari p̄t. **P**rimū igit signū extēsecū caritatis p̄ fē ē. si q; pro salute proximi moui p̄t sit. **H**ō hui; signū p̄t esse talis sicut dicit aug; i libro de grā et libro arbitrio. **P**ua ca ritas nō sufficit ad iplēda mag na mādata. ut sūt mori p̄ xpō ul' p̄ frīb; et cetā h; mori. s; req̄ rit ad hoc caritas magna id ē p̄fā. **D**n sup eplām iohis idē aug; sic dicit. **P**fctā caritas her ē. ut quis pro frīb; p̄t sit etiā mori. **E**x hac igit v̄tute patet signū p̄fē caritatis. **S**cđm sig nū extēsecū caritatis p̄fē ē. si i unicos diligit et eis pro deo bñ facit. **H**ō hui; signū ē sicut dicit

hugo de arra aīe. **A**mōr trīssocemat amāte i similitudinē amati igitū p̄t. nō solū qritū ad sbām. s; etiā quātū ad opacoēs arduas et diffi ciles. **T**ūc igit de; amat ab eo q; diligit unicos et bñfacit eis seqs v̄bū dñi dicētis. **D**iligite unicos v̄ros bñfacite eis rē. ut sitis p̄fā sicut et p̄t i p̄fctō ē. **E**t hoc nō p̄t fieri p̄ q̄lib; dilcōnē s; p̄fctā. qua t̄lis dilectio p̄o ut dicit aug; p̄ fctōr ē. **E**t origenes sup cāntica di cat. q; ex hūbas pietatis p̄bat mag nitudinē amoris. **I**ō illud signū v̄er ē s; dilige unicos p̄t deū. **T**ertū signū extēsecū caritatis p̄fē ē. si oīa aduersancia gaudet suscipit et patient finit. **H**ō hui; signū ē q; caritas p̄fctā mētē ab amore hui; vite quasi totalit' a uertit et occidēdo īsensibile red dit. q; penas t̄pales et mortē cō tēpnē facit. **D**e hoc b̄tus grego ita dicit. **S**icut mors corp; iteri mit. sic caritas vite et̄ne ab amo re t̄paliū mētē auertit et occidit. **N**ā mētē quā p̄fctā caritas absor buerit. ad t̄rena foris desideria īsensibile reddit. **N**eq; fact; q̄lib; pro dño mori potuisset i corp; si prius a t̄renis desiderijs nō fuis set mortu; i mētē. **C**aritas ergo oīa sustinet aut paul;. **D**n apli dāt gaudentes a cōspcū cōsily rē. **S**ic igit patet veritas hui; sig nū videlic; p̄fē caritatis. **C**rtū signū extēsecū caritatis p̄fē ē. si oīb; renūciare q; p̄t sit et sequi xp̄m. **H**ō hui; signū ē quia

p[er]f[ect]a caritas o[mn]ia renuit q[ui]a officia
 u[bi] impediunt. **U**n[de] paul[us] o[mn]ia arbitra-
 ry e[st] ut p[er]t[er]ora. ut x[ristu]m lucrifa-
 cet[ur] t[em]p[or]aliu[m] co[m]p[ar]ia marie ipe-
 dit officiu[m] caritatis. **D**icit eti[am]
 b[ea]t[us] aug[ustinus] q[uo]d caritatis venenu[m] e[st]
 spes adipiscendo[rum] a retinendo[rum]
 t[em]p[or]aliu[m]. et n[on] met[u] caritatis e[st]
 iminutio cupiditatis. p[er]f[ect]io uero
 caritatis e[st] ubi nulla e[st] cupiditas
Hec aug[ustinus]. **D**e hoc dicit eti[am] b[ea]t[us]
 gregori[us]. **S**u[n]t nonnulli iustoz q[ui]
 ad app[ro]p[ri]etate[m] culme p[er]f[ect]io[n]is d[omi]ni
 aliora i[nter]i[us] appetu[n]t exteri[us] aut
 ea derelinquu[n]t. qui reb[us] habitis
 se nudat gl[ori]a honoris se expoli-
 ant. q[ui] desiderio[rum] i[n]terior[um] assiduam
 re se affligu[n]t et de exteriorib[us] co[n]-
 solacione[m] habere nolunt. **H**ec gre-
 gori[us]. **E**t sic patet q[uo]d renu[n]ciatio
 o[mn]i[um] et seq[ue]ntia x[risti] signu[m] e[st] carita-
 tis p[er]f[ect]io[n]is. **Q**u[od] signu[m] ext[er]i[us]
 cu[m] caritatis p[er]f[ect]io[n]is e[st] si quis nichil
 aliud q[uam] solu[m] deu[m] diligit. et eu[n]de[m]
 timore filiali timet. **H**o[mo] h[uius] sig-
 ni e[st] q[uo]d p[er]f[ect]a caritas foras mittit
 omne[m] timore[m] ut dicit i[er]osol[imitanus] i[n] sua
 canonica. **U**bi expones gilbert[us]
 sic dicit. Caritas proximi caret
 timore s[ed] caritas x[risti] caret timore.
Hec em[en]d[um] nichil penale habet. **T**i-
 mor ei[us] pena[m] habet. **I**git[ur] i[n] carita-
 te x[risti] no[n] erit timor. nisi filial[is].
Hec gilbert[us]. **U**bi no[n]du[m] p[ro]ut
 dicit b[ea]t[us] aug[ustinus] i[n] glosa sup[er] p[er]m[an]entem
Ubi su[n]t nonnulli ho[m]ines q[ui] habet timo-
 re[m] et p[ro] timore co[n]tinet se a p[ec]c[ato]. **T**i-
 met quide[m] s[ed] no[n] amat iusticia[m].
Cu[m] at[er] p[ro] timore se co[n]tinet a p[ec]c[ato] fit

co[n]suetudo iusticie et i[n]cipit q[uo]d du-
 ru[m] erat amari et dulcescit de[us].
 et i[n] i[n]cipit ho[m]o p[ro]p[ter]ea iuste uiue.
 no[n] q[uo]d timet penas s[ed] q[uo]d amat
 et iusticia[m]. **E**xclus[us] e[st] ergo timor
 a caritate. **S**uccesit timor cast[us] ve-
 n[er]es de amore. **I**lle at[er] timor no[n] e[st]
 cast[us] q[ui] timore facit q[uo]d scit bonu[m].
 no[n] timore amittere illud bonu[m] s[ed]
 timore patie[n]di illud malu[m]. **N**o[n]
 timet ne p[er]dat amplex[us] pulch[er]i-
 rimi sp[irit]u[m]. s[ed] timet ne mittat i[n]
 gehena[m]. **H**ec aug[ustinus]. **U**n[de] uer[um] et p[er]
 f[ect]a obsequia deo no[n] reddim[us] ni-
 si cu[m] eu[m] p[ro]p[ter] timoris fiducia[m] no[n]
 timem[us]. et cu[m] ad bona opa age-
 da no[n] nos met[us] ducat s[ed] affect[us].
De hoc b[ea]t[us] gregori[us] i[n] x[risti] libro
 mora sup[er] illo u[er]bo. neq[ue] em[en]d[um] pos-
 su[m] metues responde[n]s. sic ait. **D**eo
 quippe responde[n]s e[st] ei[us] donis p[re]-
 cedentib[us] ma[n]u[m] obsequia redde. **H**ec
 tu[m] quippe de[us] ho[m]i[n]e[m] reddidit. eu[m]q[ue]
 ad p[er]uersa defluere cu[m] loq[ui]t[ur] i[n]
 tate tollerant. cotidie culpas aspi-
 cit et t[em]p[or]e uiuendi sp[irit]u[m] no[n] caris
 abscedit. dona largit[ur] benigni-
 tate sua et erga malos utit[ur]. **R**es-
 ponde[n]s ho[m]o tot b[en]eficijs debet s[ed]
 t[em]p[or]e responde[n]s metues no[n] ualet.
 q[uo]d h[uius] generis co[n]ditore[m] qui
 adhuc serulit[ur] formidat. paul-
 dubio no[n] amat. **R**at[io] t[em]p[or]e solu[m]
 deo uera obsequia reddim[us] cu[m] eu[m]
 p[ro]p[ter] amoris fiducia[m] no[n] timem[us].
 cu[m] nos ad bona opa affect[us] no[n]
 met[us] dirigit. cu[m] malu[m] n[on] me
 ti i[n]a no[n] placet eti[am] si licet. **R**at[io] q[ui]a
 p[er]uersitatis ope ex timore resti-

git: puer sa libent' ageret si lice-
ret. Nequaquam ergo veniat rectus
e. q. ad huc a punitatis desiderio li-
ber no e. In vera obsequa deo
no reddim' si ex timore mandatis
illius et no potius ex amore serui-
m'. Hec gregorius. Et hys dictis
patet q. dilige deum sup oia et illius
preceptis no ex timore si amore
obedire ac illa pfecte sint signa

De signis caritatis pfecte

Postquam igitur tractatum e de
signis caritatis pfecte ex-
truseas: nunc undedum e de sig-
nis intruseas eiusdem pfecte carita-
tis. Sunt autem quaedam actiones cari-
tatis quae inter manentes a cari-
tate elicate vel operate. et illa sunt
signa tanto veriora quanto itimuo-
ra. Tanto enim caritas e perfectior
tanto e acutior et ad itima pen-
gens. et ideo itimiores et perfectio-
res elicit actus. Primum igitur
signum intruseam caritatis pfecte est
pfecta interiorum mentis amatis
tingit. sicut suspiria amorosa quae
nuncios amoris expellit. donec
eum pntia dilecti visitet et reficiat.
Unde gregorius quinto libro moralium
adducens illud iob. animum come-
da suspirio. dicit. q. mens ad in-
spectationem fulguris per itima sus-
piria vegetata conualescat. quia
eum amor veritatis reficit vel
affiat et refectio contemplationis
pascat. Hec gregorius. Trepidus
autem amor hoc facere non potest. sicut
amor perfectus. Patet ergo quod itima
suspiria sunt signa caritatis pfecte.

Suspiria mentis et itima. Ratio potest esse talis. quia quoniam memoria rei amate

Secundum signum intruseam pfecte carita-
tis sunt alta desideria. Hoc huius
signi e. quod augustinus libro 11 confessionum
sic dicit. Oia ponderibus suis a-
gunt et loca sua petunt. gravia de-
orsum ut lapis et leuia sursum ut ignis.
Sed quod e pondus in corporibus amor
e in spiritibus. Unde augustinus ibidem dicit.
Amor meus pondus meum. eo feror quoniam feror.
dono tuo accedim' et sursum ferim':
inardescim' et im' et ascendim'
per ascensionem in corde ad pacem iherusalem.
Hec augustinus. Ergo quanto amor ma-
gis accedit tanto desideria amo-
rosa pfectius sursum ferunt: nec quae
escunt donec ad locum suum scilicet ad a-
matum deum perveniant. Dicit etiam de
hoc beatus gregorius in libro moralium.
Sicut viri cum eternitatis desiderijs
anhelant in tanta altitudine vite se
sublevent: ut audire quae mundi sunt
graviter sibi ac depmies pondus cre-
dat. Valde enim intollerabile estimant:
quod illud non sonat exterius quod
interius amant. Multiplicata etiam ca-
ritate maioribus desiderijs estuat:
et iam pervenire ad vitam spiritus etiam per
cruciat' corporis anhelant. Hec gre-
gorius. Et hoc patet quod alta de-
sideria quae in summum bonum deside-
rabile solum tendunt. signa pfecte
sunt caritatis. Tertium signum intru-
seam caritatis pfecte. sunt cogitatio-
nes languide. Hoc huius signi e
ista. Fulgeat enim in quodam sermone
sic dicit. Necessario e ut quo pcesse-
rit dilectionis thesaurus id e amatum.
illuc sequatur cogitationis affectus id
e desiderium amorosum. Ideo veri-
tas ait. Ubi thesaurus tuus ibi est

D

E

et cor tuū. **U**t ergo i celestibz thesau-
 risem celestia diligam. **H**is er-
 go nosce ubi thesauris as. attēde
 quid amas. Attēde etiā quid co-
 gitas et ita fiet ut thesaurz tuū
 ex tuo amore cognoscas. et amo-
 re tuū indicio cogitacois tue i-
 telligas. **H**ec fulgenca. **I**gitur
 cogitacois affectus ē ubi ē thesau-
 rus amoris id ē amatu planū
 ē q cogitacio fastidit omē aliud
 ab amato. **U**n glosa sup illud
 canticor v. **A**duro vos. ut anūci-
 etis dilecto q amore languet.
 sic dicit. **P**re magnitudine amoris
 oīa tpaia sunt michi fastidio vñ
 languet. **L**anguor at iste causatur
 ex amore pfecto. **U**n origenes ibi
 dē distinguit int simplice amore
 ardore et languore dices. **A**mant
 iquit incipientes. ardet pfectos.
 languet pfa. **I**gitur cogitacoēs lan-
 guidesunt signū amoris pfecti.
Qritū signū itrisecū caritatis p-
 fce sūt expectacoēs tediose. **H**o h
 signū ē q sicut dicit linconensis
 sup vij ca. angelice perardie. **A**-
 more tendete i re amata nichil
 veloci⁹ nichil acuti⁹ nichil pe-
 netrabili⁹ nichil subtili⁹ q sua
 natura nō quiescat donec signa
 turnlit penetravit totā pfudita-
 tē et trāsierit amabilis totali-
 tate qntū pt. **E**t iō qn cursa ista
 amoris ipedit uel tardat. qnt
 aiq. tota mēs turbat et expect-
 tacoē attēdiat. **Q**uia sicut dicit
 richard⁹ amati oīs mora nimis
 lōga videt et expectaco oīe-
 rosa. ut clamet cū scō iob. **T**edet

aiām meā vite mee. **U**t expo-
 nes bēs gregorij ita dicit. **P**ns
 vita vilescere id ē tedere. **I**capit.
 dū diuin⁹ amor dulcesce icēpit
Un amor caritatis pfcē quodā
 icēdio succens⁹. fastidit omē qd
 cursū sui amoris ipedit. **E**t sic
 patet qritū signū caritatis pfcē
Qritū at signū pfcē caritatis
 sūt affectioēs extante. **E**xtrasis
 uō ē excess⁹ mētis aut papias.
Ho hū signū ē q sicut dponis⁹
 uij de diuis noibz. **A**mor i deū
 tendēs ē faciēs extasim spūs.
Et reddēs racionē ibidē dicit. q
 amor nō pmittit amatores ee
 suspōz p mētis sobrietate. s cor
 q amant p mētis excessū. s illi
 qui sui nō sūt s alioz extra se
 sūt. **Q**ia ut dicit bēs bernard⁹.
Nō ē pncior spūs nī ubi aimat
 qm ubi amant. qd tñ itelligedū
 ē qritū ad conatū affectiois sue.
Huc at excessū nō pt facere ni-
 si caritas pfa. q p sua forte id-
 nacionē causat tendēciā vehe-
 mētē i re amata. **U** ostēdit
 dponis⁹ p exēplū allegas pau-
 lū ita dices. **D**eus paul⁹ i amo-
 re dei magnifice excellēs. dicit
 ad galatas ij. **Q**uis ego iā nō
 ego. uiuit aut i me xps. **H**oc at
 dicit sicut ver⁹ amator et ex-
 tasim pass⁹ uiuēs deo nō sibi.
Hoc exponēs vertellenf i plo-
 go sup cāticā. sic dicit. **Q**uis ego
 vita naturali. iā nō ego p mu-
 tacionē excessiua ad eternitatis
 imēsitate. q absorpta et suo
 officio suspensa diriger mo-

8

noz doctor et regoz vita sup sub
 stanciali au unioz qua repleoz.
 uiuit at i me xps. id e sicut aia
 sobria me regit naturalit et
 disponit ad omne actu i ferio
 re. sic ut xpi au unioz gratia
 te me uiuificat et ad oia dis
 ponit. Sequit. Hoc dicit sicut
 uer9 amator. Ver9 at amator
 e q i solu sume et uere diligibi
 le et desiderabile imediate et
 ppt ipm solu supintellectualit
 tendit. Hec ille. Debem9 ergo
 adherere deo p pu amore. qz in
 ipso e plena reffectio et quies
 ppetua aiaz scax. Un dicit bts
 bernard9. O bone ihu amor
 tuus no e transitor9 s etn9. non
 e ociosus. qz q te diligunt no te
 pesant. Meditacio tua sup mel
 dulas. loq de te plena reffectio
 nosse te pfta cosolacio adherere
 tibi uita etna. a te separti mozo
 ppetua. Hec bernard9. Sic igitur
 patet quatu et ultimū sig
 nu qz tñscat pftē caritatis. **Ad
 hōi dfeāt aie ipā caritas**
Habita iformacoē de sig
 nis et cōiecturis ipm9 ca
 ritatis. nūc qd boni cōferat aie
 hec eadē caritas de hoc cupio e
 doceri. **Pr. Ca. xij**
Sare debes qz utz carita
 tis effiat aiaz hois spon
 sam xpi et tēplū sps scā. Nam
 ois aia fidelis q e in caritate et
 i statu grē e spōsa xpi. q copu
 lata e ipi deo p sacmētū baptis
 matis et accepit ab eo arrā uiz
 remissione peccōz et donū sps

scā. De hoc theophil9 sic dicit. Ois
 aie sponsa xps e sponsalū uo loco
 ubi cōiunctio effiat. loco e baptis
 matis suae ecclesia. dat uo arrā
 spōse peccōz remissione et sps scā
 coione. pfectiora uo i futuro sclo
 retribuet dignis. Null9 at e ali9
 spons9 nisi sol9 xps. Hec theophil9.
Huc ergo sponsū aia sibi copulat.
 qn ei p uer amore iheret. Un di
 cit richard9 de scō victore. Ver9
 aie sponsus de9 e. que tūc uera
 at nobis copulam9 qn ei p uer
 amore iherem9. pmo uo tūc si
 bi nos ille cōnectit. qn nos qbus
 dā itnus cōmectus ad suu amo
 re accedit et arrā astrigit. Un
 fit ut que prius cōsueuerit mil
 tū formidare. icipiat postmodū
 ardent amare. Hec richardus.
Ubi notandū qz sicut violacio cor
 pis q fit p peccm carnale corrū
 pit uirginitate. sic violacio fidei
 corrūpit integritate mentis. Qm
 du ergo seruam9 deo fidē per
 uite puritate. tñ du mētis ite
 gritate quā pro uirginitate acce
 pim9 custodim9. De hoc beatus
 aug9 sic dicit. Sicut violacio cor
 pis uiolat et corrūpit uirginita
 te scz p peccm carnale. sic violacio
 fidei corrūpit integritate mētis.
 Uirginitas carnis corp9 itactū. s
 uirginitas mētis fides icorrūpta.
 Qm du ergo seruabim9 deo fi
 dei ueritate ipi fidelit adheren
 tes. tñ du mētis itegritate quā
 pro uirginitate accepim9 custodi
 m9. **U**s si qdē uiolauerim9 peccā
 nos neqz psterneces p penite

aia et satisfactione reparem?
 et i posteru similia caueam? et
 deo ideo iteru p amore adhere
 am? et eade adhesio et cotine
 cia nobis iteru pro uirginitate re
 putat et si no qntu ad aureola
 saltu qntu ad meritum. **Hec aug.**
Un aia p pccm corrupta et p vi
 cia carnalia fedata ac polluta de
 bet sua deformitate p veim pe
 nitencia deponere et serpam vicia
 bz ac hois moribz decent ador
 nare. ut tati sposi amplexibz vi
 delicet xpi digna valeat existe.
 q scimonia vite et dei amor so
 let corruptus p pccm integritate
 redde. et nondu corruptos i cas
 titate seruare. **De hoc hugo de**
scio victore i tractatu de arra
aie cu ipa aia qi conferedo sic
dicat. Si ego elca su qd qso adhuc
 differor. qm ad amplexus spon
 si necdu puenire possu. **Nescis**
o aia mea nescis qm feda prius
fusti q deformis qm polluta.
oi horrore et enormitate ple
na. **Et quo ta ato i illu pudo**
ris et castitatis thalamu introdu
a expetis. nisi prius saltu carn
aliq et studio exculm ad pristi
nu decorus repareris. **Hoc est**
q iste sposus tuus ad huc sua pn
cia tibi subtrahit et necdu in
mutuos amplexus et dulcia of
cula te admittit. qz vix nec pol
luta debet mudu tangere. nec t
pe decet mudu vide. **Cu at ipa**
rata et decent ornata fueris.
demu i illu celestis sponsi tha
lamu i trabis sine confusione
pmasura. **Prius ergo stude**

facie canare. habitu componere.
 maculas tergere. mundicia re
 parare. mores corrigere. disci
 plina seruare. et oibz tade i
 meli comutatis digno spon
 so digna sponsa redde. **Serna**
te illi itacta serua ipolluta ser
ua itegra serua icotaminata
Si oli meretrix fusti mo virgo
fui es. queadmodu amor illi
cosuevit corruptis integritate
redde. integris castitate serua
re. **Hec hugo.** **No solu at dice**
da est continencia a carnis ille
cebus abstinencia. s om delca
bilu carencia continencia de
hem? itelligere. **Quqm eni**
i spuali studio pt. pficere reli
giosu ul i statu salutis psistere:
nisi a carnalibz delectacombz q
sine pccu morli admitti no pnt
ex itegro renuaet pnt deu. **Un**
scdm dem bti bernardi. **Dig**
ne deo spuali matrimonio il
li copulant: qui eis dulconis
itutu vicia conubia. carnis
delicias. mundi gloria cotempnit.
Hec bernardus. **Debet ergo**
aia deuota q ia p fide et vite
meritu sponsa xpi meruit ap
pellari et esse. serpam a viciis
oibz abstrahere. et oi studio et
diligencia p vite puritate se il
li conseruare ac ipm solu dili
gere. ut p hec aliqle viassitu
dine dulconis possit repende.
Hec et qda alia bti aug. de spoi
sa et sponso spuali comorat
ita dices. **O sponsa sponsu ha**
bes et nescis. Pulcherrim? om
e s tn specie ei? no vidisti. Ille

te videt. qz nisi te vidisset nō te diligeret. Quid ergo ages. Nūc in de illū nō potes qz absens ē. et ideo nō times nec erubescas illi iūria facē qz singulare ei9 amorē contempnis. te9 alieno amatori turpit et ipudice pstitus. Noli sic facē. si adhuc scire non potes quis ille sit q te diligit. considera salte arrā quā dedit tibi. fortassis i ipō munē ei9 qd penes te ē poteris cognoscere. quo affectu illū dilige quo studio et diligēcia te illi debeas cōservare. Magnū ergo ē qd tibi dedit. si manus ē qd i te diligit. Quid tibi dedit o aīa sponsus tu9. Respice vniuersū mūdū istū. et cōsidera si i eo aliquid sit qd tibi no seruat. Ois natura adhuc finē cursū suū dirigit. ut obsequijs tuis famulet et utilitati deseruiat. Nō putas hoc istituit. Sic de9. Bnificiū ergo accipis et auctore ei9 nō agnosca. Tāto quippe diligēs suo dono diligend9 demonstrat. et qm̄ stultū ē amorē tā potētis nō cōcupiscē. et qz ipū tam multū diligētē nō amare. Caue etiā o aīa ne qd absit mere trix dicaris. si munera dātis plusqz amātis affectū diligis. Maiorē caritati ei9 iūria facis. si dona illi9 accipis et tū in assitudinē dilectōnis nō repēdis. Dilige igit illū p̄t se. Dilige te p̄t illū. Dilige illū ut fruaris illo. Dilige te ut diligaris ab illo. Dilige i donis illi9 q data

sūt tibi ab illo. illū tibi et te illi dilige. Hec pura et casta dilectio ē. nichil habēs sordidū nūl amarū nūl tñsitorū. Hec aug9. Aīa igit que sic diligit xpm̄. merebit ei9 amplexu cōplecti. tu etiā cōiūgi p̄ hui9 moi amplexū spūale valde ē deliciasū et iocūdū. Nam ip9 amplexus nō maculat si mūdāt. nō inquinat si sctificat. De hoc p̄ quēdā sic dicit. Heu mūdāna mollicies tactū meū nimis miserabiliter decipiebat. et ignorauit qz tā suauis o bone ihu cēt āplexus tu9. tā honest9 tact9 tu9. tāqz deliciasū tibi cōiūgi. Tu9 o dulcissime ihu āplexus nō maculat si mūdāt. tu9 attrict9 nō inquinat si sctificat. O ihu fons vniūse dulcedis et suauitatis qntū habet deliciasitatis honestatis et iocūditatis. qm̄ leua tue sapientie et ne et cognitiōis ē sub capite id ē sub iacione. et dextera tue diuine demēcie et dilectōnis āplexabit me i volūtate. Heu me miserū qz vniqz tā dulce tā suauetāqz deliciasū expiri poterit qz int̄ brachia tanti sponsi requiescere. int̄ oscula tanti regis et amica felicitatē obdormire. Hec ille. Aīa uo q sic sponso relecta uigilē i ei9 desiderio ardet. nulla iā q i mūdo sunt cōcupiscat. nec aliqz vite pntis cōsolacionē recipit. si ad illū solū quē diligit medulatus suspirat donec iueniat ac i ei9 amore qescat. qz aīa q deū diligit i solo deo quietē habet. De hoc beat9 gregorius i libro

sup exedhelē exponēs illa verba.
 et thalamū vno calamo ī lōgū
 sic dicit. In thalamo quippe spō
 sus ac sponsa federant: sibiq; ī
 amore iūgūt. **Q**uod ergo sūt ī scā
 ecclesia thalamū nisi eoz corda
 ī quib; aīa sponso iūsbili iūgi
 tur. ut ei⁹ desiderio ardeat. nul
 la iā q̄ in mūdo sūt cōcupiscat.
 p̄ntis vite longitudinē penā de
 putet. erne festinet et amoris
 ampleru ī celesti sponso visioe
 requiescat. Mens itaq; q̄ iā talis
 ē nullā p̄ntis vite cōsolacionē
 recipit. si ad illū quē diligit me
 dullit⁹ suspirat feruet anhelat
 anriatur. vili ei fit ipā salus sui
 corpis. q̄ t̄ssira ē vulnere amo
 ris. **V**n et in cāntas cāntoz di
 cit. vulnerata caritate ego sū.
 Mala at salus ē cordis. q̄ dolo
 rē hui⁹ vulneris nescit. **C**ū uō
 anhelare iā in celesti desiderio
 et sentire vuln⁹ amoris ceperit.
 fit aīa salubrior ex vulnere. que
 prius egrotabat ex salute. **H**ec
 gregorius. **E**t notandū q; pius
 et misericors dñs desiderū de
 uotoz hoīm puocat qm̄ amorē
 suū ī eis erant et īflāmat. s; ei⁹
 eiusdē dilectōnis affectū subito
 subtrahit ut eo feruēt⁹ postmo
 dū post illū currāt. q; tū itez p
 suā p̄nciā et amorē illoz aīa vi
 sitauerit ampli⁹ et habūdanci⁹
 ex tali cōsolacione tripudiat et le
 tant. **D**e hoc hugo ita dicit. **D**e⁹
 nāq; desiderū n̄m iritat ut au
 geat. qm̄ amorē suū in nobis ex
 citat. s; fugiendo ut sequam⁹ in

flāmat. **T**ale enī ē cor hoīs ut si
 qd diligit adipisa nō valent. am
 pliori desiderio iardescat. **S**ic ī
 cān cā^{cor}. sponsus venit. stat p⁹
 parietē p̄spiciat p̄ fenestras et
 quasi lateat et nō lateat. **M**ittit
 manū suā p̄ foramē tāgit spon
 sa. et voce tenui vocat eā et di
 cit. **V**eni. **I**lla ut audit sponso
 adēe surgit mox festinat apit
 brachia ad amplectēdū parit.
 liquefat aīa ei⁹. feruet p̄cordia
 ei⁹. exultat gaudet tripudiat. **S**i
 ille cū teneri putat declinat. et
 subito qm̄ de medys elapsus am
 plerib; fugit. **Q**uod ē hoc. dū nō
 queritur qm̄ dū nō vocat ve
 nit dū at querit declinat. et
 dū vocat fugit. **S**i nō diligit
 quare venit. **A**ut si diligit qua
 re fugit. **D**iligit at et ideo ve
 nit. s; q; hic nō diligit ideo fugit
Hic nō diligit id ē in hoc mūdo
 in hoc exilio. s; vocat nos ad ter
 rā suā ad patriā suā. q; nō de
 cet talis amor patriā istā. **L**ocū
 dus amor amenū qm̄ locū. **H**ec
 hugo. **V**n aīa deuota quāuis
 nodū videat specie sponso sui
 hoc ē xp̄i. tñ ab ip̄s amore nō
 recedit s; ī ei⁹ desiderū semp
 anhelat et gemit. et p̄ cōsequēs
 ap̄t dilectōne quā ad illū habet
 ab oī amore alieno se subtrahit.
De hoc b̄s gregorius sup cānta
 exponēs illa vba. pulchre sunt
 gene tue ut turturis. sic ait.
Turtur p̄ qm̄ parē amiserit
 suū nūq; alteri se iūgit. s; semp
 solitare habitas ī gemitu p̄se

uerit. qz que diligebat nō iuen-
 ens qrit. **I**ta aīa scā q dū a spon-
 so absens ē ab ei⁹ amore nō re-
 cedit. i ei⁹ desiderū semp anhe-
 lat et gemit. et dū illū quē val-
 de diligit nō iuenit ab oī amo-
 re alieno se retinuit. et qī i genar
 verecūdia castitate cordis ipō ha-
 bitu et actu exteriorū ostendit.
Hec gregorius. **E**x hys verbis
 colligere possum⁹ qz pia et de-
 uota corda cū xp̄m spon̄sū suū
 i suis aīalibz p̄ scm̄ et dulcē amo-
 re adesse sentiūt. de ei⁹ p̄ncipia
 valde iocundant ac i ei⁹ deside-
 riū p̄ feruētū affectū trahunt.
 et i ip̄so sūme delectant. **C**um
 uō suā p̄ncipia p̄ subtractionem
 gre et py sui amoris ab ip̄a aīa
 abstulerit. ip̄a quidē dolent hoc
 sustinēs fidē tñ quā erga suū
 spon̄sū habet nō derelinquit.
 s̄ omne diligētia adhibet quō
 se illi qui absens esse videtur
 immaculatā cōseruet. et iō suū
 affectū ab oī alieno et iordina-
 to amore retrahit. nō solū p̄m
 mortua s̄ etiā v̄cīalia iqn̄tū pos-
 sibilitas admittit vitādo et il-
 lus resistendo. ut suo dilecō dñō
 ac spon̄so q̄uis p̄ graciā absen-
 ti valeat placere. et cū ip̄o p̄
 hāc vitā gaudiū etnū posside-
 re. qz talibz sic fidē erga suū
 dñm seruātibz p̄mittit et debet
 vita etna. **V**n̄ p̄ thobīā ij cō di-
 cit. **F**ily scōz sum⁹. et vitā illā
 expectam⁹ quā de⁹ daturus
 ē hys q̄ fidē suā nūq̄ mutāt ab
 eo. **O**bi cōsiderandū qz q̄uis
 aīa i p̄nti vita cōspicere vul-

tu dei nō valeat. tñ pius dñs
 deuotū cor consolari etiā i hac
 p̄grinacōe nō obmittit. **I**p̄e nūq̄
 affectū suū amoris p̄ grām facti
 spūs aīe im̄mut p̄ quē ip̄m deū
 spūalit̄ deosculat. et p̄ cōsequēs
 ob hoc multiplicat cōsolat. **N**am
 putat dicit b̄s gregorius sup̄ can-
 tōcēs aīa deū deosculat. quon-
 ens i ei⁹ amore cōpugit. **H**ec
 gregorius. **I**n magnū sup̄ modū
 amoris i dīcū osculū ē. **Q**uidat
 sit hoc osculū qz spūalis ē grā nō
 facit inotesat. nisi v̄ris spūa-
 libz et i amore dei flagrantibz. qd
 meli⁹ ip̄ressū cordi q̄ verbis ex-
 pressū cognoscit. **T**e enī māna ab-
 scōnditū. et nisi gustantibz peru-
 tus ignotū. **D**e hoc spūali oscu-
 lo b̄s bernard⁹ ita dicit. **E**go
 arbitror nēmē scire facile q̄ sit
 osculū nisi q̄ accipit. **T**e quippe
 māna absconditū. et sol⁹ q̄ edit
 adhuc esurit. **F**ons signat⁹ cui
 nō cōicat alien⁹ s̄ solus q̄ bibit
 adhuc s̄ciat. **N**ō ē autē libz hoīs
 s̄ si q̄s semel ex ore xp̄i accepit
 habet p̄riū exp̄metū qd̄ pro-
 fecto sollicitat et cogit ampli⁹
 ad petendū. hoc osculū solā et
 rām p̄fō exp̄it. **O**portet enī
 spon̄sa xp̄i ut p̄sumat hoc os-
 culū petere. amare caste sac̄te
 ardent̄ ip̄m spon̄sū. **C**aste ut ip̄
 sū solū nō aliud amet petat ul-
 q̄rat. sc̄e qz nō i dōcupiscētia car-
 nis s̄ i puritate spūs. ardent̄
 ut ita amore spon̄si iebriet q̄ ma-
 iestate nō cogitet. **N**ā si cogita-
 ret nō p̄sumet hoc osculū pe-
 tere velut ab equali. **D**uis

enim presumeret ut ab eo qui respicit
 at terram et facit eam tremere pe-
 teret osculum. Hoc autem osculum nihil
 aliud esse credimus nisi spiritum sanctum
 ad consolationem anime sancte missum.
Sicut enim osculatum spiritum sanctum se
 permiscet ut unus angelus iudicet.
 sic spiritus sanctus spiritum nostrum immiscet.
 sic spiritus sanctus spiritum nostrum immiscet
 sic fit unus spiritus cum eo. Et hoc est
 quod dicit apostolus. Qui adheret
 deo unus efficitur spiritus cum eo. Sed
 quid anima humana retribuet domino
 pro tanto beneficio sibi ab ipso
 impenso videlicet ut vocaretur
 sponsa christi et esset illi inquam
 pulchritudine sol et luna mu-
 tantur. **O** felix sponsa que tali con-
 iugio efficitur digna. De ista tam
 magna dignatione et pietate
 quam christus exhibet unicuique de
 uote et feruente anime. beatus bernardus
 sic dicit. **O** anima humana tam inesti-
 mabilis gloria ut merearis esse
 sponsa illi in quem desiderat an-
 geli aspicere. **D**um tibi hoc ut sit
 tuus sponsus anima pulchritudine
 sol et luna mirantur ad anima
 uniuersa mutantur. quid re-
 tribues domino pro omnibus que re-
 tribuit tibi ut sis foras mensis
 eterne foras denique thalami ut in-
 troducat te rex in cubiculum suum.
Si te viderit ob amore suum christus
 sponsus tuus marcescere siue pal-
 lescere impatiens desiderio ac
 celerabit ad te. copule diuine
 se offert. oscula prebebit. iugiter
 amplexus. **O** letam diem talium
 nuptiarum. **O** felix sponsa tali
 coniugio digna. **H**ec bernardus.

Et notandum quod non poterunt dul-
 ciora verba inueniri per que christi
 et anime dulces adiuice exprimi-
 mut affectus quemadmodum spon-
 sus et sponsa quibus omnia sunt et
 debent esse communia. **H**oc commemo-
 rat beatus bernardus ita dicens.
Non sunt inuenta eorum dulciora verba
 quibus ubi seque christi animeque dulces
 adiuice exprimit affectus quemad-
 modum sponsum et sponsam quibus
 omnia communia sunt nihil proprium nihil a se-
 diuisum habentibus. una vtriusque
 hereditas una domus una mensa
 unus thorus una cona. et secundum
 apostolum deo adherens anima unus
 spiritus est. **H**ec bernardus. **P**ost
 tale uero tam felice coniunctionem
 inter christum et animam fuerit inter eos
 colloquia quodam spiritualia per que
 sibi mutuo innotescunt. nam lin-
 gua christi ad animam est fauor dig-
 nationis. anime uero lingua erga
 christum est feruor deuotionis. **D**e
 hac mutua colloquutione spon-
 si et sponse beatus bernardus sic
 dicit. **A**tte de spiritu loquitur et in
 spiritualiter oportet intelligi que lo-
 quuntur. **Q**uoties audis uel le-
 gis sponsum uel sponsam. deum et
 animam per colloquium noli tibi yma-
 ginari quasi corporeas inturre
 voces. nec corporeas colloque-
 tum appare ymagines. **A**udi
 quod tibi inchi huiusmodi sit intel-
 ligendum. **S**piritus est deus spiritus est anima.
 et habet linguas spirituales quibus
 se alterutrum colloquat. prout seque
 indicet. **L**ingua sponsi est fauor dig-
 nationis eius. anime uero lingua est fer-

Ca. xij

uor deuocōis. et eligus ē oīs
 aīa q̄ nō habet hāc linguā. et
 nō p̄t ei ee sermocinatio cū
 sponso. Cū uō sponsi linguam
 suā mouet loquēs aīe nō p̄t
 aīa nō sentire. et rursū cū aīa
 linguā suā mouet sponso late
 multomin⁹ poterit. nō solū
 q̄ ubiq; p̄ns ē. s; p̄t hoc ma
 gis. q̄ nisi ip̄o stimulatē lin
 gua aīe ad loquēdū nūme
 moueret. Itaq; locutio sp̄osi
 ifusio doni ē. resposio uō aīe
 cū grāy actione amūcio ē.
Hec bernard⁹. Post talia eadē
 colloq̄a tā suauia int̄ xp̄m
 et aīam. nō nūq; sequit̄ quod
 dā canticū amoris. qd̄ nō fit
 p̄ strepitū oris. s; potius ad
 uibulū cordis. De quo cātico
 idē beatus bernard⁹ sic ait.
 Canticū amoris sola unctio
 docet sola addiscat experientia.
 expti recognoscat̄ ierpti iat
 descat. Nō ē enī strepitus oris
 s; uibulū cordis. nō son⁹ labioꝝ
 s; mot⁹ gaudioꝝ. uolūtati nō
 uoai cōsonāaa. sola q̄ cātat
 et cū cātat̄ audiūt id ē sp̄o
 sus et sp̄osa xp̄s et aīa. **Hec**
bernard⁹. Nō solū at̄ uirtus
 caritatis effiat aīam sp̄osā
 xp̄i. s; eadē tēplū et habitacu
 lū dei uiu. qui i aīab; deuo
 tis et i caritate ip̄i⁹ seruen
 tib; libent̄ inhabitare digna
 tur. **Obi p̄mo notandū q̄ do**
m⁹ suae habitaculū dei p̄t di
 a iste mūd⁹. ecclesia catholi
 ca. et unaq; fidelis aīa. In

mūdo ē ut ip̄ator i regno. i ec
 desia ē ut p̄familias i domo.
 i aīa ut spons⁹ i thalamo. De
 hoc hugo de sc̄o victore i sc̄do
 libro de archa noe sic ait. Do
 m⁹ quippe dei ecclesia catho
 lica ē. dom⁹ eadē dei q̄libet fi
 delis aīa. s; alit̄ mūdū i habi
 tat alit̄ ecclesia. alit̄ fidelē aīam.
In mūdo ē ut ip̄ator i regno.
 i ecclesia ē ut p̄familias i do
 mo. i aīa ē ut sponsus i thala
 mo. **Fideles** quippe in domo ei⁹
 sūt. et ut uerius dicā ip̄i dom⁹
 ei⁹ sunt. q̄ eos p̄ dilcōnē i habi
 tās possidet et regit. **Si at̄ in**
 domo ei⁹ fueris p̄ caritatē b̄s
 es. q̄ nō solū tu in domo dei
 s; tu dom⁹ dei ee cepisti. ut ip̄
 se teā habitat in te qui fecit
 te. **Ibi pacē** uenies et requie.
 ibi ille habitare dignat̄ au⁹
 locus in pace factus ē. **Pare**
m⁹ illi locū in nobis. ip̄e enī
 libent̄ ad nos ueniet. qui idē
 co nos fecit ut in nobis habi
 taret. **Quob; at̄ moīs** deus cor
 hūanū inhabitat. p̄ cognatio
 nē uidelicet et amore. vna tū
 māsiō ē. q̄ et oīs qui nouit
 eū diligit et nemo diligere
 p̄t qui nō nouit. et ideo si deū
 amare cupim⁹ p̄mū eū ag
 noscere satagam⁹. p̄cipue tū
 cū ip̄e talis sit. qui nequeat
 sciri et nō amari. **Tanta ē enī**
species pulchritudis ei⁹ ut q̄
 p̄t eū uidere. nō possit eū nō
 dilige. **Hec hugo.** **Templū** ex
 go dei sunt sancti hoīes mo

p

a

p̄ fide et dilacionē ambulātes.
 p̄ modū uō hoc ē post hanc pe-
 grinationē erūt tēplū dei etiā
 scdm̄ speciem̄. q̄lit nūc tēplū dei
 sūt etiā ip̄i angeli. Hoc testat
 beatus aug⁹ ita dicens. In tēplo
 inq̄t suo habitat de⁹ s̄z i sanc-
 tis suis qui sūt tēplū dei modo
 scdm̄ fide ambulātes. et tēplū dei
 erūt aliq̄n etiā scdm̄ speciem̄. q̄
 lit etiā nūc tēplū dei sūt ange-
 li. S̄z dicit aliq̄s. Anq̄ facit ce-
 lū et trā anq̄ facit sc̄os. ubi ha-
 bitauit. In se habitabat de⁹ ap-
 te habitat. et apud se ē. Nō ergo
 sic sūt sancti dom⁹ dei ut ip̄a
 subiecta cadat de⁹. n̄mo sic ha-
 bitat de⁹ i sanctis ut si ip̄e dis-
 cesserit cadat. Et nōndū q̄ d̄s
 ubiq̄ et i oibz creaturis essencia-
 lit p̄ncialit̄ potēcialit̄ ē. In sc̄is
 uō etiā habitat. i quibz ē p̄ gra-
 ciam. Nō enī ubiq̄q̄ ē i habitat.
 ubi uō habitat inest i solis bonis.
 qui sūt tēplū ei⁹ et sedes ei⁹.
 Dñ p̄ ysaya dñs dicit. Celū m̄
 sedes ē trā at scabellū pedū me-
 or. q̄ i electis q̄ sūt celū habi-
 tat de⁹ et regnat q̄ ei⁹ volūta-
 ti deuote obtemperāt. malos
 uō q̄ sūt in trā iudicij distric-
 tioē calcāt. Dñ etiā i libro sa-
 piē dicit. Trōn⁹ sapiē aiā ius-
 ti. q̄ in sc̄is sp̄ialis ē q̄ i alyis re-
 bz. in q̄bz tñ om̄ibz ē totus. q̄ ad
 modū aiā p̄ om̄is p̄tulas cor-
 pis tota adest simul. nec minor
 i minoribz nec i maioribz ma-
 ior ē. s̄z tñ in alyis itensius in
 alyis remissius opat. ai i sin-

gulis p̄tulis corporis cēncialit̄
 sit. ita et de⁹ ai sit i om̄ibz cēn-
 cialit̄ ac tot⁹. i illis tñ plenus
 ēē dicit quos i habitat id ē in
 quibz ita ē ut faciat eos tēplū
 suū. et hy tales ai eo iā sūt ex-
 pte s̄z i b̄titudine p̄fē erūt. Ma-
 li uō et si ibi sūt ubi ip̄e ē qui
 nusq̄ deest. nō tñ sūt ai eo.
 De hoc b̄tō aug⁹ sup̄ iohēm sic
 dicit. Nō satis fuit dicere. ubi
 sū ego et illi sūt. s̄z addidit me
 ai. q̄ et miseri possunt esse
 ubi et ille ē q̄ nusq̄ deest. Sed
 b̄tū sūt ai illo. q̄ nō sūt b̄tū
 nisi ex eo q̄ ai illo sūt q̄ fru-
 unt eo. videt ei illū sicuti est.
 fatendū ē igit̄ ubiq̄q̄ ēē deū
 p̄ deitatis p̄nciam. s̄z nō ubiq̄q̄
 p̄ i habitacois gram. p̄t h̄c
 enī habitacionē grē nō diam⁹
 p̄ n̄ q̄ es ubiq̄q̄ ai et hoc ve-
 rū sit. s̄z qui es in celis id ē in
 sc̄is. i quibz ē quodā excellen-
 ciori mō. Dicit etiā de hoc q̄
 dā glosa sic. P̄ caritatē nāq̄
 tota trinitas i habitat m̄tes
 iustoy sicut amās habitat i a-
 mato et ecōuerso. q̄ caritas
 ē qdā p̄ncipacio diuine na-
 ture in nobis p̄t qd̄ dicitur.
 q̄ manet i caritate i deo ma-
 net et deus i eo. Sic at nō ē
 i p̄ccōribz. licet sit i eis p̄ cēn-
 cia p̄nciam et potēcia p̄ quem
 modū etiā ē in ceteris crea-
 turis. Nec glosa. Debem⁹ gō
 parare locū deo i cordibz nos-
 tris p̄ uite puritatē. et non
 dyabolo p̄ malā concupiscētia

et carnis voluptate. ut dominum
habeat deus in nobis et non dy-
abolus. De hoc dicit beatus augustinus.
Cum igitur christus sedet in corde quod potest
iubere nisi bona. cum possidet
dyabolus quod potest iubere nisi ma-
la. In tuo autem arbitrio te esse deus
voluit cui pares locum deo an-
dyabolo. cum pauperis quod posside-
bit ille impabit. Hec augustinus.
Oportet igitur animam quae desiderat
christum in suum domicilium suscipere a
voluptatibus carnis a cupiditate
ab odio et a ceteris viciis abstinere.
et se viciis et caritati macerare.
quod quanto maior caritas fuerit in
anima. tanto speciosius habitaculum
et magis ornatum exhibebit fac-
tori suo ipsi. De hoc beatus ber-
nardus super cantica sic dicit. O quanta
illi anime brevis latitudo. o quanta et
mentorum progenitura. quae diuina in
se presentiam et digna iuenit susci-
pere et sufficiens capere. Quid illa
cui et suppetunt spacia deambula-
toria ad opus quidem tante ma-
iestatis. Non est profecto intricata
forensibus causis curis ne secula-
ribus nec ceteris ventri et luxurie
dedita. sed nec curiosa spectandi
seu cupida omnino dominandi. uel etiam
tumida dominandi. Oportet namque pro-
mo huius omnibus vacua esse animam.
ut celum fiat atque habitatio dei.
Alioquin quomodo poterit vacare et vi-
dere quoniam ipse est deus. Sed et odio et
iudicie aut rancore nimis pro-
indulgendum. quoniam in malivolam animam
non introibit sapientia. Denique
necesse est eam crescere ac dilatari

ut sit capax dei. Porro latitudo
eius dilectio eius sicut ait paulus.
Dilatamini in caritate. Nam et si
anima nimis cum sit spiritus corpoream
recipit quantitatem. tamen confert illi
gratia quod negatum est a natura. Cres-
cit quidem et extendit. Spiritus
autem crescit non in substantia sed in virtu-
te. crescit et in gloria. crescit etiam
in templum sancti domini. Ergo quanti-
tas cuiusque anime estimat de mensu-
ra caritatis quam habet. ut ubi
gratia. quae multum habet caritatis
magna est. quae parum parua. quae uero ni-
chil nichil est dicente apostolo. Si cari-
tatem non habuerit. nichil sum. Hec
bernardus. Edificemus ergo templum
sancti domini in animabus nostris. quod ipsa sola
potest esse capax illius. Unde dicit beatus
bernardus. Non capit deum nisi yma-
go sua. anima capax illius est quae nimi-
rum ad ymaginem eius est creata. pro-
pter quod toto desiderio et digna cum
gratiae actione studemus ei tem-
plum edificare in nobis. Hec beatus
hoc uero templum quod anima est. maxime
edificari oportet per caritatis uir-
tute. De hoc beatus augustinus in libro
de verbis domini sic ait. Sumus tem-
plum dei sicut dicit apostolus. propter quod
dicit. Inhabitabo in illis et deam-
bulabo. Deambulat autem in nobis
presentia maiestatis. si latitudine
iuenit caritatis. Unde idem apostolus
ait. Dilatamini. Si dilatamini deam-
bulat in nobis deus. sed ut dilate-
mini oportet ipse deus. Videte quod deus
sibi in nobis latitudinem facit. di-
cete apostolo. Caritas dei diffusa
est in cordibus nostris. per spiritum sanctum quod

datus est nobis. **P**ropter hanc latitudi-
 nem in anima in nobis deambulat deus.
Hec augustinus. **D**ebemus ergo ama-
 re deum ut illi templum et locum ap-
 tum in nobis parare valeamus.
Unus idem super psalmum sic ait. **H**ospitium
 apud te deus vult. fac illi locum
 noli amare te ipsum. **I**llum ama et
 sic facis illi locum: si te amaueris
 contra illum claudis. si illum ama-
 ueris apertis illi. si autem aperueris
 et intrauerit non peries si iuuen-
 eris cum amate. **H**ec augustinus. **S**i
 quis etiam cupit videre deum cari-
 tate habeat et conscientiam suam
 attendat. et ibi videt deum. **H**oc
 idem testatur iterum super psalmum sic dices.
Si amamus videmus. **Q**uid videt
 deum. **U**bi est deus. **I**ntriga iohannes.
Deus inquit caritas est. **C**uiusque ha-
 bet caritatem. ut quod illum mittimus
 loque ut vident deum. **C**onscientiam
 suam attendat. et ibi deum videt.
Si caritas ibi non habitat non ha-
 bitat ibi deus. si autem caritas ibi
 habitat deus ibi habitat. **V**ult il-
 lum forte videre sedentem in ce-
 lo. habeat caritatem et in illo ha-
 bitat sicut in celo. **H**ec augustinus.
Et secundum eundem. **C**aritas est via dei
 ad homines et via hominum ad deum.
Per caritatem namque venit deus ad
 homines. venit in homines. factus est homo.
Per caritatem deum diligunt homines
 ad deum currunt ad deum veniunt.
Hec augustinus. **C**umque ergo ut
 dicit hugo in quarto libro de ar-
 chana noe. habeat caritatem. iam non
 est alienus a deo. si ipse in deo et
 deus in eo manet. **S**ic familia

ris est deo caritas. ut ipse mansuetus
 habere nolit ubi caritas non fuit.
Si ergo caritas tecum est. venit deus
 ad te et manet apud te. **S**i tu
 recedis a caritate. recedit et
 ipse a te. **S**i caritatem nunquam habu-
 isti. nunquam venit deus ad te. nec man-
 sit apud te. **S**i caritatem ceptam
 deseruisti. recessit deus a te. **S**i in
 caritate cepta permansisti. deus
 tecum est et permanset apud te. **H**ec
 hugo. **E**t nondum quod non solum spiritus
 sanctus habitat in anima sed etiam per ip-
 sam in corpore. ut et corpora nostra tem-
 plum sint spiritus sancti que habemus
 a deo. **Q**ui affirmat beatus augustinus
 ita dices. **V**ita corporis anima est
 vita anime deus est spiritus domini habitat
 in anima. et per animam in corpore. ut et cor-
 pora nostra templum sint spiritus sancti
 que habemus a deo. **V**enit enim
 spiritus ad animam nostram. quia caritas
 diffusa est in cordibus nostris per spiritum
 sanctum qui datus est nobis. et totum pos-
 sidet quod principatum tenet. tenens
 deus quod melius est id est cor tuum me-
 te animam tuam. per seipsum per meliorem
 possidet et inferiorem quod est cor-
 poris tuum. **H**ec augustinus. **C**oncedendum
 etiam quod humanam animam nulla res
 implere potest propter solum deum. **C**um
 autem illum habuerit plenum est de-
 siderium eius. quia cum deus sit summus
 et omne bonum non habet animam quod
 amplius desideret. si possidet
 omne bonum. **I**mplet autem deus eos
 visitando per gratiam suam. quod ni-
 hil aliud desiderant propter ipsum.
De hoc beatus augustinus in libro soli-
 loquorum sic ait. **N**undum terna

Ca. xij

culū te decet dō. q̄ nūq̄ nisi a
 mūdīs cordib; videri potes. ml̄
 tomagis nec haberi. Quos n̄
 p̄destinasti. ip̄os et vocasti. mū
 dasti et sanctificasti ut dignū ha
 bitaculū sint tue maiestati.
 cū quib; et in quib; tu delecta
 ris et letificas iuuētutē eorū.
 habitās cū eis et ī medio idē
 ī memoria et cogitacione eorū.
Aīa eī m̄a ita capax facta ē ma
 iestatis tue. q̄ a te solo et a nul
 lo alio possit impleri. Cū autē
 te habet. plenū ē desiderū ei; et
 iā nil aliud qd̄ desiderat extei;
 restat. dū at̄ aliud exterius de
 siderat. manifestū ē q̄ te nō ha
 bet interius. quo habitu nichil
 ē vltimū qd̄ desideret. Cū eī sis
 sūmū et om̄e bonū. nō habet
 qd̄ desideret ampli; si possid;.
 om̄e bonū. **I**mple at̄ eos qui
 nichil aliud desiderat p̄ter te.
 et facis eos dignos te. sanctos
 h̄os imaculatos et amicos dei.
 q̄ om̄ia reputat ut stercorea
 ut lucrifaciat te solū. **H**ec ē b̄i
 tudo quā homī cōtulisti. hic ho
 nor quo eū int̄ om̄is creatu
 ras honorificasti. **E**cce dñe
 dō me; iueni locū ubi habitas.
 q̄ in aīa quā creasti ad silitu
 dinē tuā q̄ te solū q̄rit et de
 siderat. **E**go erravi sicut ovis
 q̄ perit. q̄rens extei; te q̄ es
 iterius. et laboravi ml̄tū q̄rens
 er̄ me. et tu habitas ī me si tñ
 desidero te. **H**ec aug;. **H**ic e
 aīa excellentissimū hospite
 idē aug; aduenire ī cor suū

desiderabat. cū sic dicit. **Q**uis
 Quis michi det ut venias in
 cor meū dñe et iebries illud.
 ut obliuiscar mala mea et vnū
 bonū meū amplectar te deus
 meus. **F**ecisti enī nos. et inige
 tū ē cor m̄m donec req̄rescat ī
 te. **H**ec aug;. **Q**ui uō scdm̄ b̄m
 ambrosiū xp̄m recipit ī cordis
 domiciliū. marinus delcātib;
 erubescit pasat voluptatū.
 et dñs libent̄ ibi ingredit̄ et
 ī ei; recūbit affatū. **H**ec abrosi;. **F**
Felix ergo aīa ut dicit b̄s ber
 nard; q̄ cotidie cor suū mudat.
 ut cotidie ihabitante deū sus
 cipiat. **Q** q̄ b̄ta aīa apud quā
 de; regem iuenerit q̄ dicit p̄t.
 q̄ creauit me req̄euit ī taberna
 culo meo. **N**egare ei siq̄dē celi
 regem nō poterit. q̄ sibi in hac
 vita regem ī mēte p̄parauit.
Q aīa de; desiderat tuū hos
 picū. tuū cenaculū pl̄ qm̄ ce
 leste palaciū appetit et erap
 tat. **D**eliciae enī sue sūt esse cū
 filijs hom̄. **H**ec bernard;. **V**n̄
 ut dicit b̄s aug;. **Q** felix aīa
 gaude q̄ potes esse tanti hospi
 tis hospita. **S**i ergo possidere cū
 deo celeste gloriā q̄ris et desi
 deras. tūc ut ait b̄s bernard;. **P**
 piu ga cor tuū ut ip̄e dñs illu
 minet ut quē iuocas itret. es
 to dom; ei; et erit dom; tua.
 habitet ī te et habitabis ī eo
Si eū ī hoc seculo extepis ī cor
 de tuo. ille p̄ hoc seculū era
 pnet te ī vultu tuo. **H**ec aug;. **D**
Dicit etiā de hoc pe. damian.

Qui posside cū deo paradisi ia
nuā querim. necesse ē ut hic
ei nosipōs pūs habitaculū pbe
am. quaten⁹ dū ipē i nobis ha
bitat et nos i eo sic studeam⁹
nō ignobilis ocy s̄ laboriose qe
tis sabbm colē. ut ex hoc merea
mur i diē domīcā qui nullo clau
ditur sine tūfire. **Hec pe.** Cre
qm̄ fructuosū ē ipm̄ dnm̄ i cor
dis hospiciū in pnti vita susa
pe. q̄ ipē viceversa p̄ eritū
hui⁹ pegrinacois suscipiet tlez aīaz
i sua eterna mansione. **Ca. xuy**

Uellem etiā scire de gra
dibz caritatis. et qui gra
dus sint potiores et magis va
lidi ad pducēdū ad amorē mo
lentū iducēte languorē spūā

Scire debes **Ulem. p̄**
scdm̄ qd̄ dicit thomas de
aqno: q̄ diuersi sūt grad⁹ cari
tatis. scdm̄ diuersa studia ad
q̄ homo pducit per caritatis
augmētū. Nā prius quidē icū
bit hōi studiū pncipale ad re
cedendū a pccō et resistendū cō
cupiscēcijs ei⁹ q̄ i contrariū cari
tatis mouēt. et hoc ptinet ad
icapiētes in quibz caritas est
nutrienda uel fouenda ne cor
rūpat. Scdm̄ studiū succedit
ut pncipalit̄ utendat ad hoc
q̄ i bono pficiat. et hoc studiū
ptinet ad pficiētes qui ad
hoc pncipalit̄ utendūt. ut i eis
caritas p̄ augmētū roboretur.
Tercū at̄ studiū ē ut hō ad hoc
pncipalit̄ utendat ut deo mhe
reat et eo fruatur. et hoc ptinet

ad pfcōs q̄ cupiūt dissolui et
esse cū xpo. **Hec thomas.** **U**
bi notandū q̄ q̄nto pfectior ē
vita in honē. tāto amor ē vehe
mētor et feruētor i corde ipi⁹
ad diligendū solū deū sup oīa.
**Iste uō amor uehemēs et fer
uens sex habet grad⁹ ex se p
cedētes.** Prim⁹ grad⁹ ē amor
i incompatibilis. et iste ē cōis oīm
elcōz. Scdus grad⁹ ē amor i
cōtamūabilis. et iste ē nūdi cō
tēptoz et religiosoz. Tercus
grad⁹ ē amor ifatigabilis. et
iste ē iugit̄ pficiētū et xpi
cofessor. Quart⁹ ē amor ifepa
bilis. et iste ē scōz cōtēplatiuoz.
Quit⁹ ē amor ifupabilis. et if
te ē xpi martirū siue victoz.
Sextus ē amor ifaciabilis. et if
te ē iugit̄ desiderācū et solita
rioz. **Hys sex gradibz decursis.**
sequit̄ amor uolent⁹ iducens
languorē. Dum⁹ ergo et ifi
m⁹ gradus amoris icōpabi
lis qui ē cōis oībz electis tan
te ē ututis. ut omē pccm̄ mōi
le ab aīa expellat. et deū sup
omnē creaturā diligit. Et
hic grad⁹ ē necessitatis. ut ostē
dit dñs i euāgelio mathēi ubi
sic dicit. Qui diligit patrē a
matrē pl⁹ q̄ me. nō ē me dig
nus. Ergo sup oīa deus ē di
ligendus. **Uñ anselm⁹ dicit.**
**Q̄ creatura rōnalis nihil di
ligē debet. nisi sumā eēciā.**
alia at̄ p̄t̄ istā. Ratio ist⁹ ē.
q̄ i quo ē sumā diligibilitas
sumē debet diligi. s̄ hoc ē i deo

ergo sume e diligendi. **S**ecundus gradus amoris caritativus e amor incontaminabilis. et hic e mundi contemptor. qui tante e virtutis ut hoies a mudana couersacoe abstrahat. ne mes polluat et caritas ab opacoe sua ipediat. **U**n illoes in pma sua canonica dicit. Si qd diligit mudu non e caritas pms i eo. qm ome qd e i mudu aut e concupisecia oculor. a concupia carnis. a supbia vite. **I** huic moie concupie mente p consensu prauu no supant. q ueniat deu amat. **U**n dicit bñs gregori. Ille uo deu amat. cui meie praua delectacio ex consensu no supat. Na tato qsqz a supno amore disungit. qnto iferius delectat. **H**ec gregori. **E**t ro ista e. qz ignis amoris dei sepat ome icouenies amati ab amate. **T**ertius gradus amoris caritativus e amor ifacibilis et ille e uigit. pficien au et xpi cofessor. q tante e virtutis ut et auam no finat quiescere. donec iueniat que diligit. **U**n et i canticis dicit. **I**n laulo meo p nocte qsum re. **O**d expones origenes dicit. **Q**uerend es dne cu frequetia laboris. no in lao. i luie veritatis no p noctes cu fernore caritatis. abiecta supstione naturalis supsticis. **S**olus em amor te iueit. qz qui te amat te iuenit. habet ut amet. amat ut habeat ne te ietnu perdat. **Q**uartus amoris caritativus g

dus e amor ifepabilis et hic e assidue coteplancu. et hic gradus tante virtutis e. ut cotinuis stimulus agitet meie coteplancu ad apprehedendu dilectu donec tande dicat. **I**uuei que diligit au mea. tenu eu nec dimittam. **U**n dicit bñs bernard. **E**s te no teneat dne ihu qui tenete spe fortificas p seone decoras. p seueracia coducis. remuneracoe pducis. **E**go no dimittam te nisi bndixeris michi. nuqz dimittam te qz no bndicis nisi tenete te. **H**ec bernard. **I**stu gradu vide tur habuisse aplos. cu dixit ad ro nos viij. **Q**uis nos sepat a caritate xpi re. **Q**uintus gradus amoris caritativus e amor ifupabilis et hic e martiru in aduersitatibz no cadencu. q e tante virtutis et fortitudis ut dicit augustinus i libro de moribz ecclie. **N**ichil ta duru ta ferreu. qd no amore ignis vincat. **E**t ro bñs aug. alibi dicit. **N**ichil amantibz duru e. nullus labor difficilis. qz q amat no laborat. **A**mem. igit et nos xpm. et facile videbit ome difficile. **F**acoe e hui. qz scdm eude aug. **N**ullo mo onerosi sut labores amantibz. s xpi delectat sicut uenacu. aucupant. piscancu labores. **I**n eo em qd amat aut no laborat a labor amat. amor aut reddit mun. sensibile. **S**extus gradus amoris caritativus e amor ifacibilis et hic e uigit desideracu et solitarior. et tante

fortitudinis ē ut nichil sibi suf-
ficiat p̄ter unū solū qd amat.
et idipm̄ semp̄ amplius in hac
vita sitit et desiderat. Et ratio
hui⁹ ē qz ut dicit richard⁹ de
scō victore. Caritas ista semper
uenit qd̄ adhuc cōcupisce pos-
sit. qz quicqz fiat desiderū ar-
dentis aīe nō faciat. Sitit et
bibit. bibendo tñ sitim suā nō
extinguit. s̄ quo ampli⁹ bibit eo
apl⁹ sitit. Auda enī p̄mo ista
cabilis aīe sitis uel esuries nō
sedatur. s̄ urigat. Quid queso
illo amore molestus et acerbis-
us. cū sitim suā nō resistendo tē-
perie nec iebuando extinguerē
possit. Hec rich⁹. Et ecce quō iste
grad⁹ caritatis iā se extendit
ad quādā violentiā amoris

A

His nāqz sex gradibz. **C**
ibus caritatis decursis. se-
quitur amor violent⁹. qui ortū
habet ex nimio feruore carita-
tis dei qui cor penetrat atqz
tr̄ssigit. Hic uō amor violent⁹
sc̄. q̄tuor habet gradus. Amor nāqz
violentus p̄mo cor seu aīaz ho-
minū deuotoz vulnerat. 2º li-
gat. 3º languidū facit. 4º
defc̄m iducit. De hys gradibz
violenti amoris loques richar-
dus de scō vict. i tractu de ca-
ritate circa p̄ncipiū. sic dicit.
Magna vis dulcōnis magna
ūtiū caritatis. multa gradus
ī ea et ī illis magna dca. Sup̄
hos tñ om̄s grad⁹ dulcōnis
ē amor ille ardens et feruens
q̄ cor penetrat et medullitus

tr̄ssigit ut uernat⁹ dicit. vul-
nerata caritate ego sum. Cogni-
tem⁹ ergo q̄ sit sup̄eminētia ca-
ritas xpi. q̄ dulcōez p̄ntū uicat
plus siue carnis affectū tr̄ssedit
uel etiā extinguit. isup et aīam
suā ī sui odiū uertit. **O** violen-
tia dulcōnis. o excellētia et sup̄-
eminētia caritatis xpi. Hec ē de
qua loqui uolum⁹. Attendo nāqz
ad opa uolēte caritatis. et iue-
nio qz caritas vulnerat. caritas
ligat. caritas languidū facit.
caritas defc̄m iducit. Quid ho-
rū nō uolentiū. Eīd horū non
validū. Dum⁹ ergo gradus
uolētie ē. qn̄ mēs desiderio
suo resistere nō p̄t qn̄ vulneret.
Nōne tibi corde percussus uidet.
qn̄ igneus ille amoris acule⁹
mentē hoīs medullit⁹ pene-
trat affc̄m qz tr̄ssuerberat. it̄m
ut desidery sui estū cohibere
om̄o nō ualeat. desiderio ar-
det affectu feruet estuat anhe-
lat. p̄funde igemiscens et suspi-
ra trahens ut dicit. Vulnerata
caritate ego sum. Hec rich⁹.
Et nondū sc̄dm̄ dictū ou-
gen sup̄ car̄. qz aīa amore cele-
sti agitur. cū p̄specta pulchritu-
dine et decore uerbi dei sp̄m̄
eī⁹ adamauerit. et ex ip̄o telū
quoddā et vulnus acceperit
amoris. Est enī uerbu⁹ hoc p̄-
mago et splendor dei iuisibi-
lis. p̄mogenit⁹ oī creaturē in
quo creata sunt om̄ia q̄ in ce-
lis sūt et q̄ in tr̄s siue uisibi-
lia siue iuisibilia. Igitur si q̄s

poterit cupaa mente conicere et
 considerare hor om̄ q̄ in ipso
 sunt creata deus et specie: ip̄ay
 rerū venustate p̄ussus et splen
 doris magnificencia seu iaculo
 ut ait p̄pheta elc̄o t̄erebratus:
 salutare ab ipso vulnus accipiet.
 et l̄co igne amoris ei⁹ ardebit.
Si quis vō amore dei arserit.
 et iaculis ei⁹ dulce vulnus ac
 cepit. et ei⁹ amabili cōfixus
 fuerit telo ita ut ad deū desi
 deris nocturnus diurnusq̄ sus
 pirys. aliud quid loqui nō possit.
 audire aliud nolit. cogitare ali
 ud nesciat. desiderare preter
 ip̄m aut cupere aliud uel spera
 re nō libeat. ista aīa merito
 dicere p̄t. vulnerata caritate
 ego sum. q̄ ab illo vuln⁹ acce
 pit de quo dicit psayas. Posu
 it me iaculū elc̄m. Tali vulnē
 decet deū p̄cutere aīas. talibus
 telis iaculisq̄ cōfigere ac salu
 taribz eas vulneribz sauciare.
 ut q̄ deus caritas ē. dicat et
 ip̄e q̄ vulnerata caritate ego
 sū. **Hec** origenes. **Cui** ergo
 amore dei sic vulnerat. facie
 sui dilc̄i dñi semp̄ ymaginat.
 et ip̄m int̄sec⁹ inter brachia
 cordis sui it̄ma dilcōne aplex
 atur. hic talis a cōcupiscencia
 sui dilc̄i et desiderati quiescē
 nō valet. q̄ eius cor sagitta
 quadā diuini amoris dulcit
 vulneratū ē. **De** hac caritate
 iohes abb̄ i tractatu de xxx gra
 dibz sic ait. Caritas sc̄dm q̄lita
 tē est similitudo dei ignitū homibz
 possibile ē. sc̄dm uō op̄acionē

ē ebrietas aīe: sc̄dm at̄ p̄pieta
 tē fons ē fidei. abyssus longā
 tatis. mare huilitatis. **E**t
 nōndū q̄ sine timore ē. aut ca
 ritate replet⁹ ē. aut aīam habz
 mortuā. **Et** p̄fca tñ caritate ver⁹
 et sc̄is timor dñi gignit. ex sc̄o
 vero timore dñi itez amor beatus
 ille qui ad deū possidet amorē.
Nō enī n̄r ita lactanti puero si
 cut caritatis filius semp̄ deo ad
 herē naturā habet. qm̄ qui vē
 diligit dilc̄i facie semp̄ ymagi
 nat⁹ et h̄ac in dilcōne nimia
 int̄sec⁹ amplexat. hic talis
 nec i sopnis deiceps a cōcupia
 desiderati quiescere valet. sed
 aī cōcupito ibide eratat. **Ista**
 sagitta quidā plagat⁹ dicebat.
Ego dormio p̄t̄ necitē nature:
 cor at̄ meū vigilat p̄t̄ mulatu
 diuē amoris. **Si** dilc̄i facies ma
 nifeste et efficacit̄ totos nos
 t̄nsinuat et hylares effiat. qm̄
 tomagis faciet vult⁹ et facies
 regis et dñi n̄r hospitatis i
 aīa mūda. **Caritas** etiā quos
 dā vulnerare cōsuevit. **Vñ** q̄dā
 dicit. **Vulnerasti** cor meū. **Et**
 dā at̄ facit aliqñ erultare: nā
 erultare corde vult⁹ hylarescat
 et pullulat. **Cū** igitur tot⁹ hō
 dei caritate quodāmo coaptat
 et iūgit. tūc exterius i corpe
 tamq̄ speculo aliquo aīe clar
 tate ondit. **Cui** uō talē grām
 accipiūt. multoāes abo corpa
 li obliuiscūt. **Arbitror** at̄ q̄ n̄
 eūdē frequētius appetūt. nec
 ip̄m abū que sumūt cū delec
 tatione de ceto sumūt. **Caritas**

eam est m̄r paas. fons ignis i
 mortalitatis. et glorie iudic. et
 qui proximū diligit nūq̄ detra
 hentes sustinebit. s̄ magnis fugiet
 tamq̄ ab igne. **Hec iohes abbas.**
Et nōndū q̄ amor violentus nō
solū vulnerat amatores aias. s̄
eciā ipm fonte amoris dñi vul
nerat. Dñi uocellē exponēs illud
can^{oz} s̄. filij nr̄is mee pugna
uerūt contrā me: dicit. Pugna
tes corporat. s̄ndis se mutuo se
ruūt et pungūt. sic mētis cōtē
platiē feruecia desideria subti
lia et acute penetratiā imittūt.
p̄mo quide in p̄anymphos. p̄
sus eisdē p̄ntis in s̄ponso figt
sagittas acutis volatiles. acuti
s̄q̄ amoris. ut dicit. Vulneras
ti cor meū soror mea s̄pōsa.
De s̄do gradu violenti amo
ris sic dicit richard⁹ i tractatu
de caritate. Om̄i gradu violē
ti amoris dixim⁹ qui vulnerat.
s̄d̄m qui ligat. Nōne vere et
absq̄ ulla cōtradiciōe aīm⁹ liga
tus ē q̄n̄ oīm obliuiscat et aliud
meditari nō possit. q̄ q̄c̄ agat
q̄c̄p̄ dicit semp̄ hoc in mēte
reuoluit. p̄hēnūq̄ mēoria reti
net. hoc dormiens s̄p̄nuat. hoc
vigilans oī hora tractat. Unde
facile ē p̄pendere ut arbitror
quō hic gradus priore t̄nsen
dat. qui mēte hoīs nec ad
horā quietā esse p̄mittit. Ecce
itaq̄ d̄c̄m ē. q̄ p̄mus gradus
sit ille q̄ vulnerat. s̄d̄s ille qui
ligat. licet enī ligari q̄n̄q̄ sit
min⁹ q̄ vulnerari. t̄n̄ maior
violencia uidetur si postq̄ ali

quis percussus deicit. deicēt⁹ cō
 prehēdit. abducat. ita tenet⁹
 atq̄ ligatur. et in oīno capti
 uus tenet. **quid hor⁹ q̄s̄o ma⁹**
ē et violencia? Ille liber esse
aut a loco in quo detinet re
cedere nō p̄t. Sic utiq̄ qui ab
hoc s̄do gradu violente carita
tis absort⁹ ē. q̄c̄p̄ agat ul⁹ q̄c̄p̄
se vertat ab illa vna et itima
sollicitudis cura auelli nō p̄t
q̄ ligatus ē. Hec rich⁹ **¶ Sed**
q̄ sūt vincula quibz sp̄s sue ai
m⁹ cū liber sit ligari p̄t. richar
d⁹ ibidē declarat dices. Vultis
audire de caritate ligante. p̄p̄a.
ozec xi ca^o dicit. In funiculis
ada trahā eos. in funiculis cari
tatis. S̄ q̄ sūt illi funiculi ada
p̄mu p̄ntis nr̄i nisi munera
dei. In magna enī glā creatus
fuit. q̄d̄ iquā sūt ista vincula
caritatis. nisi dei b̄nficia. bona
nature bona gr̄e et bona gl̄e.
Hys enī b̄nficentiē vinculis de
bitores nos fecit obnoxios. q̄
naturā bonā cōdidit. gr̄ciā
obtulit. gloriā repromisit. Et
ce funiculis triplex. Funicul⁹ at
triplex difficile r̄ipit. Adicit
at d̄ns adhuc noua vincula ca
ritatis manu valida multipli
cari sup̄ nos. ut nos sibi arri
astrigat. q̄ enūari nō p̄nt. **¶**
¶ Obi nōndū q̄ oīs res q̄ in
mūdo sūt cor hoīs sanare facia
re nō p̄nt. p̄ter vnū solū bonū
q̄d̄ ē de⁹ q̄ cordis desiderū im
plere p̄t. q̄ i xp̄o plena et p̄
fr̄a sacietas ē oīm bonoz i se
habēs delcāmētū suauitatis.

De hoc hugo sup celesti ierar-
 chia sic ait. Multa i hoc mundo
 fia: et heu oia cor hois faciare
 no pnt. ut probat experientia.
Unu at e bonu et per hoc so-
lu cu papit' facietas iuenit: go
 no i multitudine s i unitate faci-
 etas e. **Unu e ergo necessariu bo-**
nu qd nobis pparauit deus. sic et
 go i mesa dei no nisi unu fer-
 culu nobis apponit. **Sz noli igt**
 cotempere. facietas eni multa e.
Saaabor inqt. ppha cu apparue-
rit gla tua: noli timere cu au-
dis unu. Unu quide est bonu
 s i illo bono ome bonu e. **nam**
 refectione unu abu unu pane
 pparauit nobis deus. habente
 in se ome delictu suauita-
 tis. **Ista uo diuina resectio sin-**
gularis dicit: qz cu aliena de-
lectioe et dulcedie extranea no
papit. Dicit ecia uiuifica. qz
 unu seai effiat ois. quibz se
 sumenda et papienda prebz.
Hec hugo. Considerandu qz
 est qz corp' cu ligat. de loco i
 quo e moue no pt. sic amor
 spualis du mente uolent li-
 gat. i deu solu et no i res ali-
 as intende facit. **Na scdm bea-**
tu aug. qd e pond' in corpi-
bus. hoc e amor i spiritibz. Un-
at. Pond' meu amor meus:
 eo feror qcuqz feror. **Pmo igt**
 corpa p pond' i loca sua ten-
 dut. **Sedo loca suis ununtur:**
Tercio loca suis assilant. Quarto
 i eis coteruant. **Quinto ibide**
 quiescut ut graua. **Sic amor**
 spualis facit i deu tende. Nam

pprie illis amor e diuin' et in oi-
 bus facit nos habere deu tamq' fi-
 ne. qz oia facit nos dilige. p'p'
 ipm. et pre cunctis facit nos de-
 siderare deu et in ipm per desi-
 deriu tende. **Sedo amor hui' mo-**
habet nos deo unire. qz hoc e
 coe amor. qz sit queda virt' u-
 nitua amatis cu re amata.
Tercio hui' mo' amor habet nos
 in deu t'nsferre. qz scdm dyoni-
 su. amor poit re extra se et col-
 locat ipm in re amata. **Quarto**
 amor diuin' facit nos de deo
 gaude. qz quilibet libent' p'fif-
 tit in actu delictabili. **Et quid de-**
lectabili deo. Ideo int' cetera sig-
na hoc e valde magnu signu
 qz homo sit in caritate. et qz ha-
 beat hui' mo' amore qm delect-
 at' in deo et in rebz spualibus.
Quinto amor facit nos i deo qui-
esce. qz mes delicta i aliquo qz
 escit in illo. et maxie si delicta
 i eo finalit. **Erit ergo hic mo-**
dus. qz hui' mo' amor caritatis
 pmo icapit. **Sedo pfiat. t'cio fit**
 pfect' **Et sic facit amate dice.**
Cupio dissolu s'z in coe delicta
 cois diuine. et ee cu xpo et qes-
 ce in xpo. **Ergo scdm huc amo-**
re icipientes p desideriu i deu
 tendut. pfiatentes ununt. p-
 fa deiformes existit. qz i deu
 t'nsformati in solo deo delicta
 tur et delicta in eo requiescut.
Igit' uolenti dilige deu pmo o-
pus e toto affeiu in ipm tende.
 sedo ei uniri. t'cio in eu t'nsfor-
 mari. **quinto i eo delicta. quinto**
 in eo quiesce. **¶ Ad t'ciu**

gradu violenti amoris qui e qui
 da languor spualis et qui aiaz
 ex feruentissima dilcoe qua ha
 bet ad deu languida facit. Ad
 huc gradu tur aia ascendit qn
 omne aliu affm a se excludit:
 qn nichil pret vnu uel ppt v
 nu diligit. De hoc gradu ita
 me caritatis rich. de sco victore
 i tractu de caritate sic ait. In hoc
 gradu violente caritatis nichil
 omnino satisfacere pt pter vnu.
 vnu amat. vnu diligit. vnu si
 tit. vnu coapparat. ad vnu an
 helat. i vnu suspirat. et vno in
 ardesat. in vno requiescat. vnu
 solu e in quo reficitur. vnu so
 lu ex quo faciat: nichil dulces
 at nichil sapit. nisi hoc vno co
 diat. Cuiusq; vltro se offerat. qd
 qd sponte occurrat. cito reiat
 cito coaleatur. qd suo affectu
 no militat. uel huiusmodi deside
 rio no deseruiat. **S** quis huius
 modi affectu tyrannide digne de
 scibat. qm omne desideriu ex
 pellit. omne studiu excludit. de
 eraciu violenti opprimat qd
 sue coapie deseruire no pspu
 at. Cuiusq; agit qd cogitat.
 inutile. pmo intollerabile videtur
 nisi in vnu desideriu sine con
 currat. Cu at fru pt eo qd dili
 git omnia pt se habere credit.
 sine illo at abhorret omnia. cor
 pe deficiat. corde tnebit et lan
 guescat. consiliu no recipit. vnu
 no accipiat. nulla consolacionem
 admittit. s; clamat cu sponsa nu
 ciate dilco qz amore languco.
Languor at amoris nichil e a

luid nisi tediu quoddam ipacis
 desiderii. quo affiat mens vehe
 ment amatis. eo absente que
 amat. Valde naq; consternatur
 aim? subtracto sibi tanto sola
 cio. nec pt mitigari doloris
 amaritudo nisi pnte habeat
 que sic amat. De hoc beatus
 bernardus sic ait. Cnto putas
 consternat aim? stupore sub
 tracto sibi solacio. **S**ubtractio
 eu rei amate augmetu deside
 ry e. et qd ardena optat ca
 ret egruus. Et hic languor a
 moris no est aliud nisi tediu
 ipaciens desiderii quo **nice**
 e affia mente vehement a
 matib. eo abente uel etia ab
 sente que amat. **N**ullo igit
 solacio huano mitigat scere
 ti doloris sacra amaritudo.
 qd dilco considerans quippe. qui
 eude languore ispirat ut ex
 eo occasione habeat redeudi
 reuertit. loquit qz ei vba ama
 toria vba ineffabilia vba q no
 licent hoi loqui. **H**ec bernardus.
Sciendu at q hic languor ex
 tribz affibz te cōpatur. s; ex
 dolore. ex pudore. et adoze.
 q affcus cofluetes i aia dilige
 tis faciut huc languore. **P**ri
 mo iste languor nascit ex do
 lore. timet eni q de ex indigni
 tate recesserit. et offensus
 nolit de ceto ei sua pnaa i
 dulce. et hic dolor affligit a
 mantē vehement. **D**icit eni
 de hoc hīs bernardus. **A**ia q
 didicit et accepit semel a
 dno itare ad seipam et in

3

animus dei p̄ncipā suspirare et
 querere facie ei⁹. talis nūq̄ nes
 cio an gehēnā ip̄am expuri
 ad t̄ps horribil⁹ penalius ve
 duant. q̄ p̄ spiritualis studij hui⁹
 semel gustatā suauitate exire de
 nuo ad illecebras et molestias
 carnis. Dico ergo vobis. nichil ē
 q̄ it̄m formidet quisq̄ hoc b̄n
 ficiū semel accepit. q̄ ne gr̄cia
 derelict⁹ necē habeat egredi de
 nuo ad carnales cōsolacōes. et
 rursus carnaliū sensuū sustine
 tumult⁹. **Hec b̄n.** Sedo hic lan
 guor contigit ex pudore. Nā sub
 tracta gr̄a et dei p̄ncipā ex cui⁹
 v̄tate oīa serena fuit et fuerūt
 et ad votū oīa prouenerūt. hō
 miser relinquit sibi. et vicia pa
 rit et defect⁹ q̄ prius oīa latita
 bāt progredi t̄cipiūt. et erit mi
 seria illi⁹ multa nimis. quibz cog
 nitus hoc rubore p̄fundat. q̄ tā
 vilis et abhōrribilis apparet cō
 rā deo. **Vñ** audi b̄m bernardū
 subtracta gr̄a q̄rulantē atq̄ di
 cētē. **Currebā b̄n.** et ecce lapis
 offensiois ī uia. impēgi et corruit.
 et dñs declinauit ī uia a seruo
 suo. hinc ista sterilitas aīe mee.
 et ideuocōis quā patior. qm̄ ita
 exaruit cor meū. f̄m̄ ē sicut t̄ra
 sine aqua. nec cōpūgi ad lacri
 mas queo. nō sapit psalm⁹ legē
 nō delat. orare nō libet. orōes
 solutus nō iueio. **Vñ** illa iebriacō
 ubi mētis serenitas gaudiū et
 pax ī spū scō. **Hec b̄n.** Tertio hic
 languor surgit ex odore. de⁹ ei
 subtrahit⁹ ē aīe dulcē reliquit p̄
 se v̄tutis sue odore q̄ urget aīm

ut dilā absentā ip̄acient⁹ ferat.
 clamās sine utmissiōe post
 tergū abeūtis. reuertē reuertere
Nā ut ait b̄s bernard⁹. Subduc
 to sibi tā dula sponso. iterū nichil
 aliud nō dico desiderāe si nec co
 gitare libebit. Itaq̄ reuocat v̄bū
 id ē sponso. et hoc nō desiderio aīe
 sed ei⁹ qui aliquociēs idulserit
 suauitate suā. **Nā** gustato aliquiter
 q̄ dulas ē dñs. et cū q̄si derelicta
 a dño ad se redierit in cordis pa
 lato sapore retinet. quo fit ut ip̄a
 cient ip̄m desidēt cū languore.
 et ex languore murmilit. p̄ficiat
 aīa. eo q̄ suspirijs et iquietudi
 nibz uehement⁹ exagitata lan
 guere nō cessat. donec dō ip̄ncipā
 ei⁹ allect⁹ cū maiori familia q̄
 aīa. et maiori cumulo reuertat⁹
 hōnoy. **Aīa** uō tā salubri amōe
 affcā et liq̄fā nichil extra suū
 cōditore diligit. et q̄ prius ip̄m
 delatābant fuit postmodū uehe
 ment⁹ illi onerosa. q̄ solū dñm
 quē amat uidē desiderat. **De**
 hoc b̄s gregori⁹ sup̄ illo v̄bo.
 aīa mea liq̄fā ē. sic dicit. Mens
 hōis conditoris sui sp̄m̄ nō que
 rentis male dura ē. q̄ ī semetip̄a
 remanet frigida. ac si ardē iam
 ex desiderio cepit ad sequēdū quē
 diligit liq̄fā p̄ ignē amoris cur
 rit. fit desiderio amia uilesat
 in seculo aīctā q̄ placebāt. nichil
 ē q̄ extra cōditore libeat. et q̄
 prius delatābat aīm fuit postmo
 dū uehement⁹ onerosa. nichil
 ei⁹ mesticiā cōsolat. quousq̄ ad
 huc qui desiderat nō aspiciatur
Meret mēs. lux ip̄a fastidio ē.

inliq igne i mēte decoquat rubeo
 culpe. et succensū aīnū qī aīnū mo
 re. qz p usū spēcie p̄didit p̄ icen
 dū clarescat. hoc amore arsit q̄
 q̄s ad veritate puenire potuit.
Hec gregorius. In hoc etiā gradu
 amoris violenti plene cōpescitur
 turba carnaliū desideriorū. quia
 mēs a seip̄a alienat dū i illud
 diuinū archanū secretū rapit.
 et ab illo diuī amoris icendio cir
 cūdat. **Ad affirmat rich.** i eodē
 tractū de caritate. sic dices. Ter
 cius amoris grad⁹ ē qn̄ mēs in
 pit̄ in diuī lūis abissū. ita qz aī
 nū hūanū i hoc statu exteriorū
 oīm oblit⁹ penit⁹ nesciat seip̄m.
 tot⁹ qz trāseat i deū suū. In hoc ita
 qz gradu plene cōpescit̄ carna
 liū desideriorū turba. et fit i celo
 silenā qī dimidia hora. In hoc
 itaqz gradu dū mēs a seip̄a alie
 nat. dū i illud diuī archanū secre
 tū rapit. dū ab illo diuī amo
 ris icendio circūdat. et ita me pe
 netrat. vsqueqz i flāmat. seip̄m
 penit⁹ exuit et quēdā diuinū affm̄
 iduit. i i spēcte pulchritudini cō
 figurata tota i aliā figurā trāsit.
Vide quid sit int̄ ferrū ignitū.
 et ferrū frigidū. p̄mo p̄cat̄ p̄cul
 dubio in ignē tā nigrū qī frigi
 dū. s̄ dū i ignis icendio morā fat̄
 paulatī nigredinē deponit. ferrūqz
 candēs paulatī i se silitudinē ig
 nis trahit. donec totū liquat̄ et
 a seip̄o plene deficiat. et i aliā pe
 nit⁹ qualitate trāseat. Sic aīa di
 uinū amoris icendio i ardoris
 flāma absorpta. et noxqz desideriorū
 gloria undiqz circūsepta. p̄mo

ualescat postea icandescat. tūc dē
 aut tota liquefat et a priorū sta
 tu penit⁹ deficiat. **Vultis audire**
 ex hui⁹ mōi igne icalescetes. et i
 mox desideriorū estibz iā mardes
 tes. **Rōne** iquit̄ cor nr̄m ardes
 erat i nobis de ih̄u. dū loqueret̄
 in via nobis. **Rōne** et illi ex cō
 fusa diuinitatis flāma et i spēctū
 gloria icandescat̄ et diuī lūis cō
 figurant̄ iā qī in aliā gloriā trāse
 unt. qz reuelata facie gloriā dei
 specularē in eandē ymaginē trā
 formant̄ a claritate in claritate
 tamqz a diuī sp̄i. **Vultis audire**
 ad huc aīam diuī locutiois igne
 liquat̄. **Liquat̄** ē aīa mea. ut dicit̄
 locut⁹ ē. **Statū** siquidē ut ad illud
 diuinū archanū secretū admittit̄.
 p̄re admiratiois magnitudine
 locutiois qz habūdancia i seip̄o
 ymo in ip̄m q̄ loquit̄ tota resol
 uit. dū icapit̄ audire archana
 illa v̄ba q̄ nō licet hōi loqui. et
 intelligit̄ inc̄ta et occulta diuīne
 sapie manifestari sibi. In hoc statu
 qz adheret dño sp̄s v̄n⁹ ē. In hoc
 statu aīa i illū quē diligit tota
 liquefat. et i seip̄a tota liquefit.
Un̄ dicit̄ **Sulate me floribz** s̄pa
 te me malis. qz amore languet̄.
Hec rich. **¶** **Quis** gradus
 violenti amoris ut ait rich. ibidē
 i tractū de caritate ē. qn̄ estūā
 tis aī desiderio nichil iā oīm
 satisfacē p̄t et ad defm̄ ducit.
Quis hui⁹ sup̄mū grad⁹ violē
 tū digne pensare sufficiet. qd̄
 q̄so cor hōis p̄fundis penetret.
 vehemēas eragitet. cū sit suū
 nec resistēdo t̄pare nec icelūā

do possit extingui. In hoc quarto gradu amoris est amor insuperabilis. quod alii affectum etiam maiorem non cedit. **I**nsuperabilis est quod a memoria nunquam recedit. **S**ingularis est quod socium non recipit. **I**nsatiabilis est quod ei satisfacere non potest. **Q**uinta est ergo excellentia istius amoris qui omnem alium affectum excedit. quanta quod vehementer quod mentem quiescere non sinit. **Q**uinta obsecro violentia caritatis quod omnem alium affectum vehementer expellit. quanta supereminencia emulacionis cui omnino nichil sufficit. **O** excellentia amoris. **O** violentia dilectionis. **O** caritatis vehementia. **O** emulacionis supereminencia. **I**n primo gradu a quo multe non poterit extingui caritate. **I**n secundo autem ponit dilectionem suam sicut signaculum super cor suum. eo quod illud omnino obliuisci non potest. **I**n tertio autem gradu si deiderit homo omnem substantiam suam scilicet pro dilectione quam nichil despiciet eam. eo quod in re alia delictum non possit. **I**n quarto gradu fortis est ut mors dilectionis. eo quod sit ei dulce quod pro dei dilectione facere aut sustinere possit. **H**ic enim omnem alium affectum expellit atque vincit. **S**i enim ad aliquid affectum habeamus quod propter deum non diligimus propter adulterium affectus est qui summe caritatis constantiam frangit. viresque eius nunquam in quantum ad alienam quam trahit uel impellit. **I**n hoc etiam gradu secundum aliquem modum quam efficit immortalis et impassibilis. **I**mmortalis quia vita separari non potest. **C**ertum si inquit apostolus quod neque mors neque vita poterit nos separare a caritate dei.

Impassibilis etiam secundum aliquem modum videtur que ulla dampna non sentit. quod omnia iniuria hilaris est. et quicquid ei infertur ad penam totum presumit ad gloriam ut cum apostolo dicat. **L**ibenter gloriarbor in infirmitatibus meis. ut inhabitet in me uisus christi. **E**t de apostolis legitur quod ibant gaudentes a conspectu consilii. quod dicitur h. s. r. **I**n talibus autem cordibus que sic afficiuntur caritate dei est fortis ut mors dilectionis. quod sicut mors exteriores sensus ab omni proprio et naturali appetitu inficit. sic violentia dilectionis in deuotis ac religiosis uiris omnia terrena contempnit et mentem ad intendendum compellit. **D**e hoc beatus gregorius super romam exponens illud uerbum. **F**ortis est ut mors dilectionis. sic ait. **E**nim fortis ut mors dilectionis esse prohibet. quod pro dilectionem a uicijs mortificam. **A**d enim agit mors in sensibus corporis. hoc agit dilectionis in cupiditatibus mentis. **S**unt enim nonnulli que sic diligunt deum ut omnia uisibilia negligant. et dum ad eterna mentem intendunt. ad omnia temporalia pene insensibiles fuerunt. **I**n his nunquam dilectionis ut mors fortis existit. quod sicut mors exteriores sensus ab omni proprio et naturali appetitu inficit. sic dilectionis in talibus uiris terrena contempnit. et mentem ad alia intendendum compellit. **H**uiusmodi mortuus et uiuus apostolus dicebat. **M**ortuus enim estis. et uita uera abscondita est cum christo in deo. **H**uiusmodi periculum dubio uita sua in christo abscondit. quod dum omnia que uidentur postponunt. **I**n his que non uidentur in uirtutibus peracat et secrete uiuunt. **H**ec gregorius. **D**e hac etiam morte quedam glossa in libro de diuinis nominibus sic dicit. **E**st que dicitur mors qua quod amoris uirtute

diuini scripturam et omnia excedens forti-
 conatu in amatum se ferens nil
 oino preter eum qui solus est anime beatitudo
 querens. quam morte elegit. Job. of-
 sibus suis id est vigorosis anime sue af-
 fribus. dices cum apostolo. Quis iam non
 ego. uiuit uobis in me christus. Et tales
 amantes non solum esse superiorum
 sed amati. Hec glossa. Non nondum quod
 sol diuini anime se animabus nostris infun-
 dit facit nos calefacere. sua feruere
 tissima in nobis caritate accen-
 dendo. Cum igitur deus ignis consum-
 meus sit ex plenitudine sui feruore sue
 caritatis in animam proicit. propter quod
 et ipsa incipit feruere. sic calefacere
 et feruere. In quo feruore stetit
 ieremias cum dicebat. factus est in cor-
 de meo quasi ignis estuans clausus. et
 in ossibus meis. et defeci ferre non sus-
 tineo. Hec fortissima flamma fer-
 uoris. proficit in nobis gratiam unio-
 nis. Sicut enim ignis materialis con-
 uertit in se materiam in quam agit
 sic ignis diuini conuertit in se animam
 quam accendit. et quemadmodum uari-
 ra metalla confluit in unum soluta
 igne. sic deus et anima longe a se di-
 uersa in unum confluit. Nam ex hoc
 igne corda liquefuit. liquefrendo
 deficiunt. deficiendo transseunt. transseu-
 do ununtur. unita proficiunt. dum in
 illa unitate transseunt quam saluator
 optat et orat pro nobis ad patrem
 dices. Rogo pater ut sint unum
 sicut et nos unum sumus. Et qua u-
 nione illa nobis gloriosa resultat
 gratia. ut omnia que dei sunt sint nostra.
 et nostra dei. De hac uolentia et
 feruentissima caritate dionysius sic
 dicit. Uolentia amoris amante

transseunt in amatum. quod ubi amor ubi
 omnis tenor interioris hominis se recipit
 colligit et se transseunt. et sic deo se-
 licet unum. Ex quo fit ut omnia nos-
 tra dei sint et que dei nostra. sic quod fit
 ut sancti homines deo unum ex bonis
 eius dum dicunt. et opera eorum ex eo
 quod dei nobiscum sunt pro omnia nobili-
 tentur. ut dicat nobis dominus illud
 euangelium. Omnia mea tua sunt. De
 hac misericordia dei pro domino dicit.
Pater sanctifica eos in ueritate.
 ut sicut tu propter in me. ita sint ipsi
 unum in nobis. Et beatus paulus.
Qui adheret deo unum spiritus est. Fe-
lix igitur illa hora et desiderabile
tempus. quando anima in tali dulcoris iocun-
dissimo actu constituit. ubi ipsa to-
taliter in deum transseunt et uelud spon-
sa suo celesti sponso caritatis am-
plexibus coniungit. De hac excellen-
tissima caritate et in felicia hora
beatus benedictus sic ait. Scio anima mea si
deum diligas. ubi amoris in eius similitu-
dine transseunt. Felix ergo tempus.
expectabilis hora. quando anima in huiusmodi
dulcoris actu iocundissimo constituit.
per quam ipsa totaliter in deum transformat.
per quam mens eius ab his que sunt sibi
secundum uirtutem superioris nature in
lumen uicinis scriptibile rapit. ubi
mirra quadam deliciae anima eius ab-
sorbetur. quam nullus sensus potest esti-
mare. nullus sermo ualet explicare.
quod tunc in actu iocundissimo pster-
nitur cum ipsa sponsa suo celesti spon-
so caritatis amplexibus coniungit. et ad
eius osculum inclinatur. et sic ad eius
tactum subito quadam celesti dulcedine
animus perfunditur. quam quidem sentire
potest exprime non potest. Sic ergo mentis

suauitas in aia sentit. pfruenti i
 facibilis auiditas generat. ut di
 ce possit ai bto paulo. Cigno dis
 solui et ce ai xpo. **Hec bin.** Ideoq
 ut ait ide bto bernardus in tunc
 tatu suo de caritate. **Amo** q sic
 dino amore iebriaty fuerit obli
 uiscat omi q sunt et totu pgit i
 deu. gustas illud qd nemo nouit
 nisi qui accipit. **At** quociens illa fe
 licitate picipat. ista miseria nes
 ciat. nec e ut ai utroq simul ee
 no possunt. **Ad** huc tu amoris g
 du et si mortalibz interdū puenire
 dat. du tu stare prohibet. don
 corruptibilibz exuta aia ex uiuis
 libere euaserit in libertate filioy
 dei. **Aut** aut et tanhū illu fca
 ei desiderio. qua uirtu ppham pr.
 ut adamate poit. ut ferrea queq
 corda attrahē possit. **Unctus** ille
 et suauē quanda habeat inolecā.
 magis tū mortalitatis ipotēcā
 notat. qua mole grauata misera
 aia a suo volatu sepe deinde co
 git et defice conatur. **Habet** ei
 amatozū spūs corpis corrupcioē
 distenti crebra de dei uisione le
 ticia. sed nullā copā. dū nec ple
 na ee sunt nec morosa. **Un** et
 quoda iocudo ioco iterū ludē uide
 tur ai filijs hoim. a quibū dū te
 nerū putat e maibz labit. insec
 ratū se patit cōprehendi. et dispa
 res rursū nō uidet. donet denuo
 lacrimis et pabz uocatz reuertat.
Et ita licet delectet in sinicio. mo
 lestat tū uicissitudo. **Sed** qnto pu
 tas pudore pfrundit aia subtrinc
 ta illa dulcedie. et ad sensuū la
 queos captiua retracta. **None**
 q de pua spūrituū repulsa.

in uallē corpm in aliud quoddā ig
 notū seculū sibi cecidisse uidet lon
 ge priozū dissilē. in quo caritas fir
 get. sensualitas regnat. caligat o
 culū mētis. et sensu alget cordis. me
 ret rucio. et alta suspiria trahens
 inde misera vñ bta efficit. **Nā** quo
 gracioza fuerat expta. eo molestū
 sibi feret ee subtrincta. **Subtrinctio**
 em rei amate augmētacio deside
 ry ē. et qd ai dēcā optas cares
 egrius. **Hec ben.** Tales uō q sic
 diuino amore inebriant se co
 hibē nō pnt. q tpe illū feruen
 tissime deuocōis quā tūc senti
 unt in magna suspiria pūpūt.
 et in vba queda iocōsuetā profi
 liūt. **De** hoc idē bto bñ. sic ait.
Flagrās amor pferū diuiniū
 ai se intra se colubē nō poterit
 nō attendit quo ordie qua lege
 vboz ebulliat. nec ullas uoces
 requit. solis cōtētū suspirijs. q
 de pfrundissimis affectibz vltro
 ascendūt. que vñ suspiria ipā de
 uocio si intrūpere interdū nitit
 volens effundē p verba s nō pre
 ualens. loquit quidē ex affectū a
 liqd nō ex intellectu considerat qd
 qualit eloquat. sed qd in buc
 cas uenerit vrgente amore nō
 enūciat s eructat. **Hec bin.** Et ni
 mirū q scdm dictū bti gregozij.
 tāta ē uehemēcia caritatis. q eū
 que semel accenderit extra se cō
 statuit. et gustū incōprehensibilis
 dei dulcedis inebriat et infundit.
Hec gre? **Et** hac igit spūali ebu
 etate. huiusmodi suspiria et gestus
 isueti orūtur. **Et** sic patet de q
 tuoz gradibz amoris uolenti
De fructu uō istoz qtuoz

Q

graduū richard⁹ in tractatu de caritate cōcludendo sic dicit In primo gradu deus intrat aīam et aīam⁹ redit ad seipm et eleuat⁹ ad deū In scdo ascendit supra seipm et eleuat⁹ in deū In tercio eleuat⁹ aīam⁹ i deū et tot⁹ trāsit in ipm In q̄to erit aīam⁹ ppter deū et descendit sub semetipm. In pmo gradu aīam⁹ ingredit⁹ ad semetipm In scdo trāscedit seipm In tercio pergit ad deū suū In q̄to gradu egredit⁹ ppter primum suū. In pmo itaq; gradu spūs ille qui sup mel ē dulcis intrat aīam et dulcedine sua inebriat eā itaq; ut habeat mel et lac sub lingua sua. Hec ē cōsolatio q̄ abrenūciantes seculo recipit et in bono pposito solidare cōsuevit. Hic ē abus ille celestis qui egredientes de egypto id ē de seculo solet reficere et p solitudine pasce. Hic ē māna illud absconditū quod nemo nouit nisi qui accipit. Hic ē dulcor ille spiritualis et intna suauitas que quasi mō genitos infantes lactare solet et alere et ad maturitatis robur paulatim producere. In hoc itaq; statu aīa a dño in solitudine ducatur ibiq; lactat⁹ ut intna dulcedine inebrietur. S; oportet ut egyptū hoc id ē seculū nō solū corpe s; et corde deserat. mūdūq; a morē penitus deponat. qui celestes illos cibos habet et intna dulcedine saciare desiderat. spūs ne cesse ē cibos egyptios deficere id ē carnales deliciae inabhominabilem cōuertē. quā licet ex pmi q̄ sint ille intne et etne deliciae. Absq; dubio amor dei q̄to ple-

ni⁹ oēs alii affectū minuit. tanto sepi⁹ tant⁹q; liber⁹ aīam intna dulcedine reficit. Sub hoc statu aīam esuriente uisitat dñs et sepi⁹ intna suauitate faciat. spūs q; su inebriat dulcedine. Hec rich.

¶ Et nōndū q; deo fecit rōnale creaturā ad hūc finē ut sumū bonū intelligeret. intelligendo amaret. et amado possidet. possidendo fruere. q; ad nil aliud facta ē rōnalis creaturā. q; ad laudandū deū et ad deseruendū ei. et ad fruendū eo. De quo hugo in libro de archa noe sic ait. De rōnabile spm creaturā sola caritate nulla uacitate. ut eū suauitatis ptiapē faceret. Porro ut idē apt⁹ cēt tantū beatitudinis pfrui fecit in eo dilcōem spiritale. palatū quodāmodo p hanc sensificans ad gustū dulcedinis intne. q̄tem⁹ p ipam dilcōem ei infatigabili desiderio inhereret. Per dilcōem ergo copulauit sibi de⁹ creaturā rōnabilem. ut ei et semp inherendo ipm quo beatificanda erat bonū. et ex ipō quodāmodo p affm sugeret. et de ipō p desiderū bibet et ipm p gaudiū possideret. Suge o apacula suge et bibe dulcoris tui inenarrabile suauitate. immergē et reple. q; ille deficit nescit si tu nō incipis fastidire. Adhere ergo et inherere. sume et fruere. si sempitern⁹ gust⁹ fuerit. sempiterna quoq; beatitudo erit. Ergo p amorē sociata ē factura factorū suo creaturā rōnalis. Solūq; ē dilectōis uinculū qd ligat nos p̄ deo et tanto felici⁹ q̄to forci⁹. Hec hugo. **¶** Un scdm thoma de

agno. Caritas ē que unit nos deo.
 q̄ unio ē vltim⁹ finis hūane mē
 tis. **S** oportet ut valde mūda sit
 illa aīa que debet deo cōiūgi.
 ac cū ip̄o vniri. **O**rd̄ affumat ori
 gen̄ ita dices. Valde purā mū
 dā et sincerā aīam requirit deus
 quā sibi iūgat. q̄ si se iūrent do
 vns spūs ē. **N**ā aīa mea loq̄ ē.
 si male ago dyaboli. si bene ago
 dei. **H**ec origenes. **D**ebet ergo
 quilibi religios⁹ ac deuot⁹ hō
 appinquare deo p̄ vite puritatē
 et sincerū amorē. ut illi⁹ iocun
 dissime et felicissime vniōnis
 possit eē p̄iceps. **N**ā ut dicit
 b̄s ambrosi⁹. **V**nicuiq̄ homin⁹
 p̄ suā iūtatē pietatē. illū p̄ etnā
 amplectit vniōnē qui sibi deno
 te appinquaret p̄ amorē. **O**
 at etiā de hoc orosi⁹. **T**ūc xp̄s
 fidelisq̄ aīa etnalic⁹ vniūt. dū
 xp̄s nō solū se aīe applicat. s̄ et
 dū aīa xp̄o toto desiderio appin
 quat. **H**ec orosi⁹. **S**ciendū etiā p̄
 ut dicit reinigi⁹. q̄ mentes scōr
 sunt summo deo spiritui ita con
 iūctē. ut int̄ illos et deū nulla
 creaturā sit media. q̄ qui ad
 heret deo vns spūs ē.

Sciendū etiā q̄ vnusquisq̄ put
 cognoscat et deū amat. scdm̄ hoc
 cōiūgit illi. **D**e hoc glosa in li
 bro de diuis noib⁹ sic dicit.

Scdm̄ q̄ deū cognoscam⁹ et ama
 m⁹. deo cōiūgam⁹. **N**ā p̄ cognoscē
 ei cōiūgam⁹ eo q̄ de⁹ ē in no
 bis. aut p̄ amorē eo q̄ in deo su
 m⁹. **H**ys enī duob⁹ moīs atten
 dit p̄fā cōiūctio. q̄ sicut ex in
 telligibili et intellectu fit vnū.
 sic amāte et amato vnū fit

iurta illud b̄i pauli. **Q**ui adipe
 ret deo s̄ p̄ amorē. vns spūs ē
 cū illo. **E**t quo patet quō amor
 intens⁹ collocat hōiēm extra se. et
 ponit ip̄m in amati. **H**ec glosa.

Quia ut dicit b̄s ambrosius.
 tanta ē virt⁹ caritatis ut hōiēs
 extra se rapiat. et in deū trāsse
 rat et trāsmutat. **Q**ui ergo talē
 caritatē habet semp̄ facit volū
 tatē dei. q̄ vns spūs ē cū spiritu
 dñi. **D**e hoc quedā glosa sic di
 cit. **S**emp̄ volūtatē dei facit dicit
 qui semp̄ ē in caritate. talis inq̄
 nō vna caro s̄ vns spūs ē cum
 spū dñi. nō tñ idēptitate substā
 cie s̄ p̄cipacōe grē uel glorie.

Vn̄ adherē deo bonū ē. **H**ec glō.
Dicit etiā de hoc b̄s bernard⁹.
Qui adheret deo vns spūs est
 et ī dñū tot⁹ mutat. et talis iā
 nō p̄t sentire aut scire nisi deū

Ubi nōndū q̄ maximū
 signū diu amoris erga nos
 p̄ hoc apparet. q̄ ip̄e dignat⁹
 in nobis eē. et sibi nos ita cōglu
 tinat. ut quadā virtute spūali ef
 ficiam⁹ vnū cū illo. q̄ vnio max
 ime contigit in corpis xp̄i feli
 a sup̄cione. **D**e hac etiā excellē
 ti caritate dei erga hōiēs. alber
 tus magn⁹ sic dicit. **M**aximū
 amoris amplexus ē. q̄ nos de⁹
 sibi cōglutinat. ut ip̄e in nobis
 eēt et nos in ip̄o tam intīme ut
 mentib⁹ nr̄is infunderet et nos
 sibi effem⁹ incorporati. q̄ aīam suā
 et corp⁹ et deitatē ita pfunde
 ī nos trāspōnit et nos in ip̄m.
 ut spūali virtute vnū efficiam⁹. **H**ec
 albert⁹. **S**ed ad tam excellens bo
 nū assequendū requirit⁹ cor et cor

pus bñ purgati. **Uñ** scotus i glosa
 sup libro de diuis noibz sic ait.
Impossibile e quoz vnus deo a
 deū quodāmo fieri nisi cesset a
 māliū opacoñū disposicoē tam
 sensu q̄ mēte. ut dīne simplicita
 ti filioz. deo p̄ficioz vniat. **E**t enī
 deificaco silitudo et vnitās ad
 deū q̄ntū licet. nā forti conatu
 tales seipōs postpōnētes et oīa
 relinqueētes. ad cōgregantiās p̄is
 vnitātē et deificā ip̄s simplici
 tatē anhelantes sūt. **H**ec scotus.
Ubi nōndū q̄ nō solū p̄fecti vi
 ri vniūt p̄ caritatē deo. s̄ etiā
 penitentes uel incipientes siue
 p̄ficiētes. **T**ales nāq̄ q̄ in statu
 grē sunt. vniūt x̄po. et si nō sp̄
 per caritatē actualē tū p̄ carita
 tē habituale. q̄ omīs fideles in
 statu grē existētes sūt membra
 x̄pi et corp⁹ ei⁹. ergo x̄po vniūt
 sicut mēbra x̄pi corp⁹. **Uñ** ad co
 rinth⁹. Sicut enī corp⁹ vniū ē
 et mēbra habet multa. oīa aut
 membra corp⁹ cū sūt multa v
 nū corp⁹ sunt. Ita x̄po. **E**t enī in
 vno spū omīs nos i vniū corp⁹
 baptizati sum⁹ et omīs vno spū
 potati sum⁹. **N**ā scdm e
 undē aplm. **U**nusquisq̄ p̄p̄riū do
 nū habet a deo. ali⁹ quidē sic.
 ali⁹ uēo sic. **E**rgo quilibz put dñs
 largiū dignat⁹ dona grāū ab
 ip̄o p̄cipit scdm magis et minus.
Uñ dicit idē apls. **U**nucūq̄ m̄m
 donata ē grā scdm mēsura dona
 cois x̄pi. **E**t istas igit⁹ verbis col
 lige possum⁹ q̄ omīs fideles i q̄cūq̄
 statu existāt diuino sūt sine p̄co
 mortali et sūt in statu grē sūt
 mēbra x̄pi. ergo vniū sūt cū illo.

Hec tñ vnus diuersu vigore habet
 scdm disposicoem singuloy. **N**am
 quito quis sanctior et p̄ficioz ē in
 vita tanto feruēti⁹ ē in dei cari
 tate. tanto vigorosi⁹ et valēti⁹ v
 nit⁹ cū deitate. q̄ qui adhēt deo
 p̄ feruēdū amorē. **Uñ** spūs ē. **Uñ**
 diuersi grad⁹ caritatis mō sūt
 p̄fisi. videlz incipientiū. p̄ficiētiū
 et p̄ficioz. et vnusquisq̄ scdm
 suā capacitatē exerceat se i illis
 grā dei cooperante ut tñ excellēs
 bonū adipisci valeat. hoc ē vni
 ti cū deo et int⁹ mēbra x̄pi con
 putari. **E**t sic patet explanatū
 de caritate dei. **S**equit⁹ de cari
 tate proximi. **F**ili⁹ **C**ap⁹ **ro**
Acepta itaq̄ informatōe de
 caritate dei. nūc de dilcō
 ne primi capio edoceri. **P**
De dilcōe primi de qua q̄
 vis scire debes pro p̄mo q̄
 diuersi sūt amatores. **N**ā scdm
 dcm bñ bñ. **Q**uāq̄ sūt gradus
 amoris. **A**mor pius quo p̄ntes di
 ligim⁹. **I**ocūd⁹ quo socios diligi
 m⁹. **I**ust⁹ quē erga omīs homīes
 habem⁹. **V**iolenti⁹ quē erga iūni
 cos gerim⁹. **S**ēs siue deuot⁹ quē
 erga deū habem⁹. **H**ec bñ. **P**mo
 igit⁹ put dicit bñ aug⁹ dilige
 dus ē de⁹ scdm p̄ntes. deim filij.
 post domestica. qui etiā si boni
 sūt malis filijs p̄ponendi sūt.
Inimicos at nō sicut tempm s̄ sim
 plicat⁹. sufficiat enī q̄ odio non
 habeas. **H**ec aug⁹. **E**t no
 tandū q̄ scdm bñ gregoriū vj
 moral. duo sūt p̄cepta caritatis:
 dei vj amor et proximi. **P**amo
 rē dei proximi amor gignitur:
 et p̄ amorē primi dei amor nū

tur. Nā qui amare deū negligit:
 p̄fō diligē. p̄ximū nescit. Et tūc
 plen⁹ in dilcōe p̄ficiat. Si in
 eisdē dilcōis gremio p̄us p̄xi
 mi caritate lactam. Quia eī a
 mor dei p̄ximū amorē generat
 dā⁹ p̄ legē dñs. diliges p̄ximū
 tuū. p̄misit. diliges dñm deū
 tuū. ut scz in iterno pectoris n̄i
 p̄us amoris sui radice figeret. q̄
 ten⁹ p̄ ramos postmodū dilcō fr
 na germīaret. Et tūc q̄ amor
 dei ex p̄ximū amore calefat. Ces
 tat iohes q̄ marepat dicit. Qui
 nō diligit fratrē suū quē videt.
 deū quē nō videt quō p̄t dilige
 re. Hec gre. **¶** Ubi tñ nōndū
 q̄ sicut dicit b̄tus bernard⁹. Du
 re dilige p̄ximū nemo p̄t. qui
 in deo non diligit. Oportet er
 go deū diligi p̄us. ut in deo di
 ligi possit et p̄xim⁹. Debet nāq̄
 ab hoīe diligi p̄xim⁹ i deo ad
 hūc finē ut vna cū ip̄o p̄ximo ha
 beat et possideat de⁹. f̄ paucoꝝ
 ē ista v̄. **¶** Vñ b̄tus aug⁹ dicit. Q̄
 se p̄t deū habendū diligit ip̄i se
 diligit. ergo ut se diligant deū
 diligit. Non ē hec dilcō i omibz
 homibz. pauca se p̄tēa diligit. ut
 sit de⁹ om̄ia in omibz. Hec aug⁹.
 Ergo ut dicit prosper. Qui p̄t
 deū diligit p̄ p̄ximū. sicut de⁹
 et⁹ ē ita metnū ip̄a amica dilcō
 ieternū p̄manebit. Qui nō ami
 cū uel p̄ximū p̄t cōmodū q̄dlibz
 amat. nō amica uel p̄ximū cō
 uincat amare f̄ cōmodū. q̄d cū eē
 desierit amare cessabit. Hec prof
 per. Debet ergo vnusquisq̄ erga
 p̄ximū suū habē dilcōē sanctā
 iustā et verā. De qua triplici di

lōe thomas de aq̄no sic dicit. Tri
 plici mō diligend⁹ ē proximus.
¶ P̄mo quidē ex p̄te finis. ut scz ali
 q̄s diligit p̄ximū p̄t deū sicut et
 seipm p̄t deū debet dilige. ut sic
 sit dilcō proximi sc̄a. **¶** Secdo ex p̄te
 regule dilcōis. ut scz aliq̄s nō cōdes
 cedat primo in aliquo malo sed
 solū in bono. sicut et sue volūtati
 satisfaccē debet homo solū in bonis
 ut sic sit dilcō p̄ximū iusta. **¶** Tercio
 ex p̄te v̄is dilcōis. scz ut homo di
 ligat aliq̄s proximi p̄t p̄ximā
 utilitatē uel delatōē. f̄ ea rācōe
 q̄ velit proxio bonū sicut sibi ip̄i
 ut sic dilcō proximi sit vera. Nā
 cū quis diligit proximi p̄t suā
 utilitatē uel delatōē. nō vere di
 ligat proximi f̄ seipm. Hec thōs.
¶ Nōndū etiā q̄ debem⁹ u
 niuicūq̄ scdm dignitatē et statū
 suū dilcōē exhibē. ut testat hūgo
 in hec v̄ba. Scdm dignitatē nāq̄
 alij supiores sunt nobis. alij eq̄
 les. alij inferiores. Supioribz obe
 dientia timorē obsequiū et vene
 rationē debem⁹ exhibē. cū eq̄libz
 pacē et cōcordiā custodire inuice.
 obsequio b̄nficio et honore p̄uei
 re. in oī actiōe et v̄bo supiore eis
 locū tribuē. Et si q̄n fortassis i ali
 quo negotio eos p̄re cogamur.
 cū oī hūilitate et reuerētia q̄ fa
 cienda sunt nō p̄re f̄ demonstrā
 re. f̄ et eos p̄cedē contigerit. cū
 alacritate et deuocōe q̄ ex necē
 tate subiecti obedire. Inferioribz
 semp b̄nficiū et auxiliū ipendē.
 nūq̄ impetere. sine cōtumelia cor
 rīpe. sine supbia gubernare. sine
 crudelitate castigare. cū pietate fo
 uē. veneratōem nō erigere. societa

te atq; equalitate amare. **M**aiori
 bz pro timore subdi. equalibz p
 ritate obseq. Junioribz p huilitate
 coequari. pipientibz pati. obediens
 tibz modesti. maledicentibz taciti.
 laudatibz verecundi. **H**ec hugo. De
 bet etia vniuersisq; diliges deu
 erga proximu suu exercere pietate.
 qz ut dicit bts ambrosius. Impossi
 bile e caritatis xpi in eo fore dul
 cedine. qui no erga proximu suu
 exercuerit pietate. **N**a scdm q
 dicit beda. **H**ec e sola probatio i
 tegri amoris i dnm. si erga frs
 studuerit qz cura sollicitate exer
 cere laboris. **N**a quicunq; fratri o
 pus pietatis qd valet impende neg
 ligit. min9 iuste se coditore dilige
 ondit au9 madatu in sustineda
 proximu necessitate contempnit. **H**ec be
 da. **N**o solu at debet vniuersisq;
 op9 pietatis i necessitate proximo
 impende. s etia ill9 bonu siue tpa
 le siue spuale sit. in oibz pmone
 ac dilige. qz q bonu qd i se no ha
 bet in altero diligit. de no suo suu
 facit. **D**e hoc dicit bts aug9. **E**t
 q bonu i proximo video si illud di
 ligo meū facio. **H**is ergo mercede
 habe de alieno bono. gaude de a
 lieno. **P**ensent igit iudi quatu
 bonu e caritas. q sine labore no
 aliena bona nra facit. **H**ec aug9.
Dilectio reuera dei et proximi ppria
 et spualis vtr e bonoz. scdm aug9.
 cu cetera vtutes bonis et malis
 possunt ee coes. **H**ec aug9. **D**ilige
 ergo debet pmo quilibz deu sup
 oia. deum proximu sicut seipm et
 hoc i deo. vnicu uo ppt deu. **S**cd
 hoc xps i eua9 ut dicit quedā glo
 sa ad cuilibz dilectioe ppria ponit

dices. **D**iliges iquit dnm deu tu
 um ex toto corde tuo et ex tota
 mente tua. et proximu tuu sicut
 teipm. **I**nimicos tuos no ex
 tota vitate tua no sicut teipm s
 simpliciter diliges. sufficit eni
 q diligim9 no odio habem9. **H**ec
 glosa. **C**ui9 singula ponit et bts
 iero9 sup an9 ibide subiugendo
Cunsum mqt. Diligite inimicos
 vros. et no apposuit ex toto corde.
No est ordinatus sermo dnm nec
 impossibilia pcepit. nec dicit. **D**ili
 gite inimicos vros sicut vosipos.
 s tm diligite inimicos vros. suffi
 cit q diligim9 et no odio habem9
 proximu vero ut teipm. **H**ec iero9.
Quod aut beatus aug9 i quoda loco
 ait. **I**nimicos nros toto corde et
 totis viribz diligim9. videt esse
 profect9 ad qua tm no astrigim9
 ex pcepto. **E**tia de dilectioe pximi
 et inimicoy glosa nicolay de luna
 sup illo vbo diligite inimicos ves
 tros sit sonat. **O**is ho ex carita
 te diligend9 e inqntu ad dei pma
 gine fact9 e. compar ip9 p cogni
 coe et amore. **A**muicia ei cari
 tatis fundat sup coicacione supne
 btitudinis. **E**t ideo ois intellectua
 lis creatura q in actu uel in po
 tencia e bta ex caritate e dilige
 da. mali aut hoies qdnu sunt in
 via sut in potencia veniendi ad
 btitudinē. et ideo licet eoz mali
 cia sit odienda. ipa tm natura
 possibilis beneficiari e diligenda.
Et hoc e qd saluator dicit. **D**ili
 gite inimicos vestros. bona s9 f
 ac et glorie eis optando. **A**lia uo
 no sunt eis optnda nisi i quada
 grialitate inqntu valent ad eoz

7

Ca. xv

salute. qd' soli deo e' noni. qz oibz a
 lya pt homo bn uel male uti. et
 ideo circa hoc no est determinatu
 aliqd petendu. Sequit. bnfacite.
 Bnface e' effecty dilcois. et ideo
 sicut tenem' dilige' imicos qtu
 ad bona gre et glorie. sic tenem'
 in effectu salute' eoz mo debito
 et possibili procure. Et orate pro
 psequenti; vos. optando sz bona
 gre et glorie. **M**ia at bona in spe
 ciali optare uel face' no est necessi
 tatis s' superogacois. Ad pdca' fa
 cienda etia' imicis. hortat' nos
 exemplo dei. q' sole' suu' facit ori
 ri sup bonos et malos. **H**ec m'ca
 laus de lya. **E**t notandu
 q' dilco' prmu et maxie' imico
 ru demonstrat hoem discipulu' ee'
 xpi. bz si diligit amicos in deo
 et imicos ppter deu'. Dilco' aut
 imici in nobis tuc ueniat' custo
 dit' si de p'cto illi' no' adiam' nec
 de ruina illi' letam'. De hac di
 lco'e et quo' debet imicy diligi
 btus greg' xry moral. sic dicit.
 Omnipotentis dei nos ee' discipu
 los sola custodia caritatis probat.
 q' nimiru' caritas siue dilco' si cor
 m'm ueracit' replet duobz mo'is
 ostendi solet. sz si amicos in deo
 et imicos diligit' p'p' deu'. **S**
 Sed sciedu' e' q' imici dilco' tuc ue
 niat' custodit'. tu nec de profcu'
 adiam' nec de ruina illi' letam'.
 Na' sepe in dilco'nis ymagie' erga
 imicu' aim' fallit. seq' huc dili
 gere estimat si ei' uite cotru'is
 no' existat. Sz dilco'nis vim ocul
 te et ueracit' aut profectu' imici
 aut casus iterrogat. Neq' eni' ad

plenu' semetipam me' hois sat. ni
 si eu' que' sibi aduersariu' credit i'
 defectu' uel p'ctu' mutasse modu' sui
 staty iuenerit. Si eni' de p'speritate
 adicat' et de calamitate se odiatus
 letat. costat qz no' amat que' no'
 uult esse melioze'. Sz int' hec scie
 du' e' qz euenire pleriqz solet ut no'
 amissa caritate et imicia nos ru
 na letificet et rursu' ei' gloria
 sine iudie' culpa cotristet. tu et ru
 ente eo quosda' bene erigi credi
 m' et p'ficiete' illo plerqz iuste
 opprimu' formidam'. Quia i' re me
 te m'am nec ei' ia' defecty erigit
 nec ei' p'fecty adicat. s' tra' ma
 cogitacio no' qd' i' ip'o s' qd' de ip'o
 circa alios agat' attendit. Sz ad
 hec seruanda valde e' necessariu'
 subtilissime discrecois examen.
 ne cu' ma' odia exequimur. fallam'
 sub specie utilitatis aliene. Quia
 in re discernedu' est aliud ee' qd'
 nobis. aliud uo' qd' sibi et ceteris
 nr' imicy nocet. Na' cu' nr' ac
 multoz hostis perimit. de erep
 co'e prioroz poru' q' de imicia
 iteritu' nite' e' ut aim' letetur.
 Oportet naqz ut peunte aduer
 sario subtilit' pensare debem'.
 quid dem' ruine patois. et qd'
 iusticie ferietis. Na' cu' puer sum
 queqz ompnis p'cutit. et codole
 du' est miserie peuntis et cogna
 dendu' e' iusticie iudicis. ut nobis
 et luctu' sit pena morietis prmu.
 et rursu' in gaudiu' ueniat exhi
 bita eqtas iudicatis dei. quaten'
 nec peunt' ho'i existam' aduer
 sary. nec iudicatu' deo iueniam'
 ingrati. **S**ut etia' nonnulli q' eos

a

b

quos sibi aduersarios estimat ma-
 ledicoe ferunt. qui utique nequaquam
 possunt. In quibus patent apparet quod
 mala si possent facerent. qui ea quae
 facere nequunt impetrari nunc de-
 sistunt. Morte namque aduersario et
 optant. quia et si possent inferre me-
 tuunt ne aut petitiu hominudum rei
 teneant. aut inquam appareant eam cum
 sint. Quid ergo dicit deo. occide
 quem odi. nisi apertis uocibus clama-
 re. hoc fac meo aduersario quod me
 illi facere nec potior deest. Hec
 gre. Qui idcirco uoluerit dominum ues-
 tigia sequi. debet inimicos suos di-
 ligere et pro ipsis orare sicut ipse
 in cruce orauit. Nam in tali dilec-
 tione consistit perfectio. Unde dicit beatus
 augustinus. Si didiceris orare pro inimi-
 co. ambulabis in uia domini. Perfectio di-
 lectio est inimicos diligere ut sint fra-
 tres. sic diligere inimicos ut in so-
 cietate tua uocent. Magnificen-
 tissime etiam bonitatis est ut tuum in-
 micum diligas. et ei quae tibi malum
 uult et si facere non potest. semper bonum
 uelis atque facias cum possis. Hec
 augustinus. Nichil enim dicit crisostomus
 est quod ita silem deo facit. sicut malig-
 nis et ledentibus esse placabile. Hec
 crisostomus. Ergo dicit augustinus. Ergo ad
 dilectionem inimicorum commoneo uos. quia
 ad sanandum uulnere peccatorum nullum me-
 dicamentum melius esse cognosco. Hec
 augustinus. Nam unusquisque tale indul-
 gentiam accipiet a domino. quale ipse
 proximo dederit. Unde idem beatus augustinus
 indignum est illi deum esse propitium. quod
 crudelis est in proximum. Unusquisque
 enim tale indulgentiam accipietur a
 a domino. quale ipse dederit proximo.

Unde quicquid non dimittit iniuriam pro-
 imo. cum orat oratione dominica non so-
 lum non exaudit. sed etiam maledicoe
 incurrit. Unde anastasius. Si non di-
 mittis iniuriam quam tibi facta est. non fa-
 cis pro te orationem. sed maledictio-
 nem mereris. **¶** Et considerandum
 quod inimicum diligere expressius sig-
 num caritatis est. quod contra motum natu-
 re. Nam secundum beatum gregorium. Una
 est et summa probatio dilectionis. et si
 ipse diligat qui et aduersat. Unde
 difficile est inimicum diligere. nisi as-
 sit gratia per quam vincat natura.
 Oportet ergo ut animus cooperante
 gratia odium inimicorum repmat et in
 dilectione conuertat. si perfectione
 huiusmodi uirtutis consequi desiderat.
 quia omnia quae ad perfectionem pertinent magis
 sunt difficilia. De hoc quidam glossa
 sic dicit. Nulli mirum debet uide-
 ri impossibile quod iubemur diligere
 inimicos. quia christus non precepit impossi-
 bilia aut inconuenientia si perfectio. Per-
 factio autem omnia sunt difficilia. Unde sicut
 completus modus perfectionis caritatis est. quod
 praeualeat maximo amori humano
 et carnali abstinendo a summo de-
 lectabile. Sicut est castitas in uirgini-
 bus. quae est perfectio puritatis et mundicia
 proxima deo. ita etiam completus mo-
 dus perfectionis caritatis est qui praeualeat
 maximo tristabili tolerando illud
 uel in corpore et corpore dolore ut
 martirium. uel in spiritu et anime do-
 lore deponendo et repmendo odium
 inimicorum in dilectione conuersum. Hec glo-
 sa. **¶** Sciendum etiam est de zelo
 quod habendum est erga proximos. quod
 maxime pertinet ad platos. De hoc
 super illo uerbo. uasamini et nolite

C.

D

Ca. xv

peccare. quidam expositores sic dicunt
 Nouerit per questio de ira zeli. u
 trum bona sit et meritoria censeat.
 Videtur quod non sit bona nec meri
 toria. quia mente turbat. oculum in
 coram obumbrat contemplationem dis
 sipat. quod secundum beatum augustinum mente
 tranquilla optime exercetur. Hic con
 tra secundum beatum gregorium qui di
 citur. Si ira zeli ex virtute non sur
 geret. diuine aduersionis impe
 tu phynceos non placisset. Ad quod
 sciendum secundum beatum gregorium.
 Quia alia ira est quam iracundia ex
 citat. alia est quam zelus format. Ira
 ex uicio. ista ex virtute generatur.
 Ad hanc questionem dicere possumus
 quod ira zeli bona et meritoria.
 experientia et scientia sanctorum inuenitur.
 Si enim proximos ut nos diligere pre
 cipimur. restat ut eorum reatibus ut
 nobis irascamur. Et propheta per
 prophetam dauid ait. Zelus domus
 tue comedit me. Ad autem beatus
 augustinus et alii doctores dicunt quod
 ira per zelum mentem turbat. contem
 plationem mentem dissipat. oculum
 rationis obumbrat. Ad hoc respon
 detur quod ira per uicium oculum rationis
 non solum impedit. sed quod extinguit.
 Ira autem per zelum et si ad breuem pur
 tum oculum rationis turbat. tamen non nocet
 si magnis interiorum uisum clarificat.
 Et etiam ad expressiorem
 intelligentiam eorum que deum sunt. no
 tandum. quod est quidam zelus qui secundum
 scientiam. Sicut enim aliqui habentes ze
 lum. si non secundum scientiam ut ait apostolus
 Et ira huius zeli qui est secundum scientiam
 formatam caritate tota directio
 intentione et bonum finem constat

quod meretur. Nam caritas non agit per
 peram. et actio ex intentione finis
 boni bona iudicat. et ideo licet
 ira zeli interdum minus ordinata
 passionem habeat. uideatur. hoc est propter
 connectionem rationis et potentiarum siue
 uirum que sunt in sensualitate. que
 suis motibus interdum rationem tur
 bant. Nam hec est condicio uie. quod etiam
 homines existentes in caritate agerentes
 bona intentione. propter corpus quod cor
 rumpit interdum turbationibus gra
 uantur. Hec ille. Debet ergo u
 nusquisque se exercere in dilectione
 dei et proximi. Diligendum namque
 est deus a nobis idcirco quod ipse est
 bonum nostrum. ac etiam propter hoc ut
 ad ipsum ueniamus et eternaliter
 gaudeamus. Diligendum uero est prox
 imus. ut ille requiescat et gaudium pos
 sit esse princeps nobiscum. De hac
 etiam gemina caritate siue dilec
 tione. hugo de sancto victore sic dicit.
 Gemina nobis scriptum sacrum ca
 ritatem commendat. dei uiz et proxi
 mi. Caritatem dei ut sic ipsum dili
 gamus ut non in ipso si ut cum ipso
 in deo gaudeamus. hoc est ut deum
 diligamus propter seipsum proximum aut
 propter deum. Deus autem idcirco propter se
 ipsum diligendum est quod est bonum nos
 trum. proximum autem ideo propter deum di
 ligendum est quod cum ipso in deo est bonum
 nostrum. Illud diligimus ut ad ipsum
 ueniamus et in ipso gaudeamus.
 Istud diligimus ut cum ipso curramus
 et cum ipso ueniamus. illud ut gau
 dium. istud ut gaudium socium. illud ut
 regem. istud ut requies consortem.
 Quid est deum diligere. Illud uelle ha
 bere. Quid est deum diligere propter seipsum.

Deo diligere ut habens ipm. Quid
 e proximu diligere ppter deu. Deo
 diligere qz habet deu. Sicut dili-
 gimus hoiem ppter iusticia id e qz
 habet iusticia. sic diligimus ho-
 iem ppter deu id e qz habet deu.
 uel si forte nodu habet qz habi-
 tur e eu uel ut habeat eu. Sic
 itaqz ppter deu hoiem diligimus.
 que utiqz ppter deu no diligeremus
 si deu no diligeremus. **¶** Non dilige-
 ds e proximu i deo qz habet deu
 no in diuitijs suis no in forti-
 tudie sua. s; iusticia sua. et i bo-
 nitate sua. Et qm in istis diligitur
 i deo diligit. **¶** Her hugo.

i scitate
 sua

f

¶ De hac etia duplici caritate di-
 et proximu bts gre9 x libro mo-
 raliu expones illud ubi. et qz ml-
 tipler sit lex ei9. sic ait. Quid hoc
 loco dei lex accipi nisi caritas de-
 bet. p qua semp i mente legitur.
 pcepta vite qualiter in actioe te-
 neant. **¶** De hac etenim lege veri-
 tatis uoce dicit. **¶** Hoc e pceptu
 meum. ut diligatis inuice sicut di-
 leri uos. **¶** De hac paul9 ait. Ple-
 nitudo legis e dilao. **¶** Itē dicit.
¶ Inuice onera vtra portare. et sic
 adimplebitis lege xpi. **¶** Lex ei xpi
 qz congrua9 itelligi qz caritas
 pt. qua tuc uere pficiam9 cu fra-
 ternis onera ex caritate tolera-
 m9. **¶** S; eade lex multiplex dicit9.
 qz studiosa sollicitudie caritatis ad
 aucta ututu facta dilatat9. que duo-
 lz quide pceptis itaput s; se ad i-
 numerata extendit. **¶** Hui9 naqz le-
 gis inuicem dilao dei e et dilao
 proximi. **¶** S; dei dilao per
 tria distinguit9. qz ex toto corde

ex tota aia et ex tota fortitudine
 diligi coditor iubet. **¶** Quia i re
 nondu. qz diuus sermo cu deu
 diligi pcepit no solu narrat ex
 quo s; etia informat ex qnto.
 cu subiungit ex tota fortitudine.
 ut scz qz ppre deo place desiderat
 sibi de se nichil relinquat. **¶**
¶ Proximu at dilao ad duo pcep-
 ta deriuat9. cu et p queda iustu-
 dicit. **¶** Ad ab alio odis tibi fieri.
 uide ne tu alteri facias. **¶** Que
 uultis ut faciat uobis hoies. ita
 et uos facite illis. **¶** Quibz duobz
 utruqz scz testamēta madatis
 p vnu malicia copestat. p aliud
 benignitas progat. ut qd non
 uult malu pati quisqz. no faci-
 ens cesset a nocendi ope. et tur-
 su bonu qd fieri sibi appetit. ipse
 des erga utilitate se proximu ex-
 erceat et benignitate. **¶** S; nimi-
 ru duo sollicita cogitacoē cogi-
 tant9 cor ad innumera ututu ius-
 teria extendit. ne uel ad ifere-
 da qz no licet desiderijs ique-
 ta mens ferueat. uel erga exhi-
 benda qz debet oia resoluta tor-
 pescat. **¶** Na cu cauēt alteri face
 qd neqz uult ab altero ipa to-
 lerare. sollicita intencōe caritatis
 spiciat ne supbia eleuet. et usqz
 ad despectu proximi aia dei
 ciens exaltet. ne amlicō cogi-
 tacoem lamet et hanc appetē-
 di aliena dilatata angustet.
 ne ira exaspēt et usqz ad pfe-
 redā cotumelia iflamet. **¶** Ne
 inuidia mordeat. et aliene feli-
 citatis emula sua se face cōsu-
 mat. **¶** Ne imoderate linguam

h

Ca. xv

loquacitas protrahat: eamque usque ad
 lasciviam obiectivam extendat.
Ne odium malicia eritet. et usque
 ad incivilem maledictionis irretet.
Rursu cum cogitat ut alteri fa-
 ciat quod ipse sibi ab altero exposcit.
 pensat nimirum ut malis bona.
 ut bonis meliora vident. ut pro
 caribus mansuetudine longanimitatis
 exhibeat. ut malicie peste
 languentibus gratiam benignitatis
 impendat. ut discordes pace pre-
 ueniat. ut indigentibus necessaria
 tribuat. ut errantibus viam veritatis
 ostendat. ut afflictos verbo et com-
 passione mulceat. ut accensos in
 huius mundi desiderijs irrepacoe
 extinguat. ut oppressorum angustias
 quanta proualeat ope leuet. ut foris
 resistentibus opponat paciencia.
 ut intus superbentibus exhibeat cum
 pacia disciplina. ut erga errata
 subditorum sic mansuetudo zelum te-
 pet quatenus astucie studio non
 enervet. Sic ad uisionem zelus fue-
 rat ne tamen pietatis limitem feruere
 do transcedat. ut ingratos benefi-
 cius ad amorem prouocet. ut gratos
 quosque misterijs in amore con-
 seruet. ut proximorum mala cum
 corrigere non proualeat taceat. ut qui
 cumque corrigi loquendo potest silen-
 tium esse consensu premetat. ut cum
 in proximo quod valet impendat
 si hoc impedendo non timeat. ut sic
 in bonis qui exhibet tumoris pa-
 niam pauent ne tamen ab omni ex-
 cecio torpesant. Ut sic qui possidet
 tribuat quatenus quanta sit largitas
 remunerantis attendat. ne cum ter-
 rena largitur sua plus quam necesse est

inopia premetat. et in oblatione
 munens. claritatis lumine tristitia
 obscuret. **H**inc ergo lex dei multi-
 plex dicitur. quia nimirum cum una ea-
 demque sit caritas si mentem plene ce-
 pit habet innumera opera multiformiter
 accendit. **H**ec gregorius. **I**
Non idem etiam quod circa dilectionem
 proximi magna discretio est adhi-
 benda. nam nimis diligere malum
 est. minus etiam diligere bonum malum
 est. In cunctis ergo virtutibus requiritur
 temperantia. **O**mnia etiam dilectio quod nocet
 vitanda est. quia quod aliquid supra deum
 diligunt. deo non sunt digni. **U**nde
 casto amore diligendi sunt proximi.
 et hoc in deo. **N**am iordmatus
 amor et carnalis non est caritas sed
 stulticia. **V**era ergo caritas erigit.
 ut deum super omnia diligamus. et proximos
 nostros sicut nosipsum in domino.
De hoc beatus ieronymus sic dicit. **S**unt
 quod plurimum qui diligunt sed male. **I**n
 tantum enim aliqui diligunt quod dilectionem
 deperdunt. **Q**ui enim aliquid supra dili-
 gunt. deo non sunt digni. **I**
In cunctis virtutibus requiritur temperan-
 tia. **U**terque semper vult medium. **N**imium
 diligere malum est. minus diligere bo-
 num malum est. sed ut ius erigit dili-
 gere bonum est. **O**mnia dilectio quod nocet
 vitanda est. **H**ic nimiam dilectionem ali-
 qui in luxuriam ceceperunt. alii ad
 inuidiam deuenerunt. **H**oc quippe
 agit superfluum amor. ut quem dili-
 git semper videri vellet. modum nes-
 cit neque aliud cogitare potest quam quod
 diligit. **I**mpossibile est hominem qui
 tale amorem habet. deo posse ac-
 ceptabiles facere orationes vel placere.
Hic amor non est caritas sed stulticia.
Omnia nostros debemus diligere fratres

J

B

sicut nosmetipsos. ita tñ q̄ vi-
 cia nō diligant. **P**unire ma-
 lū caritas ē. pl̄ diligē melio-
 rē iustū ē. **V**era caritas erigit
 ut deū diligam⁹ ex toto corde
 ex tota mēte ex totis virib⁹. et
 ita singularit̄ q̄ cū deo nichil
 aliud diligam⁹. et primū m̄m
 sicut et nos. **Q**ui sine caritate
 ē sine deo ē q̄ de⁹ caritas ē et
 caritas ē de⁹ q̄ manet ī carita-
 te ī celo iā habitare cepit. **I**n celo
 oīm ē vna caritas b̄tōr. ubi ca-
 ritas vera ē ibi iūdia nulla ē.
 ibi ābiao nulla cognoscat̄ nec
 murmuratio. s̄ nec detractio ne-
 urisio. **H**oc scitote fr̄es q̄ si nō
 habetis caritatē sub dyabolica
 pt̄ate estis nec ultra vobiscū
 de⁹ habitat. et q̄ sine deo ē in
 inferno ē. **H**ec iero. **D**entes qui
 amat te et amicu in te. et iūni-
 cū ppt̄ te sol⁹ em̄ nullū carū a-
 mittit. cū om̄s ī illo carū sunt
 q̄ nō amittit. **E**t q̄s ē iste nisi
 de⁹ nr̄. de⁹ q̄ fecit celū et trā
 et implet ea. **T**e nemo amittit
 nisi q̄ dimittit. q̄ et qui dimit-
 tit quo it aut quo fugit nisi a
 te placido ad te iratu. **N**ā quo
 se vertit aīa hoīs. ad dolores fi-
 git̄ alibi p̄terq̄ in te. et si figit̄
 in pulchris extin te. et extra se
 que nulla eēt nisi essent abs te
Un̄ si placent corpa deū in illis
 lauda. et in artificē eorū reuocq̄
 amozē. ne in hys que tibi pla-
 cent tu displiceas. **S**i placent
 aīe in deo ament. q̄ et ip̄e mu-
 tabiles sunt et in illo fixe stabi-

**De ista sc̄a caritate beatus
 aug⁹ in libro cōfessionū sic dic̄.**

lūtur. alioq̄ uent et p̄rent
In illo ergo ament. et imp̄e ad
 deū tecū quas potes et dic eis.
Hūc amem⁹ ip̄e fecit her et nō
 est longe. nō em̄ fecit et abyt
 s̄ ex illo in illo sunt. **E**re ibi ē
 ubi sapit veritas. iūm⁹ cordi ē.
 s̄ cor errant ab eo. **R**edite p̄na-
 ricatores ad cor et inherete illi
 q̄ fecit vos. state cū eo et stabi-
 tis. et requiesate in eo et que-
 ti eritis. **Q**uo itis in aspera q̄
 itis. **B**onū qd̄ amatis ab illo ē.
 s̄ quātū ē ad illū bonū est et
 suauē. s̄ amax erit iuste. qd̄ in-
 iuste amat̄ deserto illo. **E**rgo cū
 adhesionē tibi de⁹ ex oī me nisi q̄
 erit nichil dolor et labor. et vi-
 ua erit vita mea tota plena te.
Nūc at̄ qm̄ quē implet tu sub-
 leuas cū qm̄ tuū plen⁹ nō sum-
 oneri michi sum. s̄ contan spes
 mea nō nisi in magna valde
 misericordia tua ē. **D**a qd̄ iubes.
 et iube qd̄ vis. **I**mperas nobis
 cōtinēciā. **P**continēciā quippe
 colligimur et redigim⁹ in vniū.
 quo in multa defluim⁹. **M**in⁹
 aut̄ te amat. qui tecū aliqd̄ a-
 mat qd̄ nō ppt̄ te amat. **E**a
 mor qui semp̄ ardes et nūqm̄
 extinguens. **C**aritas de⁹ meus
 accende me. **J**ubeas cte ut cōtine-
 am a cōcupiscencia carnis et
 cōcupiā oculor et ambitōe sc̄i.
Da qd̄ iubes. et iube qd̄ vis. **H**er
 aug⁹. **D**ebet ergo quilibz̄ fide-
 lis et maxie religiosus se exercē
 in veritate hac nobilissima cari-
 tatis. deū un̄ sup̄ oīa diligedo.

proximū uero in deo amando et
sibi in aduersis tam spūalibz q̄
corpālibz cōpaciedo. in prosperis
aut quibuscuq; eidē congrādē
do et inq̄tū facultas rerū sup
petit subueniendo. **H**umiliā etiā
p̄t deū diligendo. et si ex affū
eundē put amicu amare non
p̄t qd̄ ē p̄fōnis. debet tñ ab
odio illi⁹ p̄ quē offens⁹ ē se cō
tinere et de grā dei et gloria
ac cetis q̄ ad salutē illi⁹ p̄tinēt
sue sint spūalia siue corpalia
put aie ei⁹ expedit fauē. ei nō
iudē. ut p̄ma etna caritatē
habentibz p̄parata ualeat asse
qui et etnalit possidē. Si uō a
liq̄ ita paupes sunt qd̄ nō p̄nt
aliqd̄ beneficiū corpale seu tē
porale proximis impendē sic
religiosi uel ceti paupes quibz
deest facultas rex t̄palū. **H**u
les debēt habē cōpassionē et bo
nā uolūtātē erga proximis il
lis si possent in ueritate subue
niedī. qz deo nul fert̄ dicitus
bona uolūtātē. **S**ed bona uolū
tas nūq; plene p̄ficiat. nisi hui⁹
mūdi cupiditas p̄fē deserat.
Un̄ uiri sc̄i ut proximis possint
p̄fē diligē. studuerūt in hoc
seculo nichil amare. **D**e ista bo
na uolūtātē et qualis esse de
beat. **bt̄us gre⁹** in quadā ome
lia oūdit sic dices **A**n̄te dei o
culos nūq; ē uacua man⁹ a
munē. si archa cordis sit reple
ta bona uolūtātē. **N**il quippe of
fert̄ deo dicitus bona uolūtātē.
Volūtās at̄ bona ē. sic adūsa
alterius sicut nra p̄tmesce. sic

de prosperitate proximi sicut de
nro profectu gaude et gratulari.
Aliena dāpna nra credē aliena
lucra nra deputare. amicu nō
p̄t mūdū s̄ p̄t deū diligē. uiri
cū etiā amado tolerare. nulli qd̄
pati nō uis desideris face. qd̄
tibi iuste impedi denegare. neces
sitati p̄xiu iuxta uires cōcurrē.
s̄ p̄desse etiā ultra uires uelle.
Sed bone uolūtātis sacrificiū nū
qm̄ plene p̄soluit. nisi mūdi hui⁹
cupiditas p̄fē deserat. **N**ā q̄cū
i eo cōcupiscim⁹. hoc p̄culdubio
p̄xiu iudem⁹. **U**idet̄ enī qz
nobis desit qd̄ alē assequit. et
qz semp̄ iuidia a bona uolūtātē
discordat. mor ut her mentē re
pit illa discedit. **U**n̄ et sc̄i ut pos
sent proximis p̄fē diligē. stu
duerūt in hoc seculo nichil ama
re. nichil unq; appetē. **H**ec gre⁹
Et sic patet de dilcōne p̄xiu.
Habem⁹ itaq; nūc de gemina di
lcōne explanatū dei uir et prox
imi. et p̄tinēt sc̄do loco ad p̄fōs
qz ut patuit sup̄ius. status p̄fōz
cōsistat sc̄do loco in caritate dei
et dilcōne proximi. **D**istinctio
tra. filius

Distinctio for
mat⁹ sū de
caritate dei
et p̄xiu ac
alys q̄ pluri
bz que spec
tant sc̄do lo
co ad statu

p̄fōz. nūc de tercio in quo con
sistat seu finalit̄ dependent statu
eorūde p̄fōz de hoc cupio a te

o poter edoceri. **P.**

Cure debes q̄ status
p̄fectoy ut sup̄ius p̄
missu ē consistit ter
cio loco in dei con
tēplacōe. in qua vir
tute q̄nto quisq̄ ē feruētiōr tā
to ē p̄fior. **A**d contēpla
cōnis uero dulcedinē qui p̄ue
nire desiderat. nācē ē ut p̄ gra
dus aliarū virtutū p̄us cōscen
dere studeat ac p̄ficē. ut tā ex
cellente virtute demū apprehen
dē valeat ac degustare. **O**por
tet nāq̄ ut homo p̄ sacre scrip
ture lectionē. p̄ sanctā medita
cionē ac deuotā orōez nec nō
et bonoy opm̄ excitacōez ad cō
tēplacōis sublimitatē cōscēdat
et p̄ueniat. **D**e hoc hugo de scō
vict̄ sic ait. Quatuor sūt in q̄
bus nūc̄ exēct̄ vita iustoy et
quasi p̄ quosdā gradus ad fu
turā p̄fōnē subleuat. un̄ lectio
meditacō oracio et opacio. q̄n
ta dem̄ sequit̄ contēplacō. **D**e
hys quīq̄ gradibz p̄m̄ i lectio
iāpienciū ē. sup̄m̄ i cōtēpla
cō p̄fōy. et de medijs quidē
q̄nto p̄lics quis ascenderit tā
to p̄fior. **V**erbi gr̄a. **P**mo lēō.
itelligēciā dat. **S**ecō meditacō
cōsilū prestat. **T**ercio oracō
petit. **C**ūto opacio q̄rit. **C**ū
to cōtēplacō iuenit. **H**ec hugo
Bēs etiā bernardus i libro de
scala claustralū de hoc sic di
cit. **H**ec ē scala claustralū qua
hoīes de trā ad celū subleuat̄.
sc̄z lēō meditacō orō et cōtēpla
cō. **H**ec uie dulcedinē lēō nūq̄

rit. meditacō iuehit. orō postu
lat. cōtēplacō degustat. **L**ēō q̄si
soli dū cibū orī apponit. medita
cō masticat et frīgit. orō sapo
rē acq̄rit. cōtēplacō ē ip̄a dul
cedo q̄ iocūdat et reficit. **H**ec
bñ. **D**ebet ergo quilibz religiosus
i studio i lēōne sacre scripture
se exercē. q̄ delcācio diuinoy
eloquoy ē dulcedo cordis et
q̄dā sp̄ūalis refectio aīe. **A**d
hoc hortat̄ beatus auḡ sic
dices. **N**utri aīam tuā lēōnibz
diuis. p̄būt enī tibi mēsa sp̄ūa
lē. delcācio enī diuoy eloq̄oy
dulcedo ē palato cordis. **I**n lēō
nibz cognoscim̄ quid agē de
beam̄. i orōe eadē recipim̄ q̄
postulam̄. **I**git̄ in p̄nti vita
nūl puto iocūdius palulo scrip
turay. q̄ oīa mella superant̄.
Hec auḡ. **H**oc silē testat̄ hugo
sic dices. **N**ichil i hac vita dul
ci sentit̄. nichil auidiū sumit̄.
nichil ita mētē ab amore mū
di sepat. nichil sic aīm contra
tēptacōes roborat. nichil ita ho
minē excitat et adiuuat ad
omē opus et ad omniē laborē.
sicut studiū sacre scripture. **H**ec
hugo. **E**tia bñs ierō ad amo
rē sacre scripture monet cū di
cit. **A**ma scām scripturay. et
carnis uicia nō amabis. **N**ūq̄ de
manu tua et oculis recedat liber
fac etiā aliqd̄ liber. ut dyabolus
te semp̄ iueniat occupatū. **I**n de
siderijs enī ē oīs otiosus. **H**ec ierō.
Oīs ergo deuotus monachus i
studio lēōnis et orōnis se exer
cent. q̄ cū legit deus secū loquit̄.

eū uo orat ipe cū deo sermoanar
 Qui ergo vult semp eē cū deo fre
 quēter aut orat aut sacri lēoni
 intendat. De hoc ysidor⁹ sic
 dicit. Orōnibz mudamur. lēo
 nibz instruum. Utrūqz bonū
 si liceat. si non liceat. melius ē
 orare qm legere. Qui cū deo
 semp vult esse frequent⁹ debet
 orare frequent⁹ et legē. nā cū
 oram⁹ ipi cū deo loquim⁹. cū
 uo legim⁹ deus nobiscū loqui
 tur. Ois pfect⁹ ex lēone et me
 ditacōe procedit. q enū nescim⁹
 lēone discim⁹. q aut didicim⁹
 meditacōe conseruam⁹. Semi
 nū confert donū lēo scāz sep
 turarū. siue qz itellectū men
 tis erudit. seu qz a mūdi vani
 tatibz abstractū hoīem ad a
 more dei pducit. Exatati enī
 sepe illi⁹ sermone. subtrahim⁹
 a desiderio vite hūane. atqz ac
 censi in amore sapientie. tan
 to yana spes mortalitatis hui⁹
 uilesat nobis. quāto amplius
 legendo spes eterna clarient.
 Hec ysidor⁹. Certis itaqz horis
 ut ait beatus bernard⁹ lēoni va
 candū ē. s et de cotidiana lēo
 ne aliqd cotidie in ventrē me
 morie dimittendū ē qd fideli⁹
 digerat⁹ et rursū reuocatū cre
 bri⁹ ruminet. qd pposito cōue
 niat. qd monitioni proficiat. qd
 detineat aūm ut aliena cogita
 re nō libeat. Nauriend⁹ ē sepe
 de lēoīs serie affect⁹ et formā
 da oīo q lēoēz interrūpat. nec
 tam impediāt intrūpendo. q
 puriore cōtinuo aūm ad intel

ligenciā restituiat lēoīs. Hec bern.
 De utilitate etiā lēonū in sac
 scriptura scribit lētus gre⁹ y mo
 ral⁹ sic dices. Scriptura diuina
 mētis oculo quasi quoddā spe
 culū opponitur. ut mētia nrā fa
 cies in ipā videat. Ibi etenū fe
 da. ibi pulchra nrā cognoscam⁹
 Narrat at gesta scōz et ad ymi
 tacōez puocant corda infimoz.
 dū q illoz victoria scā cōmemo
 rat. cont vicioz p̄lia debilia m̄a
 confinat. fitqz uerbis illi⁹ ut eo
 nun⁹ mens in cōtamine trepidet.
 quo an se p̄ntes tot viroz forqū
 triumphos videt. Hec gre⁹. **Q**
 Nōndū etiā q sunt nōnulli q
 mandata dei et sacra scripturā
 exquirūt et scrutant. nō ut fa
 ciant ea q legūt. s ut habeant
 q alyz dicant. De talibz beatus
 aug⁹ sic dicit. Quia spūs scūs
 p̄scuit multos p̄t aliud q qd
 constitutū ē a deo scrutari mā
 data uel testōnia dei. ideo per
 ps̄m dicit. in toto corde exqui
 rūt eū. Aly enī scrutant nō q
 tam rē uiuāt. s ut fiant quō
 aly rē uiuē debeant. Aly scru
 tant. qz volūt magis esse doc
 ti q iusti. Aly aut ad hoc ut ha
 beant q dicant non q faciant.
 quoz nulli sunt beati. s soli illi
 qui toto corde sēz cū effectu ex
 quirūt ut custodiant et faciāt.
 Dñ scā viri non gaudēt qz sacra
 scripturā itelligūt. s pota⁹ cū illā
 per bona opa exequūt. De hoc
 beatus gre⁹ vuy moral⁹ sic ait.
 Non ē secura leticia in diuinis
 paginis uel forcia uel multa

M

cognoscere si cognita custodire?
 quanto enim intellectus lacus exten-
 dit: tanto ad explenda opera eni-
 us ligat. **S**icut enim viri mune-
 erulant cum cognoscunt quod faciunt:
 si cum faciunt quod cognoverunt. **H**ec gre-
 gorius. **S**unt etiam nonnulli ut dicit idem
 beatus gregorius. qui propter huiusmodi scien-
 tiam inflantur et extolluntur: si vera
 scientia afficit non extollit: nec super-
 bientes quos impleverit sed lamē-
 tantes facit: quia quisque cum reple-
 tus fuerit primo loco se scire appe-
 tit: et iam sui conscius: tanto per illam
 robustus sapit: quanto se infirmum
 ex illa verius cognoscit: atque
 ad meliorem viam huiusmodi scientie ipsa
 ei se humilitas aperit. **H**ec gregorius.
Debet ergo quilibet religiosus
 in studio sacre scripture se exer-
 cere et illa que legit memorie com-
 mendare: et cum vacat a lectione
 mentem student occupare bona et
 fructuosa meditatione: quia medita-
 tio sancta que habet de rebus spiri-
 tualibus sive de eterna vita sunt hominum
 cotempne concupiscentias huiusmodi seculi:
 et non gravari observantia man-
 datum dei. **D**e hac me-
 ditacione sic dicit beatus bernardus.
 Felix cuius meditacio in conspectu
 domini semper est: qui in corde suo de-
 lectaciones dextere domini usque in fine
 sedula meditacione revolvit. **U**t
 enim illi grave potest videri: qui
 semper mente tractat quod non sint
 condigne passiones huiusmodi temporis ad
 futuram gloriam: **Q**uid concupiscentie
 poterit in seculo neque cuius oculus
 semper videt bona domini in ter-
 ra viventium: semper videt primam

eterna. **H**ec bernardus. **E**t non dum quod
 ex studio lectionis et sancte medita-
 tionis componitur mens hominis et ef-
 fiat abilius et devotior ad ex-
 tendendum operam salubre orationis: quia
 quanto quisque est diligentior in sa-
 cre scripture lectione et pia ac
 fructuosa meditacione: tanto
 primario cum habere potest et ex-
 pedicio ad fundendas preces
 devote orationis. **Q**uoniam
 autem secundum cassiodorum est pie me-
 titis et humilis ad deum conversio:
 fide spe et caritate subnixum.
Secundum vero beatus bernardus. oratio est devo-
 ta cordis in deum intencio: pro
 remouendis malis et bonis adi-
 piscendis. **U**bi unusquisque qui se sen-
 tit in aliqua tribulacione aut tem-
 ptacione seu necessitate constitutum:
 currat ad remedium orationis. **N**am
 ipse dominus dicit. **P**etite et accipietis:
 quoniam quante et uenietis: pulsa-
 te et aperiet vobis. **N**isi enim
 omnipotens deus dona sue gratie et mi-
 sericordie petentibus se dare vel-
 let: nequaquam hortaretur nos ad
 petendum. **D**e hoc dicit beatus
 augustinus. **N**on tamen hortaretur nos
 dominus ut peterem: nisi dare vel-
 let. **E**rubescat igitur pigritia
 nostra: nam plus vult dare quam nos
 accipere: plus vult ille misereri
 quam nos a miseria liberari. **H**ec
 augustinus. **O**ratio autem ad hunc finem est
 inuenta et constituta: ut per eam
 uenia precum obtineat: pena e-
 uadat: et gloria eterne vite ob-
 tineat. **U**bi cassiodorus super psalmum
 sic dicit de hoc. **O**ratio posita est
 per quam unum deum suspendit ut:

Ca. 1.

venia precatur. pena refugit.
 et p̄mox largitus ip̄erat. cū
 dno loquit̄ cū iudice fabulatur.
 p̄ntē sibi facit quē videre nō
 valet. ad penetralia iudicis
 p̄ntor admittit. et null⁹ in
 respuit nisi q̄ in ea tepidus
 iuenit. **Hec cassiod.** Debet
 ergo quilibz deuot⁹ intendē
 studio orōnis. qz ip̄a mentē ad
 celestia eleuat. et facit hoīez
 cū deo loqui. De hoc beatus
 bñ sic ait. **Oro ē hominis deo**
adherētis affectio. et familiaris
q̄da et p̄a allocutio. et illūa
te mentis stacio ad fruendū
deo dulcit q̄ diu licet. Dicit
ecā de hoc beatus iero⁹. Nul
tū valet frequēs orō et deuo
ta. qz ip̄a hoīez a tra subleuat.
ad celestia vehit. et facit hoīez
cū deo loqui. grās ab eodem
obtinēt dumō fuerit in ea de
uocio myrta cū lacrimis. Nul
tū enī valet orō frequēs con
sper̄sa lacrimis. ad p̄merendū
diuinā demenciā. Hec iero⁹.
De efficacia ecā orōnis sic di
at bñs aug⁹. Oro ē aīe sac̄te
p̄sidū. angelo bono solaciū.
drabolo supplicū. deo gratū
obsequiū. Plerūqz at hoc nego
cū plus gemitibz qm sermo
nibz agitur. plus fletu q̄ af
fatu. Pura ecā orō vice boni
nūcy fungit̄ ad deū. Hec aug⁹.
Ergo ad orōnē deuotā nos
hortat ysaac abbas ita dices.
Mūda temp̄m corā dno et sp̄
habeas memoriā ei⁹ in cor
de tuo. ne mora p̄trahēs ex

memoriā dei sine securitate fi
 as. qz securitas apud deū ex
 ip̄is frequē fit colloq̄o multaqz
 orōne. **Hec ysaac abbas. In ē**
qz dicit abbas effrem. Orōnes
demqz p̄froz q̄ ex toto corde
diligūt deū cū magna exulta
coe et ad deū celū ascendūt. an
geli ecā et archangeli cū gau
dio occurrūt eis. et suscipien
tes eas vsqz ad thronū sancti
p̄ducūt. Etenū magna gloria
scroz angeloz ē ineffabilis le
ucia. cū sanctissimas et purissi
mas orōnes obtulerūt. Hec ef
frem abbas. Hanc ecā virtutē
orōnis cōmendās beatus bñ sic
ait. Quid orōne p̄ciosus. que
deo ē sacrificiū. angelis organū
sanctis cōiuuiū. oratibz p̄sidū.
contritis unguentū. reis scitū.
penitentibz remediū. hostibz ia
culū. teptatis oibus firmamē
tū. Hec bñ. Et notandū qz de
uota et hūilis orō cū ad deū
effusa fuerit celos penetrat.
atqz alia multa efficacit̄ bona
impetrabit. ut testat̄ bñs bñ
sic dices. Que fidelis hūilis
et ferues orō fuerit celū sine
dubio penetrabit. bñ vacua
redire nō poterit. p̄pterea sp̄
ad manū habeatis tutissimū
orōnis refugū. Nemo vestrū
p̄pendat orōnē suā. Dico enī
vobis qz ip̄e ad que oramus
nō p̄pendit eā. Prius q̄ fit
ab ore nro ip̄e scribi iubet eā
in libro suo. et unū ex duobus
indubitant̄ sperare debemus.
qm̄ aut dabit qd̄ petim⁹. aut

qd nouit nobis utili? Nos em̄
 quid orem? sicut oportet nes
 cam? sed miseret ille sup igno
 rācia nra: et orōne benigne
 suscipiens qd nobis aut oīno
 nō est utile. aut nō tam cito
 dari nācē ē nūme tribuit: oī
 no tñ infructuosa nō erit. qñ
 quidē tanta sup te cura ē deo
 tuo: ut quociens ignorās que
 rit qd tibi iūtile ē. nō te exau
 diat sup huiusmodi: si mutet il
 lud utiliori dono: *hec bñ.*

Quoniam itaq; **filius. c. 4**
 magnū effectū habeat
 orō: desidero ut de orōne dñica
 q̄ ceteris ē eminentior uelut me
 informare. **Pater**

De orōne dñica scire de
 bes. q̄ ip̄a ē quā xp̄us
 insituit excellens oīs aliis i
 tribus. uidelicet in dignitate.
 in breuitate. et fecūditate. In dig
 nitate p̄mo excellit. q̄ a dei fi
 lio edita ē et docta. In breuita
 te excellit sc̄do. et hoc p̄ septē.
 P̄mo ut sciat cito. sc̄do ut me
 lius memoret. tercio ut frequē
 ter dicat. q̄to ut dicens tedio
 nō afficiat. quito ut nemo de
 ei⁹ ignorācia exauser. sexto ut
 dñs exaudire cito ondat. sep
 timo ut magis affcū q̄ uoce ro
 getur. **Tercio** orō dñi
 ca alias orōnes p̄cellit in fe
 cūditate. q̄ in ea om̄ia petē
 da continent. Nā oīs petiāo
 aut ē de bonis adipsendis.
 aut de malis amouendis. Q̄
 aut bonū aut ē celeste. aut sp̄i
 ritale aut tempale. Celeste pe

tit ibi. **A**dueniat regnū tuū. Spi
 ritale ibi. fiat uolūtas tua sicut
 in celo. tñ. **P**ent etiā tpale cū d̄r.
Dane ur̄m cotidianū da nobis
 hodie. Et sic in hac orōne peti
 omē bonū. Item omē malū aut
 ē p̄tentū. et hui⁹ amocione petim⁹
 ibi. **D**imutte nobis debita nra.
Aut futurū au⁹ cōmocio petitur
 ibi. **L**ibera nos a malo. **S**eptima
 petiāo ē quasi oīm confirmacio.
Et notandū q̄ p̄ septē dona sp̄s
 sancti et p̄ septem petiāoes in
 orōne domica uitant septē ui
 cia mortalia et impetrant septē
 bñtūdies. ideo de hys pauca sūt
 dicenda. **P**rima igit petiāo hec
 ē. **S**anctificet nomē tuū. Tu q̄ pater
 nr̄ es au⁹ nos filij. tu dñs au⁹
 nos seru. **C**onfirmet in nobis
 hoc nomē ut nō possim⁹ desine
 esse filij tui. **N**ō em̄ p̄t esse bon⁹
 fili⁹. nisi p̄ri se hūillet. **P**hanc
 excludit oīs supbia. et intro
 ducit timor qui ē iūcū sapiē.
In sequit̄ p̄ma uirtus sc̄z paup
 tas sp̄s. et eā sequit̄ p̄ma mer
 ces sc̄z regnū celoz. **S**c̄da peti
 cio hec ē. **A**dueniat regnū tuū.
 hoc ē ueniat toto mūd⁹ ad reg
 nū tuū. **S**ic excludit iuidia que
 ē dolor felicitatis aliene. et in
 troducit donū pietatis. et se
 quit̄ sc̄da uirtus que ē mansuetu
 do. et impetrat possessionē uiuē
 cū. **T**ercia petiāo ē. fiat uolū
 tas tua sicut in celo et in terra.
Hoc ē. opto ut fiant hoīes in ter
 ra sicut angeli in celo. et sic ex
 cludit ira q̄ impedit ad cognos
 cendū q̄ sit uolūtas dei. et in

introducit donū sciē q̄ docet eq̄
 numit̄ cōuersari. In sequitur
 tertia vtr̄q̄ sc̄z luctus pro peccis
 proprijs et alienis: et impetrat
 consolacionē eternā. Quarta
 peticio ē. panē nr̄m cotidiana
 nū da nobis hodie. hoc ē oem̄
 abū qui ptinet ad refectio
 nē aie sic excludit accidia q̄
 ē fastidiū dñi verbi. et intro
 ducit donū fortitudis. et se
 quit̄ q̄rta vtr̄q̄ sc̄z esuries et
 sitis hic in p̄nti de tempali
 iusticia uel sp̄uali: ut impetret
 eterne b̄titudinis sacietatē
 Quinta peticio ē. Et dimitte
 nobis debita nr̄a sicut r̄c. i.
 dimittim⁹ proximus debitū
 sicut nobis desideram⁹ a do
 dimitti. q̄ expellit auaricia
 introducēdo consiliū. qd̄ ē. vade
 et vende oīa q̄ habes et da
 pauperibz. quā sequit̄ quīta be
 atitudo q̄ ē mīa: q̄ impetrat
 misericordiā dei. Sexta peti
 cio ē. Et ne nos iducas intep
 tacionē. et marie cōn gulam
 Vn̄ gula excludit. et introdu
 cit donū intelligēcie qd̄ ē
 sup̄ crapulā. et sequit̄ sexta
 vtr̄q̄ sc̄z mūdicia cordis: per
 quā visio dei impetrat. Sep
 tima peticio ē. Sed libera nos
 a malo: hoc ē cōn luxuriā:
 et sic excludit hoc vitium. q̄ p̄
 mulieres apostatāt etiā sapi
 entes. et introducit donū sa
 piē: et qui sapore hui⁹ gusta
 uerit a delcācionibz luxurie
 elongabit̄: et sequit̄ pax int̄
 carnē et sp̄m et int̄ se et p̄x

imū. p̄ quā adonatio filiorū
 dei impetrat. **H**ic igitur
 septenarius nūb. multū ē insig
 nis. Nā septē sunt sacramenta
 quibz aīa purgatur. Sunt et
 septē vtutes quibz aīa p̄ficiat̄.
 Sūt septē dona sp̄s sc̄i. quibz
 aīa illustrat̄. Sunt septē beati
 tudines. quibz aīa beatificatur
 Sūt etiā septē peticoēs. quibz
 in domica orōne ad deū ac
 cedim⁹. quibz vnumur in p̄n
 ti p̄ graciā et in futuro per
 gloria. Dicam⁹ ergo p̄ nr̄.
 Domin⁹ quippe noster magis
 se voluit dici p̄m q̄ dñm.
 q̄ ip̄e a nobis amari appetit
 nō timeri. et ut quasi filij ab
 ip̄o celestia et sp̄ualia. nō tem
 poralia aut carnalia petam⁹
 De hoc sic dicit crisostim⁹.
 Dñs p̄m se magis voluit di
 ci q̄ dñm ut fiducia daret ī
 petrandi. q̄ serui nō impetrāt
 qd̄ petūt. p̄m se vocat non
 dñm. ut ostendat non seruos
 s̄ filios esse. qui nō cū ysa
 hele mobilia s̄ imobilia cū y
 saac pape petūt. Hec crisostim⁹.
 Dicit etiā de eodē beato gre⁹
 Si filiū dei te credis illa pete
 q̄ tibi expediūt accipe. et illū
 decet dare. Si carnalia petis
 quō tibi illa prestabit. q̄ et si
 habes p̄cipit tibi ut contēp
 nas. Hec gre⁹. Nō vult ergo
 conditor ac p̄ nr̄ ut ab eo ca
 duca et tpalia petam⁹. s̄ pota⁹
 eterna et q̄ ad salute aīe p̄ti
 nent Vn̄ ysaac abbas super
 orōne dñica sic dicit. Videtis

igit qualis ab ipso q̄ p̄ illam exorā
 dus ē iudice. orōnis sit modulus
 et forma p̄posita. in qua nulla pe
 ticio diuiciarū. nulla memoria dig
 nitatū. nulla potentatū ac forti
 tudinis postulatio. nulla corpo
 ree sanitatis seu t̄p̄alis uite mē
 aio continet. Nichil enī caducū
 vult a se. nichil vile. nichil t̄p̄a
 le. et nitatis conditor īplorari.
Itaq; magnifice ei⁹ magnifice
 cie mariam urogabit iuriam.
 quisq; hys sempiternis peticio
 nibz p̄termisiss et t̄nsitorū ac
 caducū ab eo maluerit postula
 re. et offensam potius q̄ p̄iciacō
 nē iudicis vilitate orōnis iur
 rit. **H**ec ysaac abbas. **¶**
Ubi notandū q̄ multi sunt q̄
 vocant deū p̄rem et filij eius
 nō sunt s̄ potius dyaboli. au⁹ vo
 lūtate p̄uerse uiuendo faciūt.
 et tales in suis orōnibz nō exau
 diūt. De quibz nich̄ de sc̄o victōe
 sic dicit. Quā multa dei domū
 deū deprecantur ingrediūt. et q̄
 pauca exaudiūt. q̄ multi vocant
 deū in hac orōne p̄rem q̄ ei⁹ nō
 sunt filij. s̄ illi⁹ p̄ris de quo sc̄p̄
 tū ē. Vos ex p̄re dya⁹ estis. dei
 nō sunt filij. qui p̄diderūt grām
 Dyaboli sunt filij. q̄ genuit eos
 et nutrit p̄ culpā. **H**ec richard⁹.
¶ Per hoc etiā q̄ dñs us
 sit se a suis fidelibz p̄rem appellari
 multa bona includit. que assequit̄
 hu q̄ diligūt deū. De hoc crisō⁹
 sup̄ matheū sic ait. Dicendo p̄r
 n̄ et ueniā p̄ccōr et penam̄ ite
 ritū iustificacōis et liberaōnē
 ac filioz adopcione. hereditatē

T

D

dei atq; fraternitatē cū vnigeni
 to copulatā. sanctiq; sp̄s dona
 largissima vno sermone signifi
 cauit. **H**ec crisō⁹. Cū vō dñs in
 orōne dicit. n̄ v̄z p̄r et nō me⁹.
 p̄ hoc ondit q̄ nō vni⁹ s̄ multoz
 p̄r ē. **H**us enī erat p̄r vni⁹ sc̄z
 xp̄i p̄ natūā. s̄ ex t̄p̄e fact⁹ ē
 p̄ multoz p̄ graciā. **V**ult etiā
 de⁹ vocari ab oibz cor̄ p̄r. ne q̄s
 de nobilitate generis sup̄biat.
Un̄ dicit b̄tus aug⁹. **P**er hoc q̄
 dicit n̄ iūtat nos ad hūilitatē.
 ut nemo de nobilitate gr̄is sup̄
 biat. nemo aliū cōtēpnat. **O**m̄s
 enī filij dei sum⁹. **H**ec aug⁹. **E**t
 es in celis. v̄n̄ thomas de agno
 sc̄o si dicerem⁹. Da nobis qd̄ peti
 mus q̄ tu potēs es in aula celest̄
 ti. ubi om̄e bonū habūdāt et ef
 fluit. **I**te de eodē idē thomas sic
 dicit. **C**ū de⁹ sit ubiq; dicit t̄n̄
 p̄pue in celis. p̄r̄ tria. **P**mo
 ut in seruire sp̄s adoret. q̄ sp̄s
 ē de⁹. et qui adorāt eū in sp̄u
 et veritate oportet eū adorare.
Sedo ut mens adorātis ad celest̄
 tia leuet. **H**oc idē sentit crisō⁹.
 ita dices. **Q**ui es ī celis. nō ibi d̄m
 concludēs sic ait. s̄ a t̄m abducēs
 orantē hoc ait. et excelsis regio
 nibz affigens orantis mentē. **H**
 crisō⁹. **D**icam⁹ igit p̄r n̄ q̄ es
 ī celis. sacrificet nomē tuū. **P**ma
 peticio id̄icat sup̄ hac dōct̄a orō
 ne. **y**saac abbas ī p̄ma sua colla
 cōe sic ait. **C**ū vniūsitatis deū
 ac dñm p̄rem n̄m esse voce p̄ia
 cōfitem⁹. de cōdicōe seruli in ad
 opcionē filioz nos p̄fitem⁹ assa
 tos. adicientes. **D**eū q̄ es ī celis.

Ca. ij

ut cōbracionē p̄ncis vite qua in
 hac degim⁹ ita velut pegrinā atq;
 a p̄re n̄ro nos longissime sepantē
 toto horrore vitates. ad illa poci⁹
 regionē i qua p̄rem n̄m cōmo
 vari fatemur sumo desiderio p̄pe
 rem⁹. nichil q; admittam⁹ eiusmōi
 q̄d indignos nos hac n̄ra p̄fessioē
 et nobilitate t̄ate adp̄cōis effi
 ciens. et hereditate p̄na velud
 degeneres p̄inet. et ita faciet
 nos iusticie ei⁹ ac severitatis iaur
 rē. que filioꝝ ordine graduq; p̄
 uecti illa cōtinuo q̄ est in filijs bo
 nis pietate flagrabim⁹. ut ita nō
 pro n̄ris vilitatib; si pro n̄ri p̄ris
 gloria totū impendam⁹. aff̄m
 dicētes ei. **S**ificet nomē tuū.
 n̄m desiderū n̄m gaudū glo
 riā n̄ri p̄ris esse testantes. p̄mu
 tatores effecti illi⁹ qui dixit. **A**
 a semetip̄o loquit̄ gloria p̄p̄riā q̄
 ut. qui at̄ q̄rit gloria ei⁹ q̄ misit
 illū hoc verax ē et iusticia i eo nō
 ē. Deniq; vas elcōnis hoc replet⁹
 aff̄m. etiā anathema fieri optat
 a deo. dūmō ei familia multa
 acq̄rat ad gloria sui p̄ris. salus
 tota⁹ isrl̄itice plebis accrescat.
Hec ysaac albas. **D**ebem⁹ ergo
 desiderare ac petere cū dicam⁹
 sificet nomē tuū. ut sc̄tas dei
 ac ei⁹ gloria om̄ib; hom̄ib; ino
 tescat. nec quicq; sanctius a cre
 atura rōnabili extra deū estime
 tur uel habeat. **D**e hoc dicit b̄s
 aug⁹. **S**ificet nomē tuū. q̄sic
 nō petū quasi nō sit sc̄m dei no
 mē s; ut sanctū habeat in hoib;.
 et ita inotescat de⁹ ut nō estime
 tur aliquid sanctius. **H**ec aug⁹.

Pt etiā hec peticio alit̄ recipi.
Un̄ dicit b̄tus b̄nard⁹. **S**ificet
 nomē tuū. **Q**uō sificari p̄t
 ab hoie q̄ sificat om̄s homines.
 aut sc̄m nomē quo p̄t sificari
 i quo sificant om̄s sancti. **S**ed
 sanctificam⁹ deū in nobis. q̄n̄
 scientes eū sanctū timem⁹. et sol
 licite vigilam⁹ ne forte inolem⁹
 nomē sc̄m ei⁹ i nobis p̄ mala
 opa. **H**ec b̄n̄. **D**icit etiā de hoc
 anselm⁹. **U**t sificet cotidie de
 p̄camur. opus ē enī nobis cōn
 nua sificacōe. ut q̄ cotidie delin
 q̄m⁹. delicta n̄ra sificacōe assi
 dua purgem⁹. **H**ec anselm⁹.
Sificet inq; nomē tuū. ut nois
 tuū sanctificacō eo pleni⁹ cūctis
 inotescat. quo te p̄fatus cognoscē
 amare et reuereri possim⁹ et
 sificacōis tue silitudinē induedo
 tibi p̄i sicut veri filij cōformem⁹.
 ut unū teū sp̄s efficiam⁹ in tuā
 tr̄sformata claritate. **I**ncipit sc̄da
 peticio. **A**dueniat regnū tuū. r̄g
 nū v̄z future glorie. **U**n̄ thomas
 de agno. **A**dueniat regnū tuū. id
 ē ecclesia militās vniat̄ tr̄uphā
 ti. **D**icit etiā de hoc ap̄rian⁹.
Regnū n̄m petim⁹ aduenire a
 deo nobis repromissū et xp̄i san
 guē acq̄sitū. ut q̄ in sc̄lo ei serui
 uim⁹ postmodū xp̄o regnate reg
 nem⁹. **E**t iterū thomas de agno.
Adueniat regnū tuū iocūdū sine
 p̄mutacōe. tr̄quillū sine p̄turbacōe.
 lectū sine amissione. et pl̄ene sine
 terminacōe. **U**bi erit vn⁹ amor
 oim̄ elcōꝝ. ubi erit deifica visio
 cū inēna mentis firucōe q̄ est ip̄e
 de⁹. **H**ec thomas. **E**t non

f

dū q̄ triplex ē regnū dei. Unū ē
 futūre glorie: de quo mō dōm et
 p̄missū ē. Scdm ē qm̄ x̄p̄s ih̄abū
 tat et possidet corda fidelū per
 fidē et dilectionē suā. De hoc p̄
 ap̄lm̄ dicit. Regnū dei intra uos
 ē. Tercū ē qd̄ dabit̄ fidelibz cor
 porūz iā gloriōsū post finale
 iudiciū: de quo dicit. Venite be
 nedicti possidete regnū. Ista cō
 mēorat̄ ysaac abbas. in expositiōe
 orōnis dñice ita dicens. Scda pe
 ticio mentis purissime aduenire
 iā iamqz regnū sui p̄ris eroptat.
 illud s̄z quo cotidie x̄p̄s regnat
 in sanctis. Quid ita fit. cū dyaboli
 imperio per extinctionē fetēcū
 uiciorū de m̄is cordibz expulso.
 de⁹ in nobis p̄ unitū bonā fra
 granciā cepit dñari. Et deuicta
 fornicatiōe castitas. sup̄ato furore.
 t̄nquillitas. calcata sup̄bia. hūili
 tas i n̄rā mēte regnauerit. Vel c̄te
 illud qd̄ p̄sentato t̄pe oibz ē p̄
 factis ac dei filius gn̄alit̄ repromis
 sū in quo dicit̄ eis a x̄p̄o. Veni
 te b̄ndicti p̄ris mei. possidete pa
 t̄rū uobis regnū a cōstitutiōe m̄ū
 di. Hec ysaac abbas. Et cōside
 randū qz aiā deuota quasi spon
 sa dei i x̄p̄o unico dilectō suo q̄es
 cē desiderās et ei⁹ s̄m̄i amplexibz
 ardent̄ s̄ciens. pro cui⁹ amore
 oīa ei i ferocia uiluerūt. qz deside
 ra sua aliū t̄pare nō sperat nisi
 tota illic t̄nsent ubi eū facie ad
 facie irrep̄ssa acie uideat fla
 gitando p̄cat̄. ac⁹ hoc adimpleri.
 cū ap̄lo dissolu capiens et esse
 cū x̄p̄o. qz qm̄ dñi sum⁹ i hoc cor
 pe p̄grinamur a x̄p̄o dño. et

in multis offendim⁹ om̄ia ita ut
 si dixerem⁹ qz p̄c̄m̄ nō habem⁹.
 nosmetip̄os seducim⁹. et ueritas
 i nobis nō sit. Cū enī p̄c̄m̄ dica
 auersio a sumo bono ad malū
 inferus. inq̄tū in auertimur
 int̄m̄ p̄c̄o non carem⁹. et qz ma
 gis auertit̄ magis peccat. et qz
 min⁹ min⁹. Nō aut̄ inde auer
 ti nō ē p̄grinaciū s̄ p̄uenien
 ciū. qz si uolūtatis itentio ut aiā
 adheret ei affect⁹ t̄n̄ sepi⁹ h̄ic
 in distrahit. mēoria multis a
 lys occupat. et itelligēcia cecu
 ciens ip̄am ueritatis lucē non
 pure intuet. et ex hys fit qz a
 liq̄n̄ in istis i ferocibz ip̄ingi
 m⁹ et ip̄ellim⁹ ut cadam⁹. nisi
 dñs manu suā ip̄onat ut nō
 collidam⁹. In gemens dicit.
 Sitiuit aiā mea ad deū fontē
 uiuū. Hoc orēm⁹ cū dicam⁹. Ad
 ueniat regnū tuū. Ac si dicam⁹.
 Ponde p̄c̄m̄ et corpe p̄grina
 ti nō ualem⁹ ad illud uolare.
 Adueniat igit̄ regnū tuū et nos
 celebr̄ hunc assumat. ut ab ista
 miseria liberem⁹. Interī in no
 bis op̄are tibi regnū in iusticia
 et pace et gaudio sp̄is sancti.
 ut eo liberem⁹ post hanc p̄gri
 nacōē celeste regnū possidea.
Incipit tertia peticio
 sicut uolūtatis tua sicut in celo
 et in t̄ra. Sup̄ quo ubo thomas
 dicit. id ē. Sicut i ciuibz celi ita
 et i ciuibz t̄re. hoc ē sicut con
 formāt uolūtate suā uolūtati
 diuine. sic faciāt om̄s hoīes ex
 istētes in terrestri habitaciōe.
 Hec thomas. Dicit etiā de hoc

criso? fiat voluntas tua. 2c. quasi
 dicat. Presta nobis dne cōuersa
 cione ymutari celestē. quaten⁹ qd
 aūq; tu vis etiā uelim⁹. Et bñs
 aug⁹. fiat voluntas tua. 2c. ut que
 odis odiam⁹ et q; amas diligam⁹.
 et q; p̄cipis impleam⁹ et sic volūta
 ti tue erim⁹ conformes. Hec aug⁹.
 De hac tertia petitione etiā y
 saac abbas in collatioe p̄m sic
 dicit. Tercia peticio filioꝝ ē. fiat
 voluntas tua 2c. Nō p̄t iā eē ma
 ior oratio. q̄ optare ut terrena
 mereant iam celestibz coequari.
 Nā quid ē aliud dicē fiat voluntas
 tua 2c. q̄ ut sint hoīes siles ange
 lus. Et sicut voluntas dei ab illis
 implet in celo ita et hi qui in ter
 ra sunt nō suā s̄ ei⁹ unūsi faci
 ant voluntate. Hoc q̄ nemo ex af
 fā dice p̄ualebit nisi is sol⁹ qui
 deū credit oīa q̄ vident uel ad
 uersa uel prospera pro nr̄is uti
 litatibz dispensare. magis q̄ ei⁹ p̄
 suoz salute et imodis p̄uidū atq;
 sollicitū q̄ nos ip̄os eē pro nobis.
 Hec ysaac abbas. Et notandū
 pro ut dicit bñs aug⁹. Et in illo
 bñitudis regno vita beata p̄ficiat
 in sanctis. sicut nūc in celestibz
 angelis. Et ideo post illā peti
 onē qua dicam⁹. adueniat reg
 nū tuū. sequit fiat uozē. Sicut
 enī in angelis qui sunt in celis
 voluntas tua fit ut te fruant nullo
 errore obnubilatē eoz sapentiā.
 nulla miseria impediēte eoz bea
 titudinē. ita fiat in sanctis tuis
 q̄ in terra sunt. et de t̄ra q̄tū ad
 corp⁹ p̄tinet fci sūt. Hec aug⁹.
 Vbi consideradū q̄ quilibz reli

gios⁹ ac deuot⁹ hō q̄si filius p̄ri
 p̄ omiā patē et placē affctis pa
 trē deuote orat ut eū a voluntatis
 sue bñplacito ī nullo discrepare pa
 ciat. in actibz in voluntatibz ī mo
 ribz sibi ita cōformē faciens ut ni
 hil in eo p̄nos oculos offendat.
 hoc solū sibi reputās solaciū et
 sup oīa desiderās ut p̄ celestis
 tm suā cū eo uolūtate p̄ficiat. siue
 excedo in aduersis. siue cōsolā
 do in prosperis. uel quāq; alio mō
 sibi magis placet. Vere filialis et
 fidelis affect⁹ ē nulla q̄ sua sunt
 q̄rere. nō imoda nō honores nō
 cōsolacōes s̄ solū placitū patris.
 Magnū hoc ē a deo petē et mag
 nū obtinere. ut tales in hoc p̄ri
 corpe faciat. ut illi sūme ueritati
 placeam⁹. et ab ei⁹ dicitōis regu
 la nō deuem⁹. Nichil meli⁹ nichil
 utili⁹ ī mūdo posset nobis confer
 re sūm⁹ p̄. q̄ tales nos facere ut
 ei per oīa placeam⁹. Hoc igit pe
 tim⁹ cū dicam⁹. fiat voluntas tua
 sicut in celo et in t̄ra. ut sicut illi
 sup̄ni cūes ad uolūtate tuā dispo
 siti sunt. ita et nos pro modulo
 nr̄o ad uolūtatis tue beneplacitū
 disponam⁹. Incipit q̄rta peticio.
 Panē nostrū cotidianū da nobis
 hodie. Sup̄ quo v̄bo thomas de aq;
 no sic dicit. Panis qui hic petit⁹
 ē deus. q̄ est cib⁹ angeloz et re
 fectio beatoꝝ. qui de celo datur
 et in t̄ra imedit. quo q̄ usus fue
 rit mortē eternū nō gustabit.
 Nā ip̄e ait. Ego sū panis uiuus
 q̄ de celo descendi. Si quis man
 ducauerit ex hoc pane uiuit in
 et̄nū. Hec igit ille. Quia igitur
 per peccatū uulnerati sum⁹ et

cotidie vulneram: necesse est ut medi-
 cina spiritalis nostris vulneribus adhibe-
 amur. **Medicina** uero summa est venera-
 bile sacramentum corporis domini nostri
 ihesu christi. **De hoc** dicit beatus bernardus.
Qui vulnerum habet: medicinam querat.
Vulnerum enim habemus dum sub peccatis
 sumus. **Medicina** est venerabile sa-
 cramentum. quod si cotidie accipis. co-
 tidie curaberis. **Hec** beatus bernardus. **Hoc** intel-
 ligendum est de illis qui carent peccatis
 mortalibus et in statu gratie exis-
 tentes. secus uero facientes et indig-
 ne accedentes non salutem: sed potius
 damnationem incurruunt. **Unde** orandum
 est dominus ut panem huius uite det nobis
 cum pura conscientia sic in presenti uita su-
 mere: ut participes illius in eterna
 patria existere ualeamus. **De hoc** y-
 saac abbas sic ait. **Panem** nostrum
 superbialem da nobis hodie: dum in
 hoc seculo commoramur. presta nobis
 huius panem. **Non** enim huius qui
 eum meruerit: a te et in te futurum
 esse prestandum: sed rogamus ut eum
 nobis hodie largiamur: quia nisi eum
 participare quis in hac uita meruit.
 in illa eum participare esse non poterit.
Hec ysaac abbas. **Debet** ergo
 quilibet deuotus quasi mendicis
 et pauperum coram diuitem et benigno
 patre precibus et iocundis suis osten-
 dens flagitare ab ipso: ut panem
 gratie amplioris quo quis con-
 fortetur quo consoletur et sustente-
 tur ad resistendum malis sibi per-
 tate dignetur. **Triplex** namque pa-
 ne indigemus quem nobis a domino
 deo nostro instanti postulare de-
 bemus: hoc est celesti. spiritali et
 terrestri. **Celeste** est corpus christi

de quo metipse dominus ait. **Pater**
 meus dat uobis panem de celo
 uerum **Spiritalis** est uerbum dei
 et gratia interna mente ab interiorum
 inedia. uirtutum et donorum refici-
 ens alimentum. **De hoc** per psalmum
 dicitur. **Et** panis cor hominis con-
 firmet. **Terrestis** est uictus et ali-
 mentum: quo hoc corpus necesse habet
 sustentari. **De quo** dicit crisostomus.
Per hunc panem sumi materialiter
 quem non solum petimus ut habeamus
 quod coe est iustis et peccatoribus: sed ut
 quod manducamus de manu dei ac-
 cipiamus. quod est tamen bonorum. **Na** illi
 deus dat panem: qui cum iusticia ac-
 quirunt panem. **Illi** uero dyaboli: qui
 cum uisum acquirunt panem. **Hec** crisostomus.
Et quod cum hora indigemus aut ce-
 lesti aut spiritali aut corporali pa-
 ne: ideo semper iubemus et postula-
 re panem tam interioris quam exte-
 rioris hominis: cum in oratione domini
 ca dicimus. **Panem** nostrum coti-
 dianum da nobis hodie. **¶**
Sequitur quinta petitio. **Et** dimittite
 nobis debita nostra: sicut et nos
 dimittimus. **Super** quo uerbo thomas
 de aquino sic dicit. **Debita** dicuntur
 peccata quae nos debitores pene con-
 stituunt: quae nobis a deo dimitti
 petimus. **Si** in nobis peccantibus
 offensas relaxamus. **Hec** thomas.
Et notandum sicut ait beatus
 augustinus. **Si** debitoribus nostris. id est
 eis qui in nos peccant non dimittimus
 tantum ipsa nostra oratione incul-
 pam: et deum aduersum nos in
 iracundia excitamus: et ipsi super
 nos inducimus maledictionem po-
 tius quam benedictionem. **Sic** ergo fit ut

Ca. 4

oratio cui debeat esse salubris
 fit noxia, et peccata que debuerunt mi-
 nuere orando augentur. **Hec aug.**
Dicit etiam de hoc crisostomus. Qui in
 iniqua in corde et in ore seruat
 aduersus ledentem. non deum orat si-
 irritat ipsum. apud deum gratia non
 obtinet. sed etiam damnationem sibi
 postulat. **Hec crisostomus.** Inde est quod
 ait beatus bernardus. Venia dei peccato-
 ri non datur. tunc cor rancore aut
 luore iudicis afficit. Si igitur vis
 ut tibi peccata a deo dimittantur.
 omnis rancore et indignatio a cor-
 de tuo euellat. **Hec bernardus.** Dicit
 etiam de hoc beatus gregorius. Quis
 orat. qui iracundia aduersus prox-
 imum portat. Non enim speret apud
 dominum veniam delictorum. nisi prius
 ex corde indulerit proximo
 offensa culpam. **Na pro ut ait**
ysidorus. Sicut nulli proficit in vul-
 nere medicamentum si ferrum adhuc
 in eo sit. sic nichil proficit oratio illi
 cuius ad huc dolus est in mente
 uel odium in pectore. **Hec ysidorus.**
Sup hac etiam clausula. Dimitte
 nobis debita nostra ysaac abbas
 in collatione. primum sic ait. O ineffabilis
 dei clementia. que non solum nobis ora-
 tionis tradidit formam et accepta-
 bilem sibi in nobis morum nostrorum
 instituit disciplinam ac per necessita-
 tem tradidit formulam qua se peccat-
 ur a nobis semper orari. ut
 per ac tristitiam euellit radices.
 sed etiam occasione rogantibus tri-
 buit eis que referat viam qua de-
 mens ac pius erga se probent
 dei iudicium. promulgari. et quodam-
 modo potestate tribuit. qua ui-

diaboli non possumus sententiam tpa-
 re ad veniam delictorum nostrorum.
 exemplo enim nostre remissionis hor-
 tantes dum dicimus ei. Dimitte nobis
 debita nostra sicut et. Itaque secu-
 rus huius orationis fiducia de suis ad-
 missis veniam postulabit. quisque re-
 missus erga suos duntaxat non
 erga sui domini extiterit debitor.
Solem. etenim nonnulli quod est deterius
 erga illa quidem que admittunt ad
 iniuriam dei quam magnorum sit criminum.
 placidos nos et clementissimos ex-
 hibere. erga nostram uero uel puissimam
 offensionum debita exactores inu-
 tes atque inexorabiles uenerunt. **Et**
 quis igitur in se delinquenti fratri non
 ex corde remiserit non indulgen-
 tia sed condempnationem de peccato hac
 sibi immet ipetrabit. suamque professione
 semetipsum poscat durum iudicari di-
 ces. remitte michi sicut et ego re-
 misi. **Ideoque si clementer uolumus iu-**
dicari. nos quoque erga illos qui in
 nos deliquerunt oportet esse clemen-
 tes. Tantum enim remittetur nobis.
 quantum nos remiserimus eis qui nos
 quacumque malignitate nocuerunt.
Hec ysaac. Dum ea benignitate de-
 bemus dimittere in nos quolibet
 modo peccatoribus. qua nobis deside-
 ramus dimitti quod peccauimus. ut
 eo habundantior indulgentiam pec-
 camurum nostrorum ab ipso domino consequi
 mereamur. **¶ Sequitur sexta pe-**
titio. Et ne nos inducas in temptationem
¶ **Ad exponens thomas de aquino**
 sic dicit. id est non permittas nos suc-
 cubere in temptatione. Non enim peti-
 mus ut non temptemur. quia temptari non
 est malum sed magis est ad uitium erer-

D

tiam qm virilit resistat qd da
 uid dicebat. Proba me dñe et tēp
 ta me. s; petim⁹ ne i tēptacione
 inducam⁹. nō ē ne ab ipā tēptacōe
 deuincam⁹. Hec thomas. Dicit etiā
 beatus aug⁹. Nō oram⁹ ut tēpta
 cōes nō veniant sed ne ducamur
 in tēptacionē qd ē succubere. quia
 tēptacio cui resistit nō est pccm
 s; materia excedē ututis. Hec
 aug⁹. **E**t notandū q sine
 dei adiutorio ipis tēptacionibz
 resistere nō ualem⁹. et ideo a no
 bis de⁹ uult rogari ne iducam⁹
 i tēptacōez. ut erepti a casu temp
 tacionū hoc bñficiū ab ipō nos
 habere recognoscam⁹. Ad affir
 mat beatus ambri. ita dices. Nichil
 fit nisi qd deus facit aut fieri p
 mittit. Potens est ergo et a malo
 in bonū flectere. ac uolūtates nos
 tras in lapsū pronas cōuertere
 ac dirigere in se planū ingressū.
Voluit ergo deus a se positi ne in
 feram⁹ in tēptacionē. qz uoluit nos
 docē q ab ipō hoc bñficiū accipi
 m⁹. qm dyabolu supam⁹ in temp
 tacionibz. Hec ambri. Un scdm an
 selmū. Nos mouem⁹ hic dice et
 petere. ne derelicti adiutorio dei
 alicui dyabolice tēptacioni uel
 consenciam⁹ decepti uel cedam⁹
 afflicti. s; qz a dyabolo nō temp
 tari scōs in pñti uita ē impossī
 bile. et ideo ne i tēptacionibz de
 linguam⁹ hoc a deo flagitem⁹.
 qz resistē dyabolo nō est nostre
 uirtutis sed diuine ptātis. De
 hoc dicit fulgenci⁹. Mandat
 dñs ut petam⁹ ne inducam⁹ p
 consensū in delacionē. s; mudi

carnis et dyaboli. **S**up quo etiā
 uerbo ēt ne nos iducas i. ysaac
 abbas i coll pzm sic dicit. Si
 em oram⁹ ne pmuttem tēpta
 ri un erit in nobis utz constā
 cie cōprobada scdm illa sentēcia.
Ois uir q nō ē tēptat⁹ nō est
 probat⁹. Nō ergo hoc sonat. Ne
 iducas nos i tēptacōez. id ē non
 pmuttas nos aliqui tēptari. sed
 ne pmuttas nos i tēptacōe po
 sitos supari. Tēptat⁹ ē em iob s;
 nō iduct⁹ i tēptacōez. nō em de
 dit isipencia deo. nec ad illā ad
 quā trahēbat tēptatoris uolū
 tate ore ipō blasphem⁹ intuit
 Tēptat⁹ ē abrahā. Tēptat⁹ est
 ioseph. s; neut illoz inductus ē
 i tēptacōez qz null⁹ illoz cōsen
 sū pbiuit tēptatori. Hec ysaac ab
 bas. **C**onsiderandū at q p
 ifernale dāpnacionē nulla ira
 dei ē grauior q nō defendē a
 pccō. Hanc uō maxie meret⁹ su
 pbia. i gratitudo et uicuria. ut
 homo. p fundi⁹ cadē pmuttat⁹.
Hoc ē em qd oram⁹. Et ne nos
 iducas i tēptacionē. id ē ne p
 muttas nos cadē in cōsensū pccō.
Inducē de⁹ dicit cū nō custodit.
 ne inducam⁹ sicut idurare di
 cor pccōris cū hoc p gratiā nō
 enollit sue intne unctiois. Hoc
 ergo ipugnacōis et tribulacōis
 on⁹ a nobis timendū ē ne suo
 pondere nos opprimat. et p cō
 sequēs ad etiā dāpnacionē p
 ducat. **S**equit septia petico.
S; libera nos a malo. Ad ex
 ponēs thomas de agnosic dicit.
 id ē a pccō originali et actuali.

ff

f

6

ab amore mundi appio sensu et
 ppria voluntate. quibz depositis
 fit homo paup spū. qd totū fit
 p spū timoris. **Uñ** cū dicitur
 libera nos a malo. rognis tibi
 dari spū timoris p que factus pau
 per spū liberatus es a malo. **Hec**
 thomas. **Itē** sup eodē dicit bñs
 aug. **Libera nos a malo.** id ē a
 mūdo ul' pccō ul' a purgatorio
 uel ab inferno. **Et** nōndū
 q multa sunt mala quibz huma
 na codicio subiacet. et quoz p
 suā per se nūme euadere valet.
Que gñalit' cōsiderata. sex moīs
 distinguere possum. **Nā** aliud ē
 malū corpis. aliud aīe. **Itē** aliud
 ē malū qd ē culpa. aliud qd est
 pena. **Itē** aliud ē malū pntis se
 culi. aliud ē malū futuri. **Ab** oī
 bz istis et ab alijs q per ista cō
 prehēdit' ul' ab istis cōtinent'
 petim' liberari. qñ oram' dice
 tes **Libera nos a malo.** **Sup** q etiā
 vbo theophyl' sic dicit. **A** malo
 bz culpe et pene. **Culpe** quo ad
 grāciā. **pene** quo ad etnā pe
 nā. **Et** sic i hac orōne petim'
 ab oī malo liberari. s; i pnti p
 terito et futuro. et sumo bono
 vniū qd ē ipē de9 i secula bñ
 dict' **Ame.** **Ame** at nec grecū
 nec latinū s; hebraycū ē et qñz
 accipit' vbalit' pro fiat. ut i fine
 orōnis dicam' **ame** id ē fiat no
 bis deus qd hūilit' a te petim'.
Quāz accipit' adverbialit' ut xps ait.
Ame dico vobis. id ē firmiter
 et fidelit'. **Uñ** dicit aug'. **Amen**
 id ē vere uel fidelit'. vere quo ad
 intellectū. fidelit' quo ad affectū.

Et ideo dñs ponit in fine Amen.
 qz hec orō potissime et itellai
 et affectū dicenda ē **ame.** **Et** sic pa
 tet explanatū de orōne domūca
Deū nōndū q etiā alie diuerse
 species sūt orōnū. scdm statū cō
 ditionē seu indigentiā diuersoz
 homī. **Alit'** enī supplicat' qd cū alac
 ē. **Alit'** cū tristitie desparōis pon
 dere pgrauat'. **Alit'** cū spūalibus
 successibz viget. **Alit'** cū ipugnacio
 nū mole depmit'. **Alit'** cū veniā pec
 cator'. **Alit'** cū acq'sicione grē seu
 cui libet vtiutis exposat. uel certe
 extinctionē cui libet vicij depre
 cat'. **Alit'** cū cōsideratiōe gehenne
 ac futurū iudiciū timore cōpūgit'.
Alit' cū spe futurorū bonoz deside
 roqz iflāmat'. **Alit'** cū neccitatibz
 ac pcculis. **Alit'** cū insecuritate et
 tñquillitate versat'. **Alit'** cū in sac
 mentoz celestū reuelacōibz illus
 trat'. **Alit'** cū sterilitate vtiutū ac
 sensuū ariditate cōstringit'. **Uñ** a
 plūs paul' orōnū species qdri
 ptata rōne distingrit dicēs. **Dep**
 cor itaqz pmiū oīm fieri obsecra
 cōes orōnes postulacōes grānū
 actiones. **Obsecratio** enī ē p pccis
 iplozatio. qua pro pntibz et pre
 teritis admissis suis vnusquisqz
 cōpūct' veniā depcat'. **Orōnes**
 sūt quibz aliqd in pcc dñō offe
 rim' uel vouem' deo. **Nā** oratio
 ē mentis deuotio. id ē cōuersio i
 deū per pū et hūilē affectū. **Af**
 fect' vō ē spontanea quedā ac
 dulcis ipñ' aīni iclinatio quo
 mouet' ad orandū deū. et istud
 agit' p orōne q scdm damascenū
 ē ascens' mētis i deū. **De** qua

etiam beatus augustinus sic dicit **O**ratio
 est ascensio anime de terrestribus ad ce-
 lestia: inquisicio supernorum: invisibilium
 desiderium. **N**ihil autem ita deum incli-
 nat ad pietatem et misericordiam ex-
 hibendam homini: quem admodum purus
 mentis affectus quem homo gerit et
 gratia dei. **O**ramus etiam cum renunciamus
 huic mundo: et spondemus nos tota
 intentione domino servituros. **O**ramus
 cum pollicemur secularem honorem con-
 tempto ac terrenis operibus fixatis in
 omni contractione cordis ac paupertate
 firmis nos domino cohesuros. **T**ertio lo-
 co ponuntur postulaciones quas pro a-
 liis quoque dum sumus in fervore spiritus
 constituti solemus emittere: vel pro
 caris suis nostris vel totius mundi pa-
 ce poscentes: vel autem secundum verba apostoli
 pro omnibus hominibus qui in sublimita-
 te sunt positi supplicamus: vel cum
 petimus affectionem alicuius boni:
 vel alicuius mali nos perturbantis
 evasione. **I**n quarto loco gratiarum
 actiones ponuntur quas mens vel
 cum preterita dei recolit beneficia
 vel cum presentia contemplant: seu cum in
 futurum que et quanta preparentur
 de his que diligunt eum: perficiat gra-
 tias domino refert. **A**d gratiarum etiam
 actiones pertinet beneficia que acci-
 pimus diligenter recollere: subtiliter
 intelligere: fideliter continere: stu-
 diose conservare: beneficia diligere:
 ac dei offensam cavere et gratiam
 acceptam non otiose negligere.
Debet namque quilibet devotus
 preponderare beneficia dei tam eximia:
 per que in nobis salutem operatur.
Ad autem potest dignus aut sublimis
 esse que corpus et sanguis christi vel

gratia spiritus sancti: et gloria regni
 celestis: que dat fidelibus suis. **P**re-
 terea alia que ab ipso percipiuntur: ut est
 iustificacio a peccato: gratia sanctita-
 tis: adoptio filiorum dei: consolacio
 interna: defensio a periculis: conso-
 lacio angelorum: et beatitudo corporis
 et anime ex visionis dei fruicione.
Pro his igitur omnibus gratias agamus
 domino deo nostro: non solum autem etiam
 pro aliis bonis donis ac beneficiis
 que deus suis electis cotidie con-
 fert: gratiarum actio illi est persolvenda.
Ex quibus quedam bona commemo-
 rat beatus bernardus ita dicens **Q**uo-
 aiens temptacio superat: aut vicium
 subviugat: aut imunes pericula
 declinat: aut laqueus insidiantis
 deprehendit: aut anosa et iuete-
 rata quicquam anime passio semel per-
 freta sanat: aut multum diuque
 concupita: et sepe petita virtus
 tandem aliquando dei munere obtinet:
 toties personare debet gratiarum ac-
 tio et ad singula queque beneficia
 debet benedici deus in donis
 suis. **H**ec bernardus. **S**unt et alia quedam
 a domino valde accepta: ut vox
 laudis. **D**e qua et dicit psalmus in
 persona domini. **S**acrificium laudis ho-
 norificabit me. **I**stud vero sac-
 rificium deo nostro persolvimus: quando eum
 in psalmis dauidicis: ymnis lau-
 damus seu canticis. **Q**uid enim
 dignius et acceptius ob carnis
 ymnis domino potest deponere quam psal-
 mos deum magnificantes decan-
 tare: per quos creatura tam rationalis
 quam irrationalis ad laudandum
 deum exartat: cum dicit: laudate
 dominum de celis. **U**el cum dicit

2

Benedicite oia opa dñi dño 2°
Vel qñ dicit. **Te** deū laudam⁹
 2° **Vel** filia q̄ in psalmis qut
 cantias ymus q̄ continent. per
 que cōditōz n̄r sume laudat.

Un scā ecclā horas canonicas
 decantare statuit. in quibus
 maxie psalmi p̄ni et cātica cō
 prehēdūt. sūt fideles in hac
 pegrinacōe positi laudantes
 et bñdicētes deū. Post hoc cri
 lū in celesti patria eo p̄fectus
 cū angelis et ceteris sanctis ibi
 dē laudare ip̄m valeant ueter
 nū. De quibz omibz p̄ ps̄ dicit.

Beati qui habitant in domo
 tua dñe. in scā saloz laudabūt te

Filius Capti cāu

Habita informacōe de
 domica orōne alijs q̄
 speciebz orōnū. nūc de distincti
 one mētis et alijs ipedimentis
 eiusdē orōnis q̄ orantibz occur
 rit cupio edoceri. **¶**

De hoc qd̄ q̄ris scire de
 bes q̄ quidā sunt qui
 orant nullo corde. quidā cū me
 dio corde. quidā aut̄ cū toto cor
 de. Illi enī orāt corde nullo. q̄
 in orōne positi nec habēt ibi
 itellectū per intencionē. nec af
 fctm̄ p̄ deuocōnē. De talibz di
 ps̄are xxxix. **¶** Plus iste labijs suis
 glorificat me. cor at̄ eoz longe
 ē a me. Quidā sunt q̄ orant me
 dio corde. qui salicet ad ea que
 dicūt habent itellectū. s̄ nō hnt
 affectū. De quibz dicit orōe 1°
¶ Diuisū ē cor eoz. **¶** Et q̄ i corde
 sunt itellects et affects. igitur
 illi orāt in toto corde qui orāt

cū attentioe et cū affectioe. q̄ atte
 te intelligūt que dicūt. et afficiūt
 ad ea que dicūt. Talis erat beatus
 paulus qui dicebat. **¶** Orabo sp̄i.
 orabo et mente. **¶** **U**bi tñ
 diligent̄ est considerandū. q̄ tri
 plex ē effectus orōnis. **¶** P̄m⁹ ef
 fctus ē cōis oibus actibz caritatis
 et informatis qd̄ ē mereri. ad
 hūc effectū nō ex necessitate requi
 rit q̄ attentio assit orōni per
 totū. s̄ vs p̄me intencionis qua
 aliquis accedit ad orandū red
 dit totā orōnē meritoria. sic ac
 cidit in alijs actibz meritorijs

¶ **S**cdus affectus orōnis ē p̄p̄ius
 qd̄ ē impetrāe. et ad hūc effectū
 sufficit p̄ma itenacō qua deus
 p̄ncipalit̄ intendit fieri. si aut̄
 p̄ma itenacō desit orō n̄c me
 ritoria ē nec ipetratua. **¶** Illā ora
 cionē de⁹ nō audit. cū ille qui
 orat nō intendit. **¶** Tercia⁹ uō orō
 nis effectus ē que p̄ncipalit̄ effiat
 quedā sp̄ualis refectio mentis.
 et ad hoc de necessitate requirit̄
 i orōne attentio. **¶** Et sciendū q̄
 triplex ē attentio q̄ orōni vo
 cali p̄t adhiberi. vna quidē qua
 attendit̄ ad ūba ne quis i eis
 erret. scda qua attendit̄ ad sen
 sū ūboz. t̄tia qua attendit̄ ad fi
 nē orōnis. scz ad deū et ad rem
 pro qua orat. que qdē maxie
 ē necessaria. **¶** In sp̄u ergo et ūcu
 te orat qui ex instinctu sp̄s ad
 orandū accedit. etiā si aliqua
 ifirmitate mens postmodū eua
 get. **¶** Si quis aut̄ ex p̄posito i orō
 ne mente euaget. hoc peccatū
 ē et impedit orōnis fructū.

M

Evagacio uo que fit pter pposi-
tu oronis fructu no tollit. Unde
basilius dicit Si debilitate a pec-
cato fixe nequis orare qntu po-
tes teipm colibeas et de ignos-
cet. eo q no ex negligencia si
ex fragilitate non potes ut opaz
ret assiste cora dno. Hec basilius.

¶

¶ Un euagacio mentis i oro-
ne pacm e qn fit ex pposito uel
negligencia. scs e qn fit pter
ppositu. et cu mente quis colu-
bet qntu pt. Et nondu sedm qd
dicit petrus damianus. Cu ad ec-
clesia oratur et psallitur festi-
nam. illic tenebrar pncipes
aduersu nos feralit dimicant.
ut p illusionem fantasmatu ab-
hys que per labia refluunt uaga-
bundas mentes euertant. Hec
petrus damianus. Na sunt nonul-
li ut dicit beda in quadam ome-
lia. q itates ecclesia sermonu-
bz multis orone et psalmo-
dia plongat sed alibi corde i-
tendedo nec ipi quid dicunt re-
colat. ore quide orates si mente
foris uagantes. omi oronis se-
fructu pnat. putates a deo pce
exaudiri qua nec ipi q fundit
auduit. Edantiq hostis fieri in-
fructu nemo qui cuaduertere
neqat. sciens em ualitate ora-
di et iudes homibz gracia ipe-
tradi. imittit orantibz multimo-
da cogitacionu leuiu et aliqu-
etia turpiu nocentiuq fantasma-
ta quibz orone impediunt. adeo
ut no nuq tales tantos q discer-
renciu cogitacionu fluctu pstra-
ti in orone tollerem. quales

nec in lecto iacentes tollerare no-
uerim. Un necesse e ut agnita
dyaboli aurem supare malicia.
et ipi uiz cum ab huiusmodi nebu-
lis quas hostis asperge gaudet
inquitu possum serenado. et p
defensoru petuu flagitudo sub-
sidu qui potens e qualibz indig-
nis peccatibz et pure orandi. et
pfe impetradi concedere gracia.
Hec beda. No solu at her distrac-
tio que fit i oronibz gnat ex
deceptionibz demonu. ueruetia
ex ppria negligencia hoim. na
cu ante temp oronis occupa-
m nos cu uanitatibz mundi. u-
bis aut factis. eade etia tempe
oronis occurrunt nobis. et cu
assidue cogitamus trena q co-
pistam. her eade in orone to-
leram. etia cu nolimus. De hoc
beatus gre. sic dicit. Max naq
reru quas agim et in usu ha-
bem ymagines nobis versant
i mente. et puritate intencionis
et deuocois impediunt orone. Et
recto quide iudicio qd uolentes
pns foris egim. hoc demu ite-
ri paciam uiui. Et mes ma
q trena assidue cogitat cu uult.
her etia tolet in orone cu non
uult. Un multi sut inclusi i mo-
nasterijs aut in cellis. q tn cu
toto mundo p metis distractione
et iutile occupacione fabulant.
et ideo longe e a deo eoz cum.
quia in orone positi cogitacionibz
se occupant secularibz. De talibz
sic dicit bts iero. Incongruu e
latere corpe. et mente undiq
euagari. Multi sut inclusi in

ordine. qui tñ fabulant cū toto
mūdo. Vñ fieri nō p̄t ut cū deo
aliqui loquat: qui tacēs cū toto
mūdo fabulat. **Hec iero?**
Et sciendū q̄ hanc mentis īsta-
bilitatē hūmāni gen̄s p̄t p̄uari-
cationē p̄mū hōis patitur. qui
p̄iect̄ a facie dñi p̄t p̄c̄m rō-
bediencie eo p̄fundis ad deside-
ria trena ē inclinatus. quo ma-
gis gustu signoz bonoz ē p̄uatus.
De hoc hugo de scō victore in
libro de archa noe. sic ait. Vide
dū nobis ē vñ tanta ī corde hō-
nis īstabilitas et inconstantia o-
nat. P̄mo itaq; hō ad hoc cō-
ditus fuit. ut si nō peccasset. p̄
cōtemplacōis p̄ncipā vultu con-
ditus sui semp assisteret. et
eū semp videndo semp amaret.
p̄ amado p̄t ei adherēt. p̄t ei
adherēdo qui īmortalis ē etiam
p̄t intā sine tñuo possideret.
p̄ p̄iect̄ ē a facie dñi qñ p̄pter
p̄c̄m ceitate ignorācie p̄c̄ss̄.
ab itima cōtemplacōe illius lucis
foras vēit. atq; p̄fundis ad desi-
deria trena mentē inclinavit.
quo magis signoz dulcedinē
quoz iā gustū p̄diderat obliuis-
ci cepit. Sicq; fact̄ ē vagus et
p̄fuḡ sup̄ t̄ra. Vagus vñ p̄t
īordinatā cōcupiscenciā p̄fuḡ
p̄t peccatrice īsaeciā. Cor er-
go hōis qd̄ p̄us diuino amore
affixū stabile p̄stat et unū
amado unū p̄māsit. postq; p̄
desideria trena defluere cepit
quasi in tot diuisū ē. quot ea
sunt q̄ cōcupiscit. Sicq; fit ut
mens q̄ verū bonū amare nes-

cit nūq; valeat ēē stabilis. quia
desiderii sui finē in hys q̄ am-
plexat nō iueniēs dū p̄t desi-
derio se extendit. sequēs qd̄ cō-
seq; nō valet nūq; req̄scat. **Hic**
ergo nascit̄ motus sine stabi-
litate. labor sine requie. cursus
sine p̄uencōe. ita ut semp sit in-
quietū cor n̄m donec illi adhe-
rere cepit. ubi et desiderio suo
nichil deesse gaudeat. et ea q̄
diligat semp māsura cōfidat.
Hec hugo. Ex quib; v̄bis colli-
gere possum; q̄ īstabilitas me-
tis maxie causat̄ ex carencia
diuini amoris. quia q̄nto des-
min; diligit. tanto magis res
trene ac sensibiles amant̄ que
sunt occasiones distractionis
ipsius mentis. q̄nto v̄o magis
diligit̄ des. tāto cū trāquilliore
ac stabilitate ip̄e dñs exoratur.
De hoc maximo sic dicit. Qui
familiarit̄ deū amat. hic sine oc-
cupacione orat. Non aut̄ orat
sine occupacione. qui aliam t̄renoz
habet mentē affixā. Non ergo
diligit̄ deū. qui mēte t̄rens alli-
gat̄. Mens enī īmorās rei tre-
ne siue sensibili. oīno viciū habi-
ad eā. et nisi rem illā despiciat
a vicio liberari nō p̄t. **Hec max-**
imo. **N**ōndū tñ q̄ qm̄
dū homo in p̄grinacōe huius
uite morat̄. distractioe mentis
infra dñū cultū ul' orōneā. p̄-
f̄re carē nō p̄t. quia corp; istud
corruptibile qd̄ portat; aggra-
uat̄ aīam et dep̄mit sensū ml-
ta cogitacōe. **Hoc affirmat be-**
at; aug; in glosa sup̄ ps̄. ita
hic & deū p̄cordialit̄ amat

Dicens. Ecce homo stat. cunctat
deo aliqui. plurius. et sepe labia
mouent ad cantu. cogitacio aut
nescit p que desideria volat.

Stat ergo mens nra quodammodo ad
laudem dei. et aia nra p diuersas
cupiditates uel curas negotioru
hac illacq; fluitat. Et quasi de
sup attendit mens ipa hac atq;
illac. et ad eis inq; etudine qsi
conuersa loquit. lauda aia mea
dnm. Quid e qd de alijs rebus
agis? Quid e qd te occupat cura
reru trena? atq; mortalium. Ita
meu. lauda dnm. Et quasi ipa
aia pgrauata et no valens ita
consistere ut dignu e respodet me
ti. Laudabo dnm in vita mea.

Qd e in vita mea? p mo in mor
te mea sum. laudo qntu possum.
tenuit. exult. infinit. Quare?
Quia q diu sum in corpe. peg
nam a dno. Quare sic laudas
dnm no p fce no stabili? Inuoga
scriptura. Quia corpe qd corru
pit aggrauat aiam. et depmit
trena h inhabitacio sensu multa
cogitante. Colle nudu corpe qd
aggrauat aiam. et laudabo dnm.
Colle nudu trena inhabitacioez
depment. sensu multa cogitan
te. et a multis in unu fluat et lau
do dnm. Qm diu at ita su. non
possu. pgrauoz. Hec aug? Qua
uis igit mens nra no possit esse
stabilis in ozonib; suis. no tamen
ppter hoc e despandū s de mag
na misericordia dei est confiden
du. qz habundat eia et ei? mise
ricordia. qua frequeter exhibet
nobis et omib; fidelib; suis. De

hoc igit hcs aug? in glosa sup
ps sic dicit. Attendat quisq; et
videat qnta agunt in corde hua
no. que admodu ipe pleriq; oz
nes impediunt vanis cogitacoib;
ita ut vir stet cor ad deu suu. et
vult se tenere ut stet et quoda
modo fugit a se. Nec uenit can
cellos in quib; se includit. aut
obices quosda quib; retineat a
uolacoēs suas et vagos quosda
motus. et stet iocudari deo suo.
Vir e ut curat talis oracio ut
multas ozones. Et tñ tollerat
des tot corda pncipiu et diuer
sas res cogitacoū. obmitto dice
et norias imicas. obmitto di
ce aliqui puerfas et imicus
deo ipas supfluas cogitare i
iuria e ei cu quo loqui icapas
Ozo tua locutio e ad deu. qn
legis deus tibi loquit. qn ozas
deo loqris. Sed nuq; despandū
e de gene huano. et dicendū ia
ad dampnacione ptine hoinem
cui surrepserit aliq cogitacio
oranti et intrupit ozone ei?
Si hoc dixerim? s fratres. que
spes remaneat no video. Por
ro quia e aliq spes ad deu. quia
e magna misericordia ei? Di
cam? ei illud ps? Iustificam aiam
serui tui. qm ad te dne aiam
mea leuau. Et qm ea leuau
qno potui. quo tu inres dedis
ti. qm ea fugiente apprehende
ualui. S; quia ut ait ps. Sua
uis es et mitis tolerabis me
et egritudine defluo. cura et et
stabo. cofirma et firm? ero.
donec aut facias toleras me.

Ca. iij

qua tu suavis es dñe ac mitis
 et multū misericors. Habundat
 enī iniquitas mea: habundat et
 misericordia tua. **Hec aug.** Nō
 ergo ualde cōtristandū est: si q̄s
 i orōne distrahit. Sed sicut ait
 ihoēs abbas motus synag. Certa
 inquit et lucta. mentē. racionē
 et intencionē meditandō ad te
 ip̄m congregās idēsinēt con
 gregare. et easdē reuocare dis
 tractas et reuocatas ne cesses.
Nō enī distractū et recuruata
de? ab obedientibz requirit ora
 cionē. **Nō cōtristeris** in orōne
 distractiones mētis passus: sed
 bono aīo esto itellectū semper
 reuocās. et ad ip̄m leuās. An
 geli enī soli? esse est ip̄redabi
 le. **Agoniza** ergo meditationē
 sursum ferre et mentē reducere
 in uerbis orōnis. et q̄uis atto
 nita p̄t puerile cadat. iterū
 eā sursum age. qm̄ p̄riū ē men
 tis instabile esse: s̄ in deo ē uni
 uersa posse stabilire. **Si igitur**
s̄p̄ studueris mentē a deo non
 elongare. et in mēse apposicioē
 p̄pe te erit: si aut sine prohibi
 cōe errat. nūq̄ tecū p̄manere
 ualebit. **Et quid sublimi?** bo
 nū q̄ adherē dñō. et indefinē
 ter apud deū in unione p̄sue
 rāe. **Hec ihoēs abbas.** Quia
 igit corde stabiles esse nō possum?
 nec mens nr̄a in eodē ualet s̄p̄
 consistere: interī tñ q̄ diu i hac
 p̄grinacōe sum? saltē ab imo
 derata distractioē corda nr̄a col
 ligam? ut eo expedicius et de
 uocius p̄ces ad dominū fundere

possim? **De hīs refert hugo de scō**
victore in q̄rto libro de archa noe
 sic dices. **Qu** igit corda nr̄a ad
 appetitū terrenū rerū imoderate
 laxam? oborta mox iamū cogita
 tionū turba ita in diuersa mens
 nostra rapit: ut ip̄e quoq; natu
 ralis discreciōis ordo p̄turbetur.
Nā quia res mūdane quas
 iordinate appetim? infinite sunt:
 Cogitacōes quoq; quas ex ip̄arū
 rerū memoria intrinsecō cōcipim?
 finite esse nō possunt. **Nā** dū per
 singula momēta alie ex alijs ori
 unt. multiplicat̄ p̄deunt: nec ip̄a
 cōprehendere ualem? quo ordi
 ne uel quo mō ad cor ueniūt. a
 corde recedūt. **Qu**inde si ordi
 natis et stabiles et quietas co
 gitacōes habere uolum? ab hac
 imoderata distractione corda nos
 tra colligere studeam?. **Hoc aut**
 fieri poterit. si certas quasdā et
 determinatas res nobis p̄scribam?
 in quibz assidue intencio cordis
 nostra uersari et meditacio exer
 cere possit. **Tria enī sunt.** id ē p̄
 ifinita distrahi. in eodē semper
 p̄sistere. moderate uagari: quoz
 unū habere nō possum?. unū ha
 bere nō debem?. et ideo hoc solū
 sup̄ ē. ut quia uere corde stabiles
 esse nō possum?. interī saltē ab
 imoderata distractioē corda nos
 tra colligam?. ut dū semper ni
 tinur min? istabiles fieri. semp
 magis ac magis uie uerā per
 hoc stabilitatē mutari. **Omnipo**
tens enī de? cui nichil ip̄ossibi
 le est: posset utiq; si uellet. eis
 quibz misereri p̄posuit. de laboribz

ad sublimia celestiaq; sustollit.
In uero hūoris cuiuspiā asyggine
 uel infusione fuerit p̄grauata?
 nō mō in nullos are aereos vo-
 lat⁹ naturali mobilitate rapta
 bit: s; etiā ad yma t̄re concepti
 hūoris pondē depmet. Ita mēs
 q; nrā si accedentib; uicys cu-
 risq; mudanis aggrauata nō
 fuerit. norieq; libidinis hūore
 corupta. uelut naturali purita-
 tis sue bñficio subleuata. leuis-
 simo spūritalis meditacōis af-
 flatu sublimabit ad supna. et
 hūilia deserens atq; t̄rena ad
 illa celestia et iūsibilia t̄risset.
Vn̄ pprie satis p̄ceptis dn̄icis
 admonem. uidete neqñ ḡuent
 corda v̄ra in crapula et ebrie-
 tate. et curis seculanib;. Et id
 circo curem⁹ mentē ab om̄ib;
 t̄renis uicys expurgatā. cūctis
 q; mudatā fecib; passionū ad
 sublimitatē p̄ducē naturalem:
 ut ita ad deū orō ei⁹ nullo vi-
 cioꝝ pondē p̄grauata cōscēdat.
Hec ysaac abbas. Et de eodē di-
 cit beda in quadā omelia. Nul-
 tū uiuat orōnis puritatē. si in
 om̄i loco ul' t̄pe nos ab actibus
 tempem⁹ illicitis: si semp ab oc-
 osis sermonib; auditū p̄t casti-
 gem⁹ et lingua: si in lege dn̄i
 ambulare. et testōnia ei⁹ assues-
 cam⁹ toto corde scrutari. Que-
 cūq; enī sepi⁹ agere loqui uel
 audire solem⁹: necē ē eadē sepi⁹
 ad aīm quasi solutā p̄p̄iāq; re-
 aurāt ad sedē. etiā t̄pe orōnis.
Hec beda. Et ergo scdm̄ beatū
 augustinū Quicūq; puras af-

fectioēs erigē vult in deū: disū-
 gat. a sensib;. recedat a corp̄alib;:
 claudat a uocab;. In istis enī sūt
 om̄s corp̄is passioēs: in q̄b; dea-
 pim⁹ et illudim⁹ tota die. **H**ec aug⁹
Et nōndū q; si quid de ho-
 ris ad quas tenent⁹ hū q̄sacris
 ordinib; sunt cōstituti. int̄missū
 fuerit uel negligent̄ cōpletū ul'
 p̄t sapnolenciā obmissū: tempe-
 oportuno nequaq; t̄rseat hoc ir-
 recōpensatū: qz ab horis canoni-
 cis nullus p̄t absolui. **V**n̄ b̄s b̄nd⁹
 dicit Si quid aliqñ int̄missū fue-
 rit. si qd̄ ip̄sem: suo loco. suo mō.
 suo t̄pe. non transeat ip̄unitū. uel
 etiā irrecōpensatū. **H**ec b̄n. **E**
Nōndū etiā scdm̄ qd̄ dicit beatus
 gre⁹ v̄v̄ moral. q; uera oratio
 siue postulacio que fit ad deū
 nō est in oris uocab;. sed i cogita-
 cōib; cordis. Valenciores nāq; vo-
 ces apud secretissimas aures dei
 nō faciūt uerba m̄n. sed deside-
 ria. Etenī et̄nā uitā. si ore peti-
 m⁹. nec tñ corde desideram⁹. **E**
 mates tacem⁹. Si uō desideram⁹
 ex corde. etiā si ore cōticescim⁹. ta-
 centes clamam⁹. Intus est ergo
 in desiderio clamor secret⁹. qui ad
 huānas aures nō puenit. et tamē
 auditū conditoris replet. **H**ec gre⁹
Multi nāq; ut dicit beatus aug⁹
 uoce sonāt et corde muti sunt. et
 q; multi tacēt labijs et clamāt af-
 fectū. quia ad cor hon̄is aures
 dei **M**ulti ergo clauso ore exau-
 diūt: et multi magnis clamorib;
 nō exaudiūt. **V**n̄ affcib; orare de-
 bem⁹. **H**ec aug⁹. **I**deo amor et de-
 sideriū faciūt purā orōne: et diri-

T.

V.

gūt ea ad dñm. Si quis igit semp
 vult orare. semp debet desiderare:
 quia cōtinuū desiderū cōtinua
 ē oratio. De hoc beatus aug⁹ in
 glosa sup ps sic dicit. Sine intus
 sione orantes nuq̄ sine intus
 sione genua flectim⁹ corpus pster
 num⁹ aut man⁹ leuam⁹. nō pos
 sum⁹ hoc fore. Est alia interior
 sine intussioe orō. que ē deside
 riu. **Q**uod aliud agis. si deside
 ras nō intmittis orare. Si non
 vis intmittere orare. noli intmit
 tere desiderare. Continuuū deside
 riu tuū. cōtinua oratio tua et vox
 tua ē. **T**acebis cū amare desiteris:
 q̄ incuerit de quibz dñm ē. **C**ū
 habūdauit mīctas. refrigescet ml
 toz caritas. **F**rigus caritatis silē
 cū cordis ē. **F**ragrācia caritatis
 clamor cordis ē. **S**i semp manet
 caritas semp clamor. **S**i semp cla
 mor semp desideras. **H**ec aug⁹
Vn scdm bñm bñ. **N**ō clamor s̄
 amor clamat in aure dei. **R**ec tñ
 pp̄ hoc p̄pendēda ē etiā oris
 modulacio: quia hec dca doctor
 scoz ideo p̄missa sunt. ut i dño
 officio magis semp intedamus
 deuocioni q̄ clamori. **N**ā
 qd̄ p̄ officiu oris laudand⁹ sit ip̄e
 de⁹. De hoc hoc p̄ p̄phaz dicit.
Confitemū illi in voce labiozū
 vestroz. **E**t iterū ps. **C**antate ei
 canticu nouū. bñ psallite ei i vo
 ciferacoe. **V**n cū cantam⁹ a psal
 lum⁹. hoc ip̄m agam⁹ cū discre
 cioe et moderamē. nō nimis cla
 mado s̄ pro ut decet religiosos
 mediu modū tenedo. quia deus
 magis attendit cordis deuocio

F

ne et puritate q̄ vocis sonoritate.
Et cū cantam⁹ et psallim⁹. cor
 nostrū q̄ntū possum⁹ dei adu
 torio a cogitacōibz et distracti
 onibz iutilibz reuocem⁹ et cōpo
 nam⁹. **U**t fructū spūale ex hoc
 p̄cipe valeam⁹. **N**ā dicit beatus
 gre⁹. **V**ox psalmodie cū p̄ iten
 cione cordis agit. p̄ hanc oīpo
 tenti deo deo it̄ pat̄. ut itente
 menti uel p̄phie mysteria uel ḡ
 cia cōpūctionis infundat. **H**ec
 gre⁹. **E**rgo iterū sciendū. q̄ nō
 solū desiderū s̄m cord' laudat
 deū. sed etiā bona vita et iusta
 in qua homo se exercet laudat
 deū. **Q**uod egerim⁹ bene agam⁹.
 cū timore dñi illud faciam⁹. **E**t lau
 dam⁹ deū. **I**lle enī semp laudat
 deū. q̄ nō cessat bene viuē. **N**ā tūc
 desinit deū quisq̄ laudare. cū ce
 pit a iusticia declinare. **I**ta cō
 memorat beatus aug⁹ in glosa se
 ps sic dicit. **T**ota die laudat deū
 quis dicit. **S**uggero ergo remediū.
 vñ tota die laudes deū si vis. **Q**uod
 egeris bene age et laudasti deū.
 qm̄ cantas vñū laudas lingua tua.
 quid agit nisi laudet et cōscia tua
Tu cessasti ab ip̄no cantandō. **D**isce
 dis ut reficiaris. noli iehuari et
 laudasti deū. **D**iscedis ut dormi
 as. noli surgere ad maledicēdū.
 et laudasti deū. **N**egociū agis.
 noli fraude agere. et laudasti
 deū. **A**grū colis. noli limite mo
 uere. et laudasti deū. **I**nnocēcia
 opm̄ tuoz p̄paras te ad laudan
 dū deū tota die. **I**lle enī semper
 laudat deū. qui nō cessat bene
 face. **T**ūc desinit laudat deū.

A.

quā a iusticia et ab eo quod illi placet declinas. Nā si a vita bona nunquam declines: lingua tua tacet. vita tua clamat. et aures dei ad cor tuū. Quō enim aures nr̄e ad cor nr̄m: sic aures dñi ad cogitacoēs nostras. Non autē potest fieri ut habeat mala sc̄a: quā habet bonas cogitacoēs. Ita enim de cogitacōe procedūt. Nec quisquē potest aliquid facere aut ad aliquid faciendū membra mouē: nisi primo processerit iussio cogitacois. Ergo fratres nō solū ad sonū attendite: cū laudatis deū toti laudate. Cantet vox. cantet vita. cantet sc̄a. et si ad huc ē gemitus et tribulatio temptatio: spera. transitura omnia et illū venturū diē. quo sine defectū laudabim⁹. Hec aug⁹.

Etiam sc̄dm dictū venerabilis be-
de illud p̄ceptū aplicū quo ait:
Sine irimissione orate. p̄ficē non
ualem⁹. nisi om̄s act⁹ sermo-
nes. cogitacō. ip̄a etiā silencia
nostra ita dño donante diriga-
m⁹. ut singula hec cū timoris
ill⁹ respicū temperent: cuncta pe-
tue nostre saluti pro futura
reddant. Hec beda. Sed ad hoc
nōndū quod om̄ps de⁹ p̄ces ill⁹
nō audit quod suis p̄ceptis obedi-
re cōtempnit. nā ubi praua est
actio ibi etiā ianis ē oratio.
De hoc beatus greg⁹ sic dicit. Si
id quod p̄cipit de⁹ faciam⁹. id quod
petim⁹ obtinem⁹. Valde namque
apud deū utraq; hec sibi neces-
sario cōgruūt. ut et orōne opa-
tio. et op̄acōe fulciat oratio.
Nā ill⁹ clamorē tpe angustie

nō audit dñs: quā in p̄ceptis suis
clamātē dñm nō audiuit. Ergo
qui ad aures dei viā p̄cabz fa-
cere desiderat voces actibz mu-
nere festinet. quia ianis ē orō
ubi praua ē actio. Hec greg⁹.
Dñi necesse est se in suis p̄cabz et ora-
tioibz exaudiri desiderat. ut pec-
catū cōmissū p̄us p̄ penitentiā
deleat et a silibus caueat. ac
p̄ceptis dñi obediat. Ita cōme-
morat beatus greg⁹ x^o moral' ex-
ponēs illud verbū. Si nō man-
serit in tabernaculo tuo i iusti-
cia. tūc leuāe poteris faciē tuā
absq; macula: sic dices. Intēna
facies hominis mens ē: in qua ni-
mirū recognoscim⁹ ut ab auc-
tore diligam⁹. Si eleuata faciē
macula inqnat. si intendētē
mētē reat⁹ sui cōsciencia accu-
sat. Diffidit namque accipe se pos-
se quod appetit. qui p̄fco remiserit
nolle se adhuc facere quod diuinit⁹
audiuit. Hinc salomon ait. Qui
auertit aurē suā ne audiat le-
gē. orō ei⁹ execrabilis ē. Cor
quippe in petitione reprehendit
cū resistē se p̄ceptis ei⁹ quē pos-
tulat memūt. et orō eius erit
execrabilis cū a censuris auer-
tit legis. quod dignū p̄fco est
ut ab ei⁹ bñficiis sit quisq; ex-
neus. cui⁹ nimirū iussionibus
nō vult esse subiect⁹. Quia in re
hoc ē salubre remediū. ut cū
mens se ex memoria culpe rep̄-
hendit. hoc p̄us in orōne deflectat
quod errauit. quaten⁹ error et
macula cū fletibz tergit. in pe-
titione suacordis facies ab autōe
mūda videat. Sed curandum

numus e ne ad hoc rursus puz
 at qd se mudasse fleatibz exultat?
 ne du deplorata iteru culpa co
 mittit in conspu dnu iudicab.
 ipa eia lameta leuent. Solle
 ter quippe debem memisse qd
 dicit. No ites vbu in tua orone.
 Quo videlicet dco vir sapiens
 nequaq nos phibet sepe venia
 petere. sed culpas iterae. ac si
 apte dicat. Cu mala gesta de
 fleueris. nequaq rursu facias
 qd in pibz itm plangas. Ut go
 ad pces facies sine macula leuet
 an oronis tpa debet semp sollici
 te cōpessa qd p in orōne rep
 bari. taleq se mens et cu ab ora
 cōe cessat exhibe festinet. qual
 appere iudici in ipō orōnis tpe
 exoptat. *Hec gre?*

P: Caplm iij

Uellem scire cur omps ds
 nonuq eia deuotozu
 hominu orōnes exaudire dissi
 mulat.

Sicut hoc debes q plures
 sunt cause. quare de? no
 statu exaudiat pces clamacu
 ad se. Una causa e. pte elacio
 ne mentis qua incide posset
 si effm peticois sue cito obti
 nerent. et hoc maxie i vtutibz
 et rebz spualibz. Alia causa est.
 quia post assecuacione donozu
 possent negligenciozes existe.
 De hoc iohes abbas motis symai
 sic ait. No cotristem du aliqd
 postulates et in longis tempibz
 no exauditi. omis postulantes
 et postulacoēs ex deo no penit
 repositates pte vna haru cau
 saru no suscipiūt postulata.

C

ul quia an temp? petūt. uel
 qz idigne et vane glōse. seu qz
 suscipientes futuri erat i sup
 bia extollit. ut deinceps post
 peticois possessione uiue negli
 gent. *Hec iohes abbas.* Differt
 ergo deus dare qd rogat. ut
 postq donatu fuerit custodiat
 diligencas et huilius conseruet.
Hoc affinat cassiod sic dicens.
Sicut ignis flatu et ventis ipel
lit ut viuacius aimet. sic oō
differt ut postea exaudita gra
ciaz iueiat. Differt ergo de?
dare qd petit. ut dilatu petat
ardencia. collatu seruet. Dili
gencia. et habeat huilius. Hec
cassiodor. Et ideo ut dicit qda
 glosa. De? sepe petita no ex
 hibet quia meliora prouidet.
 Un dem e paulo. Sufficit tibi
 gra mea ad vincedu stimulu
 que refugis. que ad auferedu
 petis. qz vtus spūs et mentis
 pficiat infirmitate carnis saluz
 edocta et expta ad resistendu.
Hec glosa. Eia ut dicit beatus
 iero. dñs nr sciens demēcie
 sue pondera atqz mensuras.
 intdu no exaudit clamate ut
 eu pbet et magis prouocet
 ad rogandu. et quasi igne ex
 coctū puriore et iusticie fa
 ciat. *Hec iero.* Beatus eia gre
 ruy moral de hoc sic dicit.
 Omps de? quid nob pfutur
 ee valeat sciens. dissilat audi
 re dolencū voce. ut auget
 valitate ut purget mta p pe
 na. et qetis tñquillitas que
 hic iueniri no valeat alibi q
 rat. Et hac dispēsacois gracia

nonnulli eam fidelium ignorant.
Hec gre. Et ergo ut dicit idem
 beatus gre. xxv moral. Nemo
 diffidere debet quod tardius au-
 dit a domino: nec credat quod super-
 na cura negligat. Sepe enim
 nostra desideria quod celeriter non
 sunt exaudiunt: et quod implere
 cito petimus ex ipsa melius tar-
 ditate prospere desideria itaque
 nostra dilacione extendunt ut profi-
 ciant ut ad hoc quod preceptura se-
 coualescant: plus in retributione la-
 bor pertrahit pugne ut crescat
 corona victorie. Suos ergo dominus
 cum velociter non exaudit: quo re-
 pelle credit trahit. Intus quippe
 est medicus et peccatorum in nobis
 contagia que iesse medullis re-
 probat secant: abscondit virus
 putredinis ferro tribulacionis: et
 quo voces egrorum audire diffilat
 eo egritudinis fine parcat. Hinc
 enim propheta ait. Clamabo pro die
 et non exaudies: et nocte et non
 ad insipientiam michi. Ac si dicit.
 Nequaquam michi ad insipientiam pro-
 fiat quod die ac nocte clamante
 me contine non exaudis: quia
 unde me in tribulacione temporalis quasi
 deseris unde ad eterna sapientiam
 plus erudis. Hinc etiam dicit. Ad-
 iutor in oportunitatibus in tribula-
 cione: tribulacionem quippe dicitur oportu-
 nitatem promissit: quod sepe et in tri-
 bulacione coterim: et tamen oportu-
 num nondum est: ut desiderio erep-
 tione adiuuem. Sed cum clamor
 noster quasi negligit: spes que cordi
 ierat confirmat: et superna ad-
 iutoria de futura credimus quod
 tardi impetramus. Sed cum nos

despacionis precella perturbat concussa
 mens cito in portum spei se collo-
 cat si causas suas subtiliter cum domino
 pensat: si bona eius ad memoria
 reuocat si mala que bonis eius red-
 didit apud semetipsum callide non
 excusat. Si pendit quid ab eo
 iuste meruit et quid dementer
 accepit. Si vitam suam viuaciter dis-
 cutit et ante dei oculos omne quod
 agit examans semetipsum sibi met
 non abscondit: si facta que non erat
 mentis: si illudata se atque subleua-
 ta que in tenebris iacebat agnos-
 cat. Hec ergo in semetipsum cuncta
 recolliges dum bona accepta con-
 siderat: aduersa que tolerat non ac-
 cusat: nec despacione frangit que
 tantorum munerum consolacione robo-
 rat: quod spem de futuris recipit
 dum transacta beneficia recognoscit.
Pensandum igitur quatenus est periculi
 transacta munera cernere et futura
 despare: quatenus est periculi si in hac per-
 cella tribulacionum despacionis nau-
 fragio frangimur: qui ad portum spei
 velut in tenebris fimbriis preteritis bo-
 nis ligamur. **Hec gre.** **P**lu-
 res etiam sunt cause quare oran-
 tes in suis precibus non exaudiuntur.
Prima est propter excessum culpe: sicut
 sunt illi qui sunt in peccatis mortilibus
 constituti. De quibus dicit psalms
 vi. Cum multiplicaueritis orationes:
 non exaudiam vos. Et subiungit
 causa. Nam enim vire sanguine
 plene sunt. Itaque propter teporem orationis:
 quod feruent et deuote non orant.
Unde ieremye ii. Orabitis et non
 exaudiam vos cum quisieritis me in
 toto corde vestro: quasi dicat non alius:
 nam si quisieritis me oratio tepide

et negligent' nō eraudia. Itē quia
 orans nō p̄seuerat orando donec
 obtineat. **Luce xj.** Si p̄seuerauerit
 pulsas p̄t' ip̄bitatē ei⁹ surget
 et dabit. **Et iudith iij.** Satote
 q̄ eraudiet p̄ces vr̄as. si p̄māseri
 tis i ieiunijs et orōibz i cōspectu
 dñi. Itē p̄t' diffidēciā erauditois.
Vñ diat' iac v. Qui enī hesitat'
 nō existimet q̄ accipiet aliq̄ a
 dño. **Et eccl xviij.** An orōne p̄parā
 ciām tuā. et noli esse quasi homo
 q̄ reptat deū s̄z si velit audire.
Itē ex eo q̄ nocuū et idiscretū ē
 qd̄ petit. ut filij zebeder de quibz
 diat'. **Desatis qd̄ petatis. Et iac**
ij. Petitis et nō accipietis. eo q̄
 male petatis. Itē ut hūillet' orans
 dū tardis eraudit'. et sic duo bona
 pueniūt. ut viz insolēs rep̄mat' e
 lacio. et tñ petitiōis effect⁹ nō cas
 set. uel ut i aliud t̄ps eraudicō dif
 ferat' magis cōgruū et uale petē
 ti. Itē aliqñ negat' vñ qd̄ forte
 min⁹ expedit ut pro eo det' aliq̄
 vtilis et meli⁹. ut paulo cōtigit
 cui stimulus carnis nō ē ablat⁹.
 ut v̄tō i infirmitate p̄ficeret' in eo.
Utilior ē enī sepe exatācō tribu
laciōis q̄ quies p̄spiratōis: licet hāc
 plus optem⁹. **Sed** sublatis istis
 et alijs ip̄edimētis que possunt
 orōnis bonū ip̄edire. absq̄ omī
 hesitaciōis ifidelitate p̄abz ē insis
 tendū nobis. obtēturosq̄ nos eoz
 uigilate cūcta q̄ scdm̄ deū popos
 ceim⁹ mūme dubitandū. **Horat'**
 enī nos dñs volēs ea q̄ sūt et̄na
 celestiaq̄ p̄stare. ut eū importu
 nitate nostra quodāmo coarctem⁹.
 q̄ importunos nos nō solū non

despicit nec refutat. sed eā iūtat'.
 et laudat eisq̄ p̄staturū se q̄qd̄
 p̄seuerant' orātes sperauerit benignis
 nissis pollicet' dices. **Petite et ac**
cipietis quite et iuenietis. pulsate
 et ap̄iet vobis. **Et iterū.** Omnia
 q̄cuq̄ petentis i orōne credētes
 accipietis. et nichil impossibile erit
 vobis. **Et ideo pro cōto eraudiedū**
 se supplicās quisq̄ nō dubitet. cū
 se dubitauerit eraudiri. **¶ Vñ**
 i orōne duo sūt nōcia maxime. viz
 p̄seuerācia et cōfidēcia. **P̄seuerācia**
 ut cōstant' in p̄abz p̄seuerem⁹.
Cōfidēcia ut illa q̄ petim⁹ nos
 a dño obtinere nō diffidam⁹. **Sic**
 igit' agentes orōnis fructu neq̄
 q̄ puabim⁹. **Et nōndū q̄ miseri**
 cors d̄s aliqñ videt' benigne de
 uote orantē respicere et clementer
 eius orōibz assensu p̄be. et fauo
 rabiliter anuere desiderio obseruā
 tis. et hec deuote mentis cōfiden
 cia solet iudiciū eraudicōis esse.
Nā cū orātes nos nulla int̄pella
 uerit hesitaciō. et fiducia nre peti
 tiōis nulla despectio deiecerit. sed
 obtinuisse nos in ip̄a orōnis ef
 fusione qd̄ posam⁹ senserim⁹. nō
 ambigam⁹ p̄ces nostras ad deū
 efficacit penetrasse. **Tantū** enī q̄s
 eraudiri atq̄ obtinere merebit'.
 q̄ntū uel respici se a deo uel deū
 crediderit posse p̄stare. **Inretac**
 tabilis nāq̄ ē dñi mī illa sn̄a.
Quēcuq̄ orātes petitis credite
 quia accipietis et euenient vob.
Hec aut' eraudicōis fiducia max
 ime de consciencie puritate p̄ce
 dit'. quia q̄nto quis magis pur
 gatu cor habuerit. t̄nto maiore

confidentiā et in orōnū suarū ob-
 tentu habebit. **N**ec tñ diffidat de
 exaudiciōe qñ no statī pro voto
 succedit oranti. sed p̄seuerare de-
 bet pulsando donec amicus q̄si
 cōmotus īp̄bitata supplicatiōe det
 ei qd̄ postulat. **N**ōndū etiā.
 q̄ nōnūq̄ t̄pe orōnis mentē hoīs
 cogitaciōes inuide et cure seclares
 occupant et impediūt. **H**oc enī cō-
 tingit int̄dū p̄p̄t̄ peccā p̄us cōmis-
 sa. interdū ex negligēcia p̄p̄na. it̄
 dū etiā p̄p̄t̄ tēptamēta dyabolica.
P̄t̄ p̄na nāq̄ p̄tenta tale īpedimē-
 tū euenire solet. quia nouit ad deū
 p̄ penitētiā cōuersus dū orōni
 insistat mala p̄uis gesta ad aīm
 veniūt. que mentē eius cōfundūt
 et multū īpediūt. **D**e hoc beatus
 greg. in quadā omelia sic dicit.
Dū ab hoc mudo ardecus aīm ad
 deū mutam. dū ad orōnis opus
 cōuertim. ip̄a q̄ p̄uis delēbilis
 gessim. īportua atq̄ gr̄mua pos-
 tea ī orōne toleram. **H**ic eorū
 cogitaciō manu sancti deside-
 ri ab oculis cordis abigit. **H**ic
 eorū fantasmatū p̄ penitēcie la-
 mēta supant. **S**z q̄nto gr̄miori
 tumultu cogitaciōnū carnalū
 p̄mim. tanto orōni īsistē arde-
 aq̄ debem. **H**ec gre. **E**x negli-
 geāa uō. ip̄ia talia īpedimenta
 eueniūt qñ aliq̄s certū orōne
 p̄positus illicitis se occupaciōibz
 occupat et mentē suā cūis secl-
 laribz īplicat. cū aut ad orōne
 reuertit. p̄us cogitata ad mē-
 riā reuocant. et id̄co p̄ easdē
 cogitaciōes orōnis deuotio īpe-
 dit. **H**oc tangit beatus gre. 1°
 moral' sic dices. **S**epe nāq̄ inu-

114
 da et illicita qd̄a in aīo versam⁹
 quociens a p̄abz vacam. sed cū
 se mens ad studiū orōnis erex-
 erit. eay rerū ymagines reube-
 rata patit quibz libent' p̄uis
 ociosa p̄mebat. et quasi iā faci-
 em ad deū leuare nō sufficit.
 quia ī se īgnata mente nimirū
 maculas pollute cogitaciōis
 erubescit. **S**epe auris mudi libe-
 ter occupam. **C**ūq̄ post hoc studio
 orōnis utendum. nequaquā se mēs
 ad celestia erigit. quia pond⁹ hāc
 t̄rene sollicitudis in profundū mer-
 sit. et ī p̄ce facies mūda nō osten-
 dit. quia cogitaciōis īsine luto ma-
 cular. **H**ec greg. **I**nuide etiā co-
 gitaciōes deuotis uiris p̄ tēptamē-
 ta dyabolica ē eorū cordibz t̄pe orō-
 nis īmittūt. et quāuis illis repug-
 nēt. tñ p̄p̄t̄ hoc in sua deuotioe īpe-
 diunt. **D**e hoc idē beatus greg. 1°
 moral' sic dicit. **N**ā itaq̄ īnten-
 dū est cū rē agim. ut omē q̄uis-
 ti uiuim. ex hūilitate custodiam.
Sz plerūq̄ ip̄a nra depeccāo tam
 multas cogitaciōnū tēptaciōibz qua-
 tit. ut pene a consp̄cū iudicis re-
 pulsa uident. **E**t sepe hanc crea-
 tor misericors p̄cipit. sed quia illi-
 bata se ut uult exere nō ualet.
 siq̄ se iudiciū reprobaciōis pauet.
Un per iob dicit. **E**t cū īuocante
 me exaudierit. nō credo q̄ exnu-
 dierit uocē meā. **P**lerūq̄ etenū
 mens igne dīni amoris stimula-
 ta accendit. atq̄ int̄uenda celestia
 et archana subleuat. **S**z repen-
 tina tēptaciōe p̄cissa q̄ intencōe
 forti erecta in deo fuerat ab or-
 tis cogitaciōibz t̄sfixa curuatur
 ita ut seip̄am discernē nequeat

atq; inter vicia vitutes q; dephe-
 sa ex qua pre sit balencior no ag-
 noscat. na sepe ad hoc usq; pducit.
 ut muret quo tam summa cōprehe-
 dit quā cogitacio illicita polluit.
 et nrsū quō illicitā cogitacōez
 recipit quā ad summa valide fer-
 uoz spūs rapit. Quos alternantes
 cogitacōnū motus in aīo bñ pō
 intūēs ait. Ascendūt usq; ad ce-
 los. et descendūt usq; ad abyssos.
 usq; ad celos quippe ascendim⁹
 cū summa penetram⁹. s; et ad ab-
 yssos usq; descendim⁹ cū repen-
 te a contēplacōis culmīe p tur-
 pia tēptamenta deicam. Motus
 itaq; aīe dū int vōta et vicia al-
 tnanit. nūmū sibi vītūdīe ex-
 audicōis obnubilant. Hec ergo
 dicit. Et cū iuocantē me exaudi-
 erit r. quia mens ex ipā sua mu-
 tabilitate fit tēpida. et p hoc qd
 nolens patit repulsam se abiec-
 tāq; suspicat. Hec greg. Tales
 aut male cogitacōes ut dicit q
 dā glosa. dūmō resistat eis et q
 sunt preter volūtatē nō frustāt
 nec tollūt fructū orōnis. faciūt
 tū ispidā deuocōez. Hec glosa.
 Sciendū etiā sedm bēm gregorū
 xxxij moral. q; sūt nōnulli int
 sanctā ecclesiā qui prolixas p-
 ces ad dīm habent. sed vitā et
 mores depcantiū nō habet. Na
 celestia promissa peticōib; se-
 quūt. opib; fugiūt. H; etiā nō
 nūq; lacrimas in orōne papiūt.
 s; si post orōnis tpa eoz mentē
 supbia pulsauerit illico fastu
 elacōis itimescūt. Cū auaricia
 instigat. mox auide p icendia

cogitacōis exstuant. Cū luxuria
 tēptauerit. illicitis desideriis an-
 helant. Cū ira exarserit. mox
 māsuetudinē mentis flāma īsa-
 nie concenat. Ut ergo diuin⁹
 fletus in peccē papiūt. sed ex-
 pletis pab; cū viciōz suggesti-
 one pulsant. nequaq; pro etū
 regni desiderio se fleuisse mem-
 nerūt. Vitio ergo pond⁹ oracō
 nō habet. quā nequaq; pseue-
 rancia cōtinuū amoris tenet. Ve-
 riat etiā oracō. ē amarus cōpū-
 tionis gemitus et nō cōposita
 verba sonare. Hec gre. Qui e-
 etiā patit tēptacōne quocūq;
 mō ut dicit ysidorus. ille toties
 orōne fundat. quia frequēs orō
 ipugnacionē viciōz extinguit.
 Hec ysidor⁹. Dicit etiā beatus
 ambrosi⁹. Bonū scitū ē orō. quo
 aduer sari ignita spūcula repel-
 lunt. Vñ dñs monet dicens.
 Vigilate et orate. ne intretis
 it in tēptacōez. Vigilate inq; in-
 rilut ipugnacōes repellendo. et
 orate diuinū auxiliū iplozando.
 ut nō intretis in tēptacōez pccō
 cōsentiendo. Quociens etiā ut
 dicit crisostim⁹. i orōne sum⁹
 positi. nō voce clamosa de⁹ est
 orand⁹. quia nō ē vocis sed cor-
 dis adiutor. Orans nichil nouū
 faciat v; aliquos gestus nota-
 biles q; aspiciat hoīes. nec voce
 clamet nec man⁹ expandet.
 nec oculos tollat ut notabilis fi-
 at. Orō enī ē quasi quoddā tri-
 butū spūale qd aīa offert de vis-
 cerib; suis. qnto ergo gloriofior
 ē tanto caucius seruāda. ne ptt

6

hominēs viz vanā gloriā uilescat.
 hec ratio? **¶** Non aut solū ppter
 vanā gloriā euitandā cū silencio
 ē orandū: sed etiā ppter alias
 causas quas cōmēorat cyprian⁹
 ita dicens. **Nō** clamosa uoce o
 rem⁹ deū: sed tacito corde ppter
 tria. **¶** Pmo. nō uocis clamose ē
 auditor de⁹: sed magis cordis: et
 ergo conscia pura et trā in orō
 ne ē pulsand⁹. **¶** Secdo quia secre
 tas peticoēs nō oportet alterū
 scire. nisi te et deū. **¶** Tercio qz cla
 mose orās nō pmittis alterū
 iuxta te orare. **¶** Hec cyprian⁹.
¶ Debem⁹ ergo clauso ostio et cū
 silencio patrē dñm nostrū ero
 rare. **¶** Et quomō hoc fieri debeat
 ysaac abbas in collac. pzm de
 clarat sic dicens. Sane an oīa
 illud pceptū euāgelicū obseruā
 dū est diligenti⁹. ut intrātes
 cubiculū nostrū clauso ostio ore
 m⁹ patrē nostrū: qd a nobis
 tūc implet si int⁹ cordis cubicu
 lū supplicam⁹: et cū ab omī co
 gitacōnū siue sollicitudinū stre
 pitu cor nostrū penitus amo
 uentes: secreto quodāmo ac
 familiarit pces nostras do
 mō referam⁹. **¶** Et clauso ostio
 oram⁹ cū strictis labijs omīqz
 silencio supplicam⁹: nō uocum
 sed cordū sed cordū scrutato
 ri. **¶** In abscondito oram⁹ qñ cor
 de tm et intenta mente peti
 ones nostras soli pādum⁹ deo:
 ita ut ne ipse quidē aduerse
 valeant pates genus nostre
 peticois agnoscere. **¶** Pter qd
 cū sumo ē orandū silencio: **Nō**
 solū ne frēs orantes nostris

sufurris uel clamoribz auocem⁹
 et orancū sensibz obstrepam⁹:
 sed ut ipos quoqz iunicos nros
 qui orantibz nobis mariē insi
 diant: lateat nre peticois iten
 cio. **¶** Hec ysaac abbas. **¶** Hoc
 etiā sciendū qz quatuor sunt
 que orōne deo appinquare et
 ad ipm puenire faciūt. **¶** Pmo te
 quirūt uite merita. **¶** Dñ act x.
¶ Orōnes tue et elemosine ascē
 derūt ante deū. **¶** De hoc dicit
 beatus ambrosi⁹. **¶** Bona uita
 uolare scūt orōne ad deū: et dat
 spirituales alas p̄tibz quibz ad
 deū scā orō puehat. **¶** Secdo mē
 tis mudicia: quia qñto mens
 purior tnto oracio deo p̄pingor
¶ Dñ beatus augustin⁹ sup illud
 ps̄. Clamaui toto corde erau
 di me dñe. **¶** Tūc in toto corde
 clamat: qñ in orōne aliude nō
 cogitat. **¶** Tercio orandi istancia:
 quia quasi diffidit qui instare
 obmittit. **¶** Dñ dñs dicit. **¶** Quiqt
 orantes petitis credite quia ac
 cipietis. **¶** Dicit aut iac v. **¶** Mul
 tū ualet depncio iusti assidua.
¶ Quarto cordis huilitas. **¶** De hoc
 dicit eusebi⁹. **¶** Secur⁹ de p̄cū
 suarū obtentu ad xpm pt acce
 dere: qui se idigni non cessa
 uerit a estimare. **¶** Et de dño
 p ps̄ dicit. **¶** Resperit i orōne
 huiliū: et nō spreuit precē eoy.
¶ Dñ scdm dictū bēi greg⁹. **¶** Ille
 uerā orōne exhibet qui semet
 ipm huiliat quia puluis est.
 qui huilit̄ uidet: qui nichil si
 bi uirtutis tribuit: qui bona q
 agit esse de miā dei agnoscat.
¶ Hec greg⁹. **¶** **¶** Et hoc cōside

K

randū. q̄ tres sunt modi oradi.
Pr̄m̄ fit p̄ v̄ba cōposita et v̄si
 tata. cū ps̄. p̄pnos et collēns.
 alias q̄ orōnes uel laudes cōpo
 sitas ad excitandā deuocōez. ul'
 ad soluendū debitū v̄z horarū
 canonocar̄ recitam̄. Legimus
 et decātam. **Sec̄s** mod̄ oradi
 qui fit p̄ v̄ba ex p̄p̄io affcū for
 mata. et ē etiā efficacior. ut
 qm̄ homo familiar̄ cū deo fabu
 lat v̄bis affcū suo cōsonantibz.
 quasi cū deo p̄nte cor suū effū
 dens v̄l ncc̄itates suas ei cōgr̄es.
 v̄l pecc̄a cōfitēs v̄l m̄iaz postu
 las. gr̄acia petes v̄l auxiliū i
 plorās. cōn tēptacōnū picula
 et t̄bulacōnū gr̄auia. ul' quas
 aiq̄ suas v̄l suoz ncc̄itates.
Hic mod̄ oradi requir̄ oportū
 tatē solitudis ul' silēcy c̄ra se
 et ocū. ut eo plēn̄ et secur̄
 suū in deū affcū effundat. **Ter
 cī** mod̄ orandi ē mentalis.
 cū tacito ore sola mens deside
 riu suū pandit et affcū cordis
 effudit. et eū int̄ p̄ amore ā
 plectit. v̄ cū reuerēcia adorat
 v̄ venerat. tāto lac̄ se i deū
 effundes. q̄nto plura valet
 affect̄ cōprehendē q̄ exp̄mē
 dicēs. **Onē** ante te om̄e deside
 riu meū. v̄ gemit̄ meū nō ē
 a te nō ē abscondit̄. **De** hoc
 dñs dicit. **Veri** adoratores
 adorabūt patre i spū v̄ veri
 tate. **Spūs** ē dē. et qui adorat
 eū in spū oportet adorāe. **Et**
 hec oratio magis videt̄ p̄p̄iatū
 dē magis cor attendat q̄ v̄
 ba. **S; v̄ba** ideo apponim̄. ut

cū mens pigra ē ad se eleuandū
 i deū. p̄ v̄ba suffulta iuuēt. ut
 mēoria deo iherēat. **Intellect̄**
 suū tendat. affect̄ p̄ deuocō
 nē iplamāt̄ gustet. q̄ suauis
 ē dñs ex itencōe sacre orōnis
 i flat̄. **Valde** etiā delcāt̄ dē
 i hoc ut oret̄ p̄t̄ multiplicē oran
 tis utilitatē. s; ut deo idesinet̄
 iherēat qd̄ sume ē hōi v̄tile int̄
 oia. **Iuxta** illud. maia optima p̄e
 elegit. **Itē** ut habūdācōi affcū
 deuocōis i amore dei excreseat.
 ideo benigne prouidet nob̄ occa
 sionē qua ad orōnē sepī stimu
 lamur siue pro nob̄isq̄is siue
 pro alijs orando. aut pro mal'
 amouēdis aut pro bonis cōse
 quēdis ut cū mēs et affect̄ de
 uocōis tepesat ad unū in alio
 recalescat. sicut ignis subiacēdo
 ligna cōtinue ne deficiat restau
 rat. **Magna** silua et habūde
 ligna supplicacōnū m̄strās. sūt
 cotidiana pecc̄a et antiq̄. **Maḡ**
 silua negligēcie m̄e et miserie.
 et defect̄ v̄tutū et gr̄az. et vi
 cia tā spūalia q̄ carnalia. tēp
 tacōes ac v̄arij euēt̄ quibz pul
 sam. icōmoda q̄ patim̄ et tiem̄.
 et pro quibz dolem̄ tā pro no
 bis q̄ pro alijs quoz miserijs
 cōpatim̄. **Hec** sūt q̄ multa de
 uocōis materia q̄ p̄petui ignis
 nutrimēta m̄strāt. q̄ supposito o
 pis holocaustū odore reddat sua
 uitatis. **Affect̄** eū amorus et sa
 timorus cū feruēde bone volūtatis.
 i spū hūilitatis et motu pietatis.
 et gaudio sp̄ei nūq̄ debet i cor
 de dei serui dei extingui. **Ista** nūq̄
 sūt i quibz v̄z deuocōis maxime

Ca. v

consistat. Semp eadē debet mens p
 aliqua p̄a occupatōe assuescere
 se ad deū erigē. orando. supplicādo.
 grās agendo. laudādo. p̄o diuer
 sis causis se oī tpe offerentibus.
 Jura illud. Oportet semp orare
 et nō deficē. Et ps. Bndicā dñm
 i oī tpe. semp laus ei⁹ i ore meo.
 Cūto enī plus quis frequē o
 rat. tāto fit ei oratio delcabilior.
 et qūto rari⁹ tāto ispidior fit et
 tepidior sicut experientia sepe do
 cet. Qui ergo orōni vult utendē
 assuescat p̄mo aliqñ orōni vaca
 re. dein sepi⁹ ad orōnē recurrē.
 postea diuici⁹ i orōe p̄sistē. eadē
 frequēt i orōe orōi icūbe. nec p̄
 fastidio ul' leuitate desistere. n
 qñ carnalis debilitas ul' vrgēs
 nātis aut rōnabilis valitas in
 auocat. et iterū ruciat i idipm
 ne p̄ diutina abstractionē rede
 at i dissuetudine orādi et refri
 gescat affect⁹. Paurat eadē ad
 singulos modos orādi. et diuer
 sis modis peticōes suas formet
 ac diuisas peticōes atceptet. ut
 tandē i aliq̄ deuocōe affectū cō
 cipiat et illi ihēat q̄ diu sapiat.
 Si at debilitas capitis aut toa⁹
 corpis ipedit. tūc breui⁹ et sepi⁹
 oret et euagatōes mētis colibe
 at. et sensus extēiores sub disa
 plina retineat et dei auxiliū ad
 singula hūilit' iuocet. ut paciēt'
 si p̄o voto assidue nō succedit
 sustineat. ac i orōis loco et tpe
 p̄seueret cōgruo iugiter **filius**

Desidero eadē **Ca. v**

scire aliq̄ de deuocōe ac
 amorosa cōpūctōe. q̄ solent ex
 orōnis v̄tute nōnūq̄ generari

siue procedere. **Pater**

Scare debes q̄ deuocō sepe
 solet exatari tpe orōnis. p̄
 cupue cū hūiles ad deū fiudent
 orōnes. Est aut deuocō ip̄a. p̄i⁹
 et hūilis affect⁹ i deū. hūilis ex
 cōscia p̄prie ifumitatis. Pius et
 cōfideacōe dñe demēre. De qua
 dicit rich' de scō vict. Deuocō
 ē feruida mentis i deū dicitō. q̄
 v̄tus magna ē. Nā v̄tus vere de
 uocōis hōinē filiū dei facit. aūm
 hūanū deo cōiūgit. et cū eo q̄ v̄nū
 sp̄m effiat. Qui eī adhet deo.
 v̄n⁹ sp̄s ē. **Et** nōndū q̄ de
 uocō cordis multū valet ad op̄
 orōnis. q̄ ip̄a. p̄ces q̄ orādo offe
 rim' reddat valde acceptibiles co
 trā deo. Nā mēs deuota ut dicit
 beatus gre⁹ xv moral'. In p̄cib⁹
 ad auctoris sui specie specie anhe
 lat. diuis desideris i flāmata sup
 nis cōiūgit ab iferocib⁹ sepat.
 amore feruoris sui se apit ut ca
 piat et accipies i flāmat i supna
 amare iā surfū ue ē. dūq̄ magno
 desiderio ad celestia ihat. nūro mō
 hoc ip̄m qd accipe q̄rit degustat.
 Hec gre⁹. Inde eadē ē qd dicit b̄s
 ambrosi⁹. Cū aīe deuocōne cog
 nouent x̄ps. veit et pulsat ianuā
 dices. Aperi michi foroz mea. et
 b̄n foroz. q̄a nuptie sp̄uales sūt ubi
 atq̄ aīe. Aut ergo. Aperi michi. Noli
 apire adūsario. nec locū des dyabo
 lo. Aperi tepāz michi. noli coartari.
 s̄ dilatiē et adiplebo te. Et q̄a de
 curso orbe tiranū plus molestiarū et
 offensiois repi nec facile habui ubi
 rehescere. iō Aperi tu michi. ut in
 te fili⁹ hōis caput reclinet cū nō
 ē requies nisi sup hūilē atq̄ māsue

1

M

tu. et si adhuc i corpe michi adesse
 no uales. mete adesto. michi eni oes
 pntes sut quoz fides meti e. Adest
 michi. q erit de selo. Adest michi q
 me cogitat. me iuet. De me sperat.
 cui ego pccio su. **Hec abrosi.** Et
 notadu q no solu deuocio e ncia
 i actu oronis. veru etia ome op
 bonu qd exrem necesse e ut deu
 cois gra ipiguet. et i humilitate
 cordis oia faciam. **S.** q hac gra
 cia habere desiderat oportz ut se
 culana desideria deliquat. qa no
 pnt miseri vera vanus. etna cadu
 cis. spualia coepalibz. bono mo. Un
 aim scdaribz et carnalibz desideris
 pccupatur. deuoco et spiritalis
 delectaco dedinat. De hoc beatus
 bn ita dicit. **Necessse e ut qrat de**
 uocois gracia quisqs sciauerit bo
 naz opm semia. ut bona opa fer
 uore deuocois et dulcedie spuali
 codiant. **Primum** pnie opa et la
 bozes abstineat. deuocois gracia
 necesse e ipinguari. **Oportet eni**
 ut i hilaritate oia faciam. nepe
 res cordis e gra deuocois. si hoc
 munie ipe se fraudat q inenu ei
 dissilat receptaculu exhub. **Poc**
 cupatu nepe scdaribz desideris
 aim delectaco sca dedinat. n mis
 ceri poterit vera vanus. etna ca
 ducis. spualia coepalibz. suma p
 mis. ut pit sapias q susu sut et
 q sup tra. **Renuat** aia tua i alyo
 cosolai. si vis i dei meoria delec
 tai. **Praosa** qde dina cosolacio e.
 nec oino tribuit admittentibz a
 lienai. au mens ad alienas coso
 lacois ihat et no penit. renuit in
 caducis et tristoris cosolai. ipe sibi

pfco subitit gracia celestis cosola
 cois. **Errat** ois si qs celeste dulcedi
 ne huc cineri. dinu illud balsamu
 huc veneno. carismata illa sps mis
 ceri posse hui mundi illecebris ar
 bitrat. **No** ergo putes te posse illum
 meruissimu spm suscipere. nisi car
 nis istis cosolacoibz renuaueris.
Hec bn. **Nulla** etia ut dicit eusebius
 excogitari poterit in hac vita ve
 riora gaudia. q sint mentis ipa
 tripudia. q ex deuocois uirtua et ex
 laude contingit diuina. **Hec eusebius.**
Et notadu q pfa deuocois tuc
 pfat in hoie. cu pfa fuerit po
 tentie aie rolis. hoc e cu racio fuit
 veritatis luce illustrata. volutas af
 fectioe caritatis iplamata. memo
 ria vo i deo stabilit. put i via licet
 quietata. **Na** in creatioe hois ro
 ei data fuerat ut deu cognosceret. vo
 lutas ut deu ignitu diligeret. me
 moria ut in deo cognito et ama
 to dulat regesceret. **S.** p peccatu
 racio facta e ceca ut sepe velit ma
 lu pro bono. volutas feda et meo
 ria instabilis. ut magis velit i fedis
 delam et vilibz occupari q deo
 vacare. **Hec** uo tres potencie aie sic
 deformatate cu p spualia etna et
 cotinuu conatu bonoz opm refor
 mate fuerit. tuc dicit deuocio ho
 nis iterio esse pfa. **Est** at
 racio pfa reformata cu p metis
 excessu sup se rapit. et luce dine
 itelligere illustrata purissima me
 te deu qntu in hoc mortu corpe pos
 sibile fuerit contemplat. **Silit** vo
 lutas pfa reformabit cu ipa trismu
 tata in amore dei fuerit. et deo ad
 heres p conformitate volutatis un
 cu eo sps effiat. **Ite** meorie refor

macio tunc plene proficiat. cum tota ho-
mibus memoria in deo est absorpta per
mentis excessum quantum in hac peregrina-
tione possibile est. Sicut ipse et
omnium que sunt oblita. vera iam gustat
sapientiam. et tebrata ab ubertate
domini dei in deo felicitate requiescat.

¶ Deum videndum est de concupiscentia
que etiam frequenter generari solet
ex virtute orationis. homo namque devotus
cum actu orationis fuerit constitutus.
concurrunt mentis eius per concupiscentiam
quibus concupiscit. vel si iam purgatus
est ab eisdem facinoribus tunc concupiscit
spem futurorum bonorum. et magno
desiderio afficitur divine caritatis.

Nam quisque ad deum convertitur. plus
timore pene. deum amore celestis
patrie concupiscit. De hoc in quodam
sermone sic dicit. Quisquis domino
per conversionem concupiscit. prius timore
tormentorum. post amore primorum
concupiscit. Unde per concupiscentiam
rissimus diluam. ut in spe venie
robusti concupiscam. Cuius longo
usu penitentia munitur. fuit mentis pe-
nari. succedit desiderium sedum be-
atarum. et concupiscit illapsu suaviss-
simo cor nostrum totum impetitur divine
caritatis. quod plus totum non admi-
sit pondus formidolositatis. Unde
considerandum quod post per concupiscentiam
secundum magis et minus. requirit
penitentiam et concupiscentia seu effusio lac-
rimarum. antequam homo reformetur ad spe-
venie et ad fiduciam beatitudinis eterne.
Habitu vero fiducia. multo anxius
et vehementer ingemiscit ex deside-
rio futurorum bonorum. quam prius fecerat
ex formidine malorum aliquam commu-
sorum. Hoc affirmat richardus de sancto vic-
ita dicit. Post multas penitentiarum lac-

mas tandem ad spem venie reducitur.
et vix aliquam multis fletibus gemitibus
et suspiriis inenarrabilibus ad beatitu-
dine reformatur. Semel autem superata
eternorum fiducia. multo anxius multo
uberius ingemiscit et fletum quam
prius fecerat sub formidine malorum.
quam cupimus dissolui et esse cum christo.
ita de reposita nobis corona iusti-
cie. Anxius enim lacrimis et gemitibus af-
ficiunt et uberius currunt. Hinc per
quendam dicit. Ecce in pace amari-
tudo mea amarissima. Magna
namque amaritudo est in conversione.
quam quis renuncians seculo ad religi-
one convertitur. Namque autem in tempta-
tione. quam abnegans semetipsum inu-
meris inimicis temptationibus fatigatur.
Namque autem in eterne ac vitae dul-
cedinis expectatione et in impatientis
desiderii dilacione. quam pace illa que
exsuperat omnem sensum ex parte de-
gustata ad illam tamen plene non ad-
mittit. Nulquam quidem verat homi-
nem cum relinquitur amor mundi. multo
apertius tamen cruciat cum calcatur amor
sui. veritatem super omnia tamen insigit
et penetrat cor hominis. et excoquit
desiderii estibus. amor dei. Unde est
vox illa. Spiritus autem meus ad deum
fontem vivum. Hec richardus. **¶** Huius
etiam gratia de hac duplici concupiscentia
sic ait. Nonnullum quod principaliora ge-
nera concupiscentiarum sunt duo. quia deum
siciens anima plus timore concupiscit.
postea amore. Prius enim sese in la-
crimis afficit. quia dum malorum suorum
recolit pro his pati supplicia et
na perimescat. Sed cum longa memo-
ris anxietate formido fuerit. Super-
ta. quedam iam de presumpcione venie se-
curitas nascitur. et in amore gau-

duorum celestium animam inflammat: et qui prius flebat ne duceret ad supplicium: postmodum flere amarissime incipit quia differt a regno. Contemplatur enim mens qui sunt illi angelorum choros: quod quia societas beatorum spirituum: que maiestas intus visionis dei: et amplius plangit quia a bonis plene est: quod flebat prius cum mala eterna metuebat: siquidem fit ut perfectam concupiscentia formidat. trahat animam ad concupiscentiam dilectionis. Sed ipsa gratia lacrimarum querenda est a creatore nostro cum magno gemitu cordis. **Hec gre?** Non dum etiam quod concupiscentia timoris amaritudinem habet. Concupiscentia vero amoris dulcedinem. Nam concupiscentia timoris tristes lacrimas producit: amor autem letas lacrimas mouet. De hoc dicit richardus de sancto victore. Prius omnis homo concupiscentia timore: postmodum vero concupiscentia ex amore. Concupiscentia timoris amaritudinem habet: concupiscentia amoris dulcedinem habet. Qui igitur solo adhuc timore concupiscentia pugnat: ab eis quod de spiritualibus minime tamen dulcibus patitur. Qui vero iam eternorum gaudiorum desiderio lacrimas fundit: iste perfectus dulcibus ab eis spiritualibus se reficit. Cum ergo cepit homo ille interiorum domesticorum suorum talibus ab eis reficere: potest de eo veraciter psallere. Qui mentem dulces capiebat cibos. Talibus ergo studiis quanto magis homo ad puritatem amplius proficit: tanto magis alacris currit. **Hec richardus.** Beatus etiam gregorius de hoc sic dicit. **Mit** enim quisque concupiscentia cum intus intuens malorum suorum pauore tremit:

aliter cum gaudia eterna percipiens spe quadam et securitate roboratur. **Illa** concupiscentia afflicta ac tristes: **Hec** vero letas lacrimas mouet. **Opt** namque dominus vult mentem nostram visitans ad amorem suum sublimiter erigit: in hanc per lacrimas suauiter affligit: et dum per fletus intus ad summa rapit: penam suam libens gaudens quod miratur: ut dulcat crucietur et penam consoletur. **Concupiscentia** etiam cordis nostri dies festus est domino: cum in lacrimas pro amore eius afflicte mens mouet. **Hec gre?** **S** et hoc considerandum quod lacrimae deuotionis non querunt remissionem peccatorum: sed potius beneplacitum et gratiam dei prius. **Beatus** dicitur enim ut lacrimas deuotionis: et lacrimas penitentiae et confessionis. **Longe** tamen amplius precellunt lacrimae quae procedunt ex affectu sine concupiscentia. **De** hoc beatus benedictus sic dicit. **In** lacrimis deuotionis non indulgentia peccatorum sed beneplacitum querit dei prius: cum descendit in nos spiritus adoptionis filiorum: testimonium perhibens spirituum nostrorum quod filii dei sumus: et mellis fluxum de celo mentem vocem audire: quia vere deus pater in nobis concupiscentia sibi. **Hec** parum distat inter lacrimas deuotionis: atque lacrimas penitentiae et confessionis. **Detur** tamen longe amplius utrisque precellunt aliae quaedam lacrimae quibus infunditur sapor vini. **Illas** vero lacrimas in vinum mutari dixerunt: quae sine concupiscentia affectu in feruore procedunt caritatis: pro qua etiam ad horam tunc in memoriam esse sobria quadam ebrietas videtur. **Hec** benedictus. **Teste** namque

bto gre. Qui pro peccatis alienis
 intuentur et copugunt. sua an
 dei oculos tergent. quia ipa cari
 tate se iustificat. qua pro alie
 nis uigantibus se i lacrimis mactat.
Nec duru debet esse pro alienis
 peccatis lacrimas fundere. qa xps
 nostra portauit in cruce. **H**ec
 gre. **A**ceptior ergo est oratio
 cora dno qua no nocitas f ca
 ritas finitatis no trismitit. **O**n
 criso sup mathi de hoc sic dicit.
Pro se nocitas orare cogit. pro
 alijs at caritas finitatis hor
 tat. dulcior aut e an deu oro
 q no nocitas trismitit. sed cari
 tas finitatis comedat. **H**ec cfo.
Sunt ena quatuor genera
 copuotionu quibz aia iusti behe
 ment affiat. **D**e quibz bto gre
 xxvii moral sic ait. Quatuor
 quippe sut qlitates quibz iusti
 vni aia in copuotione uehemet
 affiat. cu aut maloz suozu re
 miniscat consideras ubi fuit. a
 iudicioz dei suam metues et
 secu qrens cogitat ubi erit. **A**ut
 cu mala uite pntis sollerter i
 tendes meres consideras ubi e.
Aut cu bona supne pne contemplat
 que qa needu adipisat luges
 conspnat ubi no est. **M**aloz suo
 tu paul meinerat. et ex eis se
 in quibz fuerat affligebat cu di
 ceret. **N**o su dignu vocari aplo.
 qa psecutus su ecclesia dei. **R**ur
 su diu uidiu pensans. i fu
 turo male esse metuebat dices.
Castigo corpu meu et in serui
 tute redigo. **u** r. **R**ursu ma
 la pntis uite pensas ait. **D**u

sum in corpe. pegrinam a dno.
Et iteru. **V**ideo alia lege in me
 bris meis. repugnante legi men
 tis mee. **E**t rursu bona etne ui
 te considerabat dicens. **V**idem
 nuc p speculu et in enigmate.
 tuc aut facie ad facie. **N**uc cog
 nosco ex pre. tuc at cognosca sicut
 et cognitus su. **H**ec gre. **E**t
 nondu q per hec duo viz p fer
 uida deuotione et p amozosam
 copuotione sentit. et agnoscatu
 de aduenisse. et pncialit ad ee
 in corde et aia uniuscui q hois
 deuoti. **H**uc dilem dnm suu ad
 uenisse senserit. cu in deuocoe
 feruida esset constitutus. **b**to aug.
 cu sic dicit. **Q**uid e illud dulce
 qd in recordacoe dei mei me tan
 gere solet. et ta suauit afficere.
 ut ia totu quodamo a memetipso
 alienari. et nescio quo abstractu
 icapna. **S**bito inuoz et totu i
 mutor. et bn nichil esse incipit
 vltra q dice sufficiat. exultant
 conscia. in obliuione venit ois
 pteritoz dolor miseria. exultant
 aim. daretat intellect. cor illu
 niat. desideria iocudant. iaiaq
 alibi nescio ubi me esse video. et
 qsi amplexibz amoris int tene
 or. et nescio quid illud sit. et illud
 tn retine et nuq perdere toto
 nisu laboro. **L**uctat quodamo
 delectabilu libere aim ne rece
 dat ab eo qd amplecti desiderat.
 quasi in illo desideroz oim fine
 iuenerit. sume et ineffabilu exul
 tat nichil amplis qrens nichil
 vltra appetens. semp sic esse vo
 lens. **N**uq ille est dilect. Vere

ille ē dilectus me⁹ qui visitare me venit. Si venit iuisibilis, venit occult⁹, venit ut tangat me et nō videat a me, venit nō ut totū infundat, sed ut gustandū p̄beat, nō ut implet desiderū sicut ut trahat affcō. **Hec aug⁹.** Et etiā amosa cōpūctio sit signū aduent⁹ dñi in aīaz. De hoc bñ d⁹ in tractatu de scala claustralū sic ait. **Ostende qñ hec facies, qñ opiem⁹ et qd signū aduent⁹ tui.** Aug⁹ hui⁹ cōsolacōis et leticie nūc et testes sūt suspiria et lacrime. **Et si ita ē, noua ē ista significacō et iusitacō, q̄ ē cōuēcio cōsolacōis ad suspiria, et leticie ad lacrimas.** Si tñ iste sūt lacrimae, et nō p̄ca⁹ uis interioris desup infusi supflues habūdācia ad interioris hōis indicū, et exterioris hōis expurgamētū. **Un̄ sicut in baptismo puuloy p̄ exterioris hōis ablucōne figurat et significat interioris aīe ablucō: ita eōuerso ex interioris ablucōe exterior procedit purgacō.** **O felices lacrimae, p̄ quas interioris macule purgāt: p̄ quas peccōy icendia extinguitur.** Bñ qui sic lugetis q̄ ridebitis. **In hys lacrimis agnosce aīa sponsū tuū, āplectere desideratū: nūc torrete voluptatis te iebria, fuge ab ubere cōsolacōis lac et mel.** **Hec sūt ei munda munuscula et solacia q̄ tibi cōtulit sponsus, sicut gemitus et lacrimae, et attulit tibi potū in hys lacrimis i mensura.** **Hec lacrimae sūt panes tibi die**

ac nocte, panes itaq; cōfirmātes cor hominis et dulciores supermel et fauū. **O dñe ihu si adeo sūt dulces iste lacrimae que ex memoria tua et desiderio tuo exatant: q̄ dulce erit gaudiū qd ex manifesta tua uisione capi et. Si adeo dulce ē flere de te, qñ dulce erit gaudere.** **Hec bñ.**
Quo at hec uis feruida deuocō et amorosa cōpūctio marie p̄net ad arā desponsacōis, que gerit int̄ xpm et aīaz. **Nā ille qui in futuro se nobis ad uidēdū et p̄petuo ad possidēdū dabit, nūc in p̄nti uita aliqui ut q̄ dulcis sit agnoscam⁹ se nobis in gaudiū p̄bet, ut eo feruēcius eū in hac p̄grinacōe diligam⁹, et ad eū p̄uenire ac p̄sū eternalit̄ possidere cōcupiscam⁹.** **Consideradū etiā q̄ cū sint mltā deuocōnū ul' cōpūctōnū genera, Possūt tñ in septē distingui dñas, iuxta singularū affectionū uarietates.** **Aut enī surgit deuocō ex timore, aut ex dolore, aut ex desiderio, aut ex cōpassione, aut ex amore, aut ex gaudio, aut ex admiracōis stupore.** **Ex timore, ut cū qd cōpūgit timore futuri supplicij, uel cū timet dereliqui p̄t̄ demeritū peccōy suorū, dices deo. Reuēnsaris dñe peccā mea, neq; uindictā sumas de peccāis meis.** **Secdo ex dolore, cū quis dolet se offendisse deū et graciā ei⁹ amississe, ul' cū dolet se tā parū p̄fēcisse et tā p̄uī meriti se esse apud deū et in tantis dei oculis**

diffilicere. Tercio ex desiderio: cum suspirat et anhelat ad gratiam virtutum ampliorum, et ad firmitatem diuine suauitatis, et ad christi presentiam in celo vel ad celestia sancta desideria adimplenda. Quarto ex compassione, ut christo passo participatum, ut gladius ille animam deo fidelem transfuerat et vulnerat, qui mare nostrum percussit. Aut cum proximorum incommodis aut animarum periculis compatitur, et zelus domini dei et iurare deo illate coedunt eam, nec sinit eam dormire somno dissilacis, quin urat ad singulorum scandala et torquet ad singulorum calamitates. Quinto ex amore diuino, cum recolat quod benigne secum egerit et gratiam beneficium sibi indigno et imerito contulerit, vel cum pensat generalia beneficia omni humano generi impensa, per incarnationis et passionis beneficia, et sacramenta altaris et spiritus sancti sacramenta confirmata. Sexto ex gaudio surgit deuotio, cum homo exultat in domino memor beneficiorum eius, vel cum in spe gratie eius confidit se esse de numero saluandorum, vel gratulatur saluti et profectui proximorum, vel exultatione spiritus cogaudet gaudio beatorum. Septimo ex admirationis stupore, cum illuminato intellectu fulgore sapientie, stupet magnitudine potentie dei, profunditate sapientie, et suauitate benignitatis eius, vel distractione iudiciorum eius, et quicquid de natura diuinitatis eius, et gloriamaestatis eius menti occurrerit, ex tali inquam consideratione obstupescit animus, et pro quodammodo affatu erga deum accedit et afficitur.

Sed et hoc non dicitur, quod plerumque homines deuoti etiam dum magis conantur habere gratiam deuotiois minus habent, et arduiores et diuiores corde fiunt, et multi ex hoc grauius contristantur interpretantes et asserentes quod forte indigni sunt uisitacione diuina. Sed cum homo incertus sit an sit dignus amore dei vel odio, possumus tamen secundum coniecturas aliquas colligere rationes, cur deus tunc subtrahat gratiam bonis deuotiois, cum ea libenter haberet et ista causa queritur. Et possunt super hoc quatuor assignari rationes. Prima est humiliacio, quia magis humiliat homo cum non habet deuotiois gratiam quam cum ea diligenter querit et eam desiderat habere, ut puta in diebus sollempnibus vel quando uult conuincere, nam tali tempore in seipso confunditur propter carenciam gratie et ideo humiliatur.

Secunda ratio est purgacio peccati, quia forte per aliquam exheraciam minus purgatus est homo, vel aliquis habet delicta que non recolat, et ut dignus accedat ad eucharistiam et amplius purgetur a peccato in hoc punitur in quo magis dolet, quia quilibet deuotus maxime dolet de substractioe gratie, et ideo quanto dolor est grauior tanto purgacio est efficacior, et maxime quia forte alio tempore minus studiose quesuit deuotiois gratiam vel oblatam negligenter recepit, nec dignas pro ea gratiam actiones retulit, punitur modo in quo peccauit, ut tunc illa careat gratia cum desiderat, quam ante neglexit cum habere poterat, et caucioe de cetero in hac parte fiat. Tercia ratio

ē. ut ex p̄uacōe gr̄acie fiat eru
 dias magna hōi. q̄ a deo sit ip̄a
 gr̄a nō ab hōi. et q̄ nō potest
 eā homo p̄o volūate arbitri
 sui habere. sed a deo qui dat ex
 se et q̄n vult infudit et q̄ndo
 vult subtrahit p̄o ut sibi pla
 cet. et p̄o ut accipienti videt
 cōuenire. Ergo ex gr̄a sua dat
 affectū deuocōis nō p̄o merito
 hominis. q̄a si semp̄ daret cū que
 rit et nō daret nisi q̄eretur.
 putaret ideo dare tm̄ q̄ntū me
 rita requireret et nō scdm̄ gr̄acie
 libertate. ideo q̄nq; studiose q̄
 rentib; negat ex iusticia. et nō
 querentib; q̄nq; dat ex gr̄a ut
 ad se trahat. Quarta ratio
 negate deuocōis ē. cū q̄nq; ve
 hemēcia et studiosius querit
 q̄ querēda ē. q̄a q̄nq; ex ipe
 tuoso cordis conatu libertas
 mentis cōstruit. dū quasi per
 violentiā et extorsioē; accēle
 rat affectū deuocōis exp̄mē;
 et si nō iuxta desiderū cordis
 statū p̄t elicere gr̄aciā q̄sitā
 contristat et ampli⁹ ex hoc idu
 rat. et quo ip̄etuosia se cupit ad
 deuocōne cogere. min⁹ p̄ofi
 cit et ampli⁹ aresat. sicut qui
 botros ī torculari et oliuas in
 p̄lo subito et vehemēt̄ xp̄mit
 liquor magis turbid⁹ et isipi
 dus fluit. q̄m si paulatī et mo
 deraci⁹ cōpressisset. Duo eī
 liberior eo pinguior deuocōis
 affect⁹. Ideo alio tpe sepi⁹ est
 homo deuocior. q̄a tūc sp̄s suc
 libertati relict⁹ sponte se ele
 uat in sublime. Volenta nāq;

acceleratio p̄foat sp̄m. sicut in
 coepe morosa respunctio cordis
 refrigeratio ē. Quinta ratio
 p̄t esse meritū maioris gr̄acie
 et gl̄e. dū desiderū nō adiple
 tū affligendo purgat aiām
 p̄ pacienciā desolacōis. q̄a hū
 lis sustinēcia meritis. quasi
 lima reddit aiām clariorē et
 magis susceptibile splendoris
 diuini. et aplioris gr̄e et gl̄e ca
 pace. Lux enī vult⁹ dei et ful
 gor claritatis ei⁹ oib; equalit̄
 sup̄fulget. qui at purior. et a
 vicio obscurate liberior magis
 capax ē lucis et illuīacōis de
 sup̄ ifluētis. sicut vitru clarū
 ul' metallū bñ limatū et poli
 tū radios lucis ampli⁹ recipit
 et splendidi⁹ effiat. Quia er
 go afflictio ē lima aiē q̄ rubi
 ginē viciōy abradit. ita deter
 so p̄cō qd̄ sua obscuritate ra
 dios diuini fulgoris velut ober
 ab aiā excluderat. lucē gr̄acie
 recuperat. Purgat enī deus
 aliqui deuotōy corda p̄ substrac
 tionē gr̄e et illi⁹ cōsolacōis. cui⁹
 carenciā maxia ē afflictio. ut
 sic purgati ap̄iores fiant ha
 būdaci⁹ gr̄e recipiende in
 p̄nti et gl̄e in futuro. si tm̄ afflic
 tionē hanc quā patit hō p̄pter
 carenciā deuocōis specialis cul
 pe meritū seu negligenciā
 p̄p̄ia nō contraxit. **filij Ca. iii**

Habita iformacōe de v
 tute orōis et quibusdā
 alijs que nā dant ad
 actū cōtēplacōis. Aduc de ipsa
 vita cōtēplatiua cupio edoceri.

De vita contemplatiua
 sup qua iformari deside
 ras primo hoc scire debes. q̄ du
 plex ē vita. actiua viz et cōtepla
 tiua. De qua vita duplici beda
 in quadā omelia sic dicit. Actiua
 vita ē studiosū xp̄i fr̄ulū insis
 tere iustis laboribz. et pius quide
 sc̄ipm ab hoc s̄do imaculatū cus
 todire. mente. manū. linguā ac
 cetā corpis mēbra ab oī inq̄na
 mēto culpe tēptantis continere.
 ac dino p̄petuo subiugare serui
 cio. Dein proximi necessitatibz
 succurre. esuriēti cibū. potū si
 cienti. algenti vestitū m̄strādo.
 ac cetis se mācapado sine dilcō
 nis obsequiis. Cōteplatiā at̄ vita
 ē cū longo quis bone actionis
 er̄nao edoctus. diuine orōis dul
 cedie istructus. crebra lacrimarū
 cōpuctioe assuefactus. cūctis mū
 di negociis vacare. et in sola
 dei dilcōe mentis oculū itende
 didicēit. gaudiūq̄ p̄petue beatit
 dinis qd̄ in futuro p̄ceptū. et
 vita. etiā i p̄ncipi cepit ardent
 desiderādo p̄gustare. et aliquā
 etiā q̄ntū mortalibz fas ē. in ex
 cessu mentis sublimit̄ eleuari.
 Hec beda. Isidorus etiā de hac
 duplici vita sic ait. Actiua vi
 ta ē. q̄ in opibz iusticie et p̄ximū
 utilitate vsat. Cōteplatiua ē.
 q̄ vacans ab oī negotio in sola
 dilcōne dei figit. Una i ope bo
 ne cōuersaciōis. altera i contē
 placōe imutabilis veritatis.
 Actiua vita mudanis rebus be
 ne vitatur. Cōteplatiā uō mū
 do renūciāns soli deo viuere

delectat. Hec isidorus. Vbi cōsi
 derandū q̄ qui ad vitā cōtepla
 tiuā desiderat conscende. oport
 tet ut pius i vita actiua se exerce
 at. quia merito ad vitū contē
 placōis suscollit. qui i actiua
 vita utilis iueit. De quo idē
 isidorus sic ait. Actiua vita ino
 cēcia ē b̄tōy opm. Cōteplatiā
 speculatio supnoy. Illa eī cōis
 multoy ē. ista uō paucoy. Ac
 tiua vita rebz mudanis bene
 vitat. Cōteplatiā uō mūdo re
 nūciāns soli deo viuere delectat.
 Qui pius i actiua vita proficit.
 ad cōteplacionē bene conscen
 dit. Merito eī in ista suscollit.
 q̄ in illa utilis iueit. In ista
 enī pius p̄ exercitiū boni cūctā ex
 haurienda sūt vicia. ut illā iā
 pura mentis acie ad cōteplā
 dū deū quisq̄ p̄t̄iseat. Et licet
 cōuersus statim ad cōuersionē
 conscende cupiat. t̄n̄ incoe cogit
 ut pius in actiua vite opacōe vi
 set. Hec isidorus. Et nōndū. p̄
 ut dicit beatus gre. q̄ sine cō
 teplatiā vita possunt intrare
 hoies ad celestē patriā. q̄ bona
 que possunt opari nō negligūt.
 Sine actiua aut̄ intrare non
 p̄nt. si negligūt opari bona q̄
 possunt. Et t̄n̄ cōteplatiā vi
 ta maior ē merito q̄ actiua. q̄
 actiua i vsu p̄ntis t̄pis labōat.
 Cōteplatiua uō sapore itimo
 venturā iā requie degustat.
 Quō cōteplatiā vita maior
 sit merito q̄ actiua. factis etiā
 gely v̄bis ostendit. in quo due
 mulieres diuersa egisse mēorat.

Maria quippe redeptoris nra
 verba audiens ad pedes illius
 residebat. Martha autem corporalibus
 ministeriis insistebat. Cumque contem-
 mane oculum martha conquiret:
 audiuit. Martha martha sol-
 licitata es. et turbaris erga plu-
 rima. Quid enim per maria que ubi
 domini residens audiebat. nisi
 contemplativa vita exprimitur. Ad
 per martham exterioribus obsequiis
 occupata nisi activa designat.
 Sed marthe cura non reprehendit.
 Marie vero laudat. quia mag-
 na active vite merita. si contempla-
 tive potiora. Unde nec auferri unquam
 marie per dicit. quia active vite
 opera cum corpore trahunt. Contem-
 plative vero gaudia melius ex fine conua-
 lescent. Ad bene ac breuiter exequi
 propheta exprimit. cum volancia anima
 contemplativa aut similitudo ma-
 nis hominis sub penis eorum erat.
 Quid enim per penas animalium. nisi
 contemplationes possunt sentire
 scorum. quibus ad summa trahuntur
 et terrena deserentes se se in ce-
 lestibus librant. Quid per manum
 nisi operationes accipiunt. quia cum in
 proximi amore se dilatant bo-
 na que pugnent etiam corporaliter ad-
 ministrant. Sed manus eorum sub pe-
 nis sunt. quia actionis sue opera
 virtute contemplationis vincunt. Nec
 grege. Sed et hoc nondum quod
 in omnibus vita activa nec etiam con-
 templativa eque expedit. quia multi-
 ita quietas mentes habet qui
 si laboribus et occupationibus exte-
 rioribus implicent. in suis actionibus
 succumbant. Sic e converso multi

sunt ita inquieti. ut si eos vacare
 congerit grauius laborent. Ergo
 quietis cordibus vita contemplativa
 expedit. Inquietis vero mentibus con-
 uenit vita activa. De hoc dicit
 beatus Gregorius in libro moralium. Valde
 multum se diuersere sunt conspersiones
 animorum. Nonnulli namque hominum ita oc-
 cioso mentis sunt. ut si eos labor
 occupationis extirpat. in ipsa operis
 indolentia succumbant. Et nonnulli
 ita inquieti sunt ut si occupationes
 laboris non habuerint grauius labo-
 rent. quia tanto deterioribus cordis
 tumultibus tollerant. quanto eis liber-
 tas ad cogitationes vacat. Unde ne-
 cesse est ut nec quiescens mens ad
 excitationes se immoderata operis di-
 latet. nec inquietas ad studium con-
 templationis angustet. Sepe enim
 qui contemplari deum quieti pote-
 rant. occupationibus pressi cadunt.
 et sepe qui occupati bene humanis
 vitiis viuunt. gladio sue quietis
 extincti sunt. Nec Gregorius. **Alius**
Sare etiam velle quod **Ca. viii**
 est quod impedit vitam con-
 templatiuam. **¶ Pater**
De hoc scire debes. quod vita
 contemplatiua marie impe-
 dit vita ociosa. Qui enim ut ait quod
 dicit ad apertam diuine contemplationis
 aspirat. necesse est ut se ab omnibus
 periculis et vitiis debeat se elon-
 gare. omnia terrena sub pedibus con-
 calcare. bonis operibus se excitare.
 affectum suum sanctis desiderijs in-
 flamare. crebris suspirijs eua-
 gationibus mentis ad deum reuocare.
 et hac gratia contemplationis spiritus
 aspirare et visitationes sancti spiritus

vehement' desiderare. et hys oibz
 quousq; accipiat contentiose labo
 rare. **Hec ille.** **Un** homo deuotus
 contemplatiu' insistes sola celestia
 meditat. sepat a terrenis. a turba
 carnalium cogitationu' longe. dul
 ces carnis refugit affectus. vagos
 sensuum motus restringit. in dno de
 lectat angelicam dulcedine fruit.
Et ergo qd dum sopore pmit' sce
 leru'. illa inestimabile iocundita
 te celestium nec desiderare ne' gus
 tare poterit in eternu'. Oportet na
 qd scdm dictu' cassiani omis sensus
 velari. carne macerari. conscientiam
 purgari. anq' aia celestia valet
 meditari ac dei dulcedine oblectari.
Hec solū a liatis. verūcū a ne
 cessariis nonnūq' cum carnis est
 postioneda. ut huān' affectus co
 liberi' celestia possit contemplari.
Nā putat dicit rich' de scō victore.
 Nūq' huān' affectus ad eternita
 tis desideriu' p'fere inflamat. nūq'
 huān' intellectus ad eternorū contē
 plationē plene acuit. nisi carnis
 cura in rebus etiā liatis multūq;
 necessariis frequēter fortitūq; re
 pellat. **Hec rich' deat'** etiā ber
 nardus quedā enumerat q' mundi
 cia carnis cordis effice solent. ita
 dicens. Ad verū lumē contēpla
 dū que oculos mentis emūdant
 ut ad lumē verū subleuari pos
 sit. sunt hec. **Secularis vite ab
 scōsio.** carnis afflictio. cordis con
 tritio. frequēs lacrimarū fletus. pura
 delicti confessio. **Et cū** foris emis
 sa fuerit ois imūditia. sursum eos
 extollit meditatio admirabilis
 dei et caste veritatis inspectio.

oratio nuda et valida. iubilis
 laudis et desideriu' ardens in
 deū. **Hec bñ.** **Dicit** etiā hugo
 tertio capitulo angelice perarchie.
Oportet inq' qd mens q' deū
 vult contemplari p'mū purge
 tur. postea illūet. deū p'ficiat.
 qā nisi p'cedet purgatio nō se
 queret illūatio. et nisi esset
 illūatio nō veniret cōsumatio
 siue p'fatio. **Et tales** magis ap
 p'inguat diuinitati. et q'nto
 magis app'inguat tanto verius
 contemplant. **Hec hugo.**
Et nōndū qd ad actū contēpla
 tiuis multū valet iocunditas int'
 ne deuocōis. s' illa frequēter i
 pedit leticia siue cōsolacōis
 t'paliis delatōis. **Un** dicit bñs
 theonim'. **Substitit** tibi cōso
 lacio diuina. si cōsolacōe t'pali
 gaudes. **Dicit** etiā de hoc ful
 gena'. **Dulcedine** iocunditatis
 int'ne. sola repmit dulcedo vo
 luptatis illicite. et imūde. **Nā**
 ut dicit orasi'. **Iuste** ei dulcis
 dei cōsolacio denegat. qui in
 huāno solūmō solacio delat.
Hec orasi'. **Sz** valde diligenda
 ē et q'renda deuocō cordis. qā
 nūq' p't homo bona t'palia con
 tēpnere. nisi interiora bona per
 gustū spūalē meruerit sentire.
De hoc rich' de scō vict' sic dicit.
Nō p't ad p'fctm bonorū exteriorū
 fastidiū p'tingē. qui interiorū
 bonorū dulcedine nōdū meruit
 gustando sentire. **Puto** qd p'p'ia
 nisi pius degustasset qd suauis
 ē dñs et qd magna multitudo
 dulcedis ei'. **puto** nisi hoc per

expimentū didicisset: illud oīno
 ex sententia dicere nō posset: te-
 nuūt cōsolari aīa mea. **Hec richi.**
Oportet ergo ut nō solū a gra-
 uioribz verūcū a leuioribz pec-
 catis abstineat q̄s: q̄ in hac pe-
 grinacōe spūali dulcedie me-
 briari desiderat. **Testat** hoc idē
 richi sic dices. **Nul** leuitatis in se
 habeat. nul caduū. nul carnale
 sapiat. et ad magnā maturitatis
 grauitatē aīm cōponat: qui esunt
 et sint de petra melle saturati:
 de torrente voluptatis in via bi-
 bere et inebriari. **Hec richi.**
Et cōsiderandū scdm dictū beati
 greg. q̄ int̄ delicias cordis et
 corpis hoc distare solet. q̄ corpa-
 les delicie cū nō habent graue
 in se desiderū accendūt. Cū vō
 habite edūt. cōcedente p̄tinē i fas-
 tidū p̄ sacietatē vertūt. **Ac** cont̄
 spūales delicie cū nō habent in
 fastidio sūt. cū vō habent in desi-
 derio: tātōq; a nō cōcedente ampli⁹
 esunt: q̄nto ab esuriente āplī⁹ co-
 medūt. **In** illis appetit⁹ placet ex-
 p̄riencia displicet. **In** istis aut̄ appe-
 tit⁹ vilis ē. exp̄riencia magis pla-
 cet. **In** illis appetit⁹ fame. satur-
 tas fastidiū generat. **In** istis aut̄
 saturitate appetit⁹. saturitas aut̄
 appetitū parit. **Augent** enī spūa-
 les delicie desiderū in mēte dū sa-
 ciāt: quia q̄nto magis earū sapor
 papit eo āplī⁹ cognoscat q̄ audi⁹
 amet: et id cō nō habite amari
 nō p̄nt q̄ earū sapor ignoratur.
Quis enī amare valeat qd̄ ignorat.
Dū nos p̄s amonet dices. Gusta-
 te et videte: qm̄ suauis ē dñs. **Hec**
 gre. **Et** sup̄ hoc v̄bo p̄s te p̄seq̄t
 quedā glosa sic dices. **Gustate.** 2c.

H

quasi sic dicat: id ē exp̄imentū p̄ba-
 te qm̄ suauis ē dñs: et loquit̄ ad
 modū hōim dulcedinē vini po-
 tancū. q̄a p̄mo modiciū gustant:
 et ex hoc cognita ei⁹ dulcedine
 allucūt ad ampli⁹ degustandū.
Sic homies deuoti p̄mo papientes
 aliqd̄ de dulcedie: allucūt ad āplī⁹
 senciendū. **Sz** aiaduertendū q̄ pro-
 bantes dulcedinē vini. illud modiciū
 qd̄ degustant sup̄ lignū dñi retinet
Sic senciētes dñā dulcedinē de-
 bent eā qm̄ dū possunt retinere. q̄a
 her dulcedo ē quoddā pludū bñ-
 tudis future. **Nā** talis p̄gustacio
 dñe dulcedis auget spem bñitudis
 future: et talibz ex eo q̄ senciūt in se
 dñā p̄ncā sufficit eis pro omī bono:
 p̄mo alia bona eis desipiūt nisi q̄
 tū necessitas exigit. **Hec** glosa.
Cui vero dulcedinē dñe grē de-
 gustant hī vō frequent̄ in dño gau-
 dent: q̄a eorū gaudiū ip̄e de⁹ est.
De hoc beatus aug⁹ i libro cōfessio-
 nū sic ait. **Absit** ut quocūq; gau-
 dio gaudeā. bñm me putem. **Est**
 enī gaudiū qd̄ nō dat̄ ip̄us. sed
 eis qui te gratis colūt. quoz gau-
 diū tuip̄e es. et ip̄a ē beata vita:
 gaudere de te ad te. de te p̄t te.
 ip̄a ē et nō altera. **Quā** quippe in
 ta ē gaudiū de veritate: hoc ē enī
 gaudiū de te qui veritas es. et
 vera vita de⁹ me⁹: tu dulce lumē.
 verū bonū. secuta suauitas. et sa-
 lus aīe mee. **Quēbā** enī sine offen-
 sione iocūdari. et ubi hoc possem
 nō iueri. p̄ter te dñe. **Hec** aug⁹.
Hoc ē enī verū gaudiū: viz. i dño
 gaudere. **Ad** hqd̄ hortat̄ ap̄ls di-
 ces. **Gaudete** in dño. leticia v̄o
 scli q̄ ut dicit̄ bñs aug⁹. qd̄ ē nisi

impunita nequa. Luxuriam iebria
 ti. comessationibus vacans. Vanitatibus
 intendens. et pro his nihil in hac vita
 sustinet. securus est. Putant enim se
 cuos se mali esse in deliciis cum non
 cogunt. et ignorant quia nihil in se
 licet felicitate peccant. Unde secundum
 beatum bernardum. Ludere et gaudere
 cum hoc seculo non est hominis sensati sed
 frenetici. quia mundum cor non cum hoc
 seculo si cum deo iocundum est et letum.
 Nam illud solum verum est gaudium. quod
 non de creatura sed de creatore qui
 omnes res condidit concipit ac ha
 bet. De hoc idem beatus bernardus sic
 ait. Illud reuera verum est gaudium et
 solum. quod non de creatura sed de crea
 tore concipit. quod cum concipitur et pos
 sedens nemo tollet a te. cum concipi
 ta omni aliunde iocunditas metus est.
 et omni suauitas dolor. et omne dul
 ce amarum est. et omne decorum sordium
 est. et omne aliud quod delectari possit
 molestum. Hec beatus bernardus. Bonum est ergo
 gaudere in domino cum ipse solus cor ho
 minis faciat potest et non creatura.
 Teste hugone qui sic dicit. Omnis iocun
 ditas. omnis suauitas. omnis opule
 tia creature afficit cor humanum
 potest. faciat non potest. Hec hugo.
 Et quia sine deo esse non possumus
 necesse est ut illi per fidem et dilectionem
 inhaeramus. ac in ipso gaudeamus
 ut eum nobiscum semper habere valeamus.
 Nam prout dicit beatus augustinus. Magna
 hominis miseria est cum illo non esse in
 quo non esse potest. in quo enim est pauldu
 bio sine illo non est. et tamen si eius non
 meminit eius non intelligit nec dili
 git cum illo non est. Hec augustinus.

Sane etiam offer
 to que sunt illa que preparant
 mentem hominis ad diuinorum contem

placōnem. et super hoc a te pater pe
 to informari. **C**ontemplatio
 sex sunt species. Prima est exercitata
 in operibus actus vite. quia non
 potest aliquis ad dei contemplationem p
 uenire. nisi prius in bonis operibus se stu
 duent exercere. Unde dicit psalms.
 Non potest facere bonum nisi correctum
 fuerit malum. nec potest quisquam ad
 contemplationem dei proficere. nisi se prius
 studuerit in bonis actibus exercere.
 Hec psalms. Et beatus gregorius vi moralium.
 Prius mens ab appetitu glorie temporalis
 atque ab omni carnalis concupiscentie delecta
 tione tergeda est. et tunc ad actum con
 templationis erigenda. Qui igitur p
 fectis culmine apprehendere nititur. cum
 contemplationis arte tenet desiderat
 prius se in campo per exercitum operum probet.
 ut sollicitate sciatur si nulla iam mala
 propriis irrogant. si irrogata a propriis
 equum potant. si obiectis bonis temp
 oralibus nequa mens leticia soluit. si sub
 tractis non nimis metore sauciaat.
 ac deum intendat. si autem ad seipsum
 introitus redeunt in eo que spiritualia
 rimat nequaquam secum verum corporali
 umbras trahunt. vel fortasse tractus
 manu discretionis abigunt. si inuiscip
 tuum lumen videre cupientes cunctas carni
 scipis sue ymagines deprimunt. et
 pro eo que supra contingere appetunt. bi
 tant quod sunt. Unde quippe perfectus prius
 actus vite opera congregat. et post
 modum carnis sensum per contemplationem
 mortuum hunc mundo fudit occultat.
 Hec gregorius. Secundum quod disponit
 ad gratiam contemplationis est solitudo
 sue vite solitaria. que apta est ad spem
 ad cultum suum contemplandum. Unde dicit
 orozee ii ca. Ducam eam in solitudine. et
 loquar ad cor eius. Prius etiam videtur non

7

k

posse vacare orōi in turba: Ideo di-
 cit: **E**longam fugies, et mansi in
 solitudine. **A**d hanc vitam solitaria
 sequeda beatus bernardus vnaquaq;
 deuota aiām hortat, ita dicens.
O scia aiā sola esto ut soli creatori
 oim serues tempam, que ex omibz
 tibi elegisti, publicū fuge, fuge
 et ipos domesticos, secede ab amicis.
An nefas veadū te habē sponsū,
 qui nequaq; suā tibi poterit idul-
 gere pñciā pñtibz ceteris. **H**ec ber-
 nardus. **O**portet igit qui deside-
 rat vacare deo ut turbas hoim
 fugiat et curas seu occupacōes
 teneas abiciat, ut eo liberus pos-
 sit mēte contēplacōi insistere.
Ad hoc faciendū monet anselmus
 cū sic ait. **E**ra nūc homināo fu-
 ge paululū occupacōes tuas, ab-
 sconde te modicū a cogitacōibus
 tuis, abice nūc onerosas curas,
 vaca aliquitū dō tua, fuge occu-
 pacōes opancū in homie exte-
 riore, abice curas rōnis, postpōe
 dissensiones voluntatis, ut possis
 aliquitū mente vacare deo.
Vaca igit ut videas, vide intellectu
 ut cōcupiscas affai. **H**ec anselmus.
Tercū q; pmonet ad grām
 contēplacōis, ē mentis hūilitas. **N**ā
 cordis hūilitas libent a spū sancto
 inhabitat, et ideo p suā pñciā mē-
 tes hoim quas vsunt erigit ad di-
 uina contēplada. **V**n ipse dñs ait:
Confiteor tibi dñe pater qā abscon-
 disti her a sapientibz et prudentibz,
 et reuelasti ea puulis. **S**apientes
 vō et prudentes itelligūt supbi, per
 puulos vō hūiles, quibz dñs p suā
 grām reuelat ea q; sūt spūalia et ad
 actū contēplacōis pñciā. **D**e hoc
 beatus bñ sic dicit. **S**upbo oculo de-

nō videt, si nō patet. **A**bscondit
 enī a sapientibz et prudentibz, et re-
 uelat puulis. **M**agna fies magna
 et sublimis vō hūilitatis, q; pmet
 qd nō docet, digna adipisa qd nō
 valet addiscā, digna a vō et de vō
 cōspe qd suis ipā vōis nō p̄t expli-
 cāre. **H**ec bñ dñs. **E**tā de hoc i libro
 iob sic dicit. **N**ō audebūt enī con-
 tēplari om̄s, qui sibi vident eē sapi-
 entes. **A**d exponēs beatus gre⁹ sic
 ait. **C**ontēplari dei sapiām nō p̄t
 q; sibi sapientes eē vident, qā tanto
 ab ev luce lōge sūt, qnto ad semet
 ipos hūiles nō sūt, qā dū in eozū
 mētibz tumor elacōis crescit acie
 cōtēplacōis claudit, et vñ p̄ cetis
 luce estimat, in se luce veritatis p̄-
 uat. **S**i ergo veracit sapientes esse
 atq; ipsā sapienciā contēplari ap-
 petim, stultos nos hūilit cognos-
 cam. **H**ec gre⁹. **E**tā qd ted-
 dit hoies abile ad actū contēpla-
 cōis, ē puritas seu mundicia cordis.
Vn dicit mathei v. **B**n mudo cor
 de, qm ipi deū videbūt. **O**portet
 nāq; ut cor mudū habeat qui in
 sumū bonū hoc ē in deū mentis
 itutū figere desiderat, qā scdm qd
 dicit beatus aug⁹. **S**umū bonū nō
 nisi mētibz purgatissis cernit. **M**ē-
 tis enī huāne acies iualida i tōm
 excellēt luce nō figit, nisi p̄ iusti-
 ciā fidei vegetet. **H**ec aug⁹. **V**n
 ut dicit ysidor⁹. **N**on p̄t ad cōtem-
 pladū deū mens esse liba q; deside-
 rys hūi⁹ mudi et cupiditatibz illi-
 at, nec ei alia ispicere potit ocul⁹
 que puluis claudit. **H**ec ysid⁹. **V**n
 nōndū scdm qd habet in libro de
 spū et aiā. **E**x ocul⁹ aie ē mēs ab
 oī labe corpis pūm, mēns aspect⁹
 ē rōi, intellect⁹ visio. **T**ria her sūt

M

aie nara ut sanos oculos habeat: ut
 afficiat ut videat. **S**anos oculos
 habet, ai a morali cupiditatibus est
 purgata atq; remota. **A**fficiat ai i
 dei luce et cōtemplacōe oculos figit:
 videt ai i illa cōtemplacōe respiciat:
 quia sint gaudia, quia leticia, quā
 ta serenitas quā iocunditas. **S**ere
 nitatis facit illa securitas: aspectus ve
 ra visio bñz. **C**ū em̄ ab oi fere fu
 ent libera maculisq; delota: tūc i
 gēn quada et incedibili fiducia
 pgit in deū id ē in ipāz cōtemplā
 cōz veritatis. **H**ec in libro de spū
 et aīa. **I**stos oculos hoīs iterioris
 sui id ē aīe. **H**is aug⁹ mudau et il
 lūari a dño desiderabat: cū in lib^o
 soliloqoz sic dicit. **Q**uis ē iste ignis
 qui calefacit cor meū: nōne tu es
 dñe. **O**ignis q̄ semp ardes et nō
 exāguens: accende me. **O** lux qui
 semp lutes illūa me: o vtina ar
 dere ex te. **I**gnis scē qm̄ dulat ar
 des q̄ secreta lutes: q̄ desiderant
 aduris. **V**e hīs q̄ nō illūant ex te:
 ve caliginitibus oculis q̄ te videre nō
 possunt. **V**e auertentibus oculos ut
 nō videant veritate: et nō auerte
 tibz ut nō videat vanitate. **N**equint
 em̄ oculi tenebris cōsueti. **S**unos
 veritatis radios intueri: nec scūt
 de luce aliqd aut sentūt quoz ē
 i tenebris habitatio. **O** lux bñssia
 q̄ nō nisi a purgatissis ocul^o videri
 potes. **M**uda ergo oculos meos ut
 sanus te cōtemplēz oculū que non
 nisi sanū inuent oculi. **A**ufer squa
 mas antiq̄ caligis radus illūacōis
 tue splendorē iaccessibilis: ut te vi
 dere valeā unreueratis obtutibus.
 et in luce tuo videā lumē. **H**ec aug⁹
A **Q**uātu qd̄ disponit hoīe

ad grācia cōtemplacōis: ē seruior
 caritatis. **V**n̄ dicit hīs aug⁹. **D**uo
 multū p̄ant ad cōtemplacōe: sc̄
 puritas et serues caritas. **D**ebet
 nāq; semetipm̄ diligent̄ discere
 quātu amat: quisq; ad cōtemplacōis
 studiū festinat ac puenire desiderat.
De hoc hīs gre⁹ vj moral^o sic ait.
Necessē ē ut quisq; ad cōtemplacōis studiū
 p̄perit: semetipm̄ p̄us subalut̄ int̄
 roget quātu amet. **M**achina quippe
 mentis ē vis amoris: q̄ hāc dū a
 mudo extirhit i alta sustollit.
Prius ergo disciat si sūma iq̄
 res diligit: si diliges timet: si nō
 ut icognita aut amado xp̄ien
 de. a nō xp̄hensa venerit. **I**n cō
 tēplacōe: etenim mente si amor nō
 exatit: corpore sui obscurat. **H**ec
 gre⁹. **Q**uāto at̄ p̄p̄ius ē amās ama
 to: tāto ven⁹ subalut⁹ et p̄fecti⁹ sibi
 reuelat amātū. **V**n̄ hugo i vj libro
 angel^o ierarch^o de hoc sic dicit. **C**ō
 stat q̄ qui ardēa⁹ diligit. p̄fū
 dūs fiāt p̄p̄iciūt et subalut⁹ dis
 cernūt: et qui euāno magis resp̄n
 aut̄ pauldubio euāda⁹ cognoscūt:
 ergo rāssime. quāto etna magis
 amant tāto p̄fecti⁹ cognoscūt.
Hec hugo. **E**t nōndū scdm̄ eūdē
 hugonē. q̄ p̄ studiū dīne lectiōis
 apit̄ via cordi nro usq; ad cōtēplā
 dū lumē dīnitatis: ut illuc q̄si
 de fonte vite aq̄ spūalū donoz
 descēdat p̄ radiū cōtemplacōis ad
 irrigandū et iplendū sinū mē
 tis nre. **H**ec hugo. **S**ertū qd̄
 valet ad virtutē cōtemplacōis. ē mē
 tis stabilitas: q̄a mens distincta
 p̄ frenas cupiditates seu occupā
 cōes nō ē abilis ad spūalū recū
 cōtemplacōe: nā ai p̄ diuersas cau
 p̄fēcias rapit. p̄ ml̄tas etiā sp̄es

Ve hīs q̄ nō
 ardet ex te.

A

Q

a semetipia caduca dissipat. De hoc
 bis gre? xxxi moral' sic ait. **C**ū mēs
 torpore fragescat intus, amore
 dampnabili mollescat foris, se qz ipaz
 cōsiderne nō ualet. qā cogitare se
 mūne studet. cogitāe vō se nō p̄t
 qā tota apud se ipaz nō ē. totā uō
 apud se ipaz esse nō suffiat. qā p̄
 qz cupias rapit. p̄ tota se ipsa
 spēs dissipat. et spersa i infinis iacet.
 que collecta ad summa cōsurgēt si
 uellet. **V**n iustoz mens qā p̄ custo
 diā discipline a auctoz uisibiliū
 fluxu appetitu cōstrigit. collatā apd
 semetipaz mens intus integratur.
 qualis qz deo esse debeat penes se
 cōspiciat. qā nū suū exten? deliqz.
 et qnto ab exterioribz abstracta cō
 pesat. tāto aucta in infinis iplāma
 tur. **H**ec gre?. **O**poret ergo ut mēs
 a distractioē rerū mutabiliū se ex
 tuciat. et hec ifima deserēs. pau
 latiqz se i unū colligat. ut tandē ali
 qn i diuine cōtemplacōis luē intuitū
 figere ualeat. De hoc habet sic i
 libro de spū et aīa. **D**e? ē i sumo.
 mūd? i ymo. **I**lle in eodē statu eter
 nitatis sue semp̄ asistit. **I**ste cursu
 mutabilitatis sue semp̄ instabilis
 fluit. **Q**uāz aīa qz in quadā
 collocat? cōdiciois sue excellētia
 et huic mutabilitati sue qz deorsū
 ē supeminet. qz ad illā qz ē apud deū
 uerā inmutabilitatē necdū ptingit.
Si vō hys qz deorsū intēnt se p̄ cupi
 ditatē inuēserit. statū p̄ ifinitas dis
 tractioēs rapiet. et a semetipō qdā
 mō diuis? dissipat. **S**i at ab hac
 ifinita distractioē qz deorsū ē se erex
 erit. et hec ifinita deserēs. atqz pau
 latū in unū colligēs se cū oē diducit.
Tanto apil? i unū colliget. qnto ma

gis cogitacōe et desiderio susu ele
 uabit. donec tandē oīno inmutabil'
 sit. et ad illā uerā et uerā qz est apd
 deū inmutabilitatē pueniat. ubi p̄
 tuo sine oī mutabilitatis uassitudie
 reqescat. **A**b hui? mōi ergo mūdī dis
 tractioibz cor nostrū colligat? et ad
 intna gaudia reuocem?. et si cor
 nostrū semp̄ retinē nō possum? sal
 tē ab illicitis et uanis cogitacōibz
 restrigat? ut aliqui i diuine cōempla
 cōis acie figere ualeam?. **H**ec est
 enī regēs cordis nri. cū in dei amōe
 p̄ desiderū figit. **H**ec ē uita cor
 dis nri cū deū suū cōtemplat. et ipā
 sua cōtemplacōe suauit? reficit. et dul
 ce ē illi semp̄ ad desiderandū. ad a
 madū. ad laudandū ē semp̄ suauē.
Nū enī ad beatā uitā prestancā
 eē uidet. qz elut clausis carnalibz
 sensibz extra carnē nūdiqz affectū
 quēpnā intna semetipsū uertit. alie
 nūqz effcā a mortalibz cupiditatibz.
 sibi soli et deo loqz. **H**ec in libro de
 spū et aīa. **R**ichard? enā de facto
 victōe de hoc sic dicit. **C**ū diu acē
 ad mltā spergit? et ad yma denuat.
 nūqz ad plenā pacē cor pduat. nū
 qm ad uere serenitatis tūqz illatē
 serenat. **O** aīa ifelix et misera. usqz
 qz solliata es et turbata erga plū
 ma. **P**orro cū unū sit necessariū. tā
 dē aliqui fige desiderū. dilige unū.
Hec rich. **S**ūt et alia qdā que
 pmouēt ad cōtemplacōē diuoz. quoz
 p̄mū ē desiderio creaturā quas
 de? cōdidit. **N**ā cū aīa p̄ oculos cor
 pis respiciēs creaturā pulcherrimū
 dinē et ex tali intuitu intelligit deū
 qui illā creauit. opa ei? mirat? lau
 datqz eū qz cūcta plasmauit. **A**d hui?
 mōi aīam uita ingredit? p̄ fenestras

oculor. Hoc testat origenes sup can
sic dicit. Cu aia intus mundi orna
mentu et pulchritudine creaturaru
conditor oim intelligit deu et opa ei
munt laudatq opm creatore. Ad
hac aiam vita ingredit p fenestras o
culor. **Hec orig.** De hoc eam bñs
berñ sup can sic ait. Quid hec tanta
formatu varietas et numerosa spe
cietu in rebz conditis sut. nisi quida
radu dinitatis demonstrates quide
qa vere e a quo sut. no tm quid sit
diffinietes. Itaq de ipò vides. sed
no ipm. **Vñ hoc gen⁹ videri coe**
e in pmpu. ut uxta aplm omi v
tedi vòe iusibilia dei p ea q frã sut
itellã possint aspice. **Hec bñ.** Et
noñdu pro ut dicit hugo de facto
vnt. **Ex tria sut iusibilia dei.** viz
potencia. sapia. benignitas. **Poten**
cia manifestat creaturaru imesitas.
sapiam decore. benignitate utilitas.
Imesitas creaturaru constat i mul
titudine et magnitudine. **Decor** crea
turaru e in situ motu specie et qua
litate. **utilitas** creaturaz stat in
grato et apto modo et necessario.
Vñ mud⁹ iste sensibilis q quida
liber e septu digito dei. hoc e vntute
diuina creat⁹ et singule creature
q figure. **Vñ duo sut genera**
replacõis. Vnu qd pmi e et ia
pnenau. i creaturaz cõsideracõis.
Aliud qd vltimu et pfiõz e. i cõtem
placõis cõsistat creatoris. **Species**
eni reru visibilu q bene quedã
tmmõ sunt. p quas iusibilis pulch
tudo se manifestat ad nos vsq ema
nat. et ideo cu ita sensu tm atq af
fectu ualut puocat. no quide desi
deriu replent. sed ad iqrendã cõdito
nis specie et ei pulchritudine cõ
cupiscẽdã urunt. **Hec hugo. Saen**

dñ enã ut dicit ysidor⁹ i libro de
sumo bono. **Ex** sicut ars laudẽ tor
quet i artifice. ita reru creator per
creaturã suã laudat. et qnto sit ex
cellẽcie ex ipã opis cõdicõ. mõstrat
ex pulchritudine circũspice creature.
Pulchritudine suã que circũscribi ne
quit facit deus itelligi. ut ipis vesti
gys reuertat homo ad deu quibz
auerfus e. ut qa per amore pulch
ritudis creature a creatoris forma se
abstulit. vntu per creature decore
ad creatoris pulchritudine reuertat
quibusdã gradibz itelligẽcie. **P** crea
turã eni p gredit homo ad itellige
dũ deũ creatorẽ. id e ab itensibilibz
surgẽs ad sensibilia. a sensibilibz
surgẽs ad rõnabilia. a rõnabilibz
surgẽs ad creatorẽ. **Intelligibilia** per
se collaudat deũ. irõnabilia et visi
bilia no per se sed p nos. dũ ea cõside
rãtes deũ laudam. **Et dicit** lauda
te ipã. quia eandẽ laudẽ eoz paut
causa. **Hec ysid.** **C** ite scdm qd p
monet ad diuoz replacõis. e sui ipi
cõgnicõ. **Vñ dicit beatus bñ.** **C**õnto
in cõgnicõis mei. pfiõis. tm ad cõgnicõis
dei accedo. **Scdm** interiorẽ hoimẽ tria
in mente mea iueiã. p que deũ recolo.
cõfessio. et cõcupiscõ. **Sut** at hec tria.
mẽria. itelligẽcia et volũtas siue
amor. **Per** mẽria remiscõ. p itellõm
itueo. p volũtate aplector. **Per** mẽ
ria pẽi silẽs sum. p itelligẽcia filio.
spũ scõ nichil i nobis silẽ e. q volũtas
siue amor. **Hec bñ.** **S**i igit ex cõ
sideracõis creaturaru irõnabilu ipẽ
des itelligi siue cõgnosci pẽ. qnto g
homo magis p sui ipi cõgnicõis qui
ad ymaginẽ dei creat⁹ e potit puer
te ad cõgnicõis dei. **Ipẽ** nãq homo
pro ut dicit glosa i libro de diuis
noibz. no solũ ex cõsilio scẽ trinitatis

a ditate dicitur e. s. ead ad ymaginē
 et similitudinē suā creator omni eū crea
 uit. qd nulli alii ex creaturis dona
 uit. q ymago diligētius iterioris ho
 mīs nobilitate cōsideranda ē. Na sicut
 de vno semp ubiq totū ē. sic aīa
 in suo corpore. et sicut nec crescētibz
 creaturis deo crescit. nec decrescētibz
 creaturis decrescit. sic aīa nec mi
 nutis mēbris minuit. nec adau
 ctis auget. **Hec glosa.** **U**n yma
 go dei cōsistit i aīa qntū ad pte
 tates nales. scz mēoria intelligētia
 et volūtatē. **S**imilitudo at i gratuitis
 ē. iō similitudo ē quedā pfectio ymagis.
 qā grā pfiat naturā. **E**t at aīa sit
 creata ad ymaginē et similitudinē scē
 trinitatis. bernardus ita dicit. **B**ea illa
 et sempiterna trinitas pī et fili⁹ et spūs
 sanct⁹ vno de⁹ scz sūma potentia
 sūma sapientia sūma benignitas.
 creauit quādā trinitatē ad ymagi
 nē et similitudinē suā. aīam videt
 rōnabile. q in eo pferit uestigiū qd
 dā illi sūme trinitatis. qd ex mēoria
 rōne et volūtatē cōsistit. **S**ic hec tri
 tas creata cecidit p suggestione
 delationē et consensū ab illa sū
 ma et pulchra trinitate. scz potētia
 sapiā et puritate in quāda qri
 am et fedā trinitatē. scz infirmita
 tē accitātē et imundiciā. **M**emo
 ria eū facta ē impotēs et infirma.
 Ratio imprudēs et tenebrosa. **V**o
 lūntas impura. **Hec Bern**
Cisq̄s igitur desiderat cordis oca
 lū erigere ad videndū deū pus
 discat agnoscere seipm. pūc hec
 et quedam alia cōmēorat. **K**irch
 de sancto vicit in libro sup. **B**eyamy
 adolescentul. ita dicens. **F**rustra cor
 dis oculū erigit ad videndū deū.

S

qui nondū p̄dncus ad videndū se
 metipm. Prus dicitur homo agnos
 ce iuisibilia sua. q̄ presumat ag
 noscere iuisibilia dīna. **S**i vero nō
 potes agnoscere qua fronte p̄su
 mus ea apprehende que sunt sup
 te. **P**rimcipale enī speculū ad
 videndū deū absq̄ dubio ē aīa
 rationalis iueniens sepa. **S**i
 n iuisibilia dei p ea que facta
 sunt conspiciunt. **U**bi queso q̄
 in eius ymaginē cognitiōnis
 uestigia expressius ip̄ressa repi
 rent. **H**ocm. n. scdm aīa ad di
 similitudinē fām et legimus et cre
 dum. **I**deo q̄dū p fidē et non
 p speculū ambulamus. et adhuc
 p speculū et in enigmate videt
 ad eius ut ita dixerim ymagna
 riā visionē apcius speculū qm
 spm rōnalem iuenire nō possit.
Tergat ergo speculū mundet q̄
 spm suū. quisq̄s sicut vidē deū.
Hoc itaq̄ non desinit verus pe
 nitens tenē tergere et indefinet
 inspice. **T**eneat ne desursū corru
 ens tē p amorē inhecat. **T**erge
 ne ianuum cogitationū puluē
 soedescat. **I**nspicere ne ad ianua
 studia intencōis sue oculū reflec
 tat. **E**xterso autē hoc speculo ac
 mudato et diligēt inspecto. ita
 p̄t ei quedā diuini lumīs clari
 tas interlucē. et imensus quidā
 insolite visionis radius oculis
 eius appere. **H**oc lumē oculos ei⁹
 irradiauerat. qui dicebat. **S**igna
 tū ē sup nos lumē vultus tui dñe.
 de leticiā in corde meo. **E**t huius
 igitur lumīs visionē quā ad
 mirat aīa in se. mirū in modū

accidit animus: et aiat ad vi-
dendū lumē qd̄ ē sup̄ se. **H**is g.
vide deū: disc̄e agnoscere temetip̄.
Vides igit̄ qm̄ utilis sit sup̄is
plena cognitio. Sed ad celsitudinē
huius agnitiōnis sine tripliā stu-
dio nō pducam: sc̄z p̄ studiū opis.
p̄ studiū meditaciōnis. p̄ studiū
orōnis. **I**sta paulatim pmoue-
m̄ et quādoq; pducam̄ ad p̄-
fōnē agnitiōnis. **M**ulta enī exp̄im̄
opand̄: multa iueniē iūestigā-
do: multa extorq̄imus orando.
Inūtiā siquidē que nec p̄ exp̄ie-
tiā opis nec p̄ iūestigatiōis rōnis
iuenire valēm̄: p̄ optuitatem
orōnis edocēi mereamur ex ruc-
laciōne diuine inspiraciōnis. **I**n
qd̄e q̄ multos videmus studio-
sos in lōne: desidiōsos in opere.
tepidos in orōne: p̄sumentes in
cognitiōne sup̄is posse apprehēde-
re. **I**ungat igit̄ studio lōnis stu-
diū opis et orōnis: qui puenire
cupit ad sup̄is cognitiōne. **S**ic
tandē ad dei contēplatiōne
Sed sciendū qd̄ qui adhuc cogita-
tiōe vel cōuersatiōne i vno sūt:
huius muneris dignatiōe idig-
nos se eē ostēdit. **N**am mēs q̄
adhuc sp̄git̄ p̄ varia desideria.
que vanis cogitaciōib; huc il-
lic qd̄ distrahit: qm̄ putas hāc
graciā accipē mēbit: que nodū
p̄t serpam̄ in vnu colligē. que
nodū nouit ad serpāz nūtre. qm̄
poterit ad ea que sup̄ se sūt cō-
tēplatiōne ascendē. **D**eudeat gō
euagaciōnes mentis restringere:
assuefc̄at in intimis suis vno

rari. exterioza oīa obliuisci: qui
ad celestū contēplatiōne anhe-
lat qui in dīnorū noticiā sus-
pirat. **D**iscat p̄m bonū solū a-
mare: et ipm̄ indefinēt̄ cogitāe.
Et se senseris desideria tua circa
delicatiōnes exteriores affia. et
cogitaciōnes tuas in eis iugit̄
occupā: cū magna sollicitudinē
cōpelle mēre. **E**uagaciōnes n̄ euaga-
ciōnes mētis i vnu colligimur.
et omēs motus cordis in vno et
nitatis desiderio figimur: qd̄ aliud
qm̄ de illa mitna familia syna-
goga i cōgregatiōne fecimur. **S**
cū illa desideriorū nrōz cogitaciō-
nū qd̄ frequētia illius mēre dul-
cedinē degustaciōe allcā. ad mētū
rōnis sponte occit̄ et i intimis
fixa stare didicē: ecclia i cōuoca-
ciōe digne cēseri poterit. **D**isca-
mus ergo sola interiora bona ama-
re: discamus sola illa frequētia
cogitare: et ecclia: in nobis deo
efficiamur. **I**n hac siquidē ecclia r̄
libent̄ imorat̄: et mirabilē de-
lectat̄. **V**n̄ ip̄e p̄ sapientē d̄. **D**eli-
cie mee sunt eē cū filiis hominū. **H**ec
Rich̄. **S**ed et hoc attendendū
diligent̄ qd̄ aīa deū et cōtem-
platiua p̄ desiderū sp̄ d̄ se ad
sup̄na extendē. dīneq; visitaciōis
hora oī tpe expectat̄: prout h̄
et alia quēda Rich̄ de scō vit̄
in c̄o h̄ cōtēplōis sic cōmēmoat̄
dicens. **D**emus cordis nr̄i alas
sp̄ p̄ desiderū extendē et dīne r̄
uelaciōnis hora sub oī hora vno
sub omī momēto expectat̄: ut
quacūq; hora diuine inspiraciōis
aura mentis nr̄e nubila deter-

T

serit. veri q; solis radios amota oī
caliginis nube deterrerit. excussis
stati cōteplacōnis sue alis mens
se ad alta eleuet et auolet. & se
obtuat; ī illud cōtuitatis lumē
qđ desup radiat in aquile volan
tis īpetu oīa mūdane volubili
tatis nubila trīsuolet atq; trīse
dat: vt cū tempus bñplacitū dñi
adueniēt & aura aspirātis grē
afflauit ydoneus possit ueniri
qui ad illud dinorū spectaclū
secretorū d; admitti. **O**eb; n aīa
scā et veri sponsi aīa ad dilectū
sui aduētū semp cū desiderio in
lyare: pata sp et vocanti occre.
& pulsanti apure. **O**z inq; semp
in hoc sollicita et et pata iue
niri: ne subito et iopinate adue
niens minus ornata ueniat:
vel diu exclusus diuitine prestō
lacōnis nulla molestiā sustineat
Molestia satis verba estuanti q;
desiderio multū onerosa **M**anda
remanda expecta r'expecta modi
cū ibi modicū ibi: ūba sūt sane
aīe pigre aīe repide minus cū
specte & minus inqte **O** aīa voce
audi dilectū tuū pulsantis **A**pi in
foro: mea: aīa mea colūba mea
Audi vocantē: api pulsanti **C**ur
nō statim exibis: occris appre
hendis et oscula uigis. **Q**uid ad
huc dicas expecta: **E**cce utin vōt
Surge ppera aīa mea formosa
mea & veni **Q**id tu dicas r'epā
adhuc modicū: **O** aīa mīta.
o viscera dura: vsq; quo fatigas
dilectū tuū: **P**ulsat et nō vis
apire: vocat et nō vis exire.
Pulsat semel et utin: & et tu aī

expectāe et r'expectare iubet: mo
dicū et modicū peralhis ī longū
Et in huc modū fraudis aīcū
tuū: et fatigas dilectū tuū. **T**a
ceo de illis qui foras sūt. qui spū
alē dilcōne necdū scire potuerūt:
qui dñi mandata ex doctorū die
tis audiūt cotidie. nec tñ acqui
esaut: cotidie petāntes. cotidie pe
nitēat tpa sibi dari prestolātes.
Et quib; dū quidā verba vite
libent' audiūt: quid aliud per
studū n mada r'mada dicit?
Et cotidie petis pāa accumulāt.
quid aliud q; expega r'expecta
p desiderū clamat: cotidie spacū
pnie postulantes: & r'spiscendi
tēpus cotidie postponentes cotidie
prolongantes **C**erte ad faciendū
desiderū suū: totū huius vite spa
cū cōnali mēti videt' p modicū
Et cū cuiusmōi aīa mō in vno vi
cio. mō in alio mīta tpa expendit
totūq; tñ velud momentaneū reput'
qđ queso aliud in dine pacie au
re q; modicū ibi modicū ibi re
sonat. **S**ed de istis interī tacen
tes quid de nobis obsecro dñi su
mus. qui hūcū religionis suscepim'
qui spūalib; exānis mācipati su.
q; diuine dilcōnis assidue velud
quasda arras accepim'. q; nil
aliud iūcti officij hēmus n lege
pfallē orac meditari sperulāi &
cōteplari vacare et vide q; sua
uis ē dñs. **S**uquid nā nos non
pudebit eadē dicē et dilectū nōz
in hīs vōbis fatigāe: mada r'mā
da r'. **I**unc fit sepe ut vitā nra
corrigē disponam' sed tñ diffe
rim'. et dū in futū pponim' fit
ut illud futū sp sit futū vmo
fortassis nūq; futū **D**epe aut

U

aliqd' certū futūm detiat' quo
 corrigat' vita nr̄a. et di' interi
 dilectio nr̄o expecta'. et tū illud
 futūm in p̄ns vertit' itē in aliud
 futūm tūssert' et dicit' reexpecta
 Sed v̄e dilecti aia et veri dilecti
 amica ut dcm̄ ē sup̄ p̄mpta ee
 detz sp̄ et patā. et pulsante amu
 cū absq' vlla dilacionis iūria
 suscipe. et vocanti cū om̄i alac
 tate occidere. **S**am̄ aut quia
 singularis amor consortē non
 recipit. locū nō admittit. Vide
 q' ne tūc p̄mū incipias p̄stre
 penam turbas eice velle. cū iā
 ip̄e cepit ad ostiū pulsare. **A**
 oq̄m qd' eris deura cū apud te
 tūc t̄pis fucie h̄oī turba iūcta.
 qd' mō' eris deura nisi expecta'.
Exp̄tandū sane. itēq' reexpectā
 du. ad eiciendā turbā exneorū.
 ad eiciendā familiā tuorū. **O**m̄
 nes cogitatus tam boni q' nōm̄
 exna iudicandi st'. qui nulle
 nr̄e vtilitati deseruiūt. **C**ū vō
 singularis amor solitudinē a
 mat solitariū locū q̄rit. totam
 h̄mōi turbā nō solū cogitacōnū
 verū etiā affcōnū optet eicere.
 vt dilecti nr̄i āpleribz quanto
 liberius tanto iocūdius luxat
 ih̄er' h' Ruch' **Ca. x. filius**

Habita informacōe de
 h̄is que disponit' et p̄
 parat ad virtutē cōte
 placionis. Nūc de ip̄a vita cō
 tēplatiā et quid sit cōtēplacō
 sup̄ h̄is peto informari.

Cure des q' cōtēplacō h̄m̄
Aug' ē mentis in deum
 suspense quedā eleuacō. etne
 dulcedinis gaudia degustans
Vita cōtēplatiua ut d' t'
 prosp' dicit' ee rerū latētū fu'

turoz q' noticiā. siue vacatio ab
 om̄ibz mūdi occupacionibz. si
 dinarū studiū lr̄az. siue quod
 h̄is probat' p̄fectus dei visio
De cōtēplatiua etiā vita Greg
 sup̄ Ezech' sic dicit' Cōtēplati
 ua vita ē caritacōe quidē dei et
 p̄mi retinē s' ab exteriori ac
 tione quiescē. soli desiderio condi
 toris adherē ut nichil iā agē
 libeat'. sed calcatis auris om̄ibz
 ad videndā faciē sui creatoris.
 ai' mar' descat. ita ut iā nouit
 carnis corruptibilis pond' cū
 merōe pōire. totus desideris app
 petē illis v̄mudias choris nit
 esse. admiscē celestibz t̄uibz de
 m̄na icorruptōne i asprū dei
 gaude. **C**ōtēplatiua etiā
 vita amabilis valde dulcedo ē.
 que semp ad sc̄pam rapit aia.
 celestia apit. trena aut debe
 ee cōceptū ont'. sp̄italia me
 tis oculis patefacit. carnalia ab
 scondit. **H**ec Greg' **C**ū igit'
 etna felicitas in visione dei consist'
 nūc q' ē ut dicit' Damascenus.
 ut qualis in futo ee debeat t̄lz
 i p̄m se sp̄ exhibeat. et cū futū
 nr̄a felicitas i cōtēplacōe diue
 cencie existat. ad hoc nūc ē ut
 i cōtēplacōe q̄sq' se ercat. **H**
 Damasc' **E**t notandū q' de
 caribz oculis nō consp̄iat. s'
 m̄te. et iō deū vidē it̄utu me
 tis quantū possibile ē potēim'.
 si cor purgatū et mūdū habue
 rim'. **O**z confirmat' ih̄es Anacho
 rita sic dicens. **I**n mūdi corde
 an deū steteim'. deū vidē potēim'
 quātū ē possi' cū vidē. **V**idēim'
 it' eū iuisibile m̄te nō corpe. fac
 m̄teicū nō carnis asprū. **S**eo n.
 putet se posse ip̄az. sicut ē dīna
 substantia uiuari. ita ut sp̄ez

A.

sibi aliquā vel ymaginē corpēā
 in corde figuet. Nulla n̄ for̄ in deo
 ē nulla cōceptio: sed sensus & mēs
 qui sentiri quidē possit et mētis
 affectu p̄stringi: nec carne p̄pre
 hendi aut describi a' enarrari.
 Jō o: cū oī rucnā et mētē accede
 ad deū et ita vibrare i' cū mētē
 intuitū: ut q̄q̄ p̄t splendoris cla
 ritatis maiestatis mēs huāna
 conspire. sup̄ h' oīa sentiet eū sp̄
 Optet aut vacatē. **Un̄ vacate et**
videte qm̄ ego sū deus. Et quāto
 purior i' eo mētis fuit: tāto plūā
 ei ruelabit deus et misteria ei
 agnoscet. **1° Jō.** Ergo put̄ d' glō
 sup̄ ix li^o celestis. **Jerachie.** In
 tellaiālis visio ē mētis itelligē
 cia: qua dīni lumē iuisibilū vi
 det. Dicit igit̄ lucē visibile va
 lencius conspiciat q̄ saniores habz
 oclōs. q̄ aut aliquāculū debiles
 mīn⁹ acute xtemplat̄ eā. qui vō
 ceus ē pene. vix eā tenuit̄ videt.
 qui aut ex toto ceus ē nec i' mo
 dico valet eā cernē. q̄q̄ lux ipā
 quātū in se equaliter oibz luce
 at. Sic de creatoris lucē senācēdū
 ē. **Rā** dīna et p̄na bonitas in
 se ē sup̄habundās. sui tū lucē dō
 vniūqz put̄ dignius ē distribu
 it. **Rā** h̄m vniūqz moēs ac
 studiū vniūqz deus adiacet: et
 sicut maḡ vel mīn⁹ quisqz de deo
 intelligit. sic et lux dīna i' ma
 ior ē illi vel mīor. **Cui** vō deum
 ignorat: lucis eius splendorē n̄
 in modico videt. **Hec glō.** **Unde**
om̄p̄s deus mētē nr̄e que ob cul
pā cecata ē et ad verū lumē cō
spiciendū inualida. ignē cōpue
cionis et tbulacōnis imittit:
ut oīs impuritas vicioz i' ea c
met̄: et sic m̄ioribz oclis mū
datis postmodū manifestis post

B.

celestia cōtemplari. **De h^o Grego**
xxm̄ moral' sic ait. **Meni** nr̄e
 deus cōsideacōe cecitatis sue p̄
 us ignis tbulacōnis imittitur
 ut oīs vicioz ougo inaremet̄: et
 tūc mūdatis oclis cord̄: illa le
 ticia priē celestis apit̄: ut pus
 purgem̄ lugendo quod fens et
 postmodū manifestus cōceptem̄
 p̄ gaudia qd̄ q̄ram⁹. **Bus em̄**
 mētis acie exurgente t̄stia
 mēpōita maloz caligo detergit̄:
 et tūc resplendente rapti chorū
 cacōe i' rucnā lūis illustrat̄:
 quo ut cūq̄ cōspecto i' gaudio cu
 llydā securitatis absorbet̄: et
 q̄ post defm̄ p̄ncis vite vlc̄ se
 rapta aliq̄ mō i' quādā nouita
 te recreat̄. **Ibi** mētis ex imenso
 fonte m̄fusioē sup̄ni rois asp̄q̄:
 se ibi nō suffice ad id qd̄ rapta ē
 cōceptat̄: et veritatē senācēdo vix
 qz quōtā ē ipā veritas nō videt.
Cui veritati tantom̄gis se longe
 existimat: quāto magis app̄m̄q̄t.
Quia iuisibilia ut cūq̄ cōspicit̄
 ea conspice se nō posse sentiet̄.
Annus q̄ ai cū illo tendit̄ t̄mē
 sitate eius choruscātē crūstat̄: et
 idcirco mētē nr̄a neq̄q̄ se dei cōpre
 hendendā mētusc̄pta s̄bām dila
 tat: qz eā in ope sue cōceptōnes
 angustat̄. **Un̄** et ad semetip̄m̄ ci
 a⁹ labit̄: et p̄spectis q̄ quibusdā
 veritatis fastigijs ad suā ymagi
 nē rucocat̄. **Hec Grego.** **De hac**
eciā cōpuctioē qz sit via ad grāz
cōceptōnis. **Hugo de s̄o victo** **i'** **sic dicit**
in li^o de Archa noe. **Cōpuctio**
ē q̄ palus acut⁹ q̄ trā nr̄i cor
dis fodit̄: et q̄ ignis rubignē ex
urit̄: et q̄ splendor tēbras pellit̄
Postq̄ autē p̄ ignē cōpuctiois

rubigo p[er]i a m[en]te fuit c[on]sumpta.
 & ille m[en]tus fulgor i[n] corde m[en]tae
 cepit. c[on]fessi au[tem] i[n] quada[m] c[on]p[er]ti
 ois specula[m] subleuat. ubiq[ue] q[ua]da[m]
 serpo alior[um] effectus quada[m] ut ita
 dixerit lucida regione et tra[n]s no
 ua[m] cinibus conspiciat. q[ua]le nu[m]q[ua]m a
 tea vel vidisse memit se. vel ee
 estimat. Murat et ip[s]e qui videt.
 et p[er] gaudio p[er]t[er]is luis p[er]t[er]is
 ignorantiae sue t[er]bras accusat.
 mirat[ur] sub[ter] se i[n] ymo quo p[er]
 stratus iacuit. mirat[ur] sup[er] se i[n]
 sumo quo eleuatus tendit. Et
 sic gra[ui] dina aspirate ut a[ni]m[us]
 p[er]t[er]e a corp[or]is passionib[us] et t[er]ras
 desiderijs eruto fuit. quada[m] stati
 uolita leticia p[er]fundat. ut eo a
 plius amax ee ignoscat q[uo]d dese
 ruit q[uo]d magis dulca sentit q[uo]d iueit
Sopito eia[m] t[er]renoru[m] desiderio[rum]
 strepitu. c[on]tinuo m[en]s ad q[ua]ete[m] i[n]
 t[er]re pacis c[on]ponit. & ut capax
 ee possit celestis gra[ti]e ex ip[s]a sua
 tranquillitate p[ar]ua. **S**apientia n[on]
 q[ua]e x[rist]i h[ab]itac[i]o nescit n[on] i[n] corpe pacis
 fico. Et io illi i[n] quib[us] t[er]rena desi
 deria adhuc p[er]strepit que sit dul
 cedo gra[ti]e dei no[n] nouerit. **H**u
 go. **O**portet q[uo]d c[on]te[m]plac[i]o[n]i
 vacare desiderat. ut cogitac[i]o[n]es
 m[un]danas & desideria t[er]ralia post
 pot. **U**n d[icit] h[er]es Grego. **P**ace e[st] ut
 cor nitus heat. q[uo]d lum[en] c[on]te[m]pla
 cois h[er]e desiderat. **P**er q[uo]d qui extiora
 adhuc immodicaus cogitat. q[uo]d se
 de etno h[ab]e[re] rume c[on]te[m]plac[i]o[n]is ^{ignorat}
 quia du[m] solu[m] visibilia cogitant.
 lum[en] i[n]uisibile ad m[en]te[m] no[n] ad
 mittit. **S**i q[uo]d m[en]ta c[on]te[m]plari
 volum[us]. ab ext[er]na i[m]plicac[i]o[n]e dor
 miamus. quia di[ui]n[us] secreta no[n] ignos
 tim[us]. si i[n] t[er]renis desiderijs vigi

lenus. **H** Grego. **E**t no[n]du[m] q[uo]d
 ompnis deus mentes elco[rum] ad
 cognoscenda celestia secreta illu
 minat. s[ed] a i[m]prob[us] co[n]cordib[us] iusto
 suo iudicio occultat. **D**e h[er]e h[er]es Grego
 rrr[um] moral[is] expones i[n] verba. **C**o[n]
 cernat[ur] ab elco[rum] r[ati]o[n]e & c[on]centu
 celi q[uo]s dormie facit. sic aut. **C**e
 lo[rum] r[ati]o[n]e d[omi]n[us] narrat. du[m] nunc
 insinuado sup[er]na secreta elco[rum] suo
 ru[m] mentes illuminat. **C**oncentu
 vo celi dormire facit. du[m] i[n] cordes y
 nos angeloz atq[ue] illa celestia v
 tutu gaudia. rep[er]bo[rum] co[n]cordib[us] iusto
 iudicio abscondit. **C**ui c[on]centus
 celi q[ua]is i[n] se m[en]tiscus vigilet.
 i[n] ip[s]a t[er]ra i[m]prob[us] ignorantia ex
 trisec[us] dormie. **N**arrat q[uo]d sece[n]
 celestis r[ati]o r[ati]o. et t[er]ra c[on]centus celi
 dormie p[er]mittit. **Q**uia et alijs
 p[er] i[m]spirac[i]o[n]e[m] sup[er]ne i[m]tribuc[i]o[n]is
 scia p[er]mittit. et alijs q[ua] sit m[en]te
 laudis suauitas occultat. **N**ar
 rat[ur] celoz r[ati]o. **E**t a elco[rum] mentib[us]
 q[ua] sit etna su[m] sup[er]na i[m]tribuc[i]o i[n]
 desinent[ur] ap[er]t[ur]e. ut nimiru[m] i[n] ces
 sac[i]o[n]e proficiat. & t[er]rescentes visi
 bilia sese ad i[n]uisibilia extendant.
Om[n]e n[on] i[n]uisibile q[uo]d i[n] hac vita
 i[m]prob[us] fugit. hoc elatos ad alia
 i[m]pellit. **Q**uia du[m] bona que facta
 st[er] respiciunt i[n] eu[m] a q[ui] facta st[er] i[n]
 audeant. t[er]ra q[ue] cu[m] p[er]stantia a
 mat. q[ua]nto illi h[er]e q[uo]d ip[s]e bonu[m] co[n]
 didit p[er]ire considerat. **L**oquet h[er]e
 quippe eis m[en]tiscus silenter i[n]uisi
 bilis lingua c[on]punctionis. **Q**uia ta[n]
 to plenius i[n]tus audit quato ab
 ext[er]ioru[m] desiderio[rum] strepitu p[er]fectis
 auertit. **H**is na[m]q[ue] c[on]centus
 celi no[n] dormie. quia co[rum] m[en]s q[ua]
 sit laudis sup[er]ne suauitas appo
 sita amois a[ui]re cognoscat. **I**nt[er]
 n[on] q[uo]d appetat audit. & celestiu[m]

bonorum primis ipso divinitatis de
 fideio instruit. Vn pntē vitā
 nō solū adūsantē s̄ etiā fauente
 giur̄ tolerant. Quia eis oncosū
 est oē qd̄ cūct̄ dū ab eo qd̄ mlt̄
 audiūt differunt. oē qd̄ sibi p̄sto
 ē ḡue estimat. q̄ illud nō ē ad qd̄
 anhelat. Qui tñ conctus ypbis
 dormit. quia eoz cordibz nequaq̄
 p̄ vocē copūctōnis inotefat. Nō
 n̄ illā considerāre desiderabile su
 p̄noz cuius frequentiā studet. nul
 lo ardōis radio illa solepnitatē
 mēte festa cōspiciūt. nulla ī m
 tunis cōtēplacōnis pēna suble
 uant. **D**olis nāq̄ visibilibz ser
 uūt. et idco nul sup̄ne suauita
 tis intrinsec̄ audiūt. quia eos ī
 tūmētus p̄mit. **H**ec Gregorius
Et cōsiderandū ē put̄ d̄ huch
 de sc̄o vic̄. **Q** multi sūt q̄ si fa
 at vacāe coepe mūne tñ pua
 lent vacāe cor̄ d̄. nescientes fa
 ce sabb̄in ex sabb̄o. idco nō va
 lentes ip̄le qd̄ legit̄ m̄ p̄o. Vacā
 te et videte qm̄ ego sū deus. va
 cantes siquidē coepe s̄ vagantes
 vbiq̄ corde. nequaq̄ vidē merent̄
 q̄ dilas ē dñs. et q̄ bonus isrl̄
 deus h̄ns q̄ r̄o sūt corde. **V**nde
 nat̄ ē ut discant r̄quiescē nō sō
 lū ab opibz malis s̄ etiā a cogi
 taciōibz sup̄uacuis. ut possit eo
 liberius deo vacāe. **N**ā absq̄ du
 bio nichil sic cor̄ ab oī mūda
 no amore mūdāt nichil sic aīm
 ad celestū amore inflāmat. q̄
 admodū cōtēplacō. **I**p̄a ita
 q̄ ē q̄ emūdāt. ip̄a q̄ s̄ificat. ut
 p̄ assiduā veritatis cōtēplacōez fi
 at. mūd̄ p̄ cōceptū mūdi. et sc̄o
 p̄ dilcōne dei. **H**ec Rych̄

E

f

hō etiā sensus suos extiores ab
 illicitis istringit et sempm̄ ī vnū
 collige. **D**em̄ vide qualis sit colliḡ.
 ut possit aīa eius siue mēs sup̄
 sempam surgē et cōtēplacōi sui
 auctōis intēde. **I**sta cōmemo
 rat̄ b̄s Greḡ sup̄ eccl̄ sic di
 ces. **D**e voluminis oīpotētis di
 nam̄ iuisiblz considerāre et ne
 q̄q̄ valems atq̄ ip̄is difficulta
 tibz fatigata aīa a semetip̄a r̄
 cedit sibiq̄ de sempa gradū ascē
 sionis ponit ut p̄mū semetip̄oz
 si valet consideret. et tuc illā naz
 que sup̄ ip̄am ē ī quātū potue
 rit iuestiget. **D**es si c̄inalibz
 ymaginibz fuit sp̄sa. nequaq̄ vl̄
 se vel aīe natura considerāre suf
 ficit. q̄ p̄ q̄ cogitacōes ducit q̄
 p̄ tot obstaculā cecat. **P**rimus
 q̄ gradus ē ut se ad se colligat.
S ut videat qualis sit collecta.
Tercius ut sup̄ sempā surgat ac
 se auctōis iuisibilis cōtēplacōi at
 tendendo subiacat. **D**es se ad se
 nullomō colligit. n̄ p̄is didicit
 t̄renarū atq̄ celestū ymaginū
 fantasmata ab oculo mēns r̄p̄e
 ce. **Q**uidq̄ de visu quidd̄ de au
 ditu quidd̄ de adoratu de tactu
 et gustu cogitacōni occ̄rit. r̄es
 p̄uere atq̄ calcare debem̄. **H**ec
 Greḡ. **E**t sciendū q̄ h̄uana aīa
 p̄mōzū homi viciō a paradisi gau
 dijs expulsa lucē iuisibilū poi
 dit et totā se ī amore visibilū
 fudit. tantoq̄ ab mēna specula
 cōe cecata ē quātō foras deformit
 sp̄rsa. **V**n̄ fit cū nulla nouit n̄
 ea q̄ corp̄is oculis ut ita dixerim
 palpando agnoscit. **H**ō n̄ q̄ si p̄
 ceptū suae voluiss̄ etiā c̄ine spi
 ritual̄ fuis̄ fuat. p̄cūndo etiā
 fact̄ ē mēte carnalis ut sola

S

Ca. ix.

cogitet q̄ ad aum̄ p̄ ymagines
 coxpeas trahit. Corpus quippe
 ē ali et t̄re agru aialui auctaz
 q̄ r̄u visibiliū q̄s indefinēt
 intuet̄ si q̄ly dū totā se mēs delēa
 ta mēs p̄iat. ab int̄ne intelligē
 ac subtilitate gressessit. et q̄ iō
 ad sum̄a erigi nō v̄; i h̄ys iſinus
 libent̄ iacet. Cū vō miris conat̄
 b̄; ab h̄ys erurgē n̄t̄e. magnū
 valde ē si ad cogitōne sua re
 p̄ssa carnali spe aīa p̄ducatur. ut
 semetip̄as sine coxpea ymagine
 cogitet et cogitandō se s̄ via vsq̄
 ad consideranda c̄ritatis celsi
 tudine paret. Hoc igit̄ mō q̄
 quādā scala exhib̄; p̄ quā ab ex
 tiorib̄ ascendendo in se t̄n̄ſcat. et
 a se i auctōem tendat. Cū em̄ cor
 p̄reas ymagines desit̄ i semet
 ip̄as venies nō modicā ascendit.
 nec t̄n̄ d̄; aīa ibi quiescē s̄ debet
 vlt̄; p̄cedē. scōrū angeloz agni
 na r̄mado qualia s̄. et q̄ sit i
 eis sine sine festiuitas visionis
 dei. q̄ leticia sine def̄t̄. et quō cō
 t̄plando semp̄ c̄ritate sunt c̄ni
 d̄; et hos v̄; choros angeloz t̄n̄
 ſcat. et oē qd̄ creatū ē def̄t̄ v̄
 timo i solo condito is lūe fidei
 oculos figat. et i eius cōt̄placē
 dulat̄ requiescat. Istos eoz as
 census sū q̄d̄us tangit̄ br̄ Greg
 exponēs illa ezech̄. Cū fiet vox
 sup̄ finamētū qd̄ erat sup̄ caput
 eoz. stabat et submittebat alas
 suas. ita dicens. Querendū est
 nobis. que sit vox q̄ sup̄ finamē
 tū sit. Sed eandē voce melius i
 telligim̄; si ab ymis ad sup̄na h̄
 d̄ientes q̄ quibusdā passib̄ asce
 dam̄. Dicit̄. n̄ audito corp̄is ex
 citat̄ voce. Ita sensus mentis ex
 citat̄ intellai. Vox ergo i mēt̄. ē

q̄i quidā sonus intelligētiē d̄;
 sciendū ē q̄ n̄ris sensib̄; aliq̄n
 vox c̄rus loquit̄. aliq̄n vox
 aīe. aliq̄n vox finamēt̄; aliq̄n
 vox q̄ sup̄ finamētū ē. Adm̄
 n̄ an̄ oculos q̄ quispiā sit lesus
 a p̄rmo. q̄ ex voe huana cogi
 tat̄ vt vice lesioni reddat. ma
 lū pro malo t̄buat. Huius vox
 carnis loquit̄ in mēt̄. q̄ cū
 dina mādata p̄cipiat b̄n̄ nos
 facē h̄ys qui oderūt nos. q̄squis
 male se facē odientib̄; cogitat̄. i
 eius aīo vox carnis clamat. Al
 ta eadē t̄rena cotidie agim̄; p̄
 h̄ ad orōem redim̄; accendim̄
 ad cōpuctiō; n̄m̄; h̄ carū rerū q̄s
 egim̄; ymagines vsant̄ i mēt̄
 et int̄tione cōpuctiōis p̄cedit
 in orōe. et qd̄ volentes suis egim̄;
 h̄ mēt̄; patim̄ iūta. vt qdā
 cogitacōm fantasmā mēt̄; p̄ y
 magines coxpeas dissipat̄ ne
 structa se totā i orōne colligat. h̄
 q̄ vox c̄rus ē. Cū vero ex ista
 subigim̄; atq̄ ab ocul̄ mēt̄; cur
 tas ymagines coxpeas effugam̄.
 ip̄am̄ in nobismetip̄is natura
 aīe q̄rentes q̄lis sit q̄ carne viu
 ſicāe p̄t̄. iuenim̄; quēdā intel
 lauale sp̄m̄ p̄ creatōis potētiā
 viuente corp̄is qd̄ sustinet viu
 ſicantē. h̄ in obliuioi subditū. mū
 bilitati subiectū. que sepe timor
 affiat. leticia extollit. Ipe naq̄
 intellēs aīe vox eius ē. q̄ sonat.
 que t̄n̄ sub finamētō adhuc vox
 ē. h̄ t̄n̄scendentes aīa; voce de f
 namētō q̄rim̄; cū illa sanctorū
 angeloz inuīa multatudo i orpo
 tentis d̄ni cōsp̄cū qual̄ sit inuesti
 gam̄; q̄ sit i eis in sine festiui
 tas visionis dei. q̄ leticia de sine de
 factū. qui amoris ardor nō cru

cians sed delectans: quān̄ in eis
 sic desiderū visionis dei cū face
 tate. facietas quanta cū desiderio:
 in quib; nec desiderū pena ge
 nerat nec facietas fastidiū parit:
 quō inheudo fuit bti. quō contē
 plando sp̄ etnitate fuit cr̄u. quō
 cōuicti vero lūm̄ fci sint lux: quō
 aspiciētes sp̄ immutabile mu
 tati s̄t ī incommutabile. Sed
 cū ista de angelis cogitam; ad
 huc vox de firmamento ē nō
 sup̄ firmamētū. Transcat q̄
 anim; et ab ip̄o trāscat oē quod
 ē creatū: ī solo creatoris suis lūe
 fidei oculos figat. Et vnus vni
 fiet oīa qui creauit deus. q̄ v
 biq; ē et vbiq; totus ē. q̄ ic̄r̄ū sp̄
 tus ac ic̄nphensibil' sentari p̄
 videri nō p̄t. q̄ nūsq; deest et tū
 ab iūguorū cordib; et cogitatio
 bus longe est: q̄ nec ibi deest vbi
 longe ē quia ibi deest p̄ gram
 adest p̄ v̄ndictā. Et oīa tangit:
 nec tamē oīa equalit' tangit.
 Quedā n̄ ut sint viuāt sentiāt
 nec tū vt discernant: ut bruta
 aīalia. Quedā n̄ vt sint n̄ vt
 viuāt vel sentiāt: sicut s̄t cūcta
 insensibilia. Quedā tangit vt
 sint viuāt sentiāt et discernant.
 sicut hūana nā et angelica: cū
 ip̄e nūq; sp̄i s̄t dissilis. Similit'
 tū tangit dissilia: q̄ vbiq; pre
 sens ē et iueniri vix p̄t: q̄ stā
 te sequimur et apprehēde non va
 lem; Nonam; ergo ante oculos
 mētis que illa nā sit q̄ tenet o
 nia et iplet oīa: cūplectit' oīa.
 supercedit oīa: nec alia ex pte
 sustinet neq; alia supercedit. Ne
 q; alia ex pte sustinet iplet
 atq; alia cūplectit'. S; cūplec
 tendo iplet. iplendo cūplectit'.
 sustinedo supercedit: supercedēdo

sustinet. Huius nē potentia cū
 scete i ea cogitat anim; vox sup̄
 firmamētū fit: q̄ eius intellect;
 concipit qui et angelorū sensu
 sua incōprehensibilitate trāscē
 dit. Cū ergo vox sup̄ firmamētū
 fit. stant aīalia et submitunt
 alas suas. q̄ scōz mētēs cū crea
 toris sui potentia intēta cōtem
 placōe considerant. vilisat' cor
 aū v̄tutes quas hnt: et tāto fuit
 apud se humiles. quātū eis ill'
 altū ē qd' sup̄ angelos sonat. **H**
Grego Non dū eia q̄ q̄nta
 lib; se intētiōe mens humana
 extendit. eia si iā fantasias yma
 giniū corpaliū a cogitacōe cō
 pesiat. si iā om̄s ic̄nscēptos sp̄s
 ab ocul' cordis amoueat. Adhuc
 tamē i cōne mōili poita. videre
 glāz dei nō valet sicut ē. Vnde
 paul; dicit. Vide nūc p̄ specim
 et i enigmatē. Neq; n̄ omps
 deus iā in sua claritate conspi
 cit: s; quedā sub ill; i p̄nta vita
 specular' aīa. vñ rēxata et ē
 fecta. p̄ficiat. et post r̄solucōne
 corpis ad visionis eius glām
 p̄tūgat. De h' b̄s. **Bn** dicit
 Quidq; in dei visioe huc fideli
 bz i p̄t' specular' ē et enigma:
 tantū distans a futā vita q̄
 tū a vitate fides. tempus ab et
 nitate. et h̄sp̄m breuit' et capri
De hoc eia dicit b̄s Grego
 vñ moral' sup̄ i. **U**squeq; nō
 p̄cis in nec d̄mittis me ut glu
 cia saluā meā. Salua in
 os ex capite labit: ab oē vco ad
 ventre ducit' dū glūcit'. Quid
 itaq; ē caput n̄m n̄ d̄mittas: qd'
 aut vent' n̄ nisi mes. quid sa
 lue n̄ē nisi sapor t̄tune con
 templacōis accipit'. Sed salua

1

1

quidē ad os labit: ut vō ad ven-
trē veniat gluat: quia divinita-
tis cōtemplatio sensū tangit s̄
plene mente nō r̄fiat: quia ai-
p̄fecte consp̄it nō valet. q̄ ad
huc quia caligo corruptōis p̄pe-
dit raptū videt. **Ecce** n̄ electorū
mens iā trena desideria subiat:
iā aucta que considerat p̄terire
tr̄scendit. iā ab actōū delcāciōe
suspendit. et q̄ sint bona iusibi-
lia r̄imat: atq; hęc agens ple-
tūq; i dulcedine sup̄nē cōtempla-
ciōis rapit. Jamq; de itinis ali-
q̄ q̄ p̄ caliginē consp̄iat. et can-
denti desiderio m̄cē sp̄italib; an-
gelozū m̄sterns conat: gustu itū
sēpti lūis pasat: et vlt̄ se vecta ad
sēptā ilabi dedignat. **S; q̄** cor-
pus q̄ corrupit aggruat aiām:
mh̄ere diu lūa nō valet quā rap-
tū videt. **Ip̄a** q̄pe carnis infini-
tas tr̄scendit se aiā r̄bit: at
q̄ ad cogitanda ymā ac n̄cā
susp̄rantē r̄duat. **Salua** ergo de-
flucns de capite os tangit s̄ ad
ventrē manē puenit: quia rigōe
sup̄nē cōtemplaciōis iā quidem
intellectus n̄ infundit: s̄ nequaq;
mēs plene faciat. **In ore** gustus
ē m̄ venit sacetas. **Salua** igit̄
gluat nō possu: quia sup̄nē cla-
ritatis bono sacai nō p̄mittim
q̄ adhuc ex tenuitate gustam.
Sed q̄ hocipm q̄ vtrūq; iā sup̄-
na cognoscimus ex pietate p̄ren-
tis ē. **Et** vō h̄ papē p̄fecte non
possu: et pena adhuc est vetuste
dāpnaciōis. **Hec** Grego. **Unde** ut
d̄ idē b̄s Grego r̄xi moral' ex-
ponendo illud. **Oculi** eius delo-
ge p̄sp̄iūt. **Quā**lib; i hac vi-
ta portus quisq; p̄fecit: nec dū
deū p̄ sp̄m s̄ p̄ enigma et p̄ sp̄e

clm videt. **Enigma** nōq; cū respici-
verius cūmuis: cū vō longius a
ac tendim; sub m̄cō caligamus.
Quia igitur facti vni i alta cō-
tēplacōe se erigūt et tū deū sicut
ē vidē nō p̄nt: bene dicit. **Oculi**
eius de longe p̄sp̄iūt. **Ac** si dicit
Intenciones aiē fortit̄ tendit s̄ n̄
dū p̄mquū asp̄iūt. **Et** clarita-
tis magnitudinē ut ē penetrac
nequaq; p̄nt. **Aluce** n̄ icorrupti-
bili caligo nos n̄cē corruptōis
obscurat. **Cūq;** et vidē aliq̄tenus
p̄t et tū vidē lūa ip̄a sicut ē nō
p̄t: q̄ longe sit indicat q̄ si mēs
vtrūq; nō c̄net: nec quā longe ē
videt: si aut̄ p̄fecte iā c̄net p̄fec-
to hac q̄ p̄ caliginē nō videret.
Igitur q̄ nec oīno c̄net: nec oī-
no nō c̄net: r̄cē dictū ē. q̄ delo-
ge deus videt. **Hec** Grego. **Et**
q̄o deus p̄ quasda ymagines in
hac corruptibili vita vidē p̄t:
s̄ p̄ n̄cē sue sp̄m vidē nō p̄t. **Si**
vero a quibusda p̄t in hac corrupti-
bili adhuc carne viuētib; quo-
da cōtemplōis acūmē dei clari-
tas vidē. optet ut d̄cēs iestimabi-
li v̄tute polleant. **Sed** quisq; deū
quālib; i lūe cōtēplaciōis vidē:
hūc mūdo funditus morit̄: nec
vlt̄ eius amōe tenet. **Ista** cōme-
morat b̄s Grego r̄xi moral'.
sic dices. **Quā** dū h̄ mōd̄iter
viuit̄ vidē p̄ quasda ymagines
deus p̄t. s̄ p̄ ip̄am n̄cē sue sp̄e
nō p̄t. ut aiā grā sp̄us efflata
p̄ figuras quasda deū videat:
s̄ ad ip̄az v̄m d̄ c̄ncie nō p̄-
tingat. **Quia** in hac mōd̄i car-
ne consistētib; et vidē p̄t per
quasda cūsp̄tas ymagines: et
vidē nō p̄t p̄ m̄cēsp̄tū lūmē
et̄nitatis. **Si** vō a quibusda p̄t
i hac adhuc corruptibili carne

R.

uiuentib; si tamē inestimabili
 uirtute crescentib; quodā cōte-
 placōnis acunūc etna dei clari-
 tas uidei. **S**; quisq; deū i qua-
 tū fas ē uidet; huc uite fundit;
 morit; nec eius amore tenet. **P**aul-
 lus quippe eū uidet q̄ adhuc car-
 naliū uiuit; quia nullus potest
 amplecti deū simul ⁊ seculū. **E**t
 eū deū uidet; eo ipō morit; quo ul-
 timēaone cordis ul' effū opīs ab
 huius uite delectacionib; tota
 mente sepat. **N**ullus unq; deū
 uidet spiritalit; et mundo car-
 naliū uiuit. **U**nde paul⁹ qui
 adhuc de uisibilib; sicut ipse
 expte testat; agnouerat; iam
 huc mundo totū se mortuū pli-
 bebat dicens. **N**ichi mundus
 crucifixus ē et ego mundo. **H**ec
Greg⁹. **E**t quous secundū cōez
 cursū dina cēcia i pnti uita
 conspici non ualeat; tamē illā
 crede et ardentē cōcupiscē quodā
 ē illā uide. **A**d cōfirmat beatus
Aug⁹ sic dicens. **C**ūq; illa
 sūma et imutabilis cēcia lux
 uā lux indeficiens angelorū a
 nemie conspici ualeat i hac
 uita que solis scis reseruat; in
 celesti pria; **I**llud crede ⁊ intelli-
 gē sentire et ardentē cōcupiscē
 uel inhare. quodāmo illud cō-
 nē et tenē ē. **H**ec **Aug⁹**. **D**e cō-
 tēplacōe dei etiā dicit **M**oyse
 abh; i pma colloc. **C**ōtēplacō
 inq; dei multifarie concipit; **N**ā
 deus nō solū iprehensibil; illi⁹
 sue substantie amiracōe agnos-
 cit; qd' adhuc i spe promissiois
 absconditū ē; **S**ed etiā creaturaz

suarū magnitudine uel equita-
 tis sue consideracōne uel coti-
 diane dispefacōis auxilio p-
 uidet; qn' sc; que cū scis p sm-
 gulas gnacōnes egeit mente
 purissima plustramus. **C**um
 potentia eius qua uniuersa qu-
 bnat moderat; ac regit. **C**ū inē-
 sitate scie eius ⁊ oculū que se-
 arcta cordū late nō pnt tranē-
 ti cōde miram. **C**ū arenā ma-
 ris undarūq; nuūm dimensū et
 agnitiū ei cogitamus. **C**ū plu-
 uiazū guttas. **C**ū sciloz dies
 et horas; cū pnta futura uel u-
 niuersa obstupescētes scie ei⁹
 assiste cōtemplam. **C**ū messa-
 bilem clemētia eius q̄ inuā fla-
 grā q̄ singlis quibusq; mo-
 mentis sub ipius cōmittit; as-
 pū indefessa longuitate suste-
 tat. **C**ū uocatione q̄ nos nullis
 pcedentib; meritis grācia sue
 miseracōnis assaut. **C**ū deniq;
 qd' occasiois salutis tūit ad
 optandis; cū quodā amiracōis
 intuem; excessū; q̄ ita nos nasa
 pcepit ut ab ipis amabilis g-
 cia nobis; legis q; sue noticia
 tradet; q̄ ipse aduersariū uin-
 cens in nobis; p solo bonitatis
 assensu etna bñtadine ac ppe-
 tius nos pmissis nūnerat. **A**c
 postremo dispensacōe; icarna-
 cōnis sue pro nra salute susce-
 pit; ac mirabilia misterioz suo-
 rū i cūctis gentib; dilatauit.
Dūt aut; alieq; hmoi inuē; p
 tēplacōes que pro qualitate
 uite ac pro puitate cordis in-
 nris sensib; oriūt; quib; deus

vel videt mundis obtutib; vl' tenet. Cui profecto nullus ppe tuo r'entabit in quo adhuc aliqd' a'nalui viuit affectuum. Quia no' potis aut d'ns videre facie mea. no' eni videbit me homo et uiuet. s; mundo huc deditus affectib; q; t'renis. **Hic** Moyses Abbas. **D**ed ad hoc considerandu' q' pfecti uia cu' i' oroe vel gra' cont'placoi's st' constituti. si mentib; coru' mte ri' cogitaco'es vane vl' i'probe occurrunt. valde moleste h' ferunt. et io' quiddam ab illo vco' lumen' mentis aspan' r'hit' exccrant' fastidiunt. n' vniusa i' quib; mundus iste vsat' r' n'p'ole' e' ut no' ad cu' v' mundu' tpe oronis vl' cont'placoi's vel breui cogitaco'm rapiant' excessu'. De h' q' quibusda' alijs Cassian' in collationib; p'm sic ait. **Q**uo n' b'ro Paulo que ad sumu' p'fronis culme' cu' e' puenisse id' potuit' iuenire qd' d'. Non n' facio bonu' qd' volo r'. **D**ed qd' sit p'ncipalit' bonu' qd' Ap'ls no' potuit' p'fice' cu' vellet. dilig'nt' eius indagemus. Est eni bona caritas. laudabil' continencia. miranda prudencia. larga humanitas. c'uspecta sobrietas. modesta q'ancia. sca' iusticia. q' oia m' Ap'lo eius q' consortib; ita plena atq; p'fecta fuisse no' dubiu' est. ut virtutu' p'ocuis q' v'bozu' magisterio ab eis religio docet'. **S** vna et sola e' theozia i' cont'placoi' dei cui merito oia

iustificacionu' merita vniusa v' tutu' studia postponunt. et eius spacioe fuscant'. **B**onu' go' sumu' e' dei consp'cu' frui. r' xpo iugit' inh'ere. qd' ut p'fice' Ap'ls possit adipsi' dissolu' optat' corpore. qd' caduca' et malu' fragilitatis sue n'citatib; i'peditu' no' p' a' xpi' conforas no' auelli. **N**o' p' t'nax' sc'ru' studiu'. qd' arduu' p' ee' p'p'it'u'. au' no' aliqu' ille versutus insidiator illudat'. **D**is itaq; solitudinē sectatus e'. ut nuq' in cogitaco'nib; sup'fluis laberet'. **D**is ca' familiaris e' deo taq; co'uiatus. qui aplici' illud i'peru' q' sine m'c'issioe' orare nos p'cipit' vel vno die gaudeat se exercitu'. **E**cce' s' oia nonnullis qui st' g'iu' orib; vicis i'voluti' leuia atq; a' p'ca' pena aliena videant'. scien' tib; tamen' p'fronis bonu' ca' m' max' i'ru' grauissima e' multu' do'. **M**ltis q; sibi maculis vident' asp'p'u'. si no' dica' vane cogitaco'is i'pbitas i' ata' mentis irrep'at'. sed vel psalmi qui dicitur e' r'cordacio oronis tpe' m'c'nao'ez' supplicantis a'utit'. **N**ec leui' p'cato' astringit'. q' deo p'ca' fundens subito a' consp'cu' eius q' ab ocul' no' videntis vl' audie' tis cogitaco'is m'p'be' vanitate' secuti' abesseit'. **V**nde q' summa' totius voluptatis gaudi' et beatitudinis sue i' d'ina'z' sp'ualiu' veru' tm' cont'placoi'e' constitu' ut. cu' ab ea vel i'uti' vl' paululu' violent' cogitaco'nib; s' b' trahunt'. velut' quoddam i' se sa'

D. 3.

arlegij genus pñtis penitendi-
nis pñuit vltimè: ac vilissimā
creacōne ad quā fit detortus
mentis intuitus creatori suo pñ-
lisse se lugentes pene ipietatis
sibi crimē assarbit. Et quidquid
ab illo vō lūmīe mentis aspān
retrahit excreant. Fastidiunt
ergo vniūsa ī quibz mundus iste
versat. Impossibile est ut nō
ad eū ul' ī breui cogitacōnum
rapiant excessu. Nullus q; etiā
nūc hominū excepto saluatore nro
nālem puagacōez mentis ita
defusus ī dei contēplacōe ita d-
tinuit. ut nūq; ab ea raptus
mūdaneq; cuiusdā rei dilectioe
peccat. dicente sēptura. **Yde**
ra ipā non sē mūdā in aspā
eius: et mē sanctos eius nemo
mūdus. Cū ergo semetipos co-
tidie sentiant sancti cogitacō-
nis tēne pondē pregrauatos
ab illa mentis sublimitate de-
cidē. 4 iūte ymo etiā nesciē
in legē pñi mortis q; trīduā:
habet profecto pro quibz ad
deū iugit' ingemiscat. et ī vi-
tate humiliati atq; cōpūcti ad
gracia dei q; impios iustificat
cōuolantes cū. **Aplo. prestans.**
Infelix ego homo q; me libe-
rabit de morte corpis huius. et
condelectant' quidem legi dei
secundū intēre hocem qui vi-
sibilia vniūsa trāscendens co-
nat' deo semp vnur. sed videt
aliā legē ī membris suis. 2c.
De n. lēx pñi ē quā humano ge-
neri puaricatio indurit. qua

maledicta tra in opibz nris p
agnicōne boni 4 mali cogita-
tōnū spinas cepit ac tūbulos
gimāre. Quaru aculeis nālu
virtutū semina suffocant' et p
focant: ne illū panē qui de ce-
lo descendit et confortat cor ho-
mīs edē absq; vultus nri su-
doe possimus. **Hoc ergo ieu-**
table corpus ē mortis: p qd p
fecti quiq; qui gustauerūt q;
dulcis ē dñs cotidie sentiūt cū
ppha q; malū sibi et amarū
ē descendē a dño deo suo. **Hoc**
ē corpus mortis qd a celesti e-
os intuitu retrahens ad terre-
na rduat. qd psallentes eos vl'
orōni prostratos vel humanas
effigies ul' sermones vl' nego-
cia vel actus facit supfluos r-
tractat. et volentes deo iugit'
mherē pñione tñ huius boni
quia mortis corpus obsistit ī
ueniē nō pnt sed faciūt malū
qd nolūt. et rduat' mēte etiā
ad illa q; ad profectū nō pnt.
Hoc cotidianis suspirijs sue
fragilitatis cōpūcti: dū cogita-
tōnū varietates 4 conscie la-
tebras pñucant' suppliciter
clamant. **Non metes ī iudi-**
cū cū seruo t rē. **Et illud** **Os**
glorabitur castū se hie cor. et
ita infirmā hominū impfectā
q; iusticiā ac sine mūdā da sp
indignā eē senserūt. **Proinde**
quia hīs omibz ociosis ac sup-
fluis vrbz volūtē humanā mē-
tis exarsu fatem' care non
posse. p hoc vtiq; conr' sū pñi

CIX

nos non esse veraciter confitemur. Quato magis profecerit in eis humana et ad interiora perveniat puritate contemplationis. tanto se invidiosius quam per speculum sue puritatis inspicit. quia necesse est ut dum animus ad sublimiora se tendit intuitu. ad maiora quam agit prospiciens concupiscat illa in quibus est. ut inferiora seipsum ac viliora despicat. Plura siquidem denotat sincerior obitus. proque maiore reprehensionis dolore ut reprehensibilis vita. et multiplicat gemitus atque suspiria emendatio morum et emulatio attentata virtutum. Nemo enim illo in quo est pro se contentus. et quanto fuerit quos mente purgator. tanto se sordidior videns magis humilitatis quam elationis inveniet causas. Quatoque magis ad sublimiora conscenderit. tanto amplius proinde sibi super se quo tendat. Denique qui carne crucifixerunt cum vitis et concupiscens. et quibus ut crucifixus est mundus. cum de suis cordibus non solum radiatus via universa conuulserunt. verum etiam cogitationes ac mediam peccatorum concentus excludit. Nichilominus in cotidie fideliter profitentur ne una quidem hora macula se posse carere peccati. nec tamen ex eo debemus a divina condicione suspenderi quia nos agnoscamus peccatores. sed ad eam magis ac magis est propter autem mediana et purificatione spiritus animi de festinandum. Verum tamen

ea humilitate mentis ac fide. ut indignos preceptione tanquam gre iudicantes potius nris remedia vulneribus expecta. Alioquin nec annuere quidem digna presumenda est condicio. ut quidam faciunt. qui ita sacrorum celestium dignitate et sanctitate ac merito metuntur ut estiment ea non nisi sanctos et immaculatos debere presumere. et non potius ut sanctos mundos quam nos sua preceptione perficiant. Cui profecto maiorem arrogancie presumptio quam dedinare sibi videntur merentur. quia tamen ea precepit dignos se eorum preceptione dividant. Multo autem iustius est ut cum cordis humilitate credamus et fateamur illa sacrosancta mysteria nunquam pro merito nos posse contingere. quam ut vanam persuasionem cordis elati vel post annum dignos eorum preceptione nos esse credamus. Hec Cassianus. Debent ergo etiam hi qui contemplationi intendunt curam magnopere ut mentem in humilitate semper custodiant. ne propter elationem gratiam contemplationis amittant. Ad hoc hortatur beatus Gregorius super Ezechiel dicens. Quisquis iam lumen contemplationis intendit. curam magnopere debet ut mentem in humilitate semper custodiat. nunquam se de gratia qua infunditur extollat. quia hi qui vel speculatores sunt seipsum sensu in humilitate custodiunt. atque ad eorum mentes intelligentiam con-

FD

templacois intrat. sed iactantia
 exelacois nō intrat. qz et apta
 ē in mentalibz grā qua iplent
 et tñ aduersariū ingredi per
 supbiam nō pmutat. Nullū
 etiam donū se veri lumis esti
 met habet. quia eo qd se habere
 papiū estimat. sepe alt e dia
 or. que habere apud se boni a
 liq nō putat. **Hec Gregorius**

Om filius Ca. x
Quāqz contemplatio si
 cut ex pcedentibz intelli
 go sit quedā mētis directio sū
 intuitus in deū. Nūc ergo desūo
 ut de deo tno et vno velis in
 aliqua enarrare. **Pater**

De deo trino et vno ut in
 formacoē sanā habeas.
 Primo scie debes. qz summa con
 templacoū gnā sūt duo. P
 mū versat̄ circa diuinitatis vni
 tate. 2^m vō circa psonarū tri
 tate. De hoc Richardus de scō
 victōe sic ait. Summa contēplacō
 nū gnā sunt duo p duo Cheru
 bin designata. q̄ extēta fuerūt
 sup ppiatorū. Pmū ē supra
 roēm nec tñ pter roēm. Sed in
 vō est sup roēm et videt̄ eē p̄
 roēm. Pmū vsat̄ circa diu
 nitatis vnitatē. scdm autē circa
 psonarū trinitatē. Illa sane sup
 roēm sed pter roēm non st. que
 q̄ius patit̄ eē. nulla tñ huma
 na roē iuestigari pnt. ut ē de v
 ritate deitatis. Ista autē diuina
 et sup roēm et pter roēm eē q̄bz
 videtur oīs humana rō contine:

qualia sunt ea que de trinitatis
 vnitatis credimus et multa que
 de corpe xpi indubitata fidei auctō
 tenemus. **Q**z cū in vna sim
 plici eētia tplex psona sit. vel
 qz vnu idēqz corpus eode tēpō
 in diuersis locis eē p̄. nulla hu
 mana rō patit̄. et hys assertō
 ribz omīs absqz dubio rocinacō
 eclamaē videt̄. **Hec hych. Sic**
 igit̄ videntū ē de pmo genere
 contēplacois. v. de diuinitatis
 vnitatis. De hoc idē hych. in li
 de contēplacōe sic ait. Pmū ge
 nus cōtēplacois versat̄ circa di
 nitatis vnitatē. Deus n̄ sum
 sume vnu. et in illo vno sum
 plici bono ē omē bonū. Quā
 tū ad eētia nichil illo simpli
 cius. quātū ad efficacā nichil
 illo multiplicius. Deus quippe
 omps est et vbiqz potētiaaliter.
 ergo vbiqz et vbi locus ē. Si vero
 potētiaaliter. et eētiaaliter. quia nō
 ē alia eius eētia et ei⁹ potētia.
Eētiaaliter g^o ē mē oīa et ex oīa.
 infra oīa et sup oīa. Si mē oīa
 nichil illo fecerit. Si ex oīa
 nichil illo emouit. Si infra oīa
 nichil illo occultauit. Si sup oīa
 nichil illo sublimius. Quid g^o
 illo incomprehensibilis ul⁹ se
 cretus ul⁹ emouit ul⁹ occultus
 vel sublimius. Itē si nō ē aliud
 eius ptas et aliud eius felicitas.
 vbiqz sūma ptas ibi et sūma
 felicitas. sūma g^o felicitas vbi
 qz ē. Quō ergo in mēio sume
 miserie locus eē p̄. uel p̄ quisqz

Ca. x

miser et tu suma felicitas nunq̄
 deesse p̄t nunq̄ abesse. **Hec** oīa
 mira et v̄e incōprehensibilia s̄t:
 multa et pene inuābilia curā di
 nitatis v̄nitatē et v̄e v̄nitatis
 consideracōne cō approbat cū tñ
 nō cōprehendat. **Hec** hich' **Bēs**
 etia bernardus de deo et de ei9
 effectibz ad Eugenū p̄m sic
 ait. **Quid** ē deus? **Voluntas**
 onūpotens. beniuolentissima v̄t.
 lumē et̄nū. incōmutabilis cō.
 suma b̄tudo. creans mētēs
 ad se p̄cipiandū. viuificans
 ad sentiendū. efficiens ad ap
 petendū. dilatans ad capiendū.
 iustificans ad promerendū. ac
 cendens ad zelū. feruēdas ad fructū.
 dirigens ad equitatē. for̄ns
 ad beniuolentiā. moderans ad
 sapiām. roboras ad virtutē. vi
 sitas ad consolacōne. illuāns ad
 ad ignitiōne. p̄petuas ad imorta
 litatē. implens ad felicitatē. t̄raū
 dans ad securitatē. **Hec** **Her'**
De deo etia p̄ quēdā sic dicit.
Deus ē cuius et totū ē insepa
 bilē. quoddā sine fine substācie
 pelagus. nullis t̄minis null'
 limitibz circūdatū. oem sensū
 oem natūā. omē tēpus supgre
 diens. **Nec** enī p̄t augeri qui
 imensus ē. nec minui q̄ v̄ns ē.
 nec loco mūeri qui ubiq̄ ē. nec
 tēpe qui et̄nus ē. nec cogitacōne
 qui sapientissimus ē. nec affcū
 qui optimus ē. **Ipe** longitu
 do p̄ et̄nitatē inc̄terminabilem.
 latitudo p̄pter caritatē inensu
 rabile. sublimitas p̄pter maies

tate inattingibile. profunditas
 p̄pter sapiām inscrutabile. **Hoc** factū
 secūndū **Aplm** cōprehendit. **H'**
ille **Inde** ē quod d' **Bēs** **Augo**
Nichil dignū de te deo huānus
 sermo loquit. q̄a nec scdm quali
 tate aut quantitacōe sitū vl' ha
 bitū seu motū ad dignas de te
 di. **Et** tñ latitudo longitudo al
 titudo et profunditas t̄ mee q̄
 dānō legunt. **Sed** latitudo car
 tatis qua nos ab errore colligis
 et cōtines ī veritate. **Longitudo**
 v̄o qua nos tua longitūate ma
 los poetas donec emēdatos fute
 patrie restituas. **Altitudo** autē
 qua oem sensū et homin et ange
 lozū inēsitare sc̄e supercellis.
Profunditas q̄ qua dāpnatos
 in fuis uir equitate disponis
 atq̄ cō iudicio iudex iustus p̄
 ordinas. **Oem** igitur supgrediat
 creatam et mētēs inc̄tū v̄tera
 oīa dirigat. qui aliqd voluit de
 tua plūbie p̄petate summa boni
 deitas. **Secūndū** gen' **steplatoī**
Fm **rych.** de s' **vic** **ver** **fat** **ar** **ca** **p**
 sonaz **trinitatē** **trinitatis** q̄ **spe**
 tulacōne. nā multa firmū **cre**
dūt. **veracit'** **asserūt.** que tñ nō
 solū sup̄ **roem** sed etia cōn̄ **roem**
 eē vident. **Credimus** v̄nū **deū**
 p̄rē et filiū et sp̄m sanctū. p̄rē
 a nullo. filiū a p̄rē solo. sp̄ritū
 sanctū a p̄rē et a filio. **filium**
 nascendo. **sp̄ritū** sanctū **proce**
derido **Credimus** itaq̄ v̄nū
 eundēq̄ ī p̄sonis et̄nū et in s̄bā
 v̄nū. v̄nde alius ē p̄rē alius ē
 filius alius ē sp̄s sancto. nec tñ
 aliud p̄rē q̄ filius nec aliud p̄rē

ul' filius q̄ ambocū sp̄s Nam
 alia ē p̄sona patris alia filij alia
 sp̄us sancti: cū sit om̄ibz vna s̄b̄a.
 eadē cētētia et sola natura. Hec
 oīa credimus h' oīa profitemur
 et constant veritatē eē. et tamē
 in om̄ibz si uir humanā estima
 cōnē pensent videt' huāna rō
 fortit' v̄pugnare. Hec Ezechas
Et nōndū q̄ p̄r qui ē fonta
 lis om̄i bonitas quia potuit et
 voluit. filiū dilectū genuit: cū
 b̄titudinis sue delicias plenissimē
 cōtāuit. Coeternū genuit: quia
 sine illo nūq̄ fuit. Consubstan
 tialē q̄: ne diuinitatis s̄b̄a dupli
 cet'. Dicit' tñ p̄r genuisse alte
 rū se. sc̄z alterā p̄sonā que est
 h' qd' ip̄e. Et v̄roqz etiā sp̄s. p̄c
 dit'. ut ambo se mutuo diligentes
 terciū qz condilam haberent cū
 caritatis sue delicias cōtārent:
 in quo etiā et p̄r quē creatē rōna
 les p̄ modulo sue capacitatis e
 ip̄dē p̄ciparet. Ip̄e enī ē caritas
 v̄trūqz cōiungens. nos qz subiun
 gens. A fonte igitur bonitatis
 qui p̄r ē procedit donū amoris.
 qui amor sp̄s ē. Si aut' a patre
 p̄r et a filio: quia pat' nichil si
 bi r̄tinuit qd' nō filio suo gignē
 do dedit sicut ip̄e ait. Oīa q̄ h̄z
 pater mea s̄t: p̄pterea dixi de meo
 accipiet et anūciabit vob'. Est
 aut' sp̄s sanctus equalis v̄trūqz:
 quia ex sumā liberalitate optu
 it' sumū donū procedi. ergo et
 sumū bonū. Et etiā deus. qz etiā
 donū intrinsecū ē et qd'qd' ē in deo
 deus ob hoc. et v̄trūqz coeternū est qz

donū intrinsecū plus in deo fuit q̄
 eē v̄l aliud qd'qd' creaturis cot
 caret exiūs et distibuet'. **D**e
 p̄rietatibz p̄sonarū q̄ i dīna nā
 p̄sistūt. Thomas de aquo sic di
 cit'. In dīna nā tres p̄sone subsis
 tūt. et hęc tres s̄t vnus deus. et
 solis r̄lationibz distīnguūtur.
Pat' aut' et filius a sp̄u sancto sp̄i
 racōe. ut ita dicat' sp̄ritus sc̄s
 a patre et a filio sp̄uatiōe p̄ced
 sione amoris q̄ ab v̄trūqz proced'
Pat' has nō ē et gr̄ca in dīna
 nā ponē p̄sonā. Dicit' etiā de
 hoc Aug' in libro de v̄bis Apli.
Audiamus dñm dicentē. E
 go sū qui sū. et deus sūme bon'
 est. Cū audis deus sūme bon'
 ē. noli putāre de deo tñ p̄r dic
 tū: sed de deo p̄r et filio et sp̄ri
 tu sc̄to. Hec. n. trinitas vni est.
 et vnus deus ē. et sūme bonus
 ē. Ita plane vnus ē deus: ut
 qñ de ip̄a trinitate m̄rogaris.
 hoc r̄ndēas ne forte cū audieris
 vnus ē deus putes ip̄m eē p̄r
 ip̄m eē filiū ip̄m eē sp̄m sc̄m.
Non ita ē. s̄ qui p̄r est in illa
 trinitate nō est filius. qui fi
 lius ē in illa trinitate nō est
 pat'. qui sp̄us sanctus i illa
 trinitate ē. nec filius ē. nec pat'.
 s̄ sp̄us patris idēqz sp̄us filij. Ip̄
 se ē. n. vnus sp̄itus s̄z patris et
 filij. coeternus patris et filio constā
 lis et equal'. Hec tota trinitas
 vnus deus sūme bonus ē. h'
 Aug'. Est igitur solus et ve
 rus deus. eternū imēsus icōmu
 tabilis om̄nis ineffabil' pat'

et filius et sps sanctus. tres qui
 de psona sed vna cencia substan-
 tia seu natura simpliciter oino. p-
 a nullo. filius a patre solo. sp-
 ritus sanctus ab utroq. absq. ini-
 cio et absq. fine. **P**ater generas
 et filius nascens. sps sanctus
 a pre et filio. procedens. **H**ec tres
 psonae sunt et consubstantiales coet-
 ne omnipotentes coegales. vnu
 vniuersoru pncipiu. creator o-
 niu visibilium et invisibilium spi-
 ritualium et corporalium aialium
 creaturaru. **H**ec autem sacra tri-
 nitas sedm sua cencia est in-
 diuidua. et sedm psonales p-
 tates est discreta. et in nature
 sue simplicitate non admittes
 diuisione. nec i psonali p-
 te recipies vnitatem. **S**ed semp i
 cencia vnitatis et in psonis pluri-
 tas iuenit. a qua omnis confu-
 sio et mutua comixtio rimouet.
 quia ai alius sit pater alius fi-
 lius alius sps sanctus. p- no
 poterit ee filius nec sps sanctus.
 sicut nec eonuerso spiritus scs
 no pt ee filius vel p- nec filius
 pater vel sps sanctus. **E**st ergo
 pater qui gnat. filius q. gignit.
 sps sanctus qui procedit. ut si-
 plex distinctio sit in psonis. et
 in natura vnitatis teneat. **U**nde
 licet alius sit pater alius filius alius
 sps sanctus. no tamen aliud. **E**ra
 ide qd e pater e filius et sps
 sanctus. **P**ater vobis generando. tota
 sbat ei dedit sine diuisione. et tñ
 tota etiam sine diminutione.
 et sic vna et eade res e pater
 gignens et filius nascens. et
 sps sanctus factus ab utroq. proce-

dens. **D**e hac sancta trinitate
 beatus Aug. sic dicit Trinitas
 psonaru dinari. e sumu bonu.
 et purgatissimus mentalis creat.
Una e n indiuisibil cencia pso-
 ne tres. et hec tres psonae sunt
 vna cencia et vnus deus. et q
 libz earu e vna cencia et vnus
 deus. p- a nullo. filius a p- a tre
 nascendo. sps sanctus a patre
 p filiu procedendo. p- filiu gnat.
 filius gignit. p- ai filio sp-
 tu san sp-ur. et q. filius spm
 sanctu sp-ur. hoc habet a pre
Quidam eni psona ht vel fa-
 cit. hoc eia habet psona a qua
 e. et io quia filius est a patre
 et ab ipso omnia habet. et quia
 sps sanctus e a pre et filio. et
 io ht qd ht cor ab utroq. sed
 p- hmoi nasabilitate pat-
 no e maior filio nascente. vel
 sp- sancto procedente. quia v-
 nitas diue cencie e equalit in
 ipis. **U** Aug. **E**t noindu q
 qd ad se dnr pater scz et filius
 no dicit alter sine altero. i qd
 dnr qd sbam coru ondat. siml
 dicunt. **N**on ergo pater e sine
 filio nec filius sine pre. sed am-
 bo simul deus. eia et vnus deus
Quocia quiddam sedm substancia
 vel etritate de eis dia p- am-
 bo simul st. **E**t qius de filio di-
 catur deus de deo lumen de lumi-
 ne. ambo tñ siml et semp vnus
 deus et vnu lumen. **U**nde sacri-
 du q. p- et filiu et spm san-
 vnus ee natus deo. nec tñ ipm
 p- ee qui filius. nec filiu ipm
 esse q. pater est. nec spm san ee
 ipm qui pater e aut filius. **U**na

T

U.

est enim cetera patris et filii et spiritus
 sancti. in qua non est aliud primum aliud
 filius aliud spiritus sanctus. quibus perso-
 nalius alius sit pater. alius sit
 filius. alius sit spiritus sanctus. Et no-
 tandum quod tota deitas est in patre
 tota in filio tota in spiritu sancto.
 nec minor est in patre solo. quam simul
 in patre et filio et spiritu sancto. sicut
 de filio et de spiritu sancto intelli-
 gendum est. De hoc et de quibus-
 da alius ad sanctam trinitatem spec-
 tantibus. Hugo in libro de sacramen-
 tis sic ait. Creatorem omnium rerum
 unum confitemur et etiam trinum in
 personis quia cetera deitatis v-
 na est. et in cetera una personae tres
 patris et filius et spiritus sanctus. tri-
 nus est sine divisione unitatis.
 et unus est sine confusione trinitatis.
 Tres autem personae nihil est
 quam cetera una. quia tribus esse
 unus est unum est et una est. Quia
 propter tres unum sunt sed tres unum
 non sunt. quia si tres unum non es-
 set una cetera trinum non esset. si
 tres unus essent tres non essent.
 Idcirco tres unum sunt ne substantia di-
 vidatur. et tres unus non sunt ne
 personae confundantur. Quod ergo
 pater est filius est. quia una est cetera
 patris et filii et spiritus sancti. sed
 non qui pater est filius est. quia al-
 ia est persona patris alia filii. Ita
 que de deo secundum substantiam dicuntur
 equaliter domino de patre et filio et
 spiritu sancto. quoniam substantia patris et filii et
 spiritus sancti una est. et equaliter est de-
 us nomen est substantiae. et hoc deo esse est
 quod substantia est. id est pater deus est fi-
 lius deus est. spiritus sanctus deus est.
 et non tres domini sed unus est.

deus quoniam una est substantia. Et sicut a-
 lia quae de deo secundum substantiam
 dicuntur equaliter domino et de omni-
 bus similibus non pluraliter sed singu-
 lariter et equaliter. et cum de singu-
 lis singulariter dicuntur. non minus
 dicuntur quam cum dicuntur pater et filius
 et spiritus sanctus est deus. tota enim
 deitas in patre et tota in filio et
 tota in spiritu sancto est. nec minor
 in patre solo quam simul in patre et
 filio et spiritu sancto intelligendum
 est. Notandum etiam cum potentia
 patris aliud non sit quam cetera
 eius. nec sapientia filii aliud
 quam cetera eius. nec amor spiritus
 sancti aliud quam cetera eius. ne-
 cesse omnino est. ubi una est cetera.
 una est potentia et sapientia et
 una dilectione. Dicitur enim pater po-
 tens. et non solus potens pater.
 quia potens est pater et filius et spiritus
 sanctus. et non tres potentes sed unus
 potens. quia potentia una in natura
 una est substantia una. Et est filius sa-
 piens sed non solus. quia sapiens
 est pater et filius et spiritus sanctus.
 et non tres sapientes. sed unus
 sapiens. quia sapientia una in natura
 una est substantia una. Et dicitur spiritus sanctus
 benignus et bonus. est quidem
 benignus et bonus spiritus sanctus
 sed non solus. quia benignus et
 bonus est pater et filius et spiritus
 sanctus. nec tamen tres benigni et
 tres boni. sed unus benignus et
 unus bonus. quia benignitas
 una et bonitas una in natura
 una est substantia una. Ita Hugo
 dicitur etiam quod pater non est maior
 filio. nec et pater et filius ma-
 ior spiritu sancto. nec maior alius

due p[er]sone sunt sicut q[ui]a vna. nec
 tres simul maius aliqd q[uam] due:
 nec maior est et[er]na in tribz
 q[uam] in duabz: nec in duabz q[uam] in
 vna: quia tota est in singulis
Unde damascen[us] ait **C**onfi-
 temur diuinitatis naturam
 oem p[er]fecte ee in singulari sua
 tu p[ro]p[ri]etate. v[el] p[er]sonaru[m]: o[mn]es in
 p[re] oem in filio oem i[n] spu[itu] sco
Ideoq[ue] p[er]fectus deus p[er] p[er]fect[us]
 deus filius. p[er]fectus deus sp[iritu]s sc[ilicet]
Et m[od]o e[st] q[uo]d p[ater] dicit ee in filio
 et filius in p[re] et sp[iritu]s sc[ilicet] in v[tr]oq[ue]
 et singulus in singulis
Unde Aug[ustinus] in li[bro] de fide ad
 petru[m] sic dicit **P**ater vni-
 te ne totus pater in filio et spi-
 ritu sco e[st]. totus o[mn]is sp[iritu]s sc[ilicet] in
 p[re] et filio e[st]: nullus eor[um] ext[er]
 quelibz illo[rum] e[st] p[ro]pter ne diu-
 unitate **E**cce hic appa[re]t ali-
 quate[us] no[n] eni[m] plene p[er] tan-
 tu[m] refera[n]t ab ho[m]i[n]e archana[m].
 et qua[m] intellige[n]tia dicitur sin-
 gula p[er]sonaru[m] tota ee i[n] alijs
Unde etia[m] Hilarius **I**sta in-
 terius p[ro]uens in li[bro] i[n] moral[ibus]
 de t[ri]nitate ait. **A**fferit plerisq[ue]
 obscuritate sermo d[omi]ni cu[m] dicit
Ego i[n] p[re] pater i[n] me e[st]. **N**ec in-
 merito **N**atura n[on] intelligen-
 tie hu[m]ane v[er]oem hu[m]ano no[n] capi-
 da[n]t: nec exemplum aliqd[am] rebz di-
 nis sp[iritu]s hu[m]ana prestabit:
 sed q[uo]d i[n] intelligibile e[st] ho[m]i[n]i deo
 possibile e[st] **C**ognoscendu[m] itaq[ue]
 atq[ue] intelligendu[m] e[st] quid sit ill[ud]
Ego i[n] p[re] et pater in me e[st]: s[ed] t[ame]n
 comprehend[ere] hoc ita ut est no[n]
 valebim[us] p[ro]p[ri]etate ergo in filio s[ed]
 filiu[m] in p[re] ee: plenitudo i[n] v[tr]oq[ue]

diuinitatis p[er]fecta e[st] **U**nde eade[m]
 in v[tr]oq[ue] et virtutis similitudine
 et diuinitatis plenitudine confi-
 temur **O**ia n[on] filius accepit a
 p[re]: na[m] si p[re]m eiusde[m] q[ui] genuit
 accepit: neut[er] ergo p[er]fectus est:
 deest: n[on] ei v[er]o decessit: nec pleni-
 tudo incit: qui ex p[ro]p[ri]etate consti-
 teit. **N**ec ergo p[er]fectus e[st]: si ple-
 nitudine[m] suam et qui genuit
 amittit: nec qui natus e[st] conse-
 quit[ur] **D**ateamur ergo q[uo]d pater
 e[st] in filio et filius e[st] in p[re]. de q[ui]o
 in deo **E**x h[is] verbis put hu[m]a-
 na p[ro]mittit infirmitas potest
 intelligi: ex quo sensu dixerit
 xp[istu]s se ee i[n] p[re] et p[re] i[n] se **E**x
 eode[m] sensu etia[m] intelligit sp[iritu]s
 sanctus ee in v[tr]oq[ue] et singula
 p[er]sonaru[m] i[n] singulis: quia sc[ilicet] in
 singulis est eade[m] plenitudo di-
 uinitatis: quia no[n] e[st] maior dina-
 natura i[n] aliq[ua] haru[m] p[er]sonaru[m].
 s[ed] vni[us] e[st] i[n]differens ne s[un]t h[ec]
 tres p[er]sone **I**deo alia i[n] alia ee
 dicit[ur] ut p[ro]dictu[m] e[st] **U**nde beatus
 Ambrosius p[ro]dictoru[m] verboru[m] sen-
 t[entia] nobis ap[er]tes sup[er] illud v[er]bu[m]
Deus erat in r[ati]o[n]e[m] m[un]du[m] r[ati]o[n]a-
 lians sibi: ait **P**hoc intelligit
 pater ee i[n] filio et filius i[n] p[re].
 quia vna e[st] eor[um] s[ub]stantia: ibi eni[m] e[st]
 vnit[er]itas vbi nulla diu[er]sitas **E**c-
 ce tu[m] illust[er]u[m] v[er]oem testio[n]is
 sc[ilicet] Augusti Hilarij atq[ue] Am-
 brosi[us] in ide[m] co[n]currentibz ruc-
 lacoe sp[iritu]s sc[ilicet] i[n] eis loqu[en]tis
 p[ro]p[ri]etate credere volentibz ostendit:
 t[ame]n q[ui]asi p[er] speculu[m] et i[n] enigmate:
 qual[ite]r accipiedu[m] sit cu[m] dicit[ur] p[ater]
 i[n] filio vel filius i[n] p[re] vel sp[iritu]
 tus sc[ilicet] in v[tr]oq[ue]: nec etia[m] e[st] aliq[ui]

a

triu psonaru ps dei vel diue esse
 ae. quia singula harz verus & ple
 nus deus e. et to et plena diuina
 ecnna. et io nulla istaz i truita
 te ps **H**ij ergo tres vni st. ppe
 ineffabilem conuictione diuina
 tis qua ineffabiliter copulant
 vnus deus est. ps ergo truitatis
 ce pt quicunq; est vnus i tribz
In truitate q' qui deus e & pat
 deus est et filius deus e et sp'us
 factus deus e. et simul h' tres
 vnus deus. nec huius truitatis
 tra ps est vnus nec mai' aliqd
 duo q' vnus e ibi. nec maius a
 liqd sut omis q' singule. qa spi
 ritualis no corpalis e illa mag
 nitudo **Q**ui potest co'p'e capiat
 qui aut no pt credat. et oret ut
 qd' credit etiā intelligat **V**erū
 e n qd' p ppham dicit. Nisi cre
 dideritis no intelligetis **N**ā
 scdm b'm Aug' **I**nquire de t
 nitate p'usa aurositas e. crede
 et tene sicut sacra ecclia docet
 fides et sc'uitas e. videre aut eā
 sicut e sūma et p'fca felicitas e
Hec Aug' **U**nde sciendū q'
 acies mentis huane iualida e
 ad cōcipiendā diuine maiesta
 tis excellentissimā lucē. nisi ius
 titie fidei. et dulcōnis. dina do
 nate grā illustret splendore
Quapp diuina votis omibz
 postulanda e grā. ut mūdēt
 oculi cordis ad videndū q' ppe
 trinitas sit vnus deus et solus
 et verus deus. et q' v' filius
 et sp'us sanct' vni' eusdem
 et substācie ul' ecnnae dicat
 credat. intelligat **A**d huius
 sacratissie v'sione b'itudinis

B

no b'ij

C

nemo nisi p fide mūdato corde
 attinge pt. dicere ipā veritate
Hecati mūdo corde. qm ipi de
 ū videbūt. **E**t quia p fide ve
 nit' ad ignicōne. ergo put hor
 tat' b'is Aug' **C**redendū e p'ē
 i p'ez et filii et co'ā sp'm. et in
 singlōs. et simul i tres. quia pat
 singulus. filius singulus. et si
 gulus co'ā sp's e sūma ecnna.
 et simul pater et filius cū spū
 sanato sut vna eadēq; sūma es
 senca. i quā solā oīs homo debz
 crede. quia Est solus finis que
 i omī cogitatu actuz suo p
 amore debz intēde **H**ec Aug'
Hac sūmā truitate idē b'is Au
 gusti i suo speculo confiter' se
 dicit. **C**onfiteor te p'ez et fili
 ū et sp'm factū i psonis triu. i
 sba vni. verū deum omipote
 te. visibilū et iuisibilū condi
 tore. no corpus a i corpe positū.
 nec ex diuersis speciebz admix
 tū. a mēbroz copagūbz effi
 giatū. sed vnus simplicis ipe
 porce iuisibil' et icōspite nē.
Et quide vni p'ez sūmē bonita
 tis et toaus diuinitatis pncipi
 um. icōspite et ingēute ma
 iestatis deū. ex nullo iūū ducē
 te. s' omibz iūū dante. **C**redo
 et confiteor. no corpali. p'genie
 neq; extrinsecus. no nccitate neq;
 volūrate. s' natura filii gnante
Confiteor et vni te filii ex p'ez
 sine uao ieffabilit' v'ez deum
 vni'gentū. p que oia facta st
 et verbū p'is v'ū no factū
 no aratu no adoptiuū sed ge
 nitū. et vnus cū p'ez s'be. atq;

ita p oia equalē deo p̄i ut nec
 tpe nec gradu nec ptate esse
 possit inferior: tantūq; te et cō
 fiteor qui genitus es. quātū
 ē ip̄e qui genuit te. **N**o autē
 quia dico genitū q̄ p̄e filiū
 dicitur & ineffabili gnacōi aliqd̄
 pus asseribo: sed nec p̄e ali
 quādo cepisse nec te filiū q̄ sp̄
 fuit pater: nūquā igit̄ no fū
 isti filius: nō n̄ alit̄ confiteri
 possum⁹ cōnū p̄e: nisi te etiā
 confiteam⁹ cōcōnū filiū. Ex fi
 lio enī pat̄ dicit̄: et quia sem
 p̄ pater fuit sp̄ habuisse fili
 um dubiū non ē. **T**e quoq;
 ardo sp̄m sem̄ verū deū nō fac
 tū nec creatū nec genitū: sic
 q̄ īgenitū. s̄ ex patre filioq;
 inenarrabiliter p̄cedente: et in
 p̄e simulq; filio s̄baliter p̄ma
 nente. **D**ic igit̄ ab utroq; p̄e
 dis. ut inseparabiliter ī utroq; p̄
 maneas. **A**ctū ita p̄ oia deo
 p̄i et filio equalē cōcōnū et cō
 sbalē: ut neq; ī ptate neq; vo
 lūtate neq; cōnūtate neq; s̄ba
 diffiri possis ab eis ul' p̄cedi
 a quibz p̄cedis. **I**gitur cōnū
 p̄e sine natiuitate. cōnū fili
 ū ai natiuitate. cōnū sp̄m s̄
 cōnū p̄essione sine natiuitate. to
 tū p̄e in filio et sp̄ū s̄cto. to
 tū filiū ī p̄e et sp̄ū s̄cto. to
 tū sp̄m s̄m ī p̄e et filio p̄ma
 nente. **P**at̄e et filiū et sp̄ū
 tū s̄ctū unū deū oīpotentem.
 vna ptate. vnoq; regno. vna
 maiestate. vna cōnūtate. et n̄c
 et semp et ubiq; cōregnāte: cō
 de credo ore confiteor et mēte

diligo. **H**ec Aug⁹. **U**nde scdm
 qd̄ d̄ h̄ych⁹ de scō vit̄ ī m̄li
 de contemplacōe. **C**aute nob̄
 ē obseruandū et diligēt p̄ca
 uendū: ut sic ī sūmis illis et di
 uinis asseruam⁹ s̄be vnitatē ut
 tū nō euacuem⁹ p̄sonarū trinita
 tē: et sic confirmem⁹ p̄sonarū
 trinitatē ut nō dissipem⁹ s̄be v
 nitatē. **C**ū multa ī eo qd̄ de
 sūme diuitatis vnitatē sequit̄:
 verā trinitatis fidē euacuacō
 tendit. **E**t q̄ multi ī eo qd̄ de
 trinitate asserūt: dicit̄ certāe v
 nitatē dissipacōe volūt. **A**ri⁹ d̄
Aliud ē pat̄ aliud ē filius: et ali
 ē sp̄s s̄ctus. **H**ic quidē dicit̄: si
 alius dicit̄ et nō aliud. **I**s vti
 q̄ ī eo qd̄ dicit̄ aliud: diuitatē
 vnitatē dissoluit. **D**abellus d̄
Ide deus qm̄ vlt̄ pat̄ ē qm̄ vlt̄
 filius ē qm̄ vlt̄ sp̄ū s̄ctus scō est:
 ip̄e tū vnus ē. **I**ste aut̄ ī eo qd̄
 loquit̄: v̄e trinitatis fidē euacu
 are conat̄. **D**ebet itaq; dicit̄
 illi cherubin p̄ quos designant̄
 duo sūma gnā cōtēplacionū.
 seipos mutuo respicere: nec vl
 la intelligēcie sue consideracōe
 a mutuo cōcordie consensu spe
 culacionis sue oculos ī contra
 diuertē. **S**ed scdm̄ p̄dictos he
 reticos. **C**herubin n̄r̄ ab al
 tero asp̄ū faciē auertūt:
 q̄ cōn̄ria assercōe multū di
 uersis et sibiip̄is itendūt et
 atq; s̄ant. **S**cdm̄ p̄m̄ Cherub
 dicit̄ q̄ vnus et solus de⁹
 ē q̄ cūcta ex nichilo creauit
 s̄c̄ s̄c̄ cherub affina⁹. q̄
 alius ē qui genuit. **A**lius ē

D.

E

Oppositas

que genuit. et alius e qui ab
 vtroq. patet. **D**e cherubin isti
 duo respiciat se mutuo. et dicitur
 mus quia vnus idemq. deus e
 sbalic vnus r psonalit trinus
Dicitur scdm pnu cherubin q
 pat et filius et sps factus vnu
 sut. in sba vna. in ecclia vna.
 i na vna **D**icitur vix cherub
 scdm. q. alius e pat i psona.
 alius e filius i psona. alius e
 sps sancts i psona. **R**espiciat
 se Cherubin mutuo et profite
 m' absq. dubio quia no sunt
 aliud pat et filius et sps scs.
 q. vnus veracit sit alius atq. a
 llus. Alius itaq. e pat alius
 filius alius sps sancts iuxta
 Cherub scdm. nec tn aliud e
 pat aliud filius aliud sps scs
 i vix cherub pnu. ai scz mu
 tuu respam veracit assumez.
 quia pater et filius et sps scs
 no tres dn sed vnus deus **I**ux
 ta scdm Cherub cofitem quia
 filij sba nre sbe i vna psona
 vnita e. **I**ux Cherub pnu i
 dubitant affmamy quia pa
 tris et filij et sps sancti sba
 vna et idiuidua e. veru tn vix
 mutuū respam pfitem q. so
 lus filius vaciter incarnat9 e
Cherub itaq. cherub respicit.
 qn vnus dicit alius no condi
 at. et illa q. sue consideracois se
 sic vnus asserit ut tamen que
 alterius sut oino euacuare no
 lit **C**herubin se mutuo respi
 ciunt. qn suma duo gna cote
 placionu iuxta sibi occurrunt.
 et mutua sibi veritatis coto

dia alludunt **E**t notandum si il
 la q. de psonaru trinitate et sub
 stantie vnitare i deo credimus
 p metis excessu vide r pua p
 spicua q. intelligencia capere ne
 q. m. **N**ichilomin9 tn ca q. i ca
 tholica tradicoe accipi9 fide te
 nea9 put nob' possibile e i fre
 quete consideracone adduca9
 ut cuiusmō studio dinaz ruc
 laconu copia pmeri possimus.
 pruto siquide q. dinaru ruc
 conu cosolaco no oino pegrina
 erit eis qui dinoru sacroru ar
 chana fidei oculo ta frequet
 q. libent aspiciunt. quato mag
 illis marie familiaris erit qui
 ea intelligeat oculo assidue
 replando. p metis excessu sepe
 videndo desiderio suo satisfac
 no pnt. **H**ec Richardus **E**t
 notandum in scdm Choz de a
 gno. q. deus cu oino sit invisibi
 lis et simplex. no determinat
 ad aliquē locu ut ee dicit vbi
 q. q. vix vna ps eius sit hic
 et alia illic. s. imesitate vni
 tatis sue attingit oia que st
 i loco cu sit vniuersalis ta cen
 di. **M**oues au et motu oportet
 ee simul. **D**eus aut oia mouz
 ad suas opacones. e igit i o
 bz **U**nde sciendū q. res corpo
 ra e in aliquo loco scdm xcar
 tu quantitate dimensue. sed
 res incorpea p tactu virtutis
 tu caret qntitate dimensua
Si aut ee aliqd' cor9 habes
 quantitate dimensua ifinita
 oportet illud ee vbiq. q. si a

liqua res incorporea hinc virtute i
finita oportet qd sit ubiq. deus
aut e hmoi ergo e ubiq. **H** Tho
mas Et quous sit ubiq. tamen
a nullo eoz que fut comprehē
dit. Unde dicit Scotus. Deus
n i omibz sup oia. ipse quide
centia oim e qui ve solus. &
ai i omibz totus sit. ex omnia
totus ee no desinit. Qu eni
p oia que fut diffundit. a
nullo eoz que fut xprehe
dit. quia ee quide de eo pdica
tur. quid aut sit ignorat. **H**
Scotus Ergo put dicit bē
Aug. Intelligam deū si pos
sum. quatu possum. sine q
litate bonū sine quāitate
magnū. sine indigētia crea
toz. sine situ pntem. sine hī
tu oia stinentē. sine loco ubi
q totū. sine tpe sempiternū. in
vlla sui mutacōe inuabilia
facientē nichilq. patientē. **H**
Aug. De hoc aut quō de
volūtate sua aucta creauit. &
quō i ipso oia fuerūt anq ad
formarū suarū visibiles p
cederet spes. et quō p mole cor
pis nusq. e. et tū p iactū sp
tā sbam nusq. deest. De hīs
et quibusdā alijs ad diruta
tis potētia pntentibz. Petrus
damianū sic ait. Volūtas dei
oim verū visibiliū siue inuisi
biliū causa e ut existant a de
o. ut condita queq. anq ad
formarū suarū visibiles pce
dent species. iā veraciter at
q. essentialit. vixeret i sui o
pificis voluntate. qd factū

est i ipso vita erat. Et idē i Apo
calipsi. Tu creasti oia. et ppter
tuā voluntatē. crant & creata
st. Quia q. fons expressa sunt
p condicione opis. iā intus e
rat i prouidētia & consilio co
ditoris. Constat itaq. deū omū
potentē omnia solū sue mēte
sapie thesauo cludē. ut nec
ad se quid accede. n. a se quidd
p tpm valeat momenta trāire
Illa igit. i ineffabili sue ma
iestatis aucte psistens. sic i oia
i pncie sue constituta cōspec
tu vno ac simplia. pteplatur
intuitu. ut sibi nuq. penitus
vel pccita trāseant vel futua
succedant. Cui dū semp ee ad
idē ee e p etnitate. dum oē qd
labit. trāserit. int. semetipm
oim cursus tpm claudit. et si
ait int. se sine trāitu cohibz. o
nia tpa. Ita nichiloq. int. se
sine spacio vniuersa. itiq. loca
hinc e quod ait. Celi et
tra ego impleo. Itē p. ppheta di
at. Celi michi sedes e. tra at
scabellū pedū meozū. huiusq.
de. eo scptū est. Celi metitū
palmo. et oim tra pugillo cō
cludit. Dedi quippe aū p. sidz.
intioz et supioz manet. Itā
celū palmo metiens. & tra pu
gillo cludens. ondit. q. p. sit
tūcūquaq. rez. cunctis q. ar
aut exteoz. Id nāq. qd itē
concludit. a concludente exte
rius continet. V sedē gō aū
p. sidz. ee interius ac supra p.
dit. p. pugillū vō quō aucta
esse exteoz subeoz significat.

quia enim ipse manet in omnia
 ipse extra omnia. ipse infra omnia
 et superior est per potentiam. et infe-
 rior est per sustentationem. et ex-
 terior est per magnitudinem et interior
 per subtilitatem. **Ubi** ergo fit
 aliquid absque eo. qui cum per mo-
 le corpore usque est per mensuram
 tantam substantiam usque deest. **De**
 quo ait **Ap[osto]lus** **Quia** in ipso
 stant omnia. **Et** rursum. quoniam ex
 ipso et per ipsum et in ipso sunt
 omnia. **Est** enim ut ita dixerit locus
 localis. qui sic in se tenet om-
 nia loca. ut non moueat ipse per
 loca. **Et** cum omnia simul impleat. non
 per partes sui occupat partes loci. sed
 totus ubique est. nec per ampliora dis-
 tractior. nec per angustiora loca
 restrictior. nec aliorum in excel-
 sis. nec plus humiliatus in infinis.
 nec maior in magnis. sed vnus
 idemque simplex et equalis ubique.
 nulla indigens creatura. **Et**
 et antiquas virtutes angelicas
 didisset. antiquas temporis a
 tempore aliquid existisset. plenas atque per-
 fectas immortalitatis gratie dei
 diuicias possidebat. **Ad** cre-
 andum igitur quod non erat non
 eum aliam rationem necessitas impulit.
 sed sola ipse clemencie bonitas per-
 uocauit. nec breuitatis rerum
 iudicio confite aliquid potuit. cum
 ita per se et in se sit plenus atque per-
 fectus. ut nec creante creatura aliquid
 sibi accedat. nec ea perente de-
 cedat. **Hec** Petrus Damiani.
Unde considerandum quod deus non
 loco tenet ipse enim sibi ipsi

locus est. quia in se habitat et exis-
 tit. et ideo in se tenet omnia loca.
 nec tunc variat. nec alibi est.
 quia corpus non est. sed omnia in ipso
 et ipse in omnibus non partialiter di-
 uisus sed ubique totus. in omnia
 non inclusus. extra omnia non exclu-
 sus. super omnia non elatus. infra
 omnia non depressus. **Ubi**que namque
 est per diuinitatis presentiam. in sacris at-
 familiariter per incarnationem. pro-
 quod non dicimus patrem nisi qui est
 ubique licet et hoc vni sit. sed
 qui est in celis. in sacris quodam
 excellenciam modo. **Celi** autem
 quod dicit trinitatis non est locus
 alius corpus extra mundum vel
 in se. **Ubi** habitat trinitas sicut
 angeli in Empyreo. sed est natura
 trinitatis excellens maiestas que
 ubique est et omnia implet. tenet
 et excedit. ac superat omnia. non
 loca positione sed ne dignitate.
 ac omnipotentie sublimitate.
Unde Iulianus ait. **In** celum ascen-
 da. et ad equalitatem dei. **Et**
 sciendum quod deus incommutabiliter
 in se existens. presentia. et essentialiter
 ponitur est in omni natura sui sine dis-
 finicione. et in omni loco sine
 circumscriptione. et in omni tempore sine
 mutabilitate. **Unde** Iulianus in
 libro de summo bono. **Quine**
 magnitudinis inmensitas ista est.
 ut intelligamus eam in omnia
 sed non inclusa. et ideo existit.
 ut inaccessibile magnitudinis sit
 inmensitate omnia concludat. **Per**
 id ergo quod exterior est ostendit et interior.
Per id vero quod interior gubernat de

oia demerit: ac ne ea que cre-
ata sunt sine deo cent int' oia
deus e. Veru ne extra deum cent
deus extior e: ut oia excludant
ab eo. Et nondum q' intelligi-
bilis quoda' mudo mo. di cen-
cia facti du' ee credit' pt. **H**
Sciendum etia' ut dicit
bis Greg' xvi moral. Qu' om-
nipotes deus sic intedit omibz
ut assit singulis. et simul oibz
nisiq' desit. Na' et si quosdam
penitentes deserit. eisdem tñ adest
p' iudiciu. quibz deest tñ p'
adiuuametu. Sic itaqz exte-
riora cõdat ut interiora imple-
at: sic interiora implet ut exteriora
cõdat. sic summa igit ut yma-
no deserat. sic vnus pns e' ut
a superioribz nõ recedat. sic latet
in sua spe ut inde agnoscat
i' opaco'e. sic agnoscat' in suo o-
pe ut tñ oprehendi nõ valeat
a cognoscentibz estimaco'e. sic
adest vt videi neqat: sic videi
nõ valet ut inde eius pñcia
ipa sua iudicia testent'. Sic
se nobis ad intelligendu' pñz
ut tñ ipm nobis radu' sui i-
tella' obnubilet. et cursu' sic
caligine ignoracie nos vpmittit.
ut tñ menti nre claritatis sue
radns intinuet. Quare et
subleua' quippia videat et v-
uerberata' tremiscat: et q' cu'
sicut e' videi nõ p't alii viden-
do agnoscat. **Hec Grego'.** **E**
hoc etia' q' deus vbiqz e'. intra
oia. et oia. sup oia. et infra o-
nia. De hoc bis Grego' n' mo-
ral' expones illud dnm. Egres-
sus e' sathan a facie dñi: sic

ait. Quid est q' sathan a fa-
cie dñi egressus dicit. Quo n-
eritur ab eo qui vbiqz e'. **I**pe
enim manet et int' oia et ext'
omnia: ipse sup oia ipse infra
omnia: et supior e' p' potentia.
et infior p' sustentaco'ne. et
exterior p' magnitudine. et
interior p' subtilitate: sursum y-
gens et deorsu' stans. Ext'
circu'dans. Interior penetrans:
nec alia ex pte supior. Alia
inferior. Aut alia ex pte exte-
rior. Atqz ex alia manet inte-
rior: sed vnus idemqz totus.
vbiqz p'sidendo sustinens. susti-
nendo p'sidens. circu'dando pe-
netrans penetrando circu'dans.
In supius p'sidens. i' inferius
sustinens. Et vnde exterior a-
biens inde interior implet.
Dine i' quietudine supius regit.
sine labore inferius sustinens:
interius sine extenuaco'e pene-
trans. extius sine extensio'e e-
circu'dans. Est itaqz supior: et i' fe-
rior sine loco: e' amplior sine
latitudine: e' subtilis sine ex-
tenuaco'ne. Quo enim circur
ab eo: qui du' p' mole' corpis nus-
q' e'. et p' incalupta' sba' nus-
q' deest. **Hec Gregorius.** **I**n
secundu' dicit Augusti. Diuine
dignitatis excellencia tanta
e'. q' mens de deo cogitans desi-
at: cu' sit incõprehensibilis:
sensus nõ percipit: cu' sit inuisi-
bilis: lingua nõ explicat: cu'
sit ineffabilis: tempus cu' non
mesurat: cu' sit inestimabilis:
scriptura nõ notificat: cu' sit

inestimabilis: locus nō attingit cū sit inaccessibilis: desideria et vota trāsgreditur cū sit incōpabilis **Hec Aug⁹** Et go ut dicit Damasc⁹: Solus de⁹ pfectus sumptus deceptor: ē: lucē n. hītat iaccessibile. quā nulla ignitō valet attingere pure vix creature **Qñ** nōn dū ē. q. deū i via ignoscē possum⁹ q. ē. in priā vō sicut est: sed nec hic nec illic id quod ē. **Nā** id qd' deus ē: nō solū homin sed etiā angeloz supgreditur intellam. **De hoc Aug⁹** in li° soliloqozū sic dicit. Nemo nō ut p̄t: nisi filius et eozū sp̄s **Soli** quidē t̄ sola trinitas ite gre nota ē. **Sca** trinitas sup̄na. sup̄ienciarabilis et sup̄in p̄scrutabilis et sup̄inaccessibilis et sup̄inprehensibil' et sup̄intelligibilis et sup̄iencialit' et sup̄ans oem sensū. oem rōnē. oem itellctū oem intelligētia oem cōtia sup̄celestiū aiorū: quā neq; dice neq; cogitāe neq; intelligē neq; ignoscē possibile ē etiā oculis angeloz. **Hec Aug⁹** **Dicit** etiā Hilarius de hoc. Pfecta scā ē sic deū scire: ut licet nō ignorabile. tñ inphensibile scias **Est** enī p̄genes igeniti. vnus ab vno. v̄tutis v̄tut. sapia sapiēcie. glā glorie. gnacōnis h̄ sac̄mentū ego nescio. nō r̄quiro. et cōsolabor me: q. archangeli nesciūt. Angeli nō audierūt. scia nō tenet. p̄tia nō sensit. Apl̄s nō m̄rogauit: filius nō edidit

1

M

Hec Hilarius **Oporet** ergo ut dicit glō. sup̄ dyonisiū de diuinis noib; deo attribue tāq; sibi soli ignitā sup̄sbāle de seipō sciam. q. ē ignitāā nūā resp̄ū sbalutatis q. ē in abditis. p̄t inaccessibile quā in hītat lucē. sup̄ oem vōem et intellectū et sbam cr̄itē **Igit** gnus iste modus ignoscendi impossibilis sit omi creature: tñ ignitōni viatoris mō suo p̄t et possibilis **Ideo** auctoritas **Dyonisi** qua dicit **Sp̄s** sup̄iencialis r̄. intelligenda ē de ignitōe vie. qua intell̄s viatoris videt deū p̄ aliquā formā: q. illa forma deficiat a r̄p̄ntacōe diuine nē: et p̄ eā nō p̄t videri s̄ tñ ignoscit q. deus ē sup̄ illud qd' de ipō intellectui r̄p̄ntat **Qñ** illud qd' ē r̄manet occultū: et huc ē nobilissim⁹ modus ignitōis ad que possumus p̄uenire in via. et iō nō ignoscim⁹ quid sed quid nō ē **Et** nōndū q. scūs **Dyonisi** tractaturus de diuinis noib; ad superreilente nō attingit veritatē diuine noiācōnis. attingit tñ ad vitatē hominū possibilem: r̄tentus ignitōnis t̄minis. di na. prudēcia hominū: adhuc exulātib; p̄rouis. **Quia** ulla v̄o creaturazū sp̄s eius ita solitudinū apprimat: ut iō qd' verus deus ē expresse et secūdū p̄petatē ostendat **Nō** ergo verū deū dicim⁹ dū ali quid eozū q. st' cū cē affma⁹

A

Nulla siquidē cōnna est nlla
 bonitas: quia supēncialis et
 plus q̄ bonitas et sup oē quod
 dicitur aut intelligit exaltat
 Pēca negatīa i diuinus sig
 ficatōib; pponit affinatē: et
 vere diam⁹ ipam deitate que
 superuinet oīa nō ē aliqd e
 oz que st: quia ignoramus
 qd ipa sit eius supēncialitatē
 et iuisibilitas ⁊ ineffabilitas
 et infinalitas **Qd** enī infi
 nitū ē facta huana estimā
 nō p̄: qd ineffabile ē nō dicit:
 qd iuisibile nō ignoscat: qd
 vō supēnciale nō p̄prehendi
 Cui vō vō rōcanandi itine
 deū q̄rit. eū sup oīa sublima
 tū ē ignoscat: **Ac** p hoc eozū
 ignorācia vā ē sapiēcia: et
 nesciendo deū in hys que st.
 melius eū scūt sup oīa q st
 et nō sūt **Vñ** Aug⁹ Cui
 melius nesciendo scit: **Et** Dy
 onisius Cuius ignorācia vā
 ē sapia: quia createis imen
 sitas oem create impossibilita
 tē trāscendit: cū ad semetipoz
 p̄hendendā nequaq̄ createa
 sufficiat **De** nō ergo aliqd
 mens huana capē p̄ ipm nō
 p̄: qd nulla cō vel intellect⁹
 ē: qui similitudinē ipius qm icō
 pabilis ē attingere possit **De**
 serit⁹ qd et vilescat oīs createa
 visibilis et iuisibilis: dū p̄pat
 sume et insupnāli nē q ē sup
 oīa **Deus** enim nichil ē aliud
 q̄ infinitū pelagus quoddā
 p̄fōnis: i quo reseruat⁹ cē et
 vidē et itelligē et simul omēs
 p̄fōnes **Et** quia itellcūs nū

nō p̄ apprehendē illud ē diu
 nū qd ē infinitū pelagus v
 no cōceptu: vocat eū ipm ml
 tis nominib; Nūc ipm vide
 nūc ipm itelligē zē **Nā** nul
 la res createa p̄ accipē illud
 pelagus infinitū p̄fōnis: si
 cut nec tota aqua maris se
 comedat modico vasi: s̄ vna
 q̄q̄ createa deesse r̄cipit scdm
 modū suū **Nā** ignis ipē diu
 nus illucet quidē mētib; via
 torū: s̄ p̄manet inoiābilis ut
 pote iuisibil⁹ **Nā** qui ē in ef
 fctib; suis quia ē multiplicat⁹
 distat: quid scdm naturā sit
 ignoscat **Hec** glō **Et** notā
 dū qd cū aliqua corpalia in
 sacra sc̄ptura dicunt⁹ de deo
 utputa de oculis et de aurib;
 zē ut eadē p̄s ait: Oculi dñi
 sup iustos et aures eius i p
 ces ē: **Hec** et h̄mōi occulta
 quanda et sp̄iale itelligē
 cā hnt **Vñ** Damascenus
De deo loquēs: appellat dei
 oculos et palpebras. conside
 vatiuā vtute vniūsoz: Au
 res et auditū eius p̄p̄iacōz
 et nre deprecacōnis recepōne:
Os et loquelā voluntatis sue
 demōnstracōne: Cū et potū. nos
 trū ad eius voluntatē cōaw
 sū. Odocatū. eius acceptacōne:
 statū. eius p opacōēs demōn
 stracōne: Manus. eius p opacō
 nē p̄fōne: **De** tera. eius
 auxiliū i p̄p̄is: **Palpacōne.**
 eius deuocōne. et acquisicōne
 coeū q̄ apud nos sūt. **Pedes**
 et incessū. auxiliū indigen
 tū v̄l vlcōne iūmicōz. **Ju**

2

ramentū aut. intransmutabilitate
 consilij eius ⁊ voluntatis. Ira
 et furore. conversione ad
 malicia et iniquitate vindi-
 candi. Oblivione aut et sop-
 nū et dormitione. dilacionem
 vltionis eius que ē ad iudicium.
 et auxilij recordacione. Et sim-
 pliciter dicendo. oia q̄ corpali-
 ter dicunt de deo. occulta habent
 quādam intelligenciā ex hīs
 que sūt apud nos. ea q̄ sūt sup
 nos edocente. Ad de angelis
 sili mo suo. sed icōpabilitē i se
 riori intelligendū est. h̄. Da-
 mas. **E**t nō q̄ etiā ē sciendū
 q̄ i hominē q̄ ad ymaginē dei
 ē creatus duo sūt sensus. vna
 exterior et alius interior. et v-
 tōq̄ bonū suū h̄t in quo vesti-
 at. Sensus extior vestiat in
 contēplacione humanitatis.
 itior vō vestiat i contēplacione
 diuinitatis. **P**ropterea enī deus
 homo factus est ut totū hominē
 bñficaret et tota cōuersio ei⁹
 eet ad ipm̄ et tota delicia ei⁹
 ius i ipm̄. cū assensu carnis
 videt p̄ carnē. et assensu mē-
 tis videt p̄ contēplacionē hō
 ē totū bonū hominis. ut siue
 ingredet̄ sū egredet̄ pascha i
 suo frōre iueniret. Pascha fo-
 ris i carne saluatoris. Pascha
 iterius i deitate creatoris.
Cū autē homo existat ex carne
 et aia. et i carne sūt quinque
 sensus. scz visus. auditus. gus-
 tus. olfactus et tactus. quos
 tñ nō mouet siue aie societa-
 te. Ita aia simili mō h̄t qui-
 q̄ sensus suo mō. quia spūa

p

les res nō carnalibz sed spū-
 tualibz sensibz rimande sūt
Vni diuina vox in deit. aut
 Videte q̄ i ego sum solus deus
 ecce spūalis visus. Et in Apoc
 Cui hz aures audiendi au-
 diat quid sp̄s di. x̄. Ecce spūa-
 lis auditus. Et ps Custate ⁊
 videte qm̄ suauis ē dñs Ecce
 gustus spūalis. Et Ap̄ls. Xpi
 bonus odor sumus. Ecce olfactus
 spūalis. Et in euangelio. Mu-
 lierē fide se tetigisse inq̄ q̄ cor-
 pōe ont. dicens. Cuius mē te-
 tigit. Ecce tactus spūalis. S-
 cigo cū omī cautela obserua-
 dum ē. quid ad corpis sensus
 et qd ad dignitatē aie p̄tinet
Ex hīs plane patet q̄ sicut
 experientia corpaliū fit sensibz
 corpaliū. Ita experientia spūa-
 liū fit i mēte sensibz spūaliū
Vnde sicut gustus extior cū
 attingit gustabile uel attingit
 ab illo tūc v̄t hz noticiā
 experientialē illius. Sic ē de
 gustu iterior et alijs sensibus
 spūaliū. **N**ā cū aliquis le-
 git uel audit ab aliquo
 q̄ dulcis sit deus. p̄ hoc nō
 hz noticiā experientialē de
 hoc. nisi gustus spūalis attingat
 dulcedine diuina ut di-
 ce possit. fructus eius dulcis
 gutturi meo. **C**an. q̄. vbi lo-
 quit̄ de gustu spūali ut di-
 cit glō. **Q**uid nāq̄ prodest
 multa ignoscere. nec illa expi-
 uri nec ad aliquē vsū illa h̄re.
Ad hanc experientia hortatur
 Petrus i sua **C**an. i dicens.
Si tamē gustastis quoniam

q

h

dulas ē dñs. Isti autē sensus
nri spūales impediūt ab illa
expimētali notitia et hoc du
plia ipedimēto: vñū ipedimē
tū pcedit ex natura corrupta:
aliud ex negligentia ppa. De un
pedimēto nō dicit bñs bñer
sup Can. Saporē intiorē p di
dignus ab ipō pene excedio
gnis nri. Et quo cordis palatū
sensu carnis pualente ifecerat
vixus serpētis antiqui apie
nō sapere bonū. ac sapor nor
uis subintrare. et insipientia
mulieis et sensualitatis sa
porē boni excludit: quia ser
pentis malicia et astutia
mulieris insipientia exiue
nit. Hec bñer. ¶ Ille nāq; mor
sus serpentinus. fecit sensus
languescē intiores et tabesce
re. tunc enī visus spūalis i
terior tenebrescit. Auditus sur
desat. Olfactus tabesat. Gustus
amaresat. Tactus grossesat.
Vñ dicitur ppha. Oculos
hnt et nō videbūt. Auris hnt
et nō audient. Tales enī
manēt i tenebris exterioribus
carnis. De 2o ipedimēto dicit
i libro de spū et aīa. Hoc bo
nū magnū qd habuit homo
ex duplii sensu sc. exteriori et
intiori bñ ordinato. magnū
malū secutū ē: qm p dōto bono
qd int erat egressa ē aīa ad
bona aliena que fors erat. et
partū fecit cū deliciaonibz se
culi. et quiescens i eis. nō atten
dens boni sui creatoris absen
ciā. eo qd consolacōnes suas cer
nēt i bonis alienis. Nā cū ex
terior sensus carnalis bono
suo utit. Interior sensus qd ob

doenit. Non enī agnoscat bona
intioris sensus: qui iocūditate
bonorū exteriorū rapit. Vñ in
libro de spū et aīa. Qualit
autē hñ sensus intiores refor
ment et epavent ab hñmōi i
pedimētis. De hoc sciendū: qd
p mū ipedimētū sc. corrupcor
nē tollit xps. qm suā sapien
tiā et grā infundit cordibz
homī. et p eā extirpat cōcupis
cāā malā: et dñū intellectu
hoīs et affectū purificat. et
cordis palatū sanat. De hoc
bñs bñer sup Can. sic ait.
Sapia assidue vincit malicia
am et cōcupiā. i mentibz ad
quas intuerit: saporē mali
que illa iuerit saporē meli
ore extirminās. Intratenū sa
piciā dñū sensus carnis infir
mat. Intellectū purificat. cōd
palatū sanat et ipat: sana
to iā palato iā sapit bonū. Sa
pit et ipā sapia. qua i bonis
nichil ē melius. Hec bñer.
¶ Cōt ipedimētū scādū
sc. nāz negligentia necē est
ut sensus exteriorē sopiant.
et a sua euagacōe restigāt.
et tū sensus intiores exatant
et exerant. Vñ dicit Greg.
Si exterior sensus euagacio clau
dit. interior sensus apitur. Cū
uis rōnē reddit. Hugo idē ar
cha noe: ita dicens. Mentēs
quas curē exagitat nō ppe
hendūt sapida sapienciā: s
qui minorat actu ille iuen
tā: quia dū aīnus ab extio
ribz abstinet ad seipm colli
git. et robustior ad etna cō
teplanda eleuat. et cū a de
lectacōe carnali abstrahūt. necē

carles

est ut statim aliqd iam gaudij spi-
ritualis p̄gustare incipiat: ne
si mens oino a deliciae r̄ma
serit aliena. q̄i semē aridū si-
ne hūore ad germē sapie nō
possit cōualesce. **Hic** ergo dina-
gra aspirante. ut mens sic ab-
stracta et tremis desiderijs ex-
uta. statim quasi insolita leti-
cia pfundatur: et amplius a-
marū agnoscat eē qd̄ deseruit.
quo magis dulce sentit quod
uenit. **Hec** hugo. **Et** quibz
colligē possumus. q̄ quicōmag
sensus criticos a carnalibz de-
siderijs retraxerim. tanto va-
lidius sensus interiores et spi-
rituales ad gustandū dina-
et celestia cōualescunt.

Desidero **Ca. xi filius**
eā fare: quot modis
sp̄s siue qualitas cō-
templationis valet. **¶ Pat**

A

Sicut des: q̄ tribz modis
contemplationis qualitas va-
riat. **Primo** nō cōtemplā-
tio agit mētis dilatatiōe:
sēdo nō mētis subleuatiōe:
tercio nō mētis alienatiōe.
Mentis dilatatio ē. q̄ sp̄s
sais cor̄ hominis ingredit: et
p̄ suā grāz om̄s affrōnes cā-
nales siue seculares de ip̄a
mēte elimināt: et cor̄ mag-
no ardore amoris dei inflama-
t: ac etiā dilatat: inōdū tñ
huāne industrie nō supgre-
dit. **Mentis** vō subleuatiō
ē. q̄ intelligēcie viuitas
dimit̄ irradiata huāne in-
dustrie metas trāstendit. n̄
tñ i mētis alienatiōe trāsit:
ita ut et sup̄ sit qd̄ videat. i

tame ab assuetis penitus nō
recedat. **Mentis** aut̄ aliena-
tio ē. q̄ p̄nāi mōnōna mē-
ti exēdit. et i p̄gnū quēdā
huāne industrie statū trāssi-
gitiōe trāsit. **¶ Prima** species
cōtemplatiōis agit mētis dila-
tatiōe. **Exclusis** nāq̄ vicijs de-
cubiculo cordis et decēt vir-
tutibz adōnatis. subintrat di-
lectio dei. **Cui** vero deū diliḡt
et mandata eius seruat. v̄z
p̄cis r̄sistendo et virtuose vi-
uendo. illius mētē deus libe-
ter visitat: ac i illa
mōnōne desiderat face. **Si**
quis diligit me sermōne meū
seruabit: et p̄ter meū diligit
eū: et ad eū veniemus. et mā-
signe apud eū faciemus. **Cui**
vō cor̄ om̄ps deus p̄ suā p̄nā
sic visitat: illius mētē d̄ns
amōr inflamat: et exclusis oī-
bz cupiditatibz feruēs cari-
tas dei oīa interiora aīe occu-
pat. et p̄ suā d̄lōne dilatat
Calus vō p̄ ardore dei sic dila-
tatus videt deū: qd̄ contin-
git. cū deus qui sp̄s ē visi-
tans aīa p̄nālit ad eē sen-
tit: et intelligitur. **Vñ** dicit
b̄s **Bernardus**. **Oculus** meū
intelligēcia mea. **Vide** gō
deū dicimur: cū eius p̄nā
i aīa p̄ intellectū v̄tūq̄ p̄-
cipimus et sentimus. **Cū**
ergo sentis grāciā. agnosce
p̄nā. **Nā** p̄ut dicit b̄s **Greg.**
Cui mētē itēq̄ deū desiderat.
p̄fecto iā h̄z que amat. neq̄
n̄. quisq̄ posset deū v̄e dili-
gē. si eū que diligit nō habet.
¶ Grego. **Aīa** vō p̄ grāciā
sibi infusa sententiā adesse

pñcia sui creatoris. suū intui-
 tu et totū affectū dirigit in
 ipm. i eo delatando et ipm sup
 oia amando. In quo autē ta-
 lis latitudo caritatis ē. forat
 aut ad viā mandatorū dei. Vñ
 dicit ps. Viā mandatorū tuo-
 rū auarū. cū dilatasti cor
 meū. Ad hanc latitudinem
 cordis hñdā. hortat dñs per
 ps dicens. Dilata os tuū et
 implebo illud. Ac si dicat. Exten-
 de et dilata p desiderū factū
 os tuū. cordis vñ. et ego imple-
 bo illud. visitando et imple-
 do illud multiplici dono spūs
 mei. Quā vero deus que sic a
 dño visitatur. habens et sti-
 nes illū in se. ipm iacet p
 cōtēplationē. amplexat p di-
 lectionē. deosculat p deuocōe.
 De hoc Eucherius de sancto vir-
 toe 2º libro reple sic ait.
 Deus audit vñ ab aīa p r-
 uelationē. videt p cōtēplacōe.
 deosculat p deuocōe. astingit
 p dulcedinis sue infusionē.
 Audit p ruelationē. donec
 voce eius paulatim iualescen-
 te. tota p streperāni tumul-
 tuatō sopiat. sola 3 illius
 vox audiat. donec oīs illa
 tumultuāni tandē turba dis-
 pareat. solus qz cū sola emā-
 neat. et solū sola p cōtēplacō-
 nē aspicat. donec solite visi-
 onis aspectū pulchritudinis
 qz admirationē paulatim
 aīa iualescat. ac tandē a-
 liqn tota iualescat. donec
 ad verā puritatē intrāqz
 pulchritudinē tota rformē.
 et ille intne hitacionis tha-
 lamus vñdīqz virtutibus

140
 aduenet. Tandē aliqn thala-
 mo adornato et introducto di-
 lecto. fiducia iā iualescente de-
 siderio qz urgente cū se ulterius
 iā cōhibē non valet. subito i
 oscula ruit. et impressis labijs
 intne deuocōnis oscula figit.
 P deuocōne sepe et multiformi-
 ter deosculat. dū interi cubi-
 culū stant. donec intus aīe
 sinus ad sumā pacē et tran-
 quillitatē rponat. donec tā-
 de dilecto int vbera collocato
 ad ineffabilem quandā diuine
 dulcedinis infusionē. i illius
 desiderū liqueat. et spūs i
 qui dño adhet vnus spūs fi-
 at. Hūto quia expta tanta
 dulcedine et tā intima sua-
 uitate. de cetero iā nō possit a-
 nima illa pulsanti dilectō a-
 liquas molestias inertē. vl-
 vlla expectacōe fatigat. Idre-
 ferti cū sibi ipm omīs mora ni-
 mus longa sit. et expectacō
 videatur onerosa. Deinceps ut
 arbitror ad hitacionis sue
 introitū libentē obseruabit.
 ut ad dilecti susceptōe sp pa-
 ta sit. Sed quia iā patā sit
 tūc tps hmoi aduenitē sus-
 cape. Resao si et eaqz patā sit
 et expedita vocanti occire. Pa-
 to enī nō ē eiusdē felicitatis
 suscipe veniente. et sequi vo-
 cante. Aliud ē cū ipō intro-
 ure. atqz aliud ē ad ipm exire.
 Ibi aīa ad seipam ruerit.
 et cū dilecto suo vsqz ad ita-
 ma cordis sui penetralia in-
 greditur. hic extra semet-
 ipam ducat. et ad sublimiaz
 cōtēplandā sbleuat. Quid nā
 qz ē eius introire. n se tota

i seipaz collige: Quid vō est
 eius exire. nisi seipaz ext se
 metipaz totā effundere. **R**ich
 il itaq; aliud e aiāz cū di
 lecto suo i cubidm ingredi.
 et sola cū solo morari. Dulce
 dme q; pfrui. n̄ extiorū om̄
 obliuīsa. et i eius dilcōne
 sume et itime delcāri. **S**e so
 la cū dilecto videt. qn̄ extio
 rū om̄ oblita. ex p̄a con
 sideracōe i dilecti sui dilcōz
 desiderū suū purget. et ex
 hys que i intūis suis cō
 siderat. aum̄ suū i eiusmodi
 affectū inflammat. et tū ex
 malozū q; bonozū suscū. **S**i
 deracōe in grāzū actioe in
 surgit. t̄ hinc p̄ ipensa grā.
 hinc pro indulta venia in
 tūe deuocōis victiās ex
 solu. **U**sq; i intūm dilectū
 pduat. et i optimo collocat.
 qn̄ ex itimo affectu et sup
 oia diligit. **C**ogita qd̄ sit
 qd̄ i vita tua ardentius di
 lēristi. anxius cupisti. q; te
 iocundius afficiebat. ceteris
 q; oibus profūdus delecta
 bat. **C**onsidera ergo si eandē
 violēciā affcōis. delcācōis
 q; habūdaciā sentis. qn̄ i su
 mi dilcōis desiderū tardes
 cis. qn̄ i eius dilcōne iques
 cis. **C**ui dubiū sit. q; intūm
 illū tue affcōis sinū nec
 dū teneat. si intime dilecti
 om̄is aculeus aiām tuā i
 diuis affectib; minus penēt.
 tepidius exagitat. q; i aliis
 affectib; aliqñ penetrē vel ex
 agitacōe solebat. **S**i tanta
 p̄sus vel forte validiore di

lōnis vel delectacōis violen
 ciā i intūis tuis circa dīna
 p̄senseris q; alias vniq; exp
 tus fueris. **I**nde adhuc si for
 te aliud aliq; sit i quo delcā
 ri vel consolari possis. **C**erte
 q; diu possumus ex aliena q;
 licūq; re consolacōne vel io
 cūditate deice. nondū audeo
 dice itimū ardentissimū a
 moris sinū tene. **S**atage fes
 tina trahē cū adhuc ad in
 tiora tua et secreta cordis
 tu penetrālia. q; q; eiusmōi es
 aiā. cte si alienā aliquā cō
 solacōz queris vel cupis. de
 ū tuū q;us fortassis sume.
 nondū tū singularitē dilig.
Nodū q; i itima pduat. nō
 dū i optimo collocat. **S**i q;
 nō satagis introduce cū ad
 intima tua. quō te credā pos
 se sequi cū ad sublimia sua.
Certū q; signū t̄ sit q; q;
 es aiā. q; dilectū tuū unū
 diligis. vel ab illo min⁹ dili
 geris. si ad theoretos illos ex
 cessus nondū vocari vel vo
 cante seq; nondū merueris **E**
Euchar. **U**mo siue spe
 cies rēplacōis. agit̄ metas
 subleuacōe. agens cū p̄na
 sui creatoris visitata. et ex
 eius amōe dilatata. p̄pter f
 uētē caritatē dei quā in se
 sentit. ultra nō valens se
 tūe. m̄tiori ac spūali itūtu
 suū se librat. desiderās il
 lū vide a quo tā dulat vi
 uificat et consolat. **C**ū vō
 mēs siue aiā sic suū de
 uata. p̄ feruū amōe r̄
 ihescit. incipit unē brachia

cuius aliquo modo sopor. ut
 non solum delictabiliter sed et te-
 naciter deo inhaerent. et quasi vi-
 quadam abstrahantur ab omni vi-
 sibili sensu et memoria. sic
 tamen quod non plene sumunt oblita
 nec tamen vere compositi sunt sui. ut
 illud Cantatorum. Ego dormio
 et cor meum vigilat. Est enim ta-
 lis iste sopor sicut illorem
 qui inapuit dormire. et tamen vi-
 dentur sibi ea que circa se fi-
 ut aliquo modo sentire et in-
 telligere. sed per soporem non aduer-
 tunt. sic amor dei cum intelligere
 a conditis iebriat mentem.
 et ab exterioribus abstracta
 sua virtute deo conglutinat
 et coniungit. et quanto amor ve-
 hemens. et intelligentia lucida
 dicitur. tanto validius mentem
 in se rapit. quousque tandem
 omnia que sub deo sunt abicit.
 in solo diuine contemplationis
 radio libere figatur. licet
 breuitate in quodam coarctato lu-
 minis celitus emicantis. quod
 corpus quod corrumpit aggruat
 animam. et depmit eterna inhi-
 tatio sensu multa simul co-
 gitante. Sensus enim hominis per
 se pauca potest vix tenuit cogi-
 tare. subleuatus autem a fla-
 tu superni luminis tanto plura
 simul intuetur. quanto super se sub-
 limius eleuatur. Sed corrup-
 tio terreni corporis et vere huius
 vite occupationes. depmit
 animam et ruocat ad seipsum. ut
 gemens cogat clamare cum
 dicitur. Infelix ego homo. quod
 me liberabit de corpore mor-
 tis huius. Quanto enim plus mens

sobria est ad ista miseria et
 humana cogitanda et tractan-
 da. tanto plus a superioribus et
 celestibus per deuotionis uitima
 elongatur. et quanto feruenter
 ab inferiorum memoria affertur et in-
 tellectu ad superiora sustollit
 tanto perfectior est deuotio et
 purior contemplatio. quia simul
 perfecte non potest videri et in-
 tuita que ab unum sicut lux a tene-
 bris se diuisa. Nam qui deo in-
 haeret in lumine versatur. qui vero mundo
 inhaeret in tenebris est. Et notan-
 dum putat dicit beatus Gregorius vi-
 moralium. quod mens cum in contempla-
 tione suspenditur. cum carnis an-
 gustias superas per speculationis
 vim deliberate aliquid uitae
 sequitatis rimatur. statim diu su-
 per semetipsum non potest. quia et
 si hac spiritus ad summa euehit.
 caro tamen ipsa adhuc corruptio-
 nis suae pondere deorsum premitur
 Unde in libro iob dicitur. Et cum
 spiritus meus praeter transierit. Nobis
 praeter spiritus transiit. quoniam uisibili-
 lia agnoscimus. et tamen hoc non
 solide sed rapti videmus. Neque
 enim in suauitate contemplationis
 uitae diu mens figitur. quia ad
 semetipsum ipsa immensitate lu-
 minis ruerbeata ruocat. cum
 quod intra dulcedine degustat
 amorem estuat ut super semet-
 ipsam nititur. sed ad infirmitate
 suae tenebras fracta elabitur.
 et magis virtute proficiat. videtur
 quia videt non potest hoc quod ar-
 dent diligit. nec tamen ardent
 diligit. nisi aliquid videt. Non
 ergo statim transit spiritus.
 quia superna luce nobis contempla-

velut:

mphantibus agit. et mox inf
 mantibus abscondit. De hoc
 iterum b[ea]t[us] Grego[rius] sup[er] ezechie
 le sic ait. Depe animus in
 diuina contemplatione ita suspi
 rit. ut iam se p[er]cipit de eterna
 illa libertate qua[m] oculus no[n]
 vidit nec auris audiuit a
 liqd p[er] quanda[m] ymaginem le
 tet. s[ed] cu[m] mollitatis pondere
 reu[er]beratus ad yma[m] relabit.
 q[ui] quibusda[m] pene vinculis
 ligatus tenet. Humana q[ui]p[er]
 pe mens cu[m] superiora atq[ue] ce
 lestia utruq[ue] in enigmate
 co[n]spicit. ia[m] de claustr[o] h[um]ana
 conu[er]sio co[m]p[er]et p[er] subleuata
 cogitatione[m] erit. atq[ue] illu[m]
 milu[m] adorat cuius et vide
 sbaz no[n] valet. ia[m] tamen eius
 potencia[m] p[er] illuminacione[m] sp[iritu]
 rimat. h[ec] Grego[rius]. **U**bi
 sciendu[m] q[uo]d sancta a[n]i[m]a cu[m] ad
 superiora contemplan[da] suble
 uatur. puula ibi facta mox
 statim ad inferiora relabit. et
 postmodu[m] ex meo[n]a illo[rum] q[ui]
 vidit suauit[er] pascitur. de h[oc]
 b[ea]t[us] Bernar[dius]. **A**n[im]a q[ui] p[ri]us in
 scola humilitatis sub mag[ist]ro
 filio dei ad semetip[s]am inire
 et se agnosce[re] didicit. et de sco
 la humilitatis duce sp[iritu] p[er]ue
 nit ad cellaria caritatis. dem[um]
 suffulta florib[us] et stipata malis.
 in virtutib[us] et bonis morib[us]
 ad regis t[em]p[or]is cubiculu[m] digne ad
 mittit[ur] cuius amoe languit.
 ibi modicu[m] q[ui] hora media sile
 cio facto i[n] celo in[ter] desideratos
 amplexus suauit[er] quiescens
 ip[s]a quide[m] dormit s[ed] cor eius vi
 gilat. quo utiq[ue] ulterio[rum] veita
 tis archana rimat. quoru[m]
 postmodum meo[n]a statim
 reditura pascitur. **F**elix eni

ista hora. s[ed] p[er] p[er]ua mora. **I**bi vi
 det ineffabilia. carpit inuisibi
 lia. **H**ec **B**ern[ardus]. **U**nde etia[m] deuo
 ti viri quauis mente i[n] contempla
 cio[n]e eleuati. de inu[er]sato lumi
 ne furti aliqd et tenuit[er] attan
 gut. t[ame]n statim ad semetip[s]os re
 uersi ab ea luce qua[m] viderut
 ad suas tenebras suspirando
 redeunt. **E**o b[ea]t[us] Grego[rius] tangit
 exponens illud Gen[esis]. **J**acob i[n]
 via angelu[m] iuenit. et ecce vir
 luctabat[ur] cu[m] eo. sic dicit. **I**s q[ui]
 certat i[n] luctamine. aliq[ui] se
 superio[rum] aliq[ui] cu[m] quo stetit
 dit inferioru[m] iuenit. **E**st eni[m]
 contemplatiua vita magnitudinis
 extensio. cu[m] sese contempletor
 ad celestia erigit. cu[m] in rebus
 sp[iritu]alib[us] a[n]i[m]a tendit. cu[m] t[ame]n
 gredi uult omne q[uo]d corruptibi
 le videtur. cu[m] sese angustat et
 dilatat. et aliq[ui] vincit quide[m]
 reluctantes. t[em]p[or]is sue ceatata
 tis exsuperat. ut de inu[er]sato
 lumine quidda[m] furti et tenuit[er]
 attingat. s[ed] t[ame]n ad seip[s]os p[er]ti
 nus reu[er]berata euertit. ab
 ea luce ad qua[m] respirando t[ame]n
 sit ad sue ceatatis tenebras
 suspirando redit. **Q**uasi ergo
 vincit angelus. q[ui] intellectu
 intimo apprehendit deus. q[ui]
 intelligendo et sentiendo de inu[er]
 sato lumine aliqd degustat.
Cu[m] etia[m] vincit homo. q[ui] sub
 tracta itima luce nolens eni
 tens q[ui] ad assuetas tenebras
 redit. **S**i igit[ur] ad p[ar]tes p[ro]p[ri]os
 i[n] ad scos in celo redie cupit.
 teneam[us] i[n] via angelu[m] ut sua
 uitate itima apprehendat deu[m]
Tenentes vo[rum] angelu[m] vno clau
 dicamus pede et fit nerui a
 refacto. p[er] q[uo]d intelligit carili
 desiderio[rum] repressio siue extinctio.

Omnis enim deus cum iam per desiderium et intellectum agnoscat. deus in nobis voluptatem cuius restringit. et qui prius quasi duobus pedibus iacentes et deum videbamur quae et scilicet tenet. post agnitionem suavitatis dei unus in nobis pes sanus manet. atque alius claudicat. quia natus est ut debilitato in nobis amore seculi solus conualescat amor dei. uno claudicamus pede. quia dum arescat in nobis fortitudo amoris. itum infirmatur praeiudicio cuius fortitudo. quia omnis qui claudicat uno pede soli iungitur quod sanum habet. quia cum terrenum desiderium iam arescatum fuit. in solo pede amoris dei tota virtute se sustinet et in ipso stat. quia pede amoris seculi quem ponit in terra consuevit iam a terra suspensus portat. **Hec Grego.** Et sciendum quod etiam diuersa sunt deuotionum species. de quibus sacra scriptura nomina diuersa ponit. ut scilicet iubilus. ebrietas spiritus. liquefactio carnis. et spiritualis iocunditas. **Iubilus** uero quid sit. ostendit beatus Grego. xxviii moral. sic dicens. **Iubilus** dicitur quoniam ineffabile gaudium mente concipit. quod nec abscondi possit nec sermone aperiri. et tamen quibusdam motibus portatur quibus nullus perturbationibus exprimat. Unde Dauid propheta intus elevans animas tantum gaudium mente capere quantum sermone non valet aperire. **Hic** plus qui facit iubilationem. Non enim autem qui loquitur sed qui facit iubilationem. quia sciri quidem iubilatio mente potest. sed deo exprimi non potest. Senti per illam quippe quod ultra sensum

est. et tamen uix ad hoc contemplationem sufficiat consuetudo scientis. quoniam ad hoc exprimendum sufficeret et lingua dicentis. **Hec Grego.** **Iste** autem iubilus nasci solet ex sancta meditatione. deuota oratione. ac cordis iocunditate. quae de se facit procedit puritate. De hoc beatus Bernardus sic dicit. **Renuat** solari anima tua. nisi in deo uiuas. **Hec** enim consolatio est suauissimus radius quo anima per annum capitis eleuat. cum meditatione exardescit et oratione ualescit. **Ex** tali enim meditatione et oratione nascitur et delectatione in corde iubilus quidam mellifluus et cordis risus. quem nemo facit nisi qui sentit. nemo sentit nisi qui exprimit. qui cito pertransit. felix hora. sed breuis est mora. **Narrant** scriptura quod dicitur. qui hoc magis experientia didicerunt quoniam in corde. quia cum feruore orationis admiscetur ardore meditationis. erumpit ille contemplationis radius de media caritate quoniam spes electi. hoc est de medio ignis. suspiriorum scilicet consuetudo iubilantis. **Hic Bernardus.** **Ubi** notandum quod sancti uiri secundum dictum Cassiani felicitatis suae gaudia tamen praecipua accipiunt quoniam in futuro. In praesenti quidem per iubilum iocunditatis inueniunt. In futuro uero per plenitudinem beatitudinis sempiternae. **Hic** Cassianus hunc iubilum suauissimum beatus Bernardus desiderabat hunc. cum sic dicit. **O** si ueniat super cor meum facies illa quae videtur in iubilo. quid dulcius. quod suauius. quid uel iocundius. In me epulae domini ihesu christi. et post epulas inclina super animam serui. si prius non gauderem. si quor non lassor. **Iugum** enim suauis est. et onus tuum leue. **Hec Bernardus.** **Ebrietas** autem spiritus

a

B

pōt dicitur quilibet amoris et mag-
 ni gaudij deuotio. ex qua quasi
 ex vini fortitudine feruor spū-
 ritus in tñ exarsit. q̄ se intra se
 cohibere nō valet. Unde Ap̄li. sc̄i
 spiritus feruore estuantes. musto
 pleni dicebant. De hoc p̄ Job sic
 dicit. Venit meus q̄ mustum
 absq̄ spiraculo. q̄ lagūdas no-
 uas dirūpit. Nouas dicit nō dicit
 veteres. quia veterib; cordib; nō in-
 funditur talis deuotio sicut no-
 uis. sc̄i in nouitate vite ambulā-
 tib;. Vel nouas dicit. quia talis
 feruor sp̄s. nouus et nondū exita-
 tis mentib; nūq̄ infusus. min⁹
 valet sese cohibere. q̄ erūpat in
 uisitatos gestus voces vel sin-
 gult. sic vinū nouū in vase ebul-
 lit. q̄ in ueteratū quiescat. Nec
 etiā mirū si ex magna sp̄s hy-
 laritate. quā sp̄s sanctus cordi
 infundit aliqui erūpat in aliq̄
 apta hilaritatis indiciā. vel
 si quib; singulib; et fletib; app̄t
 impare nō valeat. et hmoi in
 tñ deuotiois mot⁹ abscondit.
 nū videam⁹ aliquos sepe ex stul-
 ta leuitate a visu et insolentib;
 cactim⁹ nō posse cohibere se. etiā
 ubi pudor hūanus impat̄ dis-
 ciplinā. Et aliqui ex hūmana
 tristitia abacta. nō possit fle-
 tu hō q̄uis libent̄ faceret ip̄-
 are. Cū n̄ scriptū sit. Deus ig-
 nis cōsumens ē. et deus cari-
 tas ē. Ergo quid mirū. si fer-
 uor diuine caritatis infusus
 cordi. totū hominē cōmouet. si
 ut p̄dictū ē leuitas a tristitia
 tanta vim in hominē operari p̄t.
 sc̄i cor diuini amoris gaudio vel
 diuine fructuosus desiderio mista-
 mati in se dilatat. et extendi-
 tur. et quasi inter angustias

pectoris se rapere nō sufficiens. p̄t
 ardoris violentiā ext̄ se eru-
 pit. et amoris magnitudinem
 quē in se continet p̄ exteriora in-
 dicia euaporat. Liquefacto
 vō aīe aliud nō videt̄ et. n̄
 quēdā emolliō a sua duriciā.
 p̄ quā flexibilis reddit̄ et volū-
 taria ad amandū deū. et lique-
 cens ad diuine v̄tutis recipiendū
 impressionē. ut sicut liquor li-
 quor ita sp̄s dei sp̄i hōis
 infusus miscet̄. miscet̄ et v-
 nū fiat sp̄s aīe cū deo. De hō
 Orasius sup̄ cantica sic dicit.
 Aīa viri dicit̄ liquefacta. dū
 in dulcedine diuine gracie celū
 fuit resoluta. et sub dilecto af-
 fusa. et inseparabilē anera. h̄
 Orasius. Unde secūdu dicit̄
 Origenes. Diuine consolatiois
 felicissimus effectus. ē liquefactio.
 Liquefact̄ enī mens dū deuo-
 tione mollescat. ut sponsus in
 ea suauit̄ cubet. et nichil duri-
 ei obsistat. Liquefact̄ dū deuo-
 tione calefat. ut dilectus in
 ea calore diuini amoris incen-
 dat. et q̄ quidā cōtact⁹ sp̄ita-
 lis fiat q̄ maximā delectatiō-
 nē gnat̄. Liquefit dū de-
 uotioē sup̄effluit. ut de⁹ sol⁹
 solū dominū ⁊ pleni in
 ea obtineat. tūc oīs motus.
 oīs rufus. oīs ipetus eius.
 felicit̄ in eternitate terminat.
 h̄ Orig. Et bñs Bern̄
 sup̄ Can. exponens illud
 Aīa mea liquefacta ē. sic ait.
 O dulcis fabulatio dei in aīa.

que sine lingua et labiorum for-
 mat^r strepitu. et sine aere p-
 apitur i silentio. sol^r q loq^r. et
 cu loq^r audit. et alien^r exclu-
 dit^r. quoru^m utate et auditu
 corda liquefaut liquefendo
 defiaut ab eo qd fuerut. et
 defiaendo pfiaut i eo i que
 fluut. **H^r Ber.** Spualis at
 iopunditas dia pt gaudiu
 qdlibz i spu^m sancto qd a spu
 sancto ifundit. quo gauoz
 aum^r i deo pro pceptis bene-
 ficis vel promissis. Nota
 du q spualis notiaa du-
 plia^r accipit. gnali^r et
 specialit^r. Gnali^r qn est
 gnalis motus gaudi^m in
 spu^m sancto. ex intuitu bn-
 fiaozu^m dei et futu^m glie ac
 bonitatis diu^m. Specialit^r.
 qn e queda metis hylari-
 tas et confidencia bona ad
 deu. ex bono isae testimo-
 nio reddens ho^mz beniuolu
 et deuotu^m ad oia agenda et
 sufferenda pro deo. et omia
 que dei st^r diligenda et pro-
 moueda. Ideo bis diat Apis.
 gaudete i dno sp^r itez dico
 gaudete. pmo gnali^r. scdo
 specialit^r. **T^ris** ergo decur-
 sis. videndu^m e de t^rio mo
 cotemplacois. Tertius mo^m
 siue species contem^rplacois
 agit metis alienaco^m. aze-
 tis aut alienaco^m ex t^ro ca-
 lz processu. Aliqn. n. agi

p magnitudine deuocionis.
 nonuig^r p magnitudine ad-
 miracois. m^rdu^m etiā p mag-
 nitudie exultacois. Hos tres
 mos **Ryck** de sco vict^r i qnto
 libro de cotemplaco^m declarat.
 ita dicens **T^ribz** de causis i
 metis alienacione abducim^r.
Pa mo p magnitudine deuocois.
 mo p magnitudine admira-
 cois. ayo p magnitudine ex-
 ultacois fit. ut semetipam
 mens hois no capiat. s sup
 semetipaz eleuata i aliena-
 aone t^riseat. Magnitudine deuo-
 aonis mens huana sup semet-
 ipam eleuat. qn toto celestis
 desiderij igne succendit. ut
 amoris uitim flama ultra
 huani modu^m exarscat. que
 aiaz humanā ad cete stituti-
 ne liquefacta a p^rimo statu
 penitus resoluat. et ad m^rstar fu-
 mi extenuata in supna eleuet et
 ad summa emittat. Magnitudine
 admiracois aia huana supra
 semetipam ducit. qn diuo lumine
 irradiata. et in sume pulchritu-
 dinis admiraco^m suspensa. ta
 uehementi stupore concutitur.
 ut a suo statu funditus exruat.
 et in modu^m fulguis cocuscantis
 quato pfundius p despm sui i
 mese pulchritudinis respai. i pma
 deiat. tanto sublimius. tato cele-
 rius p sumozu^m desideriu^m ruerbe-
 rata s sup semetipaz. rapta i sub-
 lyma eleuat. Magnitudine
 iocunditatis s exultacois mes
 homis alienatur. qn i intima

C

E

D

Ca. xi

in rebus corporeis habet. sicut dicitur
 noui q' ignis iste corporeus vase g'uit
 modico liquore p'fusus opai solet. p' mo
 quide' impit liquore ipm ab ymnis eute.
 postea uero nuc' hanc nuc' in illa nunc
 sur su nuc' deorsum iactat. et paulatim
 ad supiora attolle. totu' q' uas ex quo
 modico usq' ad sumu' r'ple. tandem at sup
 ipm attolle. et cu' uolentia quada' iteiora
 euacuare et foras effundit. et foras eue
 Sic sane animus huianus dino igne suc
 cessus. id sepe i seipo' at semetipm feruens
 et fremens. est uas sibi ipi irascens. se
 ipm despicens. sibi ipi uehemet' dig
 nas. semetipm uehemet' oculis. su
 mus ilypans. et cu' eiusmodi estu diuina
 uitatur. du' p' inferioru' r'ceptu' ab i'fimis
 repellit. et p' supioru' desideriu' ad su
 piora trahitur ad supiora. fit sepe ut
 impem sp' iter pellente desiderio. ex
 semetipm et supra semetipm cietus
 su q' penitus oblitus. et inextasi sub
 leuatus. totus in supiora rapit. In he
 modu' celestis desiderij ardor cu' uelhe
 ment' exstuat. animu' huiana dino a
 more fuida sup semetipm leuat.
 Nec rich'. Qui igitur diuino amo
 re sic accendit. et sup semetipos ad
 illa supiora rapitur. hui' procul du
 bio ab omnibus uicijs et malis mo
 ribus se exuunt. sicut cu' mundi cupi
 ditatibus r'epnu't. et spe ad iuisi
 bilia se errendunt. De talibus b'is
 greg' sup Cant. exponens uba supi
 p'ruissa. in. Que e' ista q' ascendit
 p' desertu' sicut uir fur sic ait. Inde
 ferto itaq' aut i hor' mundo eam sive
 queq' aia sca' uiuit. du' a regno erul
 me' bestias demones degit. Nec et si
 oino a sponso non deseritur. tu' q'
 diu i carne est nodu' ad certu' ei' in
 sione admittit. du' ab eo p' exilia t'
 r'epnaciones p' egriuanit. et quia ad
 huc cu' eo non regnat. deseri ab eo
 sibi uidet. Ob hoc semp' laborat ut
 ascendant. ut que ualde diligit ma
 gis ac magis senaat. et qm p' sic
 eu' in deserto non tenet. ab ipo ei'
 desiderio se refiat. ut sic in uia robo
 rata. qm ad hoc qd diu occupuit
 pueniat. Sic eni non nulli q' du
 omnia uisibilia fastidiunt. mente in
 celestia eigit. et q' i infimis nichil

e' quod eis dulcesat. cupiscunt totu'
 cor ad supia iutunt. Hui' ab oibus ma
 lis se exuunt moribus. censu' mundi cu'
 cupiditatibus r'epnu't. spe ad iuisi
 bilia tendunt. et quo apliori desiderio ill'
 iherit. eo magis ac magis moleste
 corruptionem ferit. quam hui'. Hui'
 nimiru' p' desertu' dndit. qa' du' i ho
 mundo in r'epnaciones uiuit. quo
 amplius du' hui' morant' deseri metuit.
 fortius ista deserit et aggr' eduntur.
 i quibus du' fuerit. nichil amplius
 qd eos amoueat t'ebit. On aut' sicut
 uigula sumi ascendit dicit. no' aut' ^{sum}
 quarulib' r'ep' iste dicitur. sed ex
 aromatis mirre et thuris. et in
 uisi pulu'is pigmentarij ee' dedit.
 Altra quippe mortuor' corpa condi
 untur ne putrescat. thura uero
 attenduntur ut redoleant. p' mir
 ra ergo carnis mortificatio desig
 natur. p' thuris oroniu' mundicia intel
 ligit. Ita igitur aia carne sua a
 putredine uicior' mortificat. du'
 oes voluptates mundi p' r'etina
 abnegat. ut et post iudiciu' a p'rup
 tione etna libera p'maneat. Qu' uo
 ro ad celestia maiore desiderio as
 tendit. et a cordis cubiculo oes cogi
 tationes supfluas abiicit. q' turbu
 lu' cor sui cora' deo facit. quo cu' di
 lione et uirtutes r'egregat. q' carbo
 nes in tubulo coaptat. q' bus serpa
 mens i' r'epu' di igne caritatis ac
 cendat. dum q' feruentes i' mun
 das oroes ad dm emittit. q' sumu'
 aromatu' ex thuribulo eduat.
 ut cora' dilo' suaue redoleat. r'apu
 mos ad eius amore' p' bo' ex' r'at
 re no' desinat. hec greg' De metis
 ena' alienatione et fra' que tales
 assequit' q' hui' moi' gra' pociunt.
 rich' de seo victore sic ait. Cu' p' r'ec
 placidus dulcedine sup nos metipos
 rapim'. quodda' q' suauitans in
 na' sup mentes i'ebriamur. et hui'
 nu' q' d'amo sensu' excedentes. i' diu
 ni q' da' affm a nob metipis alic
 namur. Nichil in hac uita. hac dul
 cedine iocundius sentitur. nichil
 sic aia ab amore mundi sic elogat.
 nichil ita mente r' r'epnaciones
 roborat. q' elis gustus i'ebriauerit.

S.

ad omne opus et omne labore hilaris
 at laborat nec lassit. festinat nec
 deficiat. dolet n' sentit lassitudo et nes-
 cit. irridetur et non dicitur. **Hec rursus**
 de mentis alienatione q' surgit ex de-
 uotiois magnitudine. **Secundo** videndum
 e' i' speciali de mentis excessu. q' euenit
 solet ex admiracionis magnitudine.
De hoc idem rursus i' 1° libro de contem-
 placione sic ait. **Quis** nesciat in admira-
 tione fieri. cui aliquid enim p' spe-
 et sup' estimacione. **Quoties** itaq' visi-
 onis et rei vix credibil' adduce solet
 admiracione mentis. qn' aliud incipit in-
 del quod vix possit cogi. **Hic** mentis
 excessus bn' describit i' eo quod dicitur.
Que e' ista que progreditur q' auro-
 ra surgens. **Aurora** siquidem paula-
 ti' eleuatur. eleuando dilatat. dila-
 tando clarificatur. sed nullo mo' du' ca-
 dem i' diem desinit. p' promouet
 sue i' omnia ad desin' venit. ut vn'
 accipit ut maior sit. tandem q' ei ac-
 cidit ut oino non sit. **Sic** itaq' hua-
 na intelligencia. dino luce irradiat.
 du' intelligibilium contemplacione sus-
 ditur. du' i' corp' admiracione distendit.
 qnto semp' ad altiora et miabiliora
 ducatur. tanto apli' t'nto copiosius
 dilatat. et vn' i' finibus remouet. in
 semetip'a purior et ad sublimia
 subtilior iuenit. **Sed** i' ei' mo' suble-
 uacione du' mens huana sup' alao-
 ra crescit. du' diu crescit. tandem ali-
 qn' huane capacitas metas transce-
 dit. fit demu' ut asemetip'a peius
 deficiat. et sup' mundani q'da' af-
 firm' transfora tota sup' semetip'am eat.
Et sicut matutina lux crescit. de-
 sinit. no' quide' ee' lux. sed ee' lux ma-
 tuta. ut ip'a aurora i' sit aurora. ^{no'}
Ita huana intelligencia ex dilatacionis
 sue magnitudine qnq' accipit. ut ip'a
 ia no' sit ip'a. no' q'de ut no' sit intelli-
 gencia. sed ut ia no' sit huana. dūmo
 miabili. mūcioe q' i' conphesibi effi-
 citur. plus q' huana. dū glia. dū
 speculari. i' eandē ymaginē t'ns-
 foratur a claritate i' claritatem t'ns-
 ad nū spū. **Et** nōndū si vas aq' solum
 radio supponas. ip'am mox aqua
 videlicet lūis splendorē ex se sup'iora

transfunde. et claritate quide' absq' ca-
 loze in infima leuare. **Et** quid e' aq'
 nisi cogitacio huana. que semp' ad i-
 feriora labitur. nisi sub dist'caonis
 magne moderamine contineatur. **A**
 qua in vase collat. cogitacio meditati-
 uita et p' intentione desira. **Aque**
 collecto. cordis meditatio. **Cuiusmodi** aq'
 solis radius se infundit. qn' d'ing-
 reuelacio meditacioni occurrat. **I**
 cu' aqua radiū i' se sup' lūis ac-
 cipit. fulgore quoz lūis et ip'a
 ad sup'iora emittit. et nūcū i' mo-
 dū illi' v'p' radiū lūis ex se leuat.
 quo ip'a p' se nullo mo' ascendē va-
 let. et cum tāta surd'ia aq' i' lūis. ra-
 diū ei' in quem de se lūis emittit
 nō sue sili' t'ndim' imprimat. ita ut
 tremulū tremula. quicquid que-
 tum. purior puriore diffusionē dif-
 fiores effigat. **Quis** hanc sans si-
 militudine cum inactē sibi illi'
 et etū lūis reuelacio. cor hois hu-
 manū irradiat. huana intelligē-
 tia sup' semetip'a. ymo sup' oem
 huani modum leuat. i' illuc i-
 telligencie d'adiū. diuinū lūis
 ifusione admiracionis q' ruerbe-
 racioe de ymus ad summa refilit.
 vbi nulla p'p'icacio. nulla artis
 vidustr'ia. huana rōt'icacio asse-
 dere suffiat. et quo melius mēte
 hois diuine claritatis splendor
 profundius penetrat. eo altius
 stuporū sui magnitudine extul-
 sa. et p' extasim subleuata i' d'inoz
 archanoz sublimitatib' sublimi'q'
 resultat. **Illud** at oino a stare d'cē.
 quia quidēto pleny' atq' p'fecty'
 ad itānā aīm' parē atq' in qual-
 itatem opone se p'ualuerit. tāto
 firmius tanto tenac' in hac sub-
 leuacione. sume lūa p' contemplacionē
 adhēbit. **Et** procul dubio qnto
 purior ad integritate. quāto diffi-
 sior ad caritate. tanto p'p'icior
 tanto cupacior iuenitur. ad sup'
 mūd' qnoz i' sup' celestū. contem-
 placionē. **Hec** rursus. **Ita** v'co tam excel-
 lens contemplacio q' in extasim et
 i' excessum mentis p'ducit. req'
 rit cor mūdū et bn' purgatum

Quod affirmat huius v. ut dicens
 Sapientia et maxima contemplatio est:
 admiratio maiestatis. Nec requirit
 cor purgatum a vicijs. liberatum atq;
 exoneratum a peccatis. ut se facile pos-
 sit ad supna leuare. ut in d. p. ali-
 quas morulas stupore et extasi sus-
 pensum teneat admirate. h. b. nar.
 Qui eam sic a semetipso alienat.
 ea que interi in spu erit vobis exp-
 me no valet. De hoc huius greg.
 Tur dei marie maiestatis miam.
 ai in contemplatione ei. ob stupescit
 do obmutescit. p. l. m. i. u. s. t. a. r. e. a. p. i. e.
 tes q. vobis expme valeat. no iue-
 nientes verba p. d. o. n. e. a. ad. f. a. sub-
 lingua expmenda. h. g. r. e. h. i. c. e.
 a. a. m. e. n. t. i. s. e. x. c. e. s. s. u. s. s. u. e. a. l. i. e. n. a. t. i. o.
 figuratur p. regina saba. que vi-
 dens sapiam salomonis non habet
 ultra spm. quod exponens rich.
 de s. b. v. i. c. t. de aia deuo ac contem-
 platione i. v. libro de contemplatione. sic ait
 Regina austri a fratribus tre venit
 audire sapiam salomonis. Que e-
 ista regina nisi quibus aia sancta
 sensibus et appetitibus carnis. co-
 gnationibus et affectionibus mentis
 fortiter presidens. et sui regis
 veri q. p. r. o. z. u. s. salomonis dilco-
 feruens vndique desiderio ardens.
 Huiusmodi regina fame sapie re-
 ge. p. p. o. s. i. t. u. s. e. n. i. g. m. a. t. i. b. u. s. e. t. f. r. e.
 quentibus interrogacionibus ipetit.
 qn qlibet aia deuo de dno adiu-
 torio psumens iue. gande veri-
 tatis studio vehemens insinat. audit
 quod querit. qn illa que ex p. a. d. u. s. t. a.
 no suffiat. sepe in ordni suspensa ex di-
 uina reuelacione agnoscat. Videamus
 adhuc qd de hac regina dicitur.
 Videns at regina saba oem sapiam
 salomonis. et domum quam edificauerat.
 rat. no habet vlt spm. prius qut
 i audit. postea videt et intelligit.
 tandem aut obstupescit. et deficiat. h. u.
 rogat quod distat. contemplat. quod
 m. i. e. t. s. t. u. p. e. t. u. t. m. e. n. t. e. e. x. c. e. d. a. t. p. r. i.
 mu e meditacionis. sedm contemplationis.
 etu e extasis. Ex quibus gradibus
 subleuatur aim. huius. Meditacione

profro surgit in contemplatione.
 contemplatione i admiracione. admy-
 ratione i mentis alienacione. h. ai
 festu e ergo q. ex magnitudine ad-
 miracionis. inquit homo in excessu
 mentis. Quid etu aliud illi fuit
 spm non habere nisi mente exte-
 de. vel vnde ei hoc accidit nisi ex m-
 ta admiracione. Quis queso r. g. n. a.
 ista sine spu fuit. nisi q. sp. eius
 a semetipso alienatus fuit. Sed illud
 hoc in loco i memoria venit. quod
 iohes dicit. ego inquit iohes fui i
 spu. Tunc iohanes i spu esse testa-
 tur. et r. g. n. a. gusti spm no h. r. e.
 asseritur. **U**bi notandum q. hoc e-
 spm i spu esse semetipm iur se
 metipm totu collige. et ea q. arca
 carnem seu eam que in m. u. e. g. e.
 runtur interi penitus ignorare.
 Spm aut sine spu ee. est semet-
 ipm ex semetipm et sup semetip-
 su totum funde. et que sub ipso v-
 i ipso fuit oino ite. ignorat. et i
 illud diuinitatis archanu totu ite.
 None i spu sps esse tunc r. e. a. s. s. e.
 ritur. quando exte. o. r. o. o. i. m. o. b. l. i.
 u. s. a. t. u. r. p. i. t. e. r. e. t. i. g. n. a. r. e. o. r. o. o. u. n.
 que in corpe corpali aguntur.
 et illis solis ite. p. m. e. o. r. i. a. v. e. l.
 intellam. q. in spu vel ex spm ac-
 titantur. **U**bi non et ite dicitur
 spm semetipm non habere. qn
 inapit a semetipso deficere. in suo
 esse in sup mundum quenda et
 ve plus qm huius. t. i. n. s. i. r. e. e. t. m. i.
 r. a. b. i. l. i. t. i. s. s. i. g. n. a. t. e. s. p. u. s. i. l. l. e. a. b. h. u. a.
 no videatur i diuinu deficere.
 ita ipe ia no sit ipe. eo dicitur at-
 t. p. e. q. u. o. d. n. o. i. n. a. p. i. t. a. l. a. t. h. e. r. e.
 Qui em dno adheret. un. sp. est.
 cum eo est p. s. a. l. l. e. p. t. q. u. i. h. u. s. m. o. i.
 est. defecit in salute tuu aia mea.
 In spu itaq. est. qui sumu mens
 ascendit. et quasi a suo spu defi-
 at. qui sumu mens ascendit.
 Nec rich. **T**ertio videndum est
 de metas excessu qui euenire
 solet ex magnitudine exultan-
 onis. de quo idem rich. in eode
 v. libro sic ait. **R**estat t. i. o. l. o. r.
 ondere. quo ex iocunditate exul-
 tationis q. magnitudine mens

excedit. **h**uana solent Tertissim adde: et se
 metipam. **h**ic sane excessiois videt
 modus nudi satis iucunde expres
 sus in illis vrbis. **Q**ue est ista q as
 cendit de deserto deliquis affluens
 emra sup dilem sui di p desertu
 rre intelligitur cor huani. quib
 est iste de deserto ascensus: nisi me
 us huane excessus. **Q**u de deserto
 huani aum ascendit: qm sup semet
 ipm mentis alienatione trahit:
 qm semetipm i pmo deserens. et
 ad celu vsq pmissis. **S**olus dnm
 se totu p contemplationem et deuoa
 onem inuigt. **S**ed huus ascensio
 causa desitit auegit: i cogit q
 ascendit deliquis affluens deserit
Quid est deliquis affluens nisi spua
 luu gaudior plenitudine affluens
Quid ip e h deliquis affluens
 nisi vere et iucunde suauitatu ha
 bidana. celius q dam vbanu
 fusa leticia. **H**az deliquis copia
 sicut vcz gaudiu fallaces diu
 tie exhibe nuq pnt: alioqu fall
 laces no eent: si veras delicias i
 eny affluens uenat exhibe
 rent. **H**as sane extiores falla
 ces q diuicias eam ipu habere
 pnt: q vcz m gaudiu oino habe
 non pnt: nisi forte mendacem
 eu faciant. que ipha uenat co
 testantur audiu. none gaude
 ipus di dnd. **Q**uoacuis itaq
 itens veris q deliquis caris: eam
 si exterioribus diuicijs habu
 des. ai ipha uenat psalle potes:
 qm iops et paup su ego. **H**anc
 itaq deliquis confluentia. vcz
 q habundantia gaudioru. no
 est vn spare debeas. no est vn
 habere valeas: nisi ex illa ita
 aumi iocunditate diuinitus q
 ifusa dulcedie. **Q**ue est ista ite
 que ascendit de deserto deliquis
 affluens: non dit deliquis hns
 sed deliquis affluens: eo q no
 quelib haz deliquis experientia:
 sed eaz affluens huusmodi
 ascensus qui de deserto fit g
 nit atq pfiat. **C**onstat aute
 q quatuor profia: has deli
 quas i hac ditaxat vita stannu

K

habe non possi. **S**o itaq tpe quo
 hmoi affluens aia tner: ad hunc
 de quo mo loqm ascensum affluens
 non valet: q i suo ascensu deliquis
 affluens oportet. **P**uto at q aliud sit
 affluens ascensio q ascendente affluens:
 sicut aliud e affluens e causam
 affluens. **D**eliquis itaq affluens
 ascensionis e causa exiit: qm ex illa
 diuine dulcedis infusione. quam
 i mib sentit. sapam aia sa p gudio
 et exultatione no capir: tan vt ex
 ultationis et iocunditatis sue mag
 nitudo ea ex semetipam effundat.
 et sup semetipam rapiat. **S**ic sane
 sic vehemens inuenta q leticia
 du sup huani modu exarsit.
 hanc sup hoem extollit: et sup
 huani subleuatu i sublimib sus
 pendit. **H**uus sane rei forma in
 pisabus videt. **N**a pisces dum
 in aquis ludunt. sup aq exiit:
 et natue illis hitaonib sue tmos
 excedit: du seipos vel ad modum
 p aera suspendit. **S**ic procul
 dubio aia sa du inueno qm tpu
 di sui applausu a semetipa exti
 titur: du sup semetipam ire me
 us alienatione viget: du celis
 bus to suspendit. du angelias
 spectaculis to iniguit: natue pos
 sibilitatis tos supragressa in
 delat. **S**ed aut tota cordis ex
 ultatione vel subleuacione de
 suis vr ibo psumat: vel suis
 mentis ascribat. **C**onstat sane
 non matri huani: sed muneris
 ee diu. **P**rode i illa qm e aia
 q de deserto ascendit deserit:
 dila sub iura phibeat. **Q**u
 e ai dila suo dila: nisi vtute il
 lus non appus vr ibo pmouet:
Quid itq est illi dila suo itabe:
 q de ppria vtute pro hac pte nu
 ctul oino psume. **Q**uatu michi
 videt: nichil de ppria industata.
 nichil de ppria prudena recte
 pfiit: pferri i eo loco vbi de
 deserto ascenditur: sed n i deser
 to quide. quando p desertu itur.
Sat hoc sane ipe dilectus huus:
 et id arco deduat ea i nube
 diei. et nocte i illuacione igni.

Ca. xi

Quo enim modo sustinet pondus
 diei et estus: nisi sub umbra illius
 qui diligit animam suam. vel quibus ei loco
 tunc a timore nocturno. profertur in
 loco horrore et vaste solitudinis;
 nisi ipse emittat lucem suam et ve
 nite sua. **Deus** non habet quo estus
 capere tunc et sibi: nisi vult ob
 trahere illi. **Nichilominus** deesset un
 ignorare sue tunc illuaret: ni
 si in luce illius videt lumen. **psalms** ad
 ille dicit. **Quoniam** tu illuminas lucerna
 mea dicit: deus meus illuminat tenebras
 meas. **Accipit** ut dicitur ex mu
 ne dila sui et beneficium sponsi sui.
 duo remedia sunt duo principia
 tua mala. refrigerij nubem et
 deapitiam carnis: reuelat ad
 lucem et ignoratiam mentis.
Et non dicitur quibus sponsi dila
 semp et ubique dila sui adiuto
 rio egeat. ita ut siue eo nichil
 sapere valeat: nisi quod tu coopanti
 gre uehementia ita iungit. vel
 iuamibe oportet. quod eo loco
 ubi deo ascendit: tunc quis
 maxie anim delicias affluit.
Si enim per desertum esse intelligit
 cor humanum: quod est de deserto as
 cende. nisi super semetipsum ire.
Quid ergo homo ibi possit. v
 bi homo supra hominem ascendit.
 ubi humana natura humane pos
 sibilitatis metas. **Nullo** tamen tpe
 dila suo uehementia iungit.
 quod cum spiritualibus delicias animam suam
 affluere videtur. **Et** sciendum
 quod spirituales deliciae animam deli
 cata efficiunt. **Vulgas** audie
 quod deliciae facit. **psalms** pene
 supra id quod credi possit. **In**im
 denique quod nulla exterior delicia
 possit aliquatenus sapere et. ne ali
 qua huius mundi gloria aliquid
 solacionis afferre: ita ut vea
 at audeat proficere et dicere.
Renunt solari animam meam: eo
 quod vocat sentiat. et pro eto
 diffinuat quod ois caro femur: et
 ois gloria eius quasi flos femur
Denique cedet animam suam in te
 sue. quociens non dat assuetas

leticias pro voto habeat: et quocumque
 illa solepnitatis in fine gaudia
 aliquid dicit subtrahunt. **Sed** quid quod
 ad eius solacione. quod quid ad
 eius iocunditatem valeat: ex alie
 no arbitrio ex alieno beneficio pe
 det. **hinc** ergo illius vultu inuitur.
 de cuius magnificentia totum profertur:
 quod sperat. desiderat. amatur.
Hec rith. **Cum** vero mens pro ut
 dicitur in libro de spiritu et anima semet
 ipsam per pura intelligat. **exte**
 dere. et in illa corpore lucis dai
 tatem totum inesse: hoc mens ex
 cessu pax illa que exsuperat oem
 sensum iuenitur atque obriet.
 ut fiat silentium in celo quod media
 hora: ita ut contemplantis quibus
 nulla alternatui cogitationum tu
 multitudine perturbetur. **hinc** cont
 placionis tranquillitate totus collecto.
 intronititur etiam in quendam affe
 ctum inuicem mensus. **hinc** nescio qua
 dulcedine. que si sic semp sentitur
 profecto magna felicitas est. ubi nichil
 et sensualitas. nichil agit yma
 ginaria. **hinc** ois inferior vis anime pro
 inferi viduatur officio. **superior**
 aut vis anime in illud intime quiete
 ferretur et sume tranquillitate. **psalms**
 archanum flent. **hinc** in libro de
 spiritu et anima. **Et** notandum quod purus
 mens excessus in deum siue purus dese
 sus dei in animam fit in spiritu. quia deus est
 spiritus et deapit deo anime que in
 spiritu ambulat. **hinc** carnis anime non
 facit in desideris. **De** hoc beatus
 Bernardus super cantica sic ait. **hinc**
 habet parricidius vix angelus vix
 cogit anime qui mutui amores. **psalms**
 hinc non nudus non sua gratia et domini gloria.
 disturrit medius inter dignum et di
 lecta vota offerens. referes bona.
 excitat illa plantat illi. **psalms** quod
 licet vix in pntat eos pariter sibi.
 siue hac racione siue illi adducto
Inquid domesticus est et notus pa
 lactio. nec veret impulsio. et totidie
 vix facie patris. **psalms** aut tu. ne
 quis me in hac verbi augurum
 rione. coopeu quid sentie existimes.

hinc dicit.

I

M

Illud loquimur ad aplos dicit. **C**ui
 adhuc deo vnus spūs ē. Excessu pue
 mentis in deū. siue dei puri desensu
 in animi quibus possumus exprimi
 mus verbis. **I**tem in spū sic ista co
 uictio q̄ spūs deus et cōspicit de
 corā aīe illius quā forte aduertit
 in spū ābulante et curā carnis nō
 p̄ficiēte i desiderio. p̄serti si sui
 amore flagrante conspexerit. **A**
 q̄ aīa talis p̄sto quem desiderat.
 nō figuratu s̄ infusu. nō apparen
 te s̄ afficiēte. nec dubiū qui eo
 iocundiorē quo int̄ nō focus. Verbu
 quippe ē nō sonas s̄ penetrans.
 nō loquax s̄ efficax. nō obstrepes
 auribz s̄ affectibz blandice. facies
 nō formata s̄ formas. nō p̄striges
 oculos corpis s̄ facie cordis letifi
 cans. grāta quippe amoris mune.
 nō colore. nō tñ illū ad huc dixerit
 sicut ē. q̄uis nō q̄mo aliud h̄ mo
 exhibeat q̄m qd ē. **R**eg; enī vel
 sic cōtinuē p̄sto erit. q̄uis deo
 tissimis mētibz s̄ nec vniformit
 omibz. **E**p̄oetēt nāq; pro vānis
 aīe desideris dīne p̄ntie gustū
 variari. et infusu s̄apore sup̄ne
 dulcedinis diuersa appetēdo aīe
 alit atq; aliter oblectare palatū
 s̄ **B**ernardus. **C**onsiderandū est
 s̄m dictū h̄yct̄ de sancto victore.
 q̄ mēs cuiuslibz p̄fī ad celi secreta
 fūr rapit. Scū eterne ei⁹ felicitatis
 pelago obsecbetur. et sup̄celestis
 torvente voluptatis eousq; inebri
 at. ut nō solū oīa extēiora p̄ mē
 zia nesciat. s̄ ip̄e enā sibi i obliu
 one veniat. ita ut postmodū ad se
 reuersus proclamēt cū aplō et di
 cat. siue i corpe sū extra corp⁹ tursio
 deus sūt. **V**nde q̄n aīni intencio
 penitus auertitur a sensibz corpis
 ita q̄ nec p̄ntia videt nec audit.
 tūc dicitur extēns extasis. **H**ec
Richardus. **H**oc vō tā exfolles
 donū qd vī. nōnulli vsq; ad ex
 cessū mentis rapiūt. **A**ly hoc

accipiūt ex sola vocante grātia.
Aly aut ut hoc possint sibi p̄pat.
 cū adiutorio tñ grācie ex magna aī
 industria. **D**e hoc h̄yct̄ de s̄o vic
 tore i 1° libro itēplac̄ sic ait. **C**ui
 i suis itēplacionibz sup̄ semetipōs
 ducit. v̄ vsq; ad mētis excessū rapi
 ut. **A**ly hoc expectat. v̄ accipiūt ex
 sola vocante grā. **A**ly vō ut h̄ possit
 comparat cū grē tñ adiutorio et cō
 pante ex magna aī industria. **E**t illi
 quide hoc donū q̄ fortuitū habet.
Isi vō iā q̄ ex virtute possident.
Cū fortuitū cuiq; ē. q̄ q̄n vult vel
 put vult nullo mō p̄t. **V**elut fortui
 tū igit̄ hoc h̄nt. qui i hoc nichil
 ex p̄ria industria valet. s̄ solā vo
 cante grācia expectat. **I**ā vō ve
 lut ex virtute h̄ mōi grē efficacīa
 h̄re dicendi sūt. qui ex magna iā
 p̄te id posuit cū vult. **S** ad tāta
 grātia nō nisi cū magno labore p̄
 uenitur. **V**n̄ et moyses i mōte s̄x
 diebz morat. et i septis de medio nu
 bis ad dñi colloquiū vocat. **S**ex
 diebz ut notū ē opa nra paginū.
 v̄ i septis iquestim. **C**ū s̄x ergo
 dies infuim⁹ i hoc mōte. q̄n cū mō
 no labore magnaq; industria m
 huiusmōi sublimitatis statu as
 suetim⁹ p̄manē diuim⁹. **T**ūc at
 quasi ad septimū die venit. q̄n
 tanta mentis subleuatio ment
 i oblectamētū vertitur ut sine
 vllō labore subiat. **C**ū ad septi
 mū iā diem p̄tingit. q̄n in illo
 sublimitatis statu tandē aliq̄n
 ad sumā aī t̄nquillitate p̄o
 mtur. ut nō solū oīa cura et sol
 licitudinē deponat. v̄ mō vnū
 sas pene huāne possibilitatis
 metas excedat. **A**d colloquiū dñi
 dñs vocante admittit. q̄n ex di
 na iſpiracōe v̄ ruelacōe i illā
 dinoz uicacōe abyssū intro

mittitur. In mediū nebule moy
ses introgreditur: qñ huāna mēs
ab illa diuū lumis imensitate ab
scepta. sūma sui obliuioe sopitur:
ita ut mutari valeas et uiste mu
vari debeas quo ibi scinder nubes
ignorancie cū igne illuminare
intelligētiē. ignorācia ⁊ obliuio
uotoꝝ et exproꝝ: tū ruelacoe et
intelligētia p̄us ignotoꝝ et eous
q̄ i exproꝝ. **R**ā uno eodēq̄ tpe
huāna intelligēcia et ad diuū
na illuminat et ad huāna ob
nubilatur. Hanc subleuati ai
pacē obnubilatōne et subleuati.
p̄s pauca vobis p̄phedit cū dicit
In pace i dōp̄s dormiā et i qui
estā. Verant aiā tūc i pace iue
nit: qñ sup̄ semetip̄s. ducta huā
ne possibilitatis molestias oīus
nō sentit. In hac pace obdor
mit: qñ ad sūmā t̄nquillitate
i sopita quidq̄ sobria cogitare
consuevit ei i obliuione venit.
Qui enī dormit: q̄ circa ip̄m se
p̄mo et seip̄m nō nouit. **H**ic q̄
p̄ sopore. mentis alienatio ex p̄
mitur. p̄ quā ab assuetis abse
tatur: et q̄ p̄ sopni occupata
a r̄be huānis diuinarū verū
cōtemplacōe p̄gnat. Et tūc q̄dē
i dōp̄m obdormit: qñ i eo p̄ cōte
placōne ⁊ admiracōne requies
cit cui vni idēq̄ ē eē q̄ q̄ ē. qui
solus verant dicit p̄t. Ego sū qui
sū. **E**t nōdū ai p̄ metis excess
sū sup̄ siue mē nosmetip̄os in
diuorū cōtemplacōne rapti:
exteriorū om̄i stati. p̄ nō solum
eorū q̄ extra nos. verū etiā eorū
q̄ i nobis sūt: om̄i obliuiscimur.
Et utem ai ab illo sublimitatis

statu ad nosmetip̄os redimus:
illa que p̄us sup̄ nos vidimus.
i ea virtute vel caritate qua p̄us
p̄ferim̄ ad nos: mētia euocat
oīno nō possum. Et q̄ius inde
i mētia aliqd̄ teneam̄. et quasi
p̄ mediū velū et velut i medio
nebule videam̄: nec modū quidē
videndi nec qualitate visionis
p̄prehendere nec recordari suffia
mus. Et mirū i modū i mētia
nō i mētia m̄. dū videntes nō
prouidem̄. ⁊ aspicientes nō p̄pi
am̄. ⁊ mtendentes nō penetra
mus. **H**ec h̄yct̄. **T**ota talēq̄ gr̄as
absq̄ dubio p̄t idē h̄yct̄ dicit:
⁊ nemo accipit sine ingenti studio.
et ardenti desideria. **N**emo etiā ex
timet illius diuū lumis claritate
argumētando posse penetrare:
⁊ nemo se credat huāna illud rō
ciacōe posse comprehendē. **S**i enī
aliqua argumētacōe adire po
tuisset lumē illud diuīnū: v̄iq̄
iaccessibile nō fuisset. **D**emq̄ **A**
postol̄ ad illud se gloriat nō qui
dē esse: sed raptū fuisse. **D**ico m̄q̄ sū
hominis i corpore siue extra corp̄
nescio deus sūt: raptū vsq̄ ad ternū
ū celū. **A**d hoc itaq̄ celū homines
rapiuntur: ascendere aut nō possunt
Possumus tñ illā que in hac vita
h̄ri p̄t dei i gnitionē: tribz gradibz
distingue. **A**lit siquidē deus vide
p̄ fide. **A**lit i gnoscit p̄ rationē. **A**l
aliter cernitur p̄ cōtemplacōnem.
Prima q̄ visio ad p̄mū: **2**a ad
2m: **3**a ad tertū. **A**d p̄mū cōte
placōis celū ⁊ scdm̄. hōies ascen
de p̄nt: s̄ ad illud q̄d ē sup̄ rationē
nō p̄ mentis excessū siue sup̄ semet
ip̄os rapti nulq̄ p̄tingūt. **S**i q̄

mens hominis sic super seipsum
 rapit: omnis humane rationis a-
 gustias supergreditur. Ad illud
 enim quod super se elevata et in extasim
 raptam de divinitatis lumine con-
 spicit omnis humana ratio succubus:
 et non humane rationis angustias
 deserat: ad capiendum divine in-
 spiracionis archanum intellige-
 re sinu non dilatat. Cuiusque etiam
 huius dilecti domini desiderio flagrat.
 quanto enim familiaris novit:
 tanto amplius amat eorum frequen-
 tibus eius desiderio estuat. Cuius
 siquidem frequens contubernium solet
 sane desiderium non minuit sed auget:
 et amoris incendium acris infla-
 mare. Cui igitur tali sponsi et
 dilecti dulcedine fruatur. et inter
 huiusmodi eius requiescat. et amore
 iugiter delectatur: quod putas fre-
 quentes mentis excessus patitur.
 quod sepe in extasim raptus supra se-
 metipsum duatur. dum pulcherru-
 dinis eius magnitudine attoni-
 tus in eius admiracione suspendi-
 tur: nimirum anima cum serpam pre-
 gaudio iam capere non potuit supra
 serpam ducitur et per excessum men-
 tis in superna elevatur. **Hec Bernardus**
 Cui vero per excessum mentis aliquid
 de supne felicitatis dulcedine
 degustat: tales inter a miseria
 huius fragilis vite liberi existunt:
 quia felicitas et miseria simul
 esse non possunt. **Hec probat beatus Bernardus**
 in libro de gratia et libero arbitrio: ita
 dicens. **Scitendum est** eos qui per ex-
 cessum contemplacionis rapti quibus
 in spiritu quantumlibet de supne feli-
 citatis dulcedine degustare suffi-
 ciunt. tocians esse liberis a miseria

na: quocens sic excedit. **In**
 plane quod negandum non est. etiam
 in hac parte licet raro raptum
 quod complaciti libertate fruunt:
 qui cum maiora optima parte elegit
 runt que non auferretur ab eis
Qui enim eam tenent quod auferendum
 non est expulsum utique quod futurum
 est: sed quod futurum est felicitas est
Porro felicitas et miseria eodem
 tempore esse non possunt simul. **Quocens**
 igitur per spiritum illum pertrahant:
 tocians istam non sentit. Itaque
 in hac vita contemplativi possunt
 utique frui libertate complaciti:
 et hoc ex parte et parte satis modi-
 ca. **utique** rarissima. **Hec Bernardus**
Sed mirum videtur cum deus ipsum
 quibus sit omnibus hominibus quod tam
 pauci sint qui ipsum in seipso spec-
 culentur: ac etiam in contemplacione
 extra seipsum rapiantur. **Sed ratio**
 est in promptu: quod mens humana
 sollicitudinibus distenta non in-
 trat ad se per memoriam fantas-
 matibus obnubilata: non redit
 ad se per intelligentiam capitis
 illecta: ad seipsum nequaquam re-
 uertitur per salutis desiderium
 mentis spiritualis leticie. **Ideo** ta-
 liter in huius sensibus iacens
 non potest ad se tanquam ad dei yma-
 gine remittat. **Et** quoniam ubi quis
 ceciderit. necesse est ibidem mori.
Non potuit ergo anima nostra ab
 huius sensibus releuari ad contui-
 tum sui et eterne veritatis in seipsum:
 nisi veritas assumpta fore humana
 in christo fuerit sibi scala reparans
 priorem scala que fracta fue-
 rat in adam. **Itaque** quantumlibet quis

h

Ca. xi.

illuminatus luce nē et scie ac
 quisit. nō p̄t intrare in se ut i
 serpō delectetur i dno. n̄ mediāte
 xpo qui dicit. Ego sū ostiū per
 me si quis introierit saluabit̄
 et ingredietur et egrediet̄ et pas
 cua iueniet. Ad hoc autē ostiū
 nō apprimamus. n̄ in xpo cre
 damus speremus ⁊ amemus.
Accessit ē igit̄ si intrare volum⁹
 ad fruicōne veritatis tāq̄ ad
 paradisu. q̄ ingrediamur p̄ fide
 et sp̄e et caritate mediatoris dei
 et hom̄ ihu. qui ē tanq̄ lignū
 vite i medio paradisi. **S**up̄ iustit̄e
 da igitur ē ymago mentis nre
 tribz v̄tutibz theologias. quibz
 aīa purificatur illuminatur et
 p̄ficatur. et sic ymago i format. ⁊
 i formis celestis iherlm̄ efficitur.
Aīa igitur credens sperans et a
 mans ihu. x̄m qui ē verbū me
 atū inspiratū et incarnatū. scz
 via veritatis ⁊ vita. dū p̄ fide
 credit in xpm tū verbū increa
 tū qd̄ ē verbū et splendor p̄ris.
 recuperat sp̄iale auditū ⁊ visu.
Auditū suscipiendi xpi sermō.
Visū ad considerandū illius lu
 cis splendores. **D**ū autē aīa suscipi
 rat ad suscipiendū verbū inspi
 ratū p̄ desideriu et affectū. recu
 pat sp̄iale olf̄m. **D**ū vō aīa
 p̄lectit̄ verbū incarnatū suscipi
 ens ab ipō delectationē et trāsens
 in illū p̄ extatiōi amorē. i capat
 sp̄iale gustū et tactū. **C**uius
 sensibz i patis. dū sponsū videt
 et audit. odorat et gustat et
 amplexat. delectatē p̄t talis
 aīa tū sponsa a xpo illud cōti

oī. dilectus meus michi et ego il
 li. **I**n hoc nāq; gradu i patis sen
 sibus interioribz ad sentiendū
 sūme pulchrū. ad audiendū sū
 me armoniacū ad odorandū sūme
 odoriferū. ad degustandū sūme
 suauē. ad apphendendū sūme
 delectabile. disponitur aīa ad mē
 tales excessus. et erit sp̄is ierar
 chicus ad conscendendū sursum
 ad illā sup̄nā iherlm̄. ad quam
 nōs intrat n̄ p̄ gram p̄us ipa i
 cor descendat. **T**ūc autē i cor dno.
 qm̄ p̄ reformatōez theologias
 virtutes ⁊ p̄ oblationes sp̄ialiu
 sensuū ⁊ suspensionēs excessiuū
 efficitur sp̄is n̄ iherarchicus.
 s̄ purgatus illuminatus et p̄
 fectus. **A**īa autē sic purgata
 illuminata et p̄f̄a intrat sc̄p̄.
 intrado i sc̄p̄am. intrat i sup̄nā
 iherlm̄. vbi angelozū ordines
 considerans videt i eis deū. qui
 habitans i eis om̄s opat̄ eozum
 opationes. **V**n̄ dicit b̄s Bern̄
 ad Eugenū. **D**eus i seraphy
 amat ut caritas. **I**n cherubim
 nouit ut veritas. **I**n thronis
 sedet ut equitas. **I**n dn̄ationibz
 dn̄atur ut maiestas. **I**n p̄nci
 patibz regit ut p̄ncipit. **I**n p̄ta
 tibus tuet̄ ut salus. **I**n virtu
 tibz opatur ut virtus. **I**n archa
 gelis reuelat ut lux. **I**n ange
 lis assistit ut pietas. **E**t quibz
 om̄ibz videtur deus oīa in
 om̄ibz p̄ contemplationē ip̄ius i
 i mētibz i quibz habitat p̄ dona
 effluentissime caritatis. **E**t no
 tandū. put dicit **R**ych̄ de s̄o
 v̄t̄ q̄ duo sūt i replandū

T²

excessus. vnus i intellectu. alter
 i affai. vnus i lumine. alii i amo
 re. vnus i agnitione. alter i deuoti
 one. cuius horu copia datur ve
 dute pt. Introduxit me rex i cel
 la vmaria **Her. Kyth** De hac
 ena affide et agnitione queda glo
 sup illo verbo. **Chustate et videte.**
 sic aut. **In gustate dinoru affide.**
**In videte eorunde agnitione isinu
 ans** Magna quippe st ista duo
 bona + no i puitur eis maicea.
 Nec felicitate create intellectua
 lis + ronalis pl. imoda. qd lume
 agnitionis + dulcedo affionis.
Ra si illuminaris lumine agniti
 nis no satiaris dulcedie affio
 nis. magnu bonu e s no plenu.
Di aut etouiso satiaris dulcedie
 affionis et no illuminaris ag
 nitione. magnu bonu utin e s no
 pfm. **Utriqz** igitur ad gaudiu
 plenu diuine refectiois exigitur.
 ut bono additu btitudinis feli
 citas pfectus cumulet. **H. glo.**
Ubi tn considerandu q acty
 dilconis excellit actu agnitionis
 i aliquo gradu. **Dant** naqz hoi
 a deo diuersi hntus supnales ad
 suu fme consequendu. qui e sup
 nalis. **Dantur** ena intellectui
 hntus supnaturalis ad suu fine
 agnoscendu. ut fides scia dinor. x.
Dant ena voluntati hntus spua
 les ad deu diligendu. ut caritas
 siue amor gratuit. s hntus cari
 tatis expellit oms hntus itelles
 ut fide stia. x. **Ed** expresse ont.
Aplis ad **Corinth** xij. vbi primo e
 nulatis aliqbz et actibz volun
 tatis et intellectus. infert. **Maice**

B²

aut horu e caritas **Et** ondit
 ibide q nullus hntus vel actus
 intellectus e meiorius su actu
 voluntatis qui e caritas. et hnt
 intellectus aliqualic euacua
 bunt. ppter ipfectione eoru in
 pria. hntus aut caritatis. ppter
 sua ipfectione manebit i pria.
S pfectores hntus pfectores eliciunt
 actus. et ideo actus dilconis
 pfectur huic actui agnitionis
 taq pfect. **Vn math** xxiij. d.
Electio e pmu et maxmu
 mandatu. **Ite** actu dilconis
 conuenit vnire et transformare.
 ut dicit **Dyonisius**. **ra** dilige
 nichil aliud e q copulae xpo
 se amante cu amato. qd cari
 tas e vita copulans amate cu
 amato. **Ex** hnt patet. plane q
 actus dilconis excellit et excedit
 actu agnitionis itellctualis i
 aliquo gradu. **In** qntu aute
 excellit intm excedit i attinge
 do deu i aliquo gradu dilconis.
 ad que actus agnitionis itel
 lectualis no pt extendi. qd sup
 itellctualis e ut d' **Aug.** **In** q
 nita nequa q pnt amari. id
 e ibi aliqua noticia no itellctua
 lis. s affectualis seu ex pmetu
 lis **Cu** pdictis recordat **Hugo**
 sup **viij** lib^o anglice **Iherarch.**
 ita dicens **Q**ue intelligas
 qnta e vis amoris et dilconis.
 si aut intelligi pt qm dilco su
 perminet scie et maice e intel
 ligencia. plus eni diligitur
 q intelligit. **In**trat. n. dilco et
 appropiqz. vbi scia fons stat

F²

Ca. xi

Et reddat rōne q̄ amor inquit
 p̄sumens et confidens amato
 suo penetrat oīa. et ip̄ctū stōs
 ardentis desiderij sui. nec dyffila
 re valens donet ad amatu p̄
 ueniat. et eo amplius adhuc
 sciens m̄re ip̄m et eē tā prope:
 ut si f̄i possit hoc idē sit qd̄ ip̄e
 Ecce expresse dicit q̄ ver⁹ amor
 vnit deo mediocrius q̄ intellēs
 et q̄ hoc intellectus nōn capit:
 q̄o talis noticia affectualis ē su
 p̄ior itellctuali. Cū h̄is recordat
 Berzellen sup̄ Cantica dicens:
 q̄ itellēs ⁊ affectus simul coam
 bulant vsq̄ ad nouissimū. in
 tellēs ubi h̄z sui lūis et sue igni
 cōnis cōsumaciō. Affectus adh̄
 cōtinet p̄ncipalia in deū suspi
 ria ⁊ sup̄intellctuales extēsiōes
 et im̄ssiōes st̄lz feruidos fulgo
 res et fulgidos feruidos. ad quo
 rū oīm sublimes excessus. et ex
 cedentes sublimitates itellgē
 cia trahi nō p̄t. sed solū p̄ncipa
 lis affectus deo vnibilis. **Hec v**
cellen. Quina nāq̄ caligo ē
 ē inaccessibile lumē i q̄ h̄itare
 deus dicitur. ⁊ inuisibilis quidē
 existēs p̄t̄ excedente claritate.
 et inaccessibleis p̄pter excessū sup̄
 sbalis lumis effusione. i hoc fit
 oīs qui deū ignostē et vidē est
 dignus h̄itus. Qui igit̄ intrat
 h̄anc caliginē vnitur diuine
 inphensibilitati. quā nō penetr̄
 itelligencia que v̄ ē oīm clau
 sua. et i se claudit et secretissime
 celat oīm cogitaciōes apphen
 suas. t̄p̄ in prima oīm cā. et p̄
 cam oīs vnitus deo qui ē sup̄

2
A

oīa constituit i excellencia quā
 nec rō uestigat nec intellctus spe
 culatur. et ab om̄ibz et q̄i a scrip̄
 segregatur. ⁊ p̄ vnionē dilcōnis
 que effrūa ē v̄ ignicōnis vnit
 deo intellctualit̄ ignota ignitōe.
 m̄lto meliori q̄ sit ignicō intell
 ctualis. et q̄ intellectuāle ignitō
 nē derelinq̄ sup̄ intellectu et mē
 te ignoscat. De hoc Berzellen sup̄
 Cantica verbo. Quiescit et non
 iueni. sic ait. Cū hoc nō q̄rere ex
 tendendo me et m̄ possibilis. v̄ igni
 les. i celestes p̄ncipia qui custo
 diūt citatē i infinitā diuinitatē
 plenitudinē cōtinuis suis item
 placionibz iuenerūt me q̄rente.
 et ex officio suo sursum me longe
 sup̄raduxerūt. quibz caro n̄p̄a ad
 miracōe mea. Num vidistis que
 diligit aīa mea. Quia adeo est
 occultus sublimis et gloriosus
 michi ⁊ om̄i mēti. Igit̄ cū pau
 lulu p̄trissēm eos ascendendo
 sup̄ eminentiā aīe. et caliginē quā
 d̄ns h̄itat qd̄ ē inaccessible lu
 mē pro capacitate mea intrōissē.
 Inueni p̄ desideratā et absorbe
 te vnionē sup̄intellctualis igni
 cōnis et amoris. que diligit aīa
 mea. **Hec Berzellen.** D̄at q̄rat
 aliq̄s quō h̄ fiāt. talis n̄t̄roget
 q̄rat nō doctrina. desideriu nō in
 tellctū. gemitū orōnis nō stu
 diū lōnis. sp̄nsū nō m̄grm. de
 um nō hoēm. caliginē nō clari
 tate. nō lūcē sed ignē totaliter
 inflāmantē. et i deū excessiuo
 vnioibz ⁊ ardentissimis affecti
 bus trāsferente. hoc enī myste
 riū ē secretissimū. et nec nouit

nisi qui accipit. nec accipit nisi
 qui desiderat. nec desiderat nisi
 que ignis spiritus sancti medul-
 litus inflamat que ipse misit
 in terra. **H**ic igitur nichil potest
 modicum valet industria. parum
 dandum est inquisitioni et multum
 vinctio. parum dandum est lingue
 et plurimum mentis leticie. parum
 dandum est verbo et scripto. sed totum di-
 dono hoc est spiritus sancto. parum a-
 nichil dandum est creature sed totum
 creature eternae patri et filio et
 spiritui sancto. **U**t non dandum putat dicit
 Dionysius quod perfectissimus modus
 quo intellectus noster deo coniungi potest
 est. magnum coniungitur ei ut igno-
 to. Unde dicit beatus Augustinus. De
 oem formam intellectus nostri sub-
 ter fugit. quia quacumque forma
 intellectus noster accipiat. illa forma
 non pertingit ad rationem divine eternae.
 et ideo ipse non potest esse prius intellectu
 nostro. sed per hoc eum perfectissime cog-
 noscimus in statu vite. quod scimus eum
 esse super omnia id quod intellectus noster con-
 cipere potest. et sic ei coniungimur quasi igno-
 tati. sed in patria ipsam per formam
 que est eterna sua ipsam videbimus
 et coniungemur ei quasi notati. De
 hac diuinitate Gregorius Nazarianus
 Zenus exponens illud verbum. **E**t
 est misit me ad vos. sic dicit. **E**sse
 non ipse totum est et semper esse. quod non
 cepit omnino nec aliquando cessabit.
 insuperabile quoddam ac sine fine
 sicut pelagus. nullis terminis limi-
 tibusque circumdatus. omnem supergrediens
 sensum. omne tempus. atque omnem numerum.
 quod solo mentis contemplari potest intuitu.
 et hoc subtili admodum et

perigua inspectio. non ex his que
 ex ipso sunt sed ex his que circa ipsum
 sunt. ut ipsa veritatis spes non
 tamen ex ipsa veritate que ex his que
 veritati sunt. prima contempletur.
Effugit enim prius quam tenari queat.
 et prius quam apprehendi possit e-
 labitur. tamen se coedi offerens. et huius
 si purum sit. quantum humanos oculo-
 los utis chrysostrati perstringentis et
 cito preueniens illuminat. Idcirco
 ut ego arbitror quod per hoc quod omnino
 quatuordecimque ex huiusmodi luce
 conspici potest. nec appetendi nec in-
 quirendi tribuit spem. **E**ris autem
 vel ex parte sentiri potest admirandis
 est. et quod in admirandis est desiderari
 copiosius potest. **C**um autem desiderat
 desiderantes purificat. tunc eos
 velut prius iam domesticos facit.
 et in colloquiis et sermonibus per-
 tuapes. **A**bsque ulla ergo est fine cre-
 denda diuinitas. et ad sentiendum
 etiam ipsa difficilis mens. et hoc so-
 lum est quod ex ipsa comprehendimus quod
 comprehendendi non potest. **H**ec Gregorius
Un de id quod est nec cogitatur
 nec comprehendendi potest. nam si comprehen-
 ditur. deus non est. potest tamen cordis oculo
 lus si purus est quoddam tactu interiori
 potest et spiritali visu attingere sed
 non comprehendere. **C**uius ergo desiderat
 deum vide et mente contempletur. cor
 purget et mundum faciat oculum
 cordis. **D**e hoc beatus Augustinus in libro
 de vrbis domini sic ait. **C**um de deo lo-
 quimur. quod mirum si non comprehendit
 dicit. **S**i enim comprehenditur. non est deus.
Attingere aliquatulum deum mente
 magna beatitudo est. comprehendere
 autem omnino impossibile. **E**ris enim oculum

cordis comprehendit deū. Sufficit ut attingat. si purus ē oculus. Si autē attingit tactu quoddā attingit in corpore et spiritali. nō tamē comprehendit. et fit hīs homo contingendo corde illud qd̄ semp̄ bñm manet. Et illud ipā beatitudo et unde homo fit vniū vita ppetua. Si vis ergo illū mentē contingere. purgā mētē purgā cor tuū. mundū fac oculū cordis. Hī enī mundū corde qm̄ ipi deū videbūt. **V. Aug.** Hīs etiā Bern. i eplā ad Carthusien de hoc sic dicit. Deus idipm̄ qd̄ ē cogitari oīno nō p̄t. nisi q̄ntū ad hoc sensu illuminati cordis amoris attingi p̄t. Certū n̄ sensu hūili et illuminati amoris q̄ quolibz cogitatu vōnis attingitur. Et semp̄ melior ē q̄ cogitatur. melius aut cogitatur q̄ dicit. Ipē ē summa eēcia a q̄ omē eē p̄fuitur. i quo eē nrm̄ nō moritur. intellectus non errat. amor nō offendit. q̄ sp̄ q̄rit ut dulcius inueniatur. dulcissime i uenitur ut diligentius inquirat. Hor ergo ineffabile. cū nō nisi ineffabiliter videat. qui vult cor mundet. quia nulla cordis similitudine deuenit. nulla corpore hīe vigilanti. nulla tactus imagine n̄ mudo corde hūilit amāris videri p̄t vel apprehendi. Hec enī ē facies dei. quā nullus vidē p̄t. et vnic videndo. Hec ē species. cui cōtemplandē suspirat quis qui affectat dilige dnm̄ deū suū i toto corde suo et in tota aīa sua et in totis viribz suis. Ad qd̄ etiā nō desinit extitōe p̄mū suū. si diligit eū sicut semetipm̄. Hec Bernar.

D **De** nōndū. q̄ excessus siue alienatio mētis. extasis et raptus oīa i scripturis p̄ eodē amputantur. et significat eleuatiōne quādā ab exterioribz sensibz quibz naturalit mētē dnm̄ ad aliqua que sūt sup̄ hōz. p̄t tñ mētē raptū et extasim aliqd̄ mētē. Nā extasis ipocōtat simpliciter excessū a seipō. h̄m̄ que aliqs extra suā ordinatiōne ponit. Et raptus sup̄ hoc addit violentiā quandā. et mētē excedente suā virtutē. De de qua dicit Paulus. Siue mētē excedimus deo. glō. excessū mētis dicit. qd̄ mētē leuatur ad intelligēda celestia. In excessu enī mētis duo intelliguntur. vel pauca vel mētē ad sup̄na. ita ut quoddā inferiora elabantur a mētē. In hoc mētis excessu fuerit om̄s sit. quibz archana dei mundū istū excedencia reuelata sūt. De hoc mētis excessu. Paulus dicit seipm̄ nisi ruias soli deo excedisse. Excedens n̄ mētē. Apl̄s oēm hūana fragilitatē. oēm seculi tēpalitatē. oīa q̄ aīa nascendo et occidendo vanescit i tristitia. habitabat i corde in quādā ineffabili cōtemplatiōe. ubi audiuit ineffabilia verba. que non licet homi loqui. Et q̄rit utrum illo excessu viderit deū p̄ eēciam. De hoc bñs Aug. ad paulinā sic ait. Quibusdā sanctis deus nō i sua nā sed i qua voluit sp̄e dignatus ē apparē. sicut Abrahā. Isaac ceteris q̄ simulibz. Inuisibilis ē igitur nā deus. nō tm̄ p̄ s̄ ipā trinitas vnus deus. et q̄ nō tm̄ inuisibilis verū etiā imutabilis. sic appet quibz voluit sp̄e. ut ap̄ eū integrā maneat inuisibilis itō

mutabilis qz nā. Desiderū aut
 proz quo veraciter deū vide cupi
 unt. mhypanter ardestūt. nō opi
 nōe i eandē spēm contuendā fla
 grāt qua ut vult appet qz nō
 est. sed in eā substantiā qua ipē
 ē qd ē. Huius enī desiderij sui
 flāmā moyses fidelis famulus
 eius ont. vbi ait deo. cū quo ut
 amicus facie ad facie loquebat
 Si iueni gratiā apud te. onde m
 tempm. Cuid g^o. Ille nō erat ipē
 Si nō est ipē non ei dicit. Onde
 michi temetipm. s. onde m deū.
 et tñ si eius naturā sbāntz cō
 spicit. multo minus dicit. Onde
 michi temetipm. Ipē g^o erat in
 ea specie qua appere volueat. nō
 aut ipē appebat in nā ppria quā
 moyses videre cupiebat. ca qpe
 pmittitur suis in alia vita. Vnde
 qd rñsū ē moyfi verū ē. quia nō
 pt facie dñi videre et viuē. i. nō
 pt eū i hac vita viuens vidē sicut
 i ē. Vnde Jobes ait. Electissi
 mu. filij dei sumus. i. nōdū. appuit
 qd erim. scimus cū appuit siles
 ei erimus qm videbimus eū sicut
 i ē. nō sicut eū homines viderūt
 qm voluit. specie qua voluit. nō
 i nā qua i semetipō enā cū vide
 tur latuit. s. sicut ē quod ab eo
 petebatur cū ei dicitur. Ostende
 michi temetipm. ab eo. qui cū eo
 facie ad faciem loquebatur. **S**
 pt moueri. quō ipā dei substantiā
 videi potuit a quibusdā in hac
 vita positus ppter illud quod dcm
 ē ad moysen. Nemo pt facie me
 a videre et viuē. nisi quia potest
 huāna mes diuinitus rāpi ex

2
H

hac vita ad angelicā vitā anō
 p ipām eodem mortē tñe solua
 tur. Et sic raptus fuit Paulus
 qui audiuit illic ineffabilia vba
 que nō licet homi loqui. Vbi vsqz
 adeo facta ē ab huius vite sensibz
 quedā rōnis auersio. ut siue in
 corpe siue extra corpe an oīno rfo
 lucio facta fuit qualis i plena
 morte cōtingit nestie se diceret.
Ita fit ut illud vñ sit qd dcm est
 Nemo pt facie meā videre et viuē.
 quia nō est abstrahi ab hac vi
 ta mente. qm in illius ineffabili
 tate visionis assumit. **Hec Aug^o**
Ite sup Gen dicit idē. Cur non
 credamus q tanto Aplo doctoz
 genū rāpto vsqz ad excellentissi
 mā visionē voluit deus demerare
 vitā. in qua post vitā istā viuē
 dū est meternū. **Hec Aug^o** **E**
 nōdū q i rāpto Pauli nō fuit
 nām ut aīa eius separaretur tota
 liter a corpe. s. manente hoc statu
 ablata ē ab aīa eius actualis dū
 sio ad fantasmata et sensibilia.
 ne ipediretur eius eleuatio in id
 qd excedit oīa fantasmata. et ideo
 i rāpto eius nō fuit nām ut dcm
 ē ut aīa eius sic separaretur a corpe
 ut ei nō vniretur ut forma fuit
 aut intellectū eius nām abstra
 hi a fantasmatibz et sensibilibz
 pceptōe. **N**ā oportet cū intellectus
 hoīs eleuatur ad altissimā dīne
 centie visionē. ut tota mētis intē
 tio illuc aduocetur. ita q nihil
 intelligat ex fantasmatibz. sed
 totaliter feratur i deū. Vñ et Pau
 lus ab omibz abstractus offendi
 culis. vnitue cōtēplacōnis mēte

2
G

tñ excessit ut vè amatoe trans-
 latus i amatu: nò aut ut exuati
 et corpe subductus. **P**terea Apl's
 bene dicit illud **Q**uo ego ià nò ego:
 vult vò i me xps. **N**à tota mente
 abstractus i supintelleuales exte-
 siones diuinorū iuisibiliū. vsq;
 ad feruidos fulgōes et fulgidos
 feruores. ad quorū om̄i sublimes
 excessus et excedentes sublimita-
 tes intelligētia trahi nò potuit
 s̄ sola p̄ncipalis affectio deo vmbil:
 dicit se ià et ex tūc vult s̄ nò vita
 sua sed amati. n̄ quo fuit effectus
 vnus sp̄s. **C**or nāq; eius diuinā
 absorptū dulcedine. sic resolutū
 diuini amoris extant liquamē.
 ut appetitus cū appetibili nuxa
 bili vniret amicitie vinctulo: et
 iō i sup̄bali et sup̄lucēti diuī
 splendōis caligie fr̄is ondit p̄p̄
 intellectui se eē iōprehensibile
 et vite sue nò vniēte dices **D**icit
 ego ià nò ego. **S**icut enī conflu-
 tū i igne i liquore vertitur. nul de
 natura eius remane sensib; vidē-
 tur. s̄ totū i ignea qualitate ver-
 titur: sola vò vōne nām suā quā-
 uis liquefactā seruare ignoscim;
Sicut ergo totū ferrū liquefactū
 igneū p̄mo ignis appet manē-
 te eius s̄bā: **I**ta mens **P**auli car-
 tatis igne liquefacta i deū tñs-
 formata. manente nā tota fr̄a
 ē deus. **V**nde enī mens deuotozū
 et p̄fectozū vrozū cū p̄ cōtēplacō
 et alienacionē. diuicta et vnita
 fuit deo. dormit quodāmodo: et quo-
 dāmodo vigilat dicens illud **Can.**

Ego dormio et cor meū vigilat.
Sola affectiua tūc dormit: et silen-
 tiū alijs om̄ib; potēcijs iponit
Et tūc alienatus ē a sensib; et i
 extasi positus. et audit verba q̄
 nò licet homī loqui. q̄ tñ est in
 affectu: et talia sunt solūmō per
 graciā: quia sol ille diuinus p̄ suas
 inflāmacōnes et ardōes quos
 emittit in illos animas que hnt
 excessus mētales nullus p̄t explica-
 re. **S**i enī scdm̄ Aplm̄ gemitus s̄
 iēnarrabiles quib; p̄o nobis pos-
 tulat sp̄s. quid sunt excessus quid
 ve ardōes vnde sol ille diuinus et et-
 nus illā celestem **H**erarchiā et istā
 huānā irradiat et inflāmat ter-
 formi amorē illā p̄tensionē visi-
 onē et fruicionē: **H**anc p̄ carita-
 tē de corde puro. consciā bona et
 fide nò fictā. **S**ed quid ē q̄ radius
 iste exērat. cū potius debeat illu-
 minare. **S**ed ista exēratio ē sūma
 illuminacio. q̄a est i sublimitate
 mentis ultra huānū intellectus
 iuestigacionē: vbi intellectus cali-
 gat quia non p̄t iuestigare qua-
 tr̄stendit oem potēciā iuestiga-
 tiuā. **E**st ibi ergo caligo iacessi-
 bilis. q̄nq; tñ illuminat mētēs q̄
 p̄diderūt iuestigaciones curio-
 sas **V**n̄ p̄ ps̄ dicit. **P**osuit tene-
 bras latibulū suū **D**ps at̄ s̄b-
 leuat aīz ad ista obscura et docz
 ipuisa. et hic ē digitus dei ad
 quē magus pharaonis nò p̄t at-
 tūgē s̄z intellēs nr̄. s̄ affectus **I**ste
 autē amor ē sequestratus s̄ sopo-
 ratus s̄ sursum actus. **S**equestrat

autē ab omī affai alieno: ppter
 sponfi affais uniaone. Soporat
 et quietat omīs potētiās et silē
 tū iponit. Inrū agit quia dicit
 i deū et sic ē homo qī motu et iō
 fortis ē ut mors dulcis. qā sepat
 ab omī causa. Optz n hoēm moī
 p illū amorē omīb; tēnis ut sur
 sū agatur et deo uniatū: i qua
 unioe intrat i tenebrarū radiū
 Diatur tenebra. quia intellūs
 nō capit et tū aiā sūme illustē:
 et qā mēs oculis intellectualib;
 illū radiū respicē nō pōt iā amo
 uendi sē. Vñ dicitur i Cantab
 Auerte oculos tuos a me. nō me
 auolāe fecerūt. Tūc xps recedit.
 quia mēs oculis intellectualib; nu
 titur illā sapiām inspiciē. qā nō
 ibi itellēs sed affectus vadit vsq;
 ad pfundū xpi. Cui vō tātam
 grāciā a dno papiūt. quodāmo
 deficiantur. Nā duas natās rō
 nis capax creator nē didit a
 gelicā sē: hūanā. quas ad silē
 dinē suā creas in eternū subsiste
 voluit. Et qā bñ sine illo cē neq;
 bant sui picipacionē illis lar
 gū dignatus ē. ut vix hoc habe
 rent p grām qd deus ē p naturā.
 Hoc aut sñ aliter nō pōt. n hñ q
 saluandi sē deficiēt: quia saluā
 nō pōt n qui fuerūt deficiāt i.
Deficiācio aut ē assilācio et
 unio ad deū scdm possibilitatē
 creature. Assimilācio fit p vir
 tutes seu opacionē bonā. Unio
 aut fit p caritatis feruorē. Quā
 to aut quisq; ē virtuosior et carita

2
h

te plenuē. tanto ē deo similio et
 eius unio cū deo pfectior. Vnde
 sū et pfecti viri qui sē virtuosī
 caritate pleni. i suis cōteplacō
 nib; extra semetipōs rapiunt:
 et eo pfectius cū deo uniantur
 qnto magis p vitā virtuosam
 et caritate feruorē deficiantur. q
 p ardore diu amoris quē i exces
 su mētis dulciter degustant in
 deū quodāmo transformantur.
S debz circa hoc uniusq; cōsaciō
 suā discute. et si donis spūalib;
 quib; ad amiciā dei puenitur
 se care cōspexerit d; gemē. et per
 pnie i mediū illa a dno studeat
 obtine. Si aut aliqua miora ha
 buit. maiora i alijs nō iudeat
 potius diligat. et dnm suppliciter
 exeret ut illius doni qd alter pfe
 possidet eū pape faciat. ut dicit
 possit cū ps. Princeps ego sū om
 timēri te et custodiēri mā
 data tua. **N**otandū etiā q
 hñ q p grāciā cōteplacōnis
 celestis vite dulcedinē degusta
 uerūt ac ignouerūt. illis tñ
 fitozia vilescūt oīa. deserūt hūa.
 et eozū aiū solū desiderēs celest
 tib; iardescit. De hoc bñ Greg
 i quādā Omel. sic ait. Qui ce
 lestis vite dulcedinē inquantū
 possibilitas admittit. pfecte igno
 uerit. ea que i tris amauēat libē
 ter cūcta derelinq; i capax eius
 vilescūt omīa. deserūt hūa. qnt
 ta disppgit. iardescit aiū i celest
 tib;. nul i tēnis lib; deforme con
 spiciatur qd de tēne rei place

2
f

2
K

bat sperne: quia sola celestis prae-
claritas fulget in mente. Nam quae per se
obscuratur: ad terrena desideria suis
velut insensibile reddit. **Hec Gregorius.**
Quoniam enim anima putat dicitur
Bernardus quod vel semel gustaverit spiritus
sancti dulcedinem: praevalens ipsius im-
possibile est ut non toto corde desideret:
primo omnis anima in spiritu ambulans spem
sua vel in amplexu vel in affectu os-
culo et desiderio etiam cum manducatur
vel bibit impossibile est non habere. **Hec**
Bernardus. Hanc vero dulcedinem spiritu-
alem et gaudium verum aut mundi et
voluptatum carnalium amatores
percipere non possunt: quia huiusmodi dul-
cedo est cordis: non carnis: unde eam
ignoscere non potest quilibet carnalis.
De hoc Augustinus de sancto viro in tracta-
tu super beparmyri adolescentulorum
sic ait. **Q**ui non in bonis falsis
atque deceptoris speciem figit: qui
sunt vera bona invenire non possunt
propterea quod est mirum sicut quilibet ama-
tor mundi nescit: quod deus diligentibus
se abscondit. Est enim manna
absconditum: et non gustatum: omnino
ignotum. Est autem huiusmodi
dulcedo cordis non carnis: unde nec
eam nosse potest quilibet carnalis. Or-
dinatum autem et verum gaudium
veraciter tunc habemus: quando de veris
et minus bonis gaudemus. Ad
tale gaudium apostolus nos hortatur
dicens. **Gaudete in domino. Et propheta.**
Letamini in domino et exultate iusti.
Nescis autem quae in laude hominum de-
lectatur: quid sit interiorum gaudium
exprimi non meretur. **N**ec mens

humana nisi per abstinentiam et paci-
entiam ad verum gaudium pertingit.
Oportet enim non solum falsam delicia-
tionem: sed etiam vanam perturbationem ex-
cludere: qui nolo de veritate gaudere.
Qui enim in infinis adhuc delictatur
mentis utique iocunditate indignus
est: et qui vano timore perturbatur spi-
rituali dulcedine percipi non potest. **F**al-
sam leticiam veritas dampnabat: cum
dicebat. **De vobis qui nunc videtis**
Vanam perturbationem increpabat
cum dicebat. **N**olite timere eos qui occi-
dunt corpus. **H**orum autem unum ab-
stundendo superamus: alterum pa-
ciendo calcamus. **Q**uid igitur pro
tot laboribus non verum gaudium que-
rimus? **S**ed huius mercedis toties
quasi quasdam primum et velut
arram quandam accipimus: quatenus
ad illud interiorum domini nostri gaudium
intimus et ex aliquo parte gustamus.
Hanc autem mentis dulcedinis degus-
tationem scriptura sancta nec gustum nec
ebullitatem vocat: ut quod sit pura vel
magna ostendat. **P**ura quod ad com-
pensationem fute beatitudinis. **M**agis autem
in compensationem cuiuslibet mundane
iocunditatis. **P**rimus etenim spiritali-
um virtutum delictus fute vite gau-
dium comparata quantumlibet exereses.
invenit pura: in cuius tamen parte
omnis exteriorum delictationum sua-
vitas est nulla. **O** dulcedo mira-
da: dulcedo tam magna: dulcedo
tam pura. **Q**uo non magna quam mu-
dana omnem excedis: quo non pura
quam de illa plenitudine vix stillam
modicam decerpis. **M**odicum quidem

de tanto felicitatis pelago metibus
instillas: mentes in quas infundis
plene ebrias. Merito tantillum de
tantillo gustus quidem dicit: meritis
nichilominus quod meritis a seipso alie
nat ebrietas nominatur. Gustus ergo
est: et ebrietas velle dicitur potest. Gustate et
videte dicit propheta quoniam suavis est dominus
Et de ebrietate idem dicit: Visitasti terram
et inebriasti eam. Hanc itaque dulcedine
mebrari non merentur: qui adhuc
carnalium desideriorum fluctibus agi
tantur. Visitasti inquit terram et inebri
asti eam. Quare ergo sola terra inebri
asse dicitur deus: terra non enim merentur.
Sed scimus quia mens quae per varia de
sideria fluctuat: quae adhuc secu
larium curarum procella exagitat: in illud
mentium gaudium non admittit: et illo
torrente voluptatis non potat: quoniam
tota inebriatur. Quid ergo per terram non
fixam cordis stabilitate debemus
accipere. Quod ergo fluctuatione cordis
extinguit et ad unius veri gaudii de
siderium cogitationum affectionumque
motus colligit: quod se cupit vel credit
illo velle sobrietatis poculo mebrari
dum facit. Hec est illa beata terra mentis vere
stabilitas tranquilla: quoniam in eis seipso
tota colligitur: et in uno eternitatis
inmobilitate figitur. Hec est illa terra quae
veritas promittebat cum dicit: Qui
mites quoniam ipsi possidebunt terram: quoniam
ysachar concupuit et in eius amo
re exarsit ut legitur. Ysachar azi
nus fortis habitans inter gentes:
vidit requiem quod esset bona: et terra quod
esset optima: et supposuit humerum
suum ad portandum. Bene ergo iste non

plene hanc morientium terram dese
ruat: penitus non plene illam vicien
tium terram apprehendat: quod mentes in nos
habitabat. Terra vilissimis quae paucis
simis huius vite bonis contentus
erat: huius terre misere extrema
tenebat: quia per frequentes mentis ex
cessus plenus vite bona per gustaba
bat illius beate terrae uicinia tangebat. Terra
huius vite bona ad nescitiam non
respuebat. Hanc terram non penitus
deserebat: quia fuit vite non nisi nouis
sima quaedam capere poterat illam omnino
non apprehendebat: idcirco mentes in nos
habitabat. Ita tolerabat ad ne
cessitatem: illam concupiebat ad iocun
ditatem. Tangere istam penitus
desere nec poterat: ambiebat in
illa totus mentis nec valebat. Hec
ergo quod potuit: mentes in nos habitabat:
cotidie ad illam nitebatur: cotidie
relabebat. Hanc terram ut ait propheta
mansueti hereditabunt: et delcibunt
in multitudinem pacis. Ecce qualis
terra: pax ibi est: pax plena requies
bona: quies pacifica. In illa la
bor non est sed ad illam sine labore
perueniri non potest: propter illam labora
tur sed in illa non laboratur. Nec
enim quae ad internum gaudium
non colligitur tota: quae sit vana reges
minime exigitur. Hec est terra. Un
qui gaudium et consolationem vo
luit habere in domino: nunc est ut vana
consolationem huius mundi contempnat.
Terra qui habet consolationem: indignum sunt
consolationem diuinam. Nemo autem
autem potest in utroque seculo solari: quia
optat ut unum potest quod alter voluit

posside. Hoc affirmat bñs Aug⁹ i
 libro soliquorum ita dicit. Tu dñe
 solus es consolatio nra sempit
 na. q̄ solus te illis tribuis q̄ cōsola
 tionē h⁹ mundi pro consolatioē eter
 na contēpnt. Nā qui hic conso
 lantur. indigni tua cōsolatioē hnt.
 s̄ qui hic cruciat a te consolantur.
 et q̄ h̄ p̄cipat passionibz. p̄cipat
 consolacionibz. Nemo p̄t in vtroq̄
 s̄cō cōsolari. nec p̄t quis h̄ i futo
 gaude. s̄ vna nra ē ut p̄dat qui
 alterā voluit possidere. Hec ubi
 desidero dñe consolator meus re
 nuat consolari i alijs aia mea.
 ut digna habeatur consolatioē
 tuas eternas. q̄a iustu ē ut amit
 tat te quicūq̄ i alio aliquo con
 solari magis eligit q̄ in te. Ego
 obsecro ut non p̄mittas me i ali
 qua alia cōsolatioē vana cōsolari
 q̄ in te. s̄ oia in p̄to ut arēscat.
 ut tu solus dulcis appareas aie mee.
 q̄ es dulcedo inestimabil p̄ quā
 cuncta amara dulcorant. Tua n.
 dulcedo craticula laurencio dulce
 fent. Tua dulcedo stephano tor
 rentes lapides dulcoravit. Pro
 tua dulcedoē ibat Apli gaudentes
 a cōsiliū quia digni habi
 ti sunt. p̄ noie xp̄i contumelia
 pati. Ibat andreas ad cruce se
 curus et gaudes. qm̄ ad tuā dul
 cedmē p̄perabat. Hic ut gustauit
 petri inferoz oblitus clamavit
 q̄ ebrius dices. Dñe bonū ē nos h̄
 cē. si vis facia h̄c ta tabnacula h̄
 morem. te cōteplem. quo hito nul
 lo alio indigebimus. Sufficit no
 bis dñe videre te. sufficit mō tāta

tua dulcedine saciari. Vna stillā
 iste dulcedinis gustavit. For̄ aliā
 dulcedine fastidiuit. Cōputas
 dixisset si magnā illā multitudi
 nē diuinitatis tue gustasset. quā
 abscondisti diligētibz te. Hec Aug⁹.
 Ubi considerandū. q̄ s̄i vni tu
 visitant p̄ gratiam dei ad tāta
 mterdū dulcedinis iocunditate p̄
 ueniūt. ut gaudia seu p̄mia iā
 nollet r̄ripe potiora. De hoc bñs
 theo⁹ sic dicit. Hanc des dulcedinē
 i tuos filios demerāsti. q̄ tuo tacti
 dono et grā. ad tantā m̄dū mo
 uentur dulcedinis voluptate. ut
 p̄mia seu gaudia iā nollet r̄ripe
 potiora. q̄ semp eē i dulcedinis
 redūdancia quā i illa sc̄a sense
 rant hora. Hec theo⁹. De hac
 etiā dulcedine sp̄uali bñs Aug⁹
 sic ait. Tanta aie mee diuine cu
 iusdam dulcedinis incidit delicia
 rio. que si iā bñā vita nō ē. nescio
 tunc quid ē. Hec Aug⁹. Bñs etiā
 Bern⁹ semp desiderans aie in
 dei amore a quo ista sp̄ualis dul
 cedo p̄cedit. dñm sic alloquendo
 dicit. Verbu michi ad te ē o rex
 seculoz xp̄e ihu. ausu caritatis
 p̄sumo alloqui te. fr̄ra mans
 tue. adire te gestiens. desidera
 te cordis mei. Usqueq̄ sustinebo
 absentia tuam. expectacionem
 faciei tue quāto tpe feram. usq̄q̄
 igemista et stillabit p̄ te ocul⁹
 meus. Amabilis dñe ubi habi
 tas. ubi ē dulcorū tuū. i quo le
 tus recubis m̄ carissimos et
 satias eos manifestatioē gl̄e tue.
 Cum felix qm̄ sc̄is quanta op̄

petendus ē concupia locus iste defice
voluptatis: locus phēnū deliciarū sō
attēssit oculus me⁹ nec appropinquat
cor meū vsq; ad mltimodū dulcoris
dulcedinis tue quā mtriseaus absco
disti filius tuus: solo eius odorē facis
ut cui⁹ sustentor. **S**piramē suau
tatis tue de longinquo venit ad
mē: et ē mī sup odorē balsamu et su
grancā thuris ⁊ mirrē: et concupis
centias mūdās pūt i me: quarū ē
adustio delcābilis. **Q**uid n̄ mī ē in
celo. **Q**uis ē thesaur⁹ meus i illa
celica cella. **Q**uis ē hēditas mea i
tra vuitāū. **N**ōne xps dñs meus
vnica salus mea totū bonū meū:
plenu gaudiū meū: et quōd x̄mē
potero cor meū: ut nō amē te. **D**ñe:
Si nō amauero te quid amabo. **S**i
transulerō amorē meū a te vbi
illū digne collocabo. **d**esiderabil
dñe vbi er̄ te r̄quiescent desideria
mea. **S**i vsq; extra te pedē exten
dit amor meus: pollut⁹ ē. **S**i ad
te nō delinuerūt desideria mea:
vana erūt. **N**ōne tu amabilis et
desideabil es sup oīa q̄ amari pos
sūt ⁊ desiderari. **A**bs te enī h̄z omnis
creatura q̄dquid h̄z deozis. **T**u mī
astra solē excellenti claritate ves
tisti: ⁊ claritē sole tu es. **V**mo quid
ē sol: quid oīs creatura: q̄d ip̄a lux:
n̄ tenebre ad tuū contēplacionē.
Quid go melius: quid amabilius
te estimauī: ut abstraherem cor
meū a te ad concupiscendū q̄tq;
i mundo abste. **C**ur amauī q̄re
concupiui i omī vita mea q̄tq;
preter ihm dñm meū. **Q**uare
distuli: q̄re m̄misi vllō tpe te
ihu versāe i corde meo: te tota

mente amplecti: delcāre i tua dul
cedine. **O**mnia mterioza spūs mei
vbi erat: q̄n terū mente nō eram.
Quo defluerūt: q̄n te nō solū au
dierūt desideria mea. **D**eus vite
mee q̄ vane consumpta st: q̄ iferū
ose elapsa sūt a mē tpa mea: que
dedisti m̄chi ut facerem volunta
tes tuas i eis et non feci. **S**ed iā ex
hoc nūc omnia desideria mea in
calescat et effluite i dñm meū ih̄z
xpm: cur vite satis: hatterius tar
dasti. **D**eus cordis mei et ps m̄a
ihu xpe. **D**eficiat obsecro p te cor
meū a spū suo: caro mea a concu
piscens suis: ⁊ viuas tu i me
⁊ concalescat i spū meo carbo amo
ris tui: et excreseat i ignē pfectū.
Foueat et enutriat illū i me q̄
cia tua: ut ardeat iugiter i ara
cordis mei et ferueat m̄ absco
dis aīe mee: et i die cōsumacionis
mee iueniatur i me apud te. **I**n
die qua exui me iubebis tunica
ista mortali quā nūc arcāfero
arcūdet me dilcō tua: et fiat
aīe mee quasi vestimētū deozis:
ut non nuda s̄ vestita iueniat:
et habeat vnde abscondatur
infirma eius ab oculis tuis. **I**g
nē alienū q̄ adūsarios tuos cō
sumit dilcōnis tue feruor elo
get a mē: et aiām meā c̄rentē
sursū attollat: et quātū fas ē
tuo dño lumini imergat. **D**ñe
ihu om̄s qui te diligūt r̄pleat
benedictionibz tuis: et sit por
eis i velamēto alarū tuarū p̄ eum.
Hec **H**ern⁹. **E**t hoc nōndū
q̄ omps deus etiā aiābz deuo
tus subtrahit mterdū dulcedine

2
M

Ca. xi

contemplationis: manet tñ cu eis
 quātū ad gubernationē et quātū
 ad vniōnē. De hoc lacus bñs 2b
 nardus i libello de scala claustru
 sic dicit. Sponsus diu desiderat
 subtrahit se nōnūq̄ aū vñ quātū
 ad cōtēplacōis dulcedinē: manet
 tñ pñs quātū ad gubernationē. quā
 tū ad grāz et quātū ad vniōnē.
 Sed ne timeas o sponsa ne p̄das
 ne despēs. ne existimes te itēpni
 si paulisp subtrahit faciē suā spon
 sus tuus. oīa ista coopant tibi
 i bonū. et de accessu et de recessu lu
 arū tibi requirit. tibi venit et tibi
 recedit. Venit ad consolacōnē. re
 cedit ad cautela: ne magnitudo
 consolacōis extollat te. ne si sit sp̄
 apud te sponsus. itēpnas itēpnie
 sodales. et hanc cōtinuā visita
 tionē nō iā grācie t̄buas. s̄ ne.
 Her aut grā qñ vult et aū vult
 a sponso tribuitur. nō qñ iure
 hēditario possidetur. Vulgare
 p̄biū ē nimia familiaritas pa
 rit itēpni. Recedit q̄ ne nimis
 assiduus cōtēpnatur. et ut ab
 sens magis desideretur et desiderat
 auidius q̄rat. diu q̄situs q̄rēsi
 iueniat. iuentis strictus teneat.
 Pretia si nūq̄ deesset her cōsola
 tio q̄ resp̄tū future glōrie q̄ r̄ue
 labitur i nobis enigmatica est
 et ex pte. forte putāremus huc h̄c
 ciuitatē manentē et min⁹ i qui
 recemus futurā. Ne ergo exilū
 reputāremus p̄ priā. arā pro
 p̄tā sumā. venit sponsus vici
 sim et recedit. nūc solacōnem

afferens. nūc vniūsum stratum
 nūm i infirmitate cōmutans. pau
 lisp p̄mittit gustāc q̄ suauis ē dñs:
 et anq̄ plene faciem se subtrahit:
 et ita alis expansis sup nos voli
 tans. prouocat nos ad volandū.
 q̄ dicat. Ecce parū gustastis q̄
 suauis sū et dulas. s̄ si vltis plene
 faciarī hac dulcedine. cū te post
 me i odore vnguetorū meorum:
 siusū habete corda vbi ego sū i dex
 tera dei sedens. **D** caue o sponsa
 qñ absentat se sponsus. nō longe
 abnt. s̄ et si nō vides eū. ille tamē
 semp videt te. Plenus ē n̄ oculis
 ante et retro: nūsq̄ potes ei latē.
Hecā suos nūcios circa te. sp̄s. qua
 si sagacissimos exploratores. ut vi
 deant quō absente sponso cōuer
 seris. et accusent te corā ip̄o. si aliq̄
 signa lasciuie et secūritatis i te de
 prehendē. **Z**elotipus ē sponsus
 iste si forte aliū amatoreē itēpnis:
 si alns magis place studueris sta
 ti discedet a te. et alns adhibet ado
 lestentulus. **D**elucatus ē sponsus
 iste. nobilis ē. diues ē. sperosus s̄
 p̄ filns homī. et iō nō n̄ sperosa
 dignatur h̄c sponsam. **D**i videt
 i te maculā siue rugā. statū auer
 tet oculos. nullā enī p̄t imūdiā
 sustine. **E**sto ergo casta. esto vici
 da. esto hūilis. ut sic a sponso tuo
 frequēter visitā merearis. **H**er
Esidē fili⁹ Ca. xi.
Duo etiā scire quō deus lo
 quatur angelis et aiabz
 scis ac dyabolo et eod̄is. Et de vi
 sionibz que p̄phetis solet appare

et cū grā contēplacionis defuerit
 vel deuocionis quō debeat se hō
 tunc hē. et de hīs cupio informari
Sicut debes fili **fitm** **P**
 pro pmo quesito: qd talis
 locutio nō sit corpali. sed
 spūaliter. Vnde bñs Grego⁹ in mo
 raliū de huiusmōi spūali collo
 quo sic dicit. **S**ciendū qd ipā nā
 in corpore cū loqui dicitur. eius locu
 tio nequaquā vna ē eādē qualita
 te format. **A**liē n loquit^r deus ad
 angelos. aliter angeli ad deū. ali
 ter deus ad scōrū aiās. aliē autē
 ad deū. aliē deus ad dyabolū. ali
 ter dyabolus ad deū. **S**ciā qd spū
 rituali nē ex corpore opponē nil
 obstat. loquitur deus ad āgelos
 scōs eo tpe quo eorū cordibz oculi
 ta sua īuisibilia ostentat. et quid
 agē debeant in ipā cōtēplandē
 veritatis legūt. ut velut qdā p
 cepta sint vocis. ipā gaudia cō
 tēplacōnis. **Q**uasi n audientibz
 dicit: qd videntibz īspiratur. **V**n
 cū cordibz eorū de qd cōt hūmā su
 p̄biam aduersione vltionis
 īfudet. dicit. Venite descendamus
 et cōfundamus ibi linguā eorū.
Ascendūt angeli ī eo qd creatore
 īspirūt. **D**escendūt angeli in eo
 qd creaturā sese ī illucis erige
 tē examine districtiois p̄mut
 Dicit qd dei ē. **D**escendamus et cō
 fundamus linguas eorū. ī seipō ei
 hoc quod recte agatur ostendit.
 p̄ vni mēne v̄sionis eorū mē
 tabus exhibenda iudicia. oculi
 tis motibus īspirare. **A**lter

A

B

loquitur angeli ad deū: sic p̄ Joī
 Apocal' dicit. **D**ignus ē agnus
 qui occisus ē accipe virtutē et
 dinitatē et sapiā. **V**ox nāqz ā
 gelorū ē ī laude conditoris ipā
 admiracō intune contēplacō
 nis. quibz virtutis diuine mira
 cula obstupuisse dixisse ē: quia
 exortatus cū ruerencia motus cor
 dis. magnus ē ad aures īcūm
 scripti spūritus clamor: vocis. que
 vox se qd p̄ distincta verba expli
 cat: dū sese per īnuos modos ad
 miracōnis format. **D**eus ergo
 angelis loquitur: cū eis volun
 tas eius intima videnda mani
 festatur. **A**ngeli autē loquitur
 dno: cū p̄ hoc qd sup̄ semetipos res
 picūt. in motū admiracōnis sur
 gūt. **A**lter deus ad scōrū aiās.
 aliter scōrū aiē ad deū loquit^r
Vn ī Jo' Apocal' dicit. **V**idi sub
 altare dei aiās īterfectoz p̄pter
 verbū dei: et clamabat voce ing
 na dicentes. **V**squeqz dñe sanctū
 et verū. non v̄ndicas sanguīez
 nūm: et **Q**uid. n. est aiās v̄m
 dicte petitionē dicere. n̄ extremi
 diē iudicij et resurrectiois exte
 toz corp̄m desiderāe. **M**agnus
 quippe eorū clamor: magnū est
 desiderū. **T**anto enī quisqz mi
 nus clamat quāto minus desi
 derat. et tanto maiorē vocē in
 aures īcūm scripti lumis exprimit:
 quanto se ī eius desiderū plenius
 fundit. **A**iarū igitur verba. ipā se
 desideria. **N**am si desiderū sermo
 nō eet. p̄pheta non dicit. **D**esiderū

Ca. x

cordis eorum audiunt auribus tua. De ipso ergo bibunt quod ab ipso sicut: et modo nobis adhuc incomprehensibili. In hoc quod petendo esurunt presaciendo faciuntur. Discordaret ergo a voluntate conditoris si quod eum vident velle non peterent: eique minus haberet. si volente daret. Desiderio pigrius pulsaret. Quibus per insu diuinum dicitur. Requiescite adhuc modicum tempus: donec impleat ruis frum vrorum. Desiderantibus autem adhuc requiescite modicum dicitur. est. in ardorem desiderij ex ipsa presentia solacia aspirare. ut avarum vox sit hoc quod amantes desiderant: et ridentis dei sermo sit hoc quod eas retribucionis certitudie in desiderio confirmat. **Aliter loquitur deus ad dyabolum: et aliter dyabolo ad deum. Sed sciendum quod quatuor modis loquitur deus ad dyabolum: quod et iustas vias eius arguit: et electorum suorum iustitiam contra illum opponit: et temptanda eorum innocentiam ei concedendo permittit: et alij eum ne temptare audeat prohibet. In iustas. n. vias suas eius redarguit cum dicit. Unum venis. Electorum suorum iustitiam contra illum opponit cum dicit. Considerasti seruum meum Job quod non similis ei super terram. Temptanda eorum innocentiam concedendo permittit quoniam dicit. Ecce uniuersa que que habet in manu tua sunt. Rursus quod eum a temptatione prohibet cum ait. Tamen in eum ne extendas manum tuam.**

D

Quibus autem modis loquitur dyabolus ad deum: cum vias suas insinuat: vel electorum innocentiam fictis criminibus accusat: vel temptanda eadem innocentiam postulat. Vias suas quippe insinuat. qui ait. Cur auum terram et pambulam in. Electorum innocentiam accusat. qui ait. Numquid Job frustra timet deum. Temptanda eandem innocentiam postulat. cum dicit. Extende manum tuam et tange aucta que possidet. **Her. Greg. Et notandum putat idem beatus Gregorius xviii moralium dicit: quod duobus modis diuina locutio distinguitur. Aut enim per semetipsum deus loquitur: aut per creaturam angelicam eius ad nos verba formant. Et cum per semetipsum loquitur: sola nobis in mente inspirationis aperitur. Cum per semetipsum loquitur: de verbo eius sine verbis et syllabis cor docet. Quia virtus eius. ita quodam subleuacione ignoscitur: ad quam mens plena suspenditur: vacua quatur. **Donatus.** quiddam est quod omnem animam quam implet leuat. **Incorporeum lumen est: quod et interiora implet et impleta exterius circumscribat. Dine strepitu sermo est: qui et auditum aperit. et hinc sonitum nescit. **Her. Greg.** De visionibus vero et reuelacionibus que facte sunt prophetis vel etiam alijs perfectis viris. Sciedum primo quod misteria dei sunt secreta neque scire potest. nisi cui spiritus dei reuelauerit: quia ipse solus illa nouit. **Her.** aut reuelacio fit diuisis modis. ut per sensibile apparicionem et allocucionem: sicut olim****

A

R

D

ficbat p̄ribus. ut legitur de Abrahā
ham. Gen̄ xij. Dixit dñs ad abrahā
ham. Egrede de terra et de signa
tioē tua. Vel p̄ ymaginaria visio
nē exterius cū insinuatiōe m̄cedē
ris intelligentiē. sicut reuelatio fr̄
fuit p̄phetis. Unde dicitur Daniel x.
In visione opus ē intelligentia. Vel
p̄ solā m̄tmā inspiratiōe. sicut d̄
Job 32. Inspiratiō omnipotentis
dat intelligentiā. Vel p̄ inspiratiō
nē et reuelatiōnē cū raptu a sen
sibus sicut de b̄to Paulo. ut legit̄
ij ad Cor̄th̄ xij. **S**ignavit tñ
sunt tres visionū species. sc̄z cor
porca. ymaginaria. et intellectu
alis. Corporalis ē cū quedā corpora
liter videntur dei munē que alij
vidē nequeunt. ut Baltazar vidē
manū s̄ribentis i pietē. Daniel
v. Ymaginaria ē. qñ cū i extasi
vel s̄opno videt nō corporca sed yma
gines rerū dei reuelatiōe. ut
Petrus vidit disc̄p̄. Act̄ x. Intel
lectual ē qñ nec corporca nec yma
gines rerū videntur. sed i substā
tiis incorporeis intuitus m̄tis
mura dei p̄o figuratur. talis fuit vi
sio b̄ti Pauli. **E**t notandū sic
diat glo. sup libro de diuinis noibz.
q̄ quāto magis nr̄a mēs ad con
templanda sp̄ualia eleuat. tāto
magis abstrahitur a sensibilibz.
Ultimus aut̄ tinus quo contē
placio cōtingē p̄t. ē diuina sb̄a.
Unde q̄z mēte q̄ diuina sb̄a videt
totaliter a corporalibz sensibz eē ab
soluta. vel p̄ mortē vel p̄ raptū
aliquē. Hinc ē qd̄ dicitur ex p̄sō

dei nuū xxxij. Non videbit me hō
et uiuet. **E**t autē aliqui i sacra
scriptura deū vidisse dicuntur. opt̄
hoc intelligi p̄ aliquā ymagina
riā visionem seu etiā p̄ corporalē.
sc̄z p̄ aliquas corporeas species vel ex
terius apparentes vel m̄terius
formatas ymaginarie diuine vir
tutis p̄ncipia dem̄strabatur. **E**t si
endū q̄ duplex ē motus app̄cio
nis siue manifestatiōis diuine re
uelatiōis theologorū et p̄phetarū
mētibz ifusus p̄ visioēs et dem̄strā
tiōnes quas greci theolophias ap
pellant. i. diuinas app̄ciōnes. Cū
aliqui p̄ signa sensibilibz similia.
dem̄strantur iuisibilia. Aliqui per
solā anagogen. i. mētis ascensū
i signa pure contemplata. **E**t
h̄nc. p̄ duobz gn̄ibz visionū. i. sac
pagina duo gn̄a cōsp̄cōnū sūt
formata. Vnū quo formis et figu
ris et similitudinibz rerū occultarū
veritas obumbrat. Aliud quo nu
de et p̄ue sicut ē absq̄ tegumēto ex
p̄mitur. Cū itaqz formis et signis
ac similitudinibz manifestatur qd̄
occultū ē. vel qd̄ manifestū ē destr
bitur. symbolica dem̄stratiō ē. Cū
vero nuda et pura reuelatiōe vel
plana et apta narratiōe docet.
anagogica ē. **H**ec glo. **C**em
etiā considerandū cū homo p̄ua
tur et caēt gr̄a cōtēplaciōis vel
deuotiōis quo se tūc h̄re debeat.
De hoc sciendū p̄mo. q̄ cū aīm̄
p̄senserit se cōtēplaciōis non
h̄re gr̄a. d̄z seipm̄ cū aliq̄ salubri
meditatiōe occupat. et ip̄ensa sibi

T

B

R

A

diuinorum bonorum munera ante
 recordationis sue oculos riuocare:
 et ex tali recordatione seipm ad
 deuota gratiarum actione instigare.
Hec et similia valet gratia contem-
 plationis p negligentia amissa
 reformare. De hoc **h**ieronimus de facto
 vict' sic dicit. Non dū q' ille qui
 ad gratia contemplationis profic'
 ai ea sibi ultra solutu subtrahi sen-
 tit. e' qd' face' debeat vnde ad ea re-
 cupanda multu' p oem' mundu' ad-
 uuari valeat: et vnde aum suu'
 in id negotij quatu' i se e' ydone'
 u' efficiat. **O**s itaq' animus q' h'moni'
 e' p'pns meditationibz cordis i se
 exultatione' r'parat: et i'pensa sibi
 diuorum b'nficioru' munera ante
 recordationis sue oculos riuocare:
 et huiusmodi recordatione' seipm ad
 p'funda et deuota gratiarum actioez
 instigare: et canendu' aliqu' illud
 internu' spiritualis armonie or-
 ganu' ex intimo affa' i diuinas
 laudes relaxare. **D**ū itaq' h'moni'
 studio i'tima cordis affecto i di-
 ne confessionis magnificentia
 plena deuotione resoluit: quid
 aliud q' ut ita dicitur spiraculu' ap-
 utu' p quod i illud cordis nostri
 vasculu' celestis dulcedinis ema-
 natio diuineq' suauitatis habu'
 dancia infunditur. **H**inc e' q' heli
 zeus ppheta verbu' dñi requisit'
 ai se sensisset spm' pphete tur-
 t'pis non h're. fent sibi psalterm
 adduce'. quo p'nte atq' psallente
 statim spm' ppheticu' hausit: os q'
 suu' ad verba pphete relaxauit.

Audita itaq' melodia pphete facti
 quid aliud q' quedā scala fuit que
 eū ad consueta gaudia leuauit: et
 q' carnalibz causa ruine eē solet. hinc
 occasio ascensionis extitit. **S**ic tu
 quicq' es aiā que soles huiusmodi
 spiritalibz delicijs affluere. et sepe ad
 theocraticos quosdā excessus subita-
 neo quodam et iopinato gaudio
 rū t'pudis subleuau. et q' quibus
 dā pphetas ruelacoibz diuinitus
 sublimat: ppheticis discite exemplo
 quid tu facere debeas. ut sub ne-
 cessitatis articulo q' ad manu'
 habeas quo aum tuu' ad assuetas
 delicijs r'parare valeas. **F**orte non
 erit iutile: et te sub sili heritate
 psalteri adduce'. **Q**uid aliud dicit
 mus psalteri istu' exultationem
 cordis in deū: **E**iusmodi psalteri p'ntē
 h're nos voluit. qui dixit. **I**cta
 manu i dno et exultate iusti. **Q**uid
 e' autē huiusmodi psalteri adduce'.
 n' p'uida meditatione' cordis exul-
 tatione' r'parat: et ex diuorum b'nficioru'
 vel promissionu' recordatio-
 ne cordis deuotione' extitit. **H**inc
 tunc p'culdubio psalteri psalle' faci-
 mus. qm' ex magno t'pudis cordis
 i diuina p'conia uibulam' et in
 gratiarum actione' assurgentes ex in-
 t'nis visceribz i diuinas laudes
 eū magno cordis clamore r'sona-
 mus. **H**ec itaq' agentes. qd' aliud
 q' via' terrimus. p qua' ueniente
 uisitante q' nos dnm' erupiam'.
Sacrificiu' inquit laudis honori-
 ficabit me. et illic iter quo on-
 dam illi salutare dei. **P**sallendo
 atq' laudando iter dno pat' p qd'

ad nos venire et miris quibusdam
 mysteriorum suorum revelationibus
 reuelare dignetur. **S**tudeamus ergo
 cum magna mentis alacritate in domino
 gaudere: satagamus coram ipso cum
 intima deuotione psallere. **A**d huiusmodi
 itaque psalmodia spiritalis et armoni-
 nam animae contemplatiua spiritalibus
 theorijs assueti incipit tripudi-
 are: et pro gaudio nuncietate se a
 terra frenusque omnibus suspendere:
 et ad celestem contemplationem tota
 mentis alienatione transire. **H**oc
 igitur est ut diximus quod ad me-
 tis inuocationem: hoc est quod ad
 amissam gratiam et pacem maxime
 uale solet. **E**t et alius modus
 per quem gratia amissa recuperari potest:
 uiz. concupisio que ex deuoto corde
 procedit. **N**am sancti et deuoti uiri cum
 dulcedine spiritali quam ex uisitatione
 et presentia domini in suis cordibus pre-
 ceperunt. postmodum eadem gratia et con-
 solatione se priuatos esse persenserunt:
 per lacrimosam concupisioem christi dominum
 et suum dilectum ad se iterum uisita-
 dum uocare student. **H**ec inuocant
 beatus Hieronymus super cantica dicit. **S**i cum
 uerum cum sancto propheta adherere deo
 bonum est. et ut loquar manifestus.
 si quis in nobis est ita desiderium uir
 ut cupiat dissolui et esse cum christo.
 cupiat autem uehementer. ardet sic
 ut. assidue meditetur: is profecto non
 secus quam in foris sponsi suscipiet uer-
 bum in tempore uisitationis: hora uiz.
 qua se astingit intus quibusdam
 brachijs sapientie. atque inde sibi
 infundi sentit sancti suauitatem amo-
 ris. **S**iquidem desiderium cordis eius
 tribuetur ei: et si adhuc peregrina-
 ti in corpore et ex parte terrae id quod ad te-

pus et tempus modicum. **N**am cum uigil-
 his et obseruationibus et multo ym-
 bec lacrimarum questus fuit. subito
 cum teneri putatur elabatur: et rur-
 sum lacrimanti et iectanti occurres
 apprehendi patitur sed inuicem tenet.
 dum subito iterum quod est manibus auo-
 lat: et si insistit patibus et fletibus
 deuota anima. denique rueretur et
 uoluntate laborum eius non fraudab-
 bit eum: et rursus mox disparebit et
 non uidebitur nisi iterum toto desiderio
 requiratur. **I**ta ergo et in hoc corpore
 potest esse de presentia sponsi frequens leti-
 cia sed non copia. quia uisitatio leti-
 ficat sed molestat uicissitudo. et hoc
 tam diu uicem est pati dulcem. donec
 semel deponita corporee sarcina molli-
 audet: et ipsa leuata penitus deside-
 riorum suorum libere iterum corpus per cam-
 pos contemplationis et mentis sequens
 expedita dulcem quocumque uerit. **N**ec
 tamen uel in transitu presto erit sic omni anime.
 nisi illi duntaxat quam ingens deu-
 otio et desiderium uehementis et peridul-
 affectus sponsam probat et dignam:
 ad quam gratia uiuificandi accessu-
 rum uerbum decetate induat formam
 sponsi accipiens. **Q**uia enim nondum
 tuerit ita affectus et concupisio: ma-
 gis actum suorum recordatione loquor
 in amaritudine anime sue dicit deo
 noli me contempnere. **A**ut etiam forte
 adhuc periculose temptat propria concu-
 pisa abstractus et illectus. huius-
 talis sponsum non requirat sed medi-
 cum: ac per hoc non oscula quidem uel
 amplexus sed tamen remedia uoluntatis
 accipiet suis in oleo utique et ungu-
 uentis. **H**ec beatus Hieronymus. **N**otandum est
 etiam quod gratia contemplationis seu de-

Ca. xij

deuotionis vel alia quecumq; sine la-
 bore et sollicitudine huius non potest. Certe
 beatus Augustinus qui dicit. Impugnatio est ad gra-
 tiam puenire sine sollicitudine et labore.
Vn qui vult deo per contemplationem seu
 deuotionem ac orationem deuota adherere
 oportet ut cum labore mentis euaga-
 ciones expomat et ad deum colligat.
Dem ex studio et usu tali ac consue-
 tudine facilius iam cor suum cohibere
 et serui habitare distat. tamen non solum
 facile et delectabile valet deo ad-
 here. ut amissus ab huiusmodi
 quiete sit ei desolatio non modica:
 sed si velit si possit delictis et aliis
 habundantibus. **D**e hoc consideratione.
 quod sunt quatuor que impediunt contem-
 plationem. vnde dicit beatus Bernardus super
 Cantica. In hoc archano contempla-
 tionis et in hoc secretum dei si que-
 rimus aliquam horam sic rapere et sic ab-
 scondi stingerit. ut nuncime auderet
 aut perturbet vel sensus egres vel
 cura pungens. vel culpa mordet.
 vel esse ea que difficilius amouet
 ueruentia corporum fantasmata
 ymaginum: potest quidem hic cum ad
 nos redire gloriari et dicere. Intro-
 duxit me rex in cubiculum suum. **A**t
 hec impedimenta melius intelligamus:
 de hoc videamus. Primum igitur
 impedimentum dicit quod est sensus egres-
 sus corporis. Intra animam ad corpus af-
 ficitur: quod est in aliqua sui parte vel sen-
 suum defectum notabile patiente. con-
 templari non delectat. **T**pe n. infir-
 mitatis non est locus contemplationis:
 nisi dominus hoc fecerit de gratia specialis.
Sile contingit cum valida fames ul-

stis vel frigus iminet vel corporis
 impedimentum. **S**ecundum impedimentum di-
 citur quod est cura pungens. et sollicitudo
 curarum et occupationum. **V**n idem beatus
 Bernardus dicit. Sicut puluis uertit
 et oculum corporalem impedit usum eius. sic
 cura tenebrarum actuum oculum intelligere
 ac confundit: atque a contemplatione
 veri luminis excludit. **T**ertium impedi-
 mentum dicitur quod est culpa mordet. per-
 catum. **E**t hoc duobus modis contin-
 gere potest. Primum cum peccatum eius est in
 anima. **2**o cum fuerit et deletum est per con-
 tentionem et confessionem sed in memoria re-
 uocatur. **D**icitur n. impedit contem-
 plationem: quia sicut tenebre impedi-
 unt usum corporalem: sic peccatum cum est
 in anima impedit ipsam. quia sic tene-
 brosa est. **S**ed ad contemplandum requi-
 ritur puritas et pulchritudo anime.
 sic tunc non est locus contemplationis.
Similiter sicut sanguis et humor
 cretus fluens in oculum impedit vi-
 sum eius: sic peccatum cum redit in memoriam
 influit in animam et impedit usum eius.
Et propterea cauere debemus tpe con-
 templationis cogitatione super peccatis.
Quod quidem tpe nos debemus peccata
 reputare: sed specialiter non debemus
 cogitationem nostram reflectere super
 aliquo peccato tpe quo volumus con-
 templari. **Q**uartum impedimentum
 dicitur quod sunt fantasmata corporum
 ymaginum: et hoc est difficilius su-
 pradietis alijs: et propterea comen-
 datur in hoc statu sollicitudo. **O**portet
 n. contemplante esse mutum. sicut dicitur. **1**o
 ut vides non videat: audiens non
 intelligat: nec loqui delectet. **E**t si

qm̄ n̄ritas ad hoc cogit: nō serum
 iportet ymagines que p̄ has fe-
 nestras intrant ad aīam nr̄am.
Un̄ nō sic inhēas exteriōribz rebz
 voluntate vel dilectione. ut inde
 iportet ymagines. ne postea va-
 cans deo ipe diaris. **E**t sciendū
 q̄ cōtēplator q̄uis soli deo vacare
 debeat ac cetera obmittē: hoc scīe
 debemus verū eē s̄ nō semp. **N**ā t̄bz
 ex causis a iocunda cōtēplacione
 se ad tempus sepat. s̄ se ieripit in
 vitam actiua. **O**na causa ē p̄t̄
 lurrū aīaz. **U**nde b̄s Ber. **S**as
 sponsa voluntate sponsi zelantis
 aīarū salute. exit ad tempus viz
 cū ē nr̄ū ad ipam opanda. et
 postea redit ad cōtēplacionē.
Seda causa int̄mittēde cōtēpla-
 cionis ē: cū talis int̄missio agit
 voē iminetis officij. **N**ā cū pl̄at̄z
 subditōcū n̄ritatibz int̄dē habz
 obmittit tūc cōtēplacionē. sicut
 et subditus cū p̄ pl̄atū suū ube-
 tur ī aliquibz t̄nsitoris rebz occu-
 pari p̄pter coē bonū. d̄z p̄pter obedi-
 enciā illo tpe postponere cōtēpla-
 cionē. **T**ercia causa ē int̄mittēde
 cōtēplacionis: qm̄ moē suo recedē-
 te sponso nō sentit aīa solitas cō-
 solaciones. **V**adit n̄ et redit spon-
 sus p̄o suo velle. **C**ū n̄ recedit aīa
 languet ex desiderio ipius. s̄ toto ro-
 natu suo ruocat eū dicens h̄cū
 tere dilcē m̄y. **I**ter tūc redit. **I**nuo-
 cat angelos in auxiliū suū et di-
 cit. **A**duro vos filie iherlm̄. ut a-
 nūcietis dilecto quia amōe lāg-
 ues. **S**i vero nec sic rediē digna

tur: aīa sciens voluntate sponsi i-
 durt se ī actiua vitā ut vel sic fruc-
 tificet sponso. **N**on n̄ decet cōtem-
 platoem eē desidiōsū. **U**n̄ r̄ligios̄
 quisqz cū graciā cōtēplacionis
 vel deuocōnis senserit sibi deesse:
 ī bonis opibz actiue vite se exerce-
 at ac p̄suet tam diu quousqz
 dno visitante grā cōtēplacionis
 iterū ad mentē redeat. **D**e hoc b̄s
Bernard̄ sup̄ can̄ sic dicit. **E**x
 bonis opibz recipit consolacionē
 mens afflicta quietis. quonē
 sibi lux ut assolet cōtēplacionis
 subtrahitur. **C**is n̄ non dico cō-
 tinue s̄ vel diu dū ī hoc corpore
 manet. lumine cōtēplacionis
 fruit. **A**c quocōs corruit a vita
 cōtēplatiua. tocens ī actiua
 se recipit. unde nimirū tanq̄ eui-
 cino familiaris redditura in idipz:
 qm̄ sūt iuitē contubernales et
 cohātant hęc due p̄ter. **E**st q̄p̄
 pe s̄bz moie martha. **N**eqz enī
 et si a cōtēplacionis lumine cadit.
 patitur t̄n̄. nullatenus se m̄dē
 tenebras p̄n̄ seu ignauiā occi:
 sane ī lumie bone opacionis se
 r̄tines. **H**ec **B**er. **B**eat̄s etiā **B**er-
 m̄ 1° libro moralū de hoc sic dicit.
Sciendū ē qm̄ nōnulla bona s̄t
 ad que indefessi p̄sistimus. s̄ rur-
 sū nōnulla s̄t a quibz cotidie de-
 ficiētes labimur. atqz ad hęc
 magnis conatibz p̄ interualla
 tpm̄ reformam. **I**n actiua etenū
 vita sine defectu mēs figit. **A**cō-
 tēplatiua autē infirmitatis sue
 pondere vita lassatur. **E**id̄ aut

Ca. xy

ezechiel insinuat narras motu
 aialu sic dicens. Non rueret bar
 cu incedent. Et paulop. Aialia
 ibat et rueret bar. Ita quippe
 aialia aliqui vadut et mume re
 dit. et aliqui vadut et ptinus
 reuertuntur. quia electoru me
 tes p oblata sibi actiue gras ex
 rois vias deserunt. cu vero p con
 teplacionis aciem et ab hac se ea
 dem actiua vita suspendit erit
 et reuertit. quia p hoc qd diu psiste
 nime i teplacione sufficit se
 iteru ad opacione fundit. ut in
 hys que sibi uix sunt se extendo
 refoucant. et sup se surgit iteru te
 plando conualefcit. S. du hec cade
 contemplacio moe debito post tpm
 mfualla repetit. indefinet. paul
 dubio i eius soliditate psistitur.
 qd et si mfnutatis sue ponde supa
 ta mens defiat. hanc tn iteru co
 tinuus conatibus rpatu coprehē
 dit. nec stabilitate sua i ea pdidit
 se dicenda e. a qua et si semp defiat.
 hanc et cu pdiderit sp mqrnt. **H.**
Grego. Debet ergo quilibz reli
 giosus nuq vacare ocio. s. sp i bonis
 opibus se exercere. viz contemplando.
 aut orando. meditādo. legendo stu
 dendo. vel scribendo. vel aliquē labo
 re fructuosu opando. S. sunt nonnulli
 in sacra religioe qui postq horas
 ad quas tenent rpleuerint. quas
 etiā satis negligent et distracta
 mente pficiunt. residua pte diei
 tota inutiliter expendant. vacando
 colliquis otiosis et saurilitatibz.
 aut alijs leuitatibz a sili vanita

tibz. In tales multu st rprehenfi
 biles. Vn bts Bernar. unūqueq
 ac seruu xpi hortatur ad spua
 lia exācia. ita dicens Nulla vniq
 seruu xpi iueniat nō dico dies
 sed nec hora. nisi vel in exāij labo
 re. vel proficiendi studio. vel in expi
 encie dulcedine. vel fruendi gaudio
Her Bernar. Et sic hēmus de cō
 teplacione. que virtus nobilissima
 ptinet 2° loco ad viros pfectos ut su
 perius pmissu ē. Ita quāto quisq
 in vita religiosa fuit pfectior. tā
 tomagis contemplacionis erit feruē
 tior. et ad speculariū diuina abi
 liaz et expeditio. **Et** nōndū put
 diat Thomas de aquo. qd tplex ē
 pfectio. Una absoluta q attendit
 scdm totalitate diligentis et dili
 gibilis. et hec pfectio nō ē possibil
 alicui creature pure. Vn hec pfectio
 capetit soli deo qui se totū totus
 diligit. **Seda** pfectio attendit
 scdm totalitate ex pte solius dilige
 tis. put affectus diligentis scdm
 totū posse suū semp actualit ten
 dit implu deū. et talis pfectio nō
 ē possibilis i via s. hec i pna.
Terna pfectio ē que nō attendi
 tur scdm totalitate diligentis
 nec scdm totalitate diligibilis qntū
 ad hoc q actu semp ferat ad deū.
 sed quātū ad hoc q excludantur
 ea que repugnant motui dilco
 nis in deū. sicut dicit bts aug. q
 venenu caritatis ē cupiditas. et
 talis pfectio pt hri i via et vita
 ista. et hoc dupliat. Vno modo
 i quātū ab affcū hoīs excludit

ac utuosa

S

f

nō

oē id qd strariatur caritati sicut ē
 p̄m̄ mōdē. sine tali p̄f̄tōe caritas
 cē nō p̄t. vñ talis p̄f̄tō ē de nati-
 tate salutis. **A**lio mō p̄t h̄c p̄f̄tō
 i quantū ab aff̄tū hominis exclu-
 ditur nō solū id qd caritati cont-
 rariū ē. s̄ etiā omne id qd impedit ne
 affectus mētis totaliter dirigat
 in deū. **H**ec **Thomas**. **U**nde per f̄m̄
 v̄ri ut suū amōre ⁊ affectū possēt
 expeditius dirigē i deū. etiā a per-
 catis leuibz seu venialibz quātū
 possibilitas admittēbat seipos
 retrahēbat. **D**e hac p̄f̄tōe i q̄dā
 glō. sic dicit. **P**̄f̄tō virtutū est.
 ad hūc statū cū scendē q̄ gr̄az cō-
 ditoris ul' i modico timeamus of-
 fendē. nichil eius mērie p̄ponen-
 tes. **P**̄f̄tō igitur virtutū ē i hac vi-
 ta ut caste timeamus deū finis
 virtutū erit i futuro: ut diuicias
 p̄missas hereditatis ⁊ regnū celestis
 glōriā et vitā p̄cipiamus. **H**
Glō. **U**nde scdm̄ dicitur b̄i Amb-
 s̄i. Nichil aliud querit p̄f̄ctus. n̄
 solū et p̄clarū bonū quod ē deus
Et p̄f̄ctus xp̄i seruus ut d̄ b̄s
Ih̄es̄. nichil p̄t xp̄i h̄t. at si quid
 preter xp̄m̄ h̄t. nō ē. cū se p̄f̄m̄ deo
 pollicitus sit. mētus ē. **H** **I**h̄es̄.
Et quā quilibz religiosus sub
 obedientia p̄lāti constitutus
 tenet i q̄ntū v̄z laborat ad p̄f̄tōz.
 ⁊ iō nos qui ad hoc h̄tū religi-
 onis accepimus ad hanc toto co-
 namine tendamus. ut sic p̄sol-
 uamus vota n̄rā que distinxerūt
 labia n̄rā. **N**ō enī p̄f̄tōnem
 sed conatū ad p̄f̄tōnem p̄missi.

et iō qui ad conandū fecerit quod
 potuerit. videt̄ voti sui tr̄sgressi-
 onē euasisse. **C**ū aut conatus
 quē p̄missimus tendat ad p̄f̄cti-
 onē. videamus i quo constat p̄-
 f̄ctio: ut et sic ignoscamus in
 quo statu n̄r conatus sit cūplex
 us. **P**̄ter qd sciendū. q̄ iuxta
 aliā diuisionē duplex ē p̄f̄ctō. **H**
Una ē tencionis siue progressio-
 nis. **A**lia ē t̄m̄ perueniōis. **U**na
 1° p̄f̄ctō ē cū auida deuotiōe sp̄-
 ulterius procedim̄. nō contenti
 q̄ntūcūq; iā p̄f̄ctam. **T**alis co-
 natus p̄f̄ctiōis q̄ntū ē de affecti-
 tōe ⁊ mētione. et cū potuit opa-
 tione nūq̄ cessandi. nobis p̄ p̄-
 f̄tōnem reputatur. **E**t hoc inuatur
 nobis in **Gen** cū dicit. **A**mbula
 corā me. et esto p̄f̄ctus. **A**c si dicat de-
Ambula corā me. ⁊ p̄f̄ctus. et h̄ tibi
 pro p̄f̄tōnem reputat. **A**mbulare
 n̄ ut ait b̄s **Ber**. p̄f̄ctus ē. h̄c
Aplius dicit. **N**on arbitror me
 p̄f̄ctū p̄f̄ctōnem. **S**ed quid. **U**
 nū ē n̄rū. que retro s̄t oblitus.
 ad ea q̄ p̄uota sunt me extendēs
Ac si dicat. **L**icet nō iudicē me p̄-
 f̄ctū p̄f̄ctōnem t̄m̄. ad eandē t̄m̄
 p̄f̄tōnem conabor. et talis conatus
 p̄f̄ctio iudicat. **E**t iō sequitur.
Et q̄ntū p̄f̄cti sumus. idipm̄
 sentiamus. **E**t i hoc verbo sum-
 alys se inuāns. dicit se iā p̄f̄ctū
 ex solo conatu. qui iā nō longe
 supra. arbitratus ē se p̄f̄ctōnem
 nondū apprehendisse. **U**nde expo-
 nens b̄s **Ber**. dicit. **I**n verbo
 isto manifeste ap̄lo dicēte declarat.

Ca. x

q̄ p̄f̄ra eorū que retro s̄ obliuio.
 et p̄f̄ta ī anteriora extensio. ip̄a ē
 uultu hominis ī hac uita p̄f̄ctio.
Hinc igit̄ d̄c̄ b̄tus Ber⁹ d̄. In d̄f̄e
 sū studiū et uigis conatus. p̄f̄o
 iudicatur. De eodē etiam Leo p̄
 sic ait. **H**ec ē p̄f̄ctorū uera uisita.
 ut nūq̄ se p̄sumat p̄f̄ctos ēē.
 nondū ab itinere. nondū finiti
 m̄tate cessantes. ibi inadant
 deficiendi piculū. ubi p̄ficien
 di deposuerūt appetitū. q̄a nō
 tā p̄f̄ctus aut s̄aus ut p̄f̄oz
 sanctiorq̄ ēē nō posset. **I**deo oēs
 simul sine differētia graduū.
 s̄i differētiā m̄tate. ab h̄is in
 que p̄uenimus. ad ea que nōdū
 apprehendimus. p̄a auiditate
 auramus. **N** Leo p̄. **N**a quā
 tūcūq̄ ac ubiūq̄ lassati uel at
 tediati desistimus p̄fici. ubi
 uisio deficiamus. **U**n d̄c̄at b̄tus
 Ber⁹. **O** monache nō uis p̄o
 fice. q̄ uis deficere. **D**icit ⁊ b̄tus
 Aug⁹. **T**emp̄ tibi displiceat q̄d
 es. si uis p̄uenire ad id quod nō
 dū es. **N**a ubi tibi placuisti. ubi
 remansisti. **S**i autē dixeris suf
 fiat. et p̄f̄ti. semp̄ adde semp̄ a
 bula semp̄ p̄fice. noli ī uia ī
 manē. noli retro redire. noli de
 uiaē remanet qui nō p̄ficiat.
Retro redit qui ad ea īuoluitur
 v̄n īa recesserat. deuiat q̄ ap̄os
 totat. **H** Aug⁹. **U**nde iacob p̄a
 archa uidit scala attingentē
 celos. et ī ea angelos ascendentes
 et descendentes. nullūq̄ ibi sub
 sistente uel etiā residente. quate
 nus palā d̄c̄tur intelligi. int̄
 p̄f̄m et defectū ī hac uita

nullū mediū iueniri. **Q**uo
 corpus n̄m̄ crescit aut deficit con
 stat. sic oportet sp̄m̄ n̄m̄ simili
 ter aut p̄ficere aut deficere. **E**t iō
 ne nos deficiamus optet nos cō
 tinuē conari. **C**ur autē talis cō
 natus ad p̄f̄ctionē consequendā
 pro p̄f̄one. ymo p̄f̄ctio īputat.
 rō est. quia talis conatus maxi
 mi desiderij iudiciū ē. **N**ullus n̄
 tā īdesse laborē continuē poss̄
 conari. n̄ maximū desiderij ip̄
 sū impellet ad conandū. **C**ui
 autē uehementi desiderio ad
 habendū aliq̄d estuat. hoc īa
 h̄t. **H**ec p̄bari p̄nt p̄ auctes
 sanctorū. **D**e p̄mo n̄ beatus Aug⁹
 sic dicit. **N**on quid sis s̄ q̄d esse
 desideras attendit deus. si tamē
 in quantū potes satagis. ut q̄d
 nondū es ēē m̄earis. **E**t b̄tus Ber⁹.
Sūt multi qui tota uita ten
 dūt ad p̄f̄onē. s̄ nūq̄ t̄n̄ p̄ten
 dūt. quibz t̄n̄ si p̄e p̄seuerauē
 r̄nt statim cū de corpore exeunt
 redditur quod ī hac uita dispen
 satorie ē negatū. illuc p̄ducente
 eos sola gr̄cia. quo prius tende
 bat ip̄i cū gr̄a. **H**ec Ber⁹. **E**t q̄bz
 uerbis colligē possumus q̄ cōtinuū
 conatus ad p̄f̄ctionē īputat
 homini. **C**onsiderandū etiā
 q̄ p̄f̄cti uiri ut d̄m̄ sequi uale
 ant uia artā et angustā sequū.
De qua ueritas ī euangelio d̄c̄t.
Angusta ē uia que ducit ad
 uitā. **C**id̄ b̄tus Greg⁹ exponens
 xxv̄j moral⁹ sic ait. **A**n nō q̄
 quodā angustia ē itineris in
 hoc quidē mudo uiuē. s̄ de hui⁹
 mudi cōcupiā nichil h̄re. aliena

nō appetē. ppria nō tenē. laudes
 mūdi despiciē. et pro deo opprobriū
 amare. gloria fugere. despiciē seq.
 adulantes despiciere. despicientes
 honoreare. mala nocentiū ex corde
 dimitte. et erga eos dilectōnis gra
 cia imobile in corde retine. **Due**
 vie qntū i pnti vita pro ipā vi
 uendi custodia anguste sūt. tato
 amplius i etna rtribucioe dilata
 tur. **Her. Greg.** Et scdm btm
 Aug9. Angustā et artā xpianoz
 viam due res faciūt. cōceptus
 voluptatū et tolerācia passiois.
Quisq̄s confligit. her duo vni
 cat. et viciat mūdū. Si vis intrē
 p angustā portā. claude portā
 cupiditatis et timoris. **Vnde**
 duplicē acie. pducat mūdū cont
 milites xpī. blandit. n. ut decipi
 at. t̄ret ut frangat. **Nō** nos te
 neat voluntas ppria. **Nō** nos tre
 at crudelitas aliena. **viciat** est
 mūdus. **Her. Aug9.** Et q̄uis h
 via que dicit artā laboriosa ee
 videatur. tñ vris pfectis et in
 amore dei feruentibz nō ē diffi
 cilis. s̄ potius desidiōsis. **Vnde**
 Crisost̄ sup illo verbo **Arta** est
 via. de hoc sic dicit. **Si** quis via
 que ducit ad vitā laboriosā ex
 timat. sue desidiē iputet nō vic.
Si enī tēpestates pelagi nautē.
 vlnera militibz. frigoza et gla
 cēs agricolis. leuia et portabi
 lia videntur. ppter spē p̄m̄j tē
 poralis. multomagis dū celū
 placet nullū debz sentiri picū
 lū. **Nullū** gō aspiciat i viā q̄ ar

ta sit. s̄ quo ducit. i ad celū **Her**
 alia q̄ lata sit. s̄ quo ducit. i ad
 infernū. **Her. Crisost̄.** **Debet** er
 go quilibz homo deuotus et reli
 giosus in quantū valet dei adiu
 torio conari ad p̄fōnē. et ut hac
 assequi possit studeat vna sub
 ce dominus rōnis. et corp9 aū.
 aum vero deo. p hanc aut viā
 obtinet p̄fctio. **De** hoc p̄sp̄ sic
 dicit. **Quētur** viciis rō. subicia
 corpus aū. et anim9 deo. **Upleta**
 ē hoīs p̄fctio. **Her. P̄sp̄.** **Sed**
 et hoc nōndū q̄ ad culmē p̄fctō
 nis nemo puenire p̄t n̄ p vir
 tutes ac bonā opatione. **Herē** ē
 ut ipē virtutes si efficacit ad sta
 tū p̄fctm debet hoēm pduce con
 tineant et habeant in se q̄tur.
 viz fortitudine. rram intencioz.
 discrecionē. et p̄seueraciā finalē.
De itaqz homo proficiēs i virtu
 tibz et volens puenire ad p̄fctōz
 p̄mo h̄re fortitudine. fortiter n̄
 optet eū aggredi viam salutis.
 viriliter se in opibz bonis ac v
 tuosis exercendo. et nō p negli
 genciā seu accidiā torpescendo. **Ad**
 h̄hortā. p̄s dicens. **Virilit** age
 confortet cor v̄m. et sustine do.
2o hō proficiēs i virtutibz h̄re
 dz intencione rram. ut viz bō
 que facit nō ppter vanā gloria
 faciat aut aliqd̄ cōmodū t̄pale.
 s̄ simpliciter ad gloria dei p̄t
 salutē aūe sue ac etiā cū cord
 huilitate illa p̄fctē studeat. **Vn**
Aplis. **Quā** in gloria dei facite.
3o hō taliter i virtutibz pro

Ca. xiiij

ficiens h're debet discretione. ut
 nō excedat mēsurā virū suaz
 nimis agendo: nec etiā minus
 q̄ p̄t aut facultas suppetit vir
 tuosa opa exercendo. **Vñ.** Ap̄lus
Rōnabile obsequiū vrm. **2°**
 h're d' p̄seuerenciā finale. ut
 nō p̄pter aliquā teptacionē seu
 t̄bulacionē vitam derelinquat
 virtuosam. s̄ constanter ī opibz
 bonus vsqz ad finē vite deo coope
 rante p̄seuet. **Vñ** ip̄e dñs dicit. **Et**
 p̄seuerauit vsqz in finē. h' salus
 erit. **Hec** igitur q̄tuor. v'z fortitu
 do intentio. discretio. ac finalis p̄
 seuerancia. hominē virtuosū ad
 statū p̄fectū p̄ducē solent. ⁊ etna
 gloria cū omibz sc̄is r̄munerari
 faciūt. **Et** sic habemus de statu
 p̄fectōū ac de virtutibz ad eosdem
 p̄tinetibz. v'z cordis puritate ac
 caritate atqz t̄p̄lacoē expositū
 et explanatū **filij Ca. xiiij**

Dostoy instructus sū a te
 pater de statutz incipie
 tū proficienciā et p̄fectōz.
 Runt finalit̄ de morte ad cui
 debitū p̄soluendū nō solū p̄f̄i
 s̄ magis omēs homines obliga
 ti nascunt̄ cupio edoceri.

M

Sicre debes fili q̄ triplex ē
 mors. Est itaqz mors aīe
 qua ip̄a m̄rit p̄ pecc̄m mortale
 Et ē mors aī quis morit̄ pecc̄o
 et viuit deo **Tercia** vero ē mors
 v'z separatio aīe et corpis: ad quā
 omēs gn̄aliter tenent̄ s̄ paucos
 delectat. **Et** defectus iste nō est
 ex vicio mortis. s̄ ex fragilitate
 huāne conditionis: quia homo

diligens corpis voluptatē cursū
 huius vite formidat finire: ī q̄
 plus ē amaritudinis q̄ volup
 tatis. **De** hac triplia morte sic d'
 b̄t̄ Ambros'. **Tria** s̄t mortis ge
 nera. **Una** mors pecc̄i est: q̄ pecc̄o
 dapnacois infert'. **De** qua dicit.
Aīa q̄ pecc̄taueit ip̄a moriet': et
 hec mala. **2^a** qua q̄s pecc̄o morit̄
 et deo viuit: et hec bona. **3^a** mors
 ē media. nā et bona iustis videt̄
 et pleriqz metuenda. paucos qz
 delectat. s̄ nō hoc mortis ē vicū
 s̄ nūc infirmitatis. qui volupta
 te corpis et delectacoē vite huius
 rapimur et cursū hūc r̄sumare
 trepidamus: in quo plus amari
 tudinis q̄ voluptatis ē. **Quid**
 ē. n̄ hec vita que delectat plena
 erupnarū et sollicitudinū ī qua
 inuē calūpnie et multe molestie
 et lacrimē infinite eorū q̄ affligūt
 molestiis. **Nā** in hac vita homo
 ī vmbra viuit nec expleri p̄t cu
 piditatibz suis. et si expleat̄ dicit̄
 firm̄ quietis amittit. qz cogit custo
 dire qd̄ misera auuiditate quesierit
Hec Ambros'. **De** morte etiā cor
 poris q̄ sit virtuosā iustis de h'
 p̄ quēdā sic dicit. **Mors** nichil
 aliud ē q̄ exitus de carce: finis
 exilij. laboris consummatio. ad
 pecc̄tū applicatio. p̄gnacois
 finis. oneris grauissimi idest
 corpis depositio. de furioso equo
 ī carne descensio. de domo rumi
 nosa liberatio. om̄ egritudinū
 terminatio. om̄ piculoz euasio.
 om̄ maloz cōsumatio. om̄iū
 vinculoz dirupcio. debiti nē so
 lutio: r̄ditus ī p̄riam. īgressus ad

gloria. Unde considerandum putat Beda. Quod mortem cuius tunc omnis homo et morte anime pauca formidat. et laborat homines ne moriantur exterior homo moriturus. et non ut non moriat homo inter sepe victurus. Dicit etiam de hoc Aug.

Vera mors est quam homines non timet. et hoc est separatio anime a deo. qui est beata vita anime. Quod autem quilibet fidelis hanc duplicem mortem ante oculos mentis semper habet. quia multum valet talis meditatio ad reprehendam vitam. et terrena desideria contempnenda.

De hoc beatus Gregorius in moralibus sic dicit. Cui considerat quis erit in morte. sepe fit pauidus in operacione. atque non in oculis sui conditoris vivit. nihil quod transierit appetit. cunctis precibus vite desiderans contemnit. et pene mortuum se considerat quia moriturum se nunc ignorat. Perfracta enim vita est mortis iuvencio. quia dum iusti solliciti pugnant. culpam laqueos evadunt. De hoc etiam Cassianus sic dicit. In id quod futurum est sedula cogitacione cogitaveris. pensaveris. ruminaveris. fueris. credo raro aut nunquam peccabis. Et Cassi

Ad hanc vero fructuosam meditationem mortis ubi hortatur beatus Bernardus ita dicens. Filioli memoriam non vultissima nostra. ne peccemus. Annuntium hec recordatio facit timoratum. timor expellit peccatum. negligentiam non admittit. Provissima nostra sunt. avaritia. invidia. ghera. et gloria. Quid horribilius morte. Quid iudicio terribilius. et ghera nichil potest intolerabilius cogitari. Quid

metuet si quis ad ista non trepidet. non expauescat non timore conturbetur. Hec Bernardus. Mortis etiam memoria facit hominem contempnere omnia transitoria. et sollicitum facit esse in bono opere executione. Unde beatus Hieronymus. Facile contempnit omnia. qui se semper cogitat moriturum. Beatus etiam Gregorius de hoc sic dicit. Valde de se sollicitus in bono opere. qui semper cogitat de extremo fine.

Notandum etiam quod deus horam mortis nobis voluit esse ignitam. ut sepe possit esse suspecta. Unde beatus Gregorius sic dicit. Ad hoc conditor noster late voluit finem nostrum. ut dum incerti sumus quando moriamur. sepe pati ad mortem incitari debeamus.

Beatus etiam Augustinus de hoc sic dicit. Latet ultimum dies. ut observet omnes dies. Ideo namque dominus noster tempus exitus sui unicuique nostrum voluit esse incertum. ut maiori diligentia sumus erga nosmetipsos in vita nostra solliciti quousque est in nostra potestate. quatenus ad diem exitus nostri bonus nos operibus domino vocati occurrere pareremus. ut penduli expectationis incerto semper credamus cum esse venturum. que ignoramus qua hora vel tempore ad nos vocandos sit ipse venturus. Hec Augustinus.

Quia ergo mors ista omnibus sit incerta. hora mortis incerta. debet unusquisque sic vivere ut illam intrepidus possit expectare. Unde Seneca. Certum est quod morieris. sed incertum est quando. ubi. quomodo. quia mors ubique te expectat. et si tu sapiens fueris ubique eam expectabis. Hec Seneca.

A

Unde stultū ē in tali statu viuē:
 in quo quis nō audeat mori. Sed
 peccatores sūt plures qui dū sanī sūt.
 tēpus p̄ns ī vanitatibz ⁊ p̄ns ex
 pendūt. Si vō egritudo aliq̄ mortē
 vicinā ēē denūciās eos pulsauerit.
 cū magno desiderio sup̄uue iai
 piscūt. ut peccā sua defleat ac pei
 teant. qd̄ tñ vite tēpus mō accep
 tū pro nichilo r̄putat. De h̄o b̄s
 Bre^s sic ait. Semp̄ fr̄es km̄ die
 debem⁹ expauescē. quē nūq̄ pos
 sumus p̄uide. Ecce ip̄m hūc die
 ī quo loq̄mur ad inducias cōu
 sionis accepim⁹. et tñ mala que
 fecim⁹ flē r̄tusam. Nō solū cō
 missa nō plangimur. s̄ etiā q̄
 defleant⁹ augemus. Ac si aliqua
 egritudo corp̄is nos corripat. si
 signa egritudinis vicinā mortē
 denūciant. iduicias viuēdi q̄ri
 mus. ut peccā nr̄a defleamus. et
 eas cū magno estu desiderij peti
 mus. quas acceptas nō p̄ nichilo
 hēmus. Quē ergo km̄ solli
 cite cogitem⁹ ne nobis ī vanum
 tpa peccant. et tūc gramus ad b̄n
 agendū viuē. cū iā cōpellimur
 de corpe exire. Cuius igit̄ momē
 tis suis hoc fugiūt. agite fr̄es
 ut ī boni op̄is mercede teneat.
 Qui ḡ et venturę mortis tēpus
 ignoramus. et post mortē op̄ari
 nō possumus. sup̄ ē ut an̄ mortē
 tpa indulta rapiamus. Sic n̄ sic
 mors ip̄a cū venerit vincit. si
 p̄us q̄ veniat sp̄ timeat. Sed
 s̄ nō nulli q̄ ī p̄ns mōtibz iā
 cere nō formidant. et tēpus pe
 nitentię differunt vsq̄ ad hōra

mortis. quod valde p̄iculosū est
 Quā n̄ tales p̄nt agere p̄uiaz. cū
 omēs potēcię et virtutes autē ī
 illa hōra p̄ mortis dolore sic sūt
 occupate. De hoc b̄s Aug⁹ sic ait.

Plane nō iuenio. mortis ī tpe
 te aliq̄le p̄uiaz posse face. Tunc
 n̄ omēs potēcię autē et virtutes
 mortis s̄t vehemētia occupate. des
 titute q̄ sūt cōmoda libertate.
 Hec Aug⁹. Unde valde timēdū
 est. quia mala vita hominis ra
 ro sortitur bonū finē ī extremis.
 Sed affirmat b̄s Ihero⁹ dicens.

Qui dū sanus ē et iuenis de
 ū offēde nō formidat. ī morte
 nō meretur diuinā indulgen
 tiā obtine. Que dilāssimū filij
 ē p̄uiaz. quā nō solū quis accipit
 quia se viuē amplius nō posse ē
 nit. q̄a si ex infirmitate cōuales
 cet. peior q̄ p̄us fiet. hoc teneo. h̄
 verū p̄uto. hoc multiplici exp̄i
 encia didici. q̄ ei nō bonus est
 finis cuius mala sp̄ sūt vita. q̄
 peccare nō timuit. s̄ mūdi vani
 tatibz sp̄ vixit. Unde. mors p̄cō
 rū pessima. Hec Ihero⁹. **C**itat
 igitur malā vitā sequit̄ malā
 mors. ita qui b̄n vixerit nō p̄t
 male mori. Festinandū ē ergo
 nobis ad p̄uiaz agendā et ad
 b̄n viuendū. quia vnūquēq̄ ī
 quo iuenit finis nouissimus
 dies cū de hoc seculo miguerit.
 talis ī nouissimodie iudicabit.
 De h̄o b̄s Aug⁹ sic d̄. **O** hō vide
 condicōnē tuā. Vides vitā. sed nō
 times. Nō ē inquis sic. s̄ timeo
O miser metiris plane. **I**n times

quave nō caues. **A**llud potius ti-
 me: qđ si nolis nō erit. **Q**uid: pec-
 care time. **S**i amaueris peccare:
 i altera pte uiues quā posses nō
 uenire. si nō amasses peccare. **I**gitur
 mori male times: uiuē male non
 times. **H**ic bñ morat: qui male vix
 erit. **C**orrege ergo male uiuē: ti-
 me male mori. **C**ū nō correxeris
 male uiuē: noli timē. **N**ō potest
 male mori: qđ bñ vixit. **H**oc age
 ut bonā vitā hēas: et quicumq;
 occasio venerit ut exas de hoc
 trope: eris ad requiem. eris ad bñ-
 tudinē: que nō hēt timorē nec fi-
 nē. **M**erces nō bone vite: vitā et
 nō ē. **I**gitur quisquis futurū
 iudicē times: pntē confici: corri-
 ge. **U**nde cotidie ad priam festine-
 mus: sp̄ an̄ oculos nrōs uerſetur
 ultimus dies: et cū diluulo re-
 surrexerimus: de lucis nō psu-
 manus aduētū. **N**ichil nō sic re-
 uocat a peccō: qđ frequens mortis
 meditatio. **B**ene gō unusquisq;
 de die nouissimo formidāe debet:
 unūquēq; nō i quo ueniet suus
 nouissimus dies cū de hoc secul-
 o egreditur: talis i nouissimo
 die iudicat. **D**eruptū bonum
 opus fiat nō timorē: s̄ amore
 iusticie. **I**pā nō vera et summa li-
 bertas est. **E**t quidē signū est
 pfectus caritatis iminuat ti-
 moris: signū psonis autē nul-
 lus timor. **C**onsumata nō cari-
 tas: foris mittit timorē. **H**ugo
 etia de scō victorē exponēs
 illud bñ mortuū qđ mō nō mori
 untur: de hoc sic ait. **I**n domo

morunt: qui i carne quidē mori-
 entes i dno tñ uiuentes iueni-
 unt. **Q**uid ē in dno? **I**n fide et
 spe et caritate. **I**sta nō uiuit: i
 illa vitā qđ uiuit i dno. **E**t
 quedā vitā qua corpus uiuit ex
 aia: et est quedā vitā qua aia
 uiuit ex deo. nūc quidē fide spe
 et dilcōne: postea vero pō fide et
 spe contēplacōe i manētē dilcōe
Nō nō nocē p̄t aie si corpus vitā
 suā pdit: qñ ipā vitā suā i fide
 spe et caritate psistens nō amittit.
Sicut dicit quis. **Q**uis securus
 p̄t ee post hanc vitā i mōrtū
 p̄gens: hoc autē solū mōrtū ee nō
 debz: quia bonā vitā mala mōrtis
 sequi nō p̄t. **Q**ui gō bñ mori
 uol: bñ uiuat. **H**er hugo. **C**ū
 igitur vitā bonā nō possit reci-
 pe malū finē: nec ē ut hō stude-
 at uirtuose et rē uiuē: ut cū
 fiducia et hilaritate possit ex-
 nū diē expectāe: quia nec mōrtē
 gaudenter suscipit: nō qui se ad
 illā dū adhuc uiuēt p̄ vite mēri-
 tū diligenter p̄parauit. **D**e hoc
 bñ Bern⁹ sic dicit. **I**ntellige qđ
 uenientē mōrtē nullus letus et
 hylaris suscipit: nō qui ad ipam
 dū uiuēt bonus opibz se p̄para-
 uit. **B**onā nō ē mōrtis iustia p̄pter i-
 quie: melior p̄pter nouitatē: op-
 tima p̄pter sc̄ritatē. **E**t nō
 mōrtis peccōz pessima: mala i a-
 missione mundi: peior i c̄nis et aie
 separōe: pessima i uermis et ignis
 contōe: et qđ om̄ pessimū est i
 dine cōtēplacōis amissioe. **H**ugo.

Ca. xiiij

Erit de hoc p quenda dicitur.
Sic unq vita tua iugiter dispona
 tur. ut mors tibi no amara sed
 adoptabilis videatur. **U**nde secu
 du dictu bti Gregori. **C**um de sua
 spe et opaco securus e dno pul
 santi confestim apit. quia letus
 iudice sustinet. et cu tempus pmiq
 mortis aduenit. de gloria retribu
 tionis hylarsat. **H**ec Greg. **N**o
 qui pie et sa vixerit. mors illi no
 tenebit. **U**nde d. Psido. **N**ec mors
 te tenebit si bn et pie vixeris. **N**o
 solu aut talis morte no formida
 bit: s etia ut veniat exoptabit.
Unde bti Ber. **O** vita secura.
 ubi secura et pura conscia. ubi abs
 qz formidine mors expectat. ymo
 exoptatur. cu dulcedine suscipit.
 et exapitur cu deuotioe. **H**ec Ber.
Unde pfa vni vita pntē paciē
 ter sustinet. mortē vō i desiderio ha
 bent. **U**n bti Grego. **P**fectoū ē
 vitā hrē i paciā. et mortē i desidio.
S peccatores aut p cognoscētes cau
 sam sue dāpnacōnis. ppter pctā pū
 contracta de corpe exire trepidat
 ac ptimescūt. **U**nde dicit b Iheso.
In extremo mortis articulo p
 nosat aīa causā sue dāpnacōnis.
 quā pudes a cōne exire formidat.
Nec mirū: quia ut dicit Haymo
 Nulla maior acbitas cuiuscūqz
 amaritudinis et doloris: qz mors
 ipā homis i pctō tā miserabiliter
 morientis. **E**tia de hoc Gregorius
 sic ait. **N**ulla vō apphende pē. nul
 la qz lingua expmāre poterit: qn
 tus horro et miseria pctōribz p

hanc vitā iminebit **N**ā secūdu b
 Bern. **M**alū triplex sup pctōres
 manet: manet n si eos horro in
 exitu. dolor i trāitu. pudor i cōsprū
 fiet. **B**er' glorie mgnū dei. **H** Ber.
Et dictis igitur collige possum:
 q illi mortē timent qui i pctō
 iacent. et nullū bonū i futō sperāt.
 pntibz qz radiatus iherent. **I**lli vō
 qui mudū et seculi vanitates ac
 voluptates pro xpo cōtempnūt. n
 mortē timent. nec pntia diligit.
 s potius futura desiderant. **N**ec
 mirū: quia secūdu Crisost' sup
 mathē. **N**ul dolorosius mortē i
 pctōū: s econtario nul dulcius mor
 te obituz iustōū. **M**ors nāqz a
 malis nimū formidat: **A** iustis
 aut cu desiderio etiā expectat. **H**
 Crisost'. **U**n pfa vni nō solu nō
 timet morē s desiderat dissolu et
 eē cu xpo. **E**t quibz vnus viz b
 Iheso sic dixit. **N**ichil michi iam
 foret dulcius qz morē in corpe. ut
 in suo sic aīa mea saluat creatōē
 eiusqz foueat solacio et dulcōe: atqz
 iocundet beatissima visione. **H**ec
 Iheso. **N**ec i merito bti gaudent
 de mortis aduētū et mali ptur
 bantur. **C**uia ut dicit bti Gre.
Bonus exituris de corpe occrit
 odor celestis patrie: malis vero
 fetor gehēne cōne. **U**n bti ē qui
 in hoc seculo sic viuit ut post
 cursū huius vite cū fiducia et
 gaudenter coram deo sūmo pos
 sit assiste. ac i eius visione etna
 liter delcari ac gaudē. **D**e hoc
 Abb Effrem sic dicit. **B**tus qui
 i mente habueit diē exitus sui

ante oculos. et festinauit in illa ho-
 ra patius est. et sine aliquo timore
 peccati vel prauae consuetudinis iueniri. **Be-**
atus qui iuenerit fiduciam in illa ho-
 ra exitus sui quam anima separat a corpore.
Cum magnus namque fletibus ac dolo-
 ribus separatur. Venient enim angeli
 assumunt animam et separabunt eam de cor-
 pore. et producent eam ante tribunal
 immortalis et metuentis iudicis. **At**
 illa commemorans opera sua misera-
 bilitate contremiscit. Grandis timor
 est frons in illa hora mortis et sepa-
 rationis anime a corpore. **Assistent** enim tur-
 pi anime opera eius quam die noctumque bonum
 vel mala gessit. **At** illa audiens
 actus suos egredi perterrita. quia
 peccatitates anime cum metu magno et
 timore horrendo separabuntur a corpore.
 et tremantes pergunt ad eternum iu-
 dicium. **Et** quod hora cum anima diuiditur
 a corpore videt uniuersa opera sua di-
 cis donante in unius horae spatium.
 donec egrediar. **Et** videntes simul
 omnes actus eius dicent ei Tu nos
 egisti. tua opera sumus. tecum semper
 ibimus. tecum quod pergemus ad iudi-
 cium. **Scia** vero anima cum separat a corpore non
 timet nec metuit. sed magis gau-
 dens cum fiducia pergit ad deum aucto-
 ritate officinis angelorum. **Hec** Effrem
 Abb. **Ubi** notandum quod quilibet
 deuotus ac religiosus virtuosus quod
 diu in hac peregrinatione est constitutus
 desiderat de introitu celestis patrie.
 quia huiusmodi vita tota tribulatio et temptatio
 est. **Ubi** beatus Augustinus in gloria super psalmum sic
 ait. **Vita** ista tribulatio est. et si tri-
 bulatio non est. aut parum patriam di-

10

ligis aut sine dubio tribularis. **Et** si
 non tribuletur non se esse cum eo quod deside-
 rat. **Ubi** tamen non videtur ista tribulatio.
 quia non amas. **Amata** altera vita
 et videbis quia ista tribulatio est. **Quod**
 cuius prosperitate fulgeat. quibuslibet
 delictis habundet atque transloceat. quam
 nondum est illud gaudium sine ulla tem-
 ptatione certissimum quod nobis in fine
 seruat deus. **Si** dubio tribulatio est.
Hec Augustinus. **Non** enim in ista misera
 vita in qua pugnamus potest esse felicitas
 aut gaudium verum. **Quod** testatur
 Maximus ita dicens. **Nemo** credat
 se aliquam felicitatem. aut aliquid verum
 gaudium in hoc seculo possidere. **Beati-**
tudo hic parari potest. possideri non
 potest. **Quod** sibi ipsa ordine suo suc-
 cedet. tempus fletu et tempus ridendi. **Neque**
 se transueniat. non est in hoc mundo hoc tempus
 ridendi. **Sciam** autem quod omnis homo gaudere
 desiderat. sed non omnes ibi gerunt gaudi-
 um ubi optet ingredi. **Ubi** in hoc
 mundo gaudium nec fuit. nec est. nec
 esse poterit. **Hec** Maximus. **Unde**
 sancti viri ut liberius peruenire possent
 ad celestem patriam in hac peregrinatione
 in labore et gemitu fuerunt. et ad illam
 conspiciendam suspirauerunt. **De** hoc
 Augustinus in quodam sermone sic ait. **Non** desi-
 derat patriam. peregrinatio sine lacrima.
Si desideras quod non habes. funde lac-
 rimas. **Et** iustus non habuit istas lac-
 rimas. **Qui** non habuit. peregrinum se
 esse non doluit. **Cuius** fronte ad patriam
 venit. qui non absens suspirauit.
Hec Augustinus. **Et** inde est quod dicit beatus
 Bernardus. **Desiderum** quanto possumus
 desiderio celestem patriam. cum magna

11

12

nāq; confusioē et rubōē ad illā per
ueniet: quūq; cū vehementē modo
nō desiderat. Quūq; uigi orōne.
assidua meditacōne. nec nō solli-
ta cōuersacōne ī illa versat. secur⁹
hinc egredit: et cū magna exulta-
cōne in ea suscipiet. *Her. Bern.*

Ad tale etiā desiderū viz pueni-
endi ad regnū celozū vnāquāq; de-
uotā aiā hortat: ita dicens Ansel⁹.

Quā tantus d; eē amor tuus
ī hac mōli vita et desiderū pueni-
endi ad illud ad qd facta es. et do-
lor q; ibi nodū es. et timor ne forte
nō puenias: ut nullā leticiā senti-
re valeas n̄ de hīs q; t̄ auxiliū et
spem conferūt pueniendi. *Her. Ansel.*

Et ut aiā liberius possit cele-
stia desiderāe et cōrē ad etnā felici-
tate puenire. nec ē cū adhuc ī cōrē
ītinēt. ut affectionib; iordinatis ī-
luctet: ac etiā ab illis mūdēt: ut s̄
obstaculo seu ipedimēto puenire
valeat ad xpm. De hoc ī libro de
spū et aiā sic dī. Si a corrupcōe
corpaliū affcōnū hic nō mūdēt:
corpē exuta corpali; tenet passi-
onib;. Studeat ergo ī hac vita ab
huiusmōi petulancia mūdari: q;
tenus cū hinc exierit nichil cor-
ruptū seru trahat. et a corpali pos-
sione īmūnis existat. *Her. ī lib.*
de spū et aiā. Optet gō ut aiā
nō solū a consensu abstineat vni-
etiā ab omib; concupis se exua-
at: put declarat b. Bern⁹ lacius
sup Cantica. sup illo verbo. En-
ipē stat p̄ pariente. sic dicit. *De*
ē dñs scis et electis suis etiā cum

longe eē videtur: et nō equalit̄ oib;:
s; alijs plus. alijs min⁹. p meitor⁹
diuisitate. Nā et si ppe ē dñs omi-
bus iuocantib; eū ī veritate: nō
tñ cū oib; forsan ut ita dicit possit.
quia ipē ē post parietē. Nā talis
cupit dissolui. et rupto medio p̄te
eē cū illo quē p̄ parietē eē cōfidit.
Ego aut qui p̄tor sū dissolui nō cupio
s; formido: scis q; mors p̄tor p̄f-
sima. Cū nō pessima mors vbi
nō subueit vita. Formido exire. et
ipē contremisto portus īgressū: dū
nō confido. p̄t assistentē q; exupi-
at exiuntē. *Ed n̄ secur⁹ exco. si nō*
dñs custodiat exitū meū: *Heu ero*
ludibrio demonū: si nō assistat q;
redumat neq; qui saluū faciat. *Nūl-*
tale verendū erat aiē Pauli: cui
aspū et amplexu vn⁹ paries tñ
modo obsistebat viz lex p̄ti. quā
iueniebat ī membris suis. Ipā ē
oib; cōrē concupia: quā care vno
nō potuit donec ī corpē fuit. Hoc
sane intrecto pariete vno nō longe
p̄grinabat a dñs. Vñ et optabat
clāmans. *Quis me liberabit de*
corpē mortis hui⁹. *Sciens se mortis*
cōpendio itinuit p̄tū. *Hac*
gō Paulus se fatebat vna lege te-
neri concupia s; quā cōrē sue im-
biliter infita tolerabat iuitus: de
cetero nichil ī cōscius inq̄t. Vñ
q; simil Paulō. q; nō viz hui⁹ mē-
dū cōsentiat cōcupiē ad obediē-
dū p̄tor: *Novit p̄inde quis is q;*
p̄tor confeserit. et alterū sibi se op-
posuisse parietē. vtz illicitū con-
sensū. nec p̄t gloriari q; huiusmōi

est qua fiet sibi post pariete spon-
 sus. Si puenit ad effectū. tūc tūc
 paries sponsi ipedit accessū. actus
 vix ipē pccā. Sed si pccm i vsu. con-
 suetudo forte aut vsus etiā i con-
 ceptū pdixerit. nā si exierit mi-
 les. an a rugientibz paratis ad es-
 cā potens deuocari q̄ puenit ad
 sponsū. nō vno sūde s̄ tāta a te-
 metū nuditate seclusū. Primus
 siquidē cōcupiā. scōs consensus. 2°
 actus. 3° consuetudo. Cūctus cō-
 ceptus. Cura igit̄ pōa dāpne to-
 tis i sūte vūibz. ut nō cadas i con-
 sensū. et omis demceps maligni-
 tatis fabra euanesat. Nec ē oīno
 qd̄ sponsū appmāre vetat p̄ter
 solū p̄ctē corpis. quatenus glari
 possis et dice de illo. **E**n ipē stat
 p̄ pariete. **H**ec Bern. **M**ōndū
 etiā ut ait btus Aug^o. q̄ nō su-
 mus i hac vita sine pccis a totū
 p̄ctēns q̄uis etiā sc̄. s̄ exibim⁹
 hinc s̄ pccō quia vnusq̄sq̄ cū de
 corpe exierit dimittunt ei qui
 talia habebat ut dimittent debi-
 ta. q̄a cotidianus p̄abz dimittit^r
 et exit mudatus. **H**ec Aug^o. Et ut
 dicit bt̄s Grego^o sup̄ Can^o. Cū
 aīa sc̄a a pccis cotidianus ac mi-
 nutis se p̄ p̄niam mudat. dū co-
 tidie pccā muruta cū lacrimis ab-
 luit. et a maioribz se obseruat. q̄
 vīs frequēter perdet. p̄ assidua
 t̄n p̄niam mudiciā suā assidue
 seruat. Quāuis n̄ mor ut pccat
 a iusticia declinet. t̄n dū sp̄ credit
 in eū q̄ iustificat ip̄ū. et assidue
 sub eius fide pccā suā deflet. per

T

assiduas abluciones iusticiā suā
 retinet. **H**ec Greg^o. **C**uiusq̄s
 etiā i iusticia p̄stiterit et p̄cepta
 dñi seruae nō obmiserit. anti-
 quū hostē in hora exitus sui nō
 timebit. **Q**uod affirmat b̄ Greg^o
 vi moral^o sic dicit. **C**uiusq̄s se ad
 vite p̄cepta dirigit. plus q̄ etna
 pmia p̄cipiat. huc iā uia seute
 i p̄petuū felicitatis degustat. ut
 atiquū hostē nō metuat. ut int̄
 uenite mortis articulo violetos
 ei⁹ ipetus nō phorrescat. **I**hs nā
 q̄ mīcū ē t̄ribucōnis ip̄a plerūq̄
 inolita seuitas metis **V**n̄ rē m
 li^o Job dicit. **E**t bestiam t̄re nō for-
 midabis. **C**allid⁹ q̄ppe adūsarius
 bestia t̄re dicit. q̄ ad rapendas
 mortis t̄pe p̄ccōzū aīas uolencia
 crudelitatis effrenat. **I**qs n̄ uiuē-
 tes blandiens decipit. morietes
 seui⁹ rapit. **Q**uo cōn de elcōrum
 et̄lia p̄ p̄phetā pollicet^r dñs dicit. **N**iala
 bestia non ascendet p̄ eā. **I**lli igitur
 t̄re bestia morientes ti-
 met. qui conditoris sui potentia
 uiuētes nō timet. **S**c̄i etenū viri
 qui dīne se formidini medullitus
 subdūt. omē de adūctū adūsarij
 pondus timoris abiciūt. q̄ uiuē-
 tes p̄f̄e elc̄i timet uidicē. ne mo-
 rientes metuāt accusatōre. **S**n̄ g^o
 di. **E**t bestia t̄re nō formidabis.
Ac si apte dicit. **C**uius blandiēte
 hoste mō nō uinceris. huc seute
 postmodū nō timebis. **H**ec Greg^o
Impiorū vō aīas i hora sue
 egressionis de corpe magn⁹ t̄roz
 uadit. **A**marissime angustie

D

F

et pauos illas cūstāt p̄t̄ imor
sū male conste. De quarū misē
rabili anxietate Petrus Damiani
sic ait. **R**ensandū quippe ē. cū
iā p̄catorū aīa v̄m̄ulis incipit
carnis absolui. q̄ am̄ro t̄ore cō
cutit. q̄ntis mordacis conste s̄
mulis lacerat. **R**ecolūt vetera q̄ cō
misit. videt mādāta que cōplē cō
tēpsit. dolet indulta p̄nē t̄pa fest
inanit̄ p̄cepisse. plorat̄ imobilē
districtē v̄lōnis articulū iēuita
bilū iminē. manē satagit. ve
cōpellit. r̄cupare vult p̄dita. non
audit. post terga respiciēs tota
t̄nsacte vite cursū velut v̄nū bre
uissimū deputat utincis passim.
An se oculos dignit̄. et ifinite p̄hē
nitatis spacia deprehendit. **P**lorat
itaq; q̄a m̄ tā breuē spaciū acq̄
rere potuit oēm leticiā seculoz.
Deflet etiā se p̄pter tā breuē ille
cebre voluptatē. iēnarrabile p̄e
tue suauitatis amisisse dulcedi
nē. **E**rubescit. q̄a p̄t̄ illā s̄bām q̄
v̄m̄ibz erat obnoxia. illā neglexit
q̄ choris erat angelicis ifenda. **T**o
radios mētis attollit. et cū diuina
arū imōclū gloriā cōtēplatur.
cā p̄pter vite huius iōpiā p̄didit
se confunditur. **C**ūq; sub se reflectit
oculos ad huius mundi cōuallē
tetrāq; caliginē. sup se v̄d mirat̄
ctū lūis claritate. liquido dephē
dit q̄a nox erat et tenebre q̄ a
manit. **O** si idiuuū p̄nē tēpus
mēri possit. q̄ dure cōuersaciōis
iter arripet. q̄nta et q̄lia p̄mittet.
quātis se deuocōnū vinculū ino
daret. **I**ntē dū oculi cōtabescunt.

dū pectus palpitat. rauai guttur
anhelat. dentes paulatī nigrescūt.
palescūt ora. mēbra cūcta rigescūt.
Dū hec itaq; et h̄mōi t̄p̄ v̄uine
morti p̄cedentia famulat̄ officia.
assūt oīa gesta simul et v̄ba. nec etiā
p̄pē cogitaciōes desūt. et cūcta hec
amarū adūsus auctōrē testimoniu
ū reddūt. **C**oacervant̄ omniā ante
respiciētis oculos. q̄ respiciē r̄fugit.
coactus et iūctus attendit. **A**dest
p̄terea h̄nc horrenda demonū t̄
ba. illinc v̄tus angelica. **I**n illo q̄
medius ē liquido deprehendit. cui
p̄ti iure possessio vendit̄. **N**ā si p̄
etatis in eo videntur insignia. a
uitaciōis angelicē blandiciōis deli
nit. atq; armonice melodie dulce
dine ut exeat prouocat. **E**o si cū
sinistre p̄ti meritorū nigredo et
feditatis squalor adiudicet. intole
rabili mor̄ terrore conantit. īp̄t̄nū
īp̄tus violentia p̄turbat. p̄cipitā
ter iūadit. ac de misere c̄nis ex
gastulo violenter euellit. ut ad
eterna supplicia iā cū amaitudie
p̄trahat. **J**am vero p̄gressioez
de corp̄. q̄s explicatē valeat. quot
armate iūquozū spūum acies i
insidijs lateat. q̄t fremētēs cunei
feralibz telis instructi iter obsidēt.
et ne t̄isire libē possit aīa. velut
militari mōe constipate legiones
oppugnat. **H**ec et huiusmōi fre
quenter i corde versare. q̄d ē aliud
q̄ lenocinancia vite huius blan
dimēta respiciē. mūdo repudiū
dare. illicitos carnis mot̄ elidē.
solūz p̄fōnis adipiscēde p̄positū
īdeclinabilē custodie. **H** Petrus Da

A

Non dū etiā q̄ dyabolus gūssi
me tēptat fideles cū iā morti appro
pinq̄uat. Testatur h̄ Athanasius
qui sic dicit. Demō siquidē fortis
simus aggressioibz suis tēptat. dū
ip̄e hō mortis sue foribz appropin
quat. et maxime ī duobz. v̄z ī fi
de et spe. In fide tēptat. quia valde
conatur quō possit hominē tunc
a via veritatis et fide catholica cū
tē. et ī errore isclūtatatis inducē. et
sic cōsequēter ī pdicōne t̄he. Vñ
optima cōsuetudo in ordie Cistercy
moleuit. Nā cū aliquis fr̄m ī ex
tremis laborat. p̄autit tabula et
occidentibz fr̄ibz expressa voce dicit
et clamat. Credo ī vnū deū. ut
ille fr̄ qui ī articulo mortis ē cōsti
tutus audiens verba symboli ad
scrip̄m redeat. et si forsitā tēptat
p̄ viciū incredulitatis. ī fide catho
lica solidet. Vñ nūc ē ut hō cum
adhuc ī corpe subsistit et icolumis
ē. p̄icula q̄ in mortis hora eueniē
solent frequēcius meditēt. et sic
vuiat ut illa cū venerit nō time
at. s̄ cū dei adiutorio vincat. De
hoc Damascenus sic dicit. Tēp
tabit nos hostis antiquus mira
obligate veritatis et fidei ī extre
mus. p̄pter qd̄ aīm n̄ quidē ī me
ditacione eoz que ī morte futura s̄
tribulū uigiter ē exercendus. et p̄
ria futūri cūctū imbuedus. **D**
Damascē. **S**ecūdo malignus sp̄s
tēptat hoēm ī illa vltiā hora ī spe.
q̄a laqueos despacōnis ī cor hoīs
tūc t̄ps unūtere solet p̄ q̄s det̄
piat et ī despacōne inducat ac

B

postmodū ad etnā dāpnacionē p̄
hat. **C**ont̄ hoc etiā p̄icula d̄ vnus
quisq̄ p̄ vite s̄imonā ac bonā
cōuersacionē se mouere. ut adue
niente tēptacōnis turbine possit in
spe ac fiducia p̄durāe. Vñ b̄s Greg.
Obiacet t̄ sp̄s malignus mortis
ī t̄pe īfinita despacōnis p̄stigia et
erroris. que nullatenus effugies
n̄ dū uiuus te p̄munas et confines
Hec Greg. **E**t ergo quilibz fidelis
dū adhuc ī corpe ē timorē d̄ni cotidie p̄
oculis h̄re et virtuose viuē. ut in ol
tima n̄citate fiducia ī deo et conso
lacionē mecat ab ip̄o p̄cipe. Vñ dicit
Et̄n p̄mo. **E**mentē deū b̄n erit in
extremis. et in die defunctiois sue b̄n
dicit. **U**bi etiā nōndū p̄ ut dicit b̄s
Grego. xxij. moral. **D**ū uiuimus
bona nr̄a debemus a mediā ipelle
ne extollat. et app̄inq̄ate ex̄ta ple
rūq̄ ea hūiliter ad mediā r̄udat.
ut v̄z fiducia prebeant. et desp̄a
tū timorē p̄mat. **H**ec Grego. **I**nde
ē etiā q̄ idē b̄s Grego. xxij. moral.
sic dicit. **N**ōnūq̄ etiā aīa iusta so
lucōna carnis appropinq̄as. t̄rōc
v̄ndute turbat p̄mittente deo. t̄u
et si quid ī hac vita triquillū sapē
potuit mortis articulo it̄ueniente
conatit. **S**̄ iustozū aīe a leuibz
quibusq̄ contagis ip̄o sepe mortis
pauore purgant. et et̄ne retribu
tōnis gaudia iā ab ip̄a carnis solu
cione p̄cipuit. **P**lerūq̄ vō contē
placione quadā retribuōnis mi
ne. etiā p̄uis q̄ carne expolent
hilarēsant. et dū vetustatis debitū
soluūt. noui iā muneris p̄fruant.

Ca. xiiij

L Nec Greg. Cumq; itaq; unusq; maxime i illa extrema hora indigeat consolatione diua ubi tot pericula occurrunt. necesse e ut ho du adhuc sanus. tale dnm et amicu sibi qrat et elogat. qui cu a tot malis libet et defendat. Iste vero dñs et amicus e dñs nr. que sibi quilibz i prem et amicu elige d. et eide factit adhere p fide et dilectone. p vite scimoniam et puritate. ut in illa tremenda mortis hora meatur ab ipso ab insidys demonu liberaa. et ad etna gaudia pdua. De hoc p bñm Aug. sic di.

Elige inq; illu amicu p omibz amicis tuis xpm vr. qui cu oia subtrahat fuerint e solus fide ser uabit i die sepulture tue. cu amia tuu recedent a te ille te no delinquet. s; tuebitur te a rugientibz pparatis ad esca. et pduet te ad ignota regi one. atq; pduet te ad plateas ce lestis iherm et ibi collocabit te cu angelis an facie maiestatis sue. ubi e cumu felicitatis. supeminis glo ria. suphabundans leticia. et oia bo.

Hec Augusti filij Ca. xiiij

Q Upio etiã scire cu aie soluiet a corpibus. ad que loca ferantur vel ubi loent aut subsistant. **Pater**

D E hoc scie des fili q; excepto limbo puoia sine baptisni sacrameto decedentiu i quo e pena dapni et no sensus. tria sut potis sine loca ad que aie stati postq; a corpibz soluiet ferut. viz. Infn. purgatoeiu et regnu celoz. In qbz locis aie scdm meritū vl demeritū

recipiunt. Hec vero loca qualia sunt no pnt nobis ee nota: sut tn substā cys spūalibz i aiābus congrua et cō uenientia. De hoc Thomas de agno sic diat. Quāuis aiābus p morte no assignent aliqua corpa quoru sint forme et detnuati motores. det mināt tn eis quedā corpalia loca p congruenciā quandā scdm gra dū dignitatis corā i quibz st q; m lo co eo mō quo icorpalia i loco ee pnt. scdm q; maius vel min accedūt ad pmā scām cui locus supior p con gruenciā deputat sc; deu. cuius scde celū septima e denuciat. et iō aīme que st i ptiapacōe pte deitatis i celo ee ponimus. Aīas vō que a pti apacōe huiusmodi ipediūt. loco cō trario dicimus deputari. Et scie dū q; icorpalia no st i loco modo aliquo nob noto et consueto scdm q; dicim corpa ppe i loco ee. Sūt tn i loco modo substācys spūalibz iuenienti. q; nobis plene manifest ee no pnt. Et sicut i corpibz e gūitas vel leuitas qua ferunt ad suum locū qui e finis motus ipozū. ita et etiā e i aiābz. meritū vel demeritū quibz pueniūt aie ad pmū vel pe nā que st fines actionū ipozū. Vñ sicut corpus p gūitate vel leuitate stati fertur i locū suū n; prohibe at. Ita et aie statim soluto vincu lo aīnis p qd i statu vie declina bant. stati pmū consequūt vl penā nisi aliqd impediāt. sicut i terdū ipedit consecucione pmū pīm ueniale qd prius purgari optet. ex quo sequit q; premium

E.

¶ Illi etiam mors uiuet i pena.

differatur. Et quia locus deputatur
 aiabz scdm congruentia pini vel pene.
 stati ut aiā absoluit a corpore. vel
 in infernū demergit vel ad celos
 euolat. n̄ impediatur aliq̄ ratu quo
 opteat euolacōne differri ut pius
 aiā purget. Et huic ueritati auto
 ritates scripturę canonice mañfes
 te attestant. p̄ p̄m̄ documta sc̄oz.
 vñ contrū p̄ hēi ē h̄ndū. **¶ Chōs**
¶ Ex p̄dictis agnoscamus tñ eē
 loca aiabz deputata sc̄oz meriti uel
 demeriti. Et sciendū conr̄ de pena
 infernali. q̄ pena ipā infernal̄ ē i lo
 co corpali deorsū. i quo etnaliter
 affligūt tā hoies q̄ sp̄s mali. Af
 fligent̄ autē eodē igne corpali q̄
 cremabit et affliget sp̄s ac etiā
 corpā. nec tñ corpa illa cōsumet s̄
 semp affliget. alios plus. alios mi
 nus. scdm exigētā demeritorū. Ig
 nis aut̄ infernal̄ nō om̄s equa
 liter cruciabit. qm̄ ab eodē igne ab
 pl̄s alij min⁹ torquetur scdm q̄
 plus uel min⁹ peccauerūt. Quā
 uis aut̄ ille ignis sit corporeus nec
 possit agē i sp̄m̄ ipm̄ calefaciendo.
 agit tñ i ipm̄ ut instrumētū di
 uine iusticie ipm̄ ledendo. et ille
 dolor ē maximus. tñ p̄t̄ poten
 tiā diuine manus illū ignē ma
 nentis. tñ p̄t̄ sensibilitatē pa
 tientis. tñ etiā p̄t̄ imediacionem
 cōiunctionis. De tñ ignis acerbī
 tate b̄s Aug⁹ sic dicit. **¶** Quantū
 distat̄ material̄ ab igne p̄cto tñ
 distat̄ infernal̄ ab igne mali. rō
 tāta ē uolētia q̄ si marū uniu
 tas fluēt i ip̄ nec ad modicū re
 frigeraret. **¶** Et notandū q̄ r̄p̄

boarū aiē que i p̄nti uita moriunt
 p̄ culpā. i inferno p̄t̄te carū m̄tes
 eternaliter uiuet i pena. i qua ex
 istentes nō solū maiora p̄t̄a uerū
 etiā minora. tormēta paciēdo p̄t̄
 soluet̄. De hoc b̄s Greg⁹ x̄o moral̄
 sic dicit. **¶** Cuius h̄c uita mortua
 fuerit i culpā. luet̄ que fecit om̄ia
 nec tñ consumet̄. quia cruciat̄. nō
 extinguit̄. morit̄ et uiuit. desiat̄
 subsistit. finitur semp et s̄i fine ē.
¶ Nec solo auditu ualde tribula s̄t̄.
 quātomagis passioē ḡuioza. cum
 tormēta recipit̄ illi q̄ multas iiquita
 tes ex suis p̄ius desiderijs p̄t̄uerūt.
¶ Distita oīpotentis dei iusticia sup
 plicū a r̄p̄obis p̄ p̄uersis actibz
 erigit̄. eis mala usq̄ ad uborū ret
 bucionē reddit. ut qui de magnis
 malis debitoctes sunt. supplians tra
 diti etiā nouissimū quadratē sol
 uat̄. Illis n̄ m̄ima p̄cant̄. q̄ maiora
 i se mala distructe defleuerūt. s̄t̄
 quos magna p̄m̄it̄. etiā m̄ima p̄t̄
 i gehēna p̄t̄ affligūt. **¶** Gregorij.
¶ De igne etiā infernali Hugo
 de sancto uir̄ sic ait. In inferno di
 ignis eē inextinguibilis. et q̄ ut sp̄
 ardeat nutrimento nō eḡ. p̄ ab uas
 m̄udi demōibz etnalit̄ cruciandis
 p̄parat̄. In q̄ s̄z igne etiā homines
 maligni cū demōibz etiā penam
 passuri s̄t̄. q̄ i hac uita p̄t̄i ad
 culpā eis consenserūt. Adhuc ism̄
 aut̄ sceleratorū a corpibz egressē
 statū retrudū. **¶** Nec Hugo. In quo
 etiam inferno cat̄ et ē calor ignis.
 stridē frigidis tenebre sunt. lac
 me iteiores aspect̄ demonū. tlamoz

st

G

Ca. xiiij

improperium. ariditas sitis fetor sulphuris. omnis consuetudo. vincula. carcer. tumor. dolor. pudor. rancor. tristitia. carencia visionis dei. ablacio spei omnis salutis. In quibus etiam penus erit afflictionum varietas. et cum varietate acerbitas et acerbitate terminabilitas. ut ad exhorum supplicium. tormentorum fumus ascendat in sella scelerum. **U**bi etiam considerandum put dicit Thomas de aqua. quod spiritus damnati nunquam sunt ex inferni. nisi ex dispensatione divina. vel ad instructionem vel ad exercitium elationis. **U**bi autem erit infernum sic spiritus tamen videt ignem inferni. unde cum ista visio sit immediate affligens. ubique sunt ab igne inferni affliguntur. **U**bi sicut gloria scelerum non minuit si aliqui ex celis empyreum sunt. Ita etiam in nullo minuit pena damnatorum si ex inferni divina dispensatione ponuntur ad tempus. **S**icut et dyabolus ubique sit sive in aere sive sub terra. sicut tamen tormenta suorum flammam. **Hec** Chrysostomus. **D**e purgatorio etiam sciendum est primo. quod ille ignis purgatorius scilicet est corporalis ignis. per quem tamen spiritus iustorum qui in hac vita penam non tulerunt impleverunt ac satisfactionem dignam affliguntur secundum plus et minus. **S**icut quod plus de cremabili seculo ex hac vita tulerunt. **A**ffliguntur autem minus qui tamen in inferno. **Q**ui in hoc mundo non tamen ita graviter quam speret et sciatur se in inferno non esse. licet forte per penam magnitudinem hoc aliquo modo non adveniat. **H**oc autem pena ab igne corporali afflicta purgantur spiritus a viciis

scelerum et reliquis peccatis. quibus sufficienter expurgatis immo emolantur et inducuntur ad gloriam paradisi. **E**t non dum quod divine iusticie ordo hoc exigit. ut spiritus ab igne mali habeat puniri. ut sicut secundum ordinem nature anima vomitum corpori ut influat vitam. sic puniat ut punibile punientem a quo suscipiat. **E**t quia viri iusti qui sunt in gloria non sunt digni nisi pena transitoria. et tanto maiori pena digni sunt quanto maiora commiserunt peccata. et magis egerunt penam. **H**inc est quod ab igne mali puniuntur temporaliter. quidam tamen diutius. quidam vero brevius. quidam acerbius. quidam levius. scilicet quod ratio exigit offensarum. **R**ate est enim ut dicit beatus Augustinus. quod tamen vult dolor. quantum habet amor. **T**anto enim quod difficilius purgatur. quanto medullis cordis eius intimius amor inheret mundanorum. et ideo tanto vultur torquetur diutius. quanto affectus qui venialibus adhererat fortius. **U**bi tamen beatus Augustinus de hoc sic dicit. **P**ost hanc vitam mercedibile non est. nonnullos fideles per ignem quendam purgatorium quanto magis minime de bona penam dilexerunt. tanto tardius citiusque saluari. **U**bi non frustra illa tanta distinguitur. **A**plius lignum fenam stipulam. quod illi edificat. qui et si aliena non rapiunt rebus tamen mundanis hominibus decessis aliquid dilectum inheret. quod secundum suos amandi modos diutius ut lignum. vel minus ut fenam. vel minimum ut stipulam ignem suscipit. **Q**ui vero si edificat aurum. argentum. lapides preciosos. de utroque igne securi sunt. non solum de illo eterno sed etiam de illo emundatorio quod purgabit quidam

h

f

k

l

saluandi. In auro intelligit contē
placō dei. In argento dilao p̄miu.
In lapide p̄ioso bona opa. **Hic**
obia p̄t. Si p̄ lignū fenū stipulam
intelligūt venalia p̄cā. et nullus
ideo p̄fecto ē qui venialit nō peccat.
g^o qui edificat aurū. argentū lapi
des p̄iosos. edificat etiā lignū fenū
et stipulā. g^o p̄ ignē trāsbūt. **De**
hoc sciendū q̄ nō om̄s qui veniali
peccat. lignū fenū et stipulā edifi
cat. lignū q̄ppe fenū et stipulā acu
pi p̄nt sc̄larū rerū q̄uis licite con
cessoz. tales cupiditates. ut amitti
s̄n̄ dñi dolere nō p̄nt. **Hec** g^o edifi
cat is qui cogitat q̄ m̄di s̄t quō
placeat mundo. q̄ etiā diuicias suas
quodā affrū carnali tenet. t̄n̄ ex
eis multas eleōsmas facit. nec pro eis
aliqd̄ fraudis vl̄ rapine molit.
Ex h̄is igit̄ patet. q̄ nō idē hō s̄m̄l
hec et illa edificat. Illa n̄ edificatō
p̄fectoz t̄n̄ ē. q̄ nō cogitat place m̄
do s̄ t̄n̄ dō. q̄ et si venialit aliqn̄
peccat. fuce caritatis ita absūt.
i eis p̄cā sicut aq̄ gutta i cami
no ignis. et iō nūq̄ vel vazo p̄cā
sc̄arū cremabilia. Si vō m̄dū p̄po
neret. nō s̄ edificaret s̄ destruerent
fundamētū. **Affrōes** igit̄ carnales
quibz dediti s̄t domibz cōiugibz pos
sessionibz ita ut nul̄ p̄ponat xp̄o.
signat̄ illis t̄bz q̄ i m̄tes p̄fōz nō
cadūt. et si venalia nō admittat. i
cordibz vō nūmōzū m̄terdū durant
vsq̄ in finē qui cū talibz edificatō
t̄n̄ s̄nt s̄ dissoluet̄ in igne. ip̄i vero
merito fūdamētū salui erūt. ḡiussi
mā t̄n̄ penā sentiet̄. **Ex** quo appet

quātā h̄ m̄iaz ex h̄ibz deus. q̄ntā
excreat ibi seueritate. t̄n̄ p̄ eodē p̄cā nil
to ḡiuis ibi puniat q̄ h̄c. **Ubi**
etiā nōndū q̄ s̄t nōnulli q̄ capita
lia c̄mina nō cōmiserūt. vl̄ si cōmi
serūt p̄ p̄nāz. et satisfactioz. licet in
sufficiētē i venalia cōmutauerūt.
et m̄ta venalia addiderūt. **In** tales
q̄ nō h̄nt capitalia euadūt m̄fernū.
s̄ q̄a h̄nt venalia nō statī i celū r̄spūit̄. s̄
i locū mediocre h̄ ē i purgatorū. vbi
tā diu detinent̄ quousq̄ ip̄a venia
lia p̄ ignē p̄gatorū cōsumunt̄. vl̄
p̄ suffragia sc̄arū r̄dmū. **Vñ** dicit
br̄is Aug^o. Cui capitalia c̄mina
nō admittūt. s̄ ad minuta p̄cā
da faales. ad r̄dmēda negligentēs.
ad vitā et̄nā s̄n̄ dubio venturi s̄t.
s̄ p̄us a m̄ hoc sc̄lo p̄ dei iusticiam
amarissime s̄nt torquēdi. aut per
multas eleōsmas et orōnes liberadi.
aut c̄te illo igne de q̄ dicit̄ Ap̄t̄. sic t̄n̄
q̄ p̄ ignē. longo t̄pe cruciandi. **Et**
aut̄ s̄nt illa venalia. s̄c̄ b̄ Aug^o
enuat̄ dicens. Quociēs aliq̄s in
abo et potu p̄h̄ accipit q̄ nec̄ sit.
quociēs flagello dei ip̄aciens fue
rit. quociēs plus loquit̄ q̄ opt̄. p̄h̄
tacet q̄ expedit. quociēs malas co
gitatōnes s̄n̄ cōsensu admiserit. q̄
ciens i diuino seruiū negligens
fuerit. quociēs t̄ena dilexerit c̄t̄ deū.
Hec et h̄is silia ad minuta p̄cā
pt̄ne dubiū nō ē. **Ex** quibz p̄cā
licet aīā nō dapne. t̄n̄ velut q̄busdā
pusillus. q̄ q̄ horrida sc̄abie defor
mat̄ aīām. ut ad c̄plexus dei i celo
nullatenus admittat̄. **Et** iō quidq̄
de h̄is minutis. et̄nūis orōnibus

cleosimarū largitionibz. misericordie
 opibz. missarū cōpaciōibz. ieiunijs.
 et indulgentijs eoz qui i nos peccā
 uerūt assidue edeptū nō fuerūt. aut
 hic multis tribulacōibz expiat. vñ illic
 i purgatorio demūt. hoc ipm tamē
 aiā plus patit et min⁹. Quā diu
 sitatē aplis insinuat. ai vocat eadē
 minuta. ligna fenū stipulā. nō q
 st talia. s. qz cruciat pl⁹ et minus.

Quēdū enā q ignis p̄gatorū val
 de dur⁹ et acerb⁹ ē. ita q nulla hui⁹
 mundi pena illi dolōra penē cōparā
 possit. Et hoc pbat b Aug⁹ sic dicit.
 Ignis purgatorū durat e. qz qdqt
 i hoc seculo videri aut cogitari p̄t.
 Quis n tribulatio quātūcūqz magna
 vñ lōga i hac vita. modica ē respectū
 p̄gatorij. Et iō totis viribz vniūsqz
 laboret. ut capitalia cōmīa possit
 euadē. ⁊ minuta peccā ita bonis opibz
 edime. ut de ipis nichil videatur
 remane qd ille possit absumē ignis.
 Illi autē q capitalia cōmīa cōmit
 tūt. si q diu viuūt ea p̄nē medi
 camētis edime noluerūt. ad illū
 puenient de quo dñs dicit. Itē i ig
 nē eternū. Et iō qui ab ista pe
 tua pena ⁊ ab illo p̄gatorio igne
 desiderāt liberari. cōmīa capita
 lia nō admittāt. a si iā cōmiserūt
 frūiosa agāt p̄nā. addētes lac
 mas rugitus et gemit⁹ lōgo con
 tinuatos tpe. et illa pua vel coti
 diana peccā bonis opibz edime
 nō desistat. h. Aug⁹. Et qā dur⁹
 ē vel ad modicū illa tormēta sen
 tire. iō tūc⁹ ē et saluber⁹. ut i p̄nti
 vita hō subeat p̄gatorij rēmediū

et p̄nt. ut illas penalitates euadē
 possit in futū. De h. Hugo de scō
 viat sic ait. Est ignis quidē q p̄gatorij
 durat. vbi mūdant et p̄gant q h cor
 rige ceperit et nō fecerit. Cui autē i
 hac vita nec incipe voluerit. ibi con
 sumare nō p̄nt. Quibz at h cōrrectio
 suā incipe datur. illic cōrrectio
 suā reseruat. Un tūc⁹ oīno ē ut h
 incipe et p̄ntē contēdas. ut illic mit
 il t faciendū vñ patiendū supsit.
 Durū ē tormēta illa vñ ad modicū
 scire p̄ptā t tūc⁹ oīno ē. ut h ⁊ ma
 pias et p̄ficias qd face debes qd si p̄fi
 te h nō potueris. tñ si ichoaueris noli
 despare salu⁹ eris sic tñ qz p ignē. ar
 debis quidē donec cōsumptū fuit qd
 cremabile potas tu at salu⁹ eris.
 qm fidamētū vite i te p̄māsit ca
 ritas dei. h. Hugo. Et sciendū. p̄nt
 dicit h. Hugo de scō viat. qz t̄bz modis
 purgatio peccā agit. Aliqñ scdm
 solā seueritatē. Aliqñ scdm solā me
 tate. Aliqñ scdm solā modēracōne vñ
 usqz. ut miseratō ipā nō sit sñ nōnul
 la seueritate. nec seueritas sñ misera
 cōne. Siquidē i igne p̄gatorio ē into
 lerabilis afflictio. sñ totius cōsolacō
 nis rēmediū. In voluntaria satisfactōe
 ē afflictio cū multiplici cōsolacōe.
 In lauacro rēgnationis plena emē
 datio nichil hñs afflictionis. In
 purgatio agitur p mēdiū. ⁊ p fla
 gellū. ⁊ p lauacrū. Quēdū p̄gatorij
 ignis scōra peccā extoquit. ⁊
 flagellū satisfactōis palca peccā ex
 cutit. ⁊ lauacrū rēgnationis peccā
 macula absqz pena diluit. Sunt
 mlti q in extremis veracē penitet.
 s. moete p̄nti tēp⁹ satisfaciendi nō

hinc et hinc quidem in eorum peccatis quod iniquitatis et impietatis est ad veram eorum penitentiam remittit: quod vero turpitudinis et impietatis purgatio igne excoquit. Et hinc dominus intelligit quod in peccatis habet: Beati quorum remissa sunt iniquitates. Alii tamen magna devocione ad confessionem veniunt, et cum omni studio et sollicitudine satisfactionem solvunt, et turpitudinem suam caritatis operibus et virtutum varietate obducunt. fit itaque in eis quod alias legis: Caritas operum multitudine peccatorum. In hinc adimplet illud per scriptum. Beati quorum tecta sunt peccata. Quibus post multa flagitia et blasphemias de iudeis et gentibus venientes in christo regenerantur: quibus tamen pro peccatis malis nichil satisfactionis invenit: quia in peccatis in christo de ante actis peccatis malis nichil imputat. Et talibus puta esse dominus: Beatus vir cui non imputavit dominus peccata. Et si nonnulli quanta perfunde et intime penitent, et tante devocione ardore in ipsa sua penitentia fervent, et tamen de domini pietate presumunt, ut hoc ipsum in eis ad peccatum suorum expiationem sufficiat, et dominum sibi pro omnia placabile reddat. Testatur hoc tamen sermo penitentis latro ille, qui statim audire meruit, hodie mecum eris in paradiso. Cuiusmodi quilibet in eorum currit numerum quibus a domino non imputat peccata, sed dimittunt eis peccata multa quoniam diligunt multum. **H**ic **kyrie** **O**bi etiam considerandum quod in peccato duo sunt remittenda: culpa videlicet et pena. Culpa remittitur per confessionem et cordis purgationem. Sed culpa dimissa adhuc remanet peccata remittenda quantum ad penam: ad cuius remissionem

P

requirit satisfactio que fieri solet per bonum opus caritate firmatum: et hoc scilicet plus et minus prout unusquisque in peccatis et facinoribus excessu. Et non dum quod remissio culpe aut nulla est aut totalis, et remissio pene fit per partes et non tota simul de eorum auxilio, aliquando fiat tota simul, prout fervore penitentis et ex liberalitate dei. Et hoc maxime fit cum omnipotens deus cor hominis per gratiam compunctiois accendit, et ferventes lacrimas pro peccatis et excessibus effundit facit, quod ita habundantes esse prout quod peccata omnia non solum quantum ad culpam vincenda quantum ad penam valet abluere. **O** Maria magdalene ex fundo corde dilectionis lacrimis suis christi rigavit pedes. Dimittuntur tamen peccata tua, non solum quantum ad culpam sed etiam quantum ad penam, pro vehementer amore caritatis dei. **S**icut etiam legitur de beato petro, quod per negationem tamen egressus est foras et fleuit amare, cui statim dimissum est totum peccatum. **E**t in signum huius domini per resurrectionem suam dignatus est sibi singulariter apparere, et in eadem apparere ipsum mirabiliter consolari. **E**t quibus colligere possumus, quod ad peccatum delendum peccatum quantum ad culpam et quantum ad penam, nichil ita efficitur, quod ex fundo et humili corde peccator. **C**um exhortando affinat beatus Bernardus ita dominus. **O** homo una lacrima de puro corde et contrito peccatore, plus purgat animam quam ignis purgationis infra spatium annorum. **H**ic Bernardus. **O**nde videlicet penitentes non solum emundat vitam suam virtuose et religiose vivendo, unde etiam de peccato omnium ut gratia

Et ideo ab illo domino audivi me ruit. quoniam diligere multum

Ca. xiiij

computationis et lacrimarum illis donec
 tur: ut a suis excessibus in presenti vita ab
 lu perfecte mereantur. **C**um enim gratia
 se obtine a domino confidentes cum peccatis
 dicunt. **D**abis nos pane lacrimarum
 et potum dabis nobis in lacrimis
 in mensura. **A**t si dicat. **T**anta suffi
 cientia ac mensura expolletur: des no
 bis, ut sufficiat ad delendum perfecte
 peccatum quantum ad culpam et quantum ad
 penam: et purgati et mundati post
 hanc peregrinationem sine impedimento ad
 te pervenire valeamus. **T**alis vero
 anima exuta a corpore non habet impedime
 tum culpe vel penae temporalis debite, statim
 auolat ad gloriam. **H**oc etiam patet
 ratione: quia talis anima per gratiam quam habet
 digna est gloriae, et non habet impedimentum
 propter personam vel totius naturae: quia illud im
 pedimentum per christi mortem fuit abla
 tum, quia pro morte sua amovuit impedi
 mentum naturae, et ascendens ad celos misit
 donum gratiae, quae ab eo erat natura ad
 consecrationem gloriae. **E**t hoc non dicitur,
 quod peccatum veniale minuit fervorem ca
 ritatis in hoc, et potentias animae in bonis
 operibus lassat et retardat propter hanc
 vitam, quia homo qui dicit et posset statim pro
 mortem evolare: cogit propter peccatum ve
 nialia ad tempus in purgatorio expect
 tare. **T**unc non ab aliquo facies dei vide
 bitur: donec solvat minimum gravita
 tem venialium peccatorum. **O**portet, non quibus
 ita mundum esse ante introitum paradisi:
 sicut fuerat in innocentia baptismali.
Vn nunc est quod diu sumus in corpore, ut
 secundum dominum apostoli mundemus nos ab
 omni ignorantia carnis et spiritus proficiamus
 sacrificatorum in timore dei, ut purgati

lacrimarum

H

a glia

et mundati ac virtutibus decet ad or
 nati. propter hanc vitam sine lesione ac molestia
 possimus cum pace videre faciem dei.
De hoc beatus Augustinus sic dicit. **C**um temporalibus
 bonis digna gesserunt per fluvium
 ignis non transibunt: quanta fuerit pec
 catorum mensura tanta et presentium merita.
 quantum stulta iniquitas gessit tam sa
 pientis pena discuriet, quae omnia ab anima
 separari per electuras et lacrimas compe
 diosa transactio potuissent. **C**on
 tamus ergo nos ad meliora dum in nra
 peccata se in medio habet extinguamus mor
 tem moriendo peccatis, hanc iam vitam vite me
 ritus comparat. **H**ec Augustinus. **T**ertio
 videndum est de celesti gloria, ad quam san
 ctorum animae quae sine impedimento se statim postquam
 solvantur a corpore perveniunt, et sanctorum an
 gelorum consortio iunguntur. **D**e hoc beatus
 Gregorius in libro moralium super illo verbo
Cui sunt interiora austeri, sic ait.
Quid namque austeri nomine, non feruor sancti
 spiritus designat, quo dum repletur quisque
 fuit ad amorem patrie spiritualis ignis.
Interiora ergo austeri sunt occulti illi an
 gelorum ordines sanctissimi patrie celestis,
 quos implet calor spiritus sancti. **I**lluc quippe san
 ctorum animae et non carnis exiit, et postea
 carnis restitute perveniunt, et quasi astra
 in abditis occultantur. **H**ec Gregorius. **E**x
 etiam de sancto victore de hoc sic ait. **A**ima
 iusta de ergastulo et vitulo carnis
 egredies, liberata de seculi temptationibus
 transibit ad gloriam filiorum dei. **F**elix
 ille transitus quo iustus pro actione bo
 na rapit stolam immortalem, et evadens mi
 seriam intrat gloriam, et pro labores invenit requiem.
Sicut namque mortui, qui
 in domino moriuntur. **A**mo dicit spiritus ut

D

et deus. ut requiescat a laboribus suis.
Agent. n. ibi diem solepne cu angel
 coea altissimo dno. Ibi gaudentes cu
 btis spiritibz i gaudio solepmitatis
 illius. glorificacoe suoz corp m feli
 ceter expectat. Ibi hitantes i excelsis
 videt regem in decore suo. **H** Richardus

Nra aut scie i illa etna btitudine fru
 ut dei visio. q. videt deum p certam
Vn dno i cruce dixit latroni. Hodie
 mecu eris i paradiso. ubi noie pado
 si notur dei fructu. q. pacta passioe
 ta ipe latro q. alij qui in limbo fu
 erut deum p certam viderut. et ideo
 conr aie bte et innocentes nec hntes
 aliqd ipedimeti postq. a carne so
 lute fuerunt ad celestem priam pdu
 cunt. et fruit dei visioe. **V**n b. Gre
 i moral sic dicit. Vnicuiusq. sa aia
 corrupcione cernis exuta ad deum mox
 dunt. q. pro nobis i morte sua spo
 te cecidit et de morte resurrexit. **V**n
 nos qui redeptoris gra i depti sum.
 hoc ia celestis muneris hem. hnt cu
 aie nre hitacoe subtrahim. mox
 ad celestia pnuia ducam. **H**ec Gre
Premiu vo celestis pnc qd ali
 ud q. visio scie trinitatis. ac fructu
 illius. qua fruit omis aie scie i illa
 felici equie constitute. ad qua iocun
 dissima iquie aie innocentes p. pt
 nitencia satis purgate. a dno p.
 ista pgnacoe suscipuit. **D**e hoc
 p b. Aug. sic dicit. Aie scie q. i hoc
 scio a p vite innocencia pure sunt
 aut pme pgnant. satisfactoe a nro
 saluatoe suscipu. et cu eo credede
 se ce. scis deum. **A**pli. Cupio dissolui
 et ee cu xpo. **H**ec Augustinus. **B**is

etia Grego i libo dyalogoz de hoc
 sic dicit. **L**uce clarus constat q. per
 fctum aie mox cu h. aie nus clausu
 erut. i celestibz sedibz rapuit. **C**o
 ppa p se vitas attestat dices. **V**bi
 cuq. fuerit corp. illuc cōgregabūt
 et aquil. quia ubi ipe redeptor nre
 e corpe. illuc paul dubio colligunt
 et aie iustoz. **E**t Paulus dissolui cu
 prebat et ee cu xpo. **C**ui g. xpm in
 celo ee no dubitat. nec pauli aiam
 i celo ee negat. **C**ui et de solucione
 sui corpis atq. hitacoe pnc celestis
 dixit. **S**am. qm si celestis domus
 nra hui. hitacoe dissoluat. q.
 edificacoe habem. a deo domu no
 manufacta s. etna i celo. **S**ed si ne
 i celo st aie iustoz. qd e qd i die iu
 diti pro sue iusticie retribucoe rea
 piant. **H**oc eis nimiru cecidit i iu
 dicio. q. nre aiaz sola. postmodu vo
 etia corpm btitudine pfrua. ut i nra
 quoz carne gaudeat i qua dolores
 p dno cruciatu q. ptulerut. **H**ec Gre.
Vbi tm notandu. q. aie scis an
 resurpacione corpm eius sint i etna
 felicitate et in visione dei. tm adhuc
 cogitat de resurpacione pnc corpm. et
 id. ppt tale desideriu qd ad corpm hnt
 eoz btitudo no e ita pte plena sicut
 erit p. resurpacione corpm. **D**e hoc
 b. Ber. sic dicit. **A**ie a carne exute
 ia pane doloris no abat. s. vinu
 amoris p. abu pleni. haurie pmit
 tunt. no tm puru s. cu lacte mixtu.
 ut quilibz illaz dice possit illud can
 ticoz v. **S**ibi vinu meu cu lacte
 meo. **V**ino n. dnu amoris miscent
 etia tuc dulcedine i nalis affcione.
 lactis.

qua rsume corp⁹ suū gloriōsū
desiderat. Estuat ergo tūc vīno sacte
caritatis potata s̄ plane nodū ad
ebrietatē celicā. qm̄ tēpat interī ardo
rem dīne caritatis p̄mixtio huma
ni lactis r̄ nālis affectionis. Ebrietas
deniq; corp̄alis auerte mentes atq;
oīno īmemores reddē sui. s̄ nō ex to
to oblita sui que adhuc de p̄o corp̄e
cogitat r̄ suscitando. p̄t qd̄ desiderū
aīa p̄fē b̄tā eē nō p̄t sicut p̄ r̄surrex
tionē corp̄is aī cōsumabit. **Her. 2° Ber.**

Nā aīa. p̄t talē affōnē quā ge
rit ad corp̄. r̄tardat quodāmo ne tō
intēsiōe p̄gat ī illud sūmū bonū qd̄
ē deus. nec tñ p̄pter hoc desinit eē b̄tā
q̄uis nō cōsumate. nec etiā aliq̄ue
dolore sentit ex hūmīsmō desiderio
nāli. hoc affirmat b̄ Aug⁹ s̄ Genes
sic dicens. **Ac** inest quidā natural
appetit⁹ corp̄⁹ m̄strandi. quo appeti
tu r̄tardatur quodāmo ne tota in
tēsiōe p̄gat ī illud sūmū celū q̄dū
nō subest corp̄⁹ aī⁹ administrōne
appetit⁹ ille cōquiescat. nō obstante
tñ illo desiderio aīa ī p̄a eē b̄tā lic
nō cōsumate. et tñ nullū dolore sen
tit ex illo naturali appetitu. **Her.**
Augustin⁹ filius Ca. xv

Desidero etiā ultimo scire de
resurrectiōe mortuor⁹. de fi
nali iudicio. ac de glā etna
quā possidebūt etiā ī illa celesti p̄a.

Sicre debes de **Pater**
resurrectiōe mortuor⁹. qd̄ de
sicut ē potentissim⁹ ī colla
cōne grāz. Ita ē et iustissim⁹ ī re
bucōne stupendior⁹. Quia igit⁹ meruit
hō vel demeruit ut ī aīa sum⁹ et corp̄e
p̄nuat. vel ī vtroq; p̄miū adnō cō

sequat. **I**deo ī eisdē optz ipm̄ r̄surgē.

Ad vocē aut⁹ tube resurgēt mortu⁹.
sicut aut⁹ apls **D**uplicat vō intelligi
t⁹ illa vox. **S**cdm̄ q̄sdā n̄ illa vox tube
ē ipm̄ xp̄i r̄surgē īperat⁹. **S**cdm̄
alios vox tube ē manifesta r̄ appicio
Vn̄ dicit b̄ Greg⁹. **T**ubā sonare non
ē aliud. q̄ mūdo iudicē filiū dei de
mūare. **D**e resurrectiōe at⁹ corp̄or⁹
hoc tenendū ē. qd̄ om̄ū corp̄a r̄sur
gent ī resurrectiōe gnāli. nulla erūt
in eis differentia q̄ntū ad ordinem
t̄p̄is. s̄ mag⁹ q̄ntū ad ordinē digni
tatis. **N**ā mali surgēt cū suis deforma
tatiōe. penētib⁹ miseriis et defectib⁹
q̄s habuerūt ī statu vīe. q̄ malis
r̄surrectiō nō ē ad vitā s̄ ad suppli
cū. **I**deo nec ē qd̄ ipm̄ cū suis infirmi
tatiōe deformitatib⁹ et defectib⁹ sus
citent. **B**oni vō suscitabūt ī opti
mis condiciōib⁹. ac p̄ hoc nec ē qd̄
eis vīa detrahant⁹ et natā seruet.
Om̄s vō tā boni q̄ mali r̄surgēt ī
tegrī corp̄e debita statūra s̄z etate
plenitudinis xp̄i. **R**esurrectiō igit⁹
tria corrigit ī nā. sc̄z defm̄ sicut ī
pueris et ī mutilatis. **D**uplū s̄z
vnguū crinū et hūmīsmō. **E**ro
rē sicut mōstruositatē mēbroz. **R**e
surgēt q̄ corp̄a eadē rūō q̄ p̄us erāt.
ex eadē puluē ad quē redacta fuerāt.
ita q̄ quascūq; aurās vel sinūs tre
pulus ille disposus fuerat. ad ean
dē aīam redeat. que ipm̄ p̄mitus
dū crearet et vīuerec aīauit. **N**on
solū resurgēt corp̄a q̄ntū ad men
bra p̄ncipalia. s̄ etiā salus capul
lis et ceteris mēbra q̄ faciūt ad de
corē. **N**ōndū etiā qd̄ duplex est
mors. v̄z aut⁹ p̄ culpa r̄ corp̄is per

pena. **H**is erit duplex resurrectio: aut s p gram, et corpus p gloriā. Et sicut i pms pntibz mors culpe intulit mortē penē: ita resurrectio aut p gram, causabit resurrectionē p gloriā. **D**em considerandū q post resurrectionē statim erit iudiciū: quo deus pr p dnm nrm ihm xpm iudicabit viuos & mortuos, bonos & malos, reddendo vnicuiqz scdm exi gētiā mētorū. **I**n hoc aut iudicio fi et apia libroz scz consūoz quibz merita et demēta vniūsoz subripis & ceteris inotescat: faciente h virtute illis libei vite, vbi scz icarnati: qui in forma deitatis non videt n a bonis. **I**n for vō humanitatis i q et scētia pmulgabit, videbit tā a bonis q a malis: licet tribulis i eadē forma appareat i probis, et blandus iustis. **Q**s existimāe pōt q horribile est pccozū illud vltimū iudiciū ex oī pte, q sup erit iudex vrat, subtilis infem pates int consūā i mēdes, ex totus mūd ardens. **A** dextris pccā accusantia. **A** sinistris infirmita demonia ad supliciu thētia. **V**stet pccoz tot malis iudicū qd facies. **I**ate impossibile erit: appare intolerabile. **T**otus etiā mūd tūc accusabit pccozē, qz offēso creatore offēdit oīs creatā. **A**stabūt etiā oīs corā illo tremēdo iudicio: ut referat vniūsqz qd gessit siue bonū siue malū. **I**sto erit dyabolus et citabit vitā professionis nre: & obiciet nob i facie quidqd fecerim in qua die i quo loco peccauerimus: et qd boni opis tūc tps facē debuerim. **E**t si tales iuenti fuerimus

exultabit ille aduersarius nr i conspectu iudicis: supiorē se nobis ex clamans, agens talē causā apud talē iudicē. **D**icet nāqz dyabolus. **E**st sime iudica iudex istū meū eē ob culpā, qui noluit tu eē ob gram. **H**oc tremēdū iudiciū vniūsqz fidelis timē debz: q diu ē i pnti vita cōstitutus semetipm diiudicet: & p vite i no: etiā purā consūāz acquirē studeat: que i illo metuēdo iudicio p valebit q oīs thesauri. **D**e hoc b Bern sic dicit. **Q**uid tā pauendū qd tā plenū anxietate excogitari pōt: q iudicandū astare illi tanti iudicis tribunali: & mētā tū adhuc sub distracto iudice expectare sentētia. **V**eni et inq dies iudicij, vbi plus valebit pura corda q astuta vba, consūā bō qz max subia plena, qm quidē iudex ille nō fallitur vōbis nec flectet donis. **V**erendū ē valde cū ad hoc ventū fuerit: ne tā i subtili examie mltā nre iustitiae ut putant pccā appartant. **V**nū ē tūc si nosmetipos diiudicauē vniū nō vtiqz diiudicabim. **B**onū iudiciū: qd me illi distracto diuinoqz iudicio subducat et abscondit. **V**olo vultui ut iudicet pntari: nō iudicā d. **A**udient interī frēs: et tribule illā expectatōne studeam: pnti declināe iudicio. **C**uiūqz n iudicari dissimulant eo iudicio qd nō ē i quo pnceps h mūdi ciet foras: iudicē expectēt vel tuncat magis a q ai ipō pntape suo ciant foras & ipi. **H** Bern. **U**bi nōndū: q quatuor erit ordinēs i fūto iudicio. **Q**uā n iudicabūt et dāpnabunt: sicut illi q fidē habuerēt in opibz. **Q**uidā iudicabūt et salua

L

bunt: ut hii quoru merita bona p
mixta st aliquibz malis venialibz.
Quida no iudicabunt & dampnabunt:
sicut hii qui caruerut fidei.
Quida no iudicabunt s saluabunt et iu
dicabunt: sicut pfa viri et contemptos
mudi. De hoc hctur xxvj libro moza
l' ubi b Greg sic dicit. **Que** quippe
st ptes: elocu sz et i'probou. **U**bi
nu ordines hysdem singul ptabz con
tinet. **Alij** naqz iudicat et peit. qbz
voce dnica dicit. **Esurui** et no dedis
tis m manducare. **Alij** vo i extremo
iudicio & peit et no iudicabu. **De** qbz
dñs dicit: qui no credit ia iudicatus e.
Ex eloz vo pte alij iudicant et ig
nant. q vite maculas lacrimis tguat:
qua mala pcedentia fas sequentibz i
dimentes. quiddo illicitu aliqn fecer
unt. ab oculis iudicis elosmaz sup
dacione cooperiunt: quibz iudex venies
i dextera consistentibz dicit. **Esurui**
et dedistis m manducare. **Alij** no iu
dicant & regnat. qui pcepta legis p
frone vritu trisendunt. quia nequaqz
hoc solu qd auctis diuina lex pcepit
imple contenti st. s prestancia desi
derio pl exhibe appetit q pceptis
gnalibz audire meruerut. qbz dnica
voce d. **Vos** qui reliquistis dia & secu
ti estis me. cu sederit filius hominis
i sede maiestatis: sedebitis et vos sup
sedes duodea iudicantes duodea tbs
isrl. **Hii** itaqz i extremo iudicio no
iudicat & regnat. qz cu auctore suo
caia iudices veniunt. **Relinquentes** qz
pe oia pl pmppta deuocoe exsequunt.
qz ubi gnalit audierit. **H Greg**
Credu est caia q due sine in

illo iudicio feret: vna p bonis alia p
malis. **Quia** circa bonos cotuz septē
clausulas. **Prima** e amabilis xpi vo
cacio ibi Venite. **Secda** e diuina bene
dictio ibi bndicti. **Tercia** patna di
lectio ibi pris mer. **Quarta** e imune
rationis retribucio ibi papite. **Quinta**
regni assignatio ibi regnu. **Sexta** e
glorie pparatio ibi qd vobis patu est.
Septia caia pdestinacio ibi. ab origi
ne mudi. **Itē** snia cont malos cotuz
sex clausulas. **Prima** a deo sepacionem
cu dicit. **Itē** Secda maledictione ibi. aya
ledicti. **Tercia** incarcerationis inclusioz
ibi. **Quarta** pene acerbitate ibi. **Ignē**
Quinto liberacionis despatone. **Ibi**
etnu. **Sexto** demonu associacione. **Ibi**
qui pparat e dyabolo et angelis ex.
Ubi caia notandu. q st nonnulli ip
bi q fine suis pccis ipone no curat.
quia fine hre futu supplicia suspiciant.
De talibz dicit b Greg xxxij mozal
sic dicit. **Sunt** quida q idcirco pccis
suis pone fine negligunt. qz habe qn
q fine sup se iudicia suspiciant. **Quibz**
breuiter rndem. **Si** qngz finienda st
supplicia i'probou: qngz caia finienda
st gaudia btozu. **P** semetipam enim
veritas dicit. **Ibunt** hii i supplicium
etnu. **Iusti** at m vita etna. **Si** g no
e vni hoc qd minatur: neqz illud vni e
qd promisit. **Ac** inquit. **Ideo** etnam
pena pccibz minatur e. ut eos a pec
catoru ppetracione conpesceret. quia
creature sue etna supplicia minari
debut no mfee. **Quibz** etiam rnde
m. **Si** falsa minatus e ut ab iust
ticia corrigat. caia fla e polluat. ut
ad iusticia prouocet. **Cui** da pro
missionibz suis i'probou supplicia

C

S

Sic tormēta agūt. ut sp̄ renouent.

finiri asserūt. asserōne sua etiā elcōz
 p̄mia r̄muneracōnes q̄ confundunt.
Quis hanc eoz vesaniā tollēt. q̄ co-
 nant astruere v̄m nō eē qd̄ veritas
 de et̄no m̄nata ē. & dū satagūt deū
 phibe misericordē nō veniūt predicare
 fallacē. **Ac** inquit. Sine fine nō d̄z
 puniri culpa. que cū fine peccata ē.
Iust n̄m̄m̄ ē omnipotēs deus. et qd̄
 nō et̄no peccō cōmissū ē. et̄no nō debet
 puniri tormēto. **Quibz** r̄ndem sp̄ r̄tē
 dicent si iustq̄ iudex districtusq̄ veni-
 ens nō corda hom̄n s̄ sc̄a pensaret. **Inqui-**
 r̄ cū fine deliquit. quia cū fine vixerūt.
Voluissent quippe sine fine viuē. ut s̄n
 fine possent i iuicitatibz p̄manē. **Sc̄a**
 magis appetūt peccare q̄ viuē. et hic
 semp̄ viuē capiūt ut nūq̄ desinat pec-
 care cū viuūt. **Ad** districti ergo iudi-
 cis iusticiā p̄tinet. ut nūq̄ careat sup-
 plicio. quocū mēs i hac vita nūq̄ vo-
 luit care peccō. et null̄ det̄ i quo t̄m̄
 v̄lōnis qd̄ dū valuit noluit h̄c t̄m̄
 criminis. **Omp̄s** n̄ deus quia pius est.
 miserōz cruciatibz nō pasit. quia at
 iust̄ ē. ab iniquoz v̄lōne i p̄petuū
 nō cedat. **H̄ Greg.** **De** eterno etiā
 supplicio i p̄zobis p̄parato. et q̄ pena
 inferni finē nō habeat. d̄ndit b̄. **Bin̄**
 i tractatu de miseria hoīs ita dicit.
Quis putas tūc meret̄ ē. q̄ tristi-
 cia. cū iusti sepabunt̄ a consorcio
 sanctor̄ et a visione dei. & edent̄ in
 p̄tate dyaboli. & ibūt cū eo in ignem
 et̄nū. **Ibi** erūt sine fine i luctu & ge-
 mitu. p̄cul quippe exulati a b̄tā p̄iā
 p̄dysi. **Cruciantur** i gehēna p̄petua.
 nūq̄ requie adepturi. nūq̄ lucē vi-
 suri. s̄ p̄ milia milū annoz i m̄f-
 no cruciandi. nec t̄m̄ v̄m̄q̄ iude libera

di. vbi nec qui torquet fatigat̄ nec qui
 torquet̄ aliqū liberabit̄. **Sic** n̄ ignis
 ibi cōsumit. ut sp̄ reseruet̄. **Iuxta** v̄d̄
 qualitātē culpe vnusquisq̄ penā sus-
 tinebit̄ gehēne. et filis culpe rei. suis
 filibz unguunt̄ cruciandi. **Nihil** ali-
 ud ibi audit̄ n̄ fletus. luctus. gemitus.
 vlulatus. et planctus. merores & strido-
 res dencū. nichilq̄ ibi videt̄ n̄ ver-
 mes & laruales facies tortoz atq̄ te-
 truma mōstra demonū. ardebit̄ q̄ mu-
 ser̄ i igne et̄no iet̄nū et v̄t. **In** carne
 cruciantur̄ p̄ ignē. **In** sp̄u p̄ conscie-
 verne. **Ibi** erit dolor intolerabil̄. fetoz
 it̄pabilis. timor̄ horribilis. mors cor-
 pois et aīe s̄n̄ sp̄e venit et mic. **Sic** t̄m̄
 moriūt̄ ut semp̄ viuāt. et sic viuunt
 ut sp̄ moriant̄. **Ita** ip̄a aīa p̄ccōis
 a i inferno. p̄ peccōis cruciabit̄. aut in
 p̄dysi p̄tā bonis op̄ibz collocabitur.
Fuit ḡ alterū e duobz eligam̄. aut
 semp̄ cruciari cū ip̄is. aut sp̄ letari
 cū sc̄is. **Bonū** siquidē et malū. mors
 et vita aīe nos s̄ p̄tā. ut ad qd̄ vo-
 luer̄ manus extendat̄. **Et** si tormēta
 nō t̄ret saltē p̄mia iuuet̄. **Hec** **Ex.**
Quem videndū ē de gloria b̄tōz.
 qua ip̄i p̄ r̄surrectioz possidebunt.
De qua p̄mo nōndū ut dicit̄ **Thōs**
 de agno **B̄titudinē** sc̄oz p̄ r̄surrec-
 tionē augeri qd̄ extēsiue. manifestū
 ē. q̄ b̄tudo tūc erit nō solū i aīa sed
 etiā i corpe. **Aut** etiā b̄tudo extēsiue
 augebit̄ i q̄ntū aīa nō solū gaude-
 bit de bono p̄p̄io. s̄ etiā de bono corpe
Corpus aut̄ qd̄ corripit̄ i p̄tā ag-
 grauat aīa. **Si** v̄o a corpe r̄moueat̄
 om̄e illud qd̄ p̄ actionē aīe i s̄st̄. sim-
 plicat̄ aīa erit p̄fectior i tali corpe ex-
 istens q̄ p̄ se sepata. **Quanto** aut̄ aliq̄

ga.

E

H

Ca. xv

ē pfectus in cō. tanto p̄t pfectus op̄
ari. Unde et opatio aīe cōiūcte tali
corp̄i erit p̄fct̄ q̄ opatio aīe separe:
huiusmōi aut corp̄ ē corpus glorio:
sū qd̄ oīno subdet̄ sp̄ū. Unde p̄fct̄
erit b̄tudo aīe p̄ r̄surrectionē cor:
poris q̄ ante. Sicut n̄ aīa separe a
corp̄e corruptibili. p̄fct̄ p̄t opari
q̄ ei cōiūcta. Ita postq̄ fuerit cōiū:
ta corp̄i glorio. p̄fct̄ erit ea op̄a:
cio q̄ an̄ erat separe. Om̄e aut̄ im:
p̄fct̄m appetit suam p̄fct̄nē. et ideo
aīa separe n̄al̄t appetit corp̄is cō:
iūctiōnē. et p̄pter hūc appetitū ex:
imp̄fct̄ōnē procedentē. eius opatio
qua in deū fert̄ ē min̄ intens̄a. Et
hoc ē qd̄ dicit̄ Iheros̄. Et ex appetitū
corp̄is r̄tardat̄. ne tota intentiōe p̄:
grat̄ in illud sūmū bonū. ¶ Chōs.

Unde considerandū q̄ aīa post
r̄surrectionē gn̄alē resumpto corp̄e
iā gloriof̄ato liberabitur ex hac
imp̄fct̄ōnē. quia tunc absoluet̄ a desi:
derio n̄al̄is affct̄ōnis quā nūc gerit
erga corp̄is p̄ gloriā r̄surrectionis.
et ideo sū omni obstaculo alicuius
imp̄diment̄i eternalit̄ tūc feret̄ in amo:
rē dei et inebriabit̄ plenissime ebe:
tate diuine caritatis ne v̄m̄q̄ a vi:
sione seu āpl̄xu sui conditoris in:
p̄petuū auellet̄. De hoc b̄ Bernar̄
sic dicit. Rediuiuis igitur corp̄ibz
cōsuptis ī vitā mōd̄li inebriabim̄
mura plenitudinē exuberantes p̄ r̄:
surrectionē tōj carissimū. merito
tebraant̄ qui ad nuptias agni m̄:
dici merent̄ edentes et bibentes si:
m̄esā illius ī r̄gno sapie q̄n̄ sibi exhi:
bet gloriofam etiam tūc p̄fct̄us

mebriat f̄mos suos. tūc de torēte
voluptatis sue potat eos. q̄n̄ ī con:
pl̄eru illo artissimo sponsi et spon:
se fluminis īpetus letificat ciuitatē
dei. ut dicitur ī leticia metnū. De
ista sup̄habundācia diuine carita:
tis idē b̄ Bernar̄ in libro de diligendo
deū. it̄m sic dicit. O amor sc̄us et
castus. o dulcis et suavis affct̄us ca:
ritatis. o pura et desicta intentiō
voluptatis. et eo t̄te desictatione. et pur:
or q̄ in ea de p̄p̄rio nichil r̄l̄quit̄. My:
tū. eo suauior et dulcior quō totum
diuinū ē qd̄ sentit̄. Sic affct̄i desictari
ē. quō stilla aque modica m̄lto m̄fu:
sa v̄mo puro. a se desicta tota videtur.
et sapore v̄ni viduit et calce. Et
quō ferrū candens ignitū silē igni:
fit. p̄stinatq̄ forma exutū. et quō so:
lus luce aer p̄fct̄us in candē tr̄sform̄
luminis claritatē. adeo ut nō iā illu:
minat̄ q̄ ip̄m lumē cē videat̄. sic
oem tunc in s̄as humanā affct̄ōnem
quodā ineffabili mō n̄cē erit a se:
metip̄a liquefit̄. atq̄ ī diuinā peni:
tus tr̄sformari voluntatē. Alioq̄n̄
quō erit deus om̄iā in om̄ibz. si in
hoc alioq̄ de homine alu superit̄.
Manet quidē s̄ba. s̄ in alia forma alia
gloria atq̄ potentia. Et q̄n̄ erit quādo
veniā et apparebo an̄ facie dei mei. ¶
Bernar̄. Et sciendū q̄ ī celesti p̄r̄a
om̄p̄s deus elos suos dotabit̄ diu:
sis dotibz tā in aīa q̄ etiā ī corpore.
Dotes vero aīe quibz aīe gaudebit
s̄t tres. sc̄z ignitō dulcis ih̄es̄us. sicut tē:
ra. q̄ a q̄busdā appellat̄ apphensio. a
q̄busdā vō fructus. Harū dotū numer̄
m̄l̄tiplicat̄ accipit̄. P̄mo ex p̄te virtu:
tū theologicar̄. quia cognitiō succed̄

B

fidei. dilectio caritati. comprehensio autem spiritui. Alio modo accipitur ex parte potentia rerum autem. Cognitio namque potest apprehendi in intelligentia. dilectio voluntati. comprehensio memorie. Sunt etiam predictae dotes accipi secundum tria quae tribus personis apprehenduntur. Ita ut comprehensio respiciat potentiam primum. Cognitio vero sapientiam filii. Et dilectio veritatem spiritus sancti. Prima igitur dote autem est cognitio. quae divina essentia videbitur ab omnibus tota sed non totaliter. et putatur esse infinita. Videbitur tamen essentia divina limpidius ab uno quam ab alio. et iste defectus erit ex parte videtis. non visus quia idem erit visus. **S**ecunda dote autem est dilectio. sed inter dilectionem virtutis. et inter dilectionem dote duplex est differentia. Una est secundum habitum. quae videtur esse idem propter quod transit de statu gratiae in statum gloriae. dote autem est quod super meritum datur introductio sponsae. Alia differentia est per obiectum. quia deus erit obiectum virtutis in quantum est summa bonitas. Obiectum autem dote in quantum est univocalis in unum spiritum. **E**t notandum quod fides et spes secundum rem evacuabuntur in patria. Caritas vero nec secundum rem nec secundum actum eius evacuabitur. sed solummodo secundum modum. quod imperfectio illius tollitur et ideo augetur in patria. Tercia dote est autem comprehensio. quae est tenacio visus et amati. vel est tenacio veri et primi boni. et hoc unum est putatur comprehendere summitatem pro attingere. et non per circumplexum divinam immensitatem. **F**undum consequitur quod quatuor sunt dotes corporis. quae nunc sic habentur. Nam ad hoc quod corpus perfecte sit subiectum autem nec eam impediatur in operibus gloriae quatuor requiruntur. quorum duo pertinent ad sensum. alia duo pertinent ad motum. Primum quod ad sensum requiritur est ut sit facile receptibile spiritum sensibilium. ad quod disponit claritas. Alterum ut non sit receptibile passionum ignobilium. ad quod disponit impassibilitas. **E**t ad motum etiam duo requiruntur. Unum est ut per contrariam inclinationem non resistat suo motui. ad quod disponit agilitas. Aliud est ut corpora per quae movetur non resistant ei. ad quod disponit subtilitas. **I**tem sumuntur istae dotes secundum quatuor defectus. quos habet corpus humanum a quatuor elementis ex quibus componitur. Habet enim corpus humanum ab igne caliditatem et in nigredinem. A terra grossitatem. Ab aere passibilitatem. Ab aqua frigiditatem. et in tarditatem. Sed ista tolluntur per quatuor dotes corporis. Unum per resurrectionem generale beatorum. corpora corpora quatuor prerogatiuis sunt dignitatibus seu dotibus gloriabuntur. scilicet claritate agilitate. impassibilitate. et subtilitate. **D**e prima videlicet claritate dicitur **E**ccl. i. fulgebunt iusti sicut sol. De 2^a videlicet impassibilitate dicitur in **Apoc. i.** Jam non erit amplius neque luctus neque clamor. sed nec ullus dolor. De eadem etiam dote dicitur **b. Aug. 9.** Inter corpora nostra glorificata erunt impassibilia. ut si ponentur in inferno nullatenus patiantur. De tertia dote scilicet **b. Aug. 9.** sic dicit. Corpora glorificata erunt tam agilia ut ubi esse voluerint sine mora sine ullo obstaculo statim erunt. quia ubi volet spiritus ibi statim erit corpus. De quarta dote videlicet subtilitate. item dicitur **b. Aug. 9.** Corpora glorificata erunt tam subtilia. ut non obstantibus quibuscumque obstaculis tamen seut ubi voluerint. **P**rius dominus resurgens a mortuis ex virtute corporis glorificati surrexit de sepulchro clauso. et ad discipulos

ritur est ut sit facile receptibile spiritum sensibilium. ad quod disponit claritas. Alterum ut non sit receptibile passionum ignobilium. ad quod disponit impassibilitas. **E**t ad motum etiam duo requiruntur. Unum est ut per contrariam inclinationem non resistat suo motui. ad quod disponit agilitas. Aliud est ut corpora per quae movetur non resistant ei. ad quod disponit subtilitas. **I**tem sumuntur istae dotes secundum quatuor defectus. quos habet corpus humanum a quatuor elementis ex quibus componitur. Habet enim corpus humanum ab igne caliditatem et in nigredinem. A terra grossitatem. Ab aere passibilitatem. Ab aqua frigiditatem. et in tarditatem. Sed ista tolluntur per quatuor dotes corporis. Unum per resurrectionem generale beatorum. corpora corpora quatuor prerogatiuis sunt dignitatibus seu dotibus gloriabuntur. scilicet claritate agilitate. impassibilitate. et subtilitate. **D**e prima videlicet claritate dicitur **E**ccl. i. fulgebunt iusti sicut sol. De 2^a videlicet impassibilitate dicitur in **Apoc. i.** Jam non erit amplius neque luctus neque clamor. sed nec ullus dolor. De eadem etiam dote dicitur **b. Aug. 9.** Inter corpora nostra glorificata erunt impassibilia. ut si ponentur in inferno nullatenus patiantur. De tertia dote scilicet **b. Aug. 9.** sic dicit. Corpora glorificata erunt tam agilia ut ubi esse voluerint sine mora sine ullo obstaculo statim erunt. quia ubi volet spiritus ibi statim erit corpus. De quarta dote videlicet subtilitate. item dicitur **b. Aug. 9.** Corpora glorificata erunt tam subtilia. ut non obstantibus quibuscumque obstaculis tamen seut ubi voluerint. **P**rius dominus resurgens a mortuis ex virtute corporis glorificati surrexit de sepulchro clauso. et ad discipulos

agili
tate

Ca. xv

pulos intravit in coelam clausis ianuis.
Hanc glorificationem corporum operabitur
 christus in fidelibus et electis suis per resur-
 rectionem generalem. **U**n dicit apostolus. Sal-
 uatorem expectamus dominum nostrum ihesum christum
 qui reformabit corpus humilitatis nostrae
 configuratum corpori claritatis suae. **U**n
 etiam b. Gregorius. **E**rit electorum corpora signum
 claritatis domini corporis. quod et si equalitate glorie ex-
 non habent per naturam. **S**imilitudinem tamen configura-
 tionis eius habebunt per gratiam. **U**bi etiam
 non dicitur quod per resurrectionem generalem et gli-
 ficationem corporum in celesti patria sancta et eter-
 na ipsa diuinitate non videbitur per oculos
 corporales quous tamen glorificatus. sed per
 spiritum hoc est per animam. **D**e hoc Augustinus in libro de ci-
 uitate dei sic dicit. **C**onsiderandum est
 quantum uox dicebat. ex parte sancti et ex parte
 prophetam. **E**t uidemus nunc per speculum et
 in enigmate. tunc autem facie ad faciem.
Premium utique fidei nobis uisio ista
 seruat. **F**acies autem dei manifestatio
 eius intelligenda est. non aliud tale me-
 trum quale nos habemus in corpore. **U**n
 illud quod ait apostolus facie ad faciem. non
 uult ut deum per hanc speciem corporalem ubi sunt
 oculi corporales nos uisuros esse credamus.
 quem spiritum sine uisibilius uidebimus.
Nisi enim esset interioris hominis facies.
 non dicitur. **I**dem apostolus. **N**os autem reuelata fa-
 cie gloriae dei speculantes. in eandem per
 imaginem transformamur de gloria in glo-
 riam tanquam a domini spiritu. **E**t in parte conu-
 nitur. **A**ccedite ad eum et illuminamini. et fa-
 cies uostre non confundentur. **H**ic quippe
 acceditur ad deum. quia cordis est constans
 non corporis. **I**n futura enim uita deus erit
 nobis ita notus atque conspectus. ut ui-
 deatur spiritum a singulis nobis. **H**ic Augustinus
Sed omnipotens deus ubique et in omnibus

uolens. proinde salutem nostram. unigenitum fi-
 lium suum in hunc mundum misit. et carnem
 assumpsit. uoluit. ut per suam passionem
 et mortem non solum ab eterna damnatione
 nos redimeret. sed etiam ut in celesti patria per
 corporum glorificationem a sensu nostrae car-
 nis uideretur in sua humanitate. **N**on a sensu
 mentis hoc est per spiritum siue animam uideretur
 in diuinitate. **E**t sic totum hominem nostrum interiori
 uis et exteriori efficiet eterna sua suauitate
 ac letificaret. **D**e hoc in tractatu de
 spiritu et anima sic dicitur. **D**uo sunt sensus in homine.
 unus interior. et alter exterior. et utique
 bonum suum habet quo reficitur. **S**ensus
 interior reficitur in contemplatione deitatis.
Exterior in contemplatione humanitatis.
Propterea enim deus homo factus est ut hominem totum in
 se beatificaret. ut tota conuersio hominis
 esset ad ipsum et tota dilata esset in illo cum
 a sensu carnis uideretur per carnem et a sen-
 su spiritus per dei contemplationem. **H**oc erat
 totum bonum hominis. si uingredetur siue
 egredetur foras in suo creatore ut pas-
 tua inueniret. **P**astua foras in carne
 saluatoris. **P**astua interiori in deitate cre-
 atoris. **H**ec in libro de spiritu et anima
Et hoc non dicitur. quod sancta trinitas quae est
 unus deus a nemine in hac uita comp-
 hendi potest. **I**n celesti uero ab electis et sanctis
 apte uidebitur et agnosceretur. **D**e hoc Augustinus
 alloquendo dominum in quodam tractatu qui
 speculum dicitur. sic ait. **E**is in hac uita
 positus uel cristallino pertore sufficit
 penetrare tantisper trinitatis mysteria.
Quod pater et filius et spiritus sanctus tres personae
 estis et una natura. **Q**uod tu pater diceris
 ingeneratus. filius genitus. spiritus sanctus nec
 ingeneratus nec genitus sed procedens dicitur.
Quod filius de te patre natus est. et spiritus
 sanctus de te procedit et filius. **Q**uod fili-

nascendo nō procedit: Spūs scūs pro-
cedendo nō nascit. **Quō** filius nō de se
sed de te ē. nec tñ tu ē postea de quo
ē. **Quō** spūs scūs de te procedit & filio, nō
tñ a vobis p̄scandit a quibz procedit.
Quō tā vnū estis et vnū trīa. **Quō**
iūce rlatiē trīa estis cēnāliter vnū.
Quō trīs et vn⁹ deus vbiq; es et nō
p̄tulatū vbiq; es sed vbiq; totus vbiq;
p̄ns sine situ motu et loco. **Es** ista ro-
go confidet. q̄s hec comprehendat. q̄nta-
libz p̄bitate vel scā p̄dur. **Hoc** tñ i spē
p̄missionis r̄p̄tū ē. q̄ videbunt te
dnē. et tanto vnusquisq; p̄ficiatū
quāto hie vixerit purius. q̄ mūdi corde
teste scriptura deū videbūt. **Apte** nāq; vi-
debim⁹ cūcta mētis iā detersa caligine.
quō filius qui oriendo ē ē o p̄r de quo orit⁹
subsequēs nō ēēt quomō sp̄s āborum
qui p̄ processioē p̄durat a vobis p̄ferē-
tibz nō p̄itur. **Quō** et vnū diuisibilit
trīa et trīa indiuisibilit vn⁹ estis. **Visa**
n claritas ad patefām nobis tue ma-
iestatis sp̄em: purū amātis intuitū
mentis rapiens subleuabit. **Cūc** nūm-
rū visio nūc fide inchoat: s̄ tūc i spē
p̄ficiet. **Non** ibi vllis indigebim⁹
mysterijs. cū facie ad facē videbim⁹
te. **Nō** nos late tūc nō poterit. q̄n tu
deus nē vita viuētū te nob clara vi-
sioē insinuabis. **Hec** Aug⁹. **Cōside-**
randū etiā q̄ i illa celesti p̄ria vnus-
quisq; mercedē p̄riā accipiet sed; suū
laborē et meritū. quia quāto quis i
p̄nta vita fuerit virtuosior & i caritate
dei p̄fectior: tanto eius glā i cēna rē-
butioē erit copiosior. **De** hoc b Greg⁹
in moralū sup illo verbo Prius et
magn⁹ ibi s̄. sic ait. **Quia** i hac

vita nobis ē discretio opm. erit i illa
p̄cul dubio discretio dignitatu. ut q̄
hic alius aliū merito supat. illic ali⁹
aliū r̄tribucōne t̄scendat. **On** i euā-
gelio vitas dicit. **In** domo patris mei mā-
sionēs multē s̄. **Sed** i eis multis mā-
sionibz erit ipā r̄tribucōnū diuisitas
concordēs. q̄ tanta vis in illa pace nos
sociat. ut quid i se quisq; nō accepit
hoc accepisse in alio exultat. **Erūt** n-
cūctis b̄tūdo letitię. quāuis nō vna
sit op̄nibz sublimitas vite. **H Greg⁹.**
Quia qd nōndū q̄ tres s̄ status
sublimes homī quibz aureola debet.
Aureola n ē mentis sp̄ciale gaudi-
ū: veniens ex ope p̄cellenti et p̄uilegi-
ato. **Tribz** gō gnūbz homī ut dictū ē
debetur aureola. vix martiribz v̄gū-
bz et p̄dicatoibz: qd patet multiplici
rōne. **Primo** ex opibz excellentissimis
viriū aīe. **Excellentissimū** aut op⁹
rōnalis ē predicatio veritatis. **Ex-**
cellentissimū op⁹ conaupisabilis ē
obseruatio castitatis v̄ginalis. **Ex-**
cellentissimū op⁹ irascibilis ē p̄fessio
mortis. **On** p̄ q̄ p̄dicatoibz. m̄tibz. &
v̄gūibz debet aureola. **Sed** patz
horz nūc ex hostibz. quos p̄ pugnas
manifestas vincūt. qui s̄. mūd⁹. caro
demonia. q̄artres n vincūt mūdū.
V̄gūnes carne. **P̄dicatores** dyabo-
lū. **Tercio** patet p̄ victoriā tripli-
cū passionū. **Dūc** n passiones inate.
illate. et in cordibz alienis. **S̄** passio-
nes inatas supant v̄gūnes. **Illatas**
vō m̄tires. **Illas** aut q̄ s̄ i cordibz
alienis vincūt p̄dicatores. **Ex** istis
gō collige possum⁹ q̄ tres s̄ gradus
excellētis p̄fionis sanctorz. quibz

o

o

debetur aureola? et sumit s'dm effm
grē causante meritū excellentis pre
mij glorie penes sume arduū virū
aie ut pmissū ē; que s't rōnabilis
uasabilis et cōcupisabilis. Meritū
nāq; p'mij excellentis qntū ad sume
arduū v'tutis cōcupisabilis ē v'ginal
continēcia; cui debet aureola virginū
p' singularem victoriā quā de tēne ob
tinet cont' quā cōtinuū bellū gerit.
Quāuis n' vidue vel continētes p'
pam pugnēt cont' carnē. p'f'ūs tñ
v'gines triūphant; q' nobilissimū
gen' victorie ē nūq; cessisse hosti. Me
ritū vō qntū ad sume arduū virtutis
rōnabilis ē p'dicacōnis doctrinā; cui de
bet aureola p'dicatorū; q' p'fectissima
victoria cōn' dyabolū obtinet' qñ nō
solū a's dyabolo epugnātū nō cedit; s'
etiā de regno illius expellit nō a se so
lū s' etiā ab alijs. Meritū vō qntū
ad sume arduū virtutis vasabilis
ē pro xpō passionū et mortis tolerā
cia; cui debet aureola m'īm q' sumā ē.
Quia s'dm b' Greg' Ad magnam
claritatē que ī regno xpī aspici't; p'
effusione sanguis venit. Rā mē omēs
passiones illatas exterius p'apue
mors tenet locū. Non solū aut' h'j s'ā
q' has p'rogaruas a dno cōstrui sūt.
vñ etiā omēs b'ī et clī cūuscūq; sta
t' sūt q' p' finale iudiciū et r'surrec
tionē ad gloriā celestē assument'.
gaudebit' inenarrabili iocūditate
mētū. Gaudebit' nūq; sup se de dei
visiōe; infra se de celi et aliaz crea
turaz pulchritudine; int' se de corpis
et aie gloriā. Extra se de ange
loz et hom' societate. **De** hac etna

felicitate b' Aug' sic dicit. **O** vita vi
talis dulcis et amabil'. vbi sumā secu
ritas. secura tñquillitas. tñquilla iocū
ditas. iocūda felicitas. felix etnū
tas. etna btitudo. et btā vita s'ī fine
visio atq; laudatio dei. Ibi affluēcia
diuiciarū. Influenā deliciarū. confluen
cia om' bonoz. **Hec** Aug'. Ad has
delicias tā felices. ad hanc r'fectionē
tā desiderabile quā deus p'parat suis
electis. bt's ē qui puenerit. q' xps dei
filius etnas epulas illis ministrabit.

De hac mirifica refectōne b' Ber'
sic ait. **O** iuitatio amicabil'. **O** refer
tio desiderabilis. **O** inebriatio exopta
bilis. vbi dapifer ē dei fili'. p'mēna
spūs s'ūs. vbi in hūitacōe s'ā mē et v
go intemperata tñsit et m'istrat' disai
benit'z. **Hec** Ber'. **De** p'nis etiā
at felicitate etne p'ie. **Ide** b' Bern'
ī tractatu de miseria hoīs. sic dicit.
Premiū ē vidē deū. vñ cū deo cē
ī deo q' erit oīa ī oībz. h'ē deū q' ē sū
mū bonū. et vbi ē sūmū bonū ibi ē
sūmā felicitas. sūmā iocūditas. vera
libertas. p'f'ca caritas. etna securitas.
et secura etnitas. Ibi ē vera leticia.
plena s'ā. et oīs pulchritudo et btitū
do. vita p'hēnis. requies et cōcordia
dulcis. **Sic** cū deo btus erit. ī cui' con
s'ā p'am iuctū nō fuerit. **V**idebit' n'
eū ad voluntatē. h'ebit' ad volupta
tē. fruet' ad iocūditatē. ī etnitate vi
gebit'. ī veritate fulgebit'. ī bonitate
gaudebit'. **Sicut** h'ebit' p'manēdi et
nitatē. sic cognoscēdi facultatē et
r'quiescēdi securitatē. **Cuius** siquidē
erit ill' s'cē trinitatis auz' angeli sūt
ciues. **O** ciuitas celestis. māsis secura

pria totū continēs qđ delat: papul
 sñ murmur. incole quieti. homines
 nullā indigētia hñtes. **Q**đ glorioſa
 deā sunt de te ciuitas dei: sicut letānū
 om̄ habitatio i te. Om̄s letant̄ i deo:
 m̄ aspectu pulcher. et facies decora. elo
 quū dulce. **D**elēbilis ē ad videndū:
 suauis ad habendū: dulcis ad p̄fru
 endū. **I**p̄e p̄ se placet. et p̄ se sufficit
 ad meritū. sufficit ad p̄mū. nec ext̄
 illū quiddā aliud q̄ritur: q̄ totū i illo
 iuenit̄ quiddā desiderat̄. **D**emp̄ libet
 illū asp̄it̄: sp̄ h̄re. semp̄ in illo delēari.
 et illo p̄fru. **I**n illo clarificat̄ intel
 lectus. et purificat̄ affectus ad cognoscē
 dā et ad diligendā vitatē. et h̄ ē totū
 bonū hoīs. nosse viz et amare creatore
 suū. **V**idebim̄ et videbim̄ qđ dul
 cis ē dñs. et qđ magna multitudo dulce
 diuus eius. **C**ognoscem̄ p̄as potētia
 ā: filij sapiāz sp̄is s̄a benignissimā
 clemētia: et ita habebim̄ illius sū
 me trinitatis noticiā. **N**ec erit sūmia
 illius felicitatis. qm̄ intelligit̄ i suo
 puo ēē sincera diuinitas. **P**h̄ditur
 m̄cōp̄rehensibil̄ trinitas. patebit̄ ar
 chana diuinitatis. videbit̄ et ama
 bit̄ deus. **H** visio et dilas totū cor
 hominis iplens et satians totū erit
 illius b̄titudinis cōsumacō. **O**na erit
 om̄ lingua. iubilatio m̄fessa. vn̄
 affis amor et̄nus. **P**atebit̄ veritas.
 iplebit̄ caritas. et erit inteḡ corpus et
 aut̄ societas. **F**ulgebit̄ sicut sol huāni
 tas glorioſata. q̄ erit concors carnis
 et sp̄is caritas. **A**ngeloz et hom̄ v
 nū erit gaudiū. vnū colloquū vnū
 cōiuuū. **N**ō laquebit̄ amor. nō lique
 fiet dilas. p̄ntibz om̄ibz bonis nulla

erit dilacōnis affluctio. qm̄ b̄nfica di
 uine maiestatis p̄nāia om̄ibz erit
 oīa. **I**n torrente illuz voluptatis nich
 il appetet vlt̄ accumulata satietas. vbi
 et̄ne erit felicitatis superminēs glā
 sup̄habundās letitia. **H**ec **B**ern̄.
Cu igit̄ hoīs sūt p̄ucturi ad celestē
 p̄nāia et silēs effūri āgelus dei. **P**gru
 ū ē ut de amore illoz quo et̄naliter
 ferūt̄ in deū aliqd̄ videam̄. **H** q̄uis
 silēs actus caritatis neq̄q̄ nos ext̄
 i hac vita possum̄. **I**n unitari eos
 aliql̄t̄ qm̄ nūā fragilitas p̄mittit
 i dei amore studeat̄. **D**et̄ p̄mo sc̄e
 dū. q̄ amore diuinū angeloz intel
 lige optet̄ im̄aliter. qui ē sup̄ mētē
 et desiderū indeclinabile i aliud. et
 irremissibile a p̄o feruore diuine
 tēplacōnis. et p̄ excessū om̄is s̄be i
 solos sponsi āplexus tendentis. et nul
 la anxietate afflucti. ut accidit̄ in desi
 deris carnaliū voluptatū. quarū
 appetit̄ plenḡ ē anxietate et p̄nāia.
 p̄pter qđ ip̄i angeli pure et singula
 rit̄ deū desiderant̄. et nichil ē qđ eos
 possit̄ ab eī amore reuocare vlt̄ et̄ar
 dare. **E**t q̄ deus ē sp̄ vniformis eq̄lit̄
 bon̄ et pulcher. etiā qui in se h̄z sim
 plicissimē oem̄ sp̄em̄ desiderabile. ut
 sapiāz. bonitatis. pulchritudinē. eter
 nitate. oīpotētia. **S**ed̄m̄ oīa h̄ ē to
 ty desiderabilis. **I**deo plenarie et irre
 uocabilit̄ i se trahit̄ om̄i suoz. icon
 p̄heſoz desideria oīa. **V**n̄ āgelū ex
 rōnis habūdācia scientes id qđ appe
 tit̄ s̄ oīa ēē desiderabile. **I**deo amor
 puo et nō i aliud tendētē i illud sū
 mū lumē ita fortit̄ et iāntibuliter
 intendūt̄. q̄ ista potētia unitero a

T

nulla potentia mutari potest vel impe-
 diri. Et nondum quod in sacra scriptura
 non inuenitur amores angelici distincte
 dicitur. non de seraphim. De quorum amore
 Dionysius in 6° vniuersali angelice hierarchie
 ponit quatuor gradus sui proprietates. ita
 dicens. Mobile eorum semper circa diui-
 na et incessabile et calidum et acutum
 et superfluidum. **U**bi dicitur gloriose in
 tacio huiusmodi seraphim incedentes
 vel calefacientes uix nates proprietates
 ignis qui incendit et calefacit. nobis
 significat septimam mobilitatem scilicet
 illam circa diuina et incessabilitatem et
 caliditatem. et acutum ac excedentem feruorem
 esse septime moriois eorum in deum quod attri-
 tissima est et irremissibilis et in aliud de-
 siderabile nunquam declinat. **H**ec verba
 occultissima sunt. ideo synononem comen-
 tator exponens ea ita dicit. **A**d hos
 deformes huiusmodi tam excelsos et a-
 nam infinitate longinquos ac visui
 nostro tam absconditos exponentes. omnino
 mundus sumus. **V**erisile non est hoc esse
 de archanis verbis que paulus in rap-
 tu suo audiuit. quod quibus hominum non licet
 loqui. huiusmodi in Dionysio quod specialissimo
 discipulo et quod celesti concilio locutus est.
 que iste ut estimo non dicit omnibus sed
 puritate intelligentie et diuinis il-
 luminacionibus et gratia privilegatis ac
 per hoc ut supra hominem eleuatis de-
 creuit gratie. huiusmodi synononem. **P**rima
 igitur proprietas vel gradus seraphici amo-
 ris secundum Dionysium est spiritus mobile. **D**e quo
 comentator synononem et hugo comentator
 ibidem concedit dicitur. **A**uctor
 volens manifestare proprietates amo-
 ris quo feruent seraphim. sicut etiam
 significauit pignem sic eorum deformes

proprietates huiusmodi significauit per ignis
 proprietates. **I**gnis namque proprietates sunt. sem-
 pterna non interrupta mobilitas. calidi-
 tas acume. penetratiuum acutum et super-
 fluidum. **E**andem igitur proprietatem quam dicitur
 motus amoris. ut estimo significat ac-
 tionem et amacionem non interruptam nec fi-
 nitam quiete vel pausacione ab agendo.
Quia in alia esse potest amoris motio. non spiritus
 actualis celestibus substantiis non sicut in
 nobis quibus quiescat aut finit. sed semper
 tunc agit. existens intenta ut non desis-
 tat aliquando ab agendi morioe. ac per
 hanc intentionem irremissibilis ab a-
 mandis intencione. et indeclinabilis seu
 inflexibilis ab amando ordinata ama-
 tum. et indeclinabile ad aliud aliquo inor-
 dinate amatum. **D**e hoc etiam gloriose super
 eodem vniuersali caelestis hierarchie sic dicitur.
Quia igitur deus caritas est. et quoniam cari-
 tas ex deo est. homo autem et angelus ad yma-
 ginem dei facti sunt. **Q**uid si ista dilectio
 defuerit. totus ymaginis spiritus figuram
 soluet. **E**rgo deus caritas est. sicut
 ille est apud deum caritate participans. etiam aut
 caritate maxime viget in primo ordo an-
 gelorum. vniuersali et seraphim et ardentes ap-
 pellantur. **I**nterpretacio igitur nominis sera-
 phim insinuat mobile semper eorum. id est
 quod spiritus mouetur circa diuina. **N**am uigilant
 flagrant et ardent ineffabili dulcedine
 diuini amoris. et circa dilectionis aut
 affectionem est quodam delectabili mouentur.
Mobile ergo eorum. vniuersali vehementissimi a-
 moris insinuat. **V**niuersali et ipsum nomen
 eorum de quo nunc sermo est seraphim
 et incendium dicitur. **N**am et de ipso omnium
 auctore scriptum est. **D**eus nunc ignis consumens
 est. **D**eus quippe ignis dicitur. quod flamma
 sui amoris mentes quibus replet in

2

incendit. Et seraphim dicuntur dicuntur
 incendit. qm̄ hec p̄tates ei p̄xime sup
 ceteras iestimabilis dilectōnis ei succē
 se st. Her glō. **S**eda p̄tetas sunt gra
 dus seraphim amoris. ē ineffabile vel
 infiniibile. et hec p̄tetas differt a p̄.
 sicut dicit amētator. Lynconien. Et rō
 dit rōne dicit. Her p̄tetas sp̄ mobile.
 tollit m̄rupcōne motōis i amātel.
Et h̄ aduētū ineffabile vel infiniibi
 le. tollit t̄tationē duratiōis. Vel forte
 p̄ hoc q̄ auctor dicit ineffabile vel i
 finibile. intendit exp̄mē h̄c p̄tatem
 amoris ad similitudinē p̄tetas ig
 nis. v̄z q̄ ignis nō h̄z tim̄ in agendo
 dū iuenit auctā materiā i qua p̄t
 accendi. s̄ sp̄ crescat i maius. Sic amor
 et eius actio nō h̄z tim̄ in agendo dū
 iuenit mām auctā i qua possit t̄nsi
 re. Deus at̄ infinitus ē. q̄ infinite sa
 p̄ncie. potencie. bonitatis. iustrat. m̄e.
 et sic de alijs de ip̄o d̄is. Igit̄ amor i
 ip̄m t̄nsiens sp̄ iuenit auctā mate
 riā. m̄ q̄ntū nālū apt̄ nāt̄ ē t̄n
 sure. et ignis qui ē amor apt̄ natus
 accendi. Amor igit̄ et amoris motio
 i diuina. tim̄ nō h̄z in agendo. Signi
 ficat̄ ergo p̄ mobile sp̄. sep̄tūtas p̄
 uas m̄rupcōne et duratiōis m̄t̄acōz.
P ineffabile v̄o seu infiniibile amo
 ris et amatois. signat̄ augmētabi
 litas p̄uas t̄m augmētatiōis seu i
 t̄tationis et magnitudinis. ut verus
 ē consuēt̄ sermo quō dicit̄. Ardus
 amādi deū ē q̄ sit sine m̄o et m̄esura
Vn̄ motio illoz sp̄ium sūme diu
 nitati appropinquancū ineffabilis
 dicit̄ et m̄t̄ a m̄tina. i inflexibilis.
 q̄ a se p̄ amatois desiderū in deū tendēs
 et mobilis sp̄ ē ut nūq̄ in se subsistat.

et intenta ut in illū p̄gat. i m̄tina
 ut ad ext̄ra nō effluat. et inflexibil
 ut ad aliud ext̄ ip̄m et p̄t ip̄m non
 dūitat. Mobile nāq̄ ad m̄q̄sitiōne
 excitat̄. Ineffabile vero ad p̄seueran
 ciā cōsumat̄. Her Lynconien. **T**er
 tia p̄tetas vel gradus seraphim amo
 ris ē calidū. Nā caritas eoz frugesce
 nescat̄. q̄ tā valido amoris igne calet̄
 ut nūq̄ in eis ebetudo m̄t̄is locū
 h̄eat. q̄ ip̄m tā feruent̄ t̄nsubtiliter
 diuinitatis amore m̄flāmata illumina
 cōnes eius p̄mi suscipiūt. De h̄ cali
 do. Hugo sic dicit. Tertio i loco me
 nent̄ ponit̄ calidū. q̄ sicut mobile
 p̄cedit ut ad m̄q̄sitiōz ext̄tet. i m̄ces
 sabile sequit̄ ut ad p̄seueranciā cō
 firmet̄. Ita calidū sequit̄ ut ad sen
 sū viuificet. et acutū ut ad cōp̄hen
 dendū penetret. et ultimo sup̄ferui
 dū sequit̄. ut adhesionē et amplexū
 quietū m̄ifestet. Her hugo. De p̄e
 tate seu ardore seraphim etiā b. Greḡ
 i quadā omelia sic dicit. Seraphim
 vocant̄ illa sc̄oz sp̄ium agm̄ia. q̄
 ex singulari p̄p̄m̄itate conditoris
 sui m̄cōpabili ardēt̄ am̄oz. Sera
 phim nāq̄ ardentes vel incendē
 tes vocant̄. Erue q̄ ita deo cōiūcta st̄
 ut m̄t̄ deū i hos nulli alij sp̄is m̄t̄
 sint. tāto magis ardēt̄ q̄nto hunc
 viuūus vidēt̄. Quoz p̄fecto flāma
 amoris ē. q̄ quō subtilius claritatem
 diuinitatis aspiciūt. eo validius in
 ei amore flāmasūt. b. Greḡoz.
Et q̄ celestis p̄t̄ sp̄is in dei amore
 sp̄ flagrāt. iō m̄cessant̄ gustat̄ q̄
 suauis ē d̄ns. Nā p̄t̄ dicit̄ Rychar.
 Amor ē dulcedo saporis intimi. Vn̄
 quāto quis ardenti⁹ amat. tāto suau⁹

2

gustat. Et cingulū quo cingit̄ amara.
 ē gaudiū sp̄s. quia ubi amara ibi sp̄s.
 et ubi sp̄s dilaō ibi gaudiū. **Enā**
 hoc notandū. q̄ gaudiū et desiderium
 b̄tōz sp̄m ē incessabile et et̄nū. quo
 r̄ū enā desiderū ē s̄n̄ labor. q̄ deside
 rū s̄aetas comutatur et s̄aetant̄
 s̄n̄ fastidio. quia illa s̄aetas ex deside
 rio h̄ accendit̄. Est itaq̄ eis delcābi
 liter impressa sitis s̄m̄ atq̄ s̄aetas.
Longe abest a s̄i s̄aetas. longe a sa
 cietate fastidiū. q̄ et s̄aetantes s̄aetā
 tur et s̄aetati s̄aēt. **Quarta** p̄petas
 vel gradus seraphica am̄as ē acutū
Cid exponēs Hugo cōmētator sic dicit.
Acutū significat quēdā impetū amo
 ris et vehemētiā ardentis desiderij
 penetrantis. ut ibi sit ubi ē ip̄m q̄
 amat. et cū ip̄o et in ip̄o. ut nō solū
 ab illo calidū sit sed t̄ns̄eat acutū i
 ip̄m. **Poterat** n̄ calidū ēē et q̄ de lo
 ge calefieri. au h̄ satis ēēt amara. **Et**
 nō erat iste amor p̄fect̄ n̄ acutū fa
 ceret sibi n̄ t̄ns̄iret oīa n̄ penetrēt. p̄
 mo potius ad dilem̄ iret. **Si** n̄ in di
 lectū nō vadis. adhuc foris amas
 nec acutū h̄re dicitis. s̄ ebens n̄ tor
 pens diuis̄. **Et** manēs ex̄ et alius.
 unū cū illo nō efficiēs. **Amor** autē
 unū te vult facē cū ip̄o. et idcirco pe
 netrat n̄ p̄p̄nquat q̄ntū ut ad unū
 ip̄m. **Pr̄** p̄p̄a aut. **Ubi** erat ip̄etas
 sp̄s. illuc gradiebant̄. **Impet̄** acu
 tū ē. **Acutū** vō nō quiescit. donec in
 tret et penetrēt et dicat. **Tenui** cū
 nec dimittā. tū donec introducā cū
 i domū matris mee. et in cubiculū
 genitricis mee. **Tū** n̄ ip̄e ad te inḡ
 ditur q̄n̄ amor illi cor tuū penetrat
 et ad int̄mū cordis tui dilaō illi

ptingit. **Igit̄** tu t̄p̄m ad te introducā
 to. nō solū in domū tuā q̄ hoc nō est
 magnū magnē dilaōm̄. n̄ vsq̄ ad tha
 lamū p̄ueniat et cubiculū ingrediat̄
 et vsq̄ ad int̄mū penetrēt. **Et** in int̄
 mis tuis requiescat. **Acutū** ḡo penetrēt
 oīa n̄ ip̄etū sequēs ardentis desiderij
 sui. nec dissilare valens donec ad a
 matū p̄ueniat et corp̄o ampl̄ ad
 huc s̄aēt̄ m̄re ad ip̄m et cē cū ip̄o.
 et tā p̄p̄e ut si h̄ possit hoc idē ip̄m
 sit q̄ ip̄e. **Quid** nō acutū valde ē
 hoc omnia penetrēt. et ad int̄mū m̄re.
 nec ip̄elli posse aliq̄ virtute. **Cis** inḡ
 apl̄s sepabit nos a caritate xp̄i. **P̄**
 secutio an fames. et m̄ltaq̄ ip̄edimēto
 ēē potuissent si dilaōm̄ obstuissent.
Dilaō aut q̄ acutū habuit tenerino
 potuit. s̄ p̄t̄ns̄iuit et penetrūt euadēs
 libere et t̄rens ad desiderū suū. **Hec**
Hugo. **Quinta** p̄petas seu ḡdus
 seraphica amoris ē superferuidū. **Cid**
 lynconien̄ exponēs. ostendit p̄mo
 q̄d sit feruidū. et q̄d sit superferuidū.
Dicit ḡo sic. **Ferue** dicit. que ip̄presso
 calore h̄r̄sū sup̄ se ferunt. et p̄po pon
 dē in se iradūt. **Huius** sup̄ se eleuatio
 nis et i se irap̄s. **Uis**itudinariae fer
 uē dicit. **Huius** itaq̄ viri q̄ ex accepta
 sp̄s s̄a gr̄a sup̄ se efferūt in deū. ex p̄po
 ponde iradūt i se ab actuali sup̄ se
 eleuatiōne. **Hec** uisitudinantes p̄nt
 cōgrue dici sp̄i feruentes. **Et** q̄ i hoc
 supereminēt superferuidi s̄. **Et** ques
 tio orit̄. si angeli quoz amor des̄p̄
 i deū nō tepesat aut imittit̄ aut
 aliquo mō nō declinat ab ip̄o. quō
 dia possūt feruentes. et si feruentes
 dita nō p̄nt quō superferuidi dicunt.
Respondet lynconien̄. q̄ p̄t̄ dicit. q̄

donec pueniat
ubi amat.

C²

D²

hanc da ignis ipius i creaturis e
 velut vespe. sic amor i se e eleuati
 or. et amor ipius m creaturis e de
 pressior. et m hoc vtroq; ipius amor
 sese nali' adiuue consequete q; qda
 viassitudinatio feruor e spualis. au
 emunecia ee m tmo possibilis sibi i
 tensionis. **Vel forte pt dia q amor q**
angeli deu aplerant' superuid' est:
 qui mtens' ad hmu no lentesat ne
 q; emittit. sed imobilitate prestat m
 tentionis sue sumitate. **Hec linconio**
Hugo vō comentate expones p
 dictū verbū s' superuidū dicit. **Amo**
net nos her res aliq' maius cogitat
de superuidō. q' de calido et acuto.
Profas n: qm id qd feruet quada ca
loris et incendij sui violētia iactat'
ex se. totalit' q; sup se. et facit motū
magna iuisibili estuatiōe. qd n pus
acutū fuit m dilcōne. obsistētia vā.
penetrās superuidū fit iā buliens
i seipō stare nō valens. Acutū enī
amoris ē. cū omiā trāscendendo des
piciat. Superuidū aut. cū etiā seipm
contēpando relinqt. Nā ille q hoc
solū appetit qd amat. i illi' cōparōe
etiā seipm despiciat qd amat. Neg. n
vē id solū appetit. si vel seipm cū illo
amaret. Nō aut hoc facē pt i mī
na et singularis dilcō. ut p amore
illi' qd solū diligit. etiā ille q amat
quodamō a seipō despiciat. fit er
go mirō mō. ut dū p dilcōnis ignē
i illū sustollit q' ē sup ipm. p vni
amoris expellat' et creat a se. Quō
ergo feruet et quō bulit corde. q p
ceptū supm amoris ignē dū m
illū solū qui sursum ē appetendū fert

cogitacōe et desiderio ee se prouertur
 et sup se eleuat. nec se cogitat dū
 illū solū amat. **Hec hugo** **Et no**
tandū prout dicit Glō sup eodē vō
ra° celestis Jerarchie. q' qnto sera
phim vicinūs claritate dei aspiciūt.
tāto māifestius que i creatura fuit
penetrabiliter vident. Aspicentes enī
mīrū septū oīā cōtinētē. oīā i eius
visiōe conspiciūt. Nā luce visiōis m
tunc. mētis laxat' sui. Cūq; i dei lu
mē rapit' sup se. i mīraculib; apliat.
trinq; expandit' ut deū ut angusta
sit ei omīs creatura. Nō solū autem
seraphim sed et quicūq; sū i illa cele
sti pūa omīpotentis dei claritate vi
dent. nullo mō credendū ē q; foris
fit aliqō qd ignozent. quālib; parū
de luce creatoris aspexerint breue sit
oē qd creatū ē. Nāq; m deo rapti vide
sū difficultate pnt omē id qd ē mfra
deū. Cū ergo facultas her omībz
sit deū cernētib;. Seraphim tū cam
specialit' obtinent. sicut et omēs an
gelici spūs amorē creatoris cōit ar
dent. Et tū p' irōpabile caritatis ar
dore. Seraphim ardentēs dicunt. q'
ultra q' dia vel estimari possit diu
no ardet amore. Hec Glō. Qd aut
b' spūs videntes deū penetrēt et vi
deant omiā que fuit i creaturis. etiā
brs zbern' sic dicit. Celestis illius
curie lapides viuī ac rōnabiles vi
angelici spūs. diuinus mētis consi
lys. A trinitatis misteria noūt. au
diūtq; vba ineffabilia et que non
lucet homini loquit' qnto n pl' vidēt
tanto pl' intelligūt. et qnto plus ag
noscut tanto pl' diligit. Verū dū

E

plura coheret sibi lapides illi glutino:
 ignicōnis plene. et p̄f̄e dilacōnis. Ta-
 to siquidē maiore dilacōne ad seuiūcē
 copulant. q̄nto ip̄i dilacōni que deus
 ē vicinior assistūt. Sed nec vlla se-
 parat eos abinuicē suspicō p̄t. vbi
 nichil oīno qd sit in altero alim late
 patit penetrās oīa rādus veritatis
 Cū qui adhēt deo un⁹ sp̄s ē cū eo.
 nichil dubiū qn̄ p̄f̄e adhētēs ei
 bñ sp̄s. cū eo putet. et in eo penetret
 vniūsa. **U**bi etiā notandū
 qd nō solū hęc p̄p̄tates quas describit
 Dionisi⁹. viz sup̄ferūdū p̄tinet ad se-
 raphim. vniūcā ad omēs sp̄s celestes.
 q̄ p̄ferūt visioē dei. q̄ et ip̄i mouent
 sū cessacōe et m̄missioē in amōcē sui
 creatoris. et hoc acute et feruēt. nō tñ
 equali mō. quia digniores et magis
 p̄p̄m̄q̄ores deo. put s̄t Seraphim et ce-
 teri ordines sublimiores angeloz. sc̄z
 suā dignitatē et excellenciā quā a deo
 hñt. feruētius sc̄dm pl̄ et min⁹ et ar-
 denti⁹ ferūt. in sui conditoris felicissi-
 mū amōcē. Hoc idē intelligendū est
 etiā de omibz s̄is et bñs. q̄ p̄ i surrec-
 tione gnālē et glōrificacōne corp̄m
 ad etiā glōriā s̄t p̄uenturi. s̄c̄z et ip̄i
 sc̄dm pl̄ et min⁹. put i p̄nti vita fue-
 rūt v̄tiosiores. et in dei caritate fer-
 uētiores. mouebūt. et feruēt m̄cessat
 et sū m̄missioē absqz omū obstaculo
 et ip̄edimēto etnaliter i amōcē dei. ac
 cū angelicis sp̄itibz etiā illā felici-
 tate possidebūt. Et sic hēm⁹ de gradi-
 bz et p̄p̄tatz seraphina amōris. put
 p̄ doctores dia potuit. **E**t q̄uis de
 gaudio p̄rie celestis multa i sacra
 scriptura habcant. et p̄ doctores factos

in diuersis libris ac tractatibz ponā-
 tur. nullo mō tñ illa ineffabilia bo-
 na. put veraciter sūt aliquo sermōe ex-
 plitari p̄nt. Nec etiā m̄mū gaudiū
 qd bñe aūe in regno celest̄ possidet. ali-
 q̄s i p̄nti vita potuit intelligē p̄. q̄nto
 min⁹ verbis enarrare. **U**n̄ b̄ aug⁹
 s̄t. ut desiderans bñz glōriā auarū.
 de hoc volebat scribere. **E**plāz b̄t̄o Ihero-
 nimo q̄ iā fuerat egressus de corp̄e et
 celestibz gaudijs sociat. qd de hac mā
 sentiret. ab eodē b̄t̄o Iheronimo i visioē
 miracula informacōne sup̄ hoc habuit
 et en̄sū. De quibz visioē et r̄isō. Idem
 b̄ Aug⁹ i **E**plā ad Cyrillū sic dicit.
Dū p̄pone i cella mea i quietate. a-
 uide cogitans qualis inest auābz b̄t̄o
 rū q̄ cū xp̄o gaudet glōrie et leticie q̄n-
 titas. cupiens m̄ ex hac mā breuem
 cōponē tractatū. Carta calamo pugil-
 lariqz i manibz susceptis. breuē velle
 scribere. **E**plām sc̄ssimo Iheronimo des-
 tinanda. ut quidquid ex hoc sentiret
 r̄nderet. **S**cribā etiā in tā diffiali q̄one
 a nullo alio viuētū me posse euiden-
 tius edoceri. **C**ūqz iā scribēs salutatio-
 nis exordū. Iheronimo ineffabile lu-
 mē subito nris iuisū tempibz. nris qz
 linguis n̄m̄e declarandū. cū ineffa-
 bili iauditioz odorū om̄i fragrantia.
 cellulā in q̄ stabā m̄tuit. hora iā com-
 pletory. **I**nt̄ hęc aut̄ meīs me p̄strepe-
 tibz cogitacionibz quid hoc cēt de luce.
 hęc dices verba. vox emicuit. **A**ugus-
 tine quid q̄ris? **D**ucas ne braui im-
 mitte vasculo mare totū. braui indu-
 de pugillo t̄rarū orbē. celū firmare
 ne vsitatos c̄reat aurf? **Q**ue ocul⁹
 null⁹ hoīm vidē potuit. tu⁹ videbit?

p̄notare

que auris nulla p̄ sonū hausit audi
 et tua. que cor huānū nullatenus
 intelligit nec etiā cogitavit. existimas
 te posse intelligē? Infinita rei quis
 erit finis. Infinita qua mēsurā mea
 eris? Vocas totū mare ī artissimo
 claudēs vasculo. vocas terrā orbē p̄
 uis tenēt pugill. vocas a motu
 tinuo celū desistere. q̄ gaudior et glē
 quibz bēa aut sine fine potuit mi
 norē intelligeres p̄tula. n̄ vti ego
 experientia doceris. Discurre adhuc
 breue t̄pis spaciū. impossibilia face
 ne coneris. donec impleat vitē tue
 curis. **Hic** nō q̄ras. que nō alibi nisi
 quō tā felicitatē. p̄p̄o. iueneri possunt.
Hic satage talia exerce opa. ut p̄
 modū ibi. que aliquantū cupis. tota
 lit̄ meternū habeas. **Inde** q̄ intrant
 nullatenus exiūt. **Hec** verba **Theroni**
 ad **Augustinū**. **Beatus** etiā
Bernardus enuātis quibusdā gaudijs
 celestis p̄tē. ultimo concludit neq̄
 q̄ posse illa ī cor hominis ascendē. ita
 dicens. Om̄s h̄itantes celestis ihe
 rusalē letissimū et iocundū. q̄ leticia
 sempiterna sup̄ capita eorū. gaudiū et
 exultationē obtinebūt. Non erit ibi
 neq̄ fletus neq̄ luctus neq̄ dolor neq̄ lang
 uor. s̄ nec seruū nec t̄re hostiū. s̄ vna
 vox letantiū. vn̄ ardor cordiū. **O** q̄
 securi. q̄ sedet in pulchritudine patris
 et in tabernaculis fiduciat et r̄que o
 pulēta. **O** opulētia nimis multa. et
 eternitas. **Quiddā** delat̄ ad votū adest.
 quiddā contristat. paul̄ abest. **Ibi** sonat
 uigil̄ organa sc̄orū. **Ibi** dulcis sympho
 nia īsonat musicorū. **Ibi** angeli et ar
 changeli p̄nū deo decantāt an̄ thro
 nū dei. **Ipe** n̄ deus populo suo ē ibi ser

tū exultationis et corona leticie. **ipe**
 eorū merces. **ipe** pastor et pascua. **Ibi**
 pascunt nec fastidiūt. fruūt̄ nec defi
 ciūt. s̄ sp̄ frui magis ac magis fruūt̄
Et n̄ eis n̄c̄ ois iocunditas. ois sua
 uitas om̄s ubertas. et ut breuiter
 dicam. ē eis om̄ia in om̄ibz. **O** quā
 dulcia corā deo resonāt cantica can
 ticoz. **Audite** hinc inde. **Magnū** d̄ns
 et laudabilis nimis. **Et** dicam. bre
 uis. **Non** ē ibi locus ubi nō cantet
 canticū leticie. et p̄ om̄s viros eius
 ab vniuersis dicat. **Laus** honor et gl̄a
 b̄ndictio et om̄s gr̄az actio deo n̄c̄
 ī secula seculorū. **Ame.** **Hec** vidim̄
 et loq̄mur vterūq̄ velut ī p̄bolicis. sed
 ea que ibi in veritate s̄t nec oculi vide
 nec aures audire ne vniq̄ ī corda ho
 minū ascendē potuerit. **Hec** **Bernardus**.
Hec igit̄ celestis p̄tē bona p̄ fide et
 caritatē dei ac cetera opa vtuosa ac
 quiri p̄t̄. s̄ q̄nta sunt estimari nō
 p̄t̄. **De** hoc **Augustinus** sic dicit. **Extendat**
 aīa cupiditatē suā. et sinu capaciore
 q̄rat cōprehendē qd̄ oculi nō vidit n̄
 aures audiuit nec in cor hominis ascē
 dit. **Desiderari** p̄t̄. suspirari ī illud p̄t̄.
 cogitari digne et verbis explicari dig
 ne nō p̄t̄. **Quiddā** vis cogita. quiddā
 vis exopta. si eēt cōprehensibile de
 sinet eēt laudabile. **Et** qd̄ dicam. fide
 nō attingit. spe nō cōprehendit. cari
 tate nō capitur. desideria et vota tr̄s
 gredit. acquiri p̄t̄ estimari nō p̄t̄. **Ibi**
 faciaberis cū p̄ueneris. s̄ te optz esu
 rive cū p̄gnans. **Et** q̄ nō genuit p̄
 gn̄ nō gaudebit aius domesticus
O qualis p̄t̄. et miseri s̄t p̄gnantes
 ab illa. **Suspirem** et suspirio gema
 m̄. et ubertate domus ei iebriati illā

salute cordis desiderio attingam. Cuius
 potuit lingua sonuit. cetera mente cogi-
 tent. Et istis igitur verbis sanctorum
 doctorum colligere possumus quod gaudium eterne
 felicitatis nulla humana ratio compre-
 hendere potest. quanto minus sermo
 quis poterit explicare. Ad illa ergo
 festa celestis patrie omnium studio ac dili-
 gentia per vite sanoniam unusquisque
 potest valeat domino cooperante se debet
 parare. Ita secundum dominum beatum fulgentium.
 Arbores sumus in agro domino. et in sancta
 religione constituti. Deus autem est noster
 agricola. In qua via religio et si non
 possunt omnes arbores scilicet omnes fratres et
 religiosi equales fructus afferre. Nulla
 tamen in agro dominico. et in sancto ordine
 sterilis debet permanere. Unde laborare
 debemus omni sollicitudine ut in statu
 sapientiam et vere penitentiam aut in
 statu proficiantiam vel etiam perfectam qui-
 bus tractatus status in hoc tractatu
 pro parte descripti sunt. ante exitum mortis in-
 veniri valeamus. ut per hanc transituriam
 vitam ad eternam mansionem et ad illa in-
 effabilia celestis patrie gaudia pueni-
 re mereamur. De quibus ineffabilibus
 gaudiis apostolus ait. Oculus non vidit
 nec auris audiuit nec in cor hominis
 ascendit. que preparavit deus his qui
 diligunt eum. Ad que inarrabilia eterne
 glorie bona producat nos dominus noster ihesus
 christus. Cui cum patre et spiritu sancto vivit et
 regnat deus per infinita secula seculorum.

A M E N

Explicit dialogus dictus Malo-
 granatum compilatus a quodam vene-
 rabili abbate Aule regie in Bohemia
 Ordinis Cisterciensis

د. ٣٥

Faint, illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the page.

Quod mens Alma restitit etq; mcholo

